

ІВАН ХРУЩ

Л Е М У Р і Я

Роман в шести частинах

ТОМ ШОСТИЙ

Penfield, New York.

2022

ПЕРЕДМОВА

Коли в житті людини її бажання виконуються швидко і просто, тоді вона не цінує тим; тоді вважається що все так і повинно було відбутись. А ось коли те саме бажання, проходить певні лабіринти життя, порою такі, що вже немає жодної надії на те, що все ж таки мрія виповниться, і якимось з часом починається все вирівнюватись, немов повертаючись на початок шляху, саме тоді ставиться правильною ціна такого успіху.

Звичайно, що коли таку річ, про яку мріється певний час, можна замінити іншою, навіть більш досконалою, тоді з часом стає зрозуміло, що не було жодного сенсу так боротись, щоб її реалізувати, а ось коли є цінності які ніщо не замінить, і людина чим довше живе, тим більше стає в цьому впевненою, тоді не все так просто.

Також є люди, які можуть змиритись з тим, що з ними так трапилось, не так як хотілось їм, але з багатьма так буває і не потрібно робити з цього якоїсь надзвичайної трагедії, тоді таким простіше пройти і забути, відмовитись від того, про що мріялось і чого так хотілось в минулому. Але є такі люди, що не можуть змиритись з розвитком подій, які проти них рухаються руйнуючою лавиною, і здавалося б чого вже чекати і на що надіятись, і все ж таки: є особистості які стоять на тому, що вибрано за покликом їхнього серця.

Саме такою неповторимою мрією, повстає перед нами героїня роману: вона єдинна посеред інших, вона вибрана одного дня тим, хто не зможе знайти собі когось, щоб її замінити, не зможе забути. Почуття любові, образи, пімсти і навіть прокляття, здавалося б не можуть впасти на долю людини лиш тому, що вона поступає по певних обставинах, які навколо неї, і в чому тут вона винуватаю? Але все ж таки, вона стане винуватаю, і не тому, що немає права вирішувати власну долю, а тому що той хто вибрав її, також має невідемне право бути щасливим, а воно лишень може відбутись в одному випадку, тому що іншого шляху побудувати власне щастя, просто для нього, на землі не існує.

Тому, як воно правильно, коли людина це може зрозуміти своєчасно, і покласти інші почуття в жертву, задля однієї мети, яка хоча може виглядати абсурдною і зовсім нерозумною, але опісля все ж таки стане виправданою, і це тому, що вона правильною.

Автор роману.

**ЧАСТИНА ПЕРША
ТРИНАДЦЯТЕ ВЕРЕСНЯ**

**ЧАСТИНА ДРУГА
ЗА ПЕРЕВАЛОМ**

**ЧАСТИНА ТРЕТЯ
ЗВІЛЬНЕНИЙ В НЕВОЛЮ**

**ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА
АРКУШ З АЛЬБОМУ**

**ЧАСТИНА П'ЯТА
ЧЕРВОНІ ТРОЯНДИ**

**ЧАСТИНА ШОСТА
БРУКЛІНСЬКИЙ МІСТ**

Період, в якому описані події, 1989-1994рр.

ЧАСТИНА ПЕРША

ТРИНАДЦЯТЕ ВЕРЕСНЯ

1

В тіні розлогого та гілястого дерева, на великій лавці, сидів молодий хлопець. Він задумавшись, спостерігав дивлячись на двох поверхову будівлю, яка була напроти нього. На території, яка була огороженою і вхід можна було здійснити сюди пройшовши крізь ковану браму, знаходились також інші споруди, вірніше сказати: цілий комплекс будівель.

Подвір'я, було розділеним тротуарами і поруч яких стояло багато старих лавок, а над ними тіні ще старіших дерев. Також ворота не були прості, вони вставлені поміж двох арок, в яких були металеві високі хвіртки, і самі ворота, теж були з металевих прутів.

Але хто тут знаходився, почувався не досить комфортно, вірніше сказати хто вже сюди потрапляв, так не по своїй волі, а по певних обставинах, хоча також були люди, які просто працювали тут по своїй професії.

Будинок, який був побудованим давно, колись належав польським шляхтечам Потоцьким, засновникам міста Станіславова. Вони в давнину мала свої володіння на Прикарпатті, але час змінився, а кам'яні споруди залишились і для них вже нова влада, яка прийшла сюди і вкорінилась після другої світової війни, знайшла інше призначення. Тепер, бувший особняк Потоцьких в Станіславові, став військовим шпиталем, який обслуговував військових, частини яких, знаходились на території Івано-Франківська, а також на території області, які підпорядковувалась Прикарпатському військовому округу.

У військовому шпиталі, працювали також цивільні особи, вони не відносились до медичного персоналу, такі працівники працювали на кухні, а також наглядали за господарством.

Вже згаданий молодий хлопець, був солдатом, і поглянувши на нього, можна було без пояснень зрозуміти дві речі: він не давно в армії, про це говорила поголеною голова, а також не веселий, чи більш точніше сказати, не впевнений погляд його очей.

Друга зрозуміла справа було саме те, що на правій нозі, його ступня була забинтованою і коли на лівій він одів тапочок як звичайно, то на правій ставив ногу зверху тапочка, а шнурівкою підв'язував його, щоб той тримався ноги, і вже так більш-менш, можна було переміститися по території шпиталю.

На юнакові була піджама сірого кольору і він сидів сам задумавшись, а саме про що, цього знати було неможливо, хоча зрозуміло кожному, що в такому разі думає той, хто недавно опинився в неволі, хоче не у в'язниці, але все ж таки в неволі і під наглядом інших.

Звичайно, що в шпиталі не було сержантів чи військової дисципліни, але ті хто лікувались не могли вийти за браму в місто, хоча поруч, буквально через вулицю, кипіла ринкова торгівля, так як самий шпиталь знаходився в центрі міста на пагорбі, а нижче вулицею, був центральний Універмаг, великий ринок і інші магазини.

Нараз на подвір'ї, з'явився інший солдат, правда він ішов ногами, не було видно на ньому нічого щоб говорило про його хворобу чи травму, хоча було зрозуміло коли він тут, тоді щось мусить бути не гаразд з його здоров'ям. Він ліниво витягнув над головою руки і направився до того, хто сидів сам на лавці.

- Здоров воин! - вигукнув солдат, який виглядав справді здоровішим.

- Привет, - відказав молодший, російською мовою.

- Салага гляжу, только что с колёс?

- Почти, весенний призов.

- Откуда?

- Здесь не далеко.

- О, можна по-нашому говорить, - присідаючи, перейшов на рідну мову земляк.

- Можна, також десь звідси?

- Ківерці, Волинь. Чув про таке?
 - Волинь чув, а місто як у вас називається, центр області?
 - Луцьк.
 - Зрозуміло. А то я знаю якщо Одеська область, тоді центр Одеса, чи як Запорізьська, тоді Запоріжжя.
 - А в нас область Волинська, а центр області Луцьк.
 - Так як Ужгород місто, а область Закарпатська.
 - Недавно тут? Щось не бачив тебе скоріше.
 - Два дні як привезли. Нога болить.
 - А що кирзак натер так ногу?
 - Так. Натер, почало набирати, а сержант питає чому я не маширую, я йому кажу що болить нога, а він то дурний і мені став на той палець і я ледь не зімлів. Тепер тут буду поки не загоїться мені.
 - В тебе простіше, в мене нирки брахлять вже, - признався старший по службі.
 - А ти вже з осіннього призову?
 - Так, вже в «черпаки» перейшов.
 - А в яких військах?
 - Слухай, - перервав розмову волинянин, - в тебе є може рубель, а краще два?
 - Нема. А що курити хочеш?
 - Тут на вулиці є «Пельмена», такі пельмені смачні як домашні. Я купив був, такі порції гідні.
 - А що переліз через паркан був?
 - Тут через ворота увидів пацана одного, попросив, а він купив мені. Дав йому банку літрову, накидав в неї і приніс був.
 - Я сам не проти поїсти такі делікатеси.
 - А тебе як старики вихристили, душара?
 - Можеш Славик, можеш В'ячек, як підходить тобі.
 - Я, Роман. А ти В'ячеслав якщо правельно?
 - Так. Чомусь мама так заповіла мене назвати.
 На розмову двох хворих солдатів, з дверей бокового будинку вийшла жінка. Вона була в білому халаті але не лікарка, жінка працювала на кухні.
 - Так ребята: это что такое, что никого нет во дворе? На кухне кто станет мить тарелки сегодня?
 - Тьотя Галя, - обізвася Роман, - можете нашою, ми ж свої, він також.
 - Тоді давай «свій» котрийсь: на кухню пішов - шагом марш!
 - Е, тьотя Галя, не маєте права, не порядок. – Роман розвів руками.
 - Я піду, - обізвася хлопець хворий на ногу, - час скоріше пройде мені.
 - «Солдат спит, а служба идет»! – Відказав Роман. - А коли миє на кухні, тоді також йде служба, але раціонально.
 - Так пішли вже, - промовила наказом працівниці, вона поглянула на хлопця, який викликав в неї симпатію, і вже співчутливо перепитала, - стоять хоча зможеш на нозі? Хоча ходи все одно: сядеш там і картошки почистиш, також треба.
 - Нормально, - відказав В'ячеслав, і покульгав за працівницею до дверей.

2

Пройшовши на кухню, хлопець сів на табуретку, а жінки які там працювали, подали йому відро з картоплею і чистий сороклітровий поливаний баняк, зеленого кольору. Взявши в руки ніжик, солдат став тоненько обрізати картоплю, притому досить швидко. Такий темп роботи, не став непомітним для працівників кухні:

- Слушай Надежда, - промовила вже відома тьотя Галя, - посмотри что наши умеют, не то что твой казах пол картошки резал. Ты глянь какая шкурка тоненькая, на солнце светится.
 - Наверное в тебя солдат нет сестёр в доме, и мать заставляет чистить картошку. – Промовила інша працівниці, яку звали Надія.
 - Сестёр нет, и матери нет. – Відказав хлопець.
 - А что с матерю?

- Умерла.
- Давно?
- Давно.
- Хоть помнишь? – З тривогою в голосі, запитала Надія.
- Нет. Меня родила и умерла после родов сразу.
- Ох бедненький, ох сиротинушка. Мы тебя здесь не обидим, главному скажем, чтоб продержал подольше. Лично пойду и скажу. Звать то как?
- Славик.
- Понятно.
- А ти звідки будеш? – Запитала тьотя Галя.
- З Мукачево.
- А тобі як вдалось так близько служити тут в нас?
- Батько договорився з военкомом нашим там.
- А, то тато «служить» виходить тепер в нас.
- Тато вдома, а на службі я.
- Але добре що тут, що не десь в Сибіру чи на Далекому сході. Так що тобі пощастило, хоча ти сирота, але тата доброго маєш. А він що начальник якийсь може?
- Малює дуже гарно, його замовляють театри малювати в середині, різні пано в готелях. Також хати начальникам і квартири розмальовує гарно.
- Майстер виходить. А тато залишився тоді був коли мама померла твоя вдівцем, він оженився?
- Так. Він оженився на маминій двурідній сестрі. Вона нормальна така, з мамою гарно жила колись, так мені вже сама переказала про давні справи. Навіть усі троє - ровесники роками.
- Тоді ти немов маєш маму, якщо своя людина з родини.
- Вона не хотіла щоб я звав її «мамою», прсто тьотя Люся.
- А з татом ще мала вона діти?
- Не було. В неї син був, він старшим від мене на чотири роки. Андрій зветься і любить мене як брата, хоча я не брат по-крові для нього жодний.
- Тоді в неї вже був чоловік до твого тата ще?
- Був, але він трагічно загинув на тракторі. П'яний був і впав в канаву з трактором. А тато, на той час, коли дятько Павло загинув, вже три роки сам жив. Тьотя Люся, побула півтори року сама, а так побрались вже опісля того всього.
- Тоді тобі вже було напевно чотири з половиною, якщо так.
- Але я жив з дідом і бабою в горах, в татових батьків, ще до того часу поки все відбулось. Я там взагалі жив, аж поки вісім класів школи закінчив. Опісля пішов вже в Мукачево жити.
- А тут як в частині де ти служиш? Ти з якої часті?
Хлопець назвав п'ять номерів військової частини, в яку його направив віськомат. Тьотя Галя зітхнула, поглянула на пострижену голову молодого солдата і похитала своєю головою.
- Бачу ти якийсь добрий по характеру.
- Так багато хто вже мені сказали, - з простоти душі відповів хлопець і поглянув своїми сірими очима на співрозмовницю, щирим поглядом.
- Шкода що моя донька вже вийшла заміж, я б тебе вже не відпустили в ніяке Мукачево; зразу в зяті забрала б до себе. Але вже пізно: маю зятя, правда не такий як ти, але як кажуть: на безриб'є і рак риба.
- Ви б хотіли щоб я картоплю стругав вам на кухні вдома, - солдат посміхнувся.
- Якось буде мати щастя як вийде за тебе Славик. – Цілком серйозним тоном, промовила тьотя Галя.
- Може так буде колись...
- А може вже є якась в тебе і чекає на тебе з армії? Пишеш листи якійсь дівчині?
- Немаю дівки, не завівся ще таким добром.
- Ще встигнеш, молодий ще. Коли вісімнадцять минуло?
- Дванадцятого травня, а вже через п'ять тижнів, в армію взяли.
- Як кажуть: «скоріше підеш – скоріше прийдеш».
- Так виходить, - погодився молодий солдат, та став продовжувати обрізати акуратно картоплю, щоб була на вечер'ю, хворим солдатам.

Наступного ранку, поснідавши, В'ячеслав взяв календарик, який стояв з його речами в шухляді тумбочки в палаті, щоб закреслити наступний день служби в армії. На календарикі було зображено природу, а заді виділений шрифтом чотири цифри «1989». Від дати коли хлопця взяли в армію, а саме від 19 червня, пройшло п'ядесят днів, а сьогодні у вівторок восьмого серпня, наступив п'ядесят перший день служби.

В палаті хлопець знаходився один, хоча стояли вільні ліжка, але на них ніхто не лежав в даний час. В хворого солдата була перев'язка рани, половина дванадцятої перед обідом, але ще було досить часу, так як на електричному годиннику, який висів в кінці коридору, стрілки вказували десять хвилин після дев'ятої ранку.

На подвір'ї вже ходили солдати по двоє, хто сиділи на лавках, інші троє курили біля дверей однієї з будівель, а пацієнт з Мукачево, шукав поглядом Романа з Ківерців, якого вже знав від вчора bliще інших солдатів.

Чекати довго не прийшлося, лишень В'ячеслав присів, тут же побачив Романа, який ішов навпростець по траві саме до нього.

- Здоров солдафон! – Привітався Роман і подав руку.

- Здоров черпачище, - пожартував В'ячеслав, хоча в частині, він собі б ніколи не ризикнув так вітатись зі старшим на половину року, але тут не було ні «дідовщини», ані подібного чогось такого, щоб хто зміг молодого призивника скривдити фізично, а жартом навіть не рахувалось кривдою, чи моральним приниженням.

- Ти куриш?

- Не курю.

- Що спортсмен може?

- Не зараз. – Хлопець вказав на ногу поглядом очей. – На лижах добре можу і на коньках також.

- Що чукча якийсь, жив коло полюса? Сиру рибу, також товчеш?

- В горах було звідки возитись, ми з пацанами возились зимою.

- А мені б закурити...

- Я колись з пацанами спробував, прийшов до хати, а дід занюхав. Він сам люльку курить, але не постійно, так в неділю як поїсть добре вареників, тоді вже вийде, сяде на поріг хати і вже закурить.

- Що покоцав старий?

- Як мене чапнув, підняв до гори і притиснув до стіни так, що ноги висіли. На сорочці гузики писпались на підлогу. Дід здоровий такий, я як таракан проти нього. Тоді каже бабі: стара, приший назад до сорочки гузики, а якщо ще раз вчую, тогди вже його буде дохтор шити! Я зрозумів що таке може бути.

- А я навчився недавно курити. Нас зібрали десь рік перед армією в районний военкомат і сказали що хто пішов після восьмого класу зі школи, усі мають пройти підготовку до армії. Нас таких бродягів по районі нашому, назбирали двадцять чотири хлопці. Я то думав що ми будемо вчитись щось, а вони нас просто використали на роботу.

- Яку роботу?

- Начальник місцевого Досаафу, хату будував і ніби нам добре зробив: чого вам тут вчитись і маширувати, гайда на будову, а там сто грам наллю, канапку з ковбасою і вам добре, а мені також. Так ціле літо ми робили, зранку до третьої години.

- А курити як навчився?

-А, я забув вже про що почав був: а він нам кине блок дзигарів, а з нами було може більше половини штундів, а вони не курять взагалі. А ще вони не ходили в школі на воєнну підготовку і їх зарахували усіх до нашої шайки.

- В нас там в Мукачево також були такі. Мій навіть названий брат, він татової жінки син, але вже я так як брата його маю, він полюбив був одну штундистку, а вона щось не хотіла з ним. А сама така гарна на вид була, така фігурка як виточена, але горда дуже. Ліда звати її, з сімдесятого року вона. Батя мій казав йому: Андрію, та нащо тобі якоїсь не так хрищеної як ми; знайди собі другу якусь.

- Знайшов?

- Ніби погодився, вже почав різними словами на ту штундистку говорити, але лиш її увидить, зразу мінється і далі ходить сумний, тому що вона його ніби не бачить.

- О то-то салдафон: «любов не картошка, чтоб выбросить за окошко», як кажуть москалі!

- Може вона вийде за когось і він почне шукати собі також...

- В нас там їх досить, тих штундів. Але вони нормальні пацани, можна з ним дружити.

- І що там було на тій будові в тебе?

- Так було тоді літом: за два місяці, хату побудували тому хитрунові: майстри два кладку ставили, а ми носили, мішали, подавали і хата виросла. Але було весело, робили сміялись, дуріли, збитки майстрам робили щоб посміятись. А після роботи в ставок купатись, недалеко був виритим за будовою.

- Ти хоча пив та кутив безплатно, а штунди того не мали, а робили також.

- А вони мудріші від нас були: ми то пропили, а вони сказали за то що вони не випили самогонки скільки ми, тоді щоб їм усі права зробити допоміг той господар. Ніби здавали там екзамен по закону, але ніхто не дивився чи відповідь правильна.

- А другим не зробив?

- Не хотів: казав що так буде не чесно. Виходить що побув зі штундами і зразу чесним сам став.

- Як думаєш Роман: скільки часу мене тут протримають? – Змінив тему В'ячеслав.

- А що не хоч на службу?

- Хоча поки спека щоб тут перехрамати, зараз муштра в таку жарнице просто вмираловка.

- Якщо б ти мав бабки, дав б докторові може і ще тиждень продовжить.

- А де поникати можна їх? Немаю тут. – Хлопець безнадійно розвів руками.

- Напиши старим.

- Поки лист знайде, мене вже випишуть.

- Ти храмай побільше, а як перев'язку робить тобі, ти стогни ніби болить дуже. Вони дивляться як хто тут ходить, чи сміється дуже, хто як поводить, за всіма нами спостерігають гади перісті.

- Ти правий. – Погодився В'ячеслав.

На розмову солдатів, біля воріт зупинились дві дівчини, вони просто зустрінулись і розмовляли. Роман побачивши їх, хотів підійти щоб щось поспілкуватись, але побачив що вже одна з них, яка мабуть спішила, почала відходити назад швидко закінчуючи бесіду. З нагоди побаченого Роман почав:

- А ти маєш яку тьолку вдома?

- Навіть не знаю як сказати...

- А хто знає?

- Немаю. Була одна однокласниця, що підписувала мені відкритки так щоб мене виділити від других хлопців в класі, але вже десь вчитись поїхала і я якось не горів бажанням до неї. Ніби не погана така, але щось не те що мені треба... А я переїхав в Мукачево жити, не бачив давно її.

- В мене такий родак: шукав, шукав, і ще шукає. Вже сороківка брикнула, а він шукає...

- А що: може краще в сорок, але таку що знайшов, чим в двадцять просто брати що будь.

- Ага, вже його скоро сама знайде, але така з косою, прийде за ним просто д'хаті.

- Що любить дівчат що косу заплітають?

- Та така з косою, що як прийде, той йому язик заплететься і вже більше його голосу не почують.

- О, ти про смерть, - посміхнувся В'ячеслав.

- Йду щибну якого дзигара, поки ще по мене не прийшла та з «заплетеною косою», - встаючи з лавки, промовив Роман.

Через два дні, тьотя Галя, покликала на кухню В'ячеслава. Хлопець кульгаючи пройшов, взяв ножика і думав що сьогодні знову йому потрібно почистити картоплю. Але тьотя Галя витерла руки і кивнула головою щоб він вийшов за нею на коридор, так як на кухні було ще дві жінки і ще якийсь солдат один, який вимивав підлогу. Коли вони двоє підійшли до вікна, вона оглянулася чи нікого немає щоб не підслухав їхню розмову.

- Слухай Славик, я з тобою хочу поговорити одну справу, яка має відношення до твоєї служби.

- Слухаю вас.

- Це добре що слухаєш і якщо послухаєш мене, тобі буде служба такою як в нікого з твоїх призовників. Але ти повинен думати не як солдати про тебе подумают, що говорити будуть, думай як тобі краще; зрозумів мене.

- Я вже знаю, що в армії кожен за себе і про себе.
- Ти думаєш що ти зрозумів вже щось, але ти ще не мав часу щось зрозуміти.
- А що мені робити треба?
- Слухай уважно: на службі в армії буває по-різному: є хлопці що на свинарниках служать, є що собак годують для прикордонників і обкусані постійно, є що в стройбатах в ровах болото місяць два роки, чи на будові двигают бетон. Ти не думай що ти в проти повітрянні війська попав і вже лиш будеш лежати і дивитись на небо, чи що не литить на тебе.
- Я розумію: що накажуть ми мусимо виконувати, також копати на кабеля різні рови.
- Ти знаєш з своєї часті майора Ракова?
- Не знаю. Є в нас Ткачук, Пивоваров, Черних, капітан Голодюк здається.
- Раков, він по тилу. Ти може бачив такий лисий повністю дятко. Він не високого зросту, кругленький як бочівка.
- Не пригадую...
- Моя Оля, дочка моя, вона працює в школі, з жінкою того майора. Тоді як ми тут говорили на кухні, ти мені про маму свою розказував, я вдома завела бесіду з дочкою про тебе. А вона на роботі сказала про тебе, що ти з тієї частини де Раков служить. Одним словом, я маю до тебе запитання персонального характеру: як ти відносишся до дітей?
- Я не маю ще дітей, - щиро дивлячись на співрозмовницю, з простоти серця, відказав хлопець, який не зрозумів про що іде мова взагалі.
- В тебе може служба змінитись в корені, і в кращу сторону.
- Як саме і що треба зробити?
- В того майора Ракова, є онук. Але хлопчик хворий, він має ваду серця. Його мама, дочка Ракових, вона така собі була, що впивала коли носила малого і зараз не живе з ними, одним словом нема про що казати. Народила його в сімнадцять років, сам розумієш як буває з дівками такими легковажними. Але хлопчик в них і зараз Віра Дмитрівна, бабця того хлопчика, з вересня піде в школу працювати, вона вчителька, а вдома потрібно щоб хтось доглядав його.
- А хлопчик який віком?
- Йому вже сім років минуло, але в школу його ще не посилають цього року; хвора дитина.
- А він як поводитьсь, розуміє якщо з ним щось говорити?
- Так, він розумово розвинутий, просто губи в нього такі сині, нігті також, бігати постійно так не може як діти бігають, а так він дуже тихенький такий, ввічливий.
- А ті люди вже знають про мене?
- Так, знають. Знають що ти тут, я поручилась що ти добрий, терпеливий. Я ж бачила як ти нарізав картоплю, як обережно, акуратно і зробила висновок про тебе. Я вже тут різних зустрічала і вік в мене вже такий, що знаю про людей досить.
- Та вони можуть приказати просто мені і навіть не питати; майор це не єфрейтор чи сержант якийсь, хоча я їх слухаю також; це ж армія, а я просто рядовий.
- Бачиш, тут не приказати помити машину, тут підхід треба, вони дуже жаліють онука свого. Сам розумієш що така дитина викликає жаль в рідних, просто треба щоб поруч була людина, яка зможе за ним доглядати.
- Я згідний, все ж таки набагато краще як в казармі, чи на заняттях.
- Там в них, ти собі таку пику випасеш як пацючок. Знаєш хто від тилу, в того холодильник по швах тріщить постійно.
- Я вам дуже дякую тьотя Галя, якщо б не ви, ніколи майор Раков не помітив б мене навіть. В нас він любого солдата, з любой роти, може взяти на таку справу.
- Я ж кажу, що поручилась за тебе. Ти виростав без мами і ми жінки, повинні таким інколи замінити маму, яка піклується про сина, хоча маму, все ж таки, ніхто не замінить...
- Скажіть що я готовим коли скажуть. Також я вільно російською мовою розмовляю.
- Будеш нашою, сама Віра Дмитрівна вчителька української мови в школі. Вона закінчила Київський університет, і вона не лишень вчителька, а замісник директора школи.
- Як скажуть - так буду робити.
- До речі сама Дмитрівна, також росла сиротою, правда без батька. Її батько на фронті загинув вже в кінці війни, десь там в Німеччині.
- А в мене дід був також на війні, але повернувся додому.
- А з тобою ніхто не служить з твого Мукачєво в частині?

- Ні. Я один з Закарпатської області. Може в часті є ще, нас досить, але з молодих що тепер прийшли, не зустрічав.
- Я подумала щоб коли ти повернешся не сміялись з тебе, що в армії дітей бавив.
- А я навіть не подумав такого, мені щоб ще переживати за таке.
- Тут не просто так, тут випадок унікальний і справа я б сказала досить благородна, навіть для солдата.
- Ви праві тьотя Галя.
- Нога як твоя: болить ще?
- Майже вже здорова, - посміхнувся молодий солдат, в якого засвітилась іскорка надії, що йому пощастить на відміну від інших молодих призовників, на службі в Радянській армії.

5

В Радянському Союзі, багато чого було засекреченим та покритим таємницею. Особливо це відносилось до військових справ. З часом люди вже менш цікавились такими речами, так як знали що все одно правду мало хто можуть знати, тим більше цензура перевіряла все що друкувалось в газетах та журналах.

Два роки перед згаданими подіями, був вийшов наказ міністра оборони, про більш обширні звільнення з лав армії, а також призовників на дійсну військову службу, молодих хлопців в яких були проблеми з здоров'ям. Самий наказ було підписано 9 вересня 1987 року, під номером «260». Правда прості люди і навіть солдати які служили в армії, цього не знали.

Причиною ще послужило те, що минулого року, почався поетапний вивід військ з Республіки Афганістан. Солдатів які повертались, потрібно було розмістити по військових частинах в країні. Але над тим усім, в армії пішло значне послаблення дисципліни і порядку, особливо поміж офіцерського складу.

В'ячеслав сподівався, що його покличуть в дім майора Ракова зразу першого вересня, адже тоді почнеться школа і дружина майора, про яку вже почув хлопець що звати її Віра Дмитрівна, піде працювати. Йому хотілось, щоб його до того часу протримали в шпиталі, але дивлячись як палець правої ноги почав заживати, він вже став сумніватись, що тут ще протягне два тижні.

Насправді молодого солдата чекав сюрприз і такий, що вплине на все його життя, і забігаючи вперед можна підглянути, що саме першого вересня це відбудеться, але цього ніхто не знав, а він тим більше.

В понеділок чотирнадцятого серпня, після обходу, лікар сказав щоб В'ячеслав зайшов до нього зразу після обіду. Хлопець хотів перепитати тьотю Галю як там в домі Ракових, чи все як було домовлено, чи можливо щось помінялось. Але під час обіду, він не побачив її на кухні, тому подумав що можливо завтра запитас. А зразу після обіду він пішов до лікаря в кабінет. Лікар повідомив що телефонували з його частини і о четвертій годині, за ним приїде автомобіль і його заберуть в частину. Солдат хотів сказати що його ще болить нога, але лікар випередив його і сказав що дасть справку, щоб того звільнили від зарядки і походу в строю, також вже в місцевому медичному відділі, який був таки у військовій частині, йому поглянуть на ногу і зроблять все необхідне.

Після розмови з лікарем, В'ячеслав вийшов на подвір'я госпиталю, він присів на лавку і став думати чи відбудеться так як він вже собі став уявляти, чи може він повернеться знову в частину і підуть нанависні дні служби, коли постійно хочеться поспати, а ще більше поїсти.

Половина четвертої, приїхав УАЗ по солдата. Коли він переодівся, обрежно засунув праву ногу в чобіт і вийшов з старшим сержантом, який був в ролі водія з його частини, двоє сіли в автомобіль і виїхали з шпиталю.

- Как служба дух? – Запитав водій.
- Нормально. Нога только болит.
- Счас вы духи живёте, это когда я пришол, нас деды убивали, мы умирали. Казахов было много, а они дикие просто. Что лошадь, что человек, что ишак, им все равно. Счас нет такой дедовщины уже, как сменили командира штаба, начал новый порядки строит, дескать посмотрим как петь станите все. Понимаешь: ели «духов» пришпорить, это нет такого эффекта, они и так покорны и боятся всех, а если «деда» прижать как таракана, тогда есть внутренне удовольствие что тебя боятся.
- А вы откуда товарищ старший сержант?
- Моя родина, это страна диких змей, и дикого винограда. Знаешь где это?

- Нет, не знаю...

- То-то душара. Хахоль ты, поняль!

За вікном, літній Івано-Франківськ, в шаленому ритмі пульсував своїм життям. Люди спішили кудись, діти сміялись і молодий солдат від того відчув особливу тугу, що він не може ось так вийти і піти собі куди хочеться. Зараз прийдеться зайти в ту казарму, де специфічний до тошноти запах, де все пропитано не то цигарками, не то ще чимось, що навіть не можна визначитись чим саме, але воно таке неперемне, що просто ніяк не хочеться там бути, а прийдеться буквально через якихось двадцять хвилин, там опинитись. А ще якийсь не зрозумілий тип, якого привезли хто знає звідки, а вірніше де дикі змії, і він тут на рідні землі хлопця, його називає «хахоль», але що тут скажеш? Старший сержант, дембель напевно, а молодий хоча не далеко рідного дому, вірніше двох домів в який проживав хлопець, але повинен терпіти образи, тому що він в даний час знаходиться в армії, а там свої порядки і правила.

Приїхавши в частину, В'ячеслав направився в свою другу роту. Коли він зайшов в казарму, вартовий солдат розмовляв з другим коло дверей туалету, вони не звернули увагу на того хто зайшов. В казармі було тихо, тому що солдати були: хто на службі та варті, а молоді призовники на занятті в класі. Але десь через годину часу, почалась казарма наповнюватись солдатами і притому приходили зразу по кілька.

Зайшов старшина і крикнув щоб усі вишикувались, солдати зразу почали вирівнюватись в одну шеренгу, дивлячись на свої чоботи, щоб виринятись усім до однієї лінії, якою служила шпара поміж дошками підлоги. А сама підлога, вже була так витерта, що аж скалки стирчали, і це тому що постійно заставляли молодих солдатів вимивати її, а старші по службі, вибивали дошки підбитими бляшками, яких набивали на кабулуки чобіт.

- Так бойцы, сегодня надо нам подвести итог, - старшина проходячи повз шеренги, глянув на В'ячеслава, - а это чё здесь?

- Товариш старшина, меня сегодня отправили обратно с госпиталя и справку дал врач. – Солдат взявся шукати справку в нагрудній кешені, але старшина вигукнув:

- Так, шаг вперёд, кругом марш в медпункт. Инвалидов мне не хватало здесь только.

- Есть в медпункт. – Хлопець нарочно кульгаючи, пройшов перед солдатами другої роти.

- Тоже мне «отправили», хромает как утка подстреленая. – В догонку вискався старшина.

Коли В'ячеслав прийшов в медпункт, або як звали «санчасть», там був капітан, начальник медсанчасті. Він поглянув здивано на хлопця, так як був вже пізній час і капітан просто випадково затримався.

- Что понадобилось?

- Меня отправили с госпиталя сегодня, у меня справка, а старшина сюда отправил.

- Фамилия? – Капітан встав і почав збирати свої речі щоб іти геть.

- Рядовой Лемур; вторая рота.

- А, вас вытащили по делу, сейчас Ракову скажу если он не ушел. – Капітан набрав номер телефону але ніхто не відізвався. - Ушел наверное, время уже такое конечно. Так слушайте сюда: идите в третью палату, там есть место свободное и там спать будешь, утром Раков тебя найдет. – Капітан в кінці вже перейшов на «ти», порушуючи армійський статут.

- Есть товариш капитан.

- Давай рядовой, проваливай уже, не маяч здесь.

В'ячеслав відчув полекшення, він був радий що не буде спати в роті разом з усіма, а буде тут, в санітарній частині. Також він зрозумів, що напевно прийдеться скоріше почати службу в домі майора Ракова, як першого вересня, напевно задля цього його і викликали терміново з шпиталю.

Правда вночі відпочивати не прийшлося, справа в тому, що в його палаті був один солдат, який ранком працюючи на кухні, випадково облився кип'ятком. Що було жахливо, кип'яток вилився йому в чобіт і поки той витягнув ногу, вона вже була досить обпеченою. Його дуже пекла права нога і бідняга стогнав усю ніч, аж трохи біль вгамувався над ранком. В'ячеслав навіть хотів заговорити товариша, але той волав щоб помовчати, так як біль не давав йому спокою і його нічого не цікавило взагалі.

Наступного ранку, В'ячеслав пробудився і став збиратись в столову поспідати. Він не дуже хотів іти щоб попадатись на очі своїм ротним командирам, особливо сержантам, але такий був порядок і тут нічого було вибирати.

В столові було дуже шумно, так як ранком одна рота заходила, швидко снідали і виходила, а друга за нею. В'ячеслав став чекати коли підійде друга рота, щоб примкнути заді них і разом з ними поспідати.

Коли надійшла його рота, ніхто не звернув на нього увагу, навіть сержанти два, які заводили солдатів в столову. В'ячеслав присів з самого краю, почав снідати разом з усіма. Він став думати як тепер після сніданку від них відірватись і шмигнути в медпункт, чи може краще запитати сержанта що робити йому сьогодні, так як справка в нього була про звільнення з собою. Але раптово в столову зайшов якийсь старшина, він став розглядати солдатів. На той час снідало дві роти разом і ніхто не звертав увагу що зайшов якийсь старшина, ніхто крім В'ячеслава, який хотів знати як далі бути. Старшина підійшов до одного сержанта з першої роти, той розвів руками, підійшов до другого з другої роти, сержант оглянув своїх підданих солдатів і встав, поправив ремінь на собі, він вигукнув:

- Рядовой Лемур, есть здесь?!

- Есть! – Хлопец втав за столу.

- Хватит жрать, на выход марш!

- Есть на выход! – В'ячеслав залишив все як їв, не встигнувши запити чаєм, вхопив пілотку і поклав на голову.

Старшина поглянув на хлопця який кульгав, кивнув головою щоб той ішов за ним. В'ячеслав міг іти швидше, його вже нога не боліла, але він подумав що може хто гляне з його роти і скажуть що він здоровий, а ночує в медпункті.

Вийшовши з столови, двоє пішли кудись за казарми де ще хлопец не був, він зрозумів що тут тиловий склад їхньої частини. Коли підійшли ближче, їм на зустріч вийшов чоловік не високого зросту, В'ячеслав зрозумів, що це є самий майор Раков.

- Нашол вам, - промовив старшина до майора.

- Спасибо Василий. – Відказав майор.

- Здравия желаю, товарищ майор! – В'ячеслав привітався і віддав честь.

- Да полно тебе, здравствуй сынок. – Майор зітхнув, оглянувся щоб кого не було поруч.

- Здравствуйте, - ще раз привітався хлопец.

- Надеюсь ты уже знаешь зачем я тебя позвал? – Майор почав зразу на «ти», і тим самим дав знати, що розмова ведеться вільна, як з своєю довіреною людиною.

- Мне сказала в госпитале тьотя Галя.

- Смотри как дело стоит: тебя назначили сторожом здесь склада; жить будешь здесь в битовке. С твоим ротным, я уже договорился. Здесь есть комната на складе, зимой тепло. - Майор витягнув велику в'язку ключів, знайшов ключ і став знімати щоб дати солдатів. - Утром восемь часов, тебя машиной отвезут, а там после шести, сюда прийдеш опять. Ещѐ на ужин успешь, хотя в нас голодать не будешь, это точно. Своим товарищам, ничего говорить не надо, просто ты сторож здесь; так решили.

- А как на шот постоения утром и вечером?

- Не надо ходить, ты здесь должен быть постоянно и бдителен. Типа днем спишь, а ночью смотришь: что, где, и как. Типа в тебя режим такой на службе. В баню будешь ходить вместе с ротой своей, или захочешь в нас можешь в квартире, сколоко там, подумаешь, в пили не работаешь ведь - майор махнув рукою.

- Все понял. Когда начинать?

- Моя жена сегодня в школу должна идти на десять часов, в неѐ уже работа начинается до сентября. Тебя счас водитель отвезет к нам, это здесь не далеко, там тебе Вера Дмитровна все и объяснит. Ты не подумай что мы хотим испозьовать тебя, мы тебе благодарны будем, кормить станем, ну сам понимаешь: ты нас выручаешь, а мы тебя.

- А если патруль поймает?

- Здесь не далеко мой дом, между домов они не ходят обычно. А ели что, я вытащу тебя, не волнуйся. Дадим увольнение и мой водитель с тобой на рынок поедет, костюм себе купишь спортивный, чтоб когда в нас будешь, одевал его. Нужно будет с мальчиком во двор выходить, на воздух свежий. Денег, дадим на костюм также.

Тут під'їхав УАЗ, солдат-водій, вже знав в чому справа і лиш кивнув головою щоб хлопец сїдав. В'ячеслав попрощався з майором Раковим і сїв в автомобіль. Дорогою водій вказав куди можна іти в частину найшвидше, так як дорогою потрібно об'їздити будинки, а поміж них набагато швидше.

Будинок, в якому жив Раков, був на вулиці Лютчиків, тут мешкало також багато військових в сусідних будинках.

Коли приїхали, водій пішов з хлопцем щоб показати йому де знаходиться квартира. Квартира була на третьому поверху, водій постукав і двоє стали чекати. Через короткий час, двері відчинила жінка років сорока п'яти, вона була повної будови і носила окуляри як подобає педагогу.

- Здрастуйте, - привітався В'ячеслав.

- Доброго ранку, мені сказали що наш земляк повинен прийти.

- Так, я тут з сусідньої області, з Мукачево.

- Тоді гарно, тоді проходите до нас.

Солдат-водій кивнув головою і побіг сходами вниз, а В'ячеслав зачинив двері і пройшов за господинею квартири в кімнату.

- Мене звати Віра Дмитрівна, а чоловіка мого Володимир Михайлович. Я так вам сказала, щоб ви трошки забули про армію, хоча в нашому домі.

- А я Славик, або В'ячек. – Відказав хлопець, оглядаючи кімнату.

- Зараз познайомитесь з онуком, - господиня вийшла в коридор і гукнула - Костік, ходи сюди, тут прийшов до тебе командир твій! Вже пора вставати Костік!

За короткий час, у велику кімнату зайшов хлопчина, він був блідий на обличчі, але ростом досить високим, як для свого віку. Можливо тому, що В'ячеслав побачив майора нивисокого зросту і подумав що онук ще зовсім як дитина, але насправді так не було. Хлопчина поглянув на невідомого солдата і посміхнувся. Він постоявши кілька секунд, підійшов і подав руку.

- Здоров. – По-юначому привітався Костик.

- Здоров, - відказав В'ячеслав, - якщо хочеш спати, ще можеш іти поспати, я тут побуду поки ти спиш.

– Додавив В'ячеслав, дивлячись як Костик протирав очі і позіхав.

- Там в холодильнику стоять продукти, Костік знає все і вам покаже. Ви тут В'ячек, будьте як вдома, а я побігла в школу, мені вже пора. – Швидко переглядаючи якісь папери, промовила на прощання Віра Дмитрівна.

Костик справді пішов продовжувати спати, а В'ячеслав вийшов на балкон і подумав про себе: от служба пішла, вже наслухався я різного колись про війну і армію, але щоб солдатів дітей доглядати, такого ще як кажуть люди - світ не бачив. Але воно добре, там зараз машинують, заняття, лекції, прибирають казарму, миють молоді туалети, підшивають комірці, а тут можна комірці підшити один раз в місяць і він буде чистим, якщо одівати форму лиш ранком поки їдеш сюди і у вечорі перед сном, коли їдеш в частину.

А ще молодий солдат тішився тим, що йому не прийде спати в казармі разом з іншими, В'ячеслав вже собі постановив навіть не ходити в столову, щоб зайвий раз не попадатись на очі командирам. Те що Раков домовився з ротним, воно добре, але щоб хтось не став докоряти ротному, мовляв якщо вже вартовий, тоді що не солдат? Хлопець пам'ятав науку свого діда Якіма, в якого він провів свої дитячі роки. Дід вчив так жити, щоб не робити зла нікому і самому обминати зло подальше від нього. Ось так щоб протягнути хоча до осені, а там вже молоді прийдуть і його призовникам стане трошки краще, хоча на службу в частині куди хлопець потрапив, ще не було чому жалітись в порівнянні з іншими військовими частинами, які знаходились по велечезній території, Радянського Союзу.

Пригадавши рідний дім, хлопець вже вирішив написати два листи: один Андрієві, а другого листа написати до діда і баби в гори, щоб знали як він тут прижився добре, незважаючи що лиш прослужив всього ще не повних два місяці. Правда до діда і баби, потрібно було листа написати великими і друкованими буквами, щоб старі легко його прочитали і зрозуміли.

День за днем, проходив тепер немов скоріше як перед тим. Воно не дивно: коли людині важко фізично і морально, тоді час тягнеться дуже довго, а коли стане трошки краще, тоді і час швидше проходить.

В квартирі Ракових, В'ячеслав вже був як вдома. Недавно був в місті з водієм, якого звали Коля і купив собі костюм спортивний з білими стрічками, також взуття. Коля сказав що коли прийде осінній призов, тоді можна буде набрати собі одягу в хлопців, які прийшли на службу і їхній одяг викидали просто. А

ще Коля порадив, щоб не водити товаришів по службі туди в битовку, майору таке не буде подобатись, мало говорити про свою «службу» з іншими. Сам Коля був з Кубані і його предки були українцями, а прізвище в нього було Горулько. Він гордився що походить з донських козаків, знав багато пісень українських і хвилювався що саме в них, найкраще жити, в порінянні з цілим Радянським Союзом. Казав що там шанують традиції, і молодь знає історію своїх падідів, ще від царизму.

В'ячеслав, взявся щоб Костика вчити букви, щоб коли приходила бабця його зі школи, онук вже міг похвалитись. Звичайно хлопчина не хотів вчитись, але В'ячек, (як його вже усі звали в домі Ракових), старався заговорити і кожного разу обіцяв якусь старинну історію, щоб хлопець все ж таки написав букви в зошиті. Особливо Костика подобались бувальщини з дивними подіями, де було трошки жахів.

В результаті таких занять, Костик вже знав досить про життя в горах, а солдат вже мав немов славу педагога, хоча слід замітити, що в школі В'ячеслав вчився досить гарно, правда потрібно мати на увазі, що в гірській школі, відмінником було стати простіше.

Коли майор став замічати що доглядник його онука мало бере собі їсти в них вдома, він зрозумів що серед гуцулів, які мешкають в горах, найгіршим соромом є те, щоб показати немов ти голоден. Майор такий своєрідний факт взнав від одного солдата, який ще скоріше був в частині і який при розмові розповідав майорові про традиції та фольклор гуцульщини. І хоча В'ячеслав не вважав себе корінним гуцулом, все ж таки якась скромність, як поводити себе в гостях, в нього була закладеною ще з дитинства. По цій причині, майор обговоривши з дружиною вдома, вирішив ставити в битовці, в якій спав солдат, банку тушонки і також згущене молоко, хліб і бувало що рибу. Також там стояла шклянна банка і кип'ятильник електричний, пачка чаю і цукор твердими кубиками.

Одного вечора, В'ячеслав попався на очі одному солдатові свого призову, солдат був з Чернівецької області. Коли він побачив побратима, зразу підійшов:

- Слухай, а ти що вернувся знов до нас?

- Я нікуди не їхав від нас, - здивовано відказав В'ячеслав.

- Як не їхав, як сказав старшина що ти в командіровці десь і тебе нема тут?

- В мене секретна командіровка і тому так маю говорити, коли хто питає мене де я подівся, - на ходу придумавши, відповів В'ячек.

- Бо то вже казали що ти діти няньчиш десь в когось з командирів, а я не вірив, думаю: як діти няньчити може солдат.

- Знаєш земляк: щоб замести слід, ще не таке придумають.

- Добре кажеш. А ти вже тут будеш?

- Буду і не буду.

- Як зрозуміти?

- Так треба казати, щоб ніхто не зрозумів; так вчили.

- Ага, тепер зрозумів, що нічого не зрозумів. – Солдат попрощався і пішов в казарму другої роти, а В'ячеслав зробив круг поза казарму і побіг в свою «барлогу», як він називав свою битовку перед Костиком.

А сам Костик, вже знав досить про свого доглядника, про те що його батько зветься Михайло, а маму звали Марія, дід Яким, а баба Катерина. Це були батьки його батька, в них прізвище було Лемур. Також в батька була старша сестра, але діти в неї були віком старшими, і не жили в Мукачево. А зі сторони покійної мами, в хлопця не було вже діда, а баба ще жила з дятьком, тобто з маминим братом і проживали вони тепер вже в Ужгороді.

Вечорами, Ракові випитували онука як його доглядник поводить з ним, чи не ображає його, чи водить його в двір погуляти, чи користується в квартирі телефоном. Але все що хлопець розповідав, було позитивним в адрес солдата. І тому буквально за два тижні часу, Ракові стали довіряти В'ячеславу як своїй людині.

Звичайно, що виходи в двір, солдат переодівався, але сусіди, які також були військовими і служили в частинах міста, знали як насправді стоять справи з хворим хлопчиком і тому бачивши двох хлопців часто в дворі на лавці біля пісочниці, над якою стояв дашок у вигляді мухомора, вітались з В'ячеславом і також з Костиком, спічутливо розпитуючи хлопчину про його рід занять. А хлопчина мав досить наборів конструкторів, тож доволі часу збирав з них моделі літаків, тракторів, а також різні механічні конструкції де вставлялись електро моторчики і батарейки. Вже коли хтось підходив, Костик починав демонструвати те, що вони двоє зробили і як воно працює.

В'ячеслав додумався що напевно і скоріше всього не без того, щоб хто з сусідів не спостерігав за тим як він поводить з довіреним йому хворим онуком Ракових, напевно навіть кілька сусідів можуть спостерігати у вікно і доклатати Раковим те що побачили. А ще що найголовніше: В'ячеслав сам собі

постановив: ніколи і нічого не випитувати в Костика, не цікавитесь де його мама, хто в нього був, чи може десь є, тато, чому він тут живе і тому подібне. Адже люди, особливо такі що в них в сім'ях не все в порядку, а тим більше віськові, такого не переносять просто. Слід зауважити, що таке особисте рішення молодого солдата, було стовідсотково правильним.

Вже навіть сам В'ячеслав, став захоплюватись конструктором і одного разу зробили коня який тягнув колесницю, за допомогою моторчика, кінь рухав ногами і міг бігти навіть. Також вертоліт рухав пропелером, навіть вирізали з металевої кришки, якою закривались банки, дискову пилку і нею можна було порізати огірки.

Усі такі винахідливі конструкції, хлопець показував дідові у вечорі і Ракові побачили що підказка тьоті Галі з шпитальної столови, була дуже вдалою і своєчасною.

А тим часом, поки в квартирі розглядали те що хлопець з підказки В'ячеслава зробив сьогодні, сам солдат лежав в своїй комірчині і думав що вигадати завтра, щоб здивувати Костика і йому здавалось що він не служить в Радянській армії, а скоріше всього, працює інженером на фабриці де виготовляють дитячі іграшки для підлітків, лиш коли бувало він слухав як маширують по плацу солдати, і кричать на них сержанти, тоді навіть сам не міг визначитись, що з ним все ж таки відбувається.

Вдома, перед тим як хлопець готувався іти в армію, він ніколи не міг собі уявити, що так в нього складеться солдатська доля, а все почалось від картоплі в столові шпиталю, але ні: все почалось від кирзового чобота який натер ногу, і звичайно що «товариш» сержант, по прізвищу Шкуляк, «допоміг» потрапити в шпиталь. Але як би воно не трапилось, хлопець був задоволений таким розвитком подій, тому що зараз в нього була як висловлювались солдати «служба-малина» і йому було зовсім байдуже що колись хтось запитає як йому служилось і чим він займався в армії, головне що все добре тепер, а там само собою, притому що справа якою займався хлопець, була справді благородною.

Але над тим усім, В'ячеслав не знав що його чекає в недалекому майбутньому, як те що тепер було для нього щастям і винятком від інших його призовників, вплине на його молоде життя в подальшому, і що прийдеться йому зустрінути на шляху своєї власної долі...

8

Пешого вересня, тобто початок шкільного року, виходив в п'ятницю. День був сонячний, досить теплим і просто святковим. В такий день, по всій країні почалось шкільне свято «Перший дзвоник», і не лишень в школах: відчинились двері усіх учбових закладів.

Після того коли В'ячеслав разом з Костиком позанимались правописом букв, двоє вийшли в дворик який знаходився поміж будинками. Вони спочатку грали м'яча, а так присіли на лавку.

Нараз, В'ячеслав почув веселий дівочий сміх, а коли він поглянув в сторну тротуару, звідки сміх доносився, він побачив як за кута п'яти поверхового дому, вийшли учениці святково одягнутими в білих фартушках, а на головах усіх були великі білі банти. Дівчат було чотири, а заді них йшли два хлопці, також в чорних штанах та білих сорочках.

Першою з краю, ішла висока дівчина, вона розводила руками і щось голосно розповідала, за нею ішла друга, в якій було розпущеним волосся по спині. Третьою ішла найменша ростом, в неї були два великих бантики, а в руках несла паперовий циліндр, в якому були мабуть цукерки або печення. А з самого лівого краю, ішла дівчина яка постійно оглядалась і щось відповідала хлопцям, які також були учасниками розмови. Усі сміялись і жартували, вони не звертали уваги на В'ячеслава, так як він з Костиком були даліше тротуару, і ще до того, над лавкою були дерева, які гіллям закривали їх.

Костик щось питав, але хлопець немов того не слухав, він стежив поглядами за дівчатами, а найбільше за тією третьою, яка була серед усіх дівчат найменшою ростом. В неї було чорняве волосся, спереду розділеною гривка, яка була хвилястою і два хвостики стричали в сторони на яких білосніжні банти переливались в променях сонця.

Коли вже школярки пройшли по тротуару, хлопець досить виразно змітив ноги в дівчини, які виглядали йому найбільш привабливими з усіх чотирьох. На ногах були білі підколінки, а також чорні туфельки, але не високого каблучка.

Учениці ще трошки пройшли, а так зупинились тому що хлопці і одна дівчина, яка ішла другою з правої сторони, відділились щоб іти в праву сторону, до наступного будинку, а три дівчини,

направлялись даліше тротуаром. Коли вони прощались, В'ячеслав побачив як та за якою він дивився, повернулася стороною і щось промовила на прощання, правда він не почув, лиш йому здавалось що російською мовою. В'ячеслав спостерігав котра з дівчат куди зайде і в який будинок, але над'їхав автомобіль і зупинився, він собою заступив дівчат і не було їх видно.

На тротуарі знову з'явилися учні, але вже молодших класів, діти розходилися по під'їздах будинків. А через двадцять хвилин, надійшла Віра Дмитрівна, вона несла кілька букетів квітів, і Костик побачивши бабусю, побіг до неї на зустріч, щоб похвалитись тим, як він сьогодні написав кілька стрічок з буквою «В», тому що так просив його В'ячек.

Того вечора в своїй битовці, на військовому складі, В'ячеслав став роглядати себе в люстерко. Він погладив волосся, яке вже було «їжачком» і відросло вже значно більше як було ще кілька тижнів тому, хлопець глибоко зітхнув, ляг на ліжко, а вірніше на чотири перкинуті у верх дном ящики, на яких був розстеленим матрац, і став думати...

Завтра субота, звичайно що в школах навчання, але він буде тут в частині, завтра Ракові вдома, Володимир Михайлович вдома, виходить що потрібно почекаати до понеділка, а там вже мусять школярки повертатись додому, там і потрібно розглянути ту саму малу, що в неї такі красиві бантики і все решта - думав собі хлопець, який не знав що від сьогодні в нього почався новий період в житті, і все що прийшлося пережити до тепер, просто померкне перед тим, що ще прийдеться йому зустрінути на шляху своєї долі...

В'ячеслав вже думав може щоб поспитати Костика, чи знає він когось з тих дівчат, хоча вони вже напевно мабуть у восьмому чи дев'ятому класі, тому що для десятого, скоріше всього ще замолоді, але можливо бути так, що котрась з чотирьох живе в одному під'їзді де квартира Ракових, на котромусь з п'яти поверхів. Хлопець подумав чи воно буде етично з його сторони, якщо у випадку малий признається старим вдома, що його наглядник вже за дівчатами заглядає з їхнього двору. Хоча нічого ту не було протизаконного, адже в кодекс солдата не входить заборона цікавитись чи знайомитись з ким він захоче, хоча з іншої сторони, в нього служба була не такою як в усіх, а значить і вимоги можуть бути своєрідними на відміну від інших його співслуживців, які першу половину року служби, лиш думали щоб відпочити, поїсти і виспатись, і зовсім їм було не до дівчат.

Два дні, субота і неділя, тягнулись досить довго для солдата, хлопець вже написав два листи до своїх, і досить довгих, тому що мав доволі часу.

Дочекавшись понеділка, В'ячеслав вже зранку мріяв поглядаючи на годинника коли вийти в двір з Костиком, хоча була дощова погода і вітер. Все одно потрібно хоча на годину вийти щоб побачити учениць які будуть повертатись, і запитати хлопця можливо він знає когось з них, якщо не усіх.

Головне, що учні повертались скоріше як сама Віра Дмитрівна, тому була надія що повернувшись, вона не покличе в квартиру їх швидше, чим він зможе побачити знову дівчат.

Перед третьою годиною, В'ячеслав одягнув Костика, щоб той не промерз від сирості на дворі і вони вийшли двоє в двір. Спочатку обійшли навколо будинку, а так почали грати в доміно, правда В'ячек більшість разів піддавався немов він програвав, хоча за короткий час побачив що Костик досить має смікалку в такому і вже не було потреби піддаватись йому. Хлопчина був розумово досить розвинутим, не дарма бабуся була зауч в школі.

Коли хлопці грали вже п'яту партію, нараз вийшли школярі: спершу ішли хлопець з дівчиною, той самий що минулий раз, і В'ячек тут же подумав що вони двоє дружать поміж собою, але саме ця дівчина його не хвилювала зовсім, а за ними вийшли знову усі четверо дівчат і що було цікаво, що саме як він побачив їх вперше, сьогодні вони так само ішли по такому порядку. Найменша з них, ішла знову третя від майданчика, де сидів В'ячеслав з Костиком.

- Костик, - раптово запитав В'ячек – дивись які гарні дівки, ти знаєш їх може?
- Ленку знаю, вона над нами живе. Її тато має машину жовту.
- А котра вона?
- Зонтик тримає.

В'ячек зрозумів що Ленка, це та дівчина, яка ішла вже два рази першою з краю тротуару і минулого разу щось розповідала захоплено подругам. Вона справді тримала парасоллю і нею закривала інші дівчата, так як постійно крутила тією парасолею. Також сьогодні вже учиниці не були у білих вартушках а в чорних, правда та сама, та наменша від усіх, по формі наділа кремового светра який був розщипленим аж до низу спереду, навіть сповзав з правого рамена дівчини і В'ячеслав це все запримітив. Також волосся вже не було в бантиках і лежало довшим по коміру форми. Він вже спостерігав куди хто піде з дівчат: першою відділилась Ленка, вона зайшла в під'їзд, в якому мешкали Ракові, виходить що Костик все правильно сказав, а В'ячек правильно його зрозумів. Ще одна дівчина, яка ішла самою крайньою від будинка і найдальше від хлопців, пройшла до наступного під'їзду, самого крайнього, а та в кремовій кофті, пройшла далі і повернула поза будинок. В'ячеслав зрозумів що вона не живе в цьому будинку, також вікна її квартири, ніяк не можуть виходити щоб бачити їхній майданчик.

Коли дограли партію доміно, В'ячеслав сказав щоб іти в квартиру, він не хотів щоб Віра Дмитрівна побачила їх в таку погоду в дворі, Костик зібрав доміно і вони пішли геть.

Повернувшись в частину, В'ячеслав став думати як зачепити дівчат на розмову, потрібно було знайти причину, щоб нею скористатись. Також він не знав чи дівчина яку він хотів розглянути блище, вже з комось дружить, чи має якого хлопця вже може... Цого він не міг знати, хоча розумів що вона місцева, а він тут чужий і ще солдат, який тут постійно не буде знаходитись. Хоча насправді хлопець не боявся коли стануть приставати до нього місцеві пацани, було дві причини такої відваги: він вже знаходився в армії, а це говорить що хлопець вже не учень і знає, а також бачив більше чим пацани в школі, його вже не так просто було чимось здивувати чи злякати. Також він розумів, що старші від нього, які вже повернулись з армії, не будуть його чіплятись, тому що люди які вже щось в житті побачили, розуміють що він доглядає хвору дитину.

Другою причиною було те, що майор Раков, все ж таки був військовою людиною і тому його авторитет, давав відвагу солдатів почувати себе впевнено на території де він проводив час з Костиком.

В'ячеслав надумав собі, щоб все ж таки починати знайомство з тією Ленкою, воно не зашкодить, коли від неї можна буде довідатись про її подругу, тим більше що Костик вже знав дівчину як сусідку.

Наступного дня була погода, правда був поривистий вітер. В'ячеслав придумав як зачепити котрусь з дівчат на розмову, а вірніше він хотів ту саму Ленку. Коли вже година підходила що повинен був закінчуватись шостий урок, він покликав Костика в двір і сказав щоб той взяв конструктор.

Прошло може двадцять хвилин і до них прийшов ще один хлопець, менший від Костика і став дивитись що вони таке майструють. А В'ячек витягнув голку і нитку, він приколов голку собі до коміра спортивного светра, так як стояк який тримав металічну парасоллю, був просто трубою і в нього голку неможливо було пхнути.

- Костик, тут ми повинні для нашої пожевної машини, зробити такий трос. Розумієш як є нераз під час вогню: люди сидять на поверху, а їх не можуть досягнути. Люди ще так, можуть якось драбину подати, а як скажімо пес є в квартирі чи кіт старий, як його врятувати? Як ви пацани думаєте можна врятувати пса чи kota? – В'ячеслав став дивитись на дітей, які не знали що відповісти йому. Він витягнув кусок брезенту, якого ще вчора собі відрізав квадратом в частині, і став пояснювати хлопцям. - Ось люди, які когось спасають від вогню, вони повинні мати такі штуки як матраци, і просто підняти на драбину і в нього викинути того kota чи пса. Собака не злізе по драбині, а коли його взяти і кинути, він потоне на дно такої простені і не зможе вистрибнути. Тому ми зараз зробимо таку штуку для рятувальників.

- І собака не вдариться як його викинуть, він просто впаде м'яко там, - підказав Костик.

- Правильно, але є одна проблема.

- Яка? – запитав другий хлопчик, якого звали Віталік.

- В мене трясуться руки і я не можу нитку вставити в голку, вже прошити можу, а нитку не вставлю.

- Може я зроблю? – Сказав Костик.

- Не зробиш, поколеш собі пальці зараз. Треба щоб дівка якась: дівки добре бачать і в них тонкі пальчики тримати нитку. Ви дивіться коли будуть іти з школи і мені скажіть. Ти Костик знаєш Ленку, про яку ти казав мені вчора, ти можеш її покликати, щоб вона нам зробила таку справу?

- Не знаю, - стиснув Костик плечами.
- Ти її лиш поклич, а я вже сам скажу, що нам треба.
- Підемо два, - запропонував Віталік, зацікавившись ідеєю, про рятуючий матрац для пожежників.
Тим часом почали робити з конструктора пожену мшину, крутили драбину до неї таку щоб складалась, а так як конструкторів було кілька наборів, машину робили досить велику.

Нараз почулись голоси дівчат, але цього разу якісь вони були втомлені і не сміялись, майже не розмовляли, а просто ішли. Правда дві спереду, а дві заді. Ленка ішла заді від їхньої сторони, тому Костик побачивши її зразу кивнув Віталіку щоб той пішов з ним. А коли діти побігли, В'ячеслав дивився як все відбудеться і чи Ленка послухає дітей, щоб підійти сюди.

Коли хлопчики підбігли, дівчата усі зупинились і стали слухати що просив Костик. Хоча він звертався до однієї сусідки, все одно дівчата обступили його і слухали. Нараз Лена поглянула на В'ячеслава, і почала іти до нього, а дівчатата також глянули, але поволі пішли далі тротуаром.

Дівчина підійшла, злегка засоромилась, так як вперше побачила невідомого хлопця, але промовила першою:

- Привет, - привіталась російською учениця.

- Привіт, - відказав В'ячеслав і нарочно українською.

- А вони щось просять мене, а я не можу зрозуміти що їм треба? – Заговорила дівчина також українською мовою, зрозумівши, що солдат не з іншої нації.

- Лена здається звати?

- Так, Лена, - здивовано відповіла дівчина і оглянувшись де її подруги поділись.

- Ми тут робимо конструктор, нам нитку всилити в голку, а я не можу. Побачив вас що ідете, а Костик каже що знає тебе, я кажу може Ленка нам вселить нитку, в мене руки трясуться вже.

- Ой, руки трясуться, - дівчина посміхнулася, - давай голку і нитку якщо вже так трясуться руки.

В'ячеслав витягнув з коміра голку і подав шпульку ниток. Дівчина прижмурила праве око, а лівим дивилась на вушко голки. Вона попала після третьої спроби. В'ячеслав думав що говорити далі, що не просто подякувати і вона пішла собі геть, але Лена сама почала:

- Ой Костянчик, яка махіна в тебе вийшла, скільки ти маєш всього тут щоб складати такі складні штуки. – Дівчина нахилилась щоб розглянути пожежну машину, яка стояла на лавці і склала руки долонями разом між колінами.

- Ми усі разом робимо, - відказав хлопець.

- Як служба солдатик? – Посміхнулася Лена до В'ячека.

- Як бачиш. Що прикажуть - я роблю; армія.

- Молодець. В нас Костік на особливому рахунку в дворі; правда Костян?

- А школа як в тебе? В якому класі вже? – В'ячеслав зразу почав закидати дівчину запитанням.

- Восьмий, - дівчина швидко виправила - дев'ятий.

- Дев'ятий чи восьмий? – Перепитав хлопець.

- Вже дев'ятий. А що не схоже? Подумав що вже заміж пора, а вона дев'ятий лишень?

- Не подумав, хоча подумав що лишень сьомий.

- Реформа в школі: ми перестрибнули з сьомого в дев'ятий, а якщо б не реформа, були б у восьмому.

- Тоді як розібратись: у вас виходить що зараз який рік в дев'ятому?

- Сімдесят п'ятий; п'ятнадцятилітки.

- Зрозуміло тоді.

- А сам з Мукачево, - немов пригадуючи, покрутила рукою Лена.

- Звідки вже знаєш про мене все?

- В нас тут місто в місті. Ти появився, люди оглянули і вже знають хто є хто.

- А ти в школу ходиш там де Віра Дмитрівна працює може?

- Так, там в нас вчителює Віра Дмитрівна.

- А ось ці подружки твої також туди ходять?

- Ходять.

Тут надійшла сама Віра Дмитрівна і немов невчасно, але діватись було нікуди і Лена помахала рукою до Костика, направила на тротуар.

Наступного дня, В'ячеслав побачив що гарний погідний день, він знав що сьогодні Дмитрівна буде довше в школі, тому що так було кожної середи і тим більше вона вчора ще про це пригадала, коли вже хлопець збирався іти у військову частину. Тому він вже собі надумав щоб ближче розглянути дівчат, а вірніше одну з них, тим більше що вже було за що вчепитись, так як коли бути ближче тротуару, в любому випадку Ленка повинна привітатись з ним, а коли не з ним особисто, тоді з Костиком точно привітається. Тепер пртрібно придумати як вести діалог, щоб затримати дівчат. А щоб так відкликнути в сторону Ленку, вже не проходило, тому що повториться як вчора і дівчата підуть дальше собі.

Час тягнувся хлопцеві довго, але коли вже нарешті підійшла година, В'ячеслав сказав щоб іти в двір, так як вони вже довго засиділись біля телевізора і при такій погоді просто буде злочином сидіти в квартирі. Костик швидко одівся і вони вийшли в двір. В'ячек сказав так як недавно був дощ, тоді краще поганяти м'яча тротуаром, тим більше сьогодні ніхто не поклав свою автівку на тротуарі.

Хлопець поклав Костика спиною в ту сторону, звідки постійно виходили учні, а сам став обличчям, щоб побачити коли вони появляться.

Хлопці почали копати один одному м'яча, і вже доволі часу, але таки дочекався В'ячеслав того, що чекав: дівчата вийшли за будинку і почали іти просто на нього. Хлопець поглянув і побачив що три дівчини було, а ось тієї самої на яку він чекав більше всього, не було з ними. Що виходить – подумав В'ячек, - напевно після уроків залишили, не вчиться добре, а може в школі не була. Нічого, може воно і краще, буде нагода саме про неї запитати, без зайвих лабіринтів в розмові.

Дівчата підійшли, а В'ячеслав хотів нарочно копнути в сторону м'яча щоб Костик пішов за ним і тим самим чекаючи на хлопця, була нагода зачепити на розмову дівчат. Але трапилось непередбачене: дівчина, яку ще не знав В'ячек, підбігла і перехопила м'яча перед Костиком і віддала назад В'ячеславу. Ленка поклала дипломат і також стала грати щоб відібрати м'яча в подруги, а коли вже дівчата пострибали шитовхаючи одна одну, вони стали віддихуватись.

- З вас була б нормальна команда, - підкинув В'ячек.

- А ти тренером, такої команди, - посміхнулась Лена.

- А чому команда не вся в зборі? Вас більше повинно бути, де решта?

- А хто повинен бути? – Здивовано глянула Ленка на дві подруги і подумала що мова іде про хлопців, які бувало що ішли за дівчатами заді зі школи.

- З вами четверта все ходить, а нині нема десь її, що після уроків залишили?

- А ти про Машку, - Лена продовжувала до стіни будинку копати м'яча і коли той повертався вона знову так робила.

- Її звати Маша? – засоромившись, перепитав хлопець.

- Танька! – Гукнула Лена до подруги, яка розмовляла з Костиком і в якої було русяве пряме волосся, - а Машка на плавання сьогодні пішла?

- Наверное, среда сегодня, - відказла подруга російською.

- Вона плаванням зацікавлена?

- А що, запав на неї що так питаєш? – Ленка оглянулась щоб Костик не підслухав.

- Просто запитав, бачу нема її з вами.

- Ой не прикидайся: вчора робили машину пожарну, а зараз вже сам як пожарник став, - повела очами Лена. – А що подобаються такі делікатні як Машка?

- При чому тут «пожарник»? Я нормальний, - обурився хлопець.

- Навіть досить нормальний, але для чого тобі Машка? Дивись, Танька тобі підійде, якщо я не підійшла.

- Звідки ти вже таке взяла Ленка? - хотів пояснити хлопець, але дівчина не дала.

- Танька, ти прикинь! – голосно промовила Лена до подруги, - оказивається, наш солдатик, запав на Машку Альбінову.

- У-у, - затигнула подруга, - завтра скажу ей в школе.

- Що ви як баби якісь в селі, - став виправдуватись В'ячек, наробили шуму вже такого.

- А де Дінка? - Лена стала шукати поглядом третю дівчину, яка пішла вже додому, поки вона вела бесіду з солдатом. – О, вже пропала, - розвела руками Лена.

- Не роби проблеми Ленка, будь ласка, - почав серйозним тоном хлопець.

- Все нормально, не переживай ти так. Не скажу нікому нічого. – Яюсь байдужно промовила дівчина.

- Запитав просто, тому що вас постійно вас четверо було.

- Якщо б мене не було, ти не питав нічого і нікого, - з хитрою іронією, посміхнулась дев'ятикласниця.

- Само собою щоб не питав: я лиш тебе знаю від вчора, тому тебе питаю.

- Давай солдатик: «служу Советському Союзу», як у вас кажуть. – Лена почала іти додому, а її подруга Таня, на прощання повернула вверх долоню, по якій Костик ляснув своєю.
На тому розмова закінчилась.

12

В'ячеслав спочатку повірив був Лені, що вона не скаже нічого, не признається перед подругою про вчорашню розмову, але ранком коли вже ішов по сходинах в квартиру Ракових, він передумав: не може бути такого щоб дівки такі речі не обговорювали поміж собою - впевнено сказав сам собі хлопець. - Тим більше що друга однокласниця Таня, також почула про таку справу, якщо не одна, тоді друга точно передасть тій самій Маші.

Після обіду все було як в попередні дні, пообідавши, двоє вийшли в двір поміж домами. Година вже підходила коли учні повинні були повертатись зі школи після уроків. В'ячеслав не відводив очей від кута будинку, звідки повинні були виходити школярки. Але раптово надійшла Віра Дмитрівна, хлопець глянув на свого годинника електронного, і побачив що вона вчасно сьогодні, а ось дівчат не було жодної і неможливо щоб він їх пропустив. В'ячеслав здивувався, він швидко сказав Костикові:

- Щось бабуся швидко сьогодні, дивись ще Ленка не йшла зі школи з своїми подругами навіть.

- А я не хочу в квартиру, - відказав хлопчина.

Коли Дмитрівна підійшла, вона кивнула щоб онук ішов за нею, але він сказав:

- Бабуля, а що так бисто нині? Я хотів сказати привіт до Лени, вона ще не йшла навіть.

- В Лени виховна година, вона затримується, а тобі лікарство час взяти вже, так що ходімо. Я, як завжди в четвер приходжу, так як сьогодні прийшла.

- Тоді я вже піду в часть також, - відказав В'ячеслав.

- А може чаю з нами поп'єш? – Запропонувла Дмитрівна.

- А давайте вже завтра, завтра п'ятниця. Нині в нас баня в другій роті, не хочу затримуватись.

- Тоді добре, попрощайся Костік з В'ячком, до завтра.

Хлопчина подав руку, памахав нею і пішов з бабусею в квартиру.

В'ячеслав було справді хотів вже йти у віськову частину, але нараз пригадав собі що вікна квартири Ракових не виходять в двір, тому Дмитрівна не побачить чи він пішов, чи чомусь тут ще знаходиться. Він придумав на ходу: взяв свій ключ від своєї битовки, вкинув збоку в траву і вирішив якщо б вона вийшла ненароком, (хоча такого не було ніколи, щоб Віра Дмитрівна повернувшись зі школи, кудись ішла зразу), але на всякий випадок, тоді він буде шукати ключа і перед нею немов знайде його. Але хлопець сподівався що такий сценарій не пригодиться йому сьогодні, хоча запасний варіант вже був.

Сидівши на лавці, (але не як повинно бути, В'ячек виліз і сів на спинку, а ноги поклав де повинно сидітись, просто так часто роблять молоді люди, щоб не робити правельно, тому що все робити по правилах, більш для старшого покоління підходить), він став чекати. Хлопець думав собі якщо щось Дмитрівна запідозрить, що він вже починає дружбу з дівчатами, навіть з тією самою Ленкою, тоді мабуть їй не буде таке подобатись, хоча навіть тим, він нічим не порушував режим своєї унікальної служби, тим більше що в даний час, він вже вільний від догляду на Костиком.

Одним словом В'ячеслав вирішив почекати годину, а коли не буде нікого, тоді іти вже в частину і чекати на наступний день, адже його службу ніхто не відміняв, тим більше школи для учениць.

Але через якийсь час, він почув голоси і веселий сміх, хлопець також відчув як в нього просто не реально стало стукати серце, набираючи темп що раз швидшим. Пешою з школярок показала Лена, вона ішла стороною майже переставляючи ноги назад і щось розповідала подружкам, голосно сміючись. За нею вийшло ще три дівчини, а за трьома ішла ще одна дівчина але з хлопцем і вони двоє були ззді від усіх може на п'ять кроків. Хлопець щось старався пояснити дівчині і скоріше всього про якусь шкільну задачу.

В'ячеслав швидко очами переглянув усіх кого побачив, і та за якою він слідкував і хотів побачити, ішла третью від нього, а за нею ще одна дівчина обходила кут будинку. Але раптово Лена, як розповідала тут же зупинилась, вона поглянула в скверик і пробачила В'ячеслава. Зміниши тему, Лена гучно промовила:

- У-у, Машка! Ти глянь!

- Ленка! – вигукнула сама Машка і щось хотіла ще сказати, але зупинилась, щоб захватись за дві подружки які ішли від сторони скверика, в якому сидів В'ячеслав і спостергів за ученицями. А Лена жартючи відбігла вперед і почла частушкою жартувати, наспівуючи російською, змінивши в кінці слова:

- Выйду, выйду я плясать, в новинках ботинках, все ребята говорят, что я кабардинка!

Ззаді, хлопець який почув коли співала Ленка, тут же став співати також, продовжуючи:

- Йолочки-сосёночки, зеленые колючие, а у нас девчоночки, весёлые певучие!

Хлопець-учень був худим і на стороні плеча ніс шкільну сумку, він також носив окуляри. Побачивши його, В'ячеслав подумав: треба було з ним познайомитись мені, а та Ленка вже перед всіма на цілий двір, а ще обіцяла вчора що не скаже. Поки В'ячек стрибнув щоб взяти ключа, якого сам нарочно «загубив», та щоб іти в частину, рахуючи що сьогодні невдачний день, Ленка, яка його своєю відвертою поведінкою розчарувала, тут же вигукнула до нього перед дівчатами:

- Ей, солдатик! Подожди не біжи нікуди я вкину дипломат і в магазин піду, я тобі щось... – Лена не закінчила, так як та сама Машка, почала її жартуючи штовхати щоб зупинити на пів слові та не дати сказати, по крайній мірі перед нею. Вже коли Лена була біля дверей свого під'їзду, Маша зупинилась, вона повернулась щоб глянути на хлопця, хоча вони вже були дальше одне від одного, але все ж таки такий жест, багато чого сказав молодому солдату. Тому хлопець знову вистрибнув на лавку, сів на спинку і став чекати далі. Настрій в нього тут же підстрибнув вгору і вже замість того щоб сердитись на Лену, він став чекати на неї, з надією щось почути про сьогоднішню розмову подруг в школі.

13

Буквально через кілька хвилин Лена вийшла. Вона вже встигнула зняти шкільну форму і взяти інше плаття, також інше взуття. В'ячеслав зістрибнув з лавки і підійшов до тротуару щоб іти разом з дівчиною.

- Тебе як звати вообщє? – Несподівано запитала Лена.

- В'ячеслав вообщє, можна В'ячек, чи Славік, в школі пацани звали Сява.

- А то я не знаю і кличу тебе «солдатиком», а Машка питає чи ти солдатик олив'яний, чи натуральний.

- Про мене питала так?

- А що тут ще якісь солдати маширують може?

- А що ти співала і якось сказала була якесь слово, якось назвала її в тій пісні?

- «Кабардинка» може?

- А хто це така?

- А в неї батя був з Нальчика, там так звуть тих людей як нас «хахли» напевно. Запитай Дмитрівну хто така «Кабардинка». Ми так буває що жартуємо над Машкою в школі, а їй навіть подобається.

- А чому ти сказала що «був», що покинув їх може?

- Він в Афганістані загинув. Батько в неї був воєнний лікар, там служив і впали з вертольота.

- Та ти що... Бідна Машка... Я розумію, я також сирота, але в мене мами не було.

- Тоді ви двоє вартуете щоб вас пожаліти.

- А давно була та трагедія?

- Ми в четвертому класі вже були. Машка постійно номери писала всюди, на зошитах на руках, а одного разу вчитель її запитав що вона якісь цифри пише по руці, а Машка відповіла, що це ботовий номер того вертольота, в якому її тато загинув...

- Жаль її, малою ще була як таке трапилось.

- В неї барт є старшим, з сімдесятого року, вчиться в медичному тут в нас. В них уся сім'я лікарі: мама рентген робить, а Машка хоче вчитись на зубного лікаря. Батьки її тут навчались разом і оженились тоді, мама її виходила на першому курсі заміж.

- А мама заміжня другий раз, чи сама живе?

- Якийсь буває що заходить, квіти приносить, але як там поміж них я не знаю. Ми ніхто не питаємо про таке; сам розумієш...

- А про мене, що ви говорили в школі?

- Я просто сказала, що ти питався про неї і все на тому. А ще ми ішли пізніше сьогодні, а я кажу до неї: якщо вже Костика забрала Дмитрівна, вона ж пішла скоріше як ми, тоді якщо солдатик чекає, тоді лиш

тому щоб тебе побачити. А вона не вірила, а коли заходимо в двір, я глянула, а ти сидиш, я тоді її пригадала про тебе.

- А я так зробив, я чекав на вас.

- Щось переказати завтра?

- Навіть не знаю... – Розгубився хлопець.

- Тоді надумаш, скажеш мені. – Лена вже зупинилась біля дверей магазину і хлопець зрозумів що потрібно повертатись йому також у військову частину.

- Добре Ленка. Дуже дякую!

- Мені приведи якого солдата від вас, також хочу когось мати, щоб чекав на мене, - Лена посміхнулась.

- Знайдемо тобі, в нас багато таких, є кого вибирати.

- Давай Сява, тримайся, - на прощання сказала дівчина.

- Краще В'ячек; яюсь більш-менш. Якщо пацани зуть Сява, яюсь нормально, а дівчата, не могу привикнути навіть.

- В'ячек, так В'ячек.

Коли вже солдат повертався в частину, він остерігався щоб попадатись на очі майору Ракову. В'ячеслав не хотів щоб той вдома дізнався коли саме його підлеглий повинен був повернутись, а насправді повернувся на дві години пізніше. Тому оглядаючись, В'ячек швидко забіг в свою битовку, щоб переодягнутись у військову форму, також останнім часом, він вже переодягався тут, і виходив з частини як цивільний.

Сьогодні після шостої години, він хотів піти з своєю ротою в лазню, щоб помитись. Причини для цього було дві: помитись само собою, а ось він подумав про одного співслуживця і хотів поговорити з ним, чи той не проти щоб зустрінутись з Леною, так як вже пообіцяв дівчині, тим більше що Лена була потрібна ще йому в майбутньому для зв'язку з Машкою.

Щоб знайти друга для Лени, не було так просто, потрібно було щоб хлопець не мав вдома дівчини, щоб підходив ростом, щоб йому вона подобалась, а він їй, але найголовніше: як проводити зустрічі? Якщо навіть якомусь його другові дадуть звільнення в неділю, тоді як самому бути, адже він ще жодного разу не просився щоб вийти в неділю за браму частини. В'ячеслав думав собі так: скаже ротний про мене: п'ять днів на тиждень ходить собі до Ракових, має цивільний одяг, повертається коли хоче і ще його відпускай в неділю, це вже зверх свавілля. Хоча можна себе почувати вільніше від інших, але фактично ще осінній наказ не вийшов і нове поповнення не прибуло в частину, тому він ще рахується наймолодша каста в частині на службі.

Вечером добре все обдумавши, хлопець вирішив що ніяких своїх товаришів по службі, йому просто не виходить познайомити з Леною, а залишається перед нею вибачитись, а коли вона буде цікавиться, так розповісти правду все як є.

В'ячек пригадав науку свого діда Якима, який говорив: коли можеш обійти якусь мороку, тоді обходи і подальше. А Ленку ще пригляне собі якийсь, вона ще молода, що воно є лишень п'ятнадцять минуло. Хоча про однокласницю, яка була навіть меншою ростом, хлопець так думати не хотів: тут потрібно якнайшвидше діяти, щоб хто не випередив.

В п'ятницю, В'ячеслав подумав що можливо сьогодні він розгляне зовсім близько дівчину. Йому дуже хотілось щоб це відбулось ще до суботи і неділі, щоб очікуючи два дні, він вже думав про неї і про її риси обличчя. Але все відбулось зовсім не так, навіть сказати все навпаки, правда про це хлопець дізнається аж в понеділок.

Коли настав час повертатись учням зі школи, В'ячек почав грати м'яча з Костиком на тротуарі, надіючись що вже сьогодні Машка не зможе його обминати і просто попадеться як пташка в сітьце. Насправді так не відбулось: надійшли дівчата, але Машки з ними не було. В'ячеслав коли побачив їх без неї, в нього зразу впав настрій на нуль.

Ленка побачивши В'ячеслава, шепнула щось Тані на вухо. Подруга підійшла до Костика і стала грати з ним м'яча, а Лена кивнула головою хлопцеві щоб відійшов в сторону.

- Привіт В'ячек.

- Привіт Ленка.
 - Ти бачив Альбінову десь тут?
 - Не бачив. Я в дворі вже дві години напевно, а що вона не ішла з вами? Нині не середа, не плаває вже...
 - Була на трьох уроках, а так десь пропала з школи. Відпросилась напевно, але що з нею - сама не знаю.
 - Може прихворіла і пройшла коли ми ще в квартирі були з Костиком.
 - Напевно треба її лікувати вже добре, - посміхнулась Лена.
 - Від чого?
 - Не від «чого», а від кого.
 - Щось про мене може говорила з нею?
 - Їй не скажеш: вчепилась до мене вже від ранку: звідки він, як звати, з якої часті, навіть які очі в тебе. – Лена прискіпливо прийшла в притул і глянула справді в очі солдату.
 - Нічого собі. – В'ячеслав дав крок назад.
 - Добре, я пішла, їсти хочеться. В мене качка печена стоїть, думаю про неї також від ранку, як Машка про тебе напевно. Може винести лапку? Будеш качку? – З простоти запитала дівчина, немов близька людина.
 - Ні, не буду; дякую.
 - Як щось буде - я тобі скажу. – Пообіцяла Ленка.
 - Ти просто супер Ленка, дуже вдячний тобі, - щиро промовив хлопець.
 - Кажуть сиротам допомагати, балагородне діло!
 - Смачно тобі з качкою, - посміхнувся весело хлопець.
 Коли вже дівчата пішли, за будинку вишла третя дівчина, яку подруги звали Діаною, за нею ішло два хлопці, але Машки Альбінової таки не було.
 Не щастить мені нині, - подумав хлопець, - а качка пішла б була, але якось соромно буде коли Ленка винесе лапку від качки, - хлопець посміхнувся з того що подумав, - подумає Ленка: взагалі вже обнаглів: дівку йому зроби, їй передай усі дані, навіть колір очей, і ще його качкою нагодуй, таку службу в ніякій армії світу ще не придумали.
 Хлопець став думати про сім'ю Альбінової: лікарі вони, і вона хоче стати лікаркою, а я хто такий проти неї тоді? А що: мій тато хоча не Пікасо, не Репін, і не ще якийсь там відомий художник, але і не маляр такий що паркани малює. Ось наприклад: малює якийсь театр, гарно малює, все як в кращих домах Парижу. Заходить хтось в театр і найперше дивиться який інтер'єр в ньому. Якщо дешева робота, тоді в людини зразу складається враження, що тут і артисти дешеві грають і спектаклі ставлять такі ж самі. А коли все так гарно, гармонічно, тоді навіть як артисти зіграють невдало, ніхто не запримітить, хіба що якийсь професіонал театральної справи, так що обличчя театру, чи якого ресторану дорогого, все ж таки оздоблює Місько Лемур, а це не хто нший, як його рідний батя.

В суботу, ранком В'ячеслав знаходився в частині, він поснідав разом зі своєю ротою і коли вже ішов на склад, раптово надійшов водій майора Ракова. Він сказав що повинен його відвезти до Ракових, але не в квартиру, а просто на дачу, яка була десь далше, тому що вони збирають помідори, там ще щось роблять, а Костик з ними, але захотів піти на річку. Потрібно було щоб побути з Костиком, так що наказ є наказом.

В'ячек тут же погодився, йому хотілось десь розвіятись, щоб не перебиватись в частині увесь день коли солдати робили прибирання в казармах, витріпали матраци і покривала, вимивали казарму і туалети. Звичайно він цього не робив, просто пересиджував щоб ніхто не бачив, немов відсипляється після нічної вартівки, але командири, особливо його ротний і старшина, добре знали про його службу і могло бути так, що сьогодні немає Ракова, а старшина щось буде не в настрої, (а так було досить часто), може його забрати, щоб разом з усіма прибирав.

Але в хлопця вже не було на голові нічого щоб його заставило думати, як лишень одне: яка вона собою та, кого однокласниці звали Машка Альбінова, який в неї характер, чи він їй може подобатся хоча трошки, хоча щоб познайомилась з ним, а там вже просто знати її, розмовляти з нею, це вже буде доволі на перший раз для нього. Також хлопець собі надумав, можливо на дачі атмосфера більш цивільна і він

зможе щось довідатись від Ракових, про батьків дівчини. Якщо її батько загинув в Афганістані, тоді скоріше всього майор, як військова людина, знає про таку подію, якщо звичайно Ракові вже мешкали тут від вісімдесят шостого року. Так як Лена повідомила що Машка була з нею в четвертому класі, тоді виходить що Альбінові вже жили тут на вулиці Лютчиків, а ось Ракові, це ще питання.

Тема була готовою, просто почати щось питати про Афганістан, це ж цілком нормально для солдата щоб вести таку бесіду, адже саме Афганістан, є військовою темою, а значить темою для мужчин.

Їхавши в машині на дачу, хлопець собі думав: як я скажу дідові Якимові і бабі Катерині, що в мене є дівчина і її звати Маша, дід подумає що якусь москальку надібав в Прикарпатті. Але ні, краще сказати що звати її Маруся, як маму звали, тоді все зміниться, тоді усі будуть вітати таку справу як позитивну. Але для цього потрібно щоб так було, а воно ще так немає насправді...

Водій курив цигарку і наспівував собі якусь пісню, а В'ячеслав не хотів нічого питати, ні про що вести бесіду, на голові було одне: коли він вже нарешті познайомиться і почне говорити з нею.

Коли приїхали на дачу, Костик дуже зрадів, він став просити щоб з ним піти на річку Бистрицю. В'ячеслав привітався з Раковими, він вперше побачив майора який обмотав якимось хустинкою собі лисину, роздівся до пояса і на колінах щось рився в грядках.

- Здравия желаю товарищ майор! – Привітався В'ячеслав.

- Ты это брось, здесь про армию забудь, посмотри на меня только: какой майор сынок?

- Может мне работу дадите какую здесь?

- Присмотри пожалуйста за Костиком, а мы уже здесь сами какнибудь.

Костик став тягнути хлопця на річку, а В'ячек зрозумів що сьогодні він нічого не домовиться з майором: ні про Афганістан, ані про що інше.

Коли вони двоє ішли, нараз Костик почав розмову і досить серйозну як для свого віку, він признався В'ячеславу про те що почув вдома, яка ромова велась про солдата:

- В'ячек, а ти не хотів щоб тут жити в нашому місті?

- Як жити? Я ж нікого тут не знаю крім тебе.

- Ти хочеш до свого дому...

- Можна і тут жити, тут гарно, - відказав В'ячеслав і зразу подумав що можливо появиться причина залишитись в Івано-Франківську.

- Бабуля сказала деду: оженився б тут наш солдатик і жив поруч, вже так привик до нього наш Костик.

- Про мене так сказала твоя бабця? – Здивовано запитав В'ячек.

- Вона знає що ти Ленку вже знаєш, може тому так сказала...

- Я з Ленкою просто так, ти мене з нею познайомив.

- А ти не хотів щоб вона була тобі жінка колись?

- Ленка? Я навіть не думав такого, - відказав В'ячек, а вірніше викрутився щоб не сказати про кого він все ж таки думає.

- Як хочеш... – Хлопчина стиснув плечами.

- А ти Костик, яку б хотів колись мати жінку?

- Я не буду мати ніколи жінку; я не здоровий.

- Не думай такого, ти ще підростеш і переростеш свою хворобу.

- Я помру, - відказав хлопчина.

- Костик, тобі хто сказав таке? Я не хочу ніколи від тебе такого слухати більше.

- Лікар сказав, я почув як про мене говорили.

- Лікар може помиляється, а може ти неправильно зрозумів його, може про кого другого сказав він був.

- З такою хворобою яка в мене, не живуть... – Сумно відказав Костик.

Двоє замовчали, В'ячеслав поглянув на хворого хлопчину, йому зробився великий жаль, він ніжно поглядаив Костика по русяві головці і глибоко зітхнув...

Вже перед вечером, усі четверо сиділи на дачі в Ракових і пили чай. Віра Дмитрівна почала розмову з В'ячеславом за столом:

- А ким думаш пацювати В'ячек, коли повернешся з армії? – Дмитрівна вже зверталась до хлопця на «ти», тому що так скоріше він сам її просив.

- Я напевно з татом буду малювати. В мене нема професії жодної, поки що.

- А хіба малювати воно не професія? Це не так просто також.

- Я згідний з вами. Люди думають що взяв пензля і пішов по стіні зверху вниз, а таке ремесло свої секрети має, хто не знає, в того не вийде нічого.

- Воно правда, - погодилась Дмитрівна. – Ось ти сказав і вже відчувається знання в тому: ти зауважив що малюється «зверху вниз», а хто не знає, такий може і з середини починати, чи навпаки знизу поки досягає рукою. В наших сусідів, були якісь ніби майстри, помалювали квартиру, а за короткий час, чомусь фарба посипалась на плінтус, просто як порох.

- Біла фарба напевно.

- Точно біла. О, бачу ти напевно знаєш чому саме біла.

- Знаю. Білою фарбою, багато малюють коли розмальовують кімнату, але ніхто не знає звідки вона береться і що це таке. Скоріше, крім білила, користували зубний порошок, тому що він білий дуже. Але він сипучий, а не рідкий і тому треба на чомусь його розводити. Як правело майстри прості, варять клей з коров'ячих кісток.

- З яких кісток? – Зацікавився Костик, який також слухав.

- З корови, чи биків. М'ясокомбінат не викидає кістки, а віддають на якусь фабрику і роблять з них таку масу з волокнами і це є будівельний клей. Але його треба знати як варити і скільки добавляти до води, тому що якщо білу фарбу ним розмішати і він міцний буде, тоді потріскає фарба на стіні, а коли мало його, тоді буде те що у ваших сусідів; не на стіні, а на плінтусі.

- Бачу ти навчився вже в батька досить, - замітила Віра Дмитрівна.

- Мій тато, він вже не користує зубний порошок, а такий порошок що майстри його називають «цинк-квейс». Це такий білий, просто як сніг. Борошно, чи цукор, з ним не зрівняється навіть близько, навіть крохмаль не такий.

- А звідки він береться? – запитав Костик.

- Це окислюється цинк; окись цинку. Якось хімічним способом його роблять і дістати його не просто. Але тато його розбавляє пивом, клей не варить кістяний, тому що пиво має один процент клейкості постійно і ним не переклеїш так, щоб потріскалось. Ще на Емульсії можна розводити фарби також.

- Я від когось почула, що на яечках також розводять фарби майстри. – Пригадала Дмитрівна.

- Так, але це бронзовий порошок. Те що блистить на стіні, воно на яєчках розводиться.

- А форми де беруться такі з квітками скажімо? – Запитала Віра Дмитрівна.

- Ми називаємо трафорети, їх продають люди які виготовляють самі, а ми вже вирізуємо, запускаємо олифою щоб не дерлись. Правда є ще така плівка чорна, має її «Інтергаз», газовики труби обмотують, також її користуємо. Але часто тато малює відбитки на стелі чи стіні, рукою розмальовує їх.

- А як він знає що намалювати? – Запитав Костик.

- Береться такий папір величиною як газета, на ньому є орнамент і по конурах вибивають дірки, просто шилом. Тоді спалюється кусок дерева, бажано сосну чи ялинку. Попіл товчється на порох і насилається в жіночу панчошу, таку прозору. Робиться такий м'ячик і тим м'ячиком водиться по тому папері, там де дірки залишається контур чорний і вже тоді по ньому малюється. А чому я сказав сосна добре на попіл: тому, що якщо криво приклав форму, тоді лиш подув і сажа злітає повністю з стіни, і вже ставиш рівно другим разом, як повинно бути.

- А ще я бачила такий трафорет як ти сказав і там крапки такі рівні як одна, як так на папері можна вирізати? Це ні ножиком не зробиш так, ані ножницями тим більше, - розвела руками Дмитрівна.

- Різних видів круглі дірки в трафореті, вибивають молоточком і заточеними трубками різних дюймів.

- А вот такой вопрос, - вмiшався в розмову Володимир Михайлович, - я видел большое пано, там люди, деревья, как это рисовать чтоб руки и ноги были пропорциональны, это близко не видишь ведь?

- Мають картину на плівці і світять як фільмо проектор, але перед тим стіну розділюють квадратами і по квадратах змальовують контури, а вже опісля фарбами.

- Понятно...

- А ще щітка наприклад, для набриску таких крапочок дрібних, робиться з кінського хвоста, по ньому фарба стікає гарно, а малі кісточки, з хвоста білок, лисиці і ще різної животины.

- А фарби де випускають гарні? – Поцікавилась Дмитрівна.

- Такі щоб мали дуже концентрат кольору, випускають в Тамбові, в таких пляшках шклянних невеликих, називається «Тамбовский гуаж», є ще такі в тюбиках, також гарні. А так охра, сурик, що колір зробити на вапні чи крейді скажімо. Вже олійні фарби, там складніше трюхи.

- Слухай В'ячек, тобі не малювати з татом, а в училищі малярному вчителем бути, - промовила Віра Дмитрівна.

- Ось тут у вас, - хлопець вказав на стіну, на якій були дрібні листочки, - робили накат простом катком, а ми так вже майже не робимо. В нас як робимо накат, так виглядає немов обої, також є два кольори накату. Ось тут фарбу накладає проста мочалка. Просто взяли губку і обмотали нею деревний валок, зшили голкою і так намазують губку фарбою і катають по стіні. Спочатку багато фарби, так менше, а притиснув, знову більше і не рівне зображення виходить. А ми маємо такі накати, що там ванночка внизу зробленою, а так два валки передають фарбу і однаково накладають постійно.

- Це вже якийсь унікальний інструмент виходить, такого не бачила навіть, - відказала Дмитрівна.

- Є майстер, що сам виготовляє такі накати. Гуму бере від танкових коліс таких що в середині вони і обтягнутими такою гумою, вирізає зображення, робить такі боковинки у вигляді підкови, з цинку робить ванночки, паєє все там щоб не протекло і так воно все працює.

- А фарба не виливається з того? – Запитав Костик.

- Я тобі намалюю яке воно виглядає; так важко пояснити коли не бачив того. Я також поки не побачив не міг зрозуміти як фарба у ванночці і ти нею тягнеш згори вниз, а вона не виливається і ще рівномірно передає на зображення. Принцип такий, як в друкарні на газети наносять фарбу. А другий колір, ставиш зображення поміж листків скажімо на одне поле і вже буде в кожному однаково попадати куди потрібно. Також тато стелі розмальовує, правда це досить дорого платиться. Наприклад стеля така в кімнаті від сто п'ядесят рублів і більше. Якщо там лиш «розетка» по середині і по кутах, а все решта карнизи, тоді ще простіше, а є ще на карнизах вставки роблять. До речі є такі трафорети, що там проходиться більш як десяти кольорами.

- Тоді вже веселка якась виходить? – Запитала Дмитрівна.

- Насправді може бути три кольори: білий, сірий і темно-сірий. Білих може бути чотири, просто де трафорет має перемички, на другому вони саме там вирізані і виходить закручений листок повністю без розривів. Преважно такі великі зображення у високих приміщеннях, тому що ширина його може бути до половини метра. Але коли поглянете, подумаєте що це виліплено, а не мальовано. Такий стиль, більше практикують на Буковині, тому що наприклад у Львові, ціниться ручна робота: так щоб розмальовати після ненесених крапок від сажі.

- Але стелю коли робити, руки болять напевно вгору постійно, - промовила Дмитрівна.

- Правильно ви замітили, але це ще не головна проблема. Найгірше те, що коли тягнеш довше кісточку, фарба стікає такими струмками по руці вниз, під сорочку чи футболку, стікає по тілі і вже коли доходить до пояса, треба мити руку і цілий бік собі. А ще пером гусячим малюють мрамор, граніт тряпками крутять. Багато чого користують в такій роботі такого, що коли хто не бачив, тоді ніколи не здогадається як воно робиться.

- В тебе вже є професія і досить платна, - зробила висновок Віра Дмитрівна.

В понеділок, одинадцятого вересня, В'ячеслав чекав вже з нетерпінням коли закінчиться навчання в школі, особливо його цікавив дев'ятий клас. А коли вже нарешті він дочекався що побачив дівчат, тієї на яку він чекав найбільше, знову не було. Хлопець від розчарування навіть в голос промовив сам собі: а то що за біда має бути, вона де вже поділась нині? Далі нема її, запила вже з того всього, чи що за біда з тією Альбіноюю...

Лена зразу відійшла в сторону від дівчат і направилась до В'ячека.

- Привіт, чекаєш? – посміхнулась учениця.

- Але виходить що даремно чекаю.

- Як сказати ще.

- Не розумію.

- Машка сьогодні була в школі, ішла з нами, але пішла нарочно тією стороною будинку, щоб з тобою не зустрічатись.

- Ти все їй розказала про мене, а вона не хоче тепер, - розвів руками розчаровано хлопець.

- Ой, який сердитий, ти глянь на нього, - посміхнулась Лена.

- Ленка, не треба було їй про мене нічого казати.
- Чому так думаєш?
- А тому що сама кажеш що пішла кудись другими дорогами, виходить що не хоче мене бачити.
- Саме хоче, і навіть дуже хоче.
- Ленка, що ти сімешся з мене, я ж з тобою як з дорослою.
- Послухай дорослий, я тобі як щось скажу, ти не повіриш просто.
- Давай, я хочу почути.
- Присядь на лавочку, а то ще зімлієш зараз.
- Не зімлію; давай розкажуй.
- Як ти думаєш: де в п'ятницю вона поділась, після третього уроку?
- Не знаю. Десь може плавала знову.
- Ось там, - дівчина повела очами на верх п'ятиповерхового будинку, - там вона була.
- Де була? – Не зрозумів хлопець.
- Машка знала коли ти тут ходиш, пішла скоріше зі школи, взяла бінокль, який тато її мав, вийшла на дах будинку і спостерігала за тобою, хотіла розглянути хто він такий, що нею цікавиться і питає про неї.
- Ти що серйозно?
- Правду кажу.
- Звідки знаєш?
- Сама призналась мені в школі.
- А як вона на дах залізла?
- Ми коли були ще меншими, гралась бувало там. З крайнього під'їзду, можна вийти на верх, там двері є і їх можна відчинити; Машка знає про них.

Хлопець від несподіванки став дивитись то на дах будинку, який був горизонтально рівним, то на те місце, де він був в п'ятницю і зрозумів що тротуар досить близько, так що видно навіть без бінокля. Він не знав що далі говорити і просто так запитав:

- А що далі буде?
- Не знаю, якщо захоче з тобою познайомитись, тоді буде ходити сюди як скоріше.
- Я не буду вже на тротуарі, нехай собі ходить; так скажи їй.
- Добре скажу, - Лена направила іти до свого під'їзду.
- Нічого собі, - промовив вслід В'ячек, - в бінокль на мене дивитись...

Коли Лена відійшла, вона оглянулася і ще сказала:

- Про тебе знаєш що сказала Машка?
- Що сказала? – В хлопця загорілись щоки.
- Що ти будеш гарний тато для дітей колись!
- Вона так сказала?
- Бачила як ти тут справляєшся з завданням! – Лена посміхнулася і пішла швидко додому.

В'ячеслав поглянув знову на дах будинку, він не сподівався почути таке від Лени, а тим більше від Машки Альбінової, щоб вона залишила школу для того, щоб його розглянути. Звичайно що в бінокль на такій відстані розглянеш просто ідеально, але він не сподівався що за ним спостерігає хтось, він поведився просто як звичайно, копав м'яча з Костиком, а тут його обличчя в біноклі, близько, і як він виглядав для неї? Ось так сюрприз: от тобі Машка-дев'ятикласниця, яка вже хитренька, як придумала. Але чому не пройшла повз нього сьогодні, невже він не подобався їй зовсім, а може стидається його, тоді виходить що навпаки не рівнодушна до нього. Хто його розбере що робиться там в дівочій голові, але щось таки робиться, коли вже така розвідка працює. Виходить що не усі дівчата захоплюються героями, є такі що придивлються яким батьком буде хлопець в майбутньому, якщо так вона сказала про нього, тоді думала і зробила висновок про його поведінку.

А ще потрібно було запитати Ленку, чи Машка замовляла її, щоб та не передавала те що вона висказалась на рахунок гарного батька, чи навпаки, не проти, щоб він знав, як про нього відзивається вона; чому ж я не запитав? – сам себе ганьбив хлопець.

На наступний день у вівторок, все було як звичайно кожного дня в домі Ракових. В'ячеслав разом пообідав з Костиком, дав йому вітаміни, і вийшов в двір. На дворі було прохолодно і Костик одів куртку щоб не простудитись. Обидва сіли на лавку і В'ячек почав розповідати Костикові про гори Крпати.

- А що там є найкраще що ти бачив в Карпатах? – Запитав хлопчина.

- Знаєш Костік: немає кращого пейзажу, як дивитись з гори на інші гори, поміж яких розстелилась розлога долина... Буває що в долині туман лежить, а на другій стороні так далеко гори синіють, а на них світить сонце за хмар. Дивишся так і думаєш: чому я не птаха, чому не літаю... Стрибнув б так з каменя і понісся понад долиною, а там внизу дим підіймається з хатин, дорога зміркою стелеться, стежки такі маленькі, а ти летиш і вільний летіти куди захочеш...

- Нема армії, нема школи, нема міліції. – Додавив Костик.

- Все воно закінчиться в людини: школа, а так армія, роки пройдуть, а гори будуть стояти далі... Так думаєш собі: чому воно якимось так, що людина хоче того, а не може мати...

- Ти про крила?

- Хоча б про крила.

- А я бачив такий малюнок що кінь крила має, але на малюнку лиш, а так кінь лиш бігти може, а не лігати.

- А такий кінь Костик, називається Пегас, він з міфології.

Тут на їхню розмову почали іти діти зі школи, перше молодші класи, а так за ними надійшли вже відомі дівчата в повному зборі. Як давніше, чи вірніше сказати як вперше, усі так ішли: Лена, Тяня, Машка і Діана. В'ячеслав коли побачив, йому здавалось що це сон, він навіть не ворохнувся, а так дивився на них немов зачарований. Дівчата не спішили, Таня на російській мові щось розповідала і напевно щось важливе, тому що ніхто не сміявся, а навпаки усі уважно слухали. Але що було незвичайним, що ніхто не звернув уваги ні на Костика, ані на В'ячека, немов нічого не відбувалось і жодної розмови не було перед тим в нього з Леною і навіть Таня вже знала багато чого. Більш того: так відбувалось все, немов про нього не відзивалась сама Маша Альбінова перед подругою, просто такий пасивний вигляд був в усіх, що залишалось хлопцеві поглядом очей відпровадити учиниць і на тому повернутись знову до своєї розповіді про Карпати і мрію щоби мати крила...

Коли вже учиниці розійшлись, В'ячеслав не міг зрозуміти що таке відбувається, але раптово з дверей під'їзду вибігла Лена і направила просто до лавки на якій сиділи два мрійники.

- Алло гараж! – Вигукнула дівчина. – Що спиш там може як слон після бані?

- Не розумію, в чому справа?

- Це я не розумію, - Лена підійшла ближче.

- Ти про що?

- Я «про що»?

- Ленка, що відбувається: ідете ніби нічого не знає ніхто...

- А ти як собі уявляв по-іншому? Ні, ти скажи що ти собі уявляв? Подумав що Машка підбіжить і почне цілувати тебе зразу тут? – Лена в азарті пояснюючи суть справи солдату, навіть не звернула увагу що Костик щиро дивився на неї і все слухав.

- А що я мав робити?

- Підійти, привітатись, запитати щось. Хоча міг бути на тротуарі і м'яча ґрати? Сховався тут і сидить як сова в дуслі верби.

- Ленка, та Танька так щось розказує вам, ви усі такі уважні. А я вискочу наперед вас з під мухомора як не знаю хто. Я просто не знав про що там у вас така розповідь серйозна.

- Ой, горе ти моє, - знервувалась Лена. – Все було домовлено так, ми так мали іти, а ти повинен був підійти до нас. Ми вже навіть розставили ролі хто і що мав говорити з тобою. Я просила Машку щоб ішла сюди з нами, а не поза будинку блукала.

- Ти просила, а вона що не хотіла?

- Ти що не розумієш, що в дівчини ще не було нікого, вона не може сама, вона заді будинку кілька разів поверталась щоб не іти, кругами ходила, дихала як риба без води. Ми все домовились, вламали її, ідемо, а він сидить під мухомором. Думаю собі, зараз наздогонить, а він далі сидить як той мухомор.

- Завтра середа і плавання в Машки, - розвів руками хлопець.

- Так що: покликати її зараз? Але я не впевненою що вона вийде, напевно там відходить вдома. Програма наша розсипалась і вона не захоче напевно просто так вийти сюди до тебе.

- Зараз що вже... - В'ячек поглянув на Костика.

- Я зрозуміла: надійде Дмитрівна і все перемішається.

- А про мене щось говорили може?

- А для кого цілий сценарій придумали? А Машка спить на уроках, напевно про тебе думала і не спала вночі.

- Ти що серйозно?

- Давай я пішла, щось придумаємо другим разом. Ви двоє як діти малі, - Лена розвела руками.

- Качку знову будеш печену? – Пожартував хлопець.

- Нема вже качки, молока хочеться, - посміхнулась Лена.

Коли вже дівчина відійшла кілька кроків, вона нараз зупинилась і повернулася назад:

- А скажи мені: в тебе що також не було ще ніколи ніякої, що так не рішаєшся?

- Не було.

- Що не цілував жодну ще?

- Не цілував.

- О, для Машки сюрприз буде, скажу що ти ще не смакував губи.

- Може не кажи нічого.

- Кого лиш в армію набирають: дев'ятикласниці боїться, такий ще захищати повинен батьківщину, - пожартувала дівчина.

На тому розмова закінчилась, Лена пішла в свою квартиру, а В'ячеслав став чекати на Віру Дмитрівну разом з Костиком, та думати як йому бути в четвер, тому що завтра середа і Машка Альбінова, плаває на заняттях.

19

Ранком в середу, В'ячеслав як звичайно зачеркнув дату на календаріку «13 вересня», він не став рахувати дні служби, так як спішив очікуючи з хвилини на хвилину на Колю, водія майора Ракова. Водій забирив солдата, привозив до Ракових, а в той час Володимир Михайлович, вже чекав на службовий транспорт, здоровався з В'ячеславом і сідав в УАЗ, що їхати у військову частину. Так відбувалось п'ять днів в тижні, кожного разу.

Дорогою В'ячеслав став просити водія, про одну справу: він запитав, чи той сам їздить інколи з частини десь тут поруч, тому що потрібно йому купити шоколадних цукерків, а ранком магазини ще зачинені, щоб зупинитись. Водій подумав і відповів, що може навіть сьогодні, але якщо він дасть йому також на цукерки грошей. Так і погодились: водій сказав що відвезе майора зараз в частину, а сам поїде на його дачу, щоб злити там бензин в каністру; так вчора було домовлено. Коли він буде повертатись, тоді завезе цукерки сюди в квартиру.

В'ячеслав собі надумав таку справу: виходить що віч-на-віч, першою зустріч не відбудеться, а якщо так, тоді потрібно до себе приручити подруг, а сьогодні дуже нагода: вони будуть самі, він їх пригостить цукерками і вони обов'язково похвалять його перед нею, а тоді вже в четвер, напевно прийдеється грати м'яча на тротуарі і звичайно що дівчата вже будуть розположені позитивно до нього. А там вже як піде, так вже потрібно діяти по обставинах.

Половина дванадцятої, водій задзвонив в квартиру, він тримав паперовий циліндер, закритий вгорі. В'ячеслав взяв цукерки, поглянув що в середині.

- Я взяв три вида конфет, - пояснив водій, - себе не взяв, здесь как ты просил и на этих денег хватило на семсот шестдесят грам; думаю достаточно их. Там конфеты «Ария», «Кара-кум» и «Красный мак».

- Спаси́бо тебе! – Зрадів В'ячеслав.

Коли водій поїхав, В'ячек взяв різних три цукерки і дав Костикові, він пояснив що потрібно дати дівчатам, так як він знаходиться і грає у їхньому дворі, а по традиції місцевості там де він виростав, якщо хтось заходить на чужу територію, повинен ставити гостинця. Тому він так вирішив зробити і вже навіть запізнився. Костик відказав що його діда також кличуть інколи, коли хтось новий з офіцерів переводиться в їхню частину на службу, і такий просить усіх на гостину. Правда дід постійно приходиться, а вірніше приводять його п'яного і він спить опісля довго.

Здавлося б все вже було сплановано, тепер залишалось придумати як покликати дівчат, хоча розраховуючи на те що їх буде троє сьогодні, здавалось, що це буде реалізувати не так вже складно.

Коли настав час виходити в двір, Костик посміхнувся, він вже був зацікавлений що сьогодні вирішується якась справа і він має відношення до того що проходить поміж старших віком. В'ячеслав

сказав щоб коли дівчата надійдуть, їх покликати на лавку і там відадуть їм цукерки і тим самим вже традиція буде виконаною.

Як завжди в такий час, почулись голоси учинець, дівчата вийшли з-за дому, і коли В'ячеслав поглянув, він не повірив очам: Машка ішла разом з ним, незважаючи що день був середа. Хлопець розгубився але Костик, не чекаючи швидко залишив свій конструктор і промовив:

- Я побіг, вони вже йдуть!

- Ленку може поклич, скажи... – В'ячек не закінчив, так як хлопчина вже знав про що потрібно говорити і підбіг до тротуару. Дівчата усі зупинились, заді ішов хлопець також за ними, він обминув їх і поглянув на В'ячеслава, вітаючись помахав рукою, хоча був особисто не знайомим з ним, але вже бачив тут часто двох в дворі і вирішив що вже час вітатись.

В'ячеслав побачив як одна дівчина, а саме Діана, направились була іти додому, але Машка її взяла за рукав і не відпустила, а Лена поглянула на лавку де сидів В'ячеслав і кивнула до дівчат щоб підійти до нього. За той час поки усі четверо з Костиком підходили, хлопець тримтячими руками взяв паперовий циліндр з цукерками в дві руки, і сидючи на спинці лавки, став чекати на учениць.

- Привіт, В'ячек, - привіталась першою Лена та поглянула що хлопець тримає щось в руках. – Кажуть, що ти захотів «поляну накрити», нам місцевим тут.

- Привіт. Звичайно як повинно бути по традиції, - відказав хлопець і спостерігав як Машка затрималась і щось шепнула до Тані. Подруга взяла рукою і поправила гривку Машки, а В'ячеслав зрозумів що вона питала як саме виглядає в неї зачіска.

Дівчата підійшли і стали біля лавки, Таня зразу стала розглядати конструктор Костика, а В'ячеслав промовив, так як зрозумів що тепер його час говорити:

- Прошу пригортайтесь, а то тут у вас двір заважає, а до тепер не приставився хто і що я тут роблю.

- Що в нас там? - Лена взяла циліндр з рук хлопця. - О, тут ласощі, а як багато. Так Машка, ти тримай і будеш ділити нас, - Лена протягнула цукерки Альбіновій.

- Правильний пацан виходить, - промовила Діана.

- Так, зараз я вас познайомлю з ним, - промовила Лена. - Це Таня, подруга, москалька, але нічого, жити можна з нею, вчиться так собі, хоче стати стюардесою і літати в Європу; все правильно Танька?

- Вороде нормальок: летать не вредно, как и мечтать о Европе. – Дівчина, вільно посміхнулась, надула жувальну кульку і протягнула руку хлопцеві для вітання.

- Діана, - вказала на іншу подругу Лена. – Вона в нас біолог, мріє бути вчителькою біології, нормальна, любить до речі шоколад дуже, а ти, - перейшла на шепіт Лена, звернувшись до Машки (щоб розсмішити усіх присутніх), - ти Машка можеш вділити їй на одну конфетку більше як нам; дозволяється.

- Приємно познайомитесь Діана, - протягнув руку хлопець і став готувитись до знайомства з тією, задля якої, все тут відбувалось.

- Так, а тепер Машка, наша любима: вчиться гарно, відмінниця, до речі Віра Дмитрівна може підтвердити що все так. А ще, ви тут усі цукерки можете їсти, нічого що зуби посипляться, в нас вже буде свій зубний лікар, тому що Машка наша, мріє стати лікарем-стоматологом.

- Не стоматологом, а кардіологом, - виправила подругу Машка, голос в якої змінився від того, що дівчини пересохло в горатані від хвилювання.

- Так, а що не знайомимся? – Ленка глянула строго на В'ячеслава, а хлопець зрозумів що така пауза вийшла за його вини і чим довше тим гірше. Він набрав повітря і протягнув руку дівчині. Коли дівчина подала свою ручку, хлопець відчув як вона тримтіла від хвилювання, тому він вирішив якимось заговорити усіх присутніх, щоб учениця розслабилась:

- Так що, дозволяєте мені тут перебувати у вашому дворі? – запитав В'ячеслав.

- Нехай же, правда дівки? – Запитала Лена.

- Конечно, пусть будет; разрешаем! – вигукнула Таня.

Тим часом Машка розвернула папір і стала дівчатам відраховувати рівно по три цукерки, вона шукала щоб був в кожній набір усіх трьох різних.

- Решта для тебе, - промовила Лена, рукою зачинила циліндр, щоб подруга більше не роздавала, - ми вже від тепер тобі взятку даємо як кардіологу. Знаєш як нам ще хлопці «з'їдять» наші сердечка в майбутньому, до кого нам, як не до своєї близької людини звертатись, так що не забувай про нас тоді, коли будеш в білому халаті, вже ходити в обласній лікарні.

- А мене звати В'ячеслав, - пригадав хлопець, що Лена його не приставила по імені.

- А хіба хтось не знає? - Лена розвела руками і стала розгортати обгортку цукерка «Арія».

- Спасибо! – вигукнула Таня.

- Дякуємо, дякуємо, - повторила Діана два рази.

- Спасибі, - промовила Машка, щоб висказати подяку іншим словом від усіх.
- На здоров'я, ростіть і роквітайте, тому що вам ще вчитись і вчитись, - відказав хлопець.
- Особливо на кардіолога; ой скільки ще вчитись, - промовила Лена і посміхнулась.

Лена першою почала йти, дівчата за нею, а хлопець зрозумів що на сьогодні вже досить, так як зараз надійде Віра Дмитрівна як завжди. Пропустивши дівчат на тротуар, Лена оглянулась і піднесла великий палець правої руки, вказуючи що все відбулось просто супер.

В'ячеслав зітхнув, він потер долоні рук, як стали вогкими від хвилювання.

Того вечора в своїй кімнатці, хлопець навіть не роздівшись лежав на ліжку. Було чути гул якогось електродвигуна, В'ячеслав лежав і думав. Він думав про те що сьогодні відбувалось, перед ним стояв образ юної учениці дев'ятого класу, про яку він вже думав певний час безперестанно. Правда він не встигнув досконало розглянути дівчину, якимось не відважився і вона немов ховалась за подруг щоб не стояти перед ним як на виставі, напевно що скромна, хоча як в неї ще не було жодного поклонника, тоді цілком реальна така поведінка, для юної школярки.

Хлопець пригадав собі слова Андрія, сина тьоті Люсі, яка в даний час була батьковою дружиною. Одного разу Андрій сказав був ще давніше: женитись потрібно лиш на такій, що коли ти її побачив і зрозумів що лишень вона єдинна для тебе і такої більше не буде нігде і ніколи на землі поки ти будеш жити. Одні і такі самі люди, два рази не народжуються. Тоді він був запитав Андрія одне запитання: а як взнати, що це саме вона, можна себе обманути просто. Андрій відповів: обманює себе такий, що не знає і не відчув що це саме вона, а коли пощастить таку зустрінути, тоді запитань не буде ніколи, поки мужчина буде жити на землі, аж до смерті.

Молодого хлопця наповнили такі почуття, що він не міг просто лишень думати, а змушений був в голос висказати сам перед собою; В'ячеслав промовив: Ой Андрію, в мене вже питань нема, і я вже все зрозумів...

Тринадцятого вересня, - думав хлопець – немов число не дуже щасливе, але це так люди говорять і хто вірить може йому воно таке, а в мене навіть дуже щасливе воно, хоча не в даті справа, а ось ту саму паперову «лійку» з цукерками, яку я тримав, вона тримала в своїх руках, понесла додому, і думає напевно зараз про нього, так само як він про неї. Якщо б не так, тоді для чого вона сьогодні пропустила плавання, не пішла на заняття, виходить що для того, щоб не чекати ще один день, а щоб таки сьогодні його побачити. Яка ідея була з цукерками, а ще Коля-кубанець бензин відвозив, а ще погодився купити і привіз як пообіцяв, як все зіграло до точності, а Ленка воно просто молодчина. Ленка, вона вартує щоб їй самій купити таку кількість цукерків, хоча може краще качку, - хлопець розсміявся від того що подумав.

Думки молодого солдата, немов плывуть в майбутнє; якщо колись вона справді вивчиться на кардіолога, буде лікувати людей які хворі на серце, таких як Костик, і як воно буде престижно, така симпатична лікарка, а її будуть звати Марія Альбінова, хоча ні – краще Марія Лемур нехай буде. А як її батька звали? Адже таку персону по-батькові повині звати клієнти, запитати когось треба, хіба майора Ракова, той точно знав напевно її батька, якщо жили тут поруч, в одному дворі можна сказати.

Але проблема з часом. Справа в тому що коли дівчата в школі, а тепер вже не так цікавлять усі дівчата як одна з них, тоді приходиться бути в Ракових, а ось коли після уроків, бувало що Віра Дмитрівна поверталась через дві години, інколи через годину, а навіть бувало що через п'ятнадцять хвилин йшла після дівчат. Так що тут неможливо було визначити час, розкладу як такого не було.

На вихідні дні, тобто в суботу і неділю, надії не було, потрібно було цей час проводити в частині, хіба що інколи на дачі в Ракових, але не так часто. Виходить що час для зустрічей, взагалі не можливо підібрати. Навіть коли в дівчини є телефон в квартирі, немає часу телефонувати: коли він вільний, тоді вона в школі, а коли вона вдома, тоді він вже в частині. Так що потрібно поки що якимось перибиватись, а там прийдуть молоді призовники, адже до двадцять сьомого вересня, залишилось всього рівно два тижні, ще одна середа, а наступна за нею вже виходить приказ. Правда нові солдати появляться не зразу на наступний день, але офіційно вже він буде рахуватись як один з тих, хто прослужили половину року, а це означає, що самий важкий період армійського життя, вже пройшов.

Так роздумуючи на тим усім що зустрінутого хлопця, він заснув...

Ранком почався дощ. Бувало що він переставав падати, а потому знову сів і так постійно. Того ранку Костик довго спав, тому В'ячеславу прийшлося сидіти самому і слухати магнітофон «Карпати». Пісні які були на касетах, не дуже подобались хлопцеві, тому що записи були вітчизняної естради, але нічого було вибрати з них, тому магнітофон тихо грав, а хлопець лежачи в залі на дивані, його слухав.

Після того як двоє пообідали, В'ячеслав сказав що потрібно піти в двір, адже для здоров'я потрібно проводити хоча годину на добу на свіжому повітрі. Костик погодився і приніс куртку щоб В'ячек допоміг йому одітись. А коли вони двоє вийшли в двір, дощ був перестав, хоча за десять хвилин почав знову. На дворі похолодало, і щоб Костик не хотів іти далі в квартиру, В'ячек почав йому розповідати про місцевість де він виростав. Поруч метелевого грибка, під якими знаходились двоє, була пісочниця і В'ячеслав на піску почав малювати мапу місцевості як ішла дорога, де була хата, стайня і ворота. Також намалював під лісом стару колибу, окреслив де знаходився ліс їхніх предків, які тут здавна мешкали.

Як звичайно, почали діти іти зі школи, а коли надійшли дівчатата, які тримали парасольки і тому ішли далше одна від другої, усі четверо поглянули в сторону грибка і кожна помахала вітаючись рукою. В'ячеслав надіявся що Лена підійде до них, але так не відбулось: усі четверо пішли кожна до свого дому. Після них і В'ячеслав пішли з Костиком в квартиру і хлопець зрозумів що сьогодні вже не буде так як вчора і він не зможе розглянути ближче ту саму, кого хотілось так розглянути.

Через двадцять хвилин, прийшла Дмитрівна, вона також стала жалітись що їй болить голова і хоче прилягти. В'ячеслав запитав чи йому ще побути з Костиком, але Дмитрівна відповіла що немає потреби і він вільний собі іти в частину. Було зрозуміло що перевтомелена вчителька, хоче побути самою, хоч з онуком, але щоб доглядник вже собі ішов геть.

Так відбулось, В'ячеслав попросився, відмовився парасолі, яку запропонувала Віра Дмитрівна, мотивуючи тим, що зараз сяде на автобус і поїде, а дощ може вже і перестав на дворі, а якщо ні, тоді зараз перестане, тому що так він робить від самого ранку.

Вийшовши на двір, хлопець побачив що дощ починається знову і він підтягнув замочок спортивного светра в саму гору, підняв комір навколо шиї, і направився на автобусну зупинку. Але його чекав не будь який сюрприз: лишень хлопець вийшов за будинок в сторону дороги, він побачив як по краю тротуару ходила дівчина, але так як вона була під парасолею і повернута обличчям до дороги, він заді побачив білі кросівки, також білі штани і трошки курточки, яку було видно з під рожевої парасолі. Коли дівчина почула кроки, по мокрому тротуарі, вона повернулась і В'ячека немов вразив електричний струм: на тротуарі стояла, очікуючи когось не хтось інший, а саме вона - Машка Альбінова. В голові хлопця пробігла думка: на когось чекає напевно, а зразу після неї, інша думка – невжеш на мене чекає? Підійшовши близько, В'ячеслав промовив до дівчини:

- Привіт Машка.

- Привіт, відповіла дівчина і оглянула хлопця від голови до ніг.

- Що гуляєш?

- Я чекаю на подружку з паралейного класу: в нас вже була контрольна по алгебрі, а вона просила переписати собі шпаргалку, тому що в них завтра буде. - В руках дівчини справді був шкільний зошит, якого вона звернула в трубку і обвила ним ручку від парасолі.

- Зрозуміло. А я вже відслужив на сьогодні.

- Тобі холодно; змокнеш зараз зовсім, - співчутливо поглянула дівчина на солдата і протягнула над ним парасолею, при тому злегка засоромилась.

- Може дощ перестане зараз, - хлопець підійшов ближче, став напроти дівчини і рожеве світло від кольору парасолі, наповнило купол їхнього приміщення під дощем.

Але дощ посилювався що разу більше, і В'ячеслав радів тому назвичайно, він побачив що дівчина повела своїми світло-карими очами вгору і задоволено посміхнулась. З правої сторони її рота, показала не то ямка, не то складка, яка робила дівчину по-особливому привабливою.

- Куди тепер підеш? – посміхнулась Машка, а вигляд обличчя був такий радісний, що хлопець посміхнувся від того, що десь вгорі дощова хмара, так підіграла їм двом вчасно.

- Хіба якщо ти проведеш мене до зупинки автобусної. А в іншому випадку так буду стояти тут поки дощ не перстане.

- Тоді тримай, - Машка протягнула В'ячеку парасою, так як він був вищий ростом, щоб той тримав.

- А подруга прийде в такий дощ? Може скаже: хай пропаде та контрольна і алгебра.

- А давай я залишу зошит в дверях, покладу за ручку, а вона коли прийде візьме собі. Вона все одно не знає що я чекаю тут, прийде до мене під квартиру, а зошит стоїть, тоді візьме собі.

- Ти підеш додому, а як мені бути?

- Ні, я не сказала що піду додому, я тебе проводити зможу, щоб не замок повністю.

- Тоді ходімо, куди іти? – Зрадів хлопець.

Двоє обійшли будинок, а В'ячеслав зрозумів що сюди дівчина ішла зі школи, коли хотіла його обминуту, він став чекати біля під'їзду, а вона побігла сходами вгору. Коли Машка повернулась, двоє вийшли на тротуар:

- А ти тут живеш може?

- Живу. На п'ятому поверху.

- Але я не хочу щоб до зупинки ти мене провела, а туди де я служу.

- Далеко дуже?

- Так як в тебе такі кросовки дорогі, тоді що тобі в них хоча і половину міста пройти?

- Якщо так, тоді ходімо. – Погодилась дівчина.

Дощ так лив як на замовлення, двоє ішли дуже близько одне від одного, так що ліктями торкались, було так романтично, на вулиці жодної душі не було, лишень вони двоє...

- Гарне у вас місто, - промовив В'ячек.

- Ми давно жили більш до центру, біля Піонерського парку, там гуляти було можна. А вже коли я в школу пішла, тоді тут отримали квартиру.

- Смішна в мене служба, але я не вирішую сам. Хоча Костика жаль мені...

- Я так не думаю про твою службу. В школі нам Ленка розказала про тебе. Ти з Мукачево?

- Так. В нас там тепліше як тут, дуже гарно також. Тобі подобаються гори?

- Звичайно що подобаються. А знаєш що люблю найбільше?

- Не знаю, скажи.

- Італію. Все що зроблено в них, таке гарне, які там міста гарні, море навколо...

Дорогою вже дощ вгамувався і поки двоє молодих людей не дійшли маже до військової частини, вони вели розмову про Італію і про гори Карпати. А коли вже настав час прощатись, двоє зупинились:

- Машка, а як ти тепер сама будеш повертатись?

- На автобусі поїду, - відказала дівчина.

- Дуже дякую тобі що провела, я сухий все ж таки, - посміхнувся хлопець.

- Тоді до завтра.

- Спішиш щоб ще подружку побачити, яка контрольну переписує?

- Яка подружка, - посміхнулась дівчина, - ти що повірив може? - після цих слів вона почала швидко іти назад, махаючи на прощання рукою, а хлопець від такої відвертості не знайшов слів щоб якомось коментувати її останні слова. Він лиш дивився і також помахав рукою... Дівчина, вже на віддалі підняла руку, покрутила вгору пальчиком і швидкими кроками пішла мокрим тротуаром. Навіть дивлячись їй вслід, було зрозуміло який в неї радісний настрій, і якою вона зараз щасливою...

В п'ятницю, В'ячеслав знав що його щасливий тиждень закінчується і наступить знову два дні, яких він повинен відбути у військовій частині. Але після вчора, в нього був такий піднесений настрій, що хлопець повторяв сам про себе, коли нікого не було поруч: «Яка подружка? Ти що повірив може»? Виходить що жодної контрольної не було, і зошит напевно чистим, він насправді виглядав новим і без обкладинок з плівки. Виходить, що на нього чекала під дощем, а вірніше під своєю рожевою парасолею.

Знаходячись в квартирі Ракових, солдатів хотілось поговорити з кимось про неї:

- Костик, - звернувся В'ячек, - а котра ти думаєш з дівчат, яких ми тоді пригощали цукерками, найкрасивіша?

- Та найменша, що усі цукерки собі забрала, - відказав з простоти серця Костик.

- А чому так думаєш?

- Не знаю... Просто так думаю.

- Правильно думаєш Костик, навіть ти вже розумієш справу, - промовив В'ячеслав і витягнув руки над головою, ходячи по квартирі Ракових.

- А ми підемо нині знов здороватись з дівками?

- Підемо Костик, як не поздоровитись з ними?

- А тобі яка найгарніша з них усіх?

- Та сама що ти думаєш.

- А ти хотів щоб вона була тобі жінка?

- Дуже хочу, - посміхнувся хлопець і був радий тим, що хоча з Костиком може щось говорити про неї.

- А ти вже тут живи, - радісно промовив хлопчина, - будемо дружити і жінка в тебе буде хороша.

- Хороший ти Костик, дуже хороший, - В'ячеслав підійшов і погладив хлопчика по голові, який навколішки складав якісь машинки на паркеті. Нараз немов блискавка в голові В'ячеслава повторились слова, які він почув від Костика на березі Бистриці: «Я помру... З такою хворобою яка в мене, не живуть». В'ячеслав відчув як в нього в середині щось немов стиснуло в грудях, на очі виступили сльози, він хотів розвіяти думки, але вони нікуди на дівались. Нараз пересиливши себе, промовив:

- Костик, а ти знаєш що ось ця дівчина, про яку ти сказав, вона буде вчитись на кардіолога, тоді вона полікує тебе і ти будеш здоровий вже.

- А ти хотів щоб вона була твоя жінка? – знову запитав Костик.

- Дуже хочу, але ти нікому не кажи такого.

- Тш-ш, - хлопчик приклав палець до вуст і похитав головою що все буде таємно.

Коли вже настав час виходити в двір, Костик взяв м'яча і вони стали на тротуарі щоб грати. Перше надійшло два хлопці, а з ними Діана, вони привіталась, а хлопці також подали руки і поздоровались з В'ячеславом. Лишень вони пустились іти далі, нараз надійшли вже знайомі дівчата, Таня підбігла щоб обіграти Костика. Ленка і Машка, підійшли близько до В'ячєка:

- Привіт солдатам, - промовила Лена.

- Привіт дев'ятий клас, - відказав В'ячеслав.

- Все сьогодні краща погода? – Запитала Машка і поглянула на небо.

- Як кому: мені наприклад вчора кращою була, - посміхнувся хлопець.

Дві учениці, дзвінко розсміялись на весь двір.

- Як контрольна? – Запитав В'ячеслав.

- Одні п'ятірки, - відповіла Лена, а хлопець зрозумів що вона про все знає.

Нараз показала Віра Дмитрівна, а дівчата направились іти дальше додому. Але Машка оглянувшись і швидко підійшла до хлопця:

- Почекай мене там де вчора, я тобі щось хочу дати.

- Згода, - відповів В'ячек.

Віра Дмитрівна замітила який настрій в солдата, вона взяла онука за плече і запитала:

- А ти В'ячек за школою не скучаєш?

- Скучаю інколи.

- Знаєш як воно є: в школі учні думають що вони такі нещасні, що їх заставляють вчитись, писати, читати, а вони не знають, що це найцікавіший час в їхньому житті. Далі піде все так, що людина немає навіть коли подумати чи відпочити, і так все життя.

- Згідний з вами Віра Дмитрівна. Колись як наступав екзамен, я думав що це вже кінець світу, а коли попав в армію, тоді зрозумів, що екзамен був для мене просто святом в порівнянні з тим, що тут чужі люди і дисципліна. Добре що мені пощастило з вами, а так буває гірше хлопцям.

- Завтра твої слова перекажу учням, нехай подумують, - промовила Дмитрівна.

- А я вже подумав коли ви сказли «завтра перекажу», що Володимир Михайловичу буде говорити, немов я жаліюсь на службу. А в школі навіть треба щоб знали, як воно є насправді.

- Я, в армію не беруть щоб щось підказувати, хоча знаю що так не повинно бути як там є зараз. Але що може змінити один майор, хіба що так поговорить з товаришами як ми з тобою. Цілу систему міняти треба, але нікому нема діла до того зараз.

- Ви праві Віра Дмитрівна.

Там таки біля під'їзду, В'ячеслав обняв Костика, попрощався з ним і сказав що вже іде у військову частину. Він обійшов будинок і став на тротуарі. Хлопець зрозумів що саме тут його видно з п'ятого поверху, з вікон квартири Альбінових, тому повинна зараз Машки вибігти до нього.

Так саме відбулось. Дівчина ще навіть не зняла шкільну форму, в неї в одній руці був знову зошит, а друга рука була під фартушком шкільної форми і в ній вона щось тримала.

- В'ячеслав, а ти хліб маєш там в себе? – Оглядаючись на будинок, швидко запитала дівчина.
- Знайду якщо треба.
- Я тобі хочу дати, - дівчина витягнула руку з під шкільного фартушка, а в руці була металічна консервна банка.
- А що воно таке?
- Це шпроти, делікатес такий.
- Ух ти, - хлопець взяв банку і став розглядати.
- В мамі є один знайомий дятько, він з бази приносить нам всього.
- Слухай, я тобі вдячний дуже, така штука лишень на базах десь може бути, це точно.
- Все, я побігла додому.
- А мене не проведеш хоча до зупинки? – Хлопець розвів руками, в одній якій тримав банку шпротів.
- Мама вдома. Іншим разом може, не сьогодні. Бачиш зошит взяла щоб прикритись ним, ніби до Ленки побігла.
- Також контрольну даєш списувати?
- В мене зошит один і той самий, на різні випадки життя, - посміхнулася дівчина.
- Дякую за шпроти. Спасибі, - повторив щасливий солдат, так само як два дні тому промовляла дівчина, дякуючи за шоколадні цукерки.

23

В суботу після обіду, водій Ракова покликав В'ячеслава щоб той подивився чи світять гальма в його автомобілі. Потрібно було щоб один натискав на педаль, а другий стояв і дивився. А коли виявилось що один ліхтар не працює, водій став розбирати його і сказав щоб солдат почекав, тому що потрібно знов натискати на гальма, і так шукати причину поломки.

До них підійшов капітан Голодюк, він вже десь пригостився і хотів щось говорити з кимось. Капітан почав вихвалитись який він тут діловий, як усіх знає, не зважаючи що він лиш капітан, а в штабі його шанують як полковника. Коли вже досить виговорився, а водій знайшов причину поломки, тоді вже відпустив В'ячеслава щоб той ішов собі. Але хлопець подумав і вирішив розпитати капітана те що його цікавило. Також він знав, що капітан розмовляє українською мовою, так як сам був українець.

- Твариш капітан, можна вам запитання?
- Давай, - відказав Голодюк.
- Я так бачу що ви давно тут вже служите і напевно багатьох знаєте.
- Я тут ще від сімдесять сьомого року.
- А ви знали такого офіцера що загинув в Афганістані, він тут на вулиці Льотчиків жив, а сам лікар военний був.
- Серьожа Альбінов?
- Так, прізвище Альбінов.
- Знав Серьожку, хороший мужик був. Він десь з півдня родом; Ставрополь, чи Краснодар...
- З Нальчика здається.
- А що ти питаєш про нього, коли вже знаєш звідки був?
- Якщо офіцер загинув, тоді герой для нас.
- Правильно. Йому лиш майора дали, може два тижні. Хирург був, робив операції.
- А скільки років було йому?
- Зараз що в нас виходить... Виходить, якщо я не помиляюсь, йому тридцять шість, а Наташка, жінка його, два роки молодшою, їй було тридцять чотири. А ти може Володьку знаєш їхнього сина?
- Ні не знаю.
- В них ще донечка була менша. Вже п'ятий рік пішов як його нема... А Наташка знайде собі, вона красива баба, а таким мужики не дадуть вдовіти довго. Може і добре якщо знайде якогось, що самій вікувати, - капітан махнув рукою і закинув фуражку на шию.

В'ячеслав пішов в свою як звали в армії «каптьорку», щоб не крутитись перед очами офіцерам, хоча в суботу майже нікого не було, хіба що вартові на постах в штабі і в ротах. Хлопець думав собі: тато в Машки Сергій звався, а мама Наташка, і ще красива баба, виходить в маму схожа донечка, а може в тата пішла також, тому що волосся чорняве і брови гарні такі. Ось тобі Машка Альбінова, а ще якась кабардинка вроді... Навіть підходить віком дуже гарно, так що ми сміливо можемо бути парою, для спільного життя. А ще Машка говорить що я буду тато гарний, який ще з мене тато, - В'ячеслав засміявся сам з себе, - але з часом привикнешся і до такого.

Тут раптово хтось став стукати і двері скаду, спочатку В'ячека не хотів виходити, якщо стукає, тоді ключа немає, а якщо немає ключа, тоді що йому тут треба, але через якийсь час, він почув голос що гукав з тієї сторони:

- Ей, Лемур! Я знаю – здесь!

- Счас! – Хлопець встав і підбіг до дверей. - Пошта, уже две недели ищут тебя. – Солдат протягнув чотири листи.

- Спасибо! – Подякував В'ячеслав і знову зачинив двері складу.

Він швидко відкрив конверти і почав читати. Два листи були від Андрія, один від тьоті Люсі, а один від однокласника також з армії, але з Прибалтики де той служив. Про армію лист, зразу відкладався: першого В'ячек почав читати від тьоті Люсі, батькової дружини. Там вона описала про загальне життя, про те що тато на роботі, і таке різне. Андрій написав що буде женитись напевно, але хотів щоб В'ячек був в нього на весіллі, а також написав що можливо поїде в Івано-Франківськ ще до Нового року, щоб з ним побачитись.

В листі від товариша, було найцікавіше, він описував як в Прибалтиці наростає антирадянський настрої серед населення, яка напруженою атмосфера і взагалі ідуть відверто заклики, щоб виходити з Радянського Союзу. Він особисто не знає як буде з його службою і куди їх подінуть.

Прочитавши усі чотири листи, хлопцеві якось стало не то скучно, не то звичайно немов він поруч дому і нічого там не трапилось поки його не було. В'ячеслав зрозумів: коли б йому було тут важко, тоді читав б напевно листи з дому і плакав сам, щоб хто не побачив, а так як йому нормально, тоді навіть якось зовсім не було скучно за домом. Але правдива причина була саме такою, що в нього вже голова в серце були заповнені особливими почуттями, які кожного дня все більше і більше, його немов обмотували в якусь сітку, що з неї вже визволитись буде неможливо, хоча в даний час хлопець так глибоко над тим, ще не став задумуватись...

Розклад вже був вивченим: в понедіок і вівторок, дівчина чекала на тротуарі щоб відпровадити солдата в його частину, в середу плавання, в четвер знову зустрічались і разом ішли тим же маршрутом. А в п'ятницю чомусь постійно мама Машки, була вдома, тому дівчина не хотіла щоб мама її випитувала куди та пропадає зразу після школи. Мама працювала лікарем-рентгенологом, в одній з лікарень міста Івано-Франківська, а саме в тій, що знаходилась на вулиці Матейки.

Якщо скоріше хлопець думав що дружити з дівчиною це досить просто та доступно, то тепер коли він вперше зустрінувся з таким явищем в житті, зрозумів, що насправді він дуже мало знає про дівчат.

Було кілька загадок, яких В'ячек не міг до кінця зрозуміти. Перша з них: складалось так, що саме дівчина була ініціатором зустрічей і рішень, за винятком того, що хлопець купив цукерки був, але це було ще до особистого знайомства.

Другим унікальним явищем, якого хлопець просто не знав, це був голос в дівчини. Машка розмовляла не швидко і не поволі, але голос в неї був альт, лиш коли дівчина розмовляла, на хлопця находило особливе бажання бути якнайблище і торкатись її хоча за руку. Він ще не знав про те, що бувають голоси, яких називають сексуальними, тобто вони викликають статеве збудження у чоловічої половини. Саме таким унікальним голосом, володіла юна учениця, дев'ятого класу.

Машка була в міру свого віку, не високого зросту, але і не малого, (хоче серед подруг, була найменшою ростом). В неї була правильна будова тіла як для дівчини її віку. Коли вона ішла, тоді спину тримала рівно, також ширина плечей, була правильної пропорції дівочому стану. В дівчини було чорняве волосся, світло-карі очі, та тендітні симпатичні щоки. А ще коли вона жартувала до Костика, тоді могла

ротом і губами робити різний вигляд обличчя, одночасно смішно і красиво водити очима, і тоді в неї появлялась складка біля правої сторони рота, яка добавляла їй привабливості.

Одного разу коли вона оділа білу блузочку і спідничку в гармошку, хлопець не міг відвести очей від дівчини; Машка справді була для нього тією єдинно перлиною серед інших, про яку він думав день і ніч.

А ще було в ній благородним: дівчина розуміючи те що хлопець служить в армії, бувало що прихоплювала з собою на зустріч щось смачного з продуктів. Приносила спечені пальчики з начинкою, фрукти, а також шпроти та шоколадні батончики, хоча насправді хлопець мав нагоду як поїсти в Ракових, так само на продуктовому складі, але те що було від дівчини - було смачнішим. Від цього в нього склалось враження що Машка, в майбутньому буде господиня і такою дружиною, що їй не все одно де чоловік харчується і чим, вона буде дбати щоб він був нагодованим і готовити для нього.

В'ячеслав вже знав що в неї є брат, якого звати Володя, він поступив в Медичний інститут, і навчався на першому курсі. Також в них є батькова легкова машина «Лада 2105», кремового кольору. В брата вже є посвідчення водія, але мама не дозволяє йому постійно користувати автівку, лишень коли потрібно разом їм кудись поїхати. Але про їхню дружбу, ще ніхто не знав в неї вдома і В'ячеслав зрозумів що дівчина не хотіла, щоб хто додумався з рідних про те, що в неї вже завівся юний дружок.

Важливо замітити, що хлопець розумів своє реальне становище, і не лишень що він в даний час в армії, а взагалі розумів що Альбінові, стоять матеріально нормально, і хоча він не був з бідної сім'ї також, але жив досить далеко і якимось не міг собі уявити як його дружба поведеться після того, коли закінчиться його служба. Причиною було те, що дівчина хотіла поступати в інститут і він припускав, що виходити заміж, їй так швидко не зручно, також могли бути інші обставини про яких хлопець просто не знав. Але він виростав в горах, а це говорить що в ньому було присутнє відчуття свого достоїнства, оцінки і навіть гордості. Люди які вирости посеред дикої природи, чи це в Українських Карпатах, чи в Альпах, Татрах, Андах і Кольдельєрах, не говорячи вже про Кавказ, завжди дитя гір, понад усе любить волю в житті і в кожному випадку, дуже вразливо сприймає любу обставину, яка стане посягати на його особисту волю і свободу вибору, в чому б то не було.

Ще одну цікаву деталь В'ячеслав замітив у поведінці коханої дівчини: Машка на любу тему могла виносити свій погляд і думку, чи це розмова ішла про автомобілі, (про що дівчата не дуже люблять вести бесіди), чи про тварин, чи про професію. На кожен тему, про кожен предмет, дівчина робила аналітичні висновки і досить правильні, з такої причини хлопець зрозумів що вона не просто характеру і досить розумна, не дарма Ленка сказала що Машка відмінниця в класі.

Також В'ячека дізнався чому Ленка тепер коли іде зі школи, лиш махає рукою до нього і Костика, а сама не підходить ніколи до них, насправді Машка заборонила їй вести віч-на-віч розмови з солдатом, без її особистої присутності.

Одним словом, думати хлопцеві було над ким і над чим, не все так просто виявилось насправді як солдатик собі уявляв, але дороги назад не було, тому він чекав кожного разу на зустріч і коли прощався, тоді знову починав чекати, на зустріч наступну.

Двадцять сьоме вересня, вийшов наказ міністра оборони, про звільнення з лав Радянської армії тих, хто прослужив два роки і був народженим 1969 року, і новий набір на службу, а це відносилось до хлопців які народились 1971 року в другій частині року. Але на В'ячеслав немов не вплинув як самий наказ, так само жодних змін в його так званій службі, не відбулось.

Місяць вересень закінчувався, він був не простим для молодого солдата, Лемура В'ячеслава. Навіть те що його цього року взяли в армію, а також те що він потрапив в віськовий шпиталь, тим більше коли хлопець потрапив як доглядник в родину Ракових, особисто для нього не були вищезгаданими речі такими подіями, як саме одна головна подія: він побачив ученицю з білими бантами першого вересня, і це перевернуло його життя в корені. Правда про це він ще усвідомлював як слід, в міру свого віку.

В'ячеслав дальше гуляв з Костиком, але дні вже ставали холодними і сирими, тому і в дворі прийшлося проводити менше часу як було перед тим. Коли дівчата повертались зі школи, вони на одному рівні вітались та перемовлялись словами. Машка також на одному рівні з ними і не більш того перед подругами. Але щоб побути в дворі віч-на-віч, такого не відбувалось. Тому хлопець вже зрозумів що

Машка не хоче щоб хто її побачив в дворі і перказав її домашнім, напевно мамі, тому що напевно брата вона не боялась – думав собі В'ячеслав – а ось з мамою, а ще такою, що готовила доньку щоб та зробила кар'єру лікаря, не так все просто. Тим більше коли дружба заходила поміж учинецею і солдатом, воно якось не рахувалось в суспільстві нормальним: адже дівчина ходить в школу, їй потрібно вчитись, а солдат пограється з нею, а опісля закінчить службу і поїде собі додому. А коли вже він стане вільною людиною від військової служби, тоді і можливості в нього появляться куди більш обширними. Така думка правильною і в більшості випадків, але не в кожному. Є малий відсоток, що може відбутись все навпаки: солдат звільниться, стане вдома скучати за любимою дівчиною і захоче бути разом з нею, так само вона не захоче писати листи, а стане думати як бути їм разом, а коли ні, то хоча щоб він жив десь поруч і час від часу, можна було б побачитись з ним.

Так як хлопцеві ще залишалось служити в армії півтори року, а дівчині вчитись в школі два з половиною роки, (тому що шкільна реформа ввела одинадцятирічний період навчання середніх шкіл), про таке далеке майбутнє якось не думалось, і воно не дивно: молоді люди менше думають про майбутнє, на відміну пожилих, що думають часто про минуле. Коли б молоді люди думали більше, тоді напевно не робили б так багато помилок, про які опісля прийдеться думати вже тоді, коли не можливо щось поправити, тому що час пройшов і ніхто, ніколи, його не зможе повернути.

Одного дня в жовтні, почався дощ. В'ячеслав вийшов від Ракових і як давніше, він побачив Машку на тому самому місці і з тією самою рожевою парасолею в руках. Хлопець зрадів від того що не прийдеться бігти дощем на зупинку, а ще більше від того що напевно сьогодні пройдуться двоє під парасолею.

Машка була одіта в чорні колготи, спідничку яка була широкою внизу і не довгою. Вгорі була курточка, а в роті жувала жувальну гуму.

- Привіт, як я радий що ти тут. – В'ячеслав нахилився і став під парасолею напроти дівчини.

- Будеш? – Машка протягнула йому також жувачку «Turbo».

- Дякую. Яка ти одіта сьогодні, як тобі підходить.

- А я вже привикла що ти в спортивному костюмі постійно, як вчитель фізкультури в школі.

- Що проведеш мене?

- Ходімо, - Машка подала парасолю щоб хлопець тримав.

- Я думав про тебе, вірніше я думаю постійно про тебе, але надумав собі...

- «Думав, думаю, надумав», так скажеш вже що надумав?

- Ніби знаю тебе, але не досить знаю. Ось наприклад: коли в тебе день народження?

- Тринадцятого липня, сімдесят п'ятого року, народилась в місті Івано-Франківську, Альбінова Марія Сергіївна.

- Так контретно, ніби паспорт прочитав твій. А я народився дванадцятого травня.

- Не боїшся що тринадцяте число, коли я народилась?

- Головне що місяць сьомий. До речі тринадцятого вересня, я познайомився з тобою.

- А ти записуєш такі дати?

- Вже почав записувати.

- Тоді сьогоднішню також запишеш напевно. Також тринадцяте жовтня.

- А щось буде особливе може? Якщо буде - тоді запишу обов'язково.

- Вже як так в нас повелось, тоді ми змушені покоритись даті, щоб ще місяць не чекати нам до наступного тринадцятого числа, - Машка засоромилась і відвернула погляд в сторону.

В'ячеслав не повністю зрозумів що вона хотіла тим сказати, але мовчки взяв дівчину за талію, вона зповільнила кроки і двоє пішли поволі тротуаром під парасолею. Коли дійшли до липи, яка росла повз тротуару і своїм гіллям закривала доволі від самого стовбура, дівчина покрутилась на одній нозі, оглянула все навколо і двома руками, поклавши їх на рамена хлопцеві, зупинила його щоб не ішов далі. Поволі стороною підвела його до дерева, впритул спиною до стовбура липи.

- Так дивись мені щоб записав сьогодні дату про... - дівчина не закінчила і взяла за шию хлопця, підійшла близько нього. Вона поглянула в його очі, а так заплющила свої і потягнулась до його вуст.

Хлопець тісніше пригорнув її до себе, він вперше відчув що таке любима і її гарячі поцілунки.

На вулиці не було жодної душі, а дощ який був меншим під гіллям липи як на тротуарі, немов доповняв романтичну гармонію, під ноти якої, цілувались вуста двох закоханих, зовсім ще юних сердець, посеред осінньої дощової вулиці...

ЧАСТИНА ДРУГА

ЗА ПЕРЕВАЛОМ

1

В Закрпатській області, за перевалом, є село яке зветься Синеvir. Саме тут народилась предки В'ячеслава; тут виростав його батько до того часу, поки не перебрався жити в Мукачево. Свої дитячі роки, В'ячеслав проводив з дідом і бабою, але старі Лемури не жили в самому селі, а даліше в горах. Хлопцеві приходилось, особливо в зимові дні, коли випадало доволі снігу, пропускати школу, хоча про те він вчився гарно. А причиною того чому він тут жив, було саме те, що хлопець залишився сиротою від першого свого дня народження, а в той час баба Катерина, ще не була старою жінкою і погодилась щоб малого взяти до себе і доглядати поки він, як старі говори «підхопиться» на ноги. Але з часом старі привикли до малого і так з року в рік вони обіцяли віддати батькові, але завжди відкладали до літа. В результаті аж поки сам В'ячеслав не вирішив піти в Мукачево, він проживав з старими в горах. Правда, коли вже закінчив вісім класів школи, тоді захотів перебраться більш в людне місце і саме ним стало Мукачево, де проживав його батько з другою дружиною, яка була двурідною сестрою, його покійної матері.

З ними також жив її син Андрій, але його забрали в армію саме тоді, коли В'ячеслав ще жив в діда і баби, так як Андрій був старішим на чотири роки. А коли той повернувся, хлопці без проблеми знайшли спільну мову і стали жити в одній хаті.

А тепер, коли на дворі вже наступив 1990 рік, Андрій, приїхав у військову частину щоб провідати В'ячеслава. Солдатів дали на два дні звільнення, а саме в суботу та неділю, десятого та одинадцятого березня. Ракові, віднесли сумлінно до такої події і запропонували щоб двоє хлопців могли побути собі самі на їхній дачі, щоб перночували, поспілкувались і ніхто їх не тривожив.

Вечером, коли находилсь по місту, двоє були в кімнаті на дачі Ракових, Андрій грівся біля пічки і погладжував свої вуса, а В'ячеслав протягнув ноги на дивані, вів розмову з гостем:

- Кажеш що роботи в батяні доволі?
- Так. Каже батя твій що хоче якось тебе звідси витягнути.
- Як, не розумію? – В'ячеслав, розвів руками.
- Заплатить щоб може комісували, треба йому помочі в роботі.
- Як мене комісують? Я ж здоровий як бугай.
- Аби гроші, а там з «бугая» зроблять що треба.
- Я не хочу! Нащо мені якась морока потому з комісіями? Я відбуду ще рік і приїду.
- Розумієш малий: зараз багато церков стали будувати, старі ремонтувати і роботи в нього на три роки вперед. Ресторани відкривають, бари різні, колиби, кнайпи, і це все треба оздоблювати в середині.
- А батя що образи вже навчився малювати? Він маляр, а не художник.
- Образи не малює, є люди від того, але крім образів, цілу церкву в середині хто буде малювати? Там лиш навколо вікон орнаментів скільки. Одним словом роботи – море!
- Я маю з ним малювати, а як з армією?
- Заробиш собі на машину, а тут що будеш малого бавити ще рік?
- Тихо будь, - В'ячеслав оглянувся і повів рукою щоб Андрій знав в кого той знаходиться.
- А, я мовчу. Ту воєнні, можуть навіть нас прослуховувати тут.
- Я думаю що Костик вже піде восени до школи, з молодшим від себе роком. Але до вересня, ще половину року, я їм потрібний.
- Другого знайдуть; солдатів багато.
- Костик вже привик до мене, не будуть вони шукати другого. Я йому вділяю уваги по максимуму. Йому не скучно коло мене, ми вже зжились двоє. Знаєш, я вже полюбив його, якийсь він мені такий близький став; жаль мені хлопчиська...

- Ой, малий, що ти знаєш, сам як той хлопчисько. – Андрій витягнув руки над головою і налив собі кифіру з склянки в стакан.

- А зараз бардак в армії. Я згідний що за гроші спишуть як контуженого.

- Що тобі тут сидіти хочеться? Йшов би робити, гроші заробляти, а то сидиш тут.

- Не так все просто Андруху, є ще причина важлива.

- Що дівка може?

- Не «може», а дівка таки.

- О-о, з того починати треба.

- Я і почав.

- Якраз добре: машину заробиш і вже оженешся готовим тоді.

- Воно так то так, але я навіть не знаю... В школу ходить, любить мене, а я поїду і що тоді?

- А що через рік оженешся може? По любому поїдеш з відси додому.

- Тому і не знаю що буде і як буде...

- Забудеш її, в нас візьмеш Марусю Антонову, тоже полюбить.

- Маю вже Марусю. Також так зветься, але я зву її Машка.

- І нащо твій старий тебе ту запхав до того Франківська? Я коли був в армії, дівки не видів два роки, лиш чайки берегом ходили як квочки.

- Хто знав як буде?

- От добавився ти дітей тут, тепер сам вже дітей захочеш мати.

- А як дід з бабою там? Батя щось говорить про старих?

- Двоє здорові, баба ще брикає, ну і дід сам знаєш: як свисне, відлуння повертається за десять секунд. Дід жартує і каже: най маляри чують що Лемур ще годен!

- Все в нього якісь історії з мадярами. То його били десь на музиках, то він бив мадярів, йому маляр пальця зломив, а він тому поливину вуха обірвав і так постійно з тим в діда. А ще викрали в нього бабу Катерину, то його шукала баба, як почнуть двоє розказувати, смієшся аж падаєш. Хочу поїхати до них. Якщо дадуть відпуску, не знаю скільки буду вдома, а в них мушу побути, хоча день один.

2

Після того коли Андрій вже поїхав геть, В'ячеслав надумав собі щоб коли потепліє, запитати Машку чи не зміг б її брат взяти Ладу і також з ними поїхав б Костик, щоб побути в Карпатах. В'ячеслав хотів показати Костику де він виростав, так як вже багато розповідав йому про своє дитинство і про місцевість де він проживав.

Після обіду, в четвер п'ятнадцятого березня, двоє ішли тротуаром в напрямок віськової частини. Пройшовши трошки, дівчина взяла В'ячеслав під руку і мовчки ішла щось роздумуючи про себе.

- Машка, знаєш що? - почав хлопець.

- Не знаю, - відказала дівчина, вдихнула глибоко повітря і почала водити очима, дивлячись на хмари.

- Я хочу щоб ти поїхала зі мною в Карпати, до моїх діда і баби, хоча на половину дня.

- Далеко дуже?

- Є трошки. Але як ти думаєш: твій брат зможе нас повети туди? Ми б взяли Костика, щоб була причина поїздки, він хотів побачити де я жив колись. Побачиш, де родове гніздо Лемурів.

- А це твої прародичі?

- Так. В нас прізвище Лемур. Там жив мій тато, дід, його прадід і так далі.

- Я хочу побачити, де жили твої Лемури, - промовила замріяно дівчина.

- Але треба щоб я познайомився з твоїм братом. Він знає що ми дружимо двоє?

- Не знає. Ніхто не знає, але познайомитись з ним не проблема.

- А ти сама не хочеш щоб хтось знав, чи просто ніхто з твоїх не цікавиться такою справою?

- Як це ніхто не цікавиться? – Здивовано повторила дівчина, - хіба не знаєш скільки мені років? Мама мене про все питає, але я не хочу щоб мама знала про нас...

- А що буде тебе сварити що ти ще в школу ходиш і зі мною дружиш?

- Буде. – Коротко відказала Машка і зітхнула.

- Мені простіше з тим. А ти ще школярка, воно правда.

- Я скажу тобі коли ми зможемо поїхати, але щоб ти про Костика все вирішив з його домашніми. Він поїде з нами, буде з Володькою разом.

- А ми також разом двоє.

- Послухай його лишень і будеш знати чому він хоче їхати, - Машка посміхнулась.

- Мені перед тим треба знати, я буду просити щоб майор мені увольнение взяв з часті.

- Я скажу тобі може тиждень перед тим.

- А з машиною як буде? Ви зможете взяти машину?

- Ми зможемо викрасти, а пізніше повернути. Володька вже так робив що ніхто не знав. Там в інституті в його друга, було день народження, він брав Ладу і до тепер мама не знає нічого.

- Навіть не знаю, щоб скандалу не було через мене у вас.

- А що ти так боїшся скандалів? А якщо в тебе щось жінка колись не погодиться, як ти тоді будеш?

- Якщо жінка... – Задумався В'ячеслав.

- Уяви собі що так відбувається.

- Нічого. Послухаю що їй треба і спробую вгодити.

- Кому «їй»?

- Що тобі треба, - виправив хлопець.

- Якщо так, тоді слухай: ти правду сказав Лені що в тебе ще не було нікого і ти не водився з дівчатами?

- Правду.

- Тебе не чекає жодна там вдома? Листи не пишеш такі що я не знаю?

- Не пишу я ніякій. Пишу буває тьоті Люсі, Андрієві так інколи. Навіть татові не пишу.

- А що ти думаєш робити після армії?

- Гроші заробляти, щоб купити машину гарну. Які тобі подобаються машини наприклад?

- Ти не зможеш таку купити, ніхто не зможе.

- А чому так думаєш?

- Мій брат в когось взяв був в інституті книжку, такий фотоальбом про машини. Які там «тачки», американські, але їх тут не продають. Але мені подобаються саме такі машини.

- Щось на подобу як наша «Чайка»?

- Саме такі. Але Чайка вона чорна постійно, а там червоні, білі, голубі, але машини гарні. Коли б мені в такій машині проїхатись, а ще така що дах знімається, літом, в темних очках.

- А ще по Італії, - підкинув В'ячеслав.

- Хоча не пригадуй, хіба що розчаруєш мене...

- А хто його знає як в кого життя складеться, все ще впереді в тебе Машка.

- В тебе також... – Замріяно відповіла дівчина...

- А ти ще уяви собі: їдеш на такій машині, люди дивляться і питають: а хто така тут гянає? А їм відказують: мала Альбінка. Правда не знаю чи мене б взяла собі за шофера вже тоді.

- А що, можна взяти такого малого Лемурчика. – Дівчина жартуючи погладила по коротко стриженій голові солдата.

Того дня ні хлопець, ані дівчина, не думали про те, що нова назва, «Лемурчик», приживеться до В'ячеслава, і Машка так буде його звати постійно; тому що саме так, чомусь їй вподобалось.

Наступного дня, коли вже В'ячеслав порозвався з Костиком щоб іти в частину, він вийшов з дверей під'їзду і направився тротуаром на дорогу. Раптово він почув що заді нього їде автомобіль, відійшовши на край проїзду, хлопець сподівався що автомобіль його об'їде, але автівка зупинилась. Коли В'ячеслав глянув, він побачив Ладу кремового кольору і тут же зрозумів чия ця машина. В салоні сидів хлопець, один, він був високого зросту, і це було зрозуміло по тому, що голова його була під дахом, також висока зачіска, прибавляла йому росту. Водій був худим, одітим в джинсовий піджак, а під ним футболка білого кольору. Коли Лада зупинилась, водій махнув рукою, щоб прохожий підійшов до дверей, В'ячеслав так зробив: підійшов і відчинив дверцята.

- Здоров, може підвести? – Звернувся водій.

- Якщо можеш, я не проти, - відказав В'ячеслав.

- Не протестую: падай в тачку.

Коли вже В'ячеслав всівся, він хотів приставитись хто він такий, хоча вже додумався про те якщо сам його зачепив на розмову брат Машки, виходить що він знає про нього.

- Як служба, нема проблем чи може є які?

- Нормально. Буває гірше.

- Я не в армії, але тут знаю місцевих офіцерів, вірніше батько наш знав, і якщо щось треба, можеш звертатись, мені не відмовлять.

В'ячеслав зразу звернув увагу, що співрозмовник не назвав батька «старий», чи «предок», як було модно серед молоді, особливо поміж хлопцями і це говорило про те, що брат Машки, вихований інтелігент. Також напевно те що батька немає вже серед живих, давало стимул, до пошани покійного.

- Все нормально, і там в мене Раков на підхваті, але в нас можна ще жити. – Відказав солдат.

- Що думаєш після армії робити?

- Роботи досить зараз, батя малює в середині церкви, театри, ресторани, лиш що службу закінчити вже.

- Я, тебе вже підкараулив сьогодні, - признався брат Машки, - хотів поздороватись і поговорити. – Ти не проти щоб ми поговорили як чоловіки, про серйозні справи?

- Давай, поговоримо.

- Я Володя, брат рідний Машки. Думаю що знаєш таку особу.

- Знаю, я вже догадався навіть по машині.

- Скажи правду: ти як думаєш з сестрою моєю? Ти просто так, чи щось будеш серйозно з тим?

- Я просто так не граюсь, в мене буде серйозно і навіть досить. Правда вона ще в школу ходить, не знаю як буде далі про мене думати, але я про себе ручаюсь, і я вже все обдумав.

- Знаєш як буває не раз, тому переживаю за малою. Тата нема в нас і я замість нього в неї...

- Я не просто так, ми дружимо і в мене плани про неї на майбутнє.

- Скажи правду: ти женився б на ній?

- Я хочу. Але думаю що треба її питати і чекати досить.

- Послухай яка справа: я тобі хочу щось признатись про нашу сім'ю, тому що Машка, вона не скаже тобі цього, а ти можеш не розуміти її і будете сваритись, чи щось спорити поміж собою. Коли ти будеш знати, тоді вже зовсім інше. Я вчора з нею говорили про тебе, вона хоче щоб ти знав, але щоб не від неї почув. Коротче, вона тобі сама не розколеться в такому.

- Зрозуміло. Я буду знати, але ніколи про таке з нею не говорити.

- Це вже якщо так у вас зможе бути, тому що, але краще послухай.

- Давай, я готовим.

- Наша мама, вона знається з одним дятком. Він працює на одній базі і нам допомагає продуктами, різними речами. Сам такий не поганий, нам, мені і сестрі, проблем не робить поки що. Він таким, як в нас говорять: «ні риба, ні м'ясо», давно без жінки, незнаю навіть де його жінка поділась, але в нього є племінник наших літ. Одним словом, того племінника він сватає до Машки від коли знає нас, і бачу що мама не проти щоб так відбулось. Про тебе ще мови не заходило, але Машка боїться що коли мама дізнається, тоді почнуться проблеми в неї. А мама в нас досить строга, якщо ти ще не знаєш; все повинно бути так, як вона захоче і того вона доб'ється любим методом. Так якщо Машка, чи не може вийти до тебе, або інколи пройде ніби тебе не бачить, тому що є загроза вашій дружбі, чи щось подібне, щоб ти не злився, не сварився з нею, а просто повівся як мужик правильно, мовляв: нічого не було такого і все в порядку.

- Добре що ти сказав мені. Я з нею ішов один раз, і мені здавалось що вона хотіла щоб одна жінка її не бачила, також коли автобус їде сюди на вашу зупинку, вона постійно відвертає голову щоб її не впізнав хто. Я вже так був подумав про таке, також мимоходом.

- Сусіди можуть переказати мамі. А ще є одна однокласниця, вона не дуже любить Машку.

- Хто така? Ленка може?

- Ні, Ленка просто люкс подруга, я б сам не проти з нею ходити, тьолка не капризна, але наука зараз в мене. Друга однокласниця погана; Діана звати.

- Точно, я ж бачив що вона якось так заздрісно дивиться на Машку.

- Я бачу що ти вже сам все замічаєш; ти молодець мужик.

- Вже досить часу дружимо.

- А як тобі сестра моя? Правда красива?

- Красива і розумна.

- Вона ще малою була симпатичною, і я постійно казав що вона виросте такою вродливою. В мого покійного батька, така сестра є, але вона живе в Нальчику; тьотя Мая. Машка схожа до неї досить і я

відчуваю гордість за сестру. Мої однокурсники, не проти з нею дружити, знаю двох таких, але тут вже їй вирішувати, якщо не мамі в принципі, - зітхнув Володька.

В такій розмові, двоє приїхали під ворота військової частини. В'ячеслав дорогою замітив що брат Машки знає дорогу, тому не став йому вказувати куди їхати. На прощання В'ячеслав промовив:

- Хороша машина в тебе.

- Може я знайду собі якусь з «Дев'яткою» чи «Волжанкою», а Ладу Машка візьме ось цю хорошу.

- Все одно це ще не «Чайка», а Машка саме такі любить, щоб блистіли на сонці і ще дах знімався, так що тобі простіше.

- За таку машину не знаю, але Ладу можеш мати з Машкою разом, - посміхнувся Володька – і зуби здорові також.

- Вона на кардіолога хоче.

- Я «зубним» буду, так що можеш битись, а зуби зробимо якщо якогось ненароком вистибне з рота кудись фрагмент твого скілету.

- Якщо за неї - тоді буду битись. Дякую що підвіз, бувай і привіт передавай там.

- Тримайся. – Відказав Володька і став розвертати Ладу.

Виходить все ж таки дентист буде в родині Альбінових – подумав В'ячеслав, - просто переплутала Ленка, а сама Ленка не погана, дівка; воно і видно було зразу.

4

Коли наступного разу В'ячеслав зустрівся з Машкою, він побачив що дівчина була у веселому настрої. Вона почала з ним розмову, хоча це було вже на наступному тижні, але їй запам'яталось те, про що брат признався їй вдома.

- Послухай Лемурчик, ти чому про мене провадиш такі відверті розмови за моєю спиною?

- А що саме? – Хлопець справді поглянув за спину дівчини, щоб її розсмішити.

- Володька сказав, що ти йому признався в тому, що не проти зі мною одружитись; воно правда?

- Що саме: про одруження, чи про розмову?

- Тоді одне і друге.

- Правда звичайно.

- Як ти собі таке уявляєш? Звільнився з армії і женитись станеш зразу?

- Не зразу, щось грошей зароблю, а там побачу. Я ж звільнюсь тобі ще не буде навіть вісімнадцять літ.

- Як в тебе все просто...

- А що в тебе може скадано?

- Я не думаю ще про таке, мені ще вчитись і вчитись. Але коли в школі скажу дівкам, вони не повірять.

- Особливо Діна.

- Знаєш що? – Сердито промовила дівчина.

- Не знаю...

- Мені зовсім не подобається, коли ти мені про дівок наводиш приклади, чи взагалі щось пригадуєш, тим більше їхні імена.

- Не знав такого, не буду більше.

- Я побачу. Я досить ревнива, якщо ти ще не встиг приглянутись до такого.

- Машка, а чому ви дівчата постійно поміж собою в складних відносинах? З одного боку одна другій душу відкриває, з другої сторони одна другу ненавидить і усі разом дружать, ходять. Як вас розуміти?

- Тому, що лиш тільки дівчина народиться, в неї вже появляються вороги. А коли вона ще красивою стає кожного дня, тоді їх більше розводиться також. Нам необхідно боротись за своє щастя, а вам пацанам, так собі: є одна, тоді нормально, щось не підходить, тоді друга буде, якось все просто у вас. Перший клявся в любові, а через місяць вже висміює її перед друзками своїми. Я не про усіх хлопців, але так буває...

- І в тебе вже є вороги також?

- Є звичайно і досить, якщо хочеш знати.

- А з ким ти близька зараз з дівчат? Я чому питаю: можливо колись ти щось перкажеш, чи якусь записку передаш, щоб я знав кому вірити, що та сама не була твоїм ворогом скритим.

- Ленка, вона нормальна і дотримає слова завжди. Її батько з моїм дружили, в неї батько механік і завжди нам погляне до нашої Лади навіть тепер, тому що Володька так не розуміє техніку. Я навіть більше може запам'ятати що там і де стоїть як він. А дядя Міша, він ніколи не відмовить як нам щось потрібно.

- А в Ленки є ще брати, чи сестри?

- Сетра є старша, вже заміжня, живе на вулиці Карпатській.

- А твій брат сказав, що до вас заходить один дятько, на базі якійсь працює.

- Ти про дятька Тина може?

- Як ти сказала?

- Його звати Валентин Ярославич, але ми його звемо просто Тин Славич.

- Він друг вашої сім'ї; я правильно зрозумів?

- Мама говорить про нього: він як стрий чемодан: жаль викидати і заважає всюди де не покладеш.

- А чому так?

- В нього такі погляди на життя, що мама з ним не може погодитись взагалі, але зате він всюди знайомство має, що потрібно дістати може, Володьку в медичний пристой, до нас гарно відноситься. Він не чоловік для мами і не любовник, якщо хочеш про таке знати, просто друг нашої сім'ї, як ти сам сказав. До речі я питала Володьку про поїздку в Карпати, туди в Синевир, він сказав що в нього попросить машину і замовить щоб мама не знала.

- А він не скаже?

- Ніколи. Він нас не підведе. Він принциповий: якщо сказав так і зробить.

- А яка машина в нього.

- Службова Волга.

- О, це було б гарно. Там в горах Волга пройде нормально, вона міцна машина. Дід з бабою як увидить, скажуть що з райкому приїхав хтось до них.

- Так коли ти надумав їхати туди?

- Я попитаю Ракова, але перше треба агітувати Костика, щоб він з бабулею домовився. Я думаю що відпустить зі мною Дмитрівна, вона мені довіряє як своєму.

- Тоді добре. Довіру в людей потрібно заслужити, а в мене з тим складніше, - посміхнулась дівчина.

- Я повертаюсь до того Тина Славича: є такі люди що він хоче просто дружити, кави попиту з кимось, квіти принести, день народження відмітити. З мужиками такий не буде, там як не п'єш горілки, тоді хто з тобою дружити буде?

- Все правильно ти сказав: день народження для нього як не знати яка подія, токож восьме березня, там про якийсь роман чи кіно поговорити, а ще Чайковського любить слухати, має вищу освіту, два диплома. Він говорить що коли в нас, тоді відпочиває, а мама нам навпаки говорить: коли він тут, мене втомлює. Але я з Володькою його не ображаємо і він нас любить. Збирає марки різні, за марку може віддати десять карбованців, а галстук в нього ще від його діда напевно, також піджак такий як з мішка пошитим. А ще любить коли мама пирога спече чи торта, вже так вихвалає маму, що куди там.

- А як прізвище? Може єврей якийсь?

- Полянський, не думаю, хоча хто його знає...

- А знаєш Машка? Мені вже стало подобатись тут жити в Івано-Франківську.

- Тоді Ласкаво просимо в наше місто, живи собі на здоров'я. Вже в дворі нашому прописався, ми дали дозвіл тобі, - посміхнулась весело франківчанка.

Лежачи на ліжку, В'ячеслав думав над тим, що він почув від Машки. Що ж тоді виходить – став думати він – мама в них якась не дуже добра людина виявляється, якщо брат сказав що «строга», а ще якогось Тина висміює що той як старий чемодан. Якщо мужик допомагає дітям, які залишилися без батька, дістає всього, дарує квіти на день народження, машину навіть може для її сина віддати на користування, а вона втомляється його присутністю, що ж тоді вона за жінка? Але почекай, - сама собі дає розуміти хлопець – але якщо мама їхня красива баба, мужики може зачіпляють її, а тут якийсь попід ноги плутається, справді як той чемодан старий, якого жаль викинути, тому що все ж таки є від нього якась

користь, тоді вже не такою вона поганою. Жінка, вона ж хоче не лишень чогось гарного поїсти і квітів у вазі, а також інтиму від чоловіка... А зрозуміти можна її: сама з двома дітьми, хоче щоб діти гарно одівались, щоб в інституті вчилися, виходить що мама жертвує своїми почуттями що до чоловіка, задля дітей, тоді це похвально з її сторони. Якщо ні Володька, ані Машка, не проти того щоб мама підтримувала контакт з тим Тиним Славичем, тоді виходить що вона догоджає дітям більше як собі і це вже жертвенність з її сторони, яка заслуговує пошани.

Слід по ходу зауважити одну деталь: В'ячеслав, як молодий хлопець, який вже досить глибоко закохався в юну дівчину, не замічав як в його розумінні домінує напрямок, щоб бачити лишень добре все в родині коханої. Навіть коли простибне думка про щось погане, тут же в голові хлопця знаходився такий собі невидимий «адвокат», що розвівав сумніви і виправдовував погані поступки. Те що буквально хвилину тому виглядало немов неприємним, невдовзі має виправдання і більш того: вже виглядає як благодне і приємне явище. Воно не дивно: в закоханих такий закон працює. Якщо б дід чи батько щось строго заборонив хлопцеві, він б протестував на таку заборону, тому що любив сам робити рішення, а тут коли Машка говорить щоб він не розмовляв з дівчатами, більш того: в її присутності не згадував імена їхні, хлопець тут же покірливо погоджується і стає слухняно виконувати.

Звичайно що таких перемін в характері він не замічав, воно не дивно: щоб щось зрозуміти з того, потрібно пройти шлях і вже тоді робити певні висновки, але це пізніше і в жодному разі не тепер, не на початку цього шляху.

Далі В'ячеслав став підраховувати скільки часу йому потрібно щоб поїхати в Синевир і повернутись, щоб все вирахувати і вже з готовим результатом і розкладом, звертатись до майора Ракова. Йому простіше було б коли б він щось вираховував на Закарпатті, там він знав відстані, а тут на Прикарпатті, хлопець мало орієнтувався. Але перш всього, таки завтра, потрібно підговорити Костика, щоб той поговорив з бабусею, адже вона буде ключовою фігуранткою цієї справи. В протилежному випадку ніхто його з частини не відпустить кудись їхати, і перед старими щоб з'явитись потрібна причина більш-менш благородна. Саме привезти хворого хлопця в гори, це для діда і баби буде нормальним, щоб не виглядало так, що з армії приїхав з дівчиною яка неповнолітня і ще ходить в школу. А так вже буде брат її і вона захотіла поїхати, а так як Костика усі знають, тоді цілком нормальним буде одного дня показатись старим Лемурам, на їхньому об'їзді.

Потрібна була мапа Івано-Франківської області, вже можна по ній дізнатись масштаб і вимірювати лінійкою хоча навпростець відстань. Хоча можна було мати приблизну орієнтацію місцевості, так як на мапі цілої України, тим більше Радянського Союзу, шукати не було сенсу: там масштаб дрібний і можна помилитись на сто кілометрів навіть. Хоча Синевир вже в Закарпатській області, все одно це не далеко за перевалом, тобто за границею поміж областями, так що важливо було знати відстань від самого Івано-Франківська до Вишківського перевалу, якого з'єднювала дорога Долина – Хуст.

Хлопець надумав завтра попросити Костика, чи той не знайде в себе мапи Івано-Франківської області і все вирахувати, щоб знати в який час їхати, і коли повертатись назад.

В квартирі Ракових, коли вже В'ячеслав обговорив поїздку в Карпати з Костиком, що в принципі нічого не вирішувала така пропозиція, він став намовляти хлопця щоб той сказав старим про своє бажання. Костик таки при зустрічі Віри Дмитрівної, почав проситись на поїздку. Спочатку бабуся не звернула немов уваги, а ось коли вже став просити В'ячек, тоді вона пообіцяла подумати.

Того вечора, Ракові стали обговорювати таку пропозицію і тут підійшла нагода на яку не розраховував ні онук, а тим більше В'ячеслав, він просто не міг розраховувати, так як не знав такої дати, яка стала причиною того, щоб Ракові таки зразу погодились.

А справа була в тому, що двадцятого травня, того ж дев'яностого року, Володимиру Михайловичу, виповнялось п'ядесят років. Минулого року коли відбувалась така подія, тоді прийшли були офіцери з дружинами і надміру випили. Жарти і сміхи проходили до надрання, і Костик не міг заснути. Але найбільш вразливим було те, що дружини однослуживців, які також випили зайвого, безцеремонно заходили в кімнату хворої дитини і торочили свої нотації про співчуття, та надію на його выздоровлення. Для Віри Дмитрівної, так зване «співчуття», було не що інше, як колючка в саме серце, і тому вона вже

була вирішила, що наступного разу, нехай чоловік собі святкує десь в тиловому складі у військовій частині, чи на дачі. Але туди в частину, не можуть привести офіцери дружин, також не будуть так сміятись і святкувати як в квартирі, а тим більше що цього року не просто наступний день народження, а ювілей. Також Костик вже став на один рік старшим і він розуміє більше, тому коли минулого року було тягарем для Віри Дмитрівної, тоді цього року буде ще більш вразливе таке свято. Але і вона ходить часто на подібні заборони і тому такий ювілей, якось було потрібно провести як повинно бути.

Звичайно що Ракові могли відпровадити Костика на дачу свою, якщо не з В'ячеславом тоді з водієм майора, але так поступати з хворим хлопчиком, якось не складалось, коли в домі будуть веселитись, а він буде немов зачиненим відбувати таку дату на дачі, де не було теплої води, а туалет на дворі.

Одним словом, все складалось так, що найкращий з варіантів був саме такий, якого запропонував В'ячеслав, і тому порадившись, Володимир Михайлович пообіцяв що зробить звільнення солдатів і нехай візьме Костика і поїдуть щоб хлопчина мав також радісну поїздку в гори і йому буде якось веселіше на своєму ювілею, знаючи що онук має таку втіху.

Ранком коли приїхав В'ячеслав, Костик ще спав і тому Віра Дмитрівна почала розмову з ним:

- Ми вчора обговорили поїздку про яку ти сказав і просить нас Костік. Ми згодні його відпустити, якщо ви поїдете двадцятого травня. Тоді буде день неділя, в нас тут буде ювілей, Володимиру Михайловичу, п'ятдесят літ рівно. А для Костіка краще щоб не слухав бесіди п'яних офіцерів і тоді вже тепло буде досить. Так що ми згодні з Михайловичем, щоб ви поїхали. Звільнення тобі буде зроблено без проблеми. Ми тобі довіряємо, вже за скільки часу жодної замітки на тебе не було, і жодного разу, Костік не пожалівся нам на тебе.

- Дуже дякую вам. А я вам скажу Віра Дмитрівна, правду скажу: я так полюбив Костика як рідну людину. Він такий милий, невинний, просто як ангел для мене. Мені здається що я навіть став сам якийсь такий ніжний і добріший як був до армії.

- Для нас щастя, що знайшлась така людина поруч хворого онука...

- Я думаю що Костик буде максимально задоволений. Там така природа, а дід з бабою як втішаться, я з армії приїхав на половину дня. До речі вони знають про Костика, я писав їм про нього. В діда є дві кози і спробуємо молоко Костикові запропонувати, кажуть що дуже лічєбне воно.

- В'ячек, а ви поїдете я так зрозуміла службовою машиною з шофером Володимира Михайловича?

- Ні, Віра Дмитрівна: нас повезе Володька Альбінов.

- О, ти Володьку знаєш може? – Дмитрівна так здивовано запитала, що В'ячеслав побоявся щоб вона не передумала.

- Так. Я ішов від вас, він під'їхав Ладую, запропонував мене підвести в часть. Вже дорогою ми познайомились, розговорились і я надумав собі таку поїздку, а він погодився. Правда він ще дати не знає, але думаю що все буде добре, тим більше що в неділю він не вчиться в інституті. А ви також може знаєте його?

- Знаємо. Батька знали Сергія, розумний чоловік був. Діти також розумні в них. Я вчила Володьку, ой такий непосидючий був, а зараз Марійка вчиться, дуже розумна дівчина. А ти може також знаєш Марійку, сестру Володі?

- Можна сказати що знаю. Тут дівчата зі школи ідуть, здоровуються з нами, Костика вітають постійно. Є Лена, Таня, Діана і Маша, як звуть її подруги. Хлопці зі школи, також здоровуються постійно.

- Вмієш ти В'ячек з людьми жити, як я сказала: пощастило нам, що ти попав служити сюди.

На їхню розмову надійшов сонний Костик, він поглянув на годинника який стояв в серванті мебільної стінки і сказав:

- Бабуля, а ти чого на уроки запізнюєш?

- Ой, - схопилась Віра Дмитрівна, - добре що ти встав, ти мій командир, як вже пізно, я вже побігла.

Дмитрівна справді квапливо вхопила сумочку і вийшла з квартири, а В'ячек радісно промовив:

- Костик, їдемо в неділю двадцятого травня в Карпати, через перевал, де гори, ріки і ведмеді.

- А вона поїде з нами?

- Хто? Бабуся твоя?

- Ні, Машка та красива.

- А ти хочеш щоб поїхала?

- Хочу дуже, - хлопчина посміхнувся.

- Тоді будемо просити, тобі вона точно не відмовить. – В'ячеслав моргнув оком Костикові.

Того дня В'ячеслав не побачив коханої, вона ходила на плавання. Ідучи у військовій частині, хлопець став задумуватись над тим, яким йому зайнятись видом спорту. Він любив ходити на лижах, умів гарно на коньках, але зимові були спортивні розваги, а ось щоб щось таке щоб було на усі сезони, наприклад можна бігати, так як він не курил, тоді вже був один плюс щоб зайнятись бігом. Плавати також гарно, але для цього потрібно ходити кудись в басейн, а не завжди виходить так що часу доволі. А якщо б спробувати шпагою, також цікавий вид спорту, але тут сам не будеш - напарник потрібний. В таких думках про спорт, хлопець прийшов своєю звичкою в частину. Він вже хотів дочекатись щоб найскоріше було завтра, тому що вже в Ракових було все домовлено, а тепер потрібно щоб Альбінові могли домовитись про автівку і тоді вже можна буде сказати що все в порядку.

Завтра щоб сказати про зустріч з Володькою, він все ж таки мужчина і тому з ним потрібно конкретно домовитись, щоб не було якихось складностей в останній час. Але Володька не ходив повз під'їзду в дворі де проводив час В'ячеслав з Костиком, він заходив чи заїздив, з іншої сторони під свій будинок і тому коли він над'їхав був Ладією, не було випадково, Володька припильнував коли В'ячеслав вийде від Ракових, щоб з ним побачитись. Саме тому В'ячеслав не бачив скоріше їхньої машини, а також не знав яка на вигляд їхня мама, тим більше який собою той самий їхній друг сім'ї, Валентин Ярославович Полянський.

На другий день, В'ячеслав побачив Машку, він зрадів коли увидів дівчину.

- Машка, привіт. Я так заскучав за тобою.

- Привіт Лемурчик. А ти уяви собі що дівчина чекає два роки на солдата, як тоді їй бути?

- Навіть не знаю... А Володька твій як там? Він поїде з нами?

- А що може вже щось знаєш про мандрівку таку?

- Знаю. Двадцять травня, в неділю ранком, зраненька потрібно їхати вже.

- А ми повернемось того дня, чи ночувати будемо там?

- На жаль, ночувати не будемо.

- А тобі б хотілось, я так зрозуміла.

- Костик буде з нами і дід з бабою не сплять напевно, цілуватись не дадуть нам.

- Тобі лишень щось покажи, вже будеш думати про те і ще говорити постійно.

- А ти точно поїдеш? Костик навіть тебе буде просити, йому ж не відмовиш вже ніяк.

- Поїду. Я також чекаю не менше Костика напевно.

- А мама що скаже? Ти будеш правду говорити куди ви поїхали?

- Щось придумаємо.

- А коли визнає де ви були, що тоді буде тобі?

- Мені все одно. Що вже після всього, може бути мені?

- Навіть не знаю, щоб проблем ти немала через мене.

- Як ти боїшся ризкувати, спробувати треба щось для азарту інколи, - посміхнулась Машка.

- Тоді, коли я Володьку зможу побачити?

- Завтра зможеш, після п'ятої години. Почекаєш на нього в сусідньому дворі.

- Добре. Ти скажеш йому вечером, а завтра я почекаю.

Якийсь час двоє ішли мовчки, дівчина дивилась на тротуар. В'ячеслав скоріше думав що коли вона почує про поїздку, тоді зрадіє подібно як Костик зрадів, але вона не виявила подібних емоцій від почутого. Якась така горда та мала Альбінка – думав хлопець – все їй одно що мама скаже, виходить що Володька напевно більше боїться мами, як вона.

- А чому ти до тепер не маєш нашого номеру телефону? – Запитала Машка і тим самим перервала думки хлопця.

- Скажи мені, може запам'ятаю. Не маю на чому записати.

На зустріч ішов якийсь чоловік, віку на вид шістдесяти років. Машка тут же призупинилась і звернулась до незнайомця:

- Я вибачаюсь, у вас не знайдеться ручки, щоб записати нам телефон?

- Ручки? Зараз гляну, - мужчина почав шукати в піджаку середньої кишені. – Так, є на ваше щастя, а то піджаків маю кілька і не завжди прихоплю з собою, - чоловік витягнув шарикову ручку і натиснув на хвостик, щоб можна було писати.

В'ячеслав взяв ручку, а Машка продиктувала п'ять номерів телефону, яких він записав на долоні лівої руки. Подякувавши незнайомцеві, він віддав ручку назад і щось собі пригадав.

- Машка, а ти колись писала бортовий номер вертольота, в якому ваш тато загинув, скільки там цифр було?

- Чотири цифри. Хочеш знати які?

- Хочу, якщо ти скажеш мені.

- «Вісімдесят один, шідесят п'ять». – Машка зітхнула і заклал руки на грудях.

- Я тобі співчуваю... Я також маму втратив, але я не пам'ятаю її зовсім, а тобі важче набагато. Ти ще була така дівчинка тоді.

- Коли б ти знав як я його чекала... Скільки він снівся мені опісля. Кожного разу я посиплююся і розумію що він вже не прийде ніколи... Пригадую одного разу, мама щось насварила мене, а я розплакалась і сазала їй тоді: я піду на могилу і все татові розкажу. Мама так розплакалась була, що мені вже її жаль стало більше як себе самої...

- А де його похоронили?

- Тут. Його привезли були.

- А ти знаєш як там відбулось? Їх підбили в повітрі, чи як було?

- Вони повинні були піднятися на «восьмьорці» це такий транспортний вертольот, але щось там не встигнули заправити були керосінку, а їм ранених підібрати було потрібно швидко. Застрибнув в «двадцять четвірку», це штурмова машина така з двома кабінами. Коли вже заходили на базу, «вертушка» загорілась, правда не знають від чого. Коли падав, тато головою вдарився в дах кабіни, але поки вертольот ще не згорів повністю, один службовий, який вижив, відтягнув потерпілих по землі, тато ще жив десять хвилин, але не приходив до пам'яті. Нам все признався один офіцер був пізніше вже.

- Бідна Машка, - В'ячеслав взяв дічину за руку, підніс до вуст і поцілував в руку.

- Коли закінчиш службу в армії, поїдемо я тобі покажу де його могила, а ти мені покажеш колись, де твоя мама похоронена.

- А мама моя звалась так само як ти...

- Ти казав вже мені, - пригадала дівчина.

Хлопець глибоко зітхнув, він поглянув на небо, а в очах його появились сльози. Машка побачила, вона зупинилась і стала напроти нього, двома пальчиками повела під його очима, витираючи сльози.

- Добре серце в тебе... Не дарма Ракові саме тебе вибрали для Костика.

- Чому невинні діти мають терпіти? Як воно якимось не чесно буває на тому світі...

8

Володька прийшов в двір як було домовлено другого дня. Він був модно одітим, поздоровився, вислухав те що сказав В'ячеслав, і став думати над тим, як реалізувати поїздку в Синемир.

- Я вже пообіцяв Костикові і Ракові ювілей будуть справляти, - добавив В'ячек.

- Ми поїдемо само собою. Якщо навіть Волги не буде, тоді я свою Ладу візьму, але поїздка не зірветься в жодному разі. Лада заправлена наша стоїть в гаражі, так що поїдемо.

- А мама коли взнає?

- Взнає коли повернемось, а тоді вже пізно щось відмінити.

- Не хочу щоб у вас там була якась проблема через мене.

- Але я думаю щоб якимось привезти щось твоїм туди; що дід з бабою люблять їсти?

- Що привезти?

- Наприклад палицю сиру копченого, чи дідові конячку якусь плящинку.

- Я навіть не думав про таке. Думаю приїдемо і мене увидять і досить з них буде радості.

- Воно так, але гостинця необхідно. Наш тато був з Нальчика, а там в гості просто так, а ще до родаків, не ходять. Щось придумаємо з Машкою щоб було так, щоб дід з бабою запам'ятали гостей.

- Тоді я щось куплю також; маю трохи грошей вже.

- Що з солдата візьмеш, тримай гроші собі. Машка потрясе сервати вдома і щось висиплеться для діда, - посміхнувся Володька.

- Так почекай: майор нераз хотів мені платити за мою послугу, тепер скажу нехай дасть старим кілька банок «згушонки», чаю кілька пачок, в них є на складі продуктовому.

- О, вже щось думати починаєш. Масла візьми, вам солдатам дають масло ранком постійно, так що є його там досить. Старі люди не будуть гризти щось тверде, а масло в самий раз їм до чаю.

- А ти коли будеш говорити з тим дятьком про машину?

- Зараз буду, подзвоню йому з дому, дам завдання щоб все організував як слід. Що документи якісь дав на службову машину.

- Тоді повідомиш як з ним рішив, або Машка скаже мені з неділі, щоб вже я знав.

На тому розійшлись і В'ячеслав став чекати наступного тижня, щоб зустрітись знову з Машкою.

В понеділок, коли двоє зустрінулись, дівчина поділилась своєю винахідністю, вона розповіла як вирішила питання вдома з мамою по поводу поїздки:

- Уявляєш Лемурчик: мама погодилась щоб ми їхали.

- Нічого собі, а як ти «вламала» її?

- Придумала таку драму своєрідну. Кажу мамі: в школі мене питає заучка, чи то правда що мій брат має право водити легкову машину? Відказую що правда. Вона мене питає: чи не зміг б він стати в пригоді і онука, який хворий, відвести в Карпати, я кажу що запитаю. А вдома коли я поговорила з Володькою, він сказав що треба послухати, адже мені щоб поступати було простіше, потрібні оцінки гарні. Тоді від такої людини в школі не вартує сторонитись, а є нагода собі бали заробити. Коли допомогти в такій справі, вона запам'ятає.

- І що повірила мама тобі?

- Я сказала щоб сама подзвонила і запитала коли мені не вірять. Мама знає про Костика, але Ракових так не знає щоб з ними розмови вести різні, дзвонити не стала і погодилась. Також я Ленку повідомила і запропонувала мамі запитати Ленку, ніби та бачила як Віра Дмитрівна розмовляла зі мною. Ще правда питає мене: а чому скільки солдатів в часті і хіба немає кого щоб хто послухав? Я ж кажу що поїде солдат один, тому що він живе там десь в горах високо, доглядає Костика і наговорив йому про те як там гарно. А хлопчик хворий і тому вони готовими любий каприз його виконати. Вони можуть знайти когось, але коли є можливість нам використати таку нагоду і стати в пригоді для заучки школи, тоді просто нерозумна людина відмовиться. Мама подумала і говорить мені: тоді нехай поїде Володька. А я мамі кажу що я також поїду, вона питає мене що мені там робити, я тоді мамі стала пояснювати що люблю природу, є нагода розвіятись трошки з міста від тієї науки.

- І таки погодилась?

- Якщо сама я з кимось, тоді не відпустила б нізащо, а коли з братом, тоді вже на його відповідальність. Ти не забувай що мені ще немає шіснадцять навіть, я ще мала досить, - посміхнулась Машка. - Тим більше коли Костик з нами, зрозуміло, що нічого поганого робити не будемо.

- Вмієш ти людей переконувати, а я вже думав як воно буде.

- Все нормально буде, хіба ми щось погане робимо, навпаки добру справу.

- Само собою. Тепер лишається вам з машиною вирішити, а я з продуктами, щоб до старих людей, не їхати з порожніми руками.

- А мама подумала що ми Ладою поїдемо, я вже їй сказала що буде машина в нас інша. Вона напевно думає що якусь Раков нам виділить, але нехай думає, все одно Тин Славич буде мовчати.

- Так вас слухає він?

- Він знає що поки я ще не поступила, він буде з нами дружити, а там не впевнений. Хоча я думаю що ми вже привикли до нього і нічого не зміниться з ним; нікуди він не подінеться.

- А якщо мама заміж захоче щоб нормальний мужик був в неї? Тоді мусть щось з ним зробити.

- Не знаю... Хоча мамі вже пора думати куди Володьку оженити і мене видати; якось так тепер в нас...

Коли В'ячеслав був сам у вечорі, він знову думав. В нього був такий розклад вже якось виробився: зранку до Ракових, після обіду чекати на Машку, потім повертатись в частину, інколи вечеряти з ротою, а так вечір роздумів про все що назбиралось останнім часом.

Хлопець лежав і став роздумувати про Альбінових: не зрозумілими для мене вони якісь люди – думав В'ячеслав – я колись як жив, все якось зрозуміло було: і в школі, і в діда в хаті, в Мукачево так само. Хотя тьотя Люся не мама була, але я знав що вона хоче, а чого не любить, якось вивчив людину за якихось два тижні був. А тут як зрозуміти їх, що вони за такі люди...

З однієї сторони, Володька погодився без зайвих питань коли сестра попросила, а з другої якось в них з тим другом сім'ї, взагалі нерозбириха. Боїться щоб їхня мама його не прогнала, але навіщо вона йому взагалі коли вони дружать собі якось не як люди. Щоб мати якусь вигоду, можна і подругу знайти собі таку впливову що скажімо її чоловік якийсь начальник і всього може дістати. Але почекай - почухався хлопець за вухом – подурга з якої «радості» буде годувати її діти? Для чого носити делікатеси і добиватись щоб сина якоїсь вдови Наташі, прийняли в Медичний інститут, а потому ще доньку також на кардіолога пропихати туди. Звичайно Машка вчиться гарно, але що з того зараз як не маєш знайомих і ніхто не поручиться, підеш зі своїм «червоним» дипломом чи атестатом, в столову компот варити.

Ну добре, вже з тією Наташею таке собі; має баба щось незрозуміле для мужчин в своїй голові, може від того рентгену щось подіяло на неї і якось без чоловіка живе – хлопець посміхнувся з своїх думок – але взяти Машку: ніби ходить зі мною вже якийсь час, завжди не випустить нагоди щоб не вийти, а з другої сторони, не натякає як буває з дівками, що хочать щоб хлопець жинився на ній, не перймається такою темою. Навіть запитала чому я з Володькою говорив про таке, але чи вона від радості чи від сердитості, якось не можу зрозуміти того. Звичайно вона не сільська дівка, яка думає після школи вийти заміж. Машка вчиться буде, вона ще не скоро стане сімейною жінкою, але якось повинна все одно передбачати наперед наше спільне майбутнє...

Також взяти коли вона цілується: буває що хоче довше, а буває що взагалі не хоче, не має настрою для такого, як воно таке може бути взагалі? Припустимо вона ще дійсно мала, як сама сказала, але все одно якось немов невидиме щось стоїть поміж ними, здається що все ж таки не так воно повинно бути якщо є щире кохання... Якщо б знати якогось розумного чоловіка, спробував б його про такі справи, але кого тут спробуєш? Але Володька щось проговорився був, що той друг сім'ї сватає когось до неї, може вона бориться з думками поміж двох напрямків, може хоче мене вивчити більше, щоб зрозуміти який все ж таки зробити вибір в житті. Головне щоб ще рік тієї армії пройшов а далі, а що далі? – хлопець немов зайшов в темний кут – далі поїду в Мукачево, сюди їздити не так близько, а коли приїду тоді де зустрічатись будемо з нею якщо мама її вже обмислила собі кандидата в зяті? Якщо навіть женитись, це не скоріше як через три-чотири роки, коли вона вчиться буде, а коли захоче закінчити повністю інститут, тоді ще додати треба кілька літ.

А тепер з житлом як воно буде: де жити прийдеться якщо вона тут вчиться буде, не поїде в Мукачево, хоча куди її брати туди? Напевно Андрій оженеться скоріше і буде жити вдома, адже тато постійно на роботі, буває вдома раз на місяць, не буде жити тьотя Люся зі мною і невісткою, а її син в зятях десь перебиватись. Ой, як воно все складно, а чому воно так? Напевно тому що в мене нема мами... Була б мама, все б вирішилось простіше, хоча порадитись було б з ким. Ось так воно і є насправді, сирота він і в Африці сирота - хлопець важко зітхнув...

Коли В'ячеслав заснув, йому, правда вже аж над ранком, приснився сон: ввісні він немов разом з Машкою, біжуть по полі і дує сильний вітер. Раптово вітер починає відносити дівчину вперед, вона відпускає його руку, і вітер підносить її над землею. Машка хоче до нього, але немає за що зловитись, ані опертись ногами, адже вона вище землі і вітер її відносить. Він бачить у сні як вона намагається до нього дотягнутись, руки витягнутми вперед, вона повернута до нього обличчям, а вітер її відносить назад. Дівчина нахилиється вперед і тіло її вигинається дугою, а вітер все даліше відносить. Він так біжить що має сили, але стихія невмолима, дівчина піднімається вище і даліше поки не ховається в тумані. Коли він вже зупиняється бігти втративши надію, десь з сторони чує її голос, вона кличе його, і тут він прокидається.

На годиннику було майже половина п'ятої, але заснути хлопець знову вже не зміг, він крутився в різні сторони і зрозумів що пора вставати.

Вдосвіта, в неділю двадцятого травня, усі четверо виїхали з Івано-Франківська на Долину, щоб звідти вже податись на Закарпаття. Пред тим у вечорі сам Валентин Ярославович, пригнав службову Волгу, вона була пісочного кольору і заправленою паливом. Путівку він дав щоб заповнити немов водій їде в місто Хуст на базу, там був адрес бази і ще щось виписано на другому папері. Також майор Раков дав В'ячеславу те що він просив для старих з продуктів, які були на військовому складі.

В автомобілі сіли: зпереду Володька за кермо, поруч Костик, а заді сиділи зліва В'ячеслав, а на правій стороні Машка. Дівчина оділа довге плаття, і в ньому вона вже не виглядала на школярку, а на молоду панночку. Плаття було кремового кольору з золотистими нашивками, а рукава були коротшими і гарно обшитими. Хлопець від побаченого не втримався і запитав:

- Машка, ти де купила таку сукенку гарну?

- Не купила, такі не продаються.

- А де взяла?

- Неля Іванівна пошила. Мама знає кравчиню таку, що таке може пошити. Так якщо будеш женитись, тобі костюм пошиє також такий, що в нікого не буде такого самого. А ти бачу також вже джинси взяв звідкись? – Дівчина глянула на ноги хлопця.

- Андрій привіз з собою, футболку також привіз і сорочки дві. Куртку дав свою правда, але вже тепло і не ношу куртки.

- Тобі напевно буде дуже гарно голуба сорочка, в тебе очі сірі.

- Може бути, треба придбати коли ти так вважаєш.

- Я ще не була за перевалом, так хочеться все там побачити...

- Коли б в Мукачєво поїхати колись, там замок є, а в горах природа дика така, свій ліс навіть маємо там.

- Як свій ліс? – поцікавився Володька. – Ми що десь в Австрію їдемо, де люди мають свою землю?

- Запитаєш діда Якіма, як він відвоював ліс, який до приходу радянської влади, був його батька колись. Справа в тому, що Лемури там жили ще від вісімнадцятого століття, ще коли Довбуш ходив горами, запитаєш діда про Олексу Довбуша, він був в них на подвір'ї давно. Цікаві історії такі що передаються в нас з покоління в покоління. Казав його прапрадід, що тому також якийсь там старезний Лемур говорив, що було прийшло їх коло двадцять опришків, навіть дід знає де вони ватру розклали були і цілу ніч гуляли, а ранком коли господарі встали, вже нікого не було, лиш на патику баран спечений був, а коло нього вовки сиділи, але не могли з'їсти, тому що вогонь під ним ще горів і лиш ходили навколо.

- Нічого собі, - здивувалась дівчина, - ми їдемо в цікаве місце нашої історії. Ти мені все перкажеш потому, а я в школі реферат напишу, п'ятірку отримаю за нього.

- А це той самий розбійник що ти мені казав, що він дуже скоро бігав по горах і гроші був розсипав? – Перепитав Костик.

- Він самий.

- Які гроші розсипав? – Запитала Машка.

- Їх польські жовніри вже були майже зловили, а опришки не могли кудись, а лиш на гору драпатись щоб втекти, - почав розповідати В'ячеслав, - тоді Довбуш дивиться що не встигнуть, а їх просто перестріляють з пістолів, почав розкидати монети срібні, а жовніри почали збирати. А щоб двома руками, тоді пістолі за пояси пхнули і так опришки втекли.

- А я фотік випросив в одного другана, - сказав Володька.

- Фотки зробимо собі? – Запитала Машка В'ячека.

- А ти що фотографії робиш? – Поцікавився Костик у Володьки.

- Я не роблю, але мій друган пояснив мені як фоткати, це такий апарат що він має систему в об'єктиві, там світло автоматично виміряє, ну щоб не зробити світлу чи темну, а вже коли я йому віддам, він фотки мені забацає реально.

- Якийсь дорогий фотік такий? – Перепитав В'ячеслав?

- Давніше дав сто двадцять здається, називається «Зеніт те-те-ел».

- Зробимо, щоб мені дав фотки, хочу мати також і Костикові обов'язково нехай зробить.

- Для того взяв фотік.

В мандрівників було доволі часу, адже В'ячеслав знав що сьогодні у вечорі в Ракових гостина затягнеться як мінімум до першої ночі, так що спшити не було потреби. Також автомобіль повинен Володька був повернути в понеділок, але не вказано який час, головне щоб в понеділок, як сказав Тин Славич: коли вже вам вийде.

Альбінові набрали з собою цілу сумку продуктів, щоб там мали самі що з'їсти, Наташа приготвила дітям канапки, також вже заодно солдатів і Костикові, тому що не знала як там буде в хлопців з тим.

Також Віра Дмитрівна дала на дорогу термос з кавою і печення, а щоб щось купити, давала гроші але В'ячек відмовився, мотивуючи тим, що там щось поїдять на місці.

Дорогою домовились що коли вони приїдуть, В'ячеслав піде сам, все дідові і бабі пояснить, хто приїхав і з якою метою, тоді вони вже зайдуть на подвір'я. Правда старі знали про службу онука і що він проводить час з хворим онуком майора, а ось що може приїхати служивий, такого не сподівались.

Нарешті добравшись до Синевира, В'ячеслав став показувати куди заїхати. Почали підійматись вгору, крутою дорогою виїхали вже дость за село і знову вгору. Година була коло першої після обіду, але часу було доволі, тому що якщо б навіть повернутись ранком, все буде нормально. День був сонячний і повівав вітерець.

Як було домовлено, гості зупинились не доїхавши трохи до заїзду в обійстя, і В'ячеслав пішов першим в хату. Там він пробув може десять хвилин, а так вийшов до своєї компанії; усі троє ходили навколо автомобіля і розминали ноги після поїздки.

- Зараз дід вийде, пішли з бабою переодягатись для таких гостей. Але радості в них, немов я вже прийшов на постійно додому.

- Яке повітр'я тут, як легко дихається, - промовила Машка.

- По тому схилу, я мчав на лижах аж в самий низ, а після пішки йшов на гору, - вказав рукою В'ячек.

- А де ліс дідовий? – Запитав Володька.

- А тут починається за тою колибою і аж під гору, десь приблизно двісті сотих лісу. Він ніби то до лісництва належить, але дід як в себе на подвір'ї там. З людей також не дуже хтось заходить, тут сусідів мало і мають куди ходити.

- А там коні пасуться, - вказав рукою Костик.

- Є тут коні, вівці, вовки і навіть ведмеді.

На таку розмову з хати вийшли старі Лемури. Дід Яким, на той час був віку сімдесят один рік, але виглядав на мужчину шідесят років. Він був рівний і високий, носив вуса і довге волосся аж на комір сорочки. Баба Катерина, також була високою ростом, в неї волосся було вже срібним, але ще трималась досить струнко, як для людини такого віку. Від діда баба була молодшою на шість років. Старі були святково одягнутими і прийшли запросити гостей в хату.

- Доброго здоров'ячка вам! – Привітався Володька, як найстаршим з усієї компанії.

- Дякую, дякую, - відказав дід. – І вам добрі люди, дай Боже здоров'я.

- Діду, - почав В'ячек. – Ось це є той хлопчик, - В'ячеслав поклав дві руки Костику на плечі, а сам стояв заді нього. – Йому восьмий рік, звати його Костянтин, ми кличемо Костик.

- Ой, синочку, - промовила баба Катерина, - ти так далеко приїхав аж до нас, напевно ти любиш нашого В'ячека дуже.

Костик похитав головою що це правда.

- Ось це шофер наш, він вчиться на зубного лікаря, він нас привіз, а звати його Володя.

- Володимир, - поправив дід Яким. – Кажеш буде дохтор від зубів. А це його авто таке файне?

- Він взяв, вона службова машина.

- Але що дали так далеко їхати, - тихіше промовила баба.

- Ось ця дівчина, її звати Маруся, - з посмішкою сказав В'ячеслав.

- Ой, синочку, як маму твою звали, - зітхнула баба, - дивись яка нівроку врода Якиме.

- А то не брат з сестрою? – Покрутив рукою дід.

- Точно, а як ви додумались? – Поцікавився Володька.

- А щось є однакове, але сам не знаю що. А файних дітей мають якісь родичі і назвали так файно також.

- Ходить в хату, ходить ближче, - стала просити господиня.

Володька взяв сумку з продуктами, В'ячеслав також, там було те що вони привезли старим і також собі щоб перкусити на протязі дня. Коли зайшли в хату, гості відчули запах сатрого дерева, на підлозі були хідники, а на стінах килими гуцульської ручної роботи. Вікна малі були в хаті і тому якимось в сонячний день, виглядало комфортно і затишно. В одному куті стояла велика пічка, а на полиці дерев'янні збанки і тарілки. В хаті було прибрано, адже була саме неділя.

В'ячеслав став викладати все з сумок, розділив що їсти, а що дати старим і тут же взявся щоб заварити чаю електричним кип'ятильником, яким ще користувався коли тут жив. Хлопець був як вдома, хоча він таки був вдома.

На стіні стояла велика рама, а за шклом різні фотосвітлини, Володька зразу підійшов і став розглядати невідомих йому людей. Баба Катерина, поправила на собі червоні корали, яких звуть в горах «пацьорки», і стала розповідати хто є хто, на світлинах.

Костик взяв бінокль, якого привезли з собою Альбінові і пішов з порога дивитись чи знайде де пасуться тоті коні, яких він бачив з машини, коли вони підіймались вгору.

- Послухайте, дятку Якиме, - промовила Маша, - у вас так гарно тут, я б тут жила навіть з вами. Вже та школа і місто мені надокучили досить, тут і зимою гарно напевно.

- Жий на здоров'я, - дід засміявся, а Володька замітив що в того майже усі зуби свої в роті.

- Та ми були б когутя зарубали вам, ми не знали що такі гості будуть в нас, - стала спрощуватись господиня.

- Нехай живе когут ваш на многая літа, сідайте за стіл, зараз поїмо що маємо, - став розставляти все на місця В'ячеслав, як господар хати.

- Там в місті люди так собі, - почав дід Яким, - а тут вода чиста, гірське повітря, люди здорові як вухналі.

- А що воно таке? – Не зрозумів Володька.

- А це такі цвахи, що ними коней підковують, - пояснив В'ячеслав.

- Так Касько, - звернувся дід до дружини, - чого стала і стоїш як який маляр? Давай неси оковиту тут.

- Діду, не буде того, - запротестував В'ячеслав. – Мені шофера напоїте і хто повезе нас? В нас дитина хвора, я відповідаю перед майором в армії за нього. Я сам не маю прав на машину, так що собі як знаєте, а ми не будемо.

- Добре кажеш синочку. – Похвалила баба онука. - Що та оковита доброго дасть людині. Люди відпровадили дітей так далеко, а ти старий вже б напоїв комусь діти; мав би ти вже розум на стрості літ.

- Все сідайте до столу, - наказав В'ячеслав, - а ви діду розкажіть як ви свій ліс вернули, тому що мені не вірять, що воно правда.

- То був наш ліс, - став розповідати дід – але прийшли совіти і вже всьо їм дісталось. Я пішов якось до лісу тай берези на віник цюпнув си, а мене раз і якийсь такий дівбак за шкірку. Каже ми: що старий тут майно горомадське портиш! Я йому кажу: хто ви є? Той каже що лісничий ніби. А хто начальник твій? – питаю того. Він Каже: Мачула Степан Миронович. А то Штефко Мачулів, скажи щоб до мене прийшов додому, скажи що так сказав старий Лемур. Той так глипнув, певно що подумав: старому щось в голові бізк грає; як то начальник має йти додому, до якогось старого Лемура?

Але пішов собі і дивлюсь в неділю так по-полудню, йде таки Штефко до мене. Прийшов, сів тут за стіл, я Каську, свою жінку, відпровадив з хати і кажу до того начальника: Штефку, ти знаєш, а як не, то запитай Николе Гнатового здолу, а Никольо знає точно, що ліс був Лемурів, ще від Данила Галицького. Якщо ти хочеш бути начальником, то скажи своїм посіпакам, аби мене не чіпали. Як буде ліс мій, ти будеш начальником, а як не буде, ти також не будеш керувати. Він так подумав і зрозумів добре що я кажу. Відповідає: Якиме, ви лиш дуба не ріжете в лісі, а так може і добре що ви тут, тай в цій ділянці порядок буде. Нам далеко тут дивитись, а ви тут як вдома. Я можу навіть бумагу дати, що ви допомагаєте лісництву з доброї волі і бережете природу нашого краю.

- А яка причина була що він так погодився і що він «зрозумів» як ви сказали? – Поцікавився Володька.

- Я ж то був аж в Берліні, а він втік і жидів рабував у войну. Знав паршивий пес, що я можу сказати де треба і йому каюк буде. Зараз жиди при владі де не кинься. Я ж то фронтовик, маю медалі навіть і ордена зо три. То що він зразу в партію пішов, перекинувся так скоро воно так, але як треба і свідки будуть, і все по закону. Так що ліс мій, я ж то розумію що не маю документів і воно радянська зараз, ніби держава тримає, але люди так собі гриби збирают як зайдуть, я не кажу нічого.

- А для чого тоді вам ліс, якщо ви там зрізати не можете дуба, чи щось друге дерево? – Запитав Володька діда.

- Синочку, ти зайдеш, відпочинеш, та ліс для того щоб не різати, а щоби він був.

- В принципі ви праві. – Погодився Володька.

- Ви тут розкажіть хлопцям щось цікаве, - промовив В'ячеслав, - також покажіть кози Костику, оредна свої і медалі, а Маруся з собою бінокль привезла і фотоапарат, ми хочемо подивитись на природу в нас.

- Та ще поїйте більше, як вже так скоро? – Стала просити баба Катерина. – Ти В'ячеку при войску і скоро так як рекрут, а дівчинка не так скоро може; зачекай кажу, щоб поїла дитина.

- Їла не їла, треба було їсти дитині, - відказав онук посміхнувшись і глянув на Машку, яка вже готовою була їти з ним. Двоє, встали за столу, вони вийшли з хати на двір, а Костик і Володька залишилися слухати що розповідав старий Лемур: про війну, Берлін, і гори.

12

В'ячеслав запропонував дівчині пройтися до лісу, та поглянути вище з гори на природу. Машка мовчки вийшла за ворота, а хлопець за нею. Він вже знав що буває так часто, що вона на пропозицію не відповідає словами і переходить до реалізації самої пропозиції. Так було цього разу, двоє вийшли на вулицю і пішли вгору дорогою яка була давно висипана гравієм, а тепер по середині вже поріс рум'янок.

- Я так думала як воно тут буде, а тепер вже побачила і мені не віриться що я вже тут і те про що я мріяла, вже відбувається.

- Дивись який день гарний, саме щоб прогулятися нам.

- Травень... – Замріяно відповіла дівчина.

- Ти задоволена поїздкою?

- Звичайно. А тобі гарно до лиця біла футболка, ти в ній не схожим тепер зовсім на солдата.

- А який тобі колір подобається найбільше?

- Червоний. Мені навіть машини червоного кольору найбільш подобаються.

- А квіти любиш червоні?

- Квіти гарні різних кольорів, тому що вони квіти.

- Машка, я тут з тобою і навіть забув що я зараз в армії, так ніби ми давно знали і ти з братом приїхала до нас в гості. Я тут більш впевнено себе почуваю, як там в Мукачево.

- Маруся тут, а не «Машка», - посміхнулась дівчина.

Під лісом стояла стара будівля, не то колиба, не то невелика стодола, правда дверей не було, а в середині стояло трохи сіна. Двоє зайшли туди щоб поглянути, почувши поруч людей, дві пташки випурхнули з під даху будівлі.

- Колись тут вівці від дощу ховались як я був малий, ця колиба від давна тут стояла, бачиш вже дерево почорніло від часу.

- А тепер коли ти вже великий став, будеш ховатись тут зі мною? – Дівчина поволі ходила і розглядала все навколо.

Хлопець побачив ржавого цвяха, який наполовину витягнутим стирчав з перекладки, яка була над входом і на нього мабуть колись щось чіпляли. Він досягнув його рукою, зігнув і почав крутити щоб витягнути. Коли витягнув, промовив:

- А давай тут дату десь запишемо, щоб коли через роки я тут прийду, міг побачити і пригадати що ти тут була зі мною.

- Напиши; «тут були він і вона», а коли хто буде читати не буде знати хто такі вони, - підказала Машка.

- Сама напиши, я буду пам'ятати що ти написала. – В'ячеслав протягнув цвяха дівчині.

- Напишу так, щоб ніхто не додумався хто тут був з тобою. Просто напишу: «Тут був Лемур і я».

- Щоб я один знав?

Машка вибрала колоду на яку крізь шпарину світило сонце, вона була вище вгорі і почала дряпати цвяхом. Дівчина написала так як сказала, але не розділяючи букви, і в результаті вийшло написаним слово - «Лемурія». Вона продряпала три рази, щоб напис залишився надовго.

- А чому не написала «тут був»? - запитав В'ячеслав.

- Просто одне слово «Лемурія», а ти знаєш як його розшифрувати для себе.

- Видно що дочка військового, шифрувати умієш місця де ти була.

- Ой, двивись тут солома стоїть. – Дівчина стала розглядатись по сторонах.

- Це не солома, а сіно. Солома коли пшеницю скосять, а коли траву, тоді сіно.

- А ти спав колись на такому?

- Навіть не пам'ятаю. А чому так питаєш?

- Напевно колить коли лягти на нього. Буває що в кіно показують, як колись люди спали на такому сіно, як ти говориш.

- Спробуй як воно, і вже будеш знати.

- Можна спробувати? – Машка, стала кусати стебло трави, якого тримала в руці і відвернула погляд в сторону, засоромившись перед В'ячеславом.

- Але в тебе плаття гарне, шкода для такого експерименту. Давай пішли сядемо там, - запропонував хлопець, вказуючи на перекладену, яка стояла заді колиби.

Коли двоє вийшли і сіли, В'ячеслав хотів обняти за талію подругу, але вона тут же встала на ноги:

- Не зручно сидіти мені, пішли там в траві щось стоїть, - Машка вказала на колоду яка неподалік лежала в траві і була гладенькою без кори.

Двоє присіли на неї і хлопець обняв дівчина за талію.

- Тут зручніше, правда? – Машка глянула в очі В'ячеславу.

- Я можу навіть на арматурі сидіти, а ти в нас ніжна особа, тобі де зручніше, там будемо.

- Скільки тут ромашок, нарвеш мені потому?

- Само собою, але я хотів сказати: ти така гарна в такому платті, ти взагалі гарна дуже.

- А для чого тобі якась не гарна? Ти ж хочеш з красивою, тому що ти такий Лемурчик також собі нічого, скромно кажучи.

- Вже щоб та армія пройшла, тоді можна одітись нормально, волосся відростити як модно зараз.

- А давай не звільняйся з армії, залишись служити по контракту в тій же самій частині; можна так?

- Взагалі ідея в тебе. Я буду там поруч, ти так хочеш щоб було?

- Я ж для того сказала тобі.

- Я подумаю.

Після того хлопець зірвав квітку і пропхав стебло поміж волосся дівчині з лівої сторони, став любоватись поки вона не потягнулась до нього, щоб цілуватись з ним на природі, тієї травневої неділі...

13

Пройшло вже кілька годин, двоє вже повертались з лісу по дорозі вниз, ішли поволі, хоча час вже був такий, що потрібно було збиратись в дорогу назад, а головне зробити фото на пам'ять, поки сонце світить і не наступили сутінки.

Машка сама почала розмову на тему, про яку вже В'ячеслав думав якийсь час, але не насмівся сам порушувати її своїми питаннями.

- Як ти думаєш далі зі мною бути?

- Завжди хочу з тобою, ти мені подобаєшся дуже, я думаю про тебе постійно.

- Це зрозуміло, ми ще молоді зовсім, але далі як бути?

- Дружити будемо, а там ти провчишся якийсь час і вже побачимо.

- А ти зможеш за мене поборотись, якщо так стане потреба в такому?

- З ким? І чому ти про таке питаєш?

- Невжеш ти думаєш що так ми будемо дружити багато років і все буде однаково? А коли скажімо якась в тебе появиться інша, ти станеш на перехресті доріг, як тоді поступиш?

- В мене появиться? Машка, - хлопець обійшов дівчину і став напроти неї, - в мене вже появилась, про яке перехрестя говориш тут.

- А коли в мене появиться якийсь?

- А може вже той «якийсь» появляється на горизонті в тебе, що ти так питаєш?

- Хіба не знаєш скільки мені років? Мені ще школа і наука, а це що я з тобою, так це як тобі сказати...

- Дівочі капризи може? Чи ти хочеш сказати, що просто так балуєшся, щоб спробувати як воно з хлопцем цілуватись, водитись, дівкам для заздощів в школі, ти про таке хочеш?

- Ой, звідки тобі зрозуміти про те що я хочу, - дівчина якось образливо, суворо глянула на хлопця.

- А ти скажи мені, звідки я можу знати, я що якийсь колдун, щоб відгадувати думки в когось?

- В мене запитання до тебе: воно правда що ти сказав Лені, що в тебе не було ще жодної дівчини?

- Правда, і ти вже мене питала про це скоріше, - відповів В'ячеслав, але зрозумів що Машка змінила тему, немов непомітно, також він подумав що напевно щось сказав, чи поступив, неправильно, і в неї змінився настрій, але що саме, важко було так зразу зорієнтуватись.

- Дивись щоб так було надалі. Ми ж не будемо постійно так близько як тепер. Закінчиш армію, поїдеш десь в своє Мукачєво, я вчитись піду, але якщо я щось дізнаюсь про іншу, я такого не потерплю.

Тут раптово посигналила машина. Двоє зрозуміли що вже Володька шукає де вони поділись. Прискоривши кроки, двоє зійшли з дороги щоб швидше пройти на подвір'я. Біля хати справді усі вже стояли на дворі, і Костик першим побачив В'ячеслава з Машкою.

- Де ви так довго? – Запитав Володька. – Я вже думав що ти і Маруся пішли пішки до Франківська, - Володька пожартував, назвавши сестру так, як її представив В'ячек своїм.

- Давайте фото зробимо, - запропонував В'ячеслав.

- Давайте, тут є ще двадцять один кадр, так що ставайте, - відказав Володька і взяв фотоапарат якого вже витягнув був перед тим і робив знімки Костикові разом з козами, які паслись за стайнею.

Дівчина пішла до машини і біля заднього вікна поклала польові квіти, які хлопець нарвав ідучи з нею з лісу, на узбіччі дороги.

Тут баба Катерина поглянула на Машку та квітку яка так і стояла з лівої сторони у волоссі, вигукнула:

- А косицю більшу треба, там під вікном росте, - вказала вона до онука.

В'ячеслав поглянув на квітку яку поклав у волосся дівчині. Він справді підбіг, зірвав червону, хоча фотосвітлина повинна була бути чорно-білою, але все одно йому хотілось глянути якою буде Машка, коли завітченою червоною квіткою, (або як в горах називають квіти, косицею). Коли дівчина заставила собі за ліву сторону голови, вона поглянула у вікно Волги, замість люстерка і підбігла щоб стати до знімки з усіма.

Знімок зробили на всі кадри, які були ще не використані в апараті, а так стали прощатись.

- А ти навіть не був з нами сину, - плачевним голосом почала баба Катерина.

- Будя, того будя, - махнув рукою дід Яким. – Він при войску, а ти тут починаєш вже мочарі розпускати. Хлопець собі хотів побути з ким знає; так В'ячеку?

- Ще приїду колись, - пообіцяв В'ячеслав і обняв бабу на прощання.

- Дуже і дуже вам вдячні, - сказав дід. – Приїзджайте коли лишень зможете, ми старі будемо думати про вас. Передавайте поздоровлене родичам того хлопчика і своїм вдома також, - дід глянув на Володьку і сестру його.

- У вас так гарно, - промовила Машка, - ми ліс бачили, ваш, походили всюди.

- Вам дякуємо що навезли нам кілька всього, - дякував дід Яким і двома руками тримав кожного за руку на прощання. Старі обняли Костика як рідного, і співчутливо погладили по голові.

Гості попрощались і Волга виїхала на дорогу, а так вже в Синевирі звернули вправо, в напрямку перевалу на схід.

В'ячеслав всівся зручніше на задньому сидінні Волги, він почав розмову з Костиком. Так вийшло що він взяв його щоб показати гори, а сам провів час з Машкою, а про нього немов забув.

- Бачив Костик тепер де я жив?

- Ми ходили з ним, - сказав Володька також. – Ви десь собі пропали були, думав я щоб ведмідь кого не потягнув в барлогу свою, а ми з Костяном були також в лісі.

- А як ти курив? – Пригадав Костик, весело глянувши в машині назад, щоб побачити пару.

- Хто курив? – Здивовано запитав В'ячеслав.

- Дід дав мені люки, я як потягнув, мені ледь очі не вилізли – признався Володька, - я думав що дим вже вухами пішов мені. Якись листки добавляє до тютюна, таке пекуче якість, але хотів спробувати. Як бути в горах і люльку не закурити?

- А мені ніколи не давав дідо. Як Костик, побачив як я жив колись? Я ж тобі розказував що тут все наше, така своя маленька країна персональна.

- А як зветься вона, ваша країна така? – Запитав Костик.

- Зветься Лемурия, - посміхнувшись, відповіла Машка замість В'ячеслава.

- Чуєш Костик: Лемурия така тут. – Повторив В'ячек, і йому подобалось що Машка так придумала.

- Ой наслухався я історій про мадярів і німців, про Ковпака і партизан різних. Хто лиш не був тут в горах, нас того навіть п'яту частину не навчають в школах, що тут відбувалось, - став говорити Володька.

- А дідо з бабою нічого не казали що ми пішли двоє? – запитав В'ячеслав.

- Лиш баба боялась щоб яка змія не вкусила в лісі. Говорить дідові: та дівчинка в таких мештиках пішла, а там треба чоботи в ліс.
- Добре що чого більше не боялись, правда Машка?
- А що: якщо хлопець з дівкою в лісі, тоді є повід боятись? – Жартуючи запитала Машка.
- Сеструха, - почав жартувати Володька – ти тепер будеш не інакше як Маруся в мене. Постійно якась Машка маленька, тепер вже по лісі гуляєш і ще не сама, тоді ти вже в нас доросла дама – Маруся.
- Ти ще вдома щоб не забув сказати так, - закинула Машка братові.
- А тобі як поїздка Маруся? – продовжував Володька.
- Не забудеться ніколи.
- Ого, вже виходить є що скривати, що так боїшся щоб вдома не сказав?
- Не те що ти подумав, я просто про романтику.
- Тоді спокійніше буде; сетра все ж таки - переживаю.
- Бачиш, я знаю що він подумав, так що вчись від мене, знати що я думаю, - прошептала дівчина на вухо В'ячеславу, хоча нятяк, хлопець все ж таки, не зрозумів, подумавши, що вона просто так...

15

Повернувшись з Закарпаття, в понеділок Машка не пішла в школу, тому що приїхали вночі і вона хотіла відпочити від поїздки, тож В'ячеслав не бачив її в понеділок наступного дня. А у вівторок, прийшлося перебути у частині, так як Костик пішов з бабусю у стоматологічну лікарню на вулицю Ма'ковського, і того дня Віра Дмитрівна пропустила роботу також.

Того тижня вже закінчувався шкільний рік, і в суботу, повинно було відбутись свято «Останній дзвоник». Але Дмитрівна сказала В'ячеку, що вона буде ходити на роботу аж до кінця червня, тому що в школі екзамени, а опісля також інколи в липні, хоча їй ще на дачі потрібно працювати літом, так що з Костиком до вересня, поки він піде вже в перший клас з молодшим роком, потрібно буде відбувати свою віську службу саме як і скоріше.

В'ячеслав лиш був за тим, тому що знав коли не буде навчання, тоді можна по телефону розмолоти з Машкою, а також він зрозумів що Віра Дмитрівна також вже привикла що онук доглянутим і їй хотілось почуватись вільніше, щоб зацікавитись своїми справами.

Наступила середа і В'ячеслав знав що сьогодні Машка піде на плавання і хотів запитати Ленку, якого враження була Альбінова в школі і чи взагалі чимось ділилась з подругами про поїздку, побувши за перевалом.

Але того дня, відбувся такий сюрприз для хлопця, що він мав над чим думати на довший час. Все почалось від того, а вірніше після того, коли він дочекався Лени після уроків. В'ячеслав хотів запитати її так, щоб Діана не побачила що вони двоє розмовляють, він пам'ятав що Машка йому заборонила спілкуватись віч-на-віч з ким би то не було з дівчат, але знати хотілось йому, як сама Машка, коментувала про поїздку.

Дівчата поветались зі школи, Ленка також ішла з ними і тут Таня почала сміятись на увесь двір. Хлопець не звернув уваги на неї, хоча саме ішла мова про нього.

- Як солдатик наш, не такий він вже і простий оказався! - Промовила Ленка, так, щоб хлопець почув.

- Привіт! Що так весело вам? – Запитав В'ячеслав.

- Пойди сама спроби, - промовила Таня до Ленки – давай иди уже. – Таня штовхала подругу.

- А я спроби, не вопрос, - відказала Лена до подруги.

- Про що мова йде? – Запитав В'ячеслав, зрозумівши що щось про нього і Машку напевно.

Лена зупинилась, кивнула головою до дівчат що зараз все вирішить, а вони щоби ішли і не заважали їй.

- Завтра скажу! – Гукнула Лена всід подругам.

- Що там такого Ленка? – Запитав хлопець.

- Ой, який тут стоїть, з Костиком грається.

- А що тут такого? Я що сьогодні почав з Костиком?

- І як воно?

- Що саме? – Запитав хлопець як звичайно.

- Спину не подряпав соломою?

- Якою соломою?

- Виходить що лишень вона покололась, тоді щоб їй більше запам'талось.

- Ленка, що ти вигадуєш?

- Може ти не хочеш признатись, але твоя Альбінова, вже похвалилась нам.

- Ти про що Ленка?

- Сказала, що ви були в якійсь там під лісом стодолі, там було сіно і на тому сіні, все решта поміж вами.

- Ти що прибіта мокрим мішком Ленка? Хто таке сказав?

- Машка твоя. Похвалилась перед нами що вона вже більше знає, як ми усі.

- Ти брешеш Ленка. – Хлопець не втримався від напливу емоцій.

- А що була стодола і сіно чи не було?

- Була така колиба і сіно там і все на тому.

- Не знаю кому з вас вірити, але Машка похвалилась яка вона кохана в тебе, як до без пам'яті любиш її.

Тут В'ячеслав замовчав, він не знав просто як в такій ситуації поводитись. Боявся щоб не наговорив чогось такого, щоб не було на гріше, щоб дівчата-подруги не взялись висміювати Машку в школі, тим більше що школа вже до кінця тижня закінчиться. Потрібно з нею особисто проговорити про таку справу, тому він вирішив коротко:

- Ленка, ти не гнівайся, але давай йди вже до дому. Може Володька надіхати тут, скаже що я з тобою «язика чешу».

- Та все понятно з вами, тепер лиш Альбінові в тебе близькі люди, а Машка задоволена що просто неможу. Ой, скільки для щастя треба лишень тій Альбіновій, - Лена посміхнулась і почала відходити в сторону дверей під'їзду.

- Давай, готовся до екзаменів, - в догонку, якимось невпевненим голосом, на прощання промовив В'ячеслав.

- Я то готуюсь, а ти готуйся татом бути, як так піде далі.

- Та мовчи вже ти, - В'ячеслав оглянувся чи не звернув увагу Костик, або хтось в дворі.

- Я мовчу; т-ш-ш. – Лена жартівливо піднесла руку і поклала на губи.

Хлопець поклав руки в кишені спортивних штанів і сам собі прошептав: а то що таке вже має бути на тому світі; подуріли ті дівки чисто.

На хлопця немов хтось вилив відро холодної води. Він не знав що думати, а вірніше з чого почати думати від почутого. Перш всього йому прийшла думка щоб зараз піти в Квартиру Ракових і набрати телефон до Альбінових, коли зніме трубку мама Машки, запитати про Володьку. Але тут нараз йому інша думка стала заперечувати: а коли Машка запитає звідки він взяв таку інформацію? А якщо вона хотіла лишень з дівчатами поділитись і не хоче щоб він знав про те? А якщо вона пригадає йому, що він обіцяв не розмовляти на самоті з жодною дівчиною і тепер вона його просто перевірити хотіла? А ще може бути що Машка призналась що була в гостях, і про колибу і про сіно, але на тому більше нічого, а Ленка придумала все решта, що тоді? Ні - сам собі заперечив хлопець – треба часу і розібратись в тому розумно. Може нічого не питати, а може Машка підійме таке питання, але в любому випадку потрібний час, а зараз заспокоїтись.

Коли вже В'ячеслав їхав автобусом у військову частину, він продовжував думати на собою і над тим що почув від Лени. Як воно виходить тоді – хлопець шептав сам собі – я зовсім не підготовлений дружити з Машкою. Може в Мукачево, тим більше в школі ще колись, було мені просто, але там мені не до дівок було, а тут якимось я розгублений повністю... Але все ж таки: для чого сама на себе таке вона наговорює? Буває що хтось про дівчину рознесе таку погоску і тоді вона свариться, доводить що неправда, ображається на усіх, а тут щось незрозуміло зовсім. А може вона хоче щоб хтось з подруг мамі таки доніс і тоді вона вже скаже, що змушеною з тим жити, хто в неї першим був? Але коли мама визнає, що її школярка поїхала кудись щоб віддатись солдатові і ще прикрилась Костиком і його бабусею, та вона просто прибіє ту свою Машку. Але почекай: це я так думаю, а сама Машка краще знає як воно для неї, може це вихід з ситуації, коли якийсь там родич того Тина Славича напрошується, а тут вже хтось

перед ним встигнув. Але мама лікарка, вона таке питання може в'яснити дуже швидко, але коли глянути з іншої сторони: може Машка вже справді була з тим родичем того дятка, а тепер хоче перекласти на мене все? Але для чого таке робити, а ще в школі перед одноклсницями, адже рознесеться за день досить швидко. А можливо тут в місті, вони просто хваляться тим, що десь в селах соромляться такими речами. А про сіно вона сама мене запитала, виходить що коли вона в якому кіно побачила таку сцену, їй запам'ятались такі моменти. А може вона щось натякала мені? Але ні, куди там: хвалитись одне, а щось таке робити зовсім інше. Сама Машка часто пригадає що їй ще немає шіснадцять...

Прийшовши в частину, хлопець навіть не пішов вечеряти, він протягнувся на ліжко але і там не міг бути, почав ходити кругами, навколо табуретки в своїй комірчині. В'ячеслав далі став думати - а про що ми говорили там коли ми були: перше мова ішла про солому, вірніше про сіно. А так опісля, в колибі вона написала цвяхом «Лемурія», це я пам'ятаю, а потім ми пішли дорогою до лісу, я їй розказував про армію, пізніше вона мені про школу, а так щось про Костика і Ракових... З чого вона б могла зновити таку драму, адже нічого такого не було, вона для мене як юна дівчина, в нас кохання таке щире, невинне, хоча ми про нього не признаємось одне одному, але все зрозуміло і без слів. Для чого вона виходить тут на тротуар, для чого приносить мені ласощі, навіть дідові і бабі привезли палицю копченого сиру і печення до чаю старим. Якщо дівчина не любить хлопця, для чого свій час вділяти для нього, а машину випросили, фотоапарат, бензину скільки пішло? Я, не товариш Володькові, щоб його попросив і він задля мене поїхав. А ще тоді тринадцятого жовтня, цілувати мене першого почала, я ж ще не був навіть підготовленим до такої делікатної справи, а може все ж таки вона справді того хотіла там, коли ми були в тій колибі? Але там вона досить скромно поводитись, напевно не що інше, як перед подругами воно звучить гонорово, адже сама Ленка немов захоплюється таким, вони ж міські дівки, в них свої замашки. Але щоб хто не говорив мені: не можу я зрозуміти Машку до кінця, якась вона така таємна, якась загадкова для мене. Але скільки часу я ще знаюсь, не так аж багато якщо взяти наші зустрічі, тим більше що вона ще молода і напевно сама з собою не може розібратись як слід.

Також треба врахувати що Машка, донька віськового лікаря, а військові завжди щось втаюють від інших, хто його знає які в неї батьки, адже я майже нічого не знаю про людей які її породили. А породили Альбінові нівроку – хлопець посміхнувся сам до себе – ой хочу побачити, щоб скоріше той завтрішний четвер прийшов. Але при чому тут лікар, військові? А може справді в неї якась кров і почуття інші, все ж таки якась кабардинка вона по-батьковій лінії... - В'ячеслав бився думками і вони напливала одна на одну, немов хвилі неспокоїного моря.

Хлопець не бачив її від неділі, а вірніше від надрання понеділка, а вже йому здавалось що пройшло не три дні, а цілих три тижні. Він навіть забув що хотів піти показатись в свою другу роту, адже там вже привезли молодих призовників і потрібно запитати чи немає серед них замляка з Закарпаття, адже він вже тепер став по неписаному статуті як говорять в армії - «дедушка», по часу вислуги, але його це взагалі не цікавило, в нього було на голові інше, тому що служба в солдата, також була іншою, як в його однослуживців.

В четвер, В'ячеслав знав що сьогодні коли він побачить Альбінову, це буде останній раз в цьому навчальному році, коли вона повертається зі школи в штатному розкладі і можна визначити годину. Завтра, вона не зможе, а там в суботу його тут не буде, тому що хоча Віра Дмитрівна в школі, як кожної суботи, але Володимир Михайлович вдома.

Як звичайно, коли вже час був таким, що учениці повертались разом з іншими школярами, Костик грався в пісочниці і щось будував собі з дерев'яних брусків. А В'ячеслав сидів і слухав невеликий магнітофон, якого інколи виносив з собою в двір.

Надійшли дівчата і сьогодні не лишень помахали кожна рукою, а першою Машка, а за нею Ленка, направились до хлопців. В'ячек подумав що зараз будуть якісь розбірки хто що говорив вчора тут про Машку, він вимкнув магнітофон, встав з лавки і підійшов ближче до пісочниці. Машка підійшла першою і тут же звернулась до Костика:

- Привіт Костянчик; дай п'ять. – Дівчина присіла поруч пісочниці і протягнула свою тендітну ручку, обернувши вверх долонею.

- Привіт, - хлопчина лягнув своєю долонею, по долоні дівчини.
- Як ти? Коли їдемо знову в Лемурию?
- А що ще поїдемо?
- Можна і поїхати.

В цей час Ленка також прийшла привітати Костика, вона почала з ним розмову, розглядаючи його архітектуру в піску.

А в той час, В'ячеслав розглядав Машку, але якось не так як скоріше: дівчина коли присіла поруч пісочниці, в неї були видні з під шкільної форми коліна, які були обтягнутими в колготи тілесного кольору. Також коли хлопець глянув згори, він побачив як густе, чорне волосся, було розділеним на симпатичній головці дівчини і коли він її поглинав своїм поглядом, Машка піднесла очі вгору і поглянула на нього. Саме такий погляд, йому показався такий привабливий і страстний, що хлопець не знав що з ним відбувається. В долі секунди йому пригадалась вчорашня розмова про неї, про сіно і спину, і все в почуттях так переплуталось, що в нього такого ще не було в житті.

- Привіт Лемурчик, - проговорила Машка, і продовжувала дивитись на нього вгору своїми очима.
- Привіт, - відповів В'ячеслав, голос якого змінився.
- Як відчуваєшся, що так задумався? Може чого наснилось тобі минулої ночі?
- Я нормально.

- Ой, не буду вам мішати, - промовила Лена, посміхнувшись.

Коли Лена направились іти, прощаючись з Костиком, Машка також випросталась і почала іти разом з нею. В'ячеслав дивився за дівчатами, і Машка немов відчула, вона повернулася і рукою вказала, на будинок, покрутивши рукою по колу. Хлопець кивнув головою, розуміючи що вона вийде сьогодні до нього.

Що ж воно зі мною робиться? – думав схвильований хлопець, як так може бути щоб якась мала, в школу ще ходить, а так мені голову заповонила, та мені світ перкрутився навколо неї. Але їй гарно такі колготи, які в неї коліна, а погляд який, це просто неймовірно.

Хлопець не розумів того, що якщо до тепер дівчина його цікавила як принадна подруга, то від тепер, він побачив в ній щось більше, відчув природний потяг мужчини до жінки, як до своєї половини та єдиної особи з поміж усіх людей на землі. А це відбувається тоді, коли таємний і досі невідомий голос, промовляє в душі мужчини: ось це вона, хто тобі потрібний і ніхто більше крім неї...

Через годину часу, Машка вийшла на тротуар, вона вже переоділась в джинси і літню кофту, підійшовши до хлопця, промовила:

- Вже з неділі будуть фотки наші.
- Машка, а ти можеш мені зробити фотку, яку я попрошу тебе?
- Не знаю що ти станеш просити, - стиснула раменами дівчина, руки якої були в задніх кишенях джинсів.
- Фото в ательє, але в шкільній формі.
- Який фартушок: чорний, білий?
- Білий думаю краще буде.
- Без проблеми, здам екзамени і зроблю фотку тобі.
- Але щоб колготи мала на ногах.
- Білі також?
- Краще ті що в тебе були кілька що.
- Тоді кольорове фото зробити?
- Краще кольорове, - підтримав ідею В'ячеслав.
- Для тебе зроблю, коли ти просиш.
- Обіцяєш?
- Обіцяю.
- Не забудеш?
- Маруся, не забуває, коли щось пообіцяла.
- Тоді класно.
- А чому так на колготи задивився?
- А хіба заборонено, думаю що маю право.
- Звичайно що маєш, і ти може вже маєш на таке право, а мені ще рано про таке думати.
- Ти про що хочеш сказати? Але давай якось більш відкрито зі мною, а то я думаю: що воно, для чого?
- Прогнав Ленку вчора, молодець в мене Лемурчик.
- Ти знаєш хоча що вона говорила мені?

- Знаю.

- А для чого такі бесіди поміж дівками?

- Просто так, нехай злиять їх. Нехай знають що з усіх чотирьох, я першою в конкурсі.

- Думаєш що будуть усі злитись і заздрити що ми дружимо двоє?

- Не думаю, а знаю. Але давай не будемо про те сьогодні.

- Нічого не розумію поміж вами.

- Тобі не потрібно; важливо щоб ти розумів поміж нами, - дівчина вказала рукою на себе і на того хто ішов поруч неї.

- Але у вас жарти поміж дівками, я вже не знав що думати навіть.

- А що може перелякався що Ленка сказала тобі, мовляв так і не далеко татом стати?

- Нехай думає щоб вона не стала мамою передчасно, а я вже якось це без неї вирішу.

- А без мене?

- Без тебе вже не вийде в мене вирішити таке питання. – Хлопець розвів руками.

Але як на зло, на самому цікавому для В'ячеслава етапі розмови, над'їхав водій Ракова, він зупинився і вже нічого не лишалось як сідати з ним і їхати в частину. Двоє навіть не попрощались як подобає закоханим, і все через того водія, Кольку з Кубані. Хоча він і донський козак, але як невчасно мара його наднесла нині, - подумав В'ячеслав.

18

В суботу ранком, В'ячеслав пішов в казарму, він запитав чи немає кого з його області серед тих, хто приїхав починати службу. Виявилось що саме з Закарпатської області не було нікого. Солдати його призову почали розпитувати де він пропадає і вже думали що його перевели в іншу частину, але він поспілкувався трохи і пішов захватись в свою вартову підсобку, щоб не забивати собі голову буденними, непотрібними нікому, справами військової служби.

В'ячеслав став думати що тепер вже буде краще в червні, так як Машка буде вдома і можна буде до обіду, поки не повернеться Віра Дмитрівна, вести розмови по телефону, адже в дівчини мама працює, а брат також напевно на якусь практику ходить, а коли навіть ні, він не помиха для них. Також Машка може виходити в двір, хоча все ж таки хлопець не хотів щоб Віра Дмитрівна бачила його з нею. Ще коли дівчата зі школи ідуть і зупиняться, щоб перемовитись кількома фразами, воно нічого, а ось коли немає науки, а дівчина з сусідного будинку, двір якого виходить на другу сторону, буде тут крутитись постійно, тоді стане все зрозуміло.

В'ячеслав не хотів щоб Дмитрівна додумалась правдиву причину поїздки в Синевир, немов використали Костика для того, щоб побути разом і походити по лісу, а також використали Володимира Михайловича, щоб той дав звільнення зі служби.

А ще по телефону, можна багато сказати такого, що в очі не насмілишся, так що такий варіант дуже був на руку хлопцеві і він сподівався що також для Машки буде зручно.

Перед вечером, солдатів приніс листа один служивий з його роти. Лист був прийшов ще тиждень тому, але так як сьогодні В'ячеслава побачили, тому пригадали що лист десь стояв в шухляді тумбочки на коридорі. Хлопець перечитав листа в якому говорилось що вдома (в Мукачево), знають вже що той був в діда і баби. Що старі дуже були раді, але мали мало часу, щоб особисто поговорити з онуком, зате дід виговорився перед майбутнім лікарем вдоволь. Також писала тьотя Люся, що тато чекає на повернення його додому, тому що багато роботи в циганських баронів, гарно вони платять і не вибагливі до роботи. Андрій працює разом, також є ще один помічник, але той любить напитись і кожного дня з ним одне і те саме.

Було написано, що напевно скоро їм пригонять за кордону, а саме з Угорщини, гарну автівку, Андрій також хоче до того часу поки не одружиться, мати свій транспорт. Далі було описано, що в них нового на вулиці: хто помер, хто одружився, і таке інше.

Прочитавши листа, В'ячеслав встав з ліжка і почав ходити навколо табуретки по невеликій підсобці, він розмовляв сам з собою: татові робота, машини, а мені інше на голові. Він чекає коли я прийду, а тут як мені бути з тією Машкою? Я не зможу без неї жити довго, а з відти не завжди дозвониться телефоном, якщо поїду додому, тоді з нею зв'язок лишень листами. Навіть якщо захочу приїхати сюди: куди і до

кого? Не піду до Ракових ніби Костика провідати, а сам буду думати коли вона вийде з квартири. А якщо з її мамою познайомитись, тоді треба щоб хоча на машині приїхав, а не добирався поїздами десь через Чернівці, чи через Львів. Через той перевал, навіть немає залізниці просто, а такими об'їздами потрібно їхати, що половину України проїхав би якщо б десь з Івано-Франківська на схід їхав. Правда є автобуси, але все ж таки не свій транспорт. А щоб машина була, тоді працювати потрібно, тоді їхати додому, разом з татом ставати до роботи і заробляти гроші. Звичано що в циганів можна заробити, якщо платять добре, тоді можна скоріше зібрати на машину, а інакше як бути?

Хлопець сів на ліжку, взяв голову в руки: що ж воно таке життя якесь складне, і тут не можна залишатись і там самому бути якось також не просто... Це зараз Машка говорить щоб залишитись в армії продовживши службу вже як роботу, але які тут гроші? Тут копійки, а не гроші. Якщо навіть на квартиру чекати, так це можна було про таке думати ще кілька років назад, а зараз все в державі перевертається у верх коренем, все дорожчає, старі знайомства і блати вже не ті що були давніше. Якщо в сім'ї дівчини люди вчені, інтелігенція, тоді їм також потрібно собі підбирати такі пари як Володькові так само для Машки, адже я хоча маляр, але щоб хоча мав якесь краще авто, тоді вже зовсім буде по-іншому напевно. А машина щоб була червоного кольору, Машка любить такі, а ще б коли яка італійська, вона ж любить Італію також.

Але що я сам думаю за усіх, нехай вона також думає як далі бути, вона уміє вигадувати про те чого не було, розповідати про колибу і сіно дівкам на заздрощі, так нехай придумає щоб щось було, і добре було для нас двох. Закидає мені про тата, нехай краще подумає яка з неї мама буде, а я вже якийсь тато буду коло такої мами.

Хлопець приляг на ліжку, став думати собі далі - як воно було б гарно, коли в мене були б гроші, а ще десь поїхати справді в Італію і з Машкою на якійсь червоні машині проїхатись з відкритим верхом, так тепло, гарно, чисто, музика грає і ми двоє сидимо десь в якомусь кафе над морем і пригадуємо Карпати наші. Правда, по-італійськи я лиш знаю сказати «Чао бамбіно», але Машка нехай вчить, вона ж розумна.

Після того як відбувся в школі «Останній дзвоник», школярі не мали відпочинку, тому що зразу в понеділок, почались консультації щодо екзаменів. В'ячеслав знав що до реформи восьмий клас мав чотири екзамени, а тепер може залишилися вони, а може змінювалися, але в будь-якому випадку учні були занятими і готувались.

Дівчата повернулись з консультації, але в той час, ще В'ячеслав з Костиком були в квартирі і взагалі Костикові щось було не дуже сьогодні щоб гуляти, почувався кволим. Інколи так бувало з ним, коли був різкий перепад температури, або перед грозою.

Після обіду, справді почався дощ, але починався повільно і як правело, такі дощі затяжними.

Також В'ячеслав не знав коли повернеться сьогодні Віра Дмитрівна, тому що вже не було уроків як скоріше і вона могла прийти швидше, або навпаки коло п'ятої години перед вечером.

Костик сказав що іде спати, В'ячеслав поклав його, погладив по голові і хлопчина понурився в тихий сон... В квартирі було дуже тихо, лиш чути було краплі дощу на балконі.

Тим часом, походивши по квартирі, хлопець вийшов на балкон, він поглянув на подвіря, яке було мокрим від дощу, і вирішив набрати Машку. В'ячеслав надумав собі так: сказати їй якщо хтось почується під дверима квартири, він тут же покладе трубку і щоб вона розуміла що він не може прощатись як повинно бути. Тоді якщо захоче нехай виходить з парасолею, а коли не зможе, він все розуміє. В'ячеслав підійшов до апарату, став набирати номер, це був перший раз в нього, коли він зателефонував в квартиру Альбінових.

- Привіт, - почувся голос Машки.

- Привіт, а ти звідки знаєш що я тобі дзвоню?

- Маруся все знає, - дівчина почала сміятись.

- Я тут сам, Костик спить, але як надійде вчителька ваша, я кину трубу і зразу піду в часть.

- А ти напевно не хочеш змокнути? Прийдеться мені іти з тобою.

- Але зошит вже можеш не брати, як першим разом.

- Запам'ятав так.

- Ще б не запам'ятати.

- А чому ти на мене так дивився, коли ми були з Ленкою?

- Як дивився? Я постійно на тебе дивлюсь.

- А я вже подумала що влюбився може, навіть голос в тебе змінився був.

- Все правельно ти подумала, - признався хлопець. – Правда влюбився я ще першого вересня, коли ти ішла з бантиками, а тут тоді такий в тебе погляд був романтичний чи еротичний, навіть не знаю як правельно.

- Лемурчик, ти контроль тримай над собою. Ще чого доброго і прибіжиш до мене сюди щоб мене заміж видавали.

- Я розумію все як воно є, але що вдієш як почуття своє беруть.

- А хочеш знати правду?

- Хочу знати.

- Я, після того разу коли ти так дивився на мене, напевно вже боюсь з тобою в ліс ходити.

- Щоб та історія, яку ти дівкам придумала, не відбулась в дійсності?

- Як додумався швидко, - Машка зітхнула якимось по-особливому.

- Ти б поглянув був на Діану, я подумала що її серце зловить.

- А ти ще не кардіолог в обласній лікарні.

- Ой, щоб екзамени здати, а тоді...

- Машка, є хтось, - швидко проговорив В'ячеслав, - давай на вулиці. – Він поклав телефон. Так відбулось: прийшла Віра Дмитрівна. Вона поклала букет квітів, і звернувшись до солдата:

- Слухай В'ячек, такий дощ на дворі, як ти підеш? Може побудь ще в нас трохи.

- Ні, дякую. Я поклав спати Костика, щось він сьогодні такий був не дуже жвавий, погода напевно. А дощу я не боюсь.

- Казав Костік що там коли ви були, бачив тих дві кози і він пив молоко козяче. Я подумала щоб купляти йому, обіцяє мені що буде пити. Воно дуже здорово, а тим більше йому.

- В діда є дві кози, я ж казав вам. Костик бачив їх і гладив.

- Розказував який півень великий в них, дуже йому цікаво було там.

- Коли захоче Костик, ми ще поїдемо.

- Ой дякую тобі В'ячеку, ти такий добрий для нього і Костік це відчуває і розуміє...

В'ячеслав попрощався з Вірою Дмитрівною і вийшов на двір, обійшов будинок, став під дерево щоб почекати на Машку, він знав що дівчина одивається, і для цього потрібно їй більше часу як йому.

За короткий час, після усіх подій, наступили перміни і вони наступили в домі Альбінових. В'ячеслав не знав того і не міг знати, тому що все почалось в школі на екзамені. Ленка за дорученням Машки, вирішила все донести до відомого хлопцеві, тому що сама Машка, навіть по телефону не хотіла йому все розповідати і вона знала чому саме такий спосіб найбільш ефективним.

Кілька днів В'ячеслав не бачився з Машкою, він не знав в чому справа, але в четвер, Лена сама вийшла в двір і підійшла до хлопців.

- Здоров пацани, - привіталась Ленка.

- Привіт, - відказав В'ячек.

- А скажи що ти нічого до тепер не знаєш?

- Не знаю, а що таке?

- Я так зрозуміла, що ти не бачив Альбінову ще від минулого тижня.

- Не бачив. Навіть дзвонив два рази, але ніхто не відізвався мені.

- Послухай що в нас в школі було і все через Машку твою.

- Давай розкажи мені.

- Минулої п'ятниці в нас екзамен був з фізики, і Машка здала на чотири з мінусом. Вчитель такий, що чомусь відмінників достає постійно, завалює їх як може. Коротче дав задачу якусь таку, що вона не змогла все рішення. А для неї це просто катастрофа, четвірка на екзамені, це ж не в когось другого. А так як ви їхали з Костиком, її мама телефонує до Віри Дмитрівної, щоб та вирішила справу. Звичайно що

Дмитрівна вже немов в боргу перед Володькою, він же возив вас за перевал. Дмитрівна сказала що може так зробити, щоб в суботу, коли здають фізику в паралейному класі, прийшла Машка і Perezдасть знову. Там вже все було домовлено, Альбінова вже отримала свою п'ятірку і ніби порядок.

Але вже в вівторок, ми здаємо іноземну мову, Машка пішла в клас тягнути білет, а тоді Діана говорить перед усіма на коридорі: Альбінова могла і не робити такий вид ніби вона здає тут, там Ракова все вирішила з її п'ятіркою давно вже. А учні питають: звідки в Альбінової такі зв'язки, що Ракова її виручає? Діана відказує: солдат приватний бавить онука, а щоб не скучно було, заодно любить з Альбіновою. Їй ще з історії п'ять з плюсом, тому свій перший раз, вона захотіла в класичному стилі, щоб було сіно і солдатик. Так що армія, плюс кохання, дорівнює «п'ять», притому за кожен екзамен.

- Нічого собі, - занепокоївся В'ячеслав. – Ти знаєш Ленка, якщо б Віра Дмитрівна таке почула.

- Вже почула. Послухай що було далі. Не знаю хто сказав, хоча ми додумались: в нас є така сексотка Дануська, все доносить, її старий в ментах водиться десь. Але я так зрозуміла, що вона про сіно не сказала нічого, має ще якийсь сумління, навіть сексотка така. Після екзамєну, приходить наша керівничка класу, також Дмитрівна і як вже почалося. – Лена взялась долонями за обидві щоки.

- Щось говорила Дмитрівна?

- Говорить до Діани: Як ти посміла таке на Марію Альбінову, та ж її батько герой, він загинув в Афганістані, він рятував життя і оперував поранених воїнів-інтернаціоналістів, він лікар польової хірургії, і їй вартує п'ятірку поклати лиш за те, що вона дочка такої шанованої людини, якою був майор Сергій Альбінов. Та іменем її батька, потрібно школу назвати, щоб учні гордились, які навчаються в такій школі.

А тепер що до другого обвинувачення. Але тут наша керівничка хотіла зупинити Дмитрівну, лиш надаремно старалась, Ракова вже пішла в рознос. Говорить Дмитрівна: Учні, я вас щось запитаю: хто охороняє кордони нашої Батьківщини? Хлопці відказують усі: солдати-пограничники. Вона питає далі: А хто доглядає злочинців в тюрмі? Хлопці відказують: також солдати, але «краснопагонщики». А тепер запитання до усіх і в тому числі до Діани: Якщо армія виділяє солдат і кошти щоб охороняти злочинців і бандитів в тюрмах, тоді в чому протизаконність того, що один солдат, доглядає хворого хлопчика, який не бандит, не злодій, а хворий громадянин нашої держави; скажіть в чому тут злочин? Я, бабуся того хлопчика, не можу бути з ним, тому що я тут з вами, а його дідусь, служить в армії, він там потрібний більш як солдат, тому що на ньому, як на мойорові Радянської армії, більша відповідальність. А солдат, який до речі дуже вихований і також сирота, і коли йому керівництво військове назначило таку службу, хіба з цього робити якийсь злочин і трагедію? Ось у вересні, вже наш онук піде в школу і солдат далі буде продовжувати свою службу, як усі солдати. Так що тут Діана не правою зовсім, а тепер, нехай вибачиться перед Альбіновою і на тому конфлікт вичерпаним. Учениця підготувалась і просто Perezдала свій перший екзамен, і все в порядку.

- Нічого собі, і що вибачалась Діана.

- Її не заставляли перед усіма, хоча може треба було. Ми вийшли, а Діана говорить: Ще забули пожаліти Альбінову, що спинку подряпала в столі, як любила в соломі.

- Так сказала перед однокласниками?

- Вона сказала «спинку» і ще другу частину тіла, але я вже не буду так висловлюватись перед тобою; сам додумайся як звучало.

- А Машка що сказала на таке?

- Нічого, лиш засміялась і заднецею покрутила перед нею; Альбінова так вміє, як захоче з себе щось показати перед дівками.

- Нащо того всього було? Що тепер буде?

- Послухай другу серію: Діана іде додому, все розказує одній особі. На одній площадці де живуть Альбінові, живе така баба одна: все вона знає, усіх бачить, знає як кого треба виховувати і як кого наказувати. Діана їй пожалілась, немов яка несправедливість в школі, а та сусідка також бувши вчителька, але молодших класів. Така стара комуністка, ще така, як мій предок говорить на неї: «революційна з кумачем». А та вже знає як молоде покоління виховувати, тому що зараз демократія і усі «з'їхали з рельсів». А от колись були і вчителі правельні і учні патротичні. Котроше говоря: іде до Альбінових і Наташка отримує усю стартегічну інформацію про тебе, про столу і сіно, хто і що там подряпав собі, про вашу поїздку, і все що до тепер могла знати Діана.

Одним словом така формуліровка виходить: мала зв'язалась з солдатиком, якому нема чим зайнятись, тому що Ракові йому зробили як кажуть «жизнь-малину», з дурості закрутив голову учениці, в результаті вона з'їхала на четвірку і ще з мінусом, а далі вже до двійки просто дорога стелеться. Терміно потрібно принімати виховні міри, тому що може бути запізно.

- Ти що серйозно Ленка? – Хлопець перелякався від того що почув.
- Мені Машка поручила тобі все передати, тому що та стара, до речі звати її Ольга Євстахівна, слідкує куди та ходить і навіть якщо вона в квартирі по телефоні буде вести бесіди, все передасть Наташі. А в них телефон в коридорі і чути хто що говорить під дверима. Так що тепер в тебе гірше «дідовщини».
- А як ти думаєш: Наташа, мама Машки, вона може дзвонити Дмитрівні і виписувати за нас?
- Я не думаю що буде. Вона виписе вдома і Володькові і Машка само собою вже отримає відповідно.
- Та це просто – труба. – Розвів розчаровано руками, бідний Лемурчик.

Прийшовши на нічний відпочинок, В'ячеслав надумав що все ж таки потрібно йому завтра зателефонувати до Машки. Будуть вести розмову тихо і не може вже такого бути, щоб якась стара видра ходила постійно під дверима і слухала що говориться в квартирі сусідів. Також можна перейти на хитру стратегію: не зустрічатись тепер, нехай Машка ходить на практику в школу, нехай там читає все що надавали зі школи на позакласне читання, а час пройде і все ослабне з дисципліною, так буває інколи в сім'ях. Добре що Ленка все передала, тепер вже відомо як робити стратегічний маневр.

Але завтра п'ятниця, а там далі два дні чекати. Що ж воно таке життя складне в мене – думає хлопець – а може махнути на все рукою і дочекатись дембеля, а там хоча потоп нехай твориться. Але нічого не вийде в мене, тепер вже пізно про таке думати що все перемелеться і забудеться. Сама Машка питалась чи я готовим поборотись за неї, виходить що вона вже знала що щось таке може відбутись. Але для чого вона вигадує в школі про якусь соломку, для чого сама на себе наговорює того чого не було, а тепер можна подумати як повелась її мамаша, коли почула таке про поїздку в Синемир. А ще якась сказала їй з сторони Ольга Євстахівна, а тій Діана призналась. Але що тут обвинувачувати Діану чи якусь стару Ольгу, тут Машка сама на себе наговорила в школі. От малолітнє воно ще і не думає що язиком собі шкоду робить. Але почекай – сама собі вказує хлопець – може вона нарочно так, щоб мама знала про таку справу, щоб зрозуміла що назад вже немає дороги, що тепер вона вже не розірве відносини з тим самим солдатом, хто його знає що там відбувається. Якщо б Володька щось розказав, тому що Ленка вона говорить те що Машка їй передала, а Володька як не як, а таки мужчина, дивиться на певні речі може більш об'єктивно, цікаво знати його думку в даний час.

Нагода була ще в тому, що Володька повинен передати світлини від поїздки, якщо не йому, тоді Костикові точно принесе, адже хлопчина чекає на знімки. Треба відпочити і відоспатись як слід, а вже завтра якось воно покажеться.

Але не другий день, нічого не відбулось на що надіявся хлопець, зате Віра Дмитрівна, запитала що то була за така історія, про яку їй розповідав Костик, а сам почув від діда Якіма. Володька дуже сміявся з того що дід переказував і В'ячеслав зрозумів про що велась мова, став переказувати:

- Був якийсь один дядько що на війні воював. Але він не був на передовій, а десь кіньми возив щось там. Одного разу їхав і побачив десь в кущах що чоботи стирчать, зійшов з підводи, підходить і бачить що німець вбитий лежить. Подивився той дядько і поїхав далі по своїх справах.

А коли вже війна закінчилась, десь вже у вісімдесятих роках, ветеранів вже менше стало як було до того, покликали його в клуб щоб учням, чи там односельчанам, на День перемоги, про війну розказав. Він не бачив нічого такого, але треба було щось придумати і сказати. Вийшов той дядько і говорить присутнім: Одного разу так били німців що гори трупів було. Так набили їх, лежали навколо де лиш подивився, а одного таки на смерть вбили; не живий таки був.

Костик почав голосно сміятись, а Віра Дмитрівна за ним. Коли вже зупинились, вона сказала, перейшовши на серйозний тон в розмові:

- Мого тата також вбили на війні, вже в Берліні був самому. Але коли Рейхстаг брали, там дуже багато людей загинуло в останні дні війни. Сталін не хотів щоб американці зайшли з заходу і дав наказ любою ціною взяти Берлін і особливо Рейх канцелярію.

Після розмови, В'ячеслав ішов в частину і думав: ті брали Берлін любою ціною, а мені треба також «любою ціною» барати штурмом на любовному фронті, щоб якісь «американці» також не зайшли на таку територію, інакше нічого не вийде в добрий спосіб.

Ще два дні не було жодної звістки від Машки, В'ячеслав вже не знав що думати. Але коли він прийшов в квартиру Ракових, йому сказала Віра Дмитрівна, що телефонувала Марійка і сказала що хотіла передати щось про фотографії. Хлопець пояснив що Володька обіцяв зробити ще минулого тижня, а до тепер ще їх немає. Також сказав що передзвонить і все взнає.

В'ячеслав зрозумів в чому справа: сьогодні Дмитрівна пішла пізніше в школу і напевно Машка хотіла з ним провести якусь розмову. Він лиш відпровадив господиню з квартири, вийшов на балкон і перконався що вона пішла, а не повернеться з під дверей щоб взяти те що забула, як інколи бувало, тут же став набирати номер телефону в квартири Альбінових.

- Алло, - відзвалась дівчина.

- Машка, привіт, це я. – Напівшепотом промовив хлопець.

- Лемурчик, ти чому так пізно сьогодні на службі?

- Я сам не вирішую, так Коля привіз.

- Я зробила фотку в ательє, і вже сьогодні Володька забере наші фотки також. Завтра він тобі принесе в двір туди.

- Машка, що там в тебе?

- Ой не питайся краще. Вісімнадцятого червня, ми їдемо в Нальчик. Мене цілий місяць тут не буде, а може навіть довше.

- Усі поїдете?

- Володька не поїде, йому з наукою тут сидіти і рибки доглядати в його акваріумі. Я з мамою поїдемо.

- Нічого собі...

- Мама повинна була сама їхати на відпустку туди до тьоті Маї, але коли те все про нас дізналась, тоді сказала що мене не залишить тут на Володьку, тому що він зі мною заодно. Щастя що не дізналась якою машиною їхали, а то напевно наш «чемодан», полетів б з балкона і тоді точно інфаркт б отримав.

- А тобі як перпало від мами? Хоча не біла тебе?

- Може було б так краще, а то я вже думала що такого наробиться, що тебе Ракові взагалі відпровадять десь в твоє Мукачево служити. Тобі Володька розкаже все завтра.

- А яка та фотка з ательє, гарна якась вийшла?

- Коліна гарно видно в твоїх любимих колготах, можеш бути спокійний.

- Я ж не наголошував тобі про коліна, - веселем голосом промовив хлопець.

- Хіба важко додуматись, що саме тебе спонукало на таке замовлення.

- А точно, я ж забув: Маруся все знає.

- Ой Лемурчик ти мій, - зітхнула дівчина, - зараз б так поїхати кудись далеко, далеко, така погода гарна. Пройтись до того лісу в тій Лемурії вашій, на все «забити» хоча до вересня.

- Ми ж невірні люди: я на службі, а ти під домашнім арештом виходить.

- Тобі Ленка сказала про стару «Октябрину»?

- Про якусь Ольгу Євстахівну сказала, що вона глядить за тобою.

- В школі її прозвали були «Октябрина», тому що Жовтнева революція, це для неї було все в житті. Вона заставляла дітей-жовтеньят, щоб цілували зірку з Леніним, уявлеш собі яка віддана партії була.

- Нічого собі. Їй діда Якима треба, дав б їй партію. – Хлопець оглянувся і зрозумів що по телефону краще не вести такі бесіди, хоча тепер наступила демократія, і молоде покоління жартували про партію вже відверто.

- Вона сказала одного разу, що сама б поїхала в Кремль і застрілила «Горбатого», мовляв він зрадник ідей Леніна. Сама худа, рижа така, а скільки там злості, це просто жахи. Вона як кричить, в неї жили такі на шії як дроти сталеві, скільки там злості, що не вичепати її за все життя напевно.

- І що вона таки слідкує за тобою?

- Не те слово: сидить на балконі і дивиться коли я з дверей дому вийду, тут же записує час в зошит. Пенсіонерка, що їй робити, хіба лиш мене вартувати. В неї немає онуків, щоб доглядати як в людей.

- А мала вона діти?

- Сама була, не виходила заміж навіть. Ой, хто з такою жити зможе, це така людина, а вірніше сказати: це просто якийсь комплект жахів, на двох ногах.

- А може я пройдуся і погляну чи вона там сидить?
- Вона вже знає тебе, вже бачила і доповість що за нею спостерігає «потенційний противник».
- Є вчителі дуже такі вредні; воно правда.
- А ти думаєш що Ракова Віра Дмитрівна, дуже така ніжна як з тобою?
- А що може в школі також достає?
- Запитай мого брата, скільки він получав від неї. Коли б Дінка не дівчина а хлопець, так би по мордам «скуштувала», що забула б і мене і мою «п'ятірку».
- Також спинку і все решта, - підкинув хлопець.
- Все він знає, той Лемурчик.
- А так не скажеш на вид про Дмитрівну, що вона такою.
- Правда Володька був «подарок», ще пошукати такого.
- Але Дмитрівна виручила тебе, щоб ти перездала.
- Тут вже ти вніс свою «копійку», як кажуть. Якщо б ми не були поїхали з Костиком тоді, мама не звонила б їй навіть, Ракова також принципова досить. Але я побачила що коли щось має відношення до Костика, тоді вона інша людина. А це все через тебе відбулось, так що «п'ятірка» моя, також твої заслуги.
- А може коли б не я, ти вчилася б краще і здала фізику добре?
- Ні, вчитель не любить мене, він все одно мене б загнав в кут.
- А чому не любить?
- Тому що він вже старий, а я красива, він гарних дівчат не любить усіх. Він з таких знущається.
- Тоді в результаті вийшло гарно, якщо так.
- «Гарно»? Я сиджу як в дисбаті, а йому «гарно вийшло».
- Жаль тебе Машка, якщо чесно признатись.
- І все, більш нічого не хочеш признатись?
- А що ще говорити, хіба без слів не видно як я тебе люблю?
- Тоді чому не сказав мені десь при зустрічі, а тепер по телефону.
- Просто подумав що ти сама знаєш.
- Знати одне, а почути, зовсім інше.
- Машка, мене Костик щось кличе, я пізніше наберу тебе.
- Давай Лемурчик, цілую. – На прощання сказала дівчина, яка знаходилась буквально через кілька десятків метрів на п'ятому поверху, але бачитись з коханим не могла, щоб не трапилось йому чого гіршого, на його службі.

На другий день, так як Машка пообіцяла, Володька приніс світлини, вони були в поштовому конверті. Він привітався з В'ячеславом і Костиком і сів поруч на спинку лавки. В'ячеслав не став розглядати світлини і зразу перейшов до діалогу:

- Що там, скандал у вас вдома?
- Того слід було очікувати. Я ж тобі сказав був ще тоді, що все так гладко не пройде.
- Сказала мені Машка що їде в Нальчик відпочивати.
- Вона там відпочине: буде слухати нотації кожнго дня.
- Може тьотя Мая щось переговорить маму вашу?
- Куди там. Я показав фотки і кажу їй: подивись який зять в тебе може буде. А мамаша мені: я так собі уявляла його саме таким, видно що такі очі зрадливі, лиш напевно шукає таких малолітніх, щоб заморочити їм голову. Десь там вдома також має кілька їх.
- Про мене так?
- А ти що хотів?
- Але я не такий.
- А там щось було чи не було?
- Машка таке сама на себе придумала, нічого не було, я поклястись можу.
- Та я знаю, по ній було б видно зразу тоді в неділю як ви повернулись з лісу. Я ж лікар, хоча зубний буду, але вже в де-яких фізіологічних даних розбираєсь.

- А мама ваша що думає?
- Вона також знає правду. Випитувала малу сам-на-сам, Машка не переказувала мені їхні жіночі деталі.
- І що тепер буде; як думаєш?
- Зрозумій яка справа, - Володька почав розводити руками і пояснювати. – Коли мамаша вийшла на першому курсі, зразу я вже появився через рік, важко було їм двом зі мною і ще вчитись треба було. Тепер вона не хоче навіть чути про таке, щоб поки мала не закінчить інститут, про щось подібне говорити. Бачиш що поміж мною і сестрою п'ять років різниці, все через інститут мамаші нашої.
- А той як, той племінник чи хто він?
- Машка його не хоче, говорить що він буде молодим лисий. А про тебе сказала що бачила діда твого і батька на фото десь там на стіні, і у вас немає мужчин щоб лисіли. Не знаю як по маминій лінії в тебе.
- Також нема ніби. Тато мамин вже помер, але мав волосся, може не таке як в мене, але щоб лисим, не був він.
- Не такий як дід мій. – Добавив Костик, який все слухав, хоча собі щось складав.
- Володька глянув на В'чеслава і почав сміятись, Костик за ним, а вже В'ячек також за компанію.
- Там фотки даш Костикові також, йому зробив фотограф. – Володька вказав на конверт і встав щоб вже іти. В'ячек зрозумів, що той побачив що Костик все слухає і якось вже не хотів далі розповідати про своїх рідних.
- Дякую за фотки.
- Мої поїдуть в Нальчик, ти зайдеш до мене додому, там я тобі розкажу більше.
- Добре, дякую ще раз за фотки, а може ти запалтив за них, скажи?
- Ні, не платив. А якщо б навіть скільки там тих рублів, зараз не бачиш що з бабками робиться?
- Подякуєш тому другові, що робив фотки.
- Якраз той робив, що ти напевно не захотів б йому дякувати.
- Може той що в зяті мітить до вас?
- Він самий, щоб провалився такий родак. Ще платити йому?
- Але бачив що ми з Машкою разом і все одно зробив.
- Такий навпевно як наш дорогий Тин Славич; коротше, якийсь мутний тип.
- А як звати того? Може де перейде мене, щоб знав хто такий.
- Слава Демчук. Той не перейде, я ж сказав - мутний тип.
- Як все складно, - зітхнув В'ячеслав і став крутити конвертом в руках.

В'ячеслав став думати над своїм становищем, воно було просто тупиковим: ще трохи і вже він стане зовсім непотрібний Раковим, тому що Віра Дмитрівна буде літом вдома, а там Костик піде в школу. Хоча в нього буде менше уроків в першому класі, але він вже переважає поки його бабуся звільниться і підуть собі двоє додому. Так виходить що поки Машка повернеться з Нальчика, в нього вже буде повністю служба як в інших солдатів, і в дворі на лавці під металічним мухомором, йому нічого вже буде більше знаходитись.

Звичайно, що тепер вже не страшно служба в армії, адже він вже прослужив доволі часу, але так вийшло що перша половина року, немов була в нього найцікавішою, а тепер просто буде нудне і буденне життя солдата і невгасима прага бачити любиму дівчину, яка мешкає не так далеко вже, від його місця служби.

Буває що солдати пишуть листи своїм дівчатам, бачаться рідко, а хто і взагалі два роки не бачить, але люди на таку розлуку вже себе готують морально, а тут коли важко було перечекати суботу і неділю, коли привик бачити кохану дівчину мінімум чотири рази в тиждень, привикнути на інше, було просто невиносимо, тим більше що вдома в неї, не все так просто і спокійно. Їй навіть листа не напишеш, якого можна просто вкинути в під'їзді її будинку, навіть попросити Колю, коли буде забирати майора чи відвозити щоб зайшов і вкинув листа, але що з того, коли той лист попадеться мамі? А ще стара сусідка не пропустить щоб не побачити військового водія, який буде забігати в під'їзд і тут же повертатись знову до своєї машини, вона точно попередить Наташу, про підпільну пошту.

Хлопець вже досить привик до дівчини: він те що собі надумав бувало на самоті, ділився з нею під час зустрічі, і тому в нього вже виробилась так, що також її рідні, не могли бути для нього як сторонні люди, тим більше що вони були мимоволі учасниками подій, які відбувались навколо нього.

З Володькою дружити він також не зможе: брат Машки вчиться і йому немає часу до якогось солдата. Так що про зустрічі як такі, треба забувати поволі; не буде ж дівчина ходити по під військову частину, для того, щоб якось його побачити випадково. Ще коли її мамаша не знала що відбувається, тоді ще можливий варіант десь хоча раз на тиждень побачитись, а тепер коли Машка як справді в дисбаті сидить, про яку зістріч, чи телефонні розмови, може бути мова; жодної мови не може бути.

Хлопець, так роздумуючи на тим усім, пригадав слова народної пісні, в якій співається «Лутше було не ходити, лутше було б не любити. Лутше було б тай не знаться, чим тепер розставаться».

Що ж воно за життя таке, чи то країна така і люди в ній – думав схвильований юнак – може десь люди живуть нормально, закохуються, зустрічаються, а тут навіть квіти не можу купити дівчині як нормальний кавалер. Ні, квіти купити то можна, але як вона їх в квартиру принесе коли мамаша дивиться на мене як на якого зрадник вірності. А що з моїми очима не так? – Хлопець взяв люстерко і став себе розглядати, - очі як очі, нормальні, Машка любить з такими очима, навіть знає яка сорочка по кольору підходить до них. Виходить їхня мамаша сама якась не нормальна, бо коли б була нормальна баба, не ходив б до неї якийсь клоун що його звать «чемодан», вийшла б заміж як наприклад тьотя Люся, живуть з татом як люди, чи сваряться чи миряться, але як чоловік і жінка живуть. Що ж воно робиться, як казав дід Яким: навіть маляр не розбере того.

А ще хлопець пригадав один випадок з його життя, як він приймав участь у звільненні, тому що тепер його любима дівчина була немов зачинена пташка в неволі.

Було воно перед армією, коли він з батьком працював в одного чоловіка, малювали його хату. Чоловік той був багатим, але вірив у різні забабони і обряди. В нього була клітка, а в ній сиділа птаха. Птаха була ворона, він зловив її і тримав, вважаючи що вона принесе йому щастя. Тоді В'ячеслав поцікавився від якого часу він тримає птаху, той похвалився що вже два місяці, і від тоді ніби в нього краще все пішло. Хлопцеві стало жаль ворони, яка ходила по клітці і жалібно дивилась в небо. Тоді він вирішив щоб не вартувало, але випустити птаху на волю.

Клітку з вороною господар клав на дворі, підвішував на виноград, так як було літо. Коли вже роботу закінчували, В'ячеслав підійшов до клітки і шепотом промовив: почекай ще кілька днів, потерпи трошки, а там полетиш.

Роботу закінчили, господар розрахувався, і майстри поїхали геть. Але В'ячеслав знав що кожного дня, дружина того господаря, ходить в медпункт зранку на кілька годин, так як вона працювала фельдшеркою. А сам господар вічинив якийсь кооператив і перебував там на території свого бізнесу.

Домовившись з одним товаришем, в якого був мотоцикл, двоє поїхали туди одного ранку. Приїхавши під ворота, В'ячеслав оглянув що немає автівки господаря, він сказав своєму другові, що тепер треба заїхати в медпункт і перевірити чи господиня там на місці. Хлопці так зробили, вони під'їхали, переконались що там відчинено, і поїхали назад. В'ячеслав мав придуману історію, немов він десь залишив свою літню куртку, і може коли з батьком малював, забув тут в них, просто не пам'ятає де вона поділась, а куртка імпортна і шкода її.

Не здіймаючи з голови шлем, щоб хто з сусідів не описав образ непрошеного гостя, хлопець зайшов на подвір'я, в той час коли мотоцикліст сидів на мотоциклі і двигун працював, щоб можна швидко було втекти. В'ячеслав навіть не спробував чи двері в хаті зачинені, побачивши клітку на звичному місці, швидко підійшов до неї. Тримтячими руками відчинив дверцята і промовив: я обіцяв тобі що випущу, давай скоро і більше не попадайся.

Ворона стала ногами на край клітки, каркнула на все подвір'я і не вірячи в те, що відбувається нарешті, знялась над головою хлопця. В'ячеслав зачинив дверцята ніби нічого не відбулось і подумав що господар припише таку пропажу, до якоїсь містики. Він оглянувся і швидко побіг до товариша. Мотоцикл рвнув з місця, а В'ячеслав ще глянув чи де не видно ворони щоб кружляла, але її вже не було навіть близько.

Два хлопці почали реготатись: мотоцикліст сміявся від того що вдалось зробити збитки, а В'ячеслав від радості, що все ж таки свою обіцнку він виконав і птаха тепер вже вільна.

В неділю перед вечером сімнадцятого червня, на В'ячеслава чекав сюрприз. Ще перед тим на тижні він кілька хвилин ромовляв з Машкою і вже був попрощався з нею перед поїздкою дівчини в Нальчик. Але раптово прибіг водій Ракова і сказав щоб той збирався поїхати з ним до Ракових тому що майор зателефонував вартовому по штабі. В'ячеслав подумав що трапилось щось з Костиком, адже він жодної неділі не проводив час з ним, від коли почав свою унікальну службу, після шпиталю. Але Коля, водій майора, сказав щоб той переодівся в цивільний одяг.

Коли солдат так зробив, вони приїхали під будинок Ракових. При заїзді в подвір'я, стояла Лада Альбінових, а біля неї стояв Володька. Коля сказав щоб В'ячеслав вийшов, а коли той вийшов, водій майора поїхав геть.

- Привіт В'ячек! – Привітався Володька.

- Здоров, а що відбувається?

- Сідай скоро в тачку, там пояснить тобі Машка.

В'ячеслав глянув в салон і побачив Машку яка сиділа на задньому сидінні Лади. Вона оглянулася чи хто їх не бачить, хоча скло блистіло від сонця яке вже заходило, і навіть сам хлопець її не побачив був.

- Привіт Машка, - здивований В'ячеслав не знав кого питати, про те що тут відбувається.

- Привіт, - привіталась дівчина яка була одітою в коротку спідничку чорного кольору і в сіру кофту, на якій були квіти з нашитими перлами. Хоча був червень, але не було того дня досить тепло.

- Куди їдемо, хтось скаже мені? – Питав далі В'ячеслав.

- Я, хотіла з тобою побути і попрощатись. Володька сказав що візьме пляшку коняку і піде до Ракова. Я не вірила йому, а він так зробив.

- Прийшов я до майора, - став вже детально розповідати Володька. – Подзвонив в двері, вийшов Костик, я попросив щоб діда покликав. Вийшов Михайлович, чую нюхом що вже «готовий», думаю так краще напевно, настрої добрий в нього. Став прости: відпустить рядового Лемура щоб з сестрою попрощався, вона завтра літак в Київ має, а звідти в Краснодар. Він став мнутися щось, я йому пляшечку підсунув, взяв читає що там написано, крутить нею і говорить: Я конечно мужык, понимаю, а она с ним до утра хочет? Да нет – отвечаю, на несколько часов всего. Мать не отпустит никуда дальше чем на два часа. Понял, - каже майор. – Ты это смотри мне Вовка, если что, ты ответ держать будешь, а то твоя мать и моя старуха, меня с пушки на Вьетнам отправят. Все будет отлично – кажу йому – вы только позвоните в часть, чтоб парня отпустили, а мы его к десяти часам доставим на место, постоянной дислокации.

- Так що, я до десятої свободний?

- Навіть довши трохи, - посміхнулася Машка.

- А як мама визнає ваша?

- Завтра вилітаємо, а Раков вже спить напевно. І просто вже скажи: що ти так боїшся маму як не знати кого? Придумаємо щось, - махнула рукою весела дівчина.

- Так майор знав що ми дружимо двоє?

- Навіть не здивувався зовсім, - розвів руками Володька.

- Нічого собі. – В'ячеслав здивовано глянув на Машку.

- А ще сказав, коли я вже почав їти: нарешті-то пошла романтика в нашій частині зачухай. – Володька глянув в центральне люстерко на своїх пасажирів.

- А куди ми їдемо так усі разом? – Поцікавився В'ячеслав.

- Тут мій знайомий є один мінт, я до нього зайду, посиджу дві години, а ви вже собі чи в машині, чи на вулиці прощайтесь, чи на ріку підете, він там живе недалеко Бистриці.

- Його мама, та сама кравчиня що мені плаття шила; Неля Іванівна. – Пояснила Машка.

- В нас нині з органами справи: з воєнними і мінтами, - підкинув Володька.

Коли вже приїхали, Володька пішов на подвір'я, так як його знайомий мешкав не в квартирі, а на своєму подвір'ї. Двоє залишились в Ладі на задньому сидінні.

- Як тепер в тебе буде служба: ти зможеш побувати в Ракових як скоріше?

- Навіть не знаю... Ніхто нічого не говорить.

- Не виходить в нас дружити як скоріше, - похитала головою Машка.

- Але постійно так не буде, щось зміниться.

- Наприклад?

- Я не знаю як буде, але якщо люди живуть, вони можуть знайти спосіб щоб бачитись і мати якийсь зв'язок поміж собою.

- Ти не знаєш, а хто повинен знати тоді?

- Машка, чому ти так все хочеш точно, конкретно, якось воно буде.

- Ні, ти сам себе послухай з сторони: «якось воно буде», - дівчина сердито заклал руки на грудях.

- Машка, заспокійся будь ласка, не думай негативно, але позитивно.

- А ти уяви собі що ти в човні і течія несе тебе кудись, а сидиш і думаєш позитивно; воно нормально так? Якщо ти не можеш нічого зробити, нічого змінити, як ти жити думаєш далі?

- Машка, поки ти приїдеш, я вже щось придумаю. Ти відпочинеш від школи, від всього того що тобі вже надоїло досить, розвієшся по світу трошки, а там повернешся і може я з Раковим домовлятись стану щоб відпустив мене трохи кудись. Я ж не брав армійський отпуск як другі солдати, так що він не відмовить. Ти ж сама бачиш як сьогодні повівся наш Володимир Михайлович.

- Я все зрозуміла: будеш так ходити і просити кожного.

- Я ще в армії, якщо ти забула.

- А після що зміниться в тебе?

- Після, воно буде після.

Двоє замовчали, Машка відвернулася у вікно, а В'ячеслав якийсь час мовчав і бився з думками. Він взяв рукою щоб повернути дівчину до себе, коли він за рамена повернув, побачив сльози в неї на очах.

- Машка, не треба плакати, ти вже доросла, хіба я тебе образив чимось, ти скажи мені?

- Чому в мене в житті, ніколи так не буває як мені хочеться?

- Ще все може так бути, ти починаєш жити Машка. Поки ти приїдеш, я щось придумаю, але не плач, все буде добре.

- Давай прощатись, - поговорила сумно дівчина, - надіюсь що коли я повернусь, знайду вихід щоб ми побачились. Я вже зрозуміла, що мені треба буде все вирішувати поміж нами, а ти чекати налаштувався.

Після таких слів, Машка почала гаряче цілувати любимого хлопця, і вони пробули самі в Ладі, біля двох годин.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

ЗВІЛЬНЕНИЙ В НЕВОЛЮ

1

В самий розгар літа, в місяці липні, почали зростати стрімко ціни на усі товари в Радянському Союзі. Держава вже доживала свої останні місяці, а також армію не обійшли строною подібні проблеми. В армії почався безпорядок, солдати продавали все що продавалось і хто мав гроші, практично міг все купити.

Справи в В'ячеслава ішли трошки краще як він сподівся, адже попросившись з любимою, хлопець постійно думав над своїм досить складним становищем і найгірше було те, що змінити йому щось було практично неможливо. Але кращим було, що Костик так привик до свого опікуна, що не хотів з ним розставатись, тому тепер вже не на тижні, а саме в суботу і неділю, Ракові хотіли щоб В'ячеслав заходив до них і хоча годину-дві, проводив з Костиком.

Також Коля, водій майора, повинен був звільнитись з армії восени і майор сказав що хоче взяти В'ячека на його місце. Правда проблема була з посвідченням водія, якого в солдата не було, але Раков пообіцяв що знає офіцера одного і той допоможе зробити права на транспорт. Звичайно що В'ячеслав зрадів такою новиною по двох причинах: він буде мати в руках вже автомобіль, хоча службовий, але сам бачив як Коля міг собі годинку кудись вельнути поки повертався в частину, відвізши майора до дому. Друга причина буде в тому, що після армії, зможе взяти в батька, чи навіть в Андрія, машину і поїхати собі в Івано-Франківськ. Правда коли майор обіцяв, тоді був на підпитку, а опісля забув і не згадував про те більше.

Однієї суботи, В'ячеслав був з Костиком так як Ракові поїхали на свою дачу, а Костик не хотів бути на дачі. Коли вони двоє були в квартирі, В'ячек набрав номер до Володьки, щоб перевідатись як там з Машкою на півдні, чи може хто телефонував і мав переговори з ним.

Коли В'ячеслав набрав номер, Володька сказав щоб той прийшов з Костиком до нього, тому що є про що поговорити їм. В'ячеслав тут же запропонував Костику щоб піти в гості і звичайно що хлопець погодився без зайвих питань.

Володька вийшов в двір щоб зустрінути їх і провести в квартиру. Коли вони зайшли, перше враження в квартирі Альбінових, було досить приємним для В'ячеслава. Квартира була чотирьох кімнатна, було чисто, в залі ромунська мебель, за шклом хрусталь, і дорогий клим на паркеті. Двері спальень відчинені і було видно гарні спальні набори. Володька показав кімнату сестри, в ній стояли гарні штори на вікнах і новий спальний набір. В самого Володьки, кімната була найменшою, там стояв музикальний центр і плакати по стінах. На плакатах були дівчата, і поглянувши на них, гість зрозумів що тут молоді мешканці, все ж таки мають волю, щоб тягнути в хату те що їм подобається, і ще ось так виставляти. Хоча дівчата не були обнаженими, але з модними зачісками, в шикрянних штанах на яких були ремені в заклепках. Хлопець подумав, що він ніколи б подібне не почепив в кімнаті навіть в Мукачево, а про дідову хату, навіть не має що думати взагалі.

Костику, у великій кімнаті, вмикнули мультики, а сам Володька кивнув щоб В'ячек вийшов з ним на балкон для розмови.

- Як там, Машка як почуввається в гостях? – Зразу запитав В'ячеслав.

- Не повіриш що тобі скажу, але ти нікому, тому що справа родинна і якась дурновата чисто, інакше не назвеш такий абсурд.

- Що такого там? – З тривогою поглянув на Володьку хлопець.

- Десь нікого не було, пішли там на ринок, а Машка швидко замовила переговори до мене позавчора. Сказала що мамаша наша, вже не радою що туди полетіли.

- Що захворів хтось з них?

- Послухай, але ти нікому. Машка не знає що я тобі розказую, воно може і не треба тобі того, якось стидно мені також.

- Та вже почав, давай розкажи, - настоював схвильований В'ячеслав.

- Там в тьоті Маї є син, звати Альошка. Так той Альошка, почав приставати до Машки, влюбився в неї.
 - Як в сестру свою двоюрідну?
 - Дурне таке, що з дурака візьмеш? Бачив її ще малою а тепер увидів і «башня» поїхала в нього. Машка пішли з ним в місто, там поглянути кудись, а він почав її лапати клешнями. Машка мамаші сказала як повернулась, а мамаша не вірила, говорить до малої: ти вже через того солдата свого, розум згубила і тому таке говориш, щоб тут не бути. Але почала приглядатись як він до малої звертається і вже сама побачила що з ним щось ненормально.
 - Що тепер буде?
 - Ніхто там нічого не говорить, немов нічого не відбувається. Приїхали в гості та не будуть сваритись, а ще на такому, в результаті Машка мені сказала: вдома був «дисбат», а тут вже строгий режим; сидіти і чекати коли назад поїдемо.
 - Дурдом якийсь нечуваний. – Розвів руками В'ячеслав.
 - Машка сказала, що буде спати в тій кімнаті де мамаша спить, боїться сама щоб той не здурів посеред ночі. Хто його знає що в нього в голові тій.
 - Машка правильно рішила, - промовив вражений почутим хлопець, а сам про себе подумав: але родина в тих Альбінових; почув б таке мій дід з бабою.
 - Але ти не признавайся що знаєш, а то Машка приб'є мене за таке.
 - Не скажу, будь спокійний.
 - Вона не виновата, тим більше що ховається від нього тепер. – Володька хотів виправдати сестру.
 - А йому скільки років?
 - Один рік молодшим від неї.
 - Від Машки молодшим? Що з сімдесят шостого року і вже чіпляється дівчат?
 - Нема кому в «чайник» дати, - посміхнувся Володька.
 - Так виходить, - промовив задумано В'ячеслав.
 - Ей, - штовхнув його жартуючи Володька, - ти не думай про неї щось поганого, вона тебе любить і дуже любить, якщо ти ще не додумався сам до того.
 - Звідки знаєш?
 - Я почув як вона з мамою сварилась за тебе. Якщо не любить, так плакати не буде за хлопця якогось що просто знає.
 - Знаєш, я б женився на ній навіть до кінця літа, але вона не захоче, вірніше не зможе.
 - Та буде вона тобі жінка, все владнається, сам побачиш. – Володька поклав на плече руку В'ячеку.
 Але тут раптово задзвеніли телефон, Володька пішов щоб зняти трубку. В'ячеслав постояв ще трошки, зрозумів що Володька буде провадити тривалу розмову, так як мова пішла про навчання і інститут, він захотів зайти в кімнату Машки, щоб побачити які саме вирізки з журналів і фотки, дівчина почепила на дерев'яному планшеті, який стояв почепленим на стіну поруч люстра, яке було разом з тумбочкою і за яким проводила час дівчина, коли розчісувалась, або просто розглядала сама себе.

В'ячеслав тихо пройшов в зал, поглянув на Костика, який дивився мультфільм і зайшов в кімнату Машки, так як двері були відчинені. Він став вже не як перед тим мимоходом обводити швидко поглядом кімнату, а розглядати більш уважно, сподіваючись, що також щось побачить таке, що для дівчини не пристойно, щоб виставляти на показ навіть в своїй кімнаті, адже хтось все ж таки в кімнату заходить з посторонніх інколи.

На ліжку стояв коричневий ведмедик з червоним бантиком і білий заєць з великими вухами. Хлопець подумав: напевно ніжна вона дівчина, коли любить спати з пухнастими іграшками. Ще кілька подібних іграшок стояло на тумбочці, а серед них, смішний на вигляд, крокодил.

Біля вікна, стояв вузький столик, на ньому три вазони, а над ліжком, був почепленим блискучий великий плакат, (в розмір розгорнутої газети), на якому зображено тигра, який позівав, відчинивши пащу.

Над дверима, були почепленими вирізані з картону чотири цифри, а саме «8165». В'ячеслав вже знав що вони означають для Машки; (це був той самий бортовий номер гвинтокрила, в якому потерпів аварію її батько в Афганістані).

Хлопець підійшов до планшета, щоб розглянути що на ньому. На тому плашеті, він побачив вирізки з журналів; на одній з них, в стилі п'ятдесятих років, було кольорове зображення американського аеродрому, на передньому плані, сояла повернута спиною дівчина, як приїхала на дамському велосипеді, в корзині велосипеда, щось стояло схоже на те, що вона привезла обід своєму женихові, який літав на літаках. Дівчина була одітою в сине плаття з білими горошками, на голові літній капелюх, з під якого вітер завивав довге рижовате волосся. Вона покклла долоню до чола, щоб проти сонця бачити як даліше два хлопці, щось робили біля літака, який був з пропелером.

Друга була чоно-біла фронтна світлина: на ній було зображеною молода жінка, одягнутою у військову форму, років війни, яка тримала прапорці і вказувала напрямом руху; заді жінки був вказник на якому напис: «На Берлін». На грудях регулювальниці руху, було почеплено дві медалі.

Ще було кумедне фото, на якому Машка трохи меншою, може два роки тому: волосся зібрала в два хвостика по сторонах над вухами, двома руками закрила вуха і зробиши великі очі, показувала язика і дивилась в об'єктив фотоапарата. Також вирізані знімки з журналів, на яких була зображеною Італія. Було ще кілька вирізок з автомобілями шестидесятих років. В'ячеслав подумав: з Італією, машинами, все зрозуміло, з іншими картинками також, а ось при чому тут Берлін? Може просто армію любить, адже тато був військовий. Можливо я її став цікавим тому що в армії зараз; хто його знає що в голові тієї кабардинки малої...

Тихо вийшовши з кімнати, В'ячеслав сів на диван і глянув на мебельну стінку, щоб щось побачити цікаве для себе. Він тут же встав, підшов де за шклом стояла весільне фото Альбінових. Вдивляючись в світлину, двадцяти літньої давнини, він вперше побачив батьків дівчини, яку покохав. Звичайно вони тут юні зовсім, але все одно вже немов близькі люди для нього: батько носив вуса, він був високого зросту і це говорило що ростом донька не в нього. Мама, також вищого росту, але було видно що Машка щось взяла від неї на обличчі. Коли уважніше хлопець придивився, він зрозумів в чому схожість: такі самі брови, також на підборідку ледь помітна ямка: вона була в мама і в доньки. Володька також щось мав від мами, хоча цей вже був досить рослий і тим в батька пішов однозначно. Хлопець зразу подумав про батька: такий високий був, напевно тому зразу в голову вдарився у вертольоті тоді, там місця мало було для його росту.

В'ячеслав підійшов до вікна і подумав собі: а коли б зараз відчинились двері квартири, і спочатку просунулись чемодани вперед, а за ними зайшла Машка з мамою, щоб вони сказали побачивши його тут в своїй квартирі? Далі став хлопець собі думати: женився б той Володька кудись, а я сюди до них в зяті, познайомився б з тим Валентином Ярославичем, з тещею Наташею, правда не знаю як по-батькові та «строга дама», і вже б якимось жив тут з ними. Також Ракові близько, вже немов не чужі люди для нього і ось цей Костик, він буде ходити в школу, а я вже знайду когось хто тут малює квартири і привезу інструменту гарного, якого тут ще не бачили навіть, і якимось жилося б нам усім. Але легко говорити Володькові що Машка буде моя жінка, що йому коли він з нею виростав з дитинства, для нього вона просто сестра менша, а для мене вершина, потрібно підкорити таку вершину, а воно не так просто. Якщо навіть зараз здається що простіше і немов є якийсь вже результат, то впереді ще важкий підйом, тому що Машка буде вчитись на лікарку, а я простий закарпатський хлопчисько, правда вже після армії.

В'ячеслав, як більше його ровесників, молодих людей, не міг собі уявити що скоро все те що здвалось порядком життя, перевернеться в суспільстві повністю: Радянський Союз розсиплеться, люди загублять роботи, професії стануть не потрібними, відчиняться кордони і багато хто виїдуть на завжди з своїх міст та сіл в інші країни, по всьому світу. Ті, хто не бачив ніколи таких фруктів та овочів як банани, ананас, авокадо, ківі, і багато інших, будуть освоювати нову мову, нову кухню, одяг, музику, марки автомобілів, і взагалі ліберальний стиль життя, який вже десятиліттями, вирував на заході.

А таких героїв як Сергій Альбінов, мало хто загдувати буде взагалі, хіба за винятком співслуживців і таких що їхні рідні і близькі, також там побували свого часу, а це тому, що в людей появляться інші цінності і інші потреби, щоб вижити в такому вихрі подій, який опісля назвуть політологи та історики - «Лихі дев'яності».

Повернувшись в свою частину, В'ячеслав підклав собі під голову сине покривало, як просто люди називали «коц», лежав і думав. Хлопець тримав в руках кольорове фото зробленим в ательє, на якому Машка в шкільній формі, фартушок білий, святковий, навіть почепила два банти, щоб все було як повинно бути. І звичайно в колготках, як було домовлено. Вони сиділа стороною, одна нога була як звичайно, а права зігнутою вниз, так що вже туюфелька була за ніжкою білого металічного крісла.

Фотограф був професіонал, він напевно стежив коли дівчина посміхалась йому і сказав коли зупинити саме таку легеньку сором'язливу посмішку. В результаті вийшло просто ідеально красиве фото.

Що зі мною робиться таке - думав про себе хлопець – якась мала, ходить в школу, вдома грається іграшками, а мені в голові сидить день і ніч. Люди мають якісь справи, якимось живуть, скільки людей на світі, а для мене вже немає і не існує зовсім нічого, одне і те саме на голові: якась мала кабардинка Машка Альбінова. Якщо б дід про все довідався, сказав б напевно: гей хлопче, що з тобою, дай собі ладу якимось в тій «макітрі» свої. Але що тут вдієш? Добре що той якийсь Альошка молодшим від неї, а то хто його знає що вони там за люди такі, якимось воно все так складно в мене. Кожного разу чим більше дізнаєшся щось про них, тоді зразу якась проблема або загадка, нема щоб якимось було кожного разу краще і більш зрозуміло як перед тим.

Жаль що їхня мама, не такою, якою була та тьотя Галя в госпіталі, вона сказала тоді: якщо б моя дочка не була вийшла заміж, я б тебе не відпустила в Мукачево, був би ти моїм зятем. Як жаль що воно не так, хоча тьотя Галя також зробила свій вагомий внесок, адже якщо б не вона, він не побачив би ніколи Машку. Ось вийду після служби і поїду в той госпіталь, щоб побачити тьотю Галю, хочу подякувати їй що так мене виручила тоді. Щось куплю їй в подарунок, щоб пам'ятала мене; адже вона сама сказала що я добрий хлопець, тоді потрібно таким бути, особливо до тих, хто тобі допомагає в чомусь. А тут допомога була дуже вчасною, і потрібно такі справи не забувати ніколи – думав солдат.

Буквально через два дні, В'ячеслав знову був в Ракових, коли він вийшов вже іти геть, випадково побачив Лену на вулиці:

- Привіт Ленка! – Привітався хлоппець.

- О, приветик. Слухай, якийсь став більш солідний такий, давно тебе бачила. Гарніший стаєш кожного разу; розбирається Альбінова на пацанах, скажу тобі.

- В тебе як справи?

- Все по-старому, а в тебе служба як?

- Служба нормальна, в нас там бардак такий, що не знаю чи можна назвати службою взагалі.

- Машки нема, скукота тобі напевно, - тихішим голосом промовила Лена.

- Слухай Ленка, я вже знаю Володьку, навіть в них був вдома. Уявляєш собі, що я був сам в квартирі Альбінових. Хотілося б мені знати чогось більше про них, але Володьку про таке не буду питати. Ось ти наприклад: що ти можеш сказати про них; які вони люди?

- Нормальні люди. – Спокійно відказала дівчина. - Машка така собі, любить трошки інколи щось показати з себе, але з ким не буває. Правда вона розумна досить, вчиться гарно і пам'ятає все на уроках.

- Я думаю що їхня мамаша, мене не любить.

- Не те що тебе особисто. Просто не хоче щоб мала вже з хлопцями водилась. Ти думаєш мої предки інші може? Так само, лиш про школу мені торочать.

- Думаєш лишень за того мене не любить, що Машка ще в школу ходить?

- А хіба вона говорила з тобою? Звідки може людина не любити когось, якщо його не знає? Буває що хтось наговорить з сторони, але в твоєму випадку нема такого. Наприклад: Ракові дуже гарно про тебе відізналися б напевно, коли б їх вона запитала. А більше тебе ніхто не знає і що може про тебе поганого знати хто небудь, коли ти не є поганий хлопець, наскільки я знаю про тебе. А як ти жив там деє за гірськм хребтом, ніхто не доповість нікому тут. Сам подумай: Машка відмінниця, поступати хоче, а тут якийсь появляється і почалсь: на екзамені вже четвірка, думає вже не про науку, а про сам знає що, а їй необхідно зробити кар'єру, тому що має голову для такого.

- Ой, що ж то буде далі, - хлопець глибоко зітхнув.

- А що так вже любиш, що не можеш далі? – Ленка глянула на В'ячеслава.

- Як тобі пояснити... – Хлопець замнувся з відповіддю.

- Не треба, і так все видно без слів.

- Розумієш ти Ленка... Володька також так про тебе говорить, що ти розумна.

- Все буде добре В'ячек, а я також на вашій стороні.

- Дякую Ленка. Ти вже багато допомогла, якщо чесно.

- Так що ти ще хотів знати про свою любиму Машку?

- А вона часто їздила в минулому в той Нальчик?
- Не пригадую навіть... Ні, від коли ми в школі, вона не їхала жодного разу. Але була вона там колись, напевно ще малою коли була.
- Виходить що задля того щоб зі мною вона не бачилась тут, її мамаша потягнула так далеко.
- Та не буде Машка там жити, повернеться скоро, що ти якийсь такий вже розчарований тим що поїхала. Нехай відпочине від школи; світ побачить.
- Якась там в неї є тьотя Мая, не знаю що вона за людина, можливо я б з нею може скоріше дійшов згоди як з її мамашою... – В'ячеслав подумав сам про себе: якщо той Альошка такий ненормальний, що пристає до двурідної сестри, можливо і та Мая такою як її синок, але в голос він не висказався.
Лена ще запитала про Володьку, коли той з ним бачився і попрощалась на тому.
Ідучи в частину, В'ячеслав думав собі: яким способом передати для Машки, щоб випадково не похвалилась тим, що відбувалось в тому Нальчику, про того Альошку. Якщо вона придумала про сіно і колибу, тоді тут вже не треба придумувати нічого – сюжет готовим. Але немає чим похвалитись, і вона ще справді малою, не розуміє що про такі речі потрібно мовчати, а тим більше коли вона в родині трапляються.

4

Вже було пройшло доволі часу, від коли Машка з мамою поїхали в Нальчик. В середу, двадцять п'ятого липня, майор Раков, привів чотирьох молодих призовників, щоб вони зробили порядок на продуктовому складі. Над ним старшим, майор назначив В'ячеслава, який все тут вже знав. Коли почалась робота, раптово прибіг солдат з КПП, він тримав в руці якийсь папірець звернутий в трубку.

- Кто сторож здесь? – Запитав солдат.
- Ну я сторож, что надо? – Відповів В'ячеслав.
- Как фамилия? – Допевнявся солдат.
- Лемур.
- Тогда это тебе. – Солдат протянув паперову трубочку.
В'ячеслав взяв, розгорнув і прочитав: «Я вже вдома. А.М.»
- Кто дал тебе это? – Запитав В'ячеслав.
- Три девчонки подошли под ворота.
- Какие на вид?
- Одна высокая, волосы каштанового цвета, на вид серьёзная такая. Другая светленькая, волосы распущены, а третья черные волосы, она передала бумажку.
- Глаза какие?
- В очках была тёмных от солнца.
- Они здесь ещё?
- Нет. Сразу ушли.
- Спасибо, что доставил.
- Да не за что. – Махнув рукою солдат і пішов геть.

В'ячеслав сам до себе промовив: Ленка Танька і Машка були тут, а Дінка вже не ходить з ними напевно після того скандалу. Виходить вже повернулась, але як з нею зустрінитись тепер...?

В складі, солдати складали ящики, переносили, замітали, а В'ячеслав немов того не бачив, він думав як йому побачити Машку і де її спіймати.

Але на тому тижні в суботу, В'ячеслав знадобився Раковим, вони були на дачі, а Костик вдома. Коли він з Костиком гралась у дворі, хлопець думав як вийти на зв'язок, він вже кілька разів хотів спробувати телефонувати, але постійно ненаважувався. В'ячеслав думав: якщо навіть Володьку попросити до телефону, все одно коли мама в квартирі, тоді про що з ним вести бесіду?

Десь біля другої години, над'їхав жовтий «Жигуль», якого називали «тринадцята модель», за кермом сидів мужчина з вусами, а поруч Ленка. Хлопець зрозумів що це батько Ленки, на своїй жовтій машині. Лиш автівка загальмувала, Ленка тут же вистригнула з неї і навпростець подалась до хлопців. Батько щось там гукав за нею, але дівчина байдужно махнула йому рукою, мовляв: почекай, тут важніше.

- Здоров пацани! – Привіталась Ленка.

- Привіт. – Відказав В'ячеслав.
- Тобі передали записку?
- Так. Але що з того: Машки не бачив ще від того часу як вона поїхала в Нальчик.
- Ой, та Машка твоя, - Лена глибоко зітхнула.
- Що так? Щось може знаєш більше про неї і про її поїздку?
- Я то знаю, але не хочу щоб ти не подумав чого. Вірніше послухай: якщо я тобі щось переказую і щось роблю, то лиш для того щоб ви двоє дружили, а не щоб не дружили; зрозумів мене?
- Зрозуміло.
- Я навіть не знаю чи тобі треба з нею щось говорити про таке, чи краще помовчати.
- А про що?
- Дивись сам: приїхала і вже нам хвалиться що в неї там завівся поклонник, я їй кажу: нащо тобі він і ще так далеко коли в тебе є тут твій Лемурчик. Я не розумію що вона хоче тим показати перед нами.
- А як звати того поклонника не сказала?
- Якийсь Альошка.
- Надіюсь Дінка не знає ще про нього?
- Дінка, ти сказав: в неї день народження другого серпня, постійно нас кликала, гостились в неї, а тепер через Альбінову, вона з нами не говорить. Танька сказала мені що Машка винуватою, хоча ми дружимо з Машкою надалі.
- І до мене ви троє приходили тоді?
- Так. Ми усі були під воротами де ти служиш.
- Ти правою Ленка і якась розумнішою: для чого було про якусь сіно, коли нічого не було, а тепер про якогось Альошку ще буде в школі хвалитись. Звичайно що її мамаша буде контролювати, коли в неї такі історії, а головне що все придумала і нічого немає такого.
- Ти не переживай, вона далі за тобою, лиш приїхала вже говорить про тебе постійно перед нами, але краще було б коли вона не робила б такі дурні драми.
- Я згідний з тобою.
- Не знаю як тобі бути: сказати їй, чи промовчати, тут я вже тобі не порадник.
- Подумаю.
- В'ячек, ти вибачай що я тобі про неї, просто може ти ще її виправиш якось, навіщо їй проблем вдома?
- Правою ти Ленка і розумієш все правильно. Дякую що сказала, буду знати, якщо вона щось почне про того якогось Альошку нещасного.
- Я ще щось знаю, але не буду...
- Ленка, прошу тебе як кажуть «під милий бік», я ж не знаю коли тебе ще побачу і Машку також, скажи щоб я був в курсі справ. Може я тобі колись і пригоді стану. Бачиш що якось так в нас повелось що ти мені постійно допомагаєш, тоді коли вже пішла на таку дорогу, давай все по-чесняку будемо. Давай розколись Ленка, - хлопець склав руки в благаючій позі, став щиро дивитись на дівчину.
- Добре, яле як ти мене продаш, тоді вже я також не буду з Машкою дружити, Альбінова мене просто закопає, тому що про це навіть Танька не знає нічого, лиш мені Машка призналась.
- Говори вже, а то я не можу терпіти більше.
- Машка, хоче наказати Дінку. Вона намовила одного хлопця, щоб задзвонив до Дінки, там пішов кудись з нею, а він все перекаже що та буде говорити з ним про подруг своїх, про свої справи і так далі.
- А хто такий той хлопець?
- Якийсь Славик. Я ще перепитала чи про тебе мова, а вона відказала що тебе звати В'ячеслав, а того Ярослав.
- Ой, Ленка... – Хлопець розвів руками.

Коли вже В'ячеслав повернувся в частину, він ходив кругами і сам до себе провадив монолог - нащо тому дівчеську тих дурниць? Щось вигадує, сама на себе наговорює, що за характер такий, що за манери, як такою бути. А Ярослав, не хто інший, як племінник Тина Славича, адже якщо той Ярославич, виходить старий його так звався, а племінник так як дід тепер зветься. Може і їхня мамаша правою що взялась за дисципліну в хаті, пусти на волю таку авантюристку, так тобі такого наркрутить що ніякий драматург не розкладе по місцях. А тепер як бути: про Ленку не сказати і як пояснити звідки я знаю про все? А може сама проговориться, а Ленку берегти потрібно як зіницю ока, такий інформатор вартує дорого в наш час.

Через якийсь час, В'ячеслав став знову думати над усім що відбувалось навколо, хоча правильніше сказати, про те що відбувалось в його голові - а може махнути на все рукою, якісь малолітки дурачуться а я буду таким ще переживати і думати про таке, але як махнути – хлопець взяв світліну Машки – на

таку не махнеш рукою ніколи, за такую підеш на важкі випробування і жертви, треба щоб така виродилась в тих якихось Альбінових, але вона таки виродилась і тепер вже що є, те буде. А ще Машка говорить щось про мене перед дівками, виходить що любить все ж таки. А різні забаганки, капризи, вони з віком пропадуть, а ось коли є любов в її серці - вона не пропаде.

5

Почався місяць серпень. Таки першого серпня, в середу, буквально перед обідом, знадобився Раковим В'ячеслав. Коли водій його привіз, Віра Дмитрівна вже очікувала в дворі разом з Костиком, вона тут же передала Костика під нагляд, а сама сіла разом з водієм і кудись поїхали геть.

- Машка ішла з палавання лешень що, - помовиви Костик.
- Мені вона треба дуже, якщо б я був скоріше трошки. – Розвів руками хлопець.
- Вона питала нас на кого ми чекаємо і бабуля сказала що тебе. А вона не пішла додому, а кудись туди,
- хлопчина вказав рукою в протележну сторону від будинку, в якому мешкали Альбінові.
- Цікаво... – В'ячеслав подумав, що можливо дівчина очікує коли він приїде, але він вже приїхав і коли вона десь спостерігає, тоді повинна підійти вже. Хлопець машинально глянув на дах будинку, пригадуючи, що звідти вона розглядала його в бінокль. Аде раптово Костик вигукнув:
 - Йде вона!
 - Хто йде Костик? – Скwapно перепитав В'ячеслав і став оглядатись. Костик вже не відповідав, він побачив що В'ячеслав увидів Машку яка підходила заді до лавки. Пояггнувши на дівчину, хлопець відчув таку радість в серці, немов не бачив любиму людину довгий дуже час. Машка була одітою в чорні спортивні штани, а також в футболку, на плечі була спортивна сумка.
 - А я в басейні плаваю і думаю: а коли б таке чудо відбулось що я повертаюся, а Лемурчик в дворі, - підходячи промовивла дівчина.
 - Привіт Машка, - В'ячеслав встав з лавки, навіть не оглядаючись чи хто бачить, підійшов і обняв тісно до себе дівчину.
 - Привіт Костян, - Машка взяла двома руками за руки В'ячеслава від ліктів і повела вниз, коли відпустила, підійшла до Костика і також обняла його.
 - А бабулю перехитрили ми усі разом, - весело промовив Костик.
 - Молодець, гарно виглядаєш. – Дівчина жартуючи, легенько потріпала русяве волосся на голові хлопчика.
 - Машка, а та Октябрина нас побачить? – Тихо зхапитав В'ячеслав.
 - Вона не знає що ти сьогодні тут. Ти вже тепер не часто тут буваєш і тому я не пішла в квартиру, а обішла будинки два і знову сюди. Якщо хтось запитає, скажу, що автобус в якому їхала, поламався і двері не відчинялись, чекали годину часу усі люди в автобусі, - пожартувала байдужно дівчина.
 - Ти придумати можеш швидко, - промовив хлопець і подумав про драми які йому розповідала Лена.
 - Як ти тут: скучав за мною?
 - Ще питаєш, вовком вив на місяць.
 - Тоді покажи як ти умієш вити вовком.
 - А-у-у, - протягнув жартуючи В'ячек, а Костик продовжив своїм дитячим голосом за ним.
 - Можеш бути замість серени, як треба тривогу оголосити, - посміхнулась Машка.
 - Ще рівно місяць і школа вже. Хочеш в школу?
 - Вже захотілось, - призналась учениця.
 - А я ніколи не хотів щоб літо кінчалось... Вже коли приходив той вересень, як мені було гірко. Треба вставати рано, школа далеко так була там де я ходив. Але тепер вересень в мене найбільш улюблений місяць став.
 - І це тому, що я з цієї сторони обходила будинок з подругами?
 - Так. Саме тому, - підтвердив В'ячеслав.
 - Тоді вже постійно буду сюди ходити.
 - А як там в Нальчику було?
 - Гарно. Місто таке як наш Франківськ, приблизно, але в гостях завжди добре. Але слухай, як далеко їхати, думала що вже землю об'їхали навколо.

- «В гостях добре, а вдома найкраще», так говориться.
- Ткож правда. Заскучала вже була за всіма хто тут.
- За ким? – Зненацька запитав Костик.
- За тобою Костян, за твоїм другом також, за Леною, і найбільше за Октябриною сусідкою.
- Така вона вже стара, а ще так добре видить, - зітхнув Костик, як дорослий мужчина.

Усі троє почали сміятись на увесь двір.

- А я був в тебе в квартирі з Костиком, - признався В'ячеслав.
- Я знаю.
- Я ж забув: Маруся все знає.
- Надіюсь що зайдеш коли я буду вдома сама.
- Як тільки так зразу.

Двоє присіли на лавку, а Костик почав гратись м'ячем. В'ячеслав запитав Машку:

- Як там в Нальчику, може познайомлась з ким, може якийсь побачив тебе, ти в нас видна особа.
 - Вже хтось розказав про мене? А давай я відгадаю: Ленка чи Володька?
 - А чому ти запитанням на запитання? Я відповідь хочу почути.
 - А чому ти такий вимогливий до мене? Хіба я не маю право навіть з кимось знайомитись?
 - Мені ж ти заборонила щоб я не вів розмови за твоєю спиною, а сама провадиш напевно.
 - Можна подумати що таки не ведеш далі за спиною про мене; давай скажи правду. Лиш поглянь мені в очі, щоб я прочитала в твоїх очах, що правду мені сказав.
 - Машка, я буду про тебе говорити з ким завгодно, тому що постійно про тебе думаю. Для мене улюбена тема це про тебе, а ти мене хочеш лишити такого щастя?
 - Що саме про мене тобі улюбленою темою?
 - Та все що бачу: очі, помішка, коліна, груди, походка.
 - Можеш не продовжувати, - дівчина зловила В'ячеслава за руку.
 - Якщо б десь в іншому місці, я б продовжив, але тут сама бачиш.
 - А я тобі маленький подарунок привезла; брелок до ключів.
 - Дякую. Ти навіть там пам'ятала про мене.
 - З мамою спорила всю дорогу. Ось наприклад: там де я з тобою була, тоді коли ми двоє прощались, перед тим як я мала їхати, в того мента є брат, Санька такий. Так в того Саньки є дівчина, моя ровесниця і вже з ним ходить більше року, я мамі сказала про них. А вона мені відказує що немає батьків таких як треба для малолітки тієї. Так що мамашу нашу - не переконати нажаль...
- Машка ще побула половину години, а так пішла щоб просушити свого купальника після плавання в басейні, який стояв в неї в спортивній сумці, а В'ячек став збиратись знову в частину, так як Дмитрівна повернулась з Колею, водієм майора, годину після того.

6

Почався навчальний рік. Костик пішов в перший клас, а дівчата в десятій. Обставини склалися так, що В'ячеслав справді став вартовим на подовольчому складі, а до Ракових вже не заходив другий місяць. Так як з військової частини він нікуди не виходив, також не мав нагоди десь добратись до телефону, тому не бачився з Машкою вже давно.

В'ячеслав зрозумів, що тепер в нього нічого напевно не зміниться і так буде аж до весни, а тоді вже прийде чекати наказу, про своє звільнення з армії.

Хлопець стояв на роздоріжжі: перший шлях, який був більш за покликком серця, це щоб після армії, знайти собі житло в місті і тут проживати. Другий шлях був протилежний: їхати додому, ставати до праці і складати гроші на автомобіль. Звичайно що такий був більш реальний, але хлопець не хотів щоб так відбувалось навколо нього. Якщо тут залишатись, потрібно шукати працю, сам не почнеш малювати, тому що було кілька причин: немає інструменту жодного, немає клієнтів на замовлення жодних і сам не усі деталі такого ремесла він особисто міг робити, а щоб самостійно освоїти наприклад рівно смужки, а тим більше карниз по стелі, це не так просто. На перший раз потрібно хоча якесь приміщення що потренуватись, адже в чийсь оселі, не будеш робити навики такого ремесла. А професії іншої, в хлопця просто не було, і тому так склалися навколо нього умови.

Часу залишалось половина року і потрібно було вирішувати як бути вже від тепер.

Почекавши ще тиждень часу, В'ячеслав просто не витримав, він пішов до майора Ракова, просити звільнення хоча на половину дня, мотивуючи тим, що хоче замовити переговори з батьком в Мукачеві. Насправді хлопець хотів щоб якось побачитись з дівчиною, тому він просив щоб дати йому звільнення в неділю, знаючи що Машка буде вдома, якщо він зможе піти в місто до обіду.

Майор погодився на таку справу і в неділю солдат був звільнений до п'ятої години. Зразу вийшовши за ворота, він знайшов першу телефонну будку і набрав номер до Альбінових. Телефон зняла їхня мама. В'ячеслав привітався, попросив Володьку до телефону. Коли той підійшов, почалась розмова:

- Здоров Володька, це В'ячек.

- О, здоров дружище, як ти?

- В мене вихідний і я хочу, сам знаєш, коротше побачитись десь.

- Добре. Але я думаю десь в місті, а не тут. Ти трохи місто знаєш?

- Скажи де, а я подумаю.

- Сідай на автобус номер «два», запитаєш в автобусі де парк Шевченка, вийдеш на вулиці Пушкіна і почекай при вході до парку, таки на тій вулиці.

- Через скільки вона буде?

- Зараз збираюсь, - Володька нятякнув ніби він має з кимось зустрінутись і В'ячеслав все зрозумів.

- Добре: я їду до парку.

Чекати прийшлося біля сорока хвилин, над'їхав Володька, він зупинився і Машка вийшла з автомобіля. Володька тут же поїхав геть.

- Машка, що вже цього разу придумала сказати вдома? – Замість вітання, запитав В'ячеслав.

- Володька сказав що відгонить машину в гараж, тому що в ночі хтось крутився коло неї, боїться що колеса не зняли, в наш час це вже закономірністю стало. А сказала що піду до Ленки, правда я швидше піша на п'ятнадцять хвилин з квартири і почекала на нього.

- А коли ти прийдеш пізніше, що тоді?

- Скажу що Ленка просила в місто з нею поїхати; та щось придумаю. Тобі важче звільнитись як мені з мого «дисбату». А я брелок твій забула взяти, швидко збиралась на побачення з тобою.

- Ще побачимось в майбутньому надіюсь.

- Ти сьогодні натуральний солдат, - Машка поглядом оцінила свого друга у військовій парадній формі.

- В мене є гроші, пішли щось поїмо може, - запропонував хлопець.

- О, слухай як свистять на стадіоні, напевно що тренеровка якась: скажу що на футболі були з Ленкою, ніби вона болільниця така за футбол і мене потягнула з собою.

- Що хочеш поїсти?

- Зараз не хочу, може пізніше.

- Як скажеш. Тоді підемо в парк просто посидіти.

Двоє пройшли в глибину парку, спочатку направились до лавочки яка була пофарбованою і виглядала на вигляд більш збереженою, але дівчина поглянула на протилежну лавку:

- А давай тут сядемо, - запропонувала Машка.

- Лавка якась подряпана така, може на ту кращу.

- Зате в тіні, не видно так з алеї буде нас, - настояла дівчина.

- Також вагомий аргумент, - погодився В'ячеслав.

Хлопець хоча був у військовій формі, але він мав документ про звільнення і не остерігався патруля. Машка була одітою в спортивні штани, ті ж самі чорного кольору, а по кремовій кофті, оділа червону курточку, коротку до пояса.

- Дивись скільки тут надряпано всього, може ти залишеш свій автограф на лавці? – Посміхнувся В'ячеслав до дівчини.

- Ще тут написати «Лемурія», жаль що немає ні ручки, ані цвяха якого.

- Тут без нас скільки всього.

- Глянь що тут написав хтось – стала в голос читати Машка. – «Вітя плюс Ліза - любов у кровній клятві». Нічого собі якісь закохані були. Цікаво хто писав: він чи вона.

- Думаю що вона: букви, якось так гарно вивідені, хлопці так акуратно не пишуть в більшості.

- Напевно ти правим, - погодилась дівчина.

- Машка, як нам дальше вести контакти наші? Не будемо так по лавках писати одне одному, хіба що листами будемо користуватись, як усі закохані роблять.

- Напишеш Володькові, а він мені передасть. Йому ніхто не пише, буде знати що лист для мене.

- А мама коли взнає, вона може ось так взяти твого листа і прочитати?

- Може. – Конкретно відповіла Машка.
- Думав, що люди в місті більш такі делікатні до таких справ. Наприклад мій дід ніколи б не зробив такого, за бабу не ручаюся звичайно.
- Це твій дід, а це моя мама, вона може якщо хочеш знати. Так що думай коли писати будеш, щоб листа не прочитала ненароком і сам розумієш що опісля.
- Машка, - хлопець нахилився до дівчини, - я тебе буду все життя любити, я думаю про тебе день і ніч...
- Можливо я не буду навчатись тут в Івано-Франківську, як Володька.
- А де тоді?
- В Києві.
- А чому там, так далеко?
- Там є знайомі Тина Славича, хоча тут також є, але там більша преспектива в тому все ж таки.
- Я на Закарпаття, а ти до Києва, одне від другого подальше виходить.
- Так виходить. Молоді роки, люди вибирають професію, налаштовуються в життя і тому так буває.
- А ти мене не забудеш в тому Києві?
- Такого як ти «забудеш»? Першого свого, жодна не забула, якщо ти не знаєш цього ще.
- Я так зрозумів що в нас наступає період, коли ми не зможемо бачитись часто, але що робити коли так життя якось пішло в нас і доля наша така...
- Лемурчик, - дівчина зітхнула, - ти може думаєш, що моя мама проти того, що ми дружимо двоє, а твої там вдома рідні будуть за тим? Я не думаю так. Мама мені говорить: поїде він додому і все на тому буде. Якщо люди якісь на Закарпатті живуть, займаються своєю роботою, а тут якась вчитись буде п'ять років, навіть вона їм в родині така. Я так послухала і погодилась з мамою.
- Не можеш ти такого думати, не так все воно.
- Ти зараз так мені тут, а там по-іншому сам будеш; побачиш.
- Мала ти ще і нічого не розумієш я так бачу.
- Ой, який вже пережитий мужчина, куди там мені розуміти такі речі.
- Пішли купимо морозиво, - нараз запропонував В'ячеслав.
- Морозиво можна, якщо «Пломбір» буде десь тут поруч. – Погодилась Машка і встала з лавки.

7

Після того коли поїли морозиво, двоє пішли щоб підняти на колесі і поглянути на місто з висоти. Вже коли піднялись вгору, В'ячеслав не вдержав щоб не запитати Машку:

- А ти нічого не хочеш мені розказати, що було в тому Нальчику? Ви що там спали від ранку до вечора і нічого не відбувалось?
- А чому ти так мене питаєш немов такий, що я йому зобов'язана все признаватись?
- А що, хіба немаю права?
- Ти не чоловік мені; виходить, що не маєш.
- А я думав що вже маю трохи. Ти ж мені забороняла з дівчатами вести бесіди, виходить ти маєш право забороняти, а я немаю?
- Не буває так «маю трохи»: маєш, або не маєш.
- Машка, чому ти постійно сама собі робиш проблеми? В школі наговорила на себе про якусь стодолу і сіно, тепер далі ще щось придумаш.
- Мама мені сказала, що ви люди, які живете в Карпатах, дость горді і впевнені в собі, але я думаю, що коли якась проблема, саме тоді потрібно показати свою впевненість і гордість.
- Твоя мама, свої проблеми вирішує завдяки якогось «чемодана», як вона називає його, тоді де ж її горідсть і впевненість?
- А чому ти так про неї? Ти не любиш мою маму, тому що вона не живе так як ти вважаєш правильно?
- Не тому. Вона не дає тобі нормально жити і вмішується в твої особисті справи. Ось ти вигадуєш різні історії, щоб піти в парк зі мною; воно нормально? Якось старої Октябрини боїшся, а перед подругами показувати любиш щось з себе.
- Я могла не вигадувати і не піти просто: ти ж просив Володьку, хіба не так?
- Я просив, але ти не могла б піти просто так.

- Я, ж прийшла. А коли в тебе буде колись дочка, тоді я б поглянула з сторони, як вона буде в п'ятнадцять років, ходити кудись і ти нічого не скажеш, тому що вона сама повинна вирішувати свої проблеми і поводитись впевнено з гордістю.

- А чому ти сказала в мене? Ніби я буду мати дочку, а ти зі сторони, так як сусідка ваша, будеш спостерігати, як я буду поступати з нею?

- Не зрозуміла, що тут тобі не подобається?

- А тому, що не я буду лишень мати дочку, а ми двоє, я ж хочу діти з тобою мати, розумієш тепер? Сама сказала про мене, що я буду гарний батько; забула вже так скоро?

- Батько може і гарний, а ось чоловік для жінки, коли так будеш її рамки ставити і сваритись за кожні дрібниці, тоді не знаю навіть.

- Далі для якоїсь ніби «жінки», мені не подобається такий тон твій, Машка.

- Що саме?

- Чому ти не можеш сказати: чоловік для мене, наша дочка, наші діти і так далі. Чому ти боїшся признатись сама собі, що ми не просто тут так щоб побачитись? Ось тепер подумай хто з нас гордий і щось з себе показує; подумай добре.

- А може я ще вибирати буду в майбутньому, а тобі скажи лишень, тоді до слова будеш чіплятись кожного. Я обережною повинна бути в такому випадку.

- Не там ти обережність приміняєш, якщо хочеш знати.

- Послухай, - дівчина як сиділа навпроти (щоб була рівновага в корзині на колесі, яке поволі крутилось вже вниз), нахилилась і глянула в очі В'ячеславу, - ти чому такий сварливий якийсь в мене?

- А ти не знаєш чому? Тому що люблю тебе і мене дразнить все що стоїть на дорозі поміж мною і тобою. Життя таке якесь складне в мене, як ти сказала тоді коли ми стояли там на вулиці в Ладі вашій, «чому все не так як мені хочеться». Так само в мене тепер: не так як хочеться.

- Ти мужчина, ти повинен зробити все, щоб те що тобі хочеться, зміг мати.

- Я постараюсь.

- А я побачу.

- Тоді скажи мені правду: ти мене любиш?

- Ось ти мені сказав що я мала, не розумію, а ти хіба розумієш, коли хочеш щоб я такі відвертості тобі тут на цьому колесі признавалась? Це у вас, хлопців, все так просто, а в нас не так: про таке признатись особисто я, можу лиш тоді, коли в мене буде максимальне задоволення від того кого я полюбила, а не так на кожному перехресті. Ти читав на тій лавці: «Любов у кровній клятві».

- Я вже зрозумів: все у вас з кров'ю пов'язано повинно бути.

- Що ти такого зрозумів? – Дівчина засоромилась і відвернула очі вниз, а так зкрила долонями личко.

- Опустив я момент виходить?

- Коли саме? – Голос в Машки змінився і В'ячеслав тут же пригадав як тоді, тринадцятого вересня, минулого року, коли дівчина промовила до Ленки що хоче вчитись не на стоматолога, а на кордіолога, саме такий хивлюючий голос, був тоді в неї.

- В тій Лемурії тоді.

- Надумав собі такого всього, - дівчина жартуючи вдарила хлопця вище коліна, але як вона відреагувала, по цьому він зрозумів, що тепер попав в саму «десятку».

В'ячеслав хотів ще сказати але промовчав, він подумав лишень про себе: я то може надумав собі, а ти ж таки похвалилась в школі і гловне тим, чого не було насправді. Але висказатись перед Машкою не посмів все ж таки, щоб дівчину якось жартуючи не образити і не обнажити її таємні сподівання. Він сказав інше:

- Для мене досить, що ти звеш мене Лемурчик, мені доволі сказано тим.

- Якщо чесно, В'ячеслав нормальне ім'я, а ось звати тебе В'ячек, якось мені не дуже підходить.

- Тоді можеш як тобі подобається; мені все одно.

- Тоді хватить поки що для тебе того, що ти знаєш до сьогодні.

- Цікава ти Машка і загадкова, але мені ти саме такою подобаєшся. Буває, що я не розумію всього, але все ж таки ти розумна дуже дівчина. Ось так я можу щось спорити, а піду коли сам, тоді немов мені відчиняються двері якось невідомої таємниці твого характеру і стає якщо не все повністю, тоді дещо зрозумілим.

- А недавно сварився зі мною.

- Пробач, більше не буду. – Хлопець взяв руку дівчини, підніс до вуст і поцілував.

Наступив 1991 рік. Пройшли невеликі, але все ж таки зміни в службі В'ячеслава. Водій Ракова вже звільнився, поїхав додому. Замінив того інший, який прослужив половину року. Служба була вільною, а так як в державі почався безпорядок, він також був очевидним в лавах збройних сил країни. Але для солдата, який вже прослужив рік з половиною, такий бардак був вигідним; він почувався досить зручно в такому. Хлопець навіть був радий тому, що його майор не взяв за водія, тому що потрібно було інколи возити того і так цілий день мотатись і ще вдобавок мити та ремонтувати машину.

Коли б хто інший на його місці, маючи можливість тягати все з продуктового складу що лиш під руку попадеться, напевно вже б зібрав доволі грошей, але рядовий Лемур, не дуже тим переймався, також він не хотів щоб себе зганьбити перед майором Раковим, який так виручив його на початку служби, коли було досить важко молодому солдатіві. Хоча все ж таки, щоб мати гроші свої і трошки більше чим виділяли солдатам, В'ячеслав продавав продукти вже перевіченим солдатам, за яких міг поручитись сам перед собою.

В хлопця було одне на голові як ніч так день, він вже злився сам на себе, мовляв: за такий час служби, хлопці вже стали більш серйозними мужчинами, а йому задавалось що він повертається назад в юність, немов вже на світі нічого не має лиш одна особа, яка є предметом його мрій і задоволень...

Насправді В'ячеслав вже не бачився з Машкою давно, а якщо точніше, ще від тієї неділі коли вони були двоє в міському парку. Так очікуючи з дня на день, що можливо вистрибне якась нагода побачитись, солдат протягував свою службу до дати звільнення, або як говорять в армії до «дембеля».

Новий рік, він також з усіма зустрів у віськовій частині, але після Нового року, пішли зразу шкільні канікули і Костик, захотів побачити В'ячека, тому що заскучав за ним. В школі, Костик вже мав товариша також, але своїми новинами і мріями, бажав поділитись з бувшим свої наглядником.

В четвер, третього січня, В'ячеслав був в Ракових від години дванадцятої дня, до третьої після обіду. Вдома також була Віра Дмитрівна, вона вели розмову про те що тепер вже усі святкують Різдво, як це було давно ще, тому що з релігією, держава більш не бориться як з негативним явищем в суспільстві. Дмитрівна, також готувалась до Різдв'яних свят, і проговорилась, що приїде мама Костика до них. Але В'ячеслава зовсім не цікавила донька Ракових, він думав як зателефонувати до Альбінових, можливо Машка вдома і проведе його в частину. Він очікував нагоди, але коли зрозумів що все одно господиня на кухні і вона почує його розмову, вирішив сказати їй що телефонує до Володьки, а сам в розмові не буде називати ім'я жодне і тоді просто запропонує зустріч на одну хвилину. Вже сьогодні хлопець не хотів випустити нагоду, щоб не побачити, а коли ні, тоді хоча б почути, голос любимой дівчини.

Вже коли Костик награвся з В'ячеком, і Дмитрівна сказала щоб той ішов поспати після обіду, В'ячеслав став прощатись з Костиком і заодно попросив дозволу зробити один дзвінок з телефону ніби до Володьки, просто запитати як в нього справи. Дмитрівна погодилась без зайвих питань. Набравши телефон, він став чекати.

- Алло, відізналась Машка.

- Привіт, це В'ячек. Я зараз в Костика тут, але спішу на службу, може вийжеш на одну хвилину поздороватись, я вже давно тебе бачив.

- Заходи до мене, - запропонувала Машка.

- А все добре там?

- Заходь я сама вдома, зараз одінусь і піду з тобою. Але я тебе чекаю в квартирі, надіюсь що пам'ятаєш двері наші.

- Добре. – В'ячеслав пригадав що він говорив і чи Дмитрівна не здогадається, хоча він сказав ніби все правильно, а те що сказала Машка, Дмитрівна не могла почути.

Попрощавшись, хлопець швидко побіг навколо будинку, він хотів щоб швидше вийти, щоб ненароком мама Альбінових не повернулась. Також він надіявся що так звана Октябрина, не видить зимою на балконі, а десь спить напевно.

Поки він піднімався по сходах на п'ятий поверх, він подумав про те що почув від Віри Дмитрівної: як час змінився, не дарма дід Яким говорив що москалі прийшли і підуть, а люди будуть жити далі, як колись жили. Виходить що так буде скоро, вже починається що з партії сміються, в церкву люди ходять, свята Великодні і Різдв'яні, святкувати почали. Хоча в селах ніхто не переставав святкувати, правда церкви де були спалені, де зачинені, з інших музеї поробили «Релігії і атеїзму», але тепер вже все

повертають, відбудовують, ремонтують, тому і в тата роботи скільки. Якщо вже в місто до військових людей дішло накінець що свята потрібно святкувати, тоді про яку партію говорити можна.

З такими думками, В'ячеслав опинився перед дверима Альбінових, він хоча був тут скоріше, але тоді не розглянув як двері були гарно оббитими коричневим дармантином і шапочки цвяхів вились узором знизу вгору. Йому як майбутньому майстрові, який вже працював з батьком по оздобенню інтер'єрів, все що мало відношення до оздоблення, не могло бути не поміченим.

Двері Альбінових були на останній площадці, так як будинок був п'яти поверховим. Коли підніматись сходами, виходилося на прямокутну площадку, трохи вліво і були їхні двері. По лівій руці були двері сусідів, а по правій, жила сусідка, яка стежила за дівчиною і що могла побачити, не опускала нагоди щоб не передати Наташі. Тому В'ячеслав тихо неначе кіт, підійшов до дверей і натиснув кнопку дзвоника. В квартирі роздався неначе спів пташки, і хлопець оглянувшись вниз на сходи, став чекати.

9

Машка відчинила двері, дівчина була одітою в білого светра, який був майже до колін, а з під нього виднілись трохи короткої спідниці, та ноги в колготах чорного кольору. Вона посміхнулася і двома руками обняла хлопця просто на порозі:

- Лемурчик, як я тебе бачила давно. Заходь сюди.

- А ти чому ще не одітою в куртку зимову, я думав ми зразу підемо.

- А що так спішиш дуже?

- Не спішу, але тут бути якось страшно. Мама коли приходить?

- Не переживай ти вже так; прийде пізніше.

- Тоді давай скоро одівайся і пішли вже.

- Чому ти так боїшся всього? Ходи в мою кімнату, поглянеш як я живу, тобі хіба не цікаво?

- Я вже був і дуже цікаво, але як зараз мамаша ваша надійде, а ми двоє, що тоді буде?

- Їсти щось будеш? Хоча чаю, на дворі зима все ж таки.

- Машка, який чай, я поїв в Ракових з Костиком разом, не голодний зовсім.

- Іди за мною, - дівчина потягнула за руку хлопця в зал, а так в свою кімнату. Коли двоє зайшли, вона жартуючи штовхнула що він впав на ліжко. Коли В'ячеслав підвівся і сів, він промовив:

- Все, я рішив: після армії йду жити тут квартиратом до тебе. В ніяке Мукачево не поїду.

- А давай приходь. - Машка була такою веселою і красивою, що хлопець побоявся щоб не спокусила його на щось більше як поцілунки.

- Машка, давай ходімо; я себе так вічуваю як електрик на стовпі під напругою. Зараз двері клацнуть і в мене інфаркт, а ти ще не кардіолог, - він встав з ліжка і направився виходити з кімнати.

- Я одінусь, почекай тут. - Дівчина вийшла в зал до шафи, яка була в мебельній стінці.

В'ячеслав нараз собі подумав: вже на другий тиждень в школі, буде знову хвалитись як тоді про сіно і про того Альошку з Нальчика, лиш тепер скаже що я був в неї в спальні, а вже далі що дівчиська стануть плести язиками, не важко додуматись. Але те що хлопець подумав, могло відбутись після канікул, а ось що його чекало за кілька хвилин, він навіть не міг передбачити.

- Лемурчик! - Машка поклікала з залу, - зараз виходимо і дивись в сторону під двері Октябрини, якщо в шпарині під дверима появляються дві тіні, це її тапочки і вона дивиться в нас крізь свою «підзорну трубу» в дверях.

- І що буде? Може я тихо перший вийду?

- А я хочу щоб вона мене побачила з тобою.

- Для чого?

- Просто хочеться мені так і все.

- Будеш проблеми мати.

- Я все одно їх маю постійно; подумаєш: одна більше, одна менше проблема.

- Ходи вже, - квапив хлопець, так як бачив що година вже така, що де-хто повертається з роботи.

Коли двоє вийшли на площадку, Машка так зачинила двері щоб було навмисно чути і не спішила іти а спостерігала під двері сусідки. Там почулось шуродіння і справді тіні з'явилися в шпарині, але Машка замість того щоб втекти по сходах, обняла руками хлопця, притиснула до стіни і почала цілувати.

В'ячеслав не знав що робити, він взагалі не розумів що відбувається і для чого такий сценрій вона робить. Але тут раптово Машка немов щось пригадала:

- Ой, почекай секунду: в нас вчора була вечеря і косточки повинна була віддати для Наркома.

- Для кого? – Здивовано перепитав хлопець.

- Собачка в неї є така, - Машка кивнула на сусідні двері, - Нарком зветься.

Дівчина швидко відчинила двері, пройшла на кухню і взяла паперову коробку від вермишелю, вона повернулася і знову зачинила двері. Опісля підійшла під двері сусідки і натиснула дзвоник. Двері тут же відчинилися і на порозі появилася літня жінка низького росту, в окулярах, постиженою, а решта волосся пофарбованим на світло-рижий колір.

- Привет Ольга Евстаховна. – Промовила дівчина.

- Здрастьє, - жінка повела очами по В'ячеку.

- Здесь косточки для вашего Наркома. – Машка потягнула коробку сусідці, та взяла мовчки дивлячись далі на хлопця.

- Мать уже пришла? – Запитала раптово Євтахівна, (вона же Октябрина).

- Нет пока. – Відказала Машка і швидко змінила тему. - Познакомтесь с этим молодым человеком. Зовут его Вячеслав, девятнадцать лет, красавец, как сами видите.

- А в воскресенье был какой-то другой мне кажется. - Сусідка поправила окуляри.

- Тот кто был, это просто знакомый, а этот друг, и при том близкий очень, очень. – Дівчина оперлася, на ліве плече солдата, поклавши руки на його рамено.

- А вы учитесь Вячеслав, или может работаете уже?

- Я в армии ещё. – Відказав хлопець.

- Как в армии? А здесь что делаете?

- Так, в увольнении сегодня.

- Это что за армия пошла такая, вы с какой части осмелюсь спросить? – Сусідка змінила вид обличчя.

- Это военная тайна. – Випередила Машка, щоб хлопець не сказав. - Вы ещё надумаете и позвините в часть туда, чтоб его наказали там.

- Я б пошла сама туда, и сама бумагу написала, только кто старую слушать станет. От пошло все на «кузькину мать»: солдаты целуются с малолетками, среди бела дня. Какая срамота, только глянь.

- Разве плохо? Любовь и все такое, - іронічно посміхнулася дівчина.

- А ты Маша извени, только оно и видно что девка без отца растет. А если б мне, на месте твоей матери, я б тебе так врезала, ты б запомнила как следует «все такое». Вы ведь комсомольцы, а какой моральный облик?

- К счастью моему, матерями не меняются, а комсомола уже нет, если вы ещё не в курсе.

- Ну что творится, что творится, ужас!

- Ну, мы типа пошли гулять, - промовила Машка і взяла за руку В'ячеслава.

- Ой не выдержу! Держите, счас упаду! Учитесь надо, а они вот что!

Двое почали швидко спускаться по ходах. Сусідка зачинила двері і тут же відчинила знову, вона гукнула в слід молодим:

- Маша, за косточки спасибо!

- А, косточки, - відізвалася дівчина, - да пожалуйста. Приятного аппетита Наркому!

Коли двоє вибігли на двір, В'ячеслав оглянувся на під'їзд і з тривогою запитав:

- Машка, ты для чего так вчудила? Ты подумала что теперь з того всего выйде?

Дівчина посміхнулася, від припливу емоцій підбігла вперед, почала крутитись на снігу і приспівувати, піднявши руки, стала повертати долонями:

- Выйду, выйду, я плясать, в новинках ботинках, все ребята говорят, что я кабардинка!

- Точно кабардинка. Боюсь что тебе мамаша даст добре нини; попляшеш ты в неї. Будуть тебе «новые ботинки».

- Октябрина, від злості, сама напевно кості погризе зараз, - посміхнулася Машка.

- Ні, ты поясни мені для чего ты так придумала?

- А щоб ты більше не казал мені як минулого разу, що я усіх боюсь. Тепер ты виходить що боїшся, навіть не наважився зі мною побути в мене: чай выпити, музыку послушать, рыбки в аквариумі розглянути. Так хто тепер боїться Лемурчик наш гордый такий і сміливий, коли нікого немає поруч?

- А про кого вона сказала что був в тебе?

- А про Славика Демчука, але вони були з Тином Славичем не в понеділок, а вчора. Мама спекла півника, кісточки з нього залишились, як сам бачив.

- Це той самый що його Володька не любить?

- А чому його не любити? Нормальний він, також вчитись буде на медика як ми.

В'ячеслав замовчав, він не міг розібратись в тому що трапилось буквально за годину часу, тим більше розбирати йому те що було ще в понеділок. Йдучи в частину, Машка йому розповідала щось про своє дитинство, а хлопець немов не слухав, він старався та хотів зрозуміти; хто вона такою насправді, та сама Машка Альбінова і який характер в неї, тому що до тепер, таких людей, він ще не зустрічав.

10

Вже того вечора, хлопця тривожили власні думки. Як воно те все второпати собі в голові: з однієї сторони ніби так приємно було коли почула мій голос, тут же мене запросила в квартиру свою, навіть якимось так поводитись як жінка, коли чоловік прийде з роботи, зустріне, обніме за шию, поцілує, гарна з неї буде жінка колись виходить все ж таки. А з другої сторони: хіба вже робити такі сценарій кільки за того, що я сказав, що вона ще мала і боїться? Але почекай: про який сценарій мова іде: Машка не знала ще годину перед тим, що я є в Ракових і буду до неї дзвонити телефоном, виходить так, що кісточки були само собою в коробці, тому що вона швидко з кухні повернулася і не шукали в що їх зібрати. Виходить, що для того Наркома, кісточки це не сценарій, а просто так повинно було йому бути. Але для чого їй, щоб стара якась сусідка, нас бачила? Вже дівки в школі там все зрозуміло, але тут для чого таке робити? Виходить все для того, що сказав був тоді на тому колесі, що вона боїться старої Октябрини, а перед дівками щось з себе показує. А тепер Машка вирішила перш всього, перед старою щось показати, а з дівками вже в школі будуть драми, після канікул.

Але як з такою жити, коли вона стане дружиною, коли почне якісь як кажуть «номера» викидати перед людьми, хоча якщо з сторони поглянути все немов логічно і зрозуміло. Головне щоб звільнитись з армії, хоча що буде опісля, також ще питання, і не з протих.

А як Машка пропонувала щоб залишився в неї, коли сказав що в Мукачево не поїде, але що з того коли питання впирається в одну людину, в їхню маму, коли б з нею поладнати, але як тут поладнаєш, коли малій вчитись, а мені гроші заробляти, інакшого виходу не існує на превеликий жаль...

Після такого сценарію, В'ячеслав хотів дізнатись як там все відбулось, тому що сусідка точно все доклала як стртегічний спостерігач, інакше бути не могло, але як дізнатись? Потрібно вийти хоча б на Ленку, вона точно щось вже знає, але це також складно, так як до Ракових не покличуть, поки буде школа, Костик не буде напевно мати доволі часу щоб скучати, хіба що колись в неділю.

Наступного дня, прийшов лист від рідних, В'ячеслав дізнався про те, що в Мукачево помер сусід, також про нову автівку, яку купив його батько, а значить якщо є вже автівка, можливо він візьме щоб поїхати в Івано-Франківськ, правда для цього потрібно зробити посвідчення водія, але воно зробиться вже після армії. Також було написано в листі, що роботи дуже багато і усі з нетерпінням чекають на нього з армії, так що грошей можна зараз заробити доволі і також товару появилось закордонного, тому багато і куди, є потратити зароблені гроші.

В'ячеслав підрахував, що йому залишилось ще пробути в армії якимось не повних чотири місяці, а можливо ще скоріше, адже він живе добре з майором Раковим, а той вже замовить в штабі за нього, так що можливо піти в першому турі вже додому.

Виходило так, що Машка провчиться десятій клас коли вже солдат звільниться, потому ще один клас буде останній, тобто одинацятий і вже того літа вона зможе подавати документи щоб поступати. А там можна, коли вона буде наприклад вже на третьому курсі, думати про одруження, але до того часу, потрібно купити машину любою ціною. В результаті десь на дев'яносто п'ятий рік, можна вже буде планувати весілля. Але як воно є – думав хлопець – ніхто ні мене, ані Машку, не питає як ми хочемо жити, працювати, навчатись, чому таке життя якимось що немов все сплановано і лишень так і не інакше повинно бути, а може мені не подобається так жити, так робити і так планувати, може я б собі сам вибрав дорогу в життя.

Ще одне питання, про яке було страшно думати, але його було неможливо обминути, воно заключалось в тому, якщо мама дівчини не захоче щоб саме цей хлопець був в неї зятем. Таке питання можна вирішити не підкорившись її волі, але тоді де жити з Машкою? Не підеш в квартиру до людини, яка не хотіла тебе і не хоче жити під однією стелею з тобою, злитись буде на доньку що та пішла їй на перекір, як тоді бути? В Мукачево також немає сенсу тягнути Машку, що з нею там робити, тут як не як, але

обласний центр, тут вона працювати зможе по своєму фаху кардіолога, а мені прийдеться шукати чим зайнятись в такому випадку. Як воно все складно в житті – В'ячеслав заходив в глухий кут і просвіту з нього просто не бачив. І що найгірше було для нього, що він не був з тих людей, які на все махають рукою і думають якось воно буде, він хотів щось бачити перед собою, але те що він бачив, було невтішним для нього нажаль...

Є люди що живуть бідніше, не мають платної професії, але в них немов складеться по житті якось менш-більш нормально, якийсь є все ж таки порядок, а тут ніби і грошей є в них, і професія платна, і роки молоді, що людина може планувати в такому віці, але все ж таки якась причина такого немов невизначеного становища, і хлопець починає розуміти відвічну істину життя – в нього немає найціннішого - немає мами... Була б мама, все було б по-іншому, тому що коли взяти сім'ї де немає мами, там майже завжди так як в нього. Мама є та сама основа, на якій тримається сім'я і все що проходить в родині, починаючи від народження. Навіть якщо Машка і брат її залишилися без батька, все одно їхня мама, тримає порядок в домі, і діти вийдуть в люди, тому що вона думає про їхнє майбутнє.

11

Двадцять третього лютого, було військове свято: День радянської армії. Це був останній рік Радянського Союзу як держави. Навколо в Європі і в середині країни, все бурлило в швидкому темпі, але молодим людям було немов байдужно все що відбувається. Кожен юнак чи дівчина, думали як красиво і стильно одітись, як тоді висловлювались: як розкрутитись, і вільно жити, як тобі подобається.

Раков Володимир Михайлович, на свято, падарував конверт В'ячеславу в якому були гроші. Він хотів якось віддячитись солдатві який допоміг з онуком. Також пообіцяв що завтра, в неділю, відпустить щоб той був вільним до кінця дня. На таку пропозицію відгукнувся хлопець і сказав що все ж таки зайде побачитись з Костиком, тому що саме в дворі на вулиці Лютчиків, усі його знайомі і вже привик він там проводити свій досуг.

Наступного дня, коли вже В'ячеслав був в Ракових, він думав як зв'язитись з кимось з Альбінових, якщо не з Машкою, то хоча б з Володькою. Коли Віра Дмитрівна пішла в магазин, він набрав два рази телефон, але ніхто не відізвся. Виходить що вдома нікого не було і хлопець став думати куди б вони могли податись.

Двоє вийшли в двір, було похмуро, але не дуже холодно як для зими, Костик побіг до дітей які грались в снігу і ліпили якесь місто з башнями. В'ячеслав почав ходити колами по дворі. Він давно бачив Машку, хотів сьогодні, але не вдається, тому хлопець був нервово збуджений.

Нараз він побачив, як з під'їзду вийшов мужчина і направився до Жигулів. В'ячеслав зрозумів що це не хто інший, як батько Лени. Він вирішив піти на пролом і підійти запитати чи Лена зараз вдома. Тим більше що йому залишилось мало служити, хлопець вже не боявся що хтось щось наговорить Раковим чи щось подібне. Швидкими кроками, поки чоловік розвертав своє жовте Жигулі, В'ячеслав підійшов до дверей легкового автомобіля.

- Доброго дня вам! – Привітався В'ячеслав.

- Здоров! – Батько Лени ручкою почав крутити корбу, щоб відчинити повністю віконце.

- Я перепрошую, ви напевно батько Лени?

- Ні, - мужчина поглянув як хлопець з непорозуміння став дивитись, тут же виправив. – Я тато Оленки, вже зараз не модно по-москальському доньку звати; ось так тепер!

- Зрозуміло, тоді Оленки все ж таки тато? Звати вас дядя Міша.

- А тобі ще довго тут бути при войску?

- До весни.

- О, вже хочеш додому дуже?

- Звичайно що так.

- Та йди там Оленка вдома, подзвониш і вийде, якщо тобі вона треба.

- Дякую. Який номер квартири?

- Сорок другий. – Мужчина моргнув оком і почав їхати.

Ось такі б старики були в Машки, що мужик то мужик, сам додумався що не він мені потрібний, а донька Оленка. Набравшись сміливості після такого діалогу, перестрибаючи по дві сходини, хлопець

підійшов до дверей під номером «42». Він натиснув кнопку дзвоника. В квартирі почувся якийсь шум і на кухні задзеленькотіли баняки. Під дверима почувся голос господині:

- Що вже забув, ключів не маєш що тридзвониш?! – Двері відчинились і господиня подумавши що її чоловік повернувся по щось, навіть не дивилась, а шмигнула знову на кухню. В'ячеслав став і не знав як повестись далі. З кухні доносився запах борщу який варився. Покрутившись, він постукав в одвірок.

- А що з тим старим нині! – почувся голос з кухні. Тут підв'язана фартушком, показала жінка.

- Я перпрошую, це я вас потривожив.

- А, а я думала що мій щось забув і вернувся, - жінка почала голосно сміятись сама з себе, поклавши руку на груди і розклавши широко пальці правої руки.

- А Оленку вашу можна на хвилинку?

- Зараз скажу щоб вбралась, неділя ж нині.

- Я почекаю в дворі, нехай вийде, я щось запитаю її.

- Добре, добре.

В'ячеслав, потер долоні рук і побіг вниз по сходах в двір. Через три хвилини, вийшла Лена, (чи вже Оленка від сьогодні).

- Привіт В'ячек!

- О, здоров Оленка.

- Ти вже як мій предок, десь був з ним може?

- Був. Запитав чи ти вдома.

- Маманя на борщ просить тебе.

- Дякую, я вже поїв в Ракових.

- А якщо б Наташка Альбінова просила, напевно побіг без запинки.

- Саме хочу запитати тебе про Альбінову, не бачив її ще від канікул літніх.

- Точніше сказати, ще від її ліжка тоді.

- Вже похвалилась і напевно добавила як вона вміє?

- Ой що було, як вже Наташка виписувала їм двом; Володькові заодно також.

- Не зрозумілою мені зовсім та Машка, якщо чесно.

- Та все зрозуміло: мала хоче показати щось з себе, такий вік в неї. Машка не погана дівчина, просто нема кому її вибити добре так час від часу; видно Наташа не справляється з нею вже.

- А де вона поділась, що нікого в них нема?

- Поїхали напевно кудись з тим дятьком, ранком Волга стояла я бачила.

- Передаш привіт від мене.

Тут з дверей під'їзду, вийшла мама Лени, вона почала звати доньку і солдата на борщ.

- Все ходімо, мама не відчепеться від тебе, вона знає що ти сирота і жаліє тебе.

- А Костик? Але він вже в школу ходить, тут з дітьми пограється, - відказав В'ячеслав сам собі.

Коли сиділи за столом, мама Оленки пішла геть, вона не була на кухні щоб не мішати молодим. А коли вже хлопець подякував, (а борщ був справді смачним, з м'ясом та сметаною, тому що жінка працювала в лікарні в столові), тоді господиня стала вести розмову з гостем:

- А ти вже б лишився тут в нас. Я вже кажу до Оленки нашої: Взяв би той хлопчина Альбінову, а Володька до нас в зяті, тай жили б гаразд тут разом. Тобі б дали Ладу, а ми свою на перший раз Володькові, а там буде лікар тай купить собі нову машину. Що не правду кажу може?

- Я не проти, - посміхнувся хлопець і подумав: яка щира і просто людина, лиш чому не так як мені треба, чому Альбінова Наташа не такою?

- Біда, що я не знаю так близько ту Наталю, так ми бачились на батьківських зборах в школі і більш нічого. Я б їй підказала про тебе і про її доньку, але не підумай так просто, скаже мені: яке твоє діло що сунеш свого нюхтача тутеньки.

- Носа свого, - добавила Лена, щоб хлопець зрозумів що таке «нюхтач».

- А може ще так воно буде колись, - хлопець зітхнув.

- А я таки їй скажу: скажу що тебе знаю тай вже. Що мені зробишь? Тобі як відкаже буде не приємно для тебе, а я послухаю і вже щось відповісь таки.

Двоє молодих почали сміятись. А коли вже вийшли на двір, хлопець промовив:

- Тут вже всі про нас знають, я так бачу.

- Ти не сердись на маму, також на мене, що я їй про тебе сказала.

- Ні, що ти. Наоборот я радий що ви підтримуєте таку справу.

- Ми добра тобі хочемо.

- Перекажеш коли Машку побачиш в школі, що я був в тебе. Вона також до себе просить в гості якогось Славіка того, так що я хочу щоб вона знала що я гостився у вас.
- Скажу завтра. Бачу помститись хочеш, ревнуєш її виходить.
- Тоді нехай сама шукає як на зв'язок вийти: я ж був тут, а вона десь пропала.
- Про це також скажу. – Пообіцяла Ленка, вірніше Оленка.

Опісля тієї неділі, пройшло п'ять днів і В'ячеславу принесли листа, він вкинув в шухляду, і думав перечитати вечером. Хлопець не сподівався щось прочитати цікаве, подумав що знову тьотя Люся написала про те як готуються до весни, як в тата робота і таку різну рутину.

Але вечером коли він вже взяв того листа, виявилось зовсім не те що він думав; листа написала Машка. Не зважаючи на те що вона жила поруч не далеко, але знайшла такий вихід з становища, щоб висказати те що їй хотілось, при тому досить простий і легальний. Лист був коротенький але змістовий. В ньому було написано: «Доброго дня Лемурчик. Хочу тобі написати що Ленка передала все що відбувалось минулої неділі. Ми були змушені поїхати, тому що Тина Славича померла мама. Але я буду тебе наказувати, тому що винуватити переді мною: ти ходив в гості до Ленки, а з моєї квартири хотів втекти якнайшвидше, там в них погостився за столом, а в мене не хотів. Також дивись щоб ти не поїхав в своє Мукачево таємно, тому що я тобі обіцяла показати могилу свого батька. Володька поїде з нами, щоб ти знав де мій татко спочиває...

Скоріше щоб весна, сподіваюсь що підемо ще хоча б один раз знову в парк. А вже коли ти купиш собі машину, тоді поїдемо в твою Лемурію, і в Мукачево можна також. Будь щасливий! Цілую, мій Лемурчик. 25 лютого 1991р.».

Виходить що написала листа зразу після школи, тому що відправлено поштою 26-го у вівторок. Виходить я був в неділю, тоді було двадцять четвертого, в понеділок Оленка все передала, того ж дня Машка написала, тому що так говорить дата на листі, а вже у вівторок лист відправила. А Оленка молодчина, комусь буде добре і доступно з нею і старички в неї просто люксові, але що з того - серцю не прикажеш. А Машка мене наказувати зібралась, зробила мене такого в своїх очах, немов я всього боюсь. А я не можу так як вона нариватись, а потому моралі щоб мені читали, але що вдієш як сказала Оленка: такий вік в малої.

В'ячеслав не хотів листа відписувати, він справді побоювався що лист попаде в руки мамаші, а та вже точно прочитає, так сама Машка сказала, буде в мене прикра теща – думав хлопець – але що вдієш якщо вже так пішло мені з тією Альбіною малою.

Насправді, хлопець навіть не знав адрес до Машки, не знав номер будинку, навіть номер квартири не розглянув добре, першого разу його Володька завів, а вже другим разом, сам запам'ятав просто двері, а номер не запримітив навіть. Так що було треба чекати нагоди щоб якимось зустрінутись віч-на-віч з дівчиною.

Майор Раков, сказав що постаріється щоб В'ячека відправили в першу партію, також просив щоб той дав домашню адресу, може колись Костик захоче яку відкритку на день народження відправити, або ще щось знадобиться, щоб все ж таки можна було знайти при необхідності контакт.

В'ячеслав вже відчував як навколо нього немов сама атмосфера виштовхувала його на рідне Закарпаття щоб там вже цілком серйозно, як належить молодому мужчині, братись за своє особисте життя.

Через два дні, він написав листа Андрієві, в ньому він просив щоб той коли отримає телеграму, тут же їхав в Івано-Франківськ за ним. В'ячеслав пояснив у листі що повинен тут занести чотири букети людям, з якими він був поруч і купити подарунок тим самим людям на прощання.

Першою особою була тьотя Галя, він сподівався її зустрінути на місці у військовому шпиталю, подарувати квіти і шоколад. Другою людиною, була сама Віра Дмитрівна, потрібно було також подарувати букет квітів, тим більше що вчителька любила такі сюрпризи і купити щось Костикові. Третя особа яка вартувала уваги, була Оленка, їй обов'язково не обминути увагою, тому що серед дівчат знайти таку подругу щоб не заздрила, а допомагала іншій, не так легко. І на кінець само собою Машку Альбінову, на прощання побалувати букетом троянд і обов'язково червоними; це ж її любимий колір. А

коли він вже поїде, нехай їхня мамаша дивиться, якого хлопця вона понизила в своїх очах і перед своїми домашніми, а він благородний все ж таки, щоб хто не говорив.

А тоді дорога додому, тоді вже армія позаді, тоді вже виконається поговорка яку здається недавно промовляла тьотя Галя в госпіталі «Скоріше підеш – скоріше прийдеш». Може комусь армія була довгою і нетерпимою, але не йому: два роки так пробігли швидко, що перших п'ятдесят днів були здається довгими, як півтори року служби.

В'ячеслав надумав собі щоб просити Андрія, щоб той купив щось заграничне для дівчат, якусь косметику гарну, а для Костика також щось таке, щоб хлопець був задоволений і пам'ятав свого наглядника ще довго. Гроші вже в солдата були свої, так як він не протратив їх на ніщо, як переважно солдати витрачають на куріння і харчі, він не курил, а харчів мав вдосталь, тож гроші не розходились в нього нікуди.

13

Наступив місяць травень, дванадцятого числа цього місяця, В'ячеславу виповнилось двадцять років. Майор Раков повідомив В'ячеславу, що той двадцять першого травня, вже отримає «Обхідний лист». Виходить що того дня він повинен його підписати в офіцерів, а вже того ж самого вечора - здати ліжко. Але було ще два тижня до назначеної дати, тому В'ячеслав мав час написати листа Андрієві щоб той таки у вівторок двадцять першого, вже був в Івано-Франківську любою ціною. А ще коли до того часу поїде в Угорщину, чи як писав в листах Андрій поїде «до мадярів», щоб постарався купити якийсь фотоальбом, а може набір відкриток про Італію, а якщо не буде таких, тоді книжку з американськими автомобілями, шістдесятих-сімдесятих років випуску. Скільки б не вартувало, а таке щось придбати просто необхідно.

Насправді майор хотів щоб ще в неділю дев'ятого, В'ячеслав провів час з Костиком, так як двадцятого виповнювалось п'ядесят один рік майорові, він вирішив святкувати напередодні в неділю. А вже в понеділок, в своїй військовій частині доправити з офіцерами на тиловому складу. Так складалось, що в неділю разом з Костиком напевно поїдуть на дачу, а у вівторок вечером додому. Правда В'ячеслав надумав просити ключі від дачі, щоб переночувати там з Андрієм з вівторка на середу і в середу попрощатись з усіма після обіду, так як Віра Дмитрівна вже буде вдома і також дівчата повернуться зі школи, а перед тим заїхати у віськовий госпіталь.

В'ячеслав вже почувався в своїй частині зовсім вільно. Він добував тут вже останні дні своєї унікальної служби. Коли вже залишилось зовсім не багато, а саме тиждень часу, в понеділок хлопець надумав собі одну справу. В'ячеслав забіг в магазин, який був на території частини, дав кілька карбованців продавцеві, щоб той дозволив на хвилину покористуватись телефоном. Знаючи що Машка вже після уроків повинна бути вдома, хлопець набрав п'ять номерів її телефону.

- Алло, - спокійним голосом відізвалась дівчина.

- Машка, привіт.

- Ой, Лемурчик, ти звідки до мене?

- Я тут в себе і на хвилинку випросив телефон. Що я хотів.

- Слухаю уважно.

- В неділю я буду на дачі з Костиком в Ракових, може скажи Володькові якщо він зможе, тебе туди привести, щоб ми побачились. Я вже довго не буду служити.

- А давай в парк підемо з Костиком. Гарна погода, підемо знову на те колесо, на озеро, морозиво купимо. Тим більше коли тобі вже не довго тут бути в Івано-Франківську, якось відмітимо таку справу.

- А ти знаєш, в тебе ідея куди більш приваблива як на дачі сидіти і нудитись там.

- Я Ленку підговорю щоб пішла з нами: вона з Костиком більш буде вести бесіду, а ми двоє більш індивідуально зможемо провести час; як тобі, нормальок?

- Ракові будуть радими, коли я скажу твою ідею.

- Тоді я з Ленкою вирішу і в неділю побачимось.

- А ти зможеш точно, щоб я сам з Костиком не ходив увесь день по парку.

- Зможу. Скажу вдома що з Ленкою ідемо погуляти і все на тому. Я ж не арештована людина.

- Двильячись як ти тоді з Октябриною, я взагалі вже не знав що думати.

- Все домовились. Цілую Лемурчика.
- Розумна ти Машка, і брелок вже не забудь мій цього разу взяти, - пригадав хлопець.
- В джинси в кишеню покладу зараз, щоб не забути.
- А не краще взяти ту спідничку в гармошку і клітинку, тепло буде, для чого тобі паритись в джинсах?
- Ох Лемурчик, як ти думаєш про мій комфорт; все ясно з тобою.
- Дякую за ідею. Побачимось в неділю.

Того дня, один солдат мав фотоапарат і робив знімки солдатам. Коли стяли хлопці з другої роти, В'ячеслав підбіг і сам став поруч. Також він попросив зробити фото разом з Раковим, а коли майор підійшов, В'ячеслав йому признався про ідею з парком в неділю.

Хлопець вже мав з три десятка світлин, але альбом він так і не зробив собі армійський, просто світлини тримав в паперовій коробці від печення «сонечко». Хоча була в нього часу доволі, більш як в однослуживців, але як відомо, голова в нього була заповнена лиш одним, одна була причина його занятості, і така причина звалась - Машка Альбінова.

А ще хлопець знав що водомат тьотя Люся, сама зробить йому альбом, головне щоб світлини були. Вона була такою жінкою, що дуже любила якісь дикорації: різні вишивки, горнята, одним словом все що можна було гарно оздобити, було по її смаку.

Пропозиція про парк, насправді Раковим дуже була до серця, адже вони побачили що задля Костика, знову збереться ціла компанія, так само як минулого року їхали четверо в Синевир, те саме цього року виглядало, що онукові скучати не прийдеється.

14

В неділю, В'ячеслав о дванадцятій годині перед обідом, приїхав до Ракових. Коли вже Костик був готовим, Володимир Михайлович дав грошей на морозиво і напитки, також сказав щоб водій відвіз їх в парк Шевченка. Але перед тим як їхати, В'ячеслав пішов до Оленки, він вже був знайомий з її батьками. Натиснувши двоник, став чекати під дверима і через корокий час, Оленка вийшла вже готовою в дорогу.

- Привіт Ленка. Я думав ти ще збиратись будеш годину, як дівки роблять постійно.

- Твоя Альбінова, вже мені від десятої ранку, не дає спокою.

- Тоді покличеш її?

- Машка, йдеш вже! – Оленка оглянулася в свою квартиру.

- Вона що в тебе може тут чекає?

Але відповідати не було потреби, тому що Машка швидко вибігла на сходову площадку.

- Привіт, - посміхнулася Машка, а хлопець глянув як вона оділась, саме так, як він їй був натякнув.

- Привіт, добре що ти вже тут. Там нас шофер чекає, відвезе в парк.

Усі почали збігати сходами вниз, на дворі Костик вже сидів спереду біля водія, а усі троє застрибнули в УАЗ, на задне сидіння.

- Мене подкажете куди, - сказав водій, - я не знаю города и где парк.

Оленка почала вказувати рукою куди їхати, так як вона сиділа на правій стороні заді Костика і водій міг її бачити. Водій дивився на дівчину з особливою увагою, навіть Машка штовхнула жартуючи подругу. Через якийсь час він запитав:

- А вас обратно когда подберать?

- Спасибо, не надо. – Відказала Машка. – Володька приїде по нас в третій годині і я хочу щоб на могилу батька ми поїхали сьогодні, - пояснила дівчина В'ячеславу.

- Тоді я квіти куплю, заїдемо де продають їх.

- Буває, що можна там на місці, але краще тут в місті, тому що після обіду, там можуть не продавати, - пояснила Оленка. – Ти собі пригадаєш госпіталь де ти був.

- Госпіталь? – здивовано перепитав В'ячеслав.

- Там за стіною госпіталю, продають квіти, - пояснила Оленка.

- Точно. Я коли їхав в часть, там продавали, я пригадав вже тепер.

Коли приїхали під центральний вхід в парк, водій запитав:

- А если мне надо контакт, так на всякий случай если надумаю, есть телефончик может?

- Контакт через него, - Оленка вказала рукою на В'ячеслава.

- Так он уже дембель без недели; он уедет домой.
 - Так думай бистро; неделя не один час. – Відказала Оленка водієві.
 - Да подожди, счас их догонишь, - водій вийшов з усіма з автомобіля і став напроти Оленки, щоб дівчина не втекла в парк.
 Троє поволі пішли, а Оленка догнала їх вже досить далеко. Вона віддихалась що бігла за ними, стала розповідати:
 - Пристав до мене, не вступається і що йому зробиш.
 - Звідки він? – Поцікавилась Машка.
 - Звати Діма, якеь село чи місто, сказав що зветься Гуляйполе, але чи він так жартує, чи може є таке. Ще сказав, що з того міста, був Махно.
 - Може дід його, - випалив Костик, який ішов впереді усіх.
 Усі четверо почали сміятись, а Костик ще добавив:
 - «Батько Махно; нечистая».
 - Звідки ти Костянчик так про все знаєш, - Машка жартючи, заді обняла хлопчика, і нахилилась на ним щоб поцілувати в щоку. Дівчина була веселою, тому що сьогодні завдяки йому, вона могла бути тут.
 На лавці, повз якої проходили веселі молоді люди, сидів старий чоловік, поруч стояла палиця, на голові був білий капелюх і такі ж срібні вуса. Він спостерігав пристально на йдучих і Оленка подумала що він щось хоче запитати. Вона відчула себе не зручно, подумавши що чоловік може образитись, немов вони сміялись з нього. Оленка тут же знайшла вихід з становища, вона ввічливо привіталась з дідусем:
 - Добро дня вам і приємного відпочинку!
 - Дякую, вам також діти, доброго дня.
 - Ми тут почули смішне, і сімаємось просто так, - збавивши хід, промовила Оленка з повагою до чоловіка.
 - Смійтесь діти на здоров'я, поки ще сміється, тому що в житті ще прийдеться плакати і сумувати.
 - А чому так думаєте? – Цілком серйозно запитала Машка.
 - Не те щоб думав, але так не буває щоб все життя лиш сміялись.
 - А вона, ось ця дівчинка, - промовив ніжно В'ячеслав, - вже наплакалась, в неї батько загинув в Афганістані. Був лікар і в аварії загинув, коли впав вертольот.
 - Ой бідна сирітка, але зате яка вродлива нівроку. І друга також яка гарна, - дідусь вказав палицею на Оленку. – Як добре молодим бути...
 - А ви колись були також молоді, також були гарні, - промовила Оленка.
 - Шануйтеся діти; ніщо на землі не вартує щоб сваритись чи гніватись. Все треба думати як добре комусь зробити, а воно тобі зразу стане добре від того.
 - Воно правда, - погодився В'ячеслав.
 - Ви ідіть собі, не тримаю вас, погуляйте так гарно нині на дворі і неділенька свята.
 - На все добре вам, - промовила на прощання Оленка, а дідусь підняв прощаючись руку і четверо пішли далі, по алеї парку.

Машка знайшла телефонну будку на вулиці Пушкіна, зателефонувала братові, щоб вже їхав до них в парк. Через половину години, Володька приїхав. Усі четверо сіли в Ладу і поїхали в центр міста, щоб купити квіти. Спочатку В'ячеслав запропонував щоб Костика з Оленкою залишити, подумавши що хлопчина вже втомився від прогулянки в парку, але він не захотів і також Оленка сказала що поїде на кладовище разом з усіма.

Володька заїхав згори, проїхавши повз урядового будинку, повернув біля Івано-Франківського військомату, вліво і проїхав мимо воріт віськового шпиталю, в якому колись був В'ячеслав. Тоді перебуваючи в шпиталі, В'ячеслав не знав що тут поруч вулицею вгору знаходиться Обком і Дім офіцерів. Хлопець поглянув на ту саму лавку, на якій він сидів з Романом, який був з Ківерців і напевно вже рік часу як вдома...

В'ячеслав з Машкою, пішли двоє, щоб купити букет, дівчина вибрала вешневі троянди, вона сказала що вибирають на кладовище, тому жінка продавщиця ще добавила в букет одну троянду, що було парне

число про традиції, в результаті вийшло шіснадцять штук, а хлопець заплатив за них, тому що так він сам хотів віддати пошану покійному, доньку якого покохав.

Дорогою, Машка пригадала, щоб подруга віддала брелок, якого Машка привезла з Нальчика, так як в Оленки були кишені в «варьонках», а Машка була в спідниці та кофті і кишені не було в одягу жодної, також не носила вона сумочки з собою. В'ячеслав взяв подарунок, подякував, став розглядати. Брелок був шклянний і в середині напис золотистими буквами «Нальчик 1724», В'ячек зрозумів, що це напевно дата, коли засноване місто.

Приїхавши на кладовище, усі пройшли до могили, Машка почала з подругою прополювати траву в квітнику гранітного пам'ятника, так як був травень і трави були буйними навколо де лиш могла вирости трава. А тим часом Володька відкликав В'ячека в сторону щоб поговорити:

- Слухай, ти мені дай свій адрес домашній. Я не думаю що ти там будеш в діда, а в Мукачево мені треба мати. Якщо телефон який маєш, також напиши.

- Я дам само собою і ваш запишу, яось треба мені з Машкою підтримуват контакт.

- Розумієш, - Володька оглянувся, - мала тобі не каже, але в нас вдома не все так просто: той Демчук, він почав заходити до нас, сам розумієш що не зі мною просто дружити. Ти забрав б її десь з собою коли б не школа ще один рік. Мусиш почекати поки закінчить, але мамаша настоює щоб в Київ їхала поступати, тому що той Демчук також туди їде посуптати, але він тепер літом може поступить.

- Я вже думав про те все тисячу раз, але нічого не виходить в мене: ні тут мені бути, ані туди її тягнути. Прийдеться почекати поки вона вивчиться, а я також щось придбаю: тачку якусь нормальну, а там може на кооперативку нашкребу по родині, щось в тому роді.

- Ну не знаю, дивись щоб так було. В нас мамаша як щось хоче, тоді любою ціною, але я сам, на твоїй стороні буду, так що думай. Демчук також не поганий якщо чесно, але ти був перший в неї і тому повинно бути по-чесному тут.

- А Машка його любить хоча трохи?

- Вона мала ще, не бачиш які «номера» викидає в школі?

- Також правда.

- Я тобі тепер кажу, бо не знаю чи буду з тобою, ти вже поїдеш скоро.

- В нас нема в Мукачево телефону вдома, але я щось придумую.

- Як мене злить все тут, - розвів нервно руками Володька, - що за життя якесь таке в людей: через обставини не можуть бути разом.

- Так всюди в молодому віці.

- Та не всюди, що говориш. Мені розкажує той мент, що ми були там коло спиртзаводу тоді, він має родину в Америці, так там в усіх телефони, хочеш факс маєш, всюди квартиру зняти можеш, нема так як тут в тебе і в малої зараз.

- Там і в армію не беруть обов'язково, не взяли б мене, не знали б ми ніколи.

- Також правда.

Тут підійшов Костик, він вже умів читати і ходив читав написи на пам'ятниках. Володька перестав вести розмову з В'ячеславом і вони підійшли до дівчат.

- Наші були трохи невдоволені що мама написала ім'я татове по-українському. – Став розповідати Володька. - Хоча тут не міняє нічого, хіба одна «і», замість руского «е». Якщо читати: Альбінов Сергій Михайлович.

- Також наше «і» в прізвищу, - помітив В'ячеслав.

- Але тато ваш був Сергій Михайлович, а Горбачов, Михайло Сергійович, - помітив Костик.

- Як ти все приглядаєш Костян, ти будеш розумний чоловік колись. – Похвалив Володька Костика.

- А тато ваш був хто по нації? – Поцікавився В'ячеслав.

- Мама його місцева була, а дід Міша вроді українець був, але прізвище ніби москальське. Там пемішані люди на півдні, хто там розбере яка нація в кого.

Вже коли зібрались їхати, Машка сказала щоб ішли до машини, а вона хоче постояти тут з В'ячеславом тільки. Троє пішли до Лади, а Машка взяла хлопця за руку і промовила:

- Зайдеш прощатись?

- Так. Куплю букет тобі, цукерків коробку, так само Раковим і тьоті Галі з госпіталю.

- Спасибі тобі що ти поїхав сюди зі мною сьогодні... Якщо б мій тато жив, в мене не було б таких проблем напевно. Ми б не розлучались з тобою...

- Ти б не знала напевно того Тина Славича і його усіх, - натякнув хлопець, не вживаючи прізвище суперника.

- Ми знали його ще здавна; тато знав його також.

- Будемо надіятись на краще. Ти закінчиш школу, станеш ще на один рік дорослішою, а я приїду до Ракових, щоб Костика побачити і вже з тобою побуду також.

- На мій «випускний» приїдь в школу. Знаєш вже Ленку, Таньку, ти вже після армії, а хлопці в нас ще пацани, мої однокласники. – Машка почала поводити іти до машини, а хлопець за нею.

Коли приїхали під будинок, гості саме почали виходити від Ракових, але так як п'яні довго прощаються, В'ячек ще з Костиком провели часу в дворі більш години, також Володька був з ними. Машка стала просити подругу щоб не ішла в квартиру, а побула тут, хоча дівчата повинні були завтра готуватись в школу, вони були разом з хлопцями до того часу, поки В'ячеслав не поїхав в частину з одним з офіцерів, на його Москвичу.

А наступного дня, в понеділок, В'ячеслав ходив по території військової частини, тому що на складі майор гостився з офіцерами з нагоди свого дня народження, вже з тими що вчора не були в нього, тобто з нижчим офіцерським составом і старшинами. А Діма, водій Ракова побачив В'ячеслава, оглянувся і почав вести відверту бесіду:

- Слушай дембель, разреши обратися.

- Давай валяй вопрос, - жартуючи відповів В'ячеслав, заткнувши руки за солдатський ремінь, який вільно звисав.

- Я что хотел спросить: а эта девчонка что вчера, она знакома тебе?

- Две знакомых, а тебе какая нужна?

- Эта подлиннее.

- Тогда можна, только вот что: если ты с Украины, тогда говори по-украински, а то её папа не любит москалей, даже не нравится ему, если звать дочь Лена, должно быть Оленка.

- Трошки можу, розмовлять.

- Звідки ти? Ленка говорила вчора, я вже забув. – В'ячеслав вже говорив повністю на рідній мові.

- Гуляйполе, Запорожье. Але я українець, фамилия Лисенко.

- Хитрий напевно як лис і гуляєш як той лис по полі. – Пожартував В'ячеслав.

- А як фамилия в той Оленкі?

- Не знаю взагалі, якось завжди по-імені звав її.

- Мені нравиться такая длинная.

- Сам також бачу можеш дроти тримати електричні, - В'ячеслав глянув вгору на солдата, хоча сам не був малою зросту, але цей куди вищий був за нього, правда худий як мисливський хорт.

- А як знать де вона живе?

- Над майором якого ти возиш наступний поверх. Знаю що номер квартири «сорок два».

- «Поверх» це типа етаж? Запомню, в мене мати з того року народження.

- А в неї мама як готує поїсти, о ти б там попася добре, а то такий як держак від вилів.

- Буду думать, - солдат хотів подати руку в знак подяки, але пригадав що перед ним старшого призову, - честь дембелям! – Вигукнув водій Ракова.

Коли В'ячеслав відійшов, він подумав собі: в мене і мама, і тато, і тьотя Люся, усі з сорок восьмого року народження, а в цього мама старшою від моїх, на шість років, як дід Яким, від баби Катерини...

Наступив завітний день, який буває в кожного солдата: день коли отримав Обхідний лист. Вже зранку у вівторок, двадцять першого травня, В'ячеслав бігав щоб все підписати і думав коли Андрій надіде, якщо взагалі приїде. Вже десь біля першої години, прибіг вартовий з прохідної і сказав що стоїть Опель з номерами Закрпатської області і хлопець з вусами сидить в ньому. Правда В'ячеславу повністю звільнитись і вийти з штабу, з документами про звільнення з військової служби в запас, вдалось половина п'ятої перед вечером, тому що на протязі дня, двох офіцерів десь не було, щоб підписали Обхідний лист.

В'ячеслав вийшов до Андрія, той вже спав в Опелі, чорного кольору.

- Вставай Андруху, що розіспався тут як кіт на сонці.

- Нарешті, - позіхаючи промовив так званий брат. – Я вже думаю: Союз розпадається, а твоя часть стоїть ніби нічого не діє на неї.

- Так, питання номер один: ти привіз якісь подарунки, чи завтра мені шукати треба буде по всьому Франківську?

- Та я на тоті подарунки твої, скільки грошей протратив, що когось за них з тюрми міг викупити. Не знаю чи ти відробиш, чи вже так буде мені.

- Що привіз - покажуй.

- Так, тут косметика для бабів щоб писки малювали свої. Три набори, думаю досить. Книжка і про Італію, і про машини є також, але книжки дорогі, так що я не знаю нащо тобі того було. Добре що зі мною був Ігор Цюрпик, він по-мадярське шпарить, в склепі книжковому сказав щоб знайшли такі йому.

- Я віддам гроші, не переживай.

- «Віскаря» маю, не знаю чи твої коханки люблять таке, - Андрій протягнув прямокутну пляшку.

- Майорові дам зараз таки, він мені ключ від дачі дасть зараз також.

- А додому ми коли поїдемо все ж таки?

- Завтра: ранком на ринок, куплю три букети, кілька коробок шоколадних цукерків, завеземо на вулицю Льотчиків і зразу в Мукачево.

- А зараз що робимо?

- Давай віски сюда, йду до Ракова.

В'ячеслав вистрибнув з Опеля, пройшов через КПП, і побіг в тиловий склад. Майор саме збирався їхати і сідав в УАЗ.

- Товарищ майор, подождите!

- Ты ещё здесь?

- Так, это вам. С Днём рождения, хотя с опозданием.

- Ой спасибо сынок, уважил старика. – Володимир Михайлович зрадив, як малий хлопець.

- Я чё хотел.

- А ключ от дачи, помню. Только если с девчонкой будеш, приберите, чтоб старуха не поняла что и как.

- Да нет, за мной родак приехал, а завтра цветы куплю в подарки. Вере Дмитровне завезу после школы.

- А лутше в школу; пусть похвастается там перед педагогами.

- Точно. Я так поступлю.

- Всё, давай вот тебе ключ. Не знаю сможем увидится завтра, от меня лично благодарность за Костика, большое спасибо.

- И вам Владимир Михайлович, очень благодарен что так мне устроили хорошую службу. Но если правда, тогда за Костиком скучать буду.

- В любое время к нам в гости; будем рады. Тем более, в тебе есть причина здесь наведаться.

Двоє потиснули руки один одному і майор пішов до машини, так як спішив. Він пхнув в кишеню кітеля пляшку віскі, але коли сів, зразу витягнув і став хвалитись водієві, показуючи йому подарунок.

В'ячеслав взяв свою спортивну сумку, там були його речі, а саме: два спортивні костюми, дві футболки, джинси, куртка і дві пари взуття, шкарпетки і нижня білизна. Також коробка з світлинами, в якій був брелок з Нальчика, розкладний ніжик, пластиковий електронний годинник, зубна паста з щіткою, та прибор для гоління. В нагрудній кишені військового кітеля, хлопець мав свій записний блокнот і шарикову ручку. Коли він в останній раз вийшов з віськової частини, став, поглянув на мателеву браму, яка була сірого кольору і на ній були навареними червоні зірки. Коли він стояв, Андрій вийшов з машини.

- Я коли вийшов був, - пригдав Андрій, - так не дивився як ти: снігом так курило що нас чотирьох на машині під брезентом везли сорок кілометрів до залізної дороги.

- А мені служба як два місяці пробіла, так лиш чекав від зустрічі на другу...

- Тепер переключайся на другий спосіб життя, ти вже цивільний тепер.

- А Костикові ти щось привіз? – Раптово запитав В'ячеслав.

- А йому це особливий подарунок. Йому я б сам купив за свої гроші, бо через нього, тобі служба здається як два місяці. Купив годинник такий, що на дитячу руку браслет пересуває замок і має стрілки вгорі, а в долині електронне табло таке вузьке. Дуже гарний годинник, я собі навіть не позволяю такі речі носити, але хлопчина хворий, нехай пам'ятає тебе. В нас такі штуки ще так раз вартують як в малярів за бугром.

- Все, поїхали на дачу, якщо я пам'ятаю як потрапити на неї.

- А що ти навіть на мою машину не дивишся?

- Почекай з машиною; не продаєш, ще подивлюсь.

Двоє сіли в Опеля і почали їхати. На папері В'ячеслав мав все розмальованим, щоб добратись до дачі Ракових.

Коли вже на дачі хлопець переодівся в спортивний костюм, тоді він відчув що тепер вже вільний. Він вийшов вечером на двір, поглянув на зорі і йому здавалось що тепер може іти куди захоче, але куди він піде без неї, відчуття було таке, що саме не тут в Івано-Франківську, а там вдома він буде почувати себе як в неволі. Все ж таки тут він якщо не міг бачити кохану щодня, тоді знав що вона тут близько, недалеко вчиться в школі, сидить на уроках і думає про нього, також спить собі в своїй кімнаті з плюшевими іграшками. А тепер він поїде так далеко, а ще коли заїде до діда і баби в гори, побачить ту стежку якою він ішов з Марусею до лісу і назад, зайде в ту колибу де дівчина надряпала цвяхом таємне слово «Лемурія», як тоді йому почуватись вільним, як тоді бути йому коли її немає поруч... А ще коли вона поїде десь в Київ вчитись, тоді лиш чекати листа від неї. Як правело усі чикають листів коли в армії, а в нього навпаки: прийдеться чекати, після армії.

Все зводилось до однієї формули: він не володіє обставинами, а вони навпаки, володіють його долею.

17

Ранком в середу, В'ячеслав став вирішувати як йому провести день, який повинен бути раціонально розкладеним, щоб всюди встигнути і бути вчасно. Першим питанням було поїхати і купити цукерки в коробках і також букети. Занести зразу там біля ринку тьоті Галі. Опісля вже поїхати в школу, але адрес взнати також від тієї ж самої тьоті Галі, адже там працює її дочка Оля. В'ячеслав знав приблизно де школа, дівчата йому пояснили, але на всякий випадок, нехай тьотя Галя намалює куди їхати. Опісля школи, зустрінути дівчат, враховуючи, що сьогодні Машка іде на плавання. Також з Костиком можна попрощатись в школі, він після уроків чекає на бабусю постійно.

Навчальний рік закінчувався буквально того тижня, тому що останній день, тобто двадцять шостого числа, виходило в неділю. Звичайно що опісля були екзамени, але це вже тоді, коли хлопця вже тут не буде в Івано-Франківську.

Зачинивши двері на ключ, двоє закарпатців виїхали з дачі і направились в центр міста. Спочатку купили шоколадні цукерки в коробках, а так вибрали букети троянд. В'ячеслав взяв коробку цукерків, також один букет і підійшов до воріт шпиталю. Він покликав одно з солдатів, який там сидів на лавці, так само, як колись сидів сам В'ячеслав і попросив щоб той покликав тьотю Галю, яка працює на кухні. Через кілька хвилин, жінка вийшла і направилась до воріт. Вона поправила окуляри і вигукнула:

- Ой, людоньки добрі, кого я виджу!

- Добрий день вам, тьотя Галя.

- А скажи що ти вже відслужив свою службу?

- Так, вже сьогодні повертаюсь в Мукачево.

- Як скоро пройшло, але як виглядаєш гарно нівроку, я казала тобі що в Ракових собі пички наїш як хом'ячок.

- Ви тоді сказали; «пацючок».

- А дивись як пам'ятаєш все, - тут тьотя Галя зняла окуляри і почала плакати. – Якщо б твоя мама жила, яка б в неї була радість; син з армії повернувся. Як прийдеш щоб пішов на її могилу, також квіти купи.

- Піду тьотя Галя, обіцяю вам що піду. Це для вас, дуже вам дякую що так подбали тоді про мене. - Хлопець протягнув квіти і коробку крізь металеву хвіртку.

- Щоб ти мав щасливу долю, щоб діточок мав гарних, що твої діточки вже мали маму рідну.

- Дуже дякую вам.

- А казала моя Оля, - жінка витерла сльози, - казала їй заучка, що ти вже з якоюсь тут близько дуже, але не знаю чи правда.

- Правда тьотя Галя.

- Лишайся в нас. Я казала тоді, що я б не відпустила тебе вже в Мукачево.

- Поїду, зароблю грошей на машину, а дівчина моя закінчить школу, поступить, а там вже подумаємо.

- Оля моя говорить, що знає ту дівчину, відмінниця, вчиться гарно дуже.

- Також правда.

- Добре синочку, не буду тримати тебе. Дякую що ти мене не забув, дай нехай поцілую тебе.

В'ячеслав підставив щоку поміж залізні пруту, а тьотя Галя по-материнське поцілувала хлопця в щоку.

Коли вже він вирішив на сьогодні одну справу, вже в машині пригадав що забув запитати про адрес школи, але не хотів повертатись і вирішив що якось знайдуть самі.

Дорогою, вже в тому районі де знаходась школа, прийшлося зупинитись два рази, щоб точно дізнатись як заїхати в школу. Коли приїхали, ішов п'ятий урок. Але в самій школі, вже була вільна обстановка по двох причинах: навчальний рік закінчувався і ніхто не міг зрозуміти що буде в державі буквально за місяць часу. Демократія відчувалась і в учбових закладах також, тому навіть під час уроку, якісь учні були на сходах.

В'ячеслав вийшов з машини, від підійшов до учнів:

- Пацани, мені траба знайти Віру Дмитрівну Ракову, вона тут працює?

- Так, - відізався один хлопець, віку тринадцяти років.

- Пішли покажеш, - армійським наказом промовив В'ячеслав.

- Я двері покажу вчительської, а там далі сам.

- Почекай, мою щось взяти. – В'ячеслав митнувся до машини, витягнув букет троянд і коробку цукерків, пішов за хлопцем, який вже тримав відчинені двері школи.

Зайшовши в учительську, в якій була одна вчителька.

- Доброго дня вам, - привітався хлопець.

- Добрий день.

- Я перепрошую, а я можу побачити Віру Дмитрівну?

- Так, вона є тут, але зараз за шість хвилин, буде перерва і вона зайде сюди.

Через короткий час пролунав дзвоник, а за тим почали вчителі заходити в учительську кімнату. Прийшла сама Дмитрівна, вона очам не повірила.

- В'ячек, почекай я Костика покличу, він ту в спорт залі грається.

- Я почекаю.

Дмитрівна вийшла на коридор, покликкала якусь ученицю і дівчина побігла в звати Костика. Коли Костик прийшов, вже пролунав дзвоник на шостий урок, (так як перерва була малою), тому в учительській залишились лиш троє: В'ячеслав, Дмитрівна і Костик.

- Все, я вже відслужив, будемо прошатись. – Промовив В'ячеслав.

- Як швидко пройшло все, хіба не правда? – Похитала головою Дмитрівна.

- Так Костик, тобі годинник щоб дивився скільки ще тобі чекати коли уроки закінчатся, - В'ячеслав протягнув запечатаний у плівці годинник, який був сталевого кольору та темно-сірим циферблатом.

- Ух ти, - від захоплення промовив хлопчина, - в моїм класі ніхто не має такого. Будильник є тут навіть.

- За границі привіз мені мій «брат», для тебе шукав, так як я просив його.

- Дякую. Бабуля ти глянь, - Костик показав годинника бабусі.

- Тепер ти вже будеш вставати вчасно, - посміхнулась бабуся до онука.

- Вже літо скоро і спати буде собі Костик, - промовив В'ячеслав.

- Шкода що ти від нас поїдеш, - Дмитрівна обняла Костика, стоячи заді нього.

- Ось вам ключ від дачі, щоб я не забув. Також телефон я ваш записав, а тут, є мій адрес, може колись Костик мені листа напише, я ж його вчив букви колись. – В'ячеслав протягнув папірець зі своє адресою в Мукачево.

- Дякуємо дуже тобі В'ячек, будеш коли тут у в нашому місті, заходи в любий час дня і ночі. Від коли Володимир Михайлович служить тут, в нас ще не було такого солдата щоб такий був нам близький як свій рідний. Бувало що заходили до нас, водія кожного разу вибирав собі вдало, а ось такого добродушного як ти, не було в нас; правду тобі признаюсь.

- А ми ще поїдемо туди в гори колись? – Запитав Костик.

- Поїдемо. Ось зароблю грошей, куплю гарну машину, приїду сюди і поїдемо в гори; обіцяю тобі.

Віра Дмитрівна обняла В'ячеслава, опісля він обняв Костика, похитав ним в сторону і поцілував.

- Зараз шостий закінчиться, дівчата підуть додому, - натякнула Дмитрівна.

- Я почекаю в машині перед школою.

Попрощавшись В'ячеслав вийшов до Андрія, а Дмитрівна пішла в десятий клас і сказала щоб Оленка і Машка вийшли з класу. Коли обидві учениці вийшли на коридор, Дмитрівна сказала їм щоб взяли свої дипломати і йшли додому, вірніше до машини, яка стоїть і їх чекає біля школи.

Учениці зрозуміли в чому справа, вони так поступили: швидко повернувшись в клас, взяли дипломати, а Дмитрівна підійшла до вчителя, щоб пояснити в чому справа.

З дверей школи вийшло дві дівчини, вони направились до автівки. Андрій побачив першим і промовив:

- А давай я відгадаю котра твоя?

- Відгадуй скоро.

- Та що йде заді.

- Як додумався?

- Такий вид, що зараз розплачеться.

В'ячеслав відчинив двері і вийшов. Він відчинив задні двері, вказуючи рукою щоб дівчата сідали.

- А може залишайся тут, - на ході промовила Оленка.

- Якщо було можна так, - розвів руками звільнившись від служби.

- Дивись на Машку, не жаль тобі її? Зараз розплачаться: ми ідемо, а вона мені говорить, що серце в неї вже болить. Їй ще на крдіолога вчитись, а вона вже з серцем має проблему.

- Машка, - В'ячеслав звернувся ніжно до дівчини, - сідай, поїдемо, відвеземо вас додому, все буде добре. Але тобі на плавання, нині ж середа.

- Я не піду на плавання, - зітхнула дівчина, - після такого і втопитись можу там.

На передне сидіння сіла Оленка, а заді разом з В'ячеславом Машка. Хлопець взяв дівчину за руку.

- Машка, це тобі букет, а ось цей для Ленки, - В'ячеслав передав на перед, букет троянд Оленці. – Тут ще тобі Лена набір косметики, і я забув передати тьоті Галі щоб своїй Олі дала. Ти знаєш її дочку що вчителює у вашій школі?

- Молодші класи вчить: Ольга Богданівна. Я можу передати завтра, скажу що від тебе.

- Передай будь ласка, вона все ж таки стала посерединцею поміж мною і Раковими свого часу.

- Тобі Машка такий самий наборчик і цуерки тобі також. А ще книжки про Італію і про машини американські, такі як ти любиш. Правда я не бачив, фотоальбом запечатаний плівкою.

- Ой, де ти взяв таку книжку? – Здивовано запитала дівчина.

- Якщо є на світі - тоді можна придбати.

- Вже напевно грошей на бензин не хватить додому, - посміхнулась Машка вимушено.

Коли вже приїхали під будинок, дівчата і В'ячеслав вийшли, він спочатку попрощався з Оленкою:

- Давай Ленка, тримайся. За все тобі дуже дякую, ми будемо дружити як до тепер, правда Машка?

- Ми дружимо, а ти нашу компанію залишаєш, - відказала невдоволено дівчина.

- Ленка, - хлопець витягнув свій блокнот і ручку, - запиши адрес свій мені тут і Машки також; телефон її я пам'ятаю.

Оленка так зробила, вона поглянула на Андрія і запропонувала:

- А може зайдіть поїсте щось на дорогу. Мама немає, але я щось підігрію зараз.

- Ні, дякуємо. Андрій і так вже тут другу добу сидить, нам вже треба їхати, щоб до ночі щось промотати дороги.

- Тоді не буду вам мішати, - Оленка подала руку на прощання, а В'ячеслав підійшов і обняв її.

Двоє пішли в будинок в якому мешкали Альбінові, Машка піднімалась поволі, вона мовчала, аж поки не стали на п'ятому поверху. Стячи перед дверима, В'ячеслав взяв за руку дівчину, а вдругій вона тримала букет, а на ньому коробку цукерків «Вечір».

- Машка, пиши мені про все, тут мій адрес, - хлопець протягнув папірець і заклав поміж квіти.

- Лемурчик, я буду все робити щоб ми жили разом і щасливо. Якщо ти не відважився тут залишитись, тоді я зможу на все піти для цього.

- Школу закінчиш, поступиш, а там вже побачимо.

- Коли сюди приїдеш?

- Куплю машину, здам на права, тоді приїду. Я також пообіцяв Костикові.

- Я буду чекати.

- Все Машка, мені пора. – Хлопець тримтячими руками обняв дівчину і почав цілувати, Машка почала плакати, а він тримався щоб самому не розплакатись і таким не прийти до Андрія в машину.

- Я тобі напишу про все, навіть про те що не сказала до тепер.

- Я все розумію без слів...

- Щасливої дороги вам. – Машка поцілувала любимого в обидві щоки.

- Знаєш, солдати радіють коли звільняються, а в мене таке відчуття, не те що я звільнився, а їду кудись в неволю навпаки. Буду думати про тебе, а тебе не буде близько і відчуття таке буде в мене що я не вільник своїх власних почуттів.

- Звільнений в неволю, - глибоко зітхнула дівчина.

- Приїду і поїдемо разом туди в Лемурию.

- Давай, я покладу букет та подарунки, і вийду за тобою, - дівчина швидко відчинила двері квартири, там грала музика і В'ячеслав подумав що Володька вдома, але так як він вже з ним попрощався, не став питати про нього. Але нараз він почув голос чоловіка, який щось запитав. Машка щось відповіла і вибігла на площадку.

- А хто в тебе зараз там?

- Тин Славич, він чекає на маму, мають кудись їхати зараз.

- А я навіть не бачив ні його, ані мами вашої.

- Хочеш познайомитесь?

- Ні. Мені не до нього зараз.

Двоє збігли сходами вниз. Біля машини з Андрієм розмовляла Оленка. Вона вже віднесла букет в квартиру, не змогла там всидіти і вийшла знову. Коли В'ячек відчинив передні дверцята Опеля, обидві дівчини обняли його і поцілували з двох строн в обидві щоки.

- Я піду зараз до Машки, - промовила Оленка.

- Побудь з нею, - став просити В'ячеслав. – Щасливо вам здати екзамени.

Хлопець сів в автомобіль, зачинив двері, і у відчинене вікно, взяв Машку за ліву руку, підніс до вуст і поцілував, він побачив як з очей дівчини потекли сльози по личку. Андрій зрозумів що чекати більше неможна і почав їхати. В'ячеслав випустив пальчики дівчини з своєї руки і обидві стали махати вслід руками. Хлопець ще глянув на те місце де він проводив час з Костиком, де тринадцятого вересня пригощав дівчат цукерками.

Коли вже Опель повернув за кут будинку і в люстерко дівчат не було видно, В'ячеслав глянув на тротуар де Машка його чекала під парасолею в той дощовий день, коли вона вперше його проводила у військову частину.

- Я з армії їхав радий, а ти сам не свій. – Промовив Андрій.

- Правду сказав: я сам не свій...

Виїхавши з Івано-Франківська в сторону північного заходу, Андрій зручніше всівся в своєму сидінні і почав розмову з так званим молодшим братом.

- Дивись В'ячек, так нема дороги простої до нас, але мусиш круг такий робити, щоб переїхати гори.

- А я дивився якась дорога йде по середині цієї що на Рахів і що на Долину, але як вона там далі я не знаю, проходить через якісь Богородчани.

- В горах губиться, я також дивився добре карту: вона не переходить через перевал. Десь заїдеш, а потому: ні назад, ні вперед. Нарвешся ще на який парад ведмедів. А щоб їхати на Рахів, дуже опускатись вниз треба, попри Ромунію, по границі, так що сюди на Долину і на Міжгір'я, найкращий маршрут.

- Добре що ти сказав, мені треба знати дорогу назад добре.

- Ти на права здай перше всього. Хлоп мені називається, а прав не має на машину.

- Тепер мушу мати і права і машину. Обіцяв мені Раков що допоможе зробити права, але щось так забув, запив і день за днем до дембеля я докотився. Хотів мене шофером своїм зробити, але не вийшло щось йому напевно і я не особливо пригадував йому.

- Та ти собі голову забив якоюсь школяркою, треба було просити про права.

- Та лиши ту бесіду пусту, що тепер про те говорити вже.

- Заїдемо перше до старих в Синевир може?

- Навіть не знаю...

- А що ти знаєш? Проснись, ти вже відслужив войско хлопче, життя починається в тебе тепер.

- Не знаю чи починається, чи кінчається.

- Що вигадуєш дурне; на волю вийшов!

- Звільнений в неволю...
- О, вже почалось... Я так зрозумів що ми можемо вести бесіду лиш про одне: про твоє дівчишко.
- Ти прав. Про неї можна всю дорогу до Мукачево.
- Також буду женитись, чекав на тебе, але моя Галинка вже працює, а не в школу ходить.
- А Машка буде кардіолог, любить серце лікувати і мене любить.
- Що так серйозно в тебе з малою тією?
- Серйозніше не буває.
- А як вона з тобою, все як повинно бути?
- Само собою.
- Що може навіть «розпичатав конверту» вже?
- Такого не було, хоча була нагода в мене.
- А років кілька їй?
- Шіснадцять в липні буде.
- Така нічого на вид, але твій батяня говорив що вона москалька якась, ніби пишиться як москалька. Ти щось писав про неї своїй мамі здається був.
- Альбінова. Тато в неї був Сергій Альбінов.
- Точно москальнота.
- Андруху, ти як мені так будеш на Машку, тоді краще мені в «чайник» дай. Вона якщо хочеш знати хто така - вона кабардинка.
- О, ще в мусульмани підеш може, обріжуть тобі чехол твій.
- Андруху, не сплітай як придурок, а то договоришся: вийду зараз і вернусь назад в Івано-Франківськ мій любимий, та тепер вже ніколи незабутний...
- А платить хто буде?
- Та віддам тобі гроші твої, що ти як не людина.
- А ти змінився В'ячеку, дуже змінився.
- В яку сторону?
- В добру. Скоріше матюкався де не попаде, а тепер якийсь ніби такий став врівноважений. Я тебе нервую, а ти пояснюєш що і як.
- З Костиком час проводив, і почав життя цінувати більше як дорослий. Не так просто ми живемо Андрію, щось треба робити щоб з нас була якась користь комусь і нам самим.
- Я також мав дівку до армії, ти не знав її, бо жив ще в Синевирі, але вона так не плакала за мною як ось ця нині дивиться на тебе, а сьози самі біжуть. Виходить що любить тебе.
- Називає мене Лемурчик.
- А красива мала твоя, хоча якась кабардинка.
- Нараз на дорозі з'явилась міліцейська машина, два мліціонери стояли, але не дивились на тих хто проїжджав повз них. Андрій віддихнувши сказав:
- Пронесло, а мені снівсья пес якийсь, але такий добрий був.
- Мені також був сон про Машку, але наоборот поганий. Снилось мені що я йшов з нею по полі і вітер такий зірварвся, почав її підносити і забрав її від мене. Я вже коли її не бачив, почув голос що вона мене звала. Я так хотів знайти її і повернути, але пробудився.
- Тоже мені: знав коли пробудитись.
- Я в сні не орудую своїм організмом, пробудився і все на тому.
- Щось приб'єть тобі з нею. Запитай бабу Каську, вона знає про сні багато.
- Запитаю коли буду в них.
- А та Машка, що на такий сон сказала?
- Я не розказував їй, вона не знає про нього.
- Добре зробив. – Андрій похитав головою і поглянув на В'ячеслава, співчутливим поглядом.

Приїхавши в Мукачево, в хлопця який відслужив два роки армії, була таке враження що він приїхав у відпустку і скоро повинен назад їхати. В'ячеслав рахував коли в Івано-Франківську закінчиться школа,

коли екзамени, хоча навчальний рік від першого вересня до двадцять шостого травня, був по всій країні однаково, але в його голові була саме та школа, куди ходила Машка Альбінова.

Через два дні, він поїхав на кладовище, на могилу своєї матері. Поклавши квіти, хлопець стояв над могилою і думав. Нараз він почув шелест і кроки що хтось іде по траві. Коли В'ячеслав оглянувся, він побачив літнього чоловіка, який був бідно одітим, та щоби були непоголеними. На голові був коричневий кашкет, а руки за спиною як в засудженого, який проходить по території в'язниці. Але поглянувши другий раз, хлопець відчув якусь симпатію до чоловіка, може від того, що він набрав жалю за мамою, а може думав про своє життя і як в нього якось не виходить, так як йому хочеться.

Чоловік, зупинився, і зробив кілька кроків зійшовши з стежки до хлопця:

- Я перепрошую, а хто тут похоронений? Кого ви згубили з близьких людей?

- Тут моя мама спочиває. – Відповів хлопець.

- Мама? Та ви ще юнак зовсім, а давно залишилися без неньки?

- З першого дня: мене народила і померла зразу.

- Ого. Я ж то думаю, чому я не знав цієї жінки коли її хоронили, а то вже напевно коло двадцять літ буде, як вона спочила.

- Так. Ось два тижні, як минуло двадцять років.

- Я питаю вас тому, бо роблю тут на цвинтарі вже шіснадцять літ, тому я не знаю хто така була ось ця жінка, - чоловік вказав на надгробний портрет, - а то давніше воно було...

- А я з армії повенувся, в четвер ранком приїхав, а вже сьогодні пішов на могилу.

- Що зробиш синочку, якось так в одного, а в другого ще по-другому.

- А може так бути, що одному все добре, а другому все погано?

- Дуже рідко так. Є так що людині добре, а потому біда вцепеться. А є ще так, що біда тримається здалуку, а потому як людина вирвиться з неї, і полетить як той бузюк в світі на волю.

- А як вас звати? – Запитав хлопець чоловіка.

- Йосип. Або як знають тут мене: Йосько-гробар.

- Зрозуміло.

- А тата якогось хоч маєш? – Чоловік вже перейшов на «ти».

- Маю. Може знаєте такий Місько Лемур, або ще кажуть «Лямур» на нього. Хати дуже гарно малює.

- Може де видів. А хату не малюю, вже мені скоро чорним лаком помалюють і десь тут мене з тов хатов.

- Не кажіть так, ви ще виглядаєте добре.

- Вже досить: наживсь і натерпів сі, навіть нагрішив сі. Всяди був: при войску, в зятях, а теща така була, щоб земля їй бетоном тіженьким. Навіть в криміналі був.

- А за що?

- Що питаєш?

- Питаю, за що в кримінал вас закрили були?

- О, та було за що, було.

- Щось вкрали напевно, чи якого мадаря відлупили добре? Мій дід, все про мадарів говорить, що бив їх, а вони його. – В'ячеслав побачив що чоловік смішно розповідає, хоча він був на такому місці де не жартують як правело.

- Гірше як вкрав. Злодій може віддати, а я вже не міг. Та було як там, давно було воно. Я вподобав одну дівчину, сватати хотів, але я був бідний, тай зараз не багатий, але не такий вже як давно було. А її тато ніяк щоб я її сватав і видав доньку за другого. Я так набрав злості, думаю: чекай газдо, я тобі сіно спалю щоб знав як в мене ноги втирати. Запалив таку копичку і більше не хотів нічого, правду кажу тобі. Але вогонь то не жарт, перкинувсь на стодолу. Так вийшло що згоріла стодола чисто до підвалин. Мене заарештували і до тюрми дали на три роки.

- Відсиділи?

- Від дзвінка до дзвінка. Але як прийшов, а та дівка дуже шкодувала що так сталось.

- І що було далі?

- Нащо тобі того. – Старий махнув двома руками. – Кажу, що нажив сі і нагрішив сі; досить з мене.

- Так виходить що ви не здавались навіть як так поступили з вами, - хлопець в думках став порівнювати маму Альбінових і себе.

- Ніколи не треба здаватись, ніколи... Хіба що вже тут як принесуть на дручках, а поки живеш, не гнись перед ніким.

Повертаючись з кладовища, В'ячеслав думав собі над тим що почув від діда Йосипа: «не гнись перед ніким». А може справді Машка видить в мені такого що я боюсь всього, а може треба було коли я в неї був в квартирі почекати довше, навіть коли б її мамаша прийшла, що тут надзвичайного що її дочка

привела хлопця в квартиру, адже дочка вже має шіснадцять років, скоро паспорт може отримати і офіційно розписатись як повинно бути. Вони ж кличуть якогось Демчука до себе, тоді чому я не можу прийти і побути? – Хлопець сам до себе засміявся – почувла б Машка і сказала мені: який вже герой але там в Мукачево, а тут щось не таким був.

Все воно вже пройшло те що було до тепер, а саме тепер, треба знайти точку з телефоном, якщо щось буде терміново потрібно повідомити. Може б в липні на день народження Машки поїхати в Івано-Франківськ, але де там зупинитись? Не буду в Ракових сидіти на дачі, якимось не підходить їхати до дівчини, а їх використовувати. Добре було дідові Йосипу палити газді сіно і стодолу, напевно недалеко жили одні від одних, а тут поміж нами не лишень відстань, а які гори і скільки часу щоб їх переїхати і ще потрібно гарна погода для дороги.

21

Скоріше, після школи, коли В'ячеслав перебрався жити в Мукачево, він жив з батьком і його дружиною, і жили вони в приватному будинку, але цей будинок був побудував Павло, покійний чоловік тьоті Люсі. А все відбувалось саме так: коли батько Михайло, одружився з Марією, мамою В'ячеслава, вони купили стару хату на окраїні Мукачево, планували побудувати нову, але як відомо, після родів Марія померла, а малого забрали батьки Михайла до себе, вже і плани про будову зупинились. А коли вже Михайло зійшовся з Люсею, тоді перебрався до неї жити. Стара хата так і стояла, але в ній жити було практично не можливо, тому після армії, В'ячеслав став жити там де і мешкав до армії.

Але поки В'ячеслав був в армії, за той час його батько, побудував на гаражі дві кімнатки, він хотів щоб син коли прийде, мав де жити, так як Андрій був намірений одружитись і жити вдома. Заді гаражу, була звареною залізна драбина з широкими сходами і з перилами, куди можна було підійматись в так званий «теремок», як жартував сам батько: тільки тверезим. Також на подвір'ї була літня кухня, де готовили поїсти і також обідали.

Слід замітити таку рису характеру в хлопця, що сам В'ячек не був прив'язаним до дому, (саме тут в Мукачево), і на це була причина: він проживав скоріше в іншому місці, і як правило, де людина проводить дитинство, там вона більше прив'язана спогадами і ностальгією. Звичайно, щоб повертатись в гори жити з старими, також не було перспективи як такої, тож хлопець жив на Закарпатті тілом, а душею і мріями, «літав» по Прикарпатті, там по Івано-Франківську, а точніше, по вулиці Лютчиків.

В житті В'ячеслава наступив новий період. Хоча він думав що буде так як спланував, але в державі все мінялось, і час вимагав нових темпів в усіх напрямках, особливо це відносилось до молодих людей.

Хлопець почав працювати, заробляти гроші, і записався на курси водіїв, одночасно став виробляти закордонний паспорт. Була нагода переганяти автівки за кордону, також бувші друзі, з якими він дружив до армії, пропонували йому різні види заробітку, порою кримінальні і небезпечні.

В'ячеслав написав листа до Машки, а через тиждень часу після того, він отримав листа від неї. Прочитавши його, він зрозумів що листи розминулись, тому що дівчина нічого не згадувала про те що він запитував її в своєму листі. Також якщо він писав більш лист такого пасивного змісту, розраховуючи на те що його письмо, може попасти в руки мами, то Машка була відвертою в своїх мріях і описах про своє життя. Вона написала що вже здала екзамени, бачить час від часу Костика, і коли вони зустрічаються, кожного разу пригадують про нього.

Бувало так, що В'ячеслав з батьком виїздили на роботу на тиждень часу, бувало і на два тижні, а Андрій також працював з ними, але не постійно. За такий період, листів могло прийти два з Івано-Франківська, також, тож тьотя Люся відкладала їх, поки хлопець не повернеться додому.

В'ячеслав знав що на протязі двох років, нічого не зміниться і тому вирішив понуритись повністю в роботу, щоб заробити грошей. За такий період, він підрахував що зможе купити гарну машину і ще мати на дорогі речі для себе і для коханої.

Але через якийсь час, хлопця насторожила одна справа, він був вислав на початку липня гарну відкритку і привітав Машку з шіснадцятитітням, а коли від неї отримав листа вже в серпні, вона не згадувала і не подякувала за вітання. В'ячеслав вже знав характер дівчини і вона постійно дякувала за любую справу, навіть про фотоальбом з машинами згадувала в одному з листів, що його хотів відкупити один однокурсник Володьки, той самий що колись позичав йому свого фотоальбома.

А ще Машка до тепер, вона жодного разу не писала що отримала листа. Але було що найбільш загадковим: чому вона не жаліється що він їй не відписує, повинна запитати його якщо вона не отримує листи від нього. Хлопець ще вирішив почекати з місяць часу, а потому робити якесь персональне розслідування. Для цього була два шляхи: перший простий і надійний: написати до Оленки, попросити щоб вона все описала як відбувається насправді. Другий вихід, це мати контакт з Володькою, адже він обіцяв бути на його стороні і хто як не він, знає що про нього говорииться вдома. Але до Володьки писати якось не підходило, він вчиться і немає часу на листи, тим більше якщо листи їхня мама перехоплює, тоді і до нього листа перехопить. В'ячеслав став підозрювати стару Октябрину, можливо щоб вона припилювала пошту і навіть Наташа дала їй ключа від їхнього ящика, щоб та забирала листи, а так сама віддавала Наташі в руки.

До Володьки, можна було хіба що зателефонувати через переговорний пункт, але для цього було потрібно точно знати коли він вдома. Звичайно що вечером він вдома постійно, але тоді мамаша їхня також в квартирі і тут не розговориться він відверто, так що тут також були свої труднощі в такій справі.

Хлопець не хотів про таке думати, але насправді час і обставини, які його оточували, кожного дня немов вода річки, відносили його далше і далше від того життя що було в армії, а це говорить що також від дівчини, яка була в нього першою, в його юному віці.

В нього було бажання підняти трохи вище від інших, стати діловим, а тоді вже приїхати в Івано-Франківськ, тоді вже навіть студентка Медичного інституту, не буде так виглядати гоноровою навпроти нього, тому що він вже буде повністю вільна і незалежна людина і зможе робити вибір, в яку сторону йому забagnetься.

Також В'ячеслава не покидали думки що Машка ще формує свій характер, і доводи були в тому, що вона любила щось з себе показувати, хвалитись тим, чого не було насправді, а це говорить що вона ще просто малолітня авантюристка, якій потрібний нагляд батьків і дисципліна, тому що в такому віці, молоді люди роблять рокові помилки і багато хто наклоняється в погану сторону.

Хлопець прагнув підтягнути свій статус в суспільстві, коли побачить любиму, щоб вже бути більш таким що вирішує сам усі питання, навіть коли буде можливість віч-на-віч зустрінутись з мамою дівчини, але для цього потрібно мати гроші і щоб це було з сторони помітним.

В кінці серпня того року, пройшли політичні перміни в державі, Україна як одна з республік Радянського Союзу, проголосила свою незалежність і вихід як окрема держава. З причини такого розвитку подій, почали зростати ціни в країні практично на все. Люди хотіли щоб мати не відчизнянні гроші, а закордонну валюту, яка була в той час стабільною. Особливо відчули перміни в державі люди, хто мешкав близько кордонів і куди за кордону попадали різні товари в тому числі і валюта.

Закарпаття, один з таких регіонів України, тому тут так само як в Одесі, появився наплив різних товарів, а з тим почала процвітати торгівля в усіх напрямках, починаючи від будівельних матеріалів і кінчаючи аптекою. Хто переїздив за перевал, зразу міг побачити яка колосальна різниця була біля кордону, скільки в ларках було всього імпортного, просто очі розбігаись в людей, які потрапляли на Закарпаття.

Але що найбільше приманювало молоде покоління, це заніматись перегоню автомобілів, тому що з Угорщини і Чехословакії, переганяли як радянські Лади, (які були експортного варіанту і більш краще виготовлялись), так само німецькі автівки і на цьому добре зароблялось. Появились такі «перегонщики» що вже нанімали на роботу, що їм потрібні були люди, які могли їхати за кордон. Справа в тому що багато хто з таких торговельників транспортом, жили у Львові, в Києві і навіть в Донецьку. Молоді хлопці, які мали місцеву приписку що живуть біля кордону, були вигідними для такої справи, так як наприклад самі мешканці Закарпаття, мали більше пільг, щодо перетину кордону в Угорщину, чи в Чехословакію.

На початку вересня, В'ячеслав поїхав в Синевир до діда і баби. Він ще скоріше збирався, але постійно йому не вистачало часу. Старі Лемури зустрінули онука з радістю, стали все розпитувати про службу і також запитали про Костика, Марусю і Володимира.

З В'ячеславом приїхав Андрій, а вірніше він з Андрієм, так як той привіз його на своїй автівці. В батька Михайла також була своя машина, але хоча вона на вигляд була немов новою, при покупці його обманули, не сказавши про те що в автівки проблеми з двигуном. Тим більше він її не доглядав як потрібно і вона часто ламалась і десь далше їхати нею, було просто небезпечно.

Дорогою коли повертались назад, Андрій признався одну справу:

- В'ячеку, якщо хочеш заробити гроші є два шляхи в тебе. Перший робити малярку, воно буде довше але спокійніше, а другий ділиться на дві дороги також, але один і такий самий бізнес. Треба людям переганяти техніку від малярів.

- А при чому тут «дві дороги?»

- Є один тип, питав про шофера, але він такий що може кинути, а ще може щось крутити. Правда гроші дає добрі на початок. Але хто знає, як з ним підеш далеко, можеш потому не відчепитись від нього.

- Не внушає довіри як по-мені.

- Другий також хоче щоб переганяти техніку і він наш, з Виноградова, але як тобі сказати...

- Кажі як є, що може такий самий як перший?

- Цей чесний, такий Веня, але він шундист.

- Тоді прекрасно, я б з таким домовився.

- Що з штудами хочеш зв'язатись може?

- Зі мною до речі був в госпіталі один «черпак» з Ківерців, так він говорив що робив з ними на будові, відзивався дуже позитивно. Також казав що чесні люди і відповідальні, а також розумні.

- Воно так, але сам знаєш.

- Андруху, ти злий що тебе не захотіла та Ліда штундистка і тому так вже на всіх набрав злості?

- А хороша була та Лідка, якщо чесно, саме через неї я злий на них.

- Та вже маєш Гялю, жинись на «многая літа», а мені нема чого на штундистів злитись. Краще з ними як з бандитами зв'язуватись.

- В них і зв'язки за кордоном кращі. Один одного не наколить на машині, а бандит він і в Африці бандит. Він чесний перед тим кого боїться, а так кине любого, хто йому не загроза по-життю.

- Наводи контакт, вже здаю в четвер на права, і вже можу навіть з неділі їхати. Але почекай: паспорт закордонний треба.

- Веня зробить скоро, він знає в Паспортному столі людей.

- Давай зведи мене з ним.

- Якщо так хочеш - тоді зроблю, лиш щоб наш майстер не знав бо мене закопає. Чекав на тебе з армії, а ти поїдеш на маляри, та б'ятя мене закопає живого за таке.

- Не закопає, я вже маю знайомого на цвинтарі, такий Йосько-гробар, без того нічого батя не вирішить на його території, - пожартував В'ячек.

- Добре попре з «тачками», я також приєднаюсь до вас.

- Женись і тримайся Галі, а я спробую на маляри.

- Галя нормальна, господиня, але така фігурка яка була в Лідки, такої нема на сто тисяч напевно.

- Таки нема думаєш?

- Може є, але візьмеш таку, почнуть хлопи приставати, а вона піде на ліво, а штундистка буде вірна; їм не можна так як простим бабам. Будуть дивитись мужики на ту Лідку, сльоньки ковтати і більш нічого, а чоловік буде мати таку кралю.

- Все забудь, не твоя доля напевно.

- Так виходить тепер вже, - зітхнув Андрій, а В'ячек зрозумів що все ж таки Лідку забути, той не в силах...

Якийсь час їхали мовчки, не те що мовчки, просто підібрали якусь жінку, яка добиралась і перед нею майже не розмовляли. Коли вже пасажирка їхня вийшла, Андрій почав далі своє:

- Знаєш В'ячеку, я то думав що коли дівчина, тоді найкрасивіший період в її житті, але коли Лідка вийшла заміж, народила дочку, дивлюсь, а вона ще красивішою стала, що таке може бути?

- Може в них так заведено з жінками.

- А що думаєш: чоловік не п'є, не курить, любить жінку, а ще таку як вона, тоді виглядають гарно двоє і живуть добре: все на своєму місці.

- Я також так спробую жити: не пити, не курити, а головне любити жінку свою - В'ячеслав протягнув руки за спинкою сидіння і став дрімати.

- Спробуй, але що буде як ти малярку закинеш, тебе наш майстер «спробує» за таку зраду і мене заодно вже на закуску пустить. – Торочив далі Андрій, дорогою додому.

На початку грудня, В'ячеслав мав першу поїздку в Угорщину. Він не їхав сам, їхало чотири чоловік і звідти пригнали чотри автівки: дві німецькі, одна Лада, і ще французька. В'ячеслав дивувався скільки вже іномарок було на Закарпатті, що він в Івано-Франківську, такого близько не бачив.

Так званий Веня, мав родаків в Мукачево, тож через них вже В'ячек зв'язався з ним. Веня був чоловіком біля тридцяти років, він розробив маршрути як приганяти автомобілі і як їх збувати далі на схід. За кожну машину, він платив гарно, і вже В'ячеслав прикинув скільки йому потрібно зробити поїздок і на яку автівку він може розраховувати для себе.

Але коли підійшла батькові платна робота, а В'ячеслав поробив один день і поїхав знову в Угорщину, батько дочекався і коли син повернувся, почав сваритись з ним. В той час в хаті були також тьотя Люся і Андрій:

- Я чекав що він прийде з армії, почне мені помагати, освоїть вже всю роботу, а тепер що вийшло?

- Все буде добре: чекали два роки і ще почекаєте трохи. – (В'ячеслав звертався до батька на «ви», так як живши від малого з дідом і бабою, його старі навчили саме так, тож вже він усім говорив так, хто старшим від нього в родині трошки більше років. Андрій також так звертався до вітчима, а до мами на «ти», і так вже привикли усі були).

- Тобі треба якихось крутарів, може краде хто там їм машини, ще десь тебе підстрілять і довозишся тарадайки їм. – Батько знав своє і не хотів погодитись з сином.

- Що ви таке вигадуете, там люди провірені.

- Та їх тут переб'ють як собак, ти знаєш як в такому бізнесі зараз одне напроти другого рветься?

- В них дятько, стариший брат мами того Вені, в прокуратурі працює, тому мають вони «зелений» коридор для бізнесу.

- Але все так не буде: піде той на пенсію, вмерти може, замінять його і вже по бізнесу їхньому. А тут в тебе професія платна, яку треба вивчити і практикувати, щоб бути авторитетним майстром.

- Я зароблю на машину, куплю собі і вже буду малювати з вами.

- Ти будеш малювати? Та засосе тебе в то болото і понюхасш гроші ліві і вже на драбину не полізеш ніколи. Вже лишай ту справу!

- Я ж сказав що на машину мені грошей треба. Як піду десь в зяті без нічого?

- О, вже про зяті запіває: так ти так хочеш тій москальці показати що ти крутий став, тачка в тебе німецька. Я так і думав що всьо через неї в мене в хаті тепер. Я вже казав тут: прийде лист від неї, я порву і викину, нащо тобі голову морочить тут? Що вона там має? Сидить в квартирі, мама, брат, тай тебе там ще їм треба?

- Нащо вже розказав Андруху хто і де живе?

- А я що міг знати як повернеться діло в нас тепер?

- Андрію, - закашлявся старий Лемур, - ти скажи про ту дівку що ми робили коло замку що живе, як її звали, я вже забув?

- Ліля, здається.

- Добре що хоча не Ліда, - В'ячеслав глянув на Андрія.

- Ти послухай дурню московський, - не вгамовувався батько, - хата як палац, дівка вчиться на юриста, машина нова, що тобі треба? Тут в рідному Мукачево, під боком ми будемо. В неї брат малий ще, десь підросте і піде, а ти будеш жити, гроші з нами заробляти, нащо тобі москальки якоїсь малої що до школи ходить? Ну ти хоч Люська спам'ятай як нема рідної мами, щоб розуму навчила.

- А я що маю право? Він кого вибере, з такою собі буде жити. – Спокійно відповіла тьотя Люся.

- Та ти хочеш свого коло себе, а мого десь в москалі!

- Тату, - не видержав хлопець, - нащо таке вигадуете, що колись тьотя Люся сказала таке може? Я тут не буду сам жити і не сварить не неї. Я скоріше в діда і баби буду, а тут я - як на вокзалі.

- Дурний як чобіт малярський! – Розвів руками Місько Лемур.

- А до речі: чому ви на Машку що вона москалька?

- А що думаєш привіз старим моїм, сказав що вона Маруся і вже стала наша. А як пишиться га?

- А Лемур також чисто українське прізвище може? Самі не знаєте чи не від малярів часом походите.

- А гій тебе боввани, ще я такого не чув, що я маляр!

- Хто знає, хто є хто? Та через нашу землю йшли і турки, і монголи, москалі, мадяри, австрійці, німці, чехи, словаки, ромуни. Хтось розбере когось тепер. – Не здавався В'ячеслав.

- Десь хлопці служать в Сибіру, вертаються додому і слова не скаже по-москальському, а тебе я намістив тут, близько, а ти змоскаличився на ніщо. Встидно мені за тебе, аж лице мені лупається!

- А ми ще в тієї Лілі будемо малювати, вони там прибудову кінчають вже, - підкинув Андрій старому.

- Андруху, - встав В'ячеслав з дивану, - я тебе як вмалюю, тобі вже прибудує Йосько той, ти знаєш хто і знаєш де.

- Сідайте вечеряти, тихо вже будьте. – Наказом промовила тьотя Люся.

- З ним повечеряєш, - далі провадив батько, - навіть випити нема з ким. Зв'язався з штундами і всьо!

- А тобі алкоголіка треба, ти вже сам дурний як той мадярський навіть не чобіт, а таки кальош, - тьотя Люся махнула рукою і взялась щоб покласти вечерю на стіл.

- Пропав чоловік, - розвів руками батько. – Увидів школярку з бантиками, а ми тут вже пусте місце. – Місько Лемур яв квашену помідору, під впливом емоцій як вкусив, то помідора розбризкала по всьому столі. Тьотя Люся стала витирати своє обличчя, яке обризгала помідора:

- А гій тебе Міську! Що йш як той звір, та ще с якась людина ніби.

Хлопці почали сміятись на всю кухню, з такої спонтанної сцени за столом.

Листи від Машки, не приходилось рвати батькові хлопця, так як вони майже не приходили. Останній був прийшов перед 1992 роком, і він змістом відрізнявся від попередніх. Дівчина написала що вже хоче якнайшвидше закінчити школу, щоб наступило літо і бажає успіхів на новій роботі, а також щоб був обережним. Ще було написано, що вона також хотіла б побувати десь за кордоном, так як тепер модно серед молоді кудись вирватись, як говорилось «за бугор».

В'ячеслав прочитав листа, і подумав собі: нічого, я скоро навідаюсь туди до тебе, поки що ще в школу ходи мала Альбінка, а там я приїду і сам вирішу куди тобі «вириватись» і де знаходитись.

Слід замітити що хлопець вже досить змінився від того часу, коли став переганяти автівки. Він почав спілкуватись з хлопцями і сам не помічав як в нього помінялись погляди на де-які речі. Наприклад коли він проводив час з Костиком, тоді був більш такий ніжнішим, більш сентиментальним, а ось коли опинився в колі молодих людей, а ще серед таких що мали гроші, він також став подібний до них. Тепер вже він не боявся б зовсім знаходитись в квартирі Машки і потерпати що відчиняться двері і зайде її мама, зараз він б привітався, сказав хто він є для її доньки і тому подібне.

В'ячеслав, навіть вже рахував, що може тепер вирішити любе питання, і коли поїде в Івано-Франківськ, тоді не буде поводитись як жалюгідний солдатик, який не володів своїм часом, ані не міг щось планувати день вперед. Тепер він вже працює, заробляє гроші і може отримувати свою сім'ю і його дружина буде гарно одіватись і смачно вечеряти разом з ним.

Найближчим з усіх чотирьох водіїв, з ким йому приходилось працювати, він був з хлопцем старшим на два роки, і звали того Сергій. Може підсвідомо відчуваючи симпатію до покійного батька коханої, В'ячеслав став з ним найбільше спілкуватись. Сам Сергій був людиною більш такого жосткішого характеру, в нього було чотири брати і він був вихований в такій сім'ї, що кожен в його домі, був навченим нести відповідальність за те що сказав і те що зробив. Також Сергій завжди вирішував справу якщо можна сьогодні, щоб не відклади на завтра. З ним було добре їхати на пару, хоча хлопці були в двох автівках, але з поля зору один одного не випускали в дорозі. А якщо перестрівали якісь підозрілі люди, Сергій знав що говорити і як виходити з любого становище в дорозі. З таким напарником, В'ячеку було добре на всі сторони: Сергій ніс відповідальніть за гроші, які вони везли з собою, домовлявся про покупку, сам перевіряв товар, і планував маршрути.

А ще, В'ячеслав навіть сам не помітив, як почав перед Сергієм звати свою улюблену не по-імені, а просто казав «моя мала». Одним словом, гроші його робили іншим і не в кращу сторону. Можливо коли б Машка була поруч, або хоча раз в тиждень він її бачив, тоді залишався б таким як був, по крайній мірі перед нею, але він не бачив давно дівчини, і це вже доволі часу, як для закоханих молодих людей.

А ще він не часто навідувався до старих Лемурів в горах, хоча обіцяв що буде приїздити хоча один раз на місяць, тепер він немов про це забув і воно не дивно: Сергій пояснив В'ячеславу що так як зараз

добре іде з перегоним автомобілів, потрібно працювати скільки можна, тому що завжди так не буде. Бізнес такий не є стабільним і хто трошки відстане, вже не наздогонить конкурентів ніколи.

В хлопця були вже відповідно гарні гроші, гарний дорогий одяг, він вже відчував себе набагато вище навіть своїх друзів з якими ще дружив після школи в Мукачеві, а коли взяти тих з ким він грався там давно в Синевирі, тоді навіть мови не могло бути про них.

Але В'ячеслав розумів: якщо він щось не стане подобатись тим на кого він працює, і навіть тим з ким він працює, тоді його легко замінять на іншого і таке місце може бути вже втраченим назавжди. А щоб самому починати щось подібне, вже було пізно, тому що багато каналів такого перегону, вже контролювала мафія і щось пробитись щоб тобі дозволили зацікавитись подібними речами, було не так доступно бажаним. Ще для себе міг хто пригнати автомобіль, а ось щоб перепродувати і жити з того, вже не було так просто.

В'ячеслав вдома був мало, майже постійно в дорозі. Він ночував в автівках, харчувався також як де виходило і режим в нього був невизначений як вночі так само вдень, так як приходилось стояти в чергах на митниці, або спати десь на авто заправках.

Так як туди в Угорщину і також в Словаччину, (яка ще увесь дев'яносто другий рік, була в складі з Чехією), коли приходилось їхати, завжди В'ячеслав їхав разом з Сергієм, а в другій машині їхали їхні товариші, двоє також. Дорогою приходилось про щось вести розмови, особливо в нічну пору щоб не дрімали, в результаті хлопці знали вже досить один про одного і як правило молодих людей цікавить тема про коханих дівчат, тож Сергій вже знав хто така Машка Альбінова і як її мама впирається проти, щоб в неї був зятем, В'ячеслав Лемур з Мукачеві.

Коли наступив 1992 рік, Україна стала вільною від Радянського Союзу, люди кинулись купляти що можна було купити, тому що з грошами порядку не було жодного.

В'ячеслав також ніби складав гроші, звичайно що в долларах, але і як молодий хлопець любив собі потягнути сам в себе і купити щось чи з одягу, чи магнітофон гарний, навіть купив собі гарний килим на підлогу в свою кімнату, надіючись що коли буде іти в зяті, забере килим з собою.

Правда незабаром він пожалів що витрачав гроші свої, думаючи що ще назбирає на автомобіль, так як його чекав один сюрприз.

А трапилось це, коли одного дня коли В'ячеслав поїхав у Словаччину, в місті Кошице, на автобазарі, він побачив дуже гарну машину. Особливо його погляд притягнуло те, що легковик був червоного кольору і дуже в гарному стані. Правда ціна була досить високою як для інших автівок і це був не європейський автомобіль, а японський, Honda Prelude випуску 1982 року. На той час автомобілеві не було навіть повних десяти років, так як це відбувалось в місяці березні. Ціна автомобіля була дві тисячі американських долларів.

В'ячеслав мав з собою такі гроші, але це були не його, а їхнього боса, хоча він міг купити Хонду і пригнати її щоб Веня продав, (не зважаючи на те, що було замовлено купити два Опеля), але червоний колір, якого любила Машка, не дава хлопцеві спокою.

Обговоривши ситуацію з Сергієм, вони вирішили торгуватись за Хонду, а В'ячеслав таки там на базарі, вирішив залиши її собі, щоб його не вартувало. Він вдома мав складені гроші, але їх не хватало двісті п'яцят долларів, також Сергій ще виторгував на шістдесят долларів дешевше.

Коли В'ячеслав сів за кермо, він зрозумів що це те, про що він мріяв вже від другого року служби в армії. Дорогою хлопець просто влюбився в автомобіль, тим більше що він був двох дверний і виглядав для молодого власника. В'ячеслав їхав і гладив панель і світло-коричневі шкіряні сидіння, він не міг натішитись покупкою і вирішив зразу загнати до себе на подвір'я, а вже після розрахуватись з босом. Навіть якщо б Веня прогнав його з роботи за таке свавілля, В'ячеслав не образився б на нього, тільки щоб Хонду залишити собі.

Повернувшись додому, автомобіль першою побачила тьоття Люся. Вона обійшла навколо, привітала В'ячека з покупкою і сказала якщо він так любить ось цю машину, вона з татом нашкодять таку суму, щоб він залишив собі і не продавалась вона.

- А ви ще домовитесь, щоб тато невістку полюбив, - пожартував хлопець, задоволений покупкою.

- Привикне до неї, що тата не знаєш свого? А мама твоя, вона любила дорогі речі, любила золото, сервізи дорогі, я все хотіла мати таке як вона мала. А так вийшло що маю її чоловіка тепер...

- Але казала баба Каська, що ви добре жили з мамою колись.

- Дуже добре, мама була така мирна людина, не любила скандали.

- Не так як тато помідрую на вас сикав?

- Добре що чужого кого не було: знаєш як люди взяли би в язика і пішло про нас; сміх сказати комусь.

- А ви тьотя Люся сідайте в машину, побачите які тут сидіння зручні роблять японці.

- А що можна сісти?

- Сідайте, я кажу щоб ви сіли.

Жінка не високого зросту, в шальоновій хустині, обережно сіла в Хонду. Вона оглянула салон і промовила до В'ячека:

- А знаєш воно добре що двоє дверей лиш. Люди все машини зупиняють щоб підвести, а тут двоє сидить з переду і виглядає що вже нема місця там ззаду більше.

- Якщо вам вже подобається, тоді усім буде подобатись.

- А поїдь до діда і баби, покажи їм, навіть там де ти в армії був можеш показати, того хлопчика повози нею, щоб виділи як ти, як тепер кажуть «піднявся».

- Як з вами просто і легко щось орудувати тьотя Люся, - посміхнувся хлопець, - ви так думаєте повністю як я.

За автівку вдалось домовитись з босом, він сказав що коли немає всієї суми, щоб В'ячеслав дав те що має, а вже решта до осені може віддавати. Заплативши гроші, правда не всі які в хлопця були, він вимив ідеально машину і накрив на подвір'ї, щоб зареєструвати пізніше, тому що в даний час потрібно було ще зробити кілька ходок, на яких вже поступили замовлення від клієнтів.

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА

АРКУШ 3 АЛЬБОМУ

1

В кінці травня, учні, 1975 року народження, закінчували середню школу. А опісля вже дороги їхні розходились куди кому; в різні напрямки.

В'ячеслав чекав з нетерпінням листа від своєї випускниці, він надіявся що вона напише коли йому приїхати на Випускний вечір її класу. Також він знав Оленку і трошки Таню, так що компанія вже була трьох, йому знайома. Діану він вже не враховував, знаючи як вона свого часу віднеслась до подруги, після екзамену з фізики.

Лист справді прийшов, він був коротенький і якогось не зрозумілого змісту. Машка написала що просить пробачення, що не писала цілу зиму і в неї була для цього причина, правда яка причина, вона не вказала. Далі було написано, що вона пам'ятає їхню розмову про «Випускний вечір», але вона настоює щоб він тоді не приїздив, а чому, вона пояснить пізніше йому. А вже після екзаменів, вона поїде в Київ поступати, а коли поступить, тоді повернеться на короткий час і йому повідомить. Також в Києві вона сама не буде, тому що з нею їде Демчук Славик і він їде як ледокол, а вона за ним куди потрібні їм, щоб стати лікарями. В кінці була написано щоб він не писав їй до того часу, поки вона не повідомить йому.

Коли В'ячеслав прочитав того листа, він наповнився ревністю і став сердитись на Машку - як це мені краще не їхати на «Випускний», я вже машину підготував свою, можна сказати передчасно купив її, щоб встигнути, а вона мене не хоче там. Пише що пізніше пояснить мені, вже опісля буде щось вигадувати так як вона вміє постійно. Може вона відмінниця для науки і медицини, але в таких справах сімейних, просто поводить як мала дитина: сама нічого не розуміє і другим голову морочить замість того щоб навчитись чогось від нього, вона щось вимагати береться. А той Демчук, тагається за нею, як той старий «чемодан» за її мамашею, напевно ті Альбінову люблять таких поклонників-обивателів.

А чому не писати? Навпевно нема спокою таки в неї в хаті, листи від неї такі сухі, немов пише не кохана людина, а якась давня сусідка, описує новини на вулиці.

В'ячеслав подумав щоб порадитись з Сергієм, для цього було кілька причин: вдома він не мав з ким, з Андрієм тим більше, тому що той наклоняв постійно, щоб хлопець забув про франківчанку і тут одружився вдома, а з татом тим більше нічого було таку тему зачіпляти.

Друга причина була такою, що Сергій знав багато випадків які траплялись в людей і міг розкласти все на своє місце. А ще В'ячеслав хотів щоб коли він поїде на Прикарпаття, взяти з собою Сергія, так як самому переїздити усі Карпати, трошки було страшно. Дорога була як небезпечною, тому що постійно з поворотами і спусками, а тим більше що різні бандити розвелись по населених пунктах і також по дорогах, тим більше в горах, де важко знайти міліціонера і взагалі якусь владу як таку.

Час був небезпечним, так як нова Українська влада, ще не встигнула сформувати усі свої силові гілки, навіть замінити форму чи емблеми, а стара влада вже розсипалась практично і тому так званий вакуум силових структур, спричинив тепличні умови для розвитку різних паразитів в суспільстві, починаючи від тих хто обманював людей в гру наперстками, і кінчаючи контрбандою, яка переправляла віськову техніку за кордон.

Але хлопцеві зараз не до того що робиться в країні, що робиться в органах, чи навіть в суспільстві в цілому, йому не дає спокою юна випускниця Івано-Франківської школи, а тим більше що поїде вона таки в Київ на навчання, а все винувата її мама, не має спокою чомусь жінка і дітям не дає його своїм власним. А тепер – вирішує В'ячеслав – потрібно їхати таки в Івано-Франківськ, якщо не з Машкою особисто побачитись, тоді з Володькою, розпитати що відбувається все ж таки. А коли вже він не захоче признатись, тоді Оленку розпитати. Не може бути щоб вона не проговорила щось, і не можливо щоб про мене не велась якась бесіда поміж дівчат. Коли вже щось можна знати, тоді вже робити якусь особисту розв'язку з тими листами і виводити якийсь результат того всього. Добре було б коли таки знати коли той Випускний вечір буде, приїхав б туди таки просто під школу, але тут проблема може

виникнути: якщо Машка просить і не те що просить, а немов вимагає щоб там не показуватись, тоді не просто так, повинна якась причина бути. Не думаю щоб її мама була на Випускному, батьки не проводять там час разом з випускниками, але хто тоді може помішати їм двом? Та ніхто інший як той самий Демчук і напевно він не знає що в Машки є коханий тут в Мукачево, а тепер вона ще хоче обшувати таємницею і з ним відносини, щоб мені голову морочити також так само як йому, тому іншого якогось пояснення не можливо тут побачити.

Дату поїздки намітити поки що не вдається, тому що є кілька поїздок за кордон, але як лишень появиться нагода і вже віддам усі гроші за свою машину – думає В'ячеслав – тоді поїду незалежно від дати, просто приїду і наберу телефон до Альбінових, а там вже як буде - так буде. Тим більше що сама Машка вже не п'ятнадцяти літня, вона вже може мати паспорт а коли так, тоді може розписатись з ним навіть без відома мами своєї, наприклад десь в тому ж самому Києві. Тим більше, що не живемо десь в якомусь середньовіччі, коли батьки вирішували долі дітей як їм хотілось, а так як зараз демократія і воля, тоді вона повинна і в сім'ях бути, а інакше для чого говорити про неї навколо і всюди? Так що потрібно домовитись з Сергієм і вирушати на Прикарпаття, нема чого сидіти тут і чекати як кажуть люди: з моря погоди.

В'ячеслав не знав і не міг знати, яку він робить рокову помилку, як його рішення і нетерпіння дочекатися якогось пояснення від дівчини, наробить шкоди найбільше йому самому, але як може людина знати про таке, тим більше в своєму молодому віці, коли хлопець такий впевнений в своїй правоті, що куди там щось заперечити.

2

В понеділок, восьмого червня, двоє молодих людей почали підійматись в гори на схід. Саме сьогодні В'ячеслав вирішив в'їздити в місто яке його хвилювало вже певний час. З ним поїхав Сергій, який погодився провести час десь в місті, коли той буде проводити час з своєю дівчиною. Правда ніхто не знав як пройде зустріч і чи взагалі вона відбудеться.

Сергій порадив щоб не їхати тією машиною, яку купив В'ячек для себе; вони взяли не давно пригнаний з Угорщини Форд Сієра, автомобіль був великим, чотирьох дверний, і зручним на таку тривалу подорож. В'ячеслав вирахував час, щоб приїхати в Івано-Франківськ десь перед обідом, в такий час щоб мама дівчини працювала.

Добравшись до назначеної мети, вже в самому місті, хлопці зупинились поруч телефонної будки. В'ячеслав набрав номер телефону Альбінових.

- Алло, - відізався чоловічий голос.
- Добрий день, мені Володьку можна якщо він є вдома?
- Це він самий.
- О, здоров Володька, я щось не впізнав. Це В'ячек з Мукачево.
- Привіт, а ти звідки дозвонився?
- Я тут в місті.
- Ти приїхав? Слухай, давай заїдь до мене таки зараз; дорогу пам'ятаєш?
- Ми маємо карту міста.
- А ти з ким?
- Мій друг зі мною.
- Тоді, але ні: заїди сам краще, залиш його в машині.
- Добре, зараз буду.

Форд заїхав на знайомий дворик, В'ячеслав глянув на під'їзд Ракових, стояло жовте Жигулі батька Оленки, все немов нічого не відбувалось від того часу, як він з Андрієм їхали звідси в Мукачево. В'ячеслав сказав Сергієві, щоб той проспався трохи в машині, а сам побіг сходами на п'ятий поверх. Коли Володька відчинив, він привітався, запросив в квартиру гостя.

- А Машка вдома? – Заглядаючи в зал, запитав В'ячек, сподіваючись побачити дівчину.
- Нема її. Вона в Києві зараз.
- З ким поїхала?

- Тин Славич поїхав з нею і з своїм племінником, щоб там їх намістити як слід серед своїх знайомих. Їм жити десь потрібно там, тому вирішують з житлом в Києві.

- Володька, ти поясни що відбувається, вона мені якісь листи незрозумілі пише, я нічого не знаю, як тут у вас взагалі проходить все?

- Для тебе особисто не важно відбувається. Мамаша листи твої забирала, Машка вже не хотіла щоб ти писав. А тепер поїхали двоє поступати в медичний вуз і з житлом вирішити, як я вже сказав.

- А чому на Випускному я не міг побути? Мені Машка написала щоб я не їхав.

- А тому що Демчук був там з нею. Мамаша в нас така що вона довідається хто був і як було. Одним словом Машка робить вид перед нею, що з тобою вона вже порвала відносини і так хоче якось обманути. А там якось буде вже далі.

- Так почекай: а мою думку, мої почуття, Машка не бере під увагу. Для чого їй маму обманювати, вона вже доросла і може просто виходити заміж.

- Машка сама не знає що з нею робиться: зараз головне для неї як поступити вчитись, а там вже якось буде. Мені вона не все признається, може Ленка знає навіть більше як я. Але про тебе в нас були розмови тут і мама навіть слухати не хоче про якогось закарпатця, якщо хочеш знати.

- Так що виходить: вона з тим Демчуком буде вчитись, тягаться по Києві, а я маю чекати не знати сам на що? Може там щось в неї зміниться, може одне, може друге. До якого часу і скільки років я маю чекати?

- А який в тебе варіант кращий? – Володька встав з дивану і почав ходити по квартирі.

- Щось треба робити. Я не буду чекати п'ять років поки вона вчиться і з Демчуком ходить, а там і привикне до нього і вже двоє лікарів будь, нащо я тоді здався їй?

- Поговори ще з Ленкою, вона може щось знає більше. Але Ленка після нічної зміни спить зараз напевно, вона підробляє в лікарні, хоче на фельдшера поступати також. Побудь в мене може до години другої, а там знайдеш до неї.

- Я не буду тут, мене там Сергій чекає в машині. Ми десь перекрутимось; на ринок поїдемо.

- Для чого ти його притягнув з собою? Самому треба було приїхати.

- Він мені не заважає, а навпаки коли двоє, воно краще в дорозі.

- О, я пригадав: тут фотки є з Випускного, Демчук зробив, хочеш подивитись?

- Хочу, покажи які вони двоє пара, - з ревності випалив В'ячеслав.

Володька протягнув три світлини, на них Машка була гарно одітою в плаття. Стояла разом з подругами, навіть Діана стояла також з ними поруч. Дівчина вже більш підросла, стала такою дорослою, вже не виглядала зовсім на ученицю, а тим більше в палатті.

- Я можу одне фото взяти?

- Бери яке хочеш.

- Добре, я тоді поїду в місто, а після другої години, заїду до Ленки.

- Я також зараз повинен іти по справах.

- Може підвезти тебе в центр?

- Дякую. Але мені ще до колеги зайти треба тут.

- Тоді я побіг, - В'ячеслав встав з дивану.

- Давай так: ти мені дзвони хоча раз в місяць, а то пропав десь там в себе. Я тобі новини буду передавати, тому що з Машкою не все так просто, я тобі правду сказав.

- Добре, але знай ти і можеш мамі передати: я від Машки не відступлюсь, вона буде моя любою ціною.

- Давай, до зв'язку на проводі. Але не пропадай на рік часу, десь там в себе. Скільки там перговори вже вартують, знайди час для такого. В такий час щоб тут був вечір, а все вдома на тижні, а краще після обіду, я сам до половини шостої, крім п'ятниці. - Володька потиснув руку на прощання.

В'ячеслав вийшов до Сергія, той протягнувся в машині і слухав музику. Навколо машин ходили якісь малі хлопчиська і розглядали іномарку, щось про неї спорили поміж собою.

- Що там: бачив свою малу? – Запитав Сергій.

- В Києві; нема її тут.

- А де так був до тепер?
- З братом говорив. Каже що Машка перед мамою показує ніби вже зі мною не дуржить, тому і листи не пише щоб я не відписував їй. Подивись на фото яка вона на Випускному в школі, - В'ячеслав протягнув світлину Сергію.
- Нічого собі «мала», та в самий раз заміж, що вона старої боїться може?
- Так виходить.
- Так ти сам виріши з старою, мала не хоче, а тобі чого боятись. Я б на твоєму місці пішов і поговорив як мужик. Сказав так і так: я буду женитись за вашу доньку, що ви проти маєте наприклад, що вам не підходить? Вона вже доросла, і ми так самі хочемо. А тоді послухаєш що вона скаже, які в неї аргументи будуть. Та ти подивись на себе: хлопака здоровий, і мордою вийшов, стара як зараз увидить тебе, зразу розм'якне; такого зятя в хаті мати, так це просто щастя. Коротше так: тачка ось ця твоя, а потому прийдеш на своїй і скажеш що поміняв, ніби ти тачки міняєш щомісячно. Такий жених що лиш дивись, а баби щось показують з себе; та дати одній другій добре. Їй до мого старого на виховання, він би навчив їх як щось показувати з себе: почав б з старої, а на молодій зкінчив.
- Та її мамаша не має мужика, тому дуріє напевно.
- О, з того треба починати. Зла на мужчин: є такий діагноз в бабів, я знаю.
- Ти якось напевно б вирішив таку справу быстро, не так як я.
- А що тут боятись: ти що вкрав щось в неї, побив її доньку, чи може мала ще в п'ятому класі? Дивись яка дівка на фотці, що вигадує стара якісь свої забаганки. Доросла вже твоя Машка і має право на вибір того кого захоче. Баби, вони люблять коли мужик є мужиком, типу: пацан сказав – пацан зробив. А так будеш листи писати, ти вже після армії, ти вже за кордон їдши як дипломат який, а тут боятись будеш за свою серйозну справу, яка раз на все життя, і ти не вирішиш? Та не сміши мене Лемуре! – Сергій вдарив руками по кермі Форда.
- А що Серьога, в тебе ідея. Я так напевно і зроблю.
- А стара її вдома?
- На роботі.
- Так почекаємо поки прийде з роботи. Так їхати далеко і з тим вернутись назад? Треба щось орудувати коли ми вже тут. Якщо мала не може, тоді ти сам берись за таку спарву.
- Поїхали в лікарню де її мамаша працює, знаю що на вулиці Матейки, а там запитаю когось.
- Звати знаєш як?
- Альбінова Наталя, правда не знаю як по-батькові.
- Запитаєш зараз когось там з робітників.
- Але ти підеш в машину, може не захоче перед тобою щось розказувати мені про Машку.
- Окей, так зроблю.
- Але як починати з нею, треба придумати.
- А тій як ти кажеш «мамаші» скільки років?
- Вона виходила заміж на першому курсі, виходить що вісімнадцять мала, в дев'ятнадцять напевно народила сина, зараз Володькові двадцять два, тоді їй сорок один напевно.
- Якраз такий вік щоб з хлопців знущатись, любить напевно таке та Натаха.
- Я не розумію, ти про що?
- В такому віці, багато бабів, так званими «садистками» стають, люблять таке брудне діло, а ще якщо в лікарні працює. Так що ти там обережно з тією «мамашою».
- Я не розумію про що ти говориш?
- Нащо тобі того, колись розкажу; не зараз. Ще перелякаєшся і не поїдеш, тим більше в лікарню.
- Так що їдемо? – Спалеснув долоням В'ячеслав, набравшись сміливості.
- Падай на карту, будеш як Марко Поло. Веди мене, яка вулиця ти казав?
- Матейки.
- Шукай де вона і погналі. – Сергій завів двигуна Форда.

Знайшовши лікарню, хлопці поклали свій автомобіль біля дороги, а сам В'ячеслав пішов в корпус лікарні. Він зайшов в прихожу і побачивши якусь медсестру, підійшов до неї:

- Добрий день вам, - привітався закарпатець, тихим голосом.
- Добрий день, - Жіночка стала розглядати молодого красивого хлопця, модно одітого.
- Я перепрошую, я шукаю таку лікарку, прізвище її Альбінова Наталя; може знаєте?
- Знаю, працює в нас така.
- А я можу її побачити?
- Почекай тут, я покличу зараз, якщо вона зможе.
- Дякую. Але скажіть як вона по-батькові, щось призабув.
- Наталя Романівна.
- Дуже вдячний вам.

Медсестра пішла, а хлопець відчув як в нього стало стукати серце від хвилювання, але відступати назад не було куди. В машині сидів Сергій і вже пора робити порядок з ти усім - думав В'ячеслав - а так як справа впирається саме в Наталю Ромнівну, тоді слід з неї починати.

Чекати прийшлося може хвилин сім, нарешті хлопець почув кроки від каблуків, він поглянув в коридор і побачив жінку вищого зросту, (тим більше на каблуках), яка тримала руки в кишенях білого халату і впевнено ішла просто на нього. Хоча В'ячеслав не бачив ніколи маму Машки живою, але він бачив весільну світліну і зрозумів що це саме рентгенолог, Альбінова. В жінки було пофарбованим волосся на каштановий колір, а з обличчя Машка була схожою на неї все ж таки.

Прийшовши близько, лікарка промовила першою:

- Слухаю вас молодий чоловік, ви мене звали?
- Добрий день. Так, я просив вас покликати. – В хлопця голос змінився і він опустил очі, так як Наталя дивилась йому в очі і взагалі сміливо розглядала його, немов хворого пацієнта. - Ми можемо обговорити одну справу, виділіть мені хоча п'ять хвилин.
- Я ж сказала: я вас слухаю.
- Мене звати В'ячеслав, я приїхав з Мукачєво.
- Я вже зрозуміла. Так що ви хотіли В'ячеслав?
- Я хотів поговорити про вашу дочку, про Машу.
- А що мені про мою дочку, говорити з вами? – Наталя взяла за рукав сорочки співрозмовника і кивнула щоб пройти в сторону і не стояти на проході. В'ячеслав пішов за нею і вона зайшла на сходову клітку, стала на площадці перед сходами, одну руку поклала на перила. Тут було досить сонячно від вікна і хлопець побачив які в Наталі красиві карі очі, вони трошки були темнішими, як в її доньки.
- Я хотів сказати, якщо ви не знаєте, про те, але я дружив з вашою дочкою, коли тут служив в армії.
- Але вже відслужили наскільки я знаю, тому саме «дружив» і це в минулому, а тепер все по-іншому.
- А чому ви так думаєте?
- Я не те що думаю; я знаю.
- А я так не думаю. Наприклад Машка хоче зі мною далі дружити, а ви чомусь незадоволені тим.
- В Марійки, чи як ти сказав Машки, - Наталя вже перейшла на «ти» в розмові, - є кандидат, який в майбутньому буде з нею вчитись і також планує щоб одружитися на ній. Так що тут вже про це розмови не може бути навіть жодної.
- Я розумію що Демчук Славик вам підходить, але Машка хоче за мене виходить заміж.
- Вона так тобі сама сказала може?
- Не все дівчина може на словах передати, але я знаю що воно так.
- Послухай В'ячеслав: ти молодий гарний хлопець, знайдеш собі дівчину гарну, не все так просто з одруженням в людей, якщо ти ще всього не розумієш.
- Тому що ви так рішили ще давно, а на почуття своєї дочки ви навіть на глянете ніколи?
- Звідки тобі знати що я вирішила і як я відношусь до почуттів своєї дитини рідної?
- Ви Наталя Ромнівна ображаєте її і мені Машку дуже жаль.
- Якщо тобі жаль, тоді залиши її в спокою і тоді побачиш що вона тобі не стане ні писати, ані не буде шукати з тобою жодного контакту. Дай спокійно дівчині вчитись і здобувати професію.
- А якщо я люблю вашу дочку? Якщо вона в мене одна єдинна на землі, про яку я думаю постійно, задля якої я почав працювати за кордоном, не сплю ночами, машини переганяю, купив таку машину навіть по кольору яку вона любить, ви думаєте що все так просто поміж нами?
- Зараз тобі так здається, а пройде трохи часу, ти будеш сміятись сам з того, що сказав тут. Але я особисто, постараюсь забути нашу розмову.
- А я не забуду: ні розмову, ані Машку; ніколи не забуду.

- Тобі так зараз здається: повір мені. Пройде короткий час, і все забудеться назавжди.

- А ви по кому судите? – В'ячеслав з нервів випалив те, що не порібно було, так як виглядало що після смерті батька Сергія, Наташа собі закрутила роман з Валентином Ярославичем, якого також не те щоб любила, а лиш використовувала. Він замітив як вона змінилась на обличчі, не сподіваючись таке почути запитання від хлопця.

- Я більше життя прожила, більше знаю від вас, молодий юначе.

- Тоді дайте жити нормально своїй дитині як ви виразились, вона мене любить, а ви хочете такі почуття викоринити з її серця. Повірте мені: я знаю про що я говорю зараз тут.

- Вона буде нормально жити, можеш не сумніватись.

- Без мене не зможе.

- Ой, вже як скажеш: без нього не зможе. – Наталя Романівна принизливо поглянула на хлопця. В'ячеслава взяла злоба на таку поведінку людини, яка ніяк не хотіла стати для нього тещею.

- Якщо ви доб'єтесь свого, якщо насильно зможете видати заміж її за того Демчука.

- Тоді що? – Впевнено, перевала в емоційні промові хлопця, Романівна.

- Тоді я прокляну Машку. Так прокляну, що в неї нігде життя не буде: ні тут, ані в Києві, навіть як десь за кордон поїде.

- Ой, також налякав мене: він проклинати буде.

- Я сирота, я залишився від першого свого дня і виріс без мами, і моя кривда впаде на усіх тих, хто мені не давав жити з любимою дівчиною, яка в мене одна на землі.

Наталя Романівна замовчала, вона глибоко зітхнула і поглянула знову в очі хлопця, вона побачила сльози в очах В'ячеслава, хоча він тримав себе з усіх сил. Жінка відчула себе не зручно, вона взяла за плече скривдженого співрозмовника і промовила вже спокійнішим голосом:

- Що ти такий розстроєний? Життя не обертається навколо однієї людини. Поглянь на себе: молодий, красивий, дівчат скільки навколо; давай не будемо.

- Навіть не старайтесь, нічого у вас не вийде ніколи. А якщо я такий красивий і молодий, чому не пара до вашої дочки, скажіть?

- Послухай що я тобі скажу: в Марійки не простий харктер, ти не знаєш які в мене особисто проблеми з нею, тобі не підійте така дружина, тобі таку щоб була в тебе слухнянна.

- Мені не потрібна «слухнянна».

- Тоді яка тобі потрібна?

- Машка, одна вона.

- Далі все з почтку. А давай подумай, ще скажімо рік часу...

Тут на сходах вгорі показалаь якась молода медсестра, вона поглянула і вигукнула:

- Наталя Романівна, а ви... – Дівчина зупинилась на пів слові, побачивши що та розмовляє з якимось хлопцем і при тому саме тут, де немає людей.

- Вже іду Віта; одну хвилинку.

Медсестра стояла і чекала, а В'ячеслав зрозумів що розмова закінчується, він на кінець сказав:

- Нічого я не буду думати більше: Машка є моя любима, і хочу з нею разом жити.

- Але вона вчиться зараз буде, тому будь ласка, залиши її в спокою, поки вона вчиться; домовились. Все я спішу, я працюю сьогодні все ж таки.

- Дякую що вділили мені часу, - на прощання відказав хлопець і кулаком стукнув по перилах.

- До побачення. – Наталя Романівна глибоко зітхнула і повернулась іти вгору до медсестри, яка чекала. Коли вона в білому халаті стала підійматись, В'ячеслав стояв і дивися. В ньому перемішались почуття образи, гніву, і ніяк не хотілось іти зараз геть, а ще продовжувати в такому тоні розмову, добиваючись справедливості. Дивлячись вслід, в хлопця нараз появилась ще інша думка, він подумав: нічого собі, напевно в Машки буде така сама фігура колись, а молодша Альбінова мусить бути моя, щоб не трапилось на світі...

В'ячеслав вийшов на вулицю, він зрозумів що нічого не домовиться і потрібно вирішувати тільки суто з Машкою подібні питання. Дорогою до автомобіля, в нього прострибула брудна думка про Наташу:

можна подумати що така жінка сама і з тим старим «чемоданом» лишень, хто знає чим вона займається, і для кого малюється так.

- Що там знайшов тещу? – у відчинене вікно, запитав Сергій.

- Так. Знайшов і поговорив.

- Яка вона.

- Щось таке я ти сказав був про неї. Давай ще заїдемо до Ленки і вже справа вирішена в мене тут. Машки все одно немає, а до Ракових я не піду напевно. Зараз питати почнеться Дмитріна про мене, чого приїхав, хоча Костика хотілося б побачити, але напевно вже колись на своїй Хонді сам приїду. Давай же половина третьої, а поки заїдемо, щоб Ленка на зміну не пішла вечірню зараз на роботу.

Форд заїхав знову там де був, В'ячеслав побіг щоб покликати Оленку. Він подзвонив в двері, відчинила сама Оленка і від здивування виголосила:

- Ой мамочки, Лемурчик з'явився наш!

- Ленки тихо, не роби шуму, я почекаю в машині там, давай вийди в двір.

- Я помию рожу, я лиш встала, після ночі.

- Я чекаю в дворі.

В'ячеслав вийшов, сів в автомобіль і став чекати. Оленка вийшла через десять хвилин, вона гарно оділась в літнє плаття.

- Ленка, я приїхав сюди по справі.

- Я зрозуміла що не просто так покататись.

- Я був в лікарні в Наташі Альбінової, говорив з нею.

- Ти про що говорив і чого ти там був? – Оленка глянула з тривогою на хлопця.

- Сказав що хочу женитись на її дочці, сказав все як є, що я люблю Машку, нехай не мішає нам жити щасливо, що як не захоче, тоді я Машку прокляну і не буде їй життя.

- Ти що здурів Лемуре! - Оленка взялась руками за щоки і почла ходити перед Фордом взад і вперед. - Я питаю: ти здурів чисто, як мій старик каже на «передні ноги»? Як ти поїхав до Наташі Альбінової в лікарню і таке їй сказав?

- А що такого, нехай знає?

- Ти як до такого додумався Лемуре?

- Ось Серйога підказав, мій друг, він про все знає.

- Хто підказав? А він хто такий? Ти для чого притягнув його сюди? – Оленка не зважала що в автомобілі відчинене вікно і водій може все почути, вона не вибирала вирази навіть. – Ну два ідіоти і просто труба з ними. Та ти хоча знаєш що тепер буде? Ти чому до мене не зайшов перше?

- Я був у Володьки. Я говорив з ним, він сказав що ти спиш після зміни.

- А Володька знає, що до його мами поїхав?

- Не знає. Ми вже тут порадилися в машині двоє.

- Ще мені один «порадник», знайшов кого слухати. Добре Машка сказала про тебе, що ти сам нічого ніколи не вирішиш щоб ви були разом. Та мій Діма сто разів мудрішим від тебе, хоча самому Махнові родина якась.

- Твій Діма. А скажи що ти з тим шофером зустрічаєшся?

- Так, ми дружимо. Заходить на борщ, вареники, постійно. Не те що ти: не хотів качку їсти коли я тобі пропонувала. Маманя готує йому, а він такий радий.

- В тебе мама розумна людина, не те що та Альбінова.

- Та ти хоча знаєш що вона з Машкою за таке зробить?

- Я не думаю, ми розійшлись досить нормально.

- Ти не думаєш: та ти просто її не знаєш. Вона перед тобою нормально, а коли візьметься за Машку, ти собі не уявляєш просто. Та Володька вже був в десятому класі і один раз так був получив від неї, що тобі не снилось таке навіть ніколи, в тій твоїй Лемурії.

- Я ж не знав що все так страшно тут. Машка мені не пише, думаю поїду, провідаю, а тут такого натворилось, що тепер вже не знаю що думати.

- До мене треба було перш всього. Давай я тобі розкажу замість Машки і знай що я чесна людина.

- Я ніколи не сумнівався в такому. Я слухаю тебе.

- Машка такий план склала і мене посвятила в нього: вона ніби починає дружити з Демчуком, запросила його на Випускний вечір, зробила фото собі з ним і з нами.

- Я знаю, Володька дав мені фотку, але без нього.

- Не хотів напевно ту саму показувати тобі. Але слухай далі: Машка листи перестала писати, щоб Октябрина не дивилась в їхній ящик і не докладала, тому що та пошту бачить коли ставлять. Сказала

Машка що ти просто нудився тут, сидів в дворі і дружив з нами, а тепер поїхав і вже забув. В них вже все заспокоїлось. Машка поїхала поступати, а вже з Києва, тобі почала б писати листи про кохання. А Демчук до неї не лізе, вона з ним домовилась що вони ніби дружать і він погодився на таку справу.

- Ленка, а ти такою впевненою? Може Машка тебе обманює, так як вона любить інтриги різні?

- Знаєш що? Ми щось почали говорити про ту справу, а вона мені сказала: в Лемурчика була два рази нагода, він не використав. Так що ти міг бути першим, але сам винуватий. Ти чому порахував що вона ще мала? Тепер вже терпи сам якщо така справа. Так і сказала мені, що ти винуватим.

- А де така нагода була, сказала також тобі може?

- Один раз там де ви були в горах, а другий раз ти був в квартирі і нікого не було.

- Я так і зрозумів був. Правда не перший раз, а другий вже в квартирі. Але вона ще в школу ходила, я ж не якийсь пустий пацан, я серйозно з нею.

- Коротше давай так: я тобі номер мого робочого телефону, в нас вже провели домашній, але не буду коли хтось з стариків в квартирі, а на роботі я вночі, десь після десяти вже нікого нема, тоді дзвони і що буду знати я - будеш знати ти.

- Ти молодчина Ленка, з такими як ти і твої батьки, можна всього добитись в житті.

- А тачка твоя може? – Оленка запитала жартуючи, не сподівавшись що таке може бути.

- Ні, ця не моя, але в мене вже є навіть крутіша від цього Фордака.

- Що правду сказав?

- Правда Ленка. Я ганяю тачки від малярів і чехів був за кордоном багато разів.

- Серйозно? – Здивовано запитала Оленка.

- Я ж писав Маші, напевно вона листи не отримувала.

- Ні, Машка мені сказала, а я подумала що хвалиться так, як наша Альбінова може інколи.

- Правда. В мене машина червоного кольору, все так як Машка любить.

- Машка любить Лемурчика.

- Що призналась тобі може?

- Призналась. Ой що ще сказала, - Ленка посміхнулась.

- Скажи, може мені веселіше стане після бесіди з тещою.

- Ні не скажу. Це поміж дівками такі таємниці, я також вірна коли пообіцяю кому. Одне скажу тобі: буде вона твоя; сам побачиш.

6

В'ячеслав з Сергієм повернулись додому. Знову пішли будні, робота і все таке як перед тим. Але після тієї поїздки, В'ячеслав вирішив не слухати поради Сергія і коли буде їхати колись в Івано-Франківськ, тоді сам один і ніхто йому з сторонніх не потрібний більше. Там є Володька і Оленка, і вони все вирішуть що йому необхідно, коли Машки не буде на місці. А коли прийдеться поїхати навіть в самий Київ, тоді і туди можна, але самому також.

Хоча Оленка перелякала хлопця, оцінивши його поступок як неадекватним, все таки він надіявся що нічого аже такого страшного не відбулось. Чомусь в нього склалось не надто негативне враження про Наталю Романівну, він навіть сам собі не зміг пояснити того, можливо тому що вона все ж таки мама любимої дівчини, як не як, адже народила її, а можливо тому, що сказала йому що він красивий, а так як сам хлопець виріс без мами, йому мало коли хто говорив таке, а тим більше така престижна жінка.

Після тієї поїздки, пройшло два тижні і літо було в самому розгарі. В неділю хлопці пригнали два автомобілі, а в понеділок відпочивали після дороги. Але В'ячеслав не зміг висдіти вдома, він поїхав на своїй Хонді на переговориний пункт в Мукачево, щоб замовити перемовини з Івано-Франківськом. Так як було після обіду, він знав що Оленка ще не працює вирішив набрати до Альбінових, щоб якщо вдасться йому, поговорити з Володькою. Правда чекати прийшлося може годину, а коли вже оператор накінець з'єднала, вона сказала щоб можна починати розмову.

- Алло, - відізвався абонент.

- Привіт Володька, це В'ячек Лемур.

- О здоров, як ти там? Чи ти може десь вже тут знову?

- Я нічого, я вдома. А як там у вас після мого візиту?

- Та ти б знав що тут було, це просто жахи.
- А що трапилось?
- Приїхала Машка, мамаша її на допит тут же і говорить що ти був в лікарні в неї на роботі, сказав що ти з Машкою дружиш далі і хочеш женитись і сказав щоб тобі не мішати в цьому. Воно було так?
- Приблизно було.
- А мамаша не любить як її обманювати, дуже не любить такого. А тут вийшло так, що Демчука за дурачка Машка тримає, а той погодився на роль такого. Як почалось поміж них двох, як одна другій почали висказувати, кожна своє. А в кінці так дороворились, що таки Машка «облизала» добре від мами.
- Що била її може?
- А ще б за таке не бити? Послухай що привело до такого: Машка говорить мамі: ти на мене що я обманюю, я коли ти колись татові сказала, що вже будеш від нього родити, а нічого такого не було, ти не оманювала його тоді? А може він взяв був б собі другу і в мене була б мама така, що розуміє мене, ти також обманювала тата тоді і як ще холоднокровно. А маму розізлило те що Машка знає про такі справи і вже дала їй за таке.
- Ой бідна Машка і все через мене тепер виходить.
- Та нічого їй не буде, мама не сильно, так по щоках з одної сторони і другої, щоб мовчала вже. Мама не покалічить доньку ніколи, що ти так вже перелякався там? З ким не буває.
- Все одно шкода.
- Їй не привикати до такого, - було чутно по інтонації голосу, як Володька посміхнувся.
- Я не знаю як там у вас в домі, але все одно Машку жаль мені, вона така ніжна.
- А тобі що ніколи не перепало, що тебе так заділо?
- Ніколи. Дід мене жалів як строту, а тато бувало що кричав на мене, він на усіх кричить і більш нічого.
- А в нас якщо б було по-другому, хто знає де вже я б опинився і мала також. Приходиться інколи діяти по обставинах, тим більше що тата нема. Бувало навіть що Тин Славич хотів заступитись і сам втік з квартири потому. – Володька розсміявся, а В'ячеслав зрозумів, що в Альбінових такі сцени і методи виховання, вважаються нормальними.
- А як Машка про мене, знає що я був?
- Ленка передала все і я також сказав. Вона знову поїде в Київ скоро.
- А зараз вона може вдома?
- Ні. Вона поїхала в центр, щось там купити їй треба було.
- Передаш привіт і скажеш що може писати мені, я вже про все знаю. Я їй писати не буду, щоб чого гіршого не нашкодити.
- Скажу. Давай закінчуй тому що дорого буде тобі.
- Для такої справи, не дорого.

На тому хлопці попросились, а В'ячеслав став думати: може добре все ж таки що я побував в лікарні і висказав все про нас, нехай тепер перезлиється, а там зрозуміє що не так все просто поміж нами. Хоча хто його знає, якщо зараз знайде ще когось щоб там в Києві слідкував за студенткою, хоча не знати де вона там жити буде і в кого: чи в гуртожитку, чи в когось на квартирі... Забув запитати Володьку про таке, і де буде той самий Демчук жити, а може він такий як той дятко його і жодної загрози не приносить для Машки, просто друзі двоє такі собі що їх об'єднює медицина і все на тому.

Але як би там не було, головне що Машка не клонить в сторону того Демчука, а все якось переживеться напевно мені, тому що не виходить по другому ніяк.

А ще В'ячеслав надумав, щоб закликати одного дятка, який мав фотоапарат Polaroid, такий що зразу робив світлинку і притому кольорову, він хотів щоб той зняв його Хонду і коли буде адреса в Київ, вислати фото для коханої, яка в нього машина тепер.

Також хлопець хотів привітати Машку з днем народження, знаючи що тринадцяте липня їй виповниться сімнадцять років, але побоявся щоб чого знову не виникло в них вдома через нього, він також себе засуджував що запитав таку фразу, почувши яку, Наталя Романівна змінилась на обличчі, а саме: «ви по кому судите»? Це що про Машку сказав, воно правильно, нехай знає, а таке питати, все ж таки, не потрібно було.

В місяці серпні, Веня сказав щоб хлопці брали відпустку на один місяць, так як він їхав відпочивати на море. В'ячеслав зрозумів що роботи в нього зараз не буде. Але почувши батько, зразу почав його вговорювати щоб допоміг йому малювати, так як роботи було дуже багато.

Хлопець погодився робити, щоб не сидіти вдома, хоча йому зовсім не хотілось цього малювання, так як вже привик бути на роботі чистим і заробляти більше.

Того місяця прийшов лист від Машки, він був трошки більшим як попередні. Дівчина описала про те що вона буде жити в Києві на квартирі знайомих Тина Славича, також буде там жити в сусідньому будинку Славик Демчук, в їхньої дочки, і це так Тим Славич постарався, щоб вона навчалась тут і також мала помешкання. Правда добиратись до місця навчання було не близько, але зручно.

В кінці Машка написала зовсім невідоме прохання для В'ячеслава, було написано що коли він не зможе якийсь час з нею зв'язатись, тоді так повинно бути, а про це він дізнається пізніше. Навіть якщо час протягнеться довше, а так як він молодий, йому спішити нікуди. Вона просила його потерпіти навіть коли йому буде зовсім не подобатись її поведінка, але так потрібно для них двох.

Після того як хлопець прочитав, він розсердився: що далі вигадує, не дарма її мама говорить що з нею проблеми постійно. Терпіти, чекати, потрібно, ще молодий, нікуди спішити. Що вигадує вже далі якісь свої фантазії, а він повинен терпіти. Тоді про любов йому не напише нічого, кого вже там боїться в Києві? Навіть якщо вдома пише, та ніхто не сидить над нею і не перечитує листа. Десь Володька як нормальний хлопець все розказав, навіть те що мамаша їхня може дати добре як треба, а та Машка якась така що нічого не довідаєшся толком від неї. Тепер вже не лишень Наталя Романівна має з нею проблеми, але я також вже маю – думає хлопець собі. - Як з нею важко на віддалі, ще коли б був поруч, якось витягнув б її на признання, а так знов чекай місяць чи більше, на якогось листа, а там далі щось таке напише, що не розбере ніхто того.

А ще про того Демчука не випустить ніколи нагоди щоб згадала, та вже чув про нього, водиться з ним як її мамаша з тим Славичем, що за люди вони – нервувався хлопець. – Та друга, номальна дівчина, навіть не згадувала б про нього, що з нею відбувається, якась спокуса, а не дівка. Десь той якийсь Діма Махно - (В'ячеслав вже приписав водієві майора Ракова прізвище, хоча знав що той Лисенко) – прийде до Оленки, поїсть борщ, качку печену, вареників з окропу свіжих і люди вони такі як повинно бути і Оленка розумна без всяких закуток в голові, і буде хлопець мати щастя. Відслужить армію і женитись зможе зразу, правда треба що Оленка роботу змінила і не вночі працювала, а так все просто чудово в людей виходить. А чому я не маю такого щастя, чому в мене все так складно, думав що був в армії, неволя, ти повинен слухати накази, а тепер вже ніби воля, але що з неї мені.... Ось тобі лист називається прийшов довгоочікуваний: адрес в Київ не дала, навіть коли б хотів щось написати, кому напишеш? Хіба що Наташі Романівні, як вже на таке пішло. Написати щоб їй розуму навчила ту свою малу авантюристку, тому що вже сил немає з нею далі так.

В кінці листопада, хлопця чекав новий сюрприз. Одного дня коли він приїхав з Угорщини, тьотя Люся подала йому телеграму. Але так як він в відрядженні перебував три дні, телеграма прийшла зразу в той день коли він виїхав з дому. В ній було написано щоб залелефонувати по такому номеру і такого числа, тобто позавчора. По кількості цифр, вказаних на телеграмі і по коду, хлопець зрозумів що кудись потрібно телефонувати у більше місто, там де більш мільона мешкаців, і це не що інше, як телефон в Київ до Машки.

Зразу наступного ранку, він поїхав на пошту, звідки міг зателефонувати. Коли операторка набрала йому, В'ячеслав став чекати хвилюючись, так як не знав з чим пов'язаний такий невідкланий виклик. Коли вже зв'язок було встановлено, хлопець взяв трубку.

- Алло! Я слухаю! – Доносився голос якоїсь літньої жінки з другого кінця.
- Добрий день, скажіть з ким я розмоляю? – Запитав хлопець.
- Це Ганна Остаївна, я вам кого?
- Мені телеграма прийшла, щоб по цьому номеру подзвонив. Де ви знаходитесь?
- Я вдома.

- Я розумію Ольга Остапівна.
 - Не Ольга, а Ганна, - виправила жінка.
 - Перепрошую, але де ви живете взагалі?
 - Русанівка.
 - Яка це область?
 - Це ж місто Київ.
 - А є там у вас така дівчина з Івано-Франківська, Альбінова Марія?
 - Зараз нема, є її напарник; той прийшов недавно.
 - Хто такий?
 - Слав'як є, покликати його?
 - А він що там робить? – В'ячеслав вже перейшов на розмову більш таку неконструктивну і зрозумів що він розмовляє напевно з господинею квартири, в якій живе Машка.
 - А я знаю що робить? Приїхали, ми погодилися їх тут тримати, вона в нас, він в моєї дочки Люби, а тепер вже щось не будуть вчитись так кажуть, але я не скажу більше; дуже нас просили мовчати.
 - А що може одружуються двоє?
 - Ні, не казали такого.
 - А Машка коли буде?
 - Не знаю: бігає, збирається, вже завтра їдуть.
 В'ячеслав почув як хтось з сторони почав сварити на жінку, якийсь чоловічий голос, він не міг розібрати так як дуже шуміло в трубці, але було і без того зрозуміло, що справа якась ненормальна відбувається там.
 - А це від Полянських двонять нам? – Роздався нараз чоловічий голос в телефоні.
 - Ні. Я тієї дівчини знайомий, вона напено щось мені передати хотіла, - став пояснювати хлопець, надіючись, що з чоловіком домовиться скоріше. – Може ви щось знаєте?
 - Та знаю, вибачте на слові, що вони двоє дурні ідіоти якісь. Валік так витратився на них, ми помагали тут, а тепер десь їдуть, нічого не кажуть нам, щось шепчуться двоє постійно. Грошей назичили тут в нашої доньки, а як тепер буде не знаю навіть.
 - Яких грошей?
 - Закінчуте, ваш час вийшов, - почувся голос оператора.
 - Добре, дякую. – Хлопець поклав трубку на телефон, взявся за голову і став виходити.
 - А у вас хтось помер може? – Запитав якийсь дятко, який стояв поруч переговорної кабінки.
 - Ой, вже скоро я помру напевно, - зітхнув В'ячеслав.
 Порахувавши гроші, хлопець вирішив набрати Оленку, може вона щось пояснить що відбувається, може вона щось знає. Замовивши Івано-Франківськ, В'ячеслав став чекати. В його голові думки вертілись просто ураганом, він не знав що думати і за що вчепитись. Коли оператор сказала що Івано-Франківськ на зв'язку, В'ячеслав подумав: хоча б Оленка вже встала і не треба було зараз пояснювати її мамі, так само як тій Остапівні, тому що час виходить швидко.
 - Алло, - відізався бадьорий дівочий голос.
 - Ленка привіт! Добре що ти тут.
 - Ти Лемурчик? Поговорив з Альбіновою?
 - Нема її десь там на квартирі, а ти щось знаєш про ті переговори. Я був за кордоном, прийшла телеграма, але мене не було вдома. Я нині подзвонив в якусь Русанівку, якась там Остапівна говорить, а Машки сказала що нема.
 - Як нема: вони ж летять завтра зранку?
 - Куди летять?
 - В Нью-Йорк.
 - В який Нью-Йорк Ленка, ти що ще спиш після зміни, що таке говориш?
 - Машка дала тобі телеграму, але ти не передзвонив їй зразу.
 - Я з батьком працював і не був вдома. Телеграму залишили, а я приїхав пізніше.
 - Тому мені телефонувала вона позавчора і сказала що не зв'язалась з тобою. Вона просила, щоб я тобі все розказала про неї.
 - Так що там таке?
 - Якийсь в тому інституті був тип, що продавав студенські візи в Америку Здається що п'ятсот «зелених» за людину і відкривають в консульстві візу на три місяці, а може на шість. Демчук приїхав і в старого Полянського гроші вкрав, купив дві візи і їм відкрили. Але перед тим, Машка і Демчук,

прискорено зробили закордонні паспорти, а тут мені сказала, що думала після Нового року поїдуть, але квитки скоро їм взяли і вже летять завтра.

- А гроші де взяли на квитки? Це ж шалені бабки треба.

- Хтось там знайомий є в Нью-Йорку здається, я не розпитувала її про все.

- А вона приїде за три місяці? Виходить, в лютому три місяці пройде.

- Думаю. Та ж вона вчиться здається, хоча як буде вчитись коли поїхали... Щось мутить Альбінова як завжди, тобі що вперше про неї таке почути?

- Якийсь дурдом з тим Демчуком і з нею.

- Як щось взнаю, я тобі листа напишу більше, а краще приїдь сюди як буде нагода.

- Може попрошу Веню, щоб машини погнали продавати там у Франківську.

- Якщо будеш, заходь по-любому.

- Якщо буде печена качка, тоді точно заїду, або хоч борщ.

- Чекаю. – Оленка голосно розсміялась в телефон.

Час оплачений вийшов, після розмови В'ячеслав був просто шокований, таким розвитком подій.

Коли хлопць вийшов і сів в свій автомобіль, він проговорив сам до себе: Нью-Йорк, це вже щось надзвичайне з тією Альбіноюю. А «Валік витратився», це напевно Тин Славич... А я жалів що її мамаша по «мордочці» дала, а тепер виходить, що мало їй було того.

9

Іхавши додому, В'ячеслав думав далі те саме - я Машку жалів перед її мамою, перед Володькою, а тепер виходить що мало ще бита була від мами. Як таке витворяти: скільки старань приклали люди щоб допомогти сироті поступити на кардіолога, намістили в тому Києві, чи в якісь там Русанівці, а тепер вона з тим якимось дурним Демчуком в Нью-Йорк летить на половину року. А гроші розтратять, а віддавати хто буде? Хіба продасть машину та сама Романівна. Якийсь дятко говорить що в його доньки позичили, Ленка каже що в Тина Славича вкрав той племінничок, а віддавати хто буде? Як би там не було і де б вони не взяли, зрозуміло одне: грошей своїх в них не було, вони не заробили таку суму щоб купити візи, зробити закордонні паспорти, і ще квитки на літак. Ще б я свою Хонду продав, може б натягнув на одну особу, але щоб такий візит для двох, тоді не хватить моєї машини навіть. Але нічого – хлопець іронічно посміхнувся сам до себе – нехай тепер та гонорова Наталя Романівна побачить в кого вона ноги витерла, думала я не пара до її лікарки, тепер буде мати і «лікарку» і зятя-злюдія нівроку. Та виженуть тут Альбінову з того інституту як пробку від вина, хто їй терпіти там буде, вже і знайомство не допоможе і гроші також: нема грошей, вкрав племінничок і кандидат в зяті. Нехай тепер подивиться її мамаша на того Демчука, не дарма я сказав що проклену і навіть за кордоном життя їй не буде. А я ще не проклинав, а вже що твориться в них в родині. Ой, почув би Андрій зараз про таке, а ще батя мій, щоб вони сказали про неї і вже про мене також. А до кого вона їде туди, треба десь там жити? А може колись Володька говорив, що ті люди що жили коло спирт заводу там в Івано-Франківську, мають когось в Америці, але що до них має Демчук? Може Володька знає того мента якогось, але Машка не думаю щоб вже така була ділова особа; мала вона ще до таких справ. Лишень подумати: вісімнадцятий рік, а вона кудись в Нью-Йорк летить сама, нехай з тим Демчуком, але він також ще молодий. А може вони собі жити хочуть двоє, щоб ніхто не мішав, лиш почекай: та жити вона вдома може з ним чи в Києві: жити і вчитись. Це коли б я з нею втікав від її мамаші, тоді можна б було знайти якесь пояснення такого поступка, але не з Демчуком. Ось тобі Маруся, що втворює, лиш подумати...

Нараз хлопцеві прийшла така думка - а якщо б вона йому запропонувала їхати з нею, як він поступив б тоді на таку пропозицію? Напевно б спочаку не годився, а потому коли б побачив що вона не відступається від своїх мрій, напевно б погодився. Але як вони думають надалі: побудуть там, подивляться на той Нью-Йорк, на машини такі які Машка любить, підуть в ресторан, погуляють і що далі? А назад грошей на дорогу хто їм дасть? А коли приїдуть, що тут робити далі, як з наукою? А може вони з інститут ідуть по програмі яка обмінює студентів, не може бути щоб вже такі двоє були нерозумні, щоб таке витворяти.

Але той дятко щось такого наговорив, щось на бабу кричав, ніби вона проговориться, що ж воно таке відбувається кінець кінцем? Якщо б по якісь програмі, все по закону і легально, для чого тоді Оленці

говорить що Демчук гроші вкрав, для чого щось скривати від своїх, для чого увесь такий спектакль? Ні щось таки нечисте, напевно вдома ні Володька, ані та сама Наталя Романівна, нічого не знає. Звичайно що Машка любить хвалитись тим чого не було, це вже зрозуміло, але тут не жарт, тут наука, кар'єра, люди задітими, які витратились на них і сам той дятко з Русанівки це говорив.

Якщо б лиш Оленка, ще можна було б подумати що Альбінова щось їй «навішала на вуха», а тут замовляли старих господарів щоб мовчали, виходить що втікають вони і може навіть там залишуться...

Через якийсь час вже вдома, В'ячеслав пішов в магазин щоб купити собі чогось, йому не сиділось вдома і не хотів щоб тьотя Люся, яка могла замітити що хлопець щось ходить сама не свій, почала питати його в чому справа, йдучи він далі став думати вже в іншу сторону - але ж не може бути щоб Машка була вже якась така безвідповідальна, може вона має такі моменти що вільнодумні і легковажні, але щоб вже так залишити все, повинна вона мати якусь мету в тому що робить. Тепер зрозуміло чому вона писала що так треба: потерпіти, почекати, потому зрозумієш все і так далі. Виходить вона вже план виношувала певний час. Звичайно що закордонний паспорт не зробли їй за один тиждень, а так як тепер ще такі черги за тими паспортами всюди. Хоча з іншої сторони, якщо взяти що Демчук запалтив добре, тоді зроблять без проблеми паспорт, а якщо гроші в старого «чемодана» вкрав, тоді як говорять: не моє і не шкода.

А ще може бути що їх кинуть і нікуди вони не поїдуть, можуть прийти на пропускний пункт чи в Києві чи навіть в тому Нью-Йорку, а їм скажуть що візи не дійсні і назад додому. А я б хотів щоб так було, нехай не показує з себе та мала Альбінка.

Одним словом, хлопець все передумав, лиш він собі не хотів сказати правду чого він так розчарувався тим, а справа була проста і зрозуміла: він любив дівчину і ревнував її до студента, хоча перед кимось показував що все під контролем і йому немає причини хвилюватись за неї.

10

Як часто буває у майстрів, літом вони працюють десь далше від дому, а вже коли зима, тоді роблять в своїх знайомих, десь поруч недалеко. Саме так було і в Міська Лемура: ще до осені їздив далі від хати, а вже коли пішли дощі і холод, почав малювати в самому Мукачево.

В'ячеслав також менше вже їздив і взагалі починались проблеми з таким бізнесом тому що появились дуже нахабні конкуренти, сам Веня вже не міг себе відчувати так впевнено. Був випадок що з тієї «четвірки», в якій працював В'ячек, одному з хлопців-перегонщиків, побили автівку Ауді, вже на території Закарпаття і це був попереджувальний натяк від опонентів.

Так трапилось, що перед самим Новим роком, батько В'ячеслава, взявся за роботу саме там під замком, в людей, в яких вже скоріше працювали. В тій сім'ї було двоє дітей: донька і менший син. Це була та сама дівчина, яку звали Ліля, яка вчилась на юриста і про яку скоріше натякав Андрій.

В'ячеслав також пішов малювати з батьком і Андрієм, він побачив Лілю: дівчина була високого зросту, блондинка і досить приємною на вид і в спілкуванні. Вона вела себе досить не нав'язливо, з власним достоїнством і одночасно була скромною і ввічливою.

Спочатку В'ячек не звертав уваги на Лілю, але за кілька днів роботи, він став придивлятись до неї. Хлопець сам собі подумав, правда Андрієві того не сказав: а чому я не можу ближче знатись з нею, чи навіть дружити просто так? Машка, вона з тим Демчуком постійно і я повинен терпіти, а тут я можу також поспілкуватись, навіть кудись підвезти дівчину, я ж не збираюсь на ній женитись. Машка кудись полетіла в Нью-Йорк, звіддти вже місяць часу як нема звістки, мовчить в тій Америці, а я тут як монах маю коротати свої дні, воно не чесно виходить.

В'ячеслав вирішив признатись Лілі, що в нього є кохана дівчина і не десь тут в Мукачево, а самому Нью-Йорку, правда він сам не був впевненим що вона все ж таки там, але по всіх даних надіявся що вони таки поїхали і там пробудуть як не до кінця лютого, тоді до червня точно повинні повернутись назад. Хлопець знав що переважно такі візи, видають найбільше до половини року, а далі строк візи виходить.

Коли Ліля почула про Машку, вона спочатку немов зраділа що дівчина виїхала за кордон, а ще в саму Америку, але коли В'ячек почав далі описувати Машку в білих бантах і як вони їхали в Синевир, він побачив що Ліля переводить розмову на другу тему, не хоче слухати про те як хлопець почав дружити з

учинецею з Івано-Франківська. Але така реакція в дівчини на другу дівчину, цілком нормальною і вже розмови пішли більш про бізнес з автомобілями.

Але роздумуючи над тим усім, спокою в серці В'ячека не було. Його переслідувало якесь таке відчуття, що він просто порою не знаходив собі місця. Бувало що сам себе старався розрадити, а бувало так, що просто вмикав якусь музику, щоб трохи забутись від того, в чому він знаходився. Одна лишень музика могла відвести його думки трошки в сторону від реальності.

Одного дня, ще коли вони на закінчили повністю ремонт і домі Лілі, В'ячеслав поїхав скоріше з роботи щоб зателефонувати в Івано-Франківськ до Володьки. Він думав перше всього розпитати його, а так вже як той мало що скаже, тоді зв'язався з Оленкою.

Того дня, чомусь довго не могли зв'язатись з Івано-Франківськом, але коли вже накінець зв'язок було налагоджено, хлопець взяв трубку і почув голос якого чоловіка:

- Алло, це квартира Альбінових?

- Так, ви кого питаєте?

- Це Володька може?

- Ні, мене звати Валентин Ярославич.

- А Володьку можна на хвилинку.

- Можна, я покличу.

- Дякую вам. – В'ячеслав зрозумів що там усі вдома зараз і розмова вийде мінімальною.

- Алло, - почувся голос Володьки, але якийсь стомлений.

- Здоров, це В'ячек тебе набрав.

- Здоров дружище, як ти там?

- Я нічого, хотів тебе запитати що там у вас, якщо можеш в двох словах.

- В нас не важно справа.

- А що трапилось?

- Ти що не знаєш що мала залишила нас і поїхала далеко.

- Знаю що чомусь в Нью-Йорк мала летіти, але чи полетіла не знаю.

- Полетіла... Але це ще половина біди, є ще гірше.

- Що таке Володька? – З тривогою запитав хлопець.

- Не хоче повертатись.

- Як не хоче? Вона що там буде робити?

- Жити там хоче.

- Вона не зможе, там віза найдовше на пів року.

- Сказала, що вже все знає як зробити.

- Володька, що таке з нею робиться? Я вже не знаю що думати: мені не напише, я чекаю місяцями листа, Ленці щось наговорила також незрозумілого.

- Ми не знаємо нічого, ось задзвонила на хвилину і сказала що з нею все добре, щоб ми не переживали, нас усіх любить, але своїм життя сама буде керувати.

- Що таке може бути?

- Мама вже плаче, Тин Славич також нарікає для чого їх в Київ відправив, все через якогось студента там, той ходив і продавав виклики і якісь документи по сто баксів. Вони думали що прикол якийсь, заповнили, пішли в консульство, а їм візу дали.

- Може до Ленки ще наберу.

- Не знає вона більше від нас. Я бачив її два дні тому, вона сказала мені також печальну новину, іншу.

- А що такого розказала Ленка?

- З Костиком гірше набагато, сказали лікарі щоб операцію робити, тому що буде потому запізно, дали строк до весни найдовше.

- Ой, це вже дійсно біда. Треба мені приїхати туди до вас, коли така справа.

- Давай приїдь, поговоримо більше. Приїдеш до нас, побудемо разом.

- Тримайтесь там, я постараюсь приїхати, як знайду час.

Коли В'ячеслав вийшов з переговорного, він сам собі промовив: біда за бідою...

Наступив 1993 рік. Після Різдв'яних свят, почались звичайні будні. Батько В'ячеслава взяв велику роботу в циганського барона. Він не боявся працювати в циганів, так як його вже знали люди які були серед них авторитетні.

Двоє його помічників, Андрій з В'ячеславом, змушені були працювати з ним, тому що в барона повинно було відбутись весілля і до того часу ще було багато не впорядковано як на будові, так само в середині дому. Під час роботи, Андрій став розповідати як батьки Лілі, розглядали В'ячеслава і вони не проти щоб його прийняли до себе в зяті. Причин було очевидних кілька: хлопець не випиває спиртного, має професію щоб заробляти гроші, а також на вроду вийшов саме для їхньої молодої юристки. На той час дівчині йшов дев'ятнадцятий рік, а В'ячеславу пішов двадцять другий.

Одного вечора, хлопці вже закінчили працю, помились від фарби і готовились відпочивати. Вони також ночували таки на роботі, тому що додому було далеко їхати і для чого їхати, коли тут ніхто не живе, їсти привезуть, а так бензин дорогий і ще важко знайти його в даний час, гнатись додому переспати кілька годин і знову зранку сюди їхати, немає сенсу як такого.

- Слухай В'ячеку, - почав Андрій, закривши руки за голову.

- Що хочеш? – В'ячеслав не роздівшись протягнув ноги вгору на підлокотник старого дивану, якого вже мали викидати на сміття.

- А я б на твоєму місці нічого не думав: женився б на Лілі. Ти знаєш які діти будуть гарні, коли вона народить. Вона така як модель, ти поглянь яка в неї шкіра гладенька, така виглядає нівроку як писанка.

- Андруху, я ще не розв'язався з першою, а ти вже мені підсовуєш Лілю.

- Пропала та перша і її проблема.

- Та не пропала, живе десь в тому Нью-Йорку собі.

- І на здоров'я нехай живе, а ти тут потрібний нам.

- Яюсь все одно треба щоб в'яснити мені все до точності, інакше я не заспокоюсь.

- А ти питав того Веню вашого про таку справу?

- Що його питати?

- Та ж штундів багато виїхало в світи, не може бути щоб він не мав знайомих в Америці десь там. Я чув що то вони перші почали з Союзу виїздити за кордон. Запитай його, може він кого знає і тобі там розвідають якщо так хочеш. Але я б на твоєму місці, махнув рукою на все і кінець на тому.

- А ти чого не женешся ще на Галі, доки будеш тягнути?

- Вона хоче щоб брат з армії прийшов, тоді вже почнемо. Може під зиму цього року навіть.

- А ти любиш її дуже?

- Люблю, чому не любити...

- А чому так не впевнено відповідаєш?

- А що може скакати буду до стелі тут і кричати перед тобою.

- Але Лідку не забув напевно все одно.

- Та не трави мені душу ти малий, нащо тобі того?

- А скільки дітей в тої Лідки?

- Донечка була. Але мала вродлива; вся в маму.

- В того Вені з Виноградова, також жінка нормальна така; Оксана зветься. Правда гроші любить дуже і він крутиться як може, щоб вона мала все що захоче собі купити.

- А в Лідки мужик з Тячева, але такий не дуже мордою вийшов. Я кращий за нього, але що я не так хрещений як вона.

- Забудь Андруху, а то я бачу сам собі душу травиш, а на мене кричиш.

- Слухай: а чому до старих не поїдеш в гори, десь дід Яким очі приглядів за тобою, а баба Каська забула як ти виглядаєш.

- Зима зараз, як сніги в горах підуть, що тоді? Буду там місяць сидіти?

- Тут з нашого боку не дуже так, а ось там на Прикарпатті, замітає добре в зимі.

- Давай спати вже, завтра батя зранку буде човгати по хаті і не висплює як того разу.

- Щоб завтра вже коридор закінчити, висока холера, більше рештовку тягаєш як малюєш. Нащо тому циганові такої хати як дворець? Сам старий, зігнутий, що бороною вже сходи замітає, а такий терем висадив, що динозавр спокійно зайде і не нагне шию навіть свою довгу.

- Думає що буде вічно жити, хоча ще трохи і пропаде як той...

- Хто такий «той»?

- Динозвр, про якого ти кажеш, той що мав таку довгу шию. – В'ячеслав став позіхати від втоми, та заплющив очі...

Зранку вже троє майстрів пробудились, Старий Лемур заварив усім чаю, нарізав ковбаси і сиру, навіть погодував якогось бродяжного собаку, що час від часу, прибігав на подвір'я барона. А поспідавши, хлопці стали до праці.

Десь коло дванадцятої дня, приїхав автомобіль. Водій був знайомий, ним був сусід Лемурів, якого звали Томаш. Місько, здивовано глянув чому той тут знаходиться, коли від Мукачево шістдесят кілометрів. Але старий майстер ще більш насторожився, коли з пасажирської сторони автомобіля, вийшла його Люська.

- Хлопці! – Скрикнув батько, - щось біда в нас певно, - мама приїхала з Томашем аж сюда!

Усі троє злізи додолу і стали витирати руки, вони почули швидкі кроки по сходах, а так по коридору який був порожнім і луна розходилась по домі, коли хто ішов. Коли тьотя Люся зайшла, в не ї в руках був папірець продовженої форми, В'ячеслав відчув як йому серце стало швидко стукати, він зрозумів що це щось для нього і надто важливе коли тьотя Люся взяла сусіда, щоб сюди приїхати.

- В'ячеку, синочку, тобі телеграма прийшла, - промовила вона схивльовані і плачевним голосом.

- А що таке? – Запитав В'ячеслав.

- Той хлопчик, що ти дивився за ним як був в армії, він вже помер.

- Як помер? Костик помер? – Здивавано перепитав хлопець і відчув як мурашки пробігли по тілі.

- Дивись тут так написано, - тьотя Люся протягнула телеграму В'ячеславу.

Коли В'ячеслав взяв з її рук, він прочитав текст телеграми: «Помер Костик Похорон 5 Раков».

- А яке число в нас нині? – Поглянув В'ячек на Андрія.

- Нині другого лютого,

- Похорон в п'ятницю виходить.

- Поїдеш? – Запитав батько.

- Поїду, навіть мови нема.

- Я просила Томаша щоб привіз мене, - почала Люся – думаю якщо ви до кінця тижні тут будете, тоді як вам переказати. Нині вівтрок, так що часу є досить.

- Дякую вам, я заплачу за горючку Томашу, - відказав В'ячеслав.

- Бери збирайся і вже їдь з ними, - сказав батько. – Яка вже тобі робота буде, ми вже якось з Андрієм самі тут. Ти там машину собі зрїхтуй, заправ, одягу собі так як треба. Люська, сорочку погладиш йому чорну, щоб був як людина – батько, який вже хоронив в своєму молодому віці молоду дружину, гірко зітхнув. Він знав що таке горе, а ще коли втратити такого молодого хлопчину в родині...

В'ячеслав швидко переодягнувся, попрощався з батьком та Андрієм і пішов з Люсею до машини. Вже коли вони їхали, він пигадав собі Костика в той час коли він був на дачі в Ракових і гуляв з ним над річкою Бистрицею, як тоді Костик сказав: я помру, з такою хворобою як в мене, не живуть довго.

- А скільки років тому хлопчику? – Поцікавився водій.

- Він з вісімдесят другого року, виходить одинадцятий рік пішов.

- Але яке люди горе мають... Я не раз так щось на свого малого крикну, назву його якось погано, але як би так мені опинитись як тим людям, я б не певно за ним пішов зі світу.

- Який Костик розумний був ви б знали. Як він все сам скоро міг додуматись. Ще думав я що літом в гори його візьму, так відкладав, а тепер вже не зможу...

- Не нажився на світі бідний... – Водій зітхав і перенявся горем, немов в нього хтось з близьких помер.

- Добре що ви приїхали дятку Томаше.

- Та я зразу, лиш Люся прибігла, а я кажу: все сідай і погнали. Та така справа не може чекати, та похорон - то святе діло. Та я пам'ятаю В'ячеку як твою маму хоронили, я ще тоді був не жонатим, так лежала як жива. А тато твій як пержив тяжко, ой що робиться в людей на тому світі. – Водій зітхнув.

- Десь є така людина що само не хоче жити і людям не дає, але живе, - розвелеа руками тьотя Люся, - а тут така дитина лиш жити і батьків радувати на втіху, але нема.

- Я навіть його мами не видів ніколи: ні на фотографії, а живої тим більше, - признався В'ячек.

- Може на похороні вже буде, якщо не далеко десь вона – в пів голоса міркувала Люся.

- Квіти мені треба десь роздобути. Тут куплю, щоб там не шукав по Франківську вже.

- Ти поїдь в «похоронне» і вінок візьми, але щоб білі були ленточки, то ж дитина, - тьотя Люся почала плакати.

- Ніби погода буде добра. Сніг не пердавали, щоб в горах не було снігу багато, але поволі їхати щоб не спішити і яось добрешся. – Настановлював сусід хлопця.

Наступного дня, В'ячеслав пішов замовив вінок, він сказав щоб написали на білі стрічці: «Любимому Костику, від В'ячека Лемура». Також став готувати свою автівку в дорогу, взяв з собою на всякий випадок ланцюг, коли б знесло в горах з дороги, також теплі чоботи поклав в багажник і зимову куртку таку до буднів, так на всякий випадок. Взяв з добрим запасом час, щоб можна було десь перед Івано-Франківськом подрімати, вирахував так, що десь на половину одинацятої приїхати на похорон. Також тьотя Люся приготувала одяг в дорогу: чорну срочку, та темно-сірий костюм і нову зимову куртку, яку В'ячеслав привіз собі з Словачії, ще восени.

В п'ятницю, вдосвіта автомобіль Хонда вже під'їзджав до районного центру Долина. В'ячеслав бачивши що дорога чистою і сухою, тому що сніг був лиш вкрив траву, трохи перепочив від дороги. А вже в дев'ятій годині, виїхав просто на Івано-Франківськ.

Коли хлопець заїхав в двір, де він грався з Костиком, йому так стало погано, наповнив такий жаль, що він просто почався цілий трясись від розпуки. В'ячеслав поглянув на того металевого мухомора і лавку, яка стояла собі немов нічого не відбувається, пригадав собі як дівчата ішли з школи і сміялись, як він з Костиком крутили конструктор, хлопець не втримався: сльози як горох побігли по його обличчі.

Поруч тротуару стояло багато легкових машин, тут так ніколи не було, люди приїхали на похорон до Ракових. В'ячеслав почав дивись де покласти свою автівку і побачив що один віськовий УАЗ стояв на снігу, а поруч було місце. Поклавши тут свою машину, хлопець зняв куртку, щоб не було жарко йому в квартирі, поклав в багажник, взяв вінок, і пішов в знайомий під'їзд. По сходах стояли офіцери, усі мовчали, ніхто з ніким не розмовляв, і вони були одітими в цивільне, але В'ячеслав ще пам'ятав їх з армії і впізнавав тут. Хто впізнав бувшого солдата, мовчки кивали головами, капітан Голодюк протягнув руку щоб привітатись, за ним ще кілька подали руки.

Двері квартири були відчинені, а поруч дверей стояла кришка від труни, оббитою білим полотном і синьою стрічкою. В'ячеслав поглянув де стоять вінки на коридорі, поклав свій поруч і зайшов тихо в квартиру. Він не роздивляючись на людей, підійшов до труни, в якій немов спав мирним сном Костик. Ззаді почувлись зітхання і плач жінок, коли В'ячеслав підняв очі, він поглядом зустрівся з Володимиром Михаловичем. Майор обійшов свою дочку, маму вже покійного Костика, підійшов до бувшого солдата і промовив:

- Сынoк, роднинький, спасибо, - після цих слів мужчини двоє обнялись, двоє почали так плакати, що жінки ще не бачили, щоб чоловіки так плакали. Майор вже не вдержувався зовсім, він ридав як лишень міг, навіть ті хто стояли на сходах підійшли блище і зайшли в квартиру.

- Примите мое... – Хлопець вже не зміг більше промовити слова.

- Как он любил тебя, даже перед операцией говорил о тебе... – Простогнав майор.

В'ячеслав поглянув навokло хто стояли, він побачив тьотю Галю з військового шпиталю, батьків Оленки, інших сусідів, яких інколи бачив що ходили тут в дворі.

- Дякуємо що ти приїхав, - промовила Віра Дмитрівна і обняла В'ячеслава.

- Як трапилось таке? – Запитав хлопець в пів голосу Дмитрівну.

- Під час операції залишив нас... Вже чекати не було куди далі, йому було кожного дня погано. Від січня в школу вже не ходив і я не ходила також. І таки ми наважились робити ту операцію, але як бачиш: не все лікарі можуть, вони також люди, а не Бог.

- Дякую, що телеграму мені дали, я тут побуду з вами, а так я б все життя жалів, що не попрощався з Костиком.

До них підійшла молода жінка, В'ячек зрозумів що вона мама, жінка промовила:

- А це мамо той хлопець, такий добрий, що возив в Карпати Костика колись?

- Так Надійко, він як син нам. Також без мами виріс...

- Я ще збирався повести Костика, але не встигнув.

- Він вже не міг від Нового року навіть по дворі ходити, кожен день гірше було йому.
- Мені Володька сказав був скоріше що так погано з Костиком, але я подумав може сиро, зима, і пройде до весни йому.
- А ти поїдеш з нами на цвинтар також? – Запитала Дмитрівна.
- Поїду. Я не спішу нікуди. Коли прийшла телеграма, я малював з татом десь шістдесят кілометрів від дому, але тьотя Люся взяла сусіда і приїхала з ним, я все залишив і у вівторок приїхав додому, став готувитись в дорогу. Добре що снігу не було в горах.
- Подякуєш своїм вдома, тому сусідові, що усі так відізвились співчутливо, на наше горе.
- Скажу Віра Дмитрівна.
- Тоді пригадаєш після, щоб я дала тобі щось. Костик намалював був гори, просив ту картинку тобі передати на пам'ять. Так олівчиками гарно намалював як ви йдете двоє з Марійкою стежкою і так сонечко світить над вами. А вгорі написав так, а я питаю що там таке написано, а він каже мені що так говорив про гори В'ячек мені і казав що хотів бути вільним як птаха, щоб літати понад горами.
- Але так запам'ятав: точно так було коли ми сиділи там в дворі і так я йому розказував...

Незважаючи на те що в минулому Ракові були члени партії, тому що працювали на відповідальних посадах, Костика хоронив священник.

В'ячеслав подумав чи він побачить зараз Володьку, або Оленку. Також можливо буде тут Наталя Романівна, і коли вже почали виходити з квартири, хлопець сподівався що вийде на двір і там побачить знайомих. Але коли він вийшов з дверей під'їзду, він очам не повірив своїм: все подвір'я було заповнене учнями зі школи, вчителями, солдатами просто у військовій формі. Його автомобіль немов острівок стояв з іншими в натовпі, і якщо б він хотів кудись зараз поїхати, це було практично неможливо. В'ячеслав зрозумів, що він вчасно приїхав сьогодні, а коли б пізніше, він не добрався б ні в двір, ані в квартиру. Від коли хлопець прожив своїх двадцять два роки, він ще не бачив такого похорону великого ніколи. Надія була лиш на те, що не поїдуть учні на цвинтар і там вже хто буде того можна буде побачити.

Дальше на вулиці стояли три автобуси, туди почали заходити учні старших класів і клас в якому навчався безпосередньо Костик. Також стали вінки заносити, так як кожен клас купив вінок. Людей було просто море, але все ж таки серед такого натовпу, хтось торкнув В'ячеслава в плече. Коли він оглянувся, побачив Володьку Альбінова.

- Привіт Володька, - привітався В'ячек.
- Я знав що ти приїдеш. Телеграму тобі Ленка відправляла від імені Ракова, вони дуже часу мали мало, її просили і вона мені сказала: побачиш що Лемур приїде, бо він любив дуже Костика.
- Я машиною, поїдеш на кладовище зі мною?
- З тобою поїду, розкажу тобі новину. – Оглянувся Володька навколо.
- Яку новину?
- Не веселіша дуже від того, що ти тут бачиш...
- А що так?
- Дорогою розкажу зараз.

Почувши такий писимізм в голосі Володьки, хлопець, якому без того було важко, вже не знав що навіть думати. Якщо вже поїхала Машка, навіть знаю що там залишатись хоче, що вже за така скорботна новина ще може бути для мене? – Хоча хлопець був на похоронах, але про дівчину не міг забути, тим більше що все тут навколо, пригадувало йому її. Ось тут він прощався і в останній раз її бачив, тут вона чекала на нього з парасолею тоді в дощ, і сюди вона ходила зі школи додому.

Коли вже народ звільнив місце, щоб можна було виїхати, двоє хлопців сіли в червону Хонду і почали їхати поволі за процесією.

- Так що там ти хотів мені сказати, таке щось печальне? – З тривогою запитав гість-закарпатець.
- А може ти вже знаєш, Машка не писала тобі такого?
- Ти про що саме? Тому що думаю, що не знаю.
- Машка, в Штатах заміж вийшла.

- Як заміж? За Демчука того?

- Ні. Демчук повернувся тиждень тому назад, а вона залишилась там.

- Ти жартуєш може?

- Які жарти? Тут не до жартів.

- А за кого вийшла там?

- Якийсь викладач в коледжі, вже не молодий навіть відносно неї.

- Вона вже повністю «поїхала» там?

- Мама плаче, просила її вернутись, вже сказала що нехай собі виходить заміж за кого хоче, нічого їй не скаже, а Машка не послухалась її.

- Виходить не захоче за мене заміж, інакше яка причина там виходити. Якщо через те що мама хотіла Демчука вона туди поїхала, тоді зрозуміло, але тепер, коли вже від нього мама відмовляється, вона далі не хоче повертатись, щось не зрозуміло з нею.

- Ще Ленку запитай, але не думаю що вона щось більше від нас знає про ту справу.

- Скажи правду: Машка дісно так з мамою погано живе, чи може так ображена нею, що готовою вийти там за якогось старого, щоб лиш з вами не бути тут?

- Ні, воно не так: Машка з мамою хоча свариться, але вона така що зла не тримає двого. Просто хоче жити в Америці, там їй все подобається дуже. Ось дивись яка біда в Ракових, а в Штатах зробил б операцію ще малому Костикові і виростав б він здоровим вже як інші діти.

- Що так думаєш, там таке можуть?

- Навіть не сумнівайся: там медицина на такому рівні, а ще хірургія і кардіологія. Я ж вчусь по тому, я знаю що кажу.

- Але як так тут усіх залишати, а там вже таке все добре для неї; я не розумію.

- Сказала мамі, що ще ми всі до неї поїдемо жити туди. Пожаліла нас, сказала щоб ми не сумували і запевняла що все буде добре і ми самі це побачимо.

- Ви то може і поїдете, але вже мені нічого з вами спільного мати ніколи, - не то з пересердя, не то з спрагою пімсти, проговорив В'ячеслав.

З Оленкою прийшлося розмовляти не довго, вона ішла на вечірню зміну після похорону. Правда вона чула про те що Машка вийшла заміж, але від Володьки, а самій їй Машка не писала вже доволі часу. Також що Демчук повернувся - Оленка не знала.

Не доїжджаючи Вишкова, хлопець відчув що його вже клонить на сон дрімати. Понад гори вже вставала ранкова тінь і хоча був місяць лютий і день ще не довгий, все ж таки це не грудень і скоріше починає світати, хоча ще зима. Небо над горами було буро-малиновим, інкуди поміж хмари видно було саме небо і якусь зірку, що палала яскраво на небозводі.

В'ячеслав здавалось що в його голові все крутиться навколо, в нього починаючи від вівторка і тепер вже субота наступила, тиждень був надто важким і сумним. Але зупинивши автомобіль біля якогось заїзду в ліс, він думав що трошки проспиться і організм набере знову сил. Заплющивши очі, хлопець думав і не міг заснути: я їду додому, але що мені там робити, але куди їхати якщо не додому. Тепер вже дорогу в Івано-Франківськ потрібно забувати назавжди. Ось вийде Оленка за того Діму і те про що мріяв я, будуть мати вони двоє. А мені відпочити, з ніким не говорити про ніщо, а час пройде і якимось воно в мене все налаштується в майбутньому...

Тут В'ячеслав пригадав про те, що подарувала йому Віра Дмитрівна, так як він спішив після поминок, вона дала йому папку, яка була зав'язана білими шнурками, а в середині був аркуш з альбому на якому малюнок. Хлопець взяв папку, розв'язав і відчинив обкладинки папки щоб глянути. Малюнок був намальованим горизонтально, кольоровими олівцями. На ньому зображено гори і ліс, все так як Костик запам'ятав собі. Під лісом була колиба, а повз неї, велась дорога з двох стежок. На тій дорозі було намальованими що далеко ідуть двоє, хлопець і дівчина в платті, вони тримались за руки, в лівій руці дівчини, був букет ромашок. Трава була зеленою, дорога пісочного кольору, ліс темно-зелений. Внизу, в лівому куті аркуша, було зображено автомобіль на якому вони їхали, а під ним напис червоним олівцем

– «Лемурія». Вгорі над малюнком, дугою написано неначе лозунг: «Немає кращого пейзажу як дивитись з гори на інші гори поміж яких розстелилась розлога долина». А над головами двох ідучих дорогою, було маленькими буквами, простим олівцем написано: «В'ячек і Маруся». Ім'я хлопця, було без апострофа.

В'ячеслав розглянув малюнок і почав знову плакати, він так плакав гірко як тоді коли обняв був Володимира Михайловича, йому став такий жаль за Костиком, що він сам до себе промовив: краще я був помер замість нього, в мене все одно не йде нічого в житті. Як так може бути, що його вже нема на світі, лиш подумати: що ті самі пальчики, що малювали тут по цьому аркуші, цими олівцями, ті очі які дивились як намалювати мені подарунок, вони вже заплющені назавжди і руки в могилі, в промерзлій землі, над якою морозяний вітер завиває посеред ночі, яка вже проминула на кладовищі першою, для покійного Костика...

Що мені робити тепер, як бути тепер, здавалося б що все так гарно починалось на тій службі, а скільки страждань я зазнав опісля, скільки ще прийдеться мені привикати до реальності, яка вже не зміниться ніколи. А ось цей аркуш, на якому немов у віки закрбовані слова, він буде свідком про те що було, якого я вже не зможу забути ніколи. Куди його подіти, де заховати, адже я обіцяв Раковим що буду берегти його все життя. Так, я буду берегти його, хоча може не зможу на нього глянути, але коли прийде мій кінець, тоді я гляну і покладу на вагу роздумування все своє життя, скільки б його не було: багато чи мало...

Добре той дідусь говорив в парку, тоді коли ішла Машка, Костик, як ми сміялись, а він сказав: смійтесь молоді, бо ще в житті прийдеться плакати. Не довго прийшлося чекати, ось тепер не до сміху, не до втіхи і не до парку...

А обіцяли і Володька і Оленка, що Машка буде моя жінка, а тепер що з того вийшло, тепер жінка вона, але для когось іншого, але не моя... Обіймав я Костика як рідного, а він вже в могилі, обіймав я Машку як любиму, а тепер обіймає інший. Але як вона так може бути там з іншим і заставляє сама себе, щоб мене забути...

Так роздумуючи хлопець не почув коли заснув і понурився в глибокий сон. Тіло було перевтомленим і ще нерви на грані зриву, тож і втома, дала про себе знати.

Раптово хтось постукав в бокове вікно. В'ячеслав як спав, зразу прокинувся і відчув холод в салоні. Він поглянув на вікно, але пара все затуманила і лиш якась постать стояла, в розпливаючому образі з зовні.

Може ведмідь прийшов – подумав раптово хлопець – але він вищим повенин бути.

В'ячеслав відчинив вікно і побачив міліціонера тридцяти-п'яти років.

- Що хочеш замерзнути що машину заглушив? – Запитав міліціонер.

- Добрий ранок. Я вже так змучився був, думаю засну в дорозі. Лишень трошки так і як «дав на масу», нічого не чув. Добре що ви розбудили.

- Їду і дивлюсь машина, вікна з парою, виходить хтось там в середині. Думаю заснув і замерзне зараз, на дворі якщо ти не знаєш, як не як, а шіснадцять морозу зараз.

- Добре що ви проїжджали тут.

- Так, давай документи, і що ти тут робиш такого ранку холодного?

- Так тут права, - хлопець протягнув через вікно, - о, ще техпаспорт до машини тут також. Все маю: знак аварійний, аптечку. Я переганяю машини, шофер нормальний такий.

- Ходи в мою сядеш, я замерз тут торчати, - міліціонер пішов в своє Жигулі.

В'ячек встав, обмотався курткою і пройшов за ним.

- Увас тут тепло, трошки відігріюсь.

- Так звідки ідеш?

- Ой, як вам розкажу, на увесь день смуток навію.

- А чому так?

- Довга історія, довга і печальна досить...

- А я на роботі, все одно радію слухаю, так давай тебе послухаю і зміна скінчиться мені. Розкажуй, а то не відпущу нікуди, як не висповідаєшся.

- Може вискажу вам свою сповідь і лекше стане на душі.
- Спробуй. – Міліціонер зняв шапку і причесав рукою волосся.
- В'ячеслав почав від того часу, від коли сержант став йому на ногу в армії. Розповідав про все: як познайомився з Машкою, як їздив в Синеvir, як тепер попросився з Костиком і як лишень що розглядав його картину. Коли він закінчив, міліціонер, сам витер сльози і підтягнув носа.
- Так слухай, якщо ти кажеш що твоя дівчина так постійно сама вигадувала щось на себе, може вона й тепер таке придумала що вже заміж вийшла там? Ти про таке не подумав?
- Як маму рідну і брата єдиного обманувати? Такими речами не жартують.
- А може вона хотіла того, як його ти сказав був?
- Демчука. – Вставив хлопець прізвище.
- Так хотіла того Демчука відправити від себе і сказала що виходить заміж. Якщо вона не хотіла його, так може бути. А весілля було там чи не було?
- Про таке не знаю.
- Давай сам подумай: приїхала якась дівчина в ту Америку: мови не знає, людей не знає і тут за якихось два місяці вже віддалась? Щось мені воно, як такий не сміший анекдот, виглядає хлопча.
- А для чого таке вигадувати?
- Послухай: я працюю в міліції вже чотирнадцять років, ті малолітки таке можуть витворяти і вигадувати, що мені старому в голову не прийде. Був випадок один: пацан щось з старими поскандалив в хаті, пішов на ріку, зробив так ніби він втопився. На березі одяг, записка, сліди по болоті до води і все. Водолазів викликали, дно прочистили повністю, а його через два місяці на вокзалі в Рахові спіймали, що вже красти почав був, бо їсти хотів. Я тобі скажу, що бувають батьки дурноваті також, я в міліції всього надивився вже, але підлітки, вони такі більше винуватими в якісь проблемі все ж таки.
- Не знаю навіть що думати...
- Тапер послухай мене: якщо вона починала з тобою ходити і першим разом мала той зошит, вона тебе тоді обманула і їй вдалось так, що ти повірив був; так було?
- Так. Я дійсно був повірив.
- А решта її обмани, вони мали позитивний результат чи негативний?
- Виходить, що в кінці ніби позитив виходив.
- От тут в людини така ізіюминка в характері: вона обманує щоб добитись своєї мети і поки воно вдається, людині нема сенсу змінювати тактику досягнення успіху.
- Але що тій моїй бувшій треба: квартира, інститут, можна кар'єру зробити, що треба скажіть?
- Молоді зараз, вони біди не знають. Коли людина не знає що таке біда, тоді шукає її собі на голову.
- Що тепер мені робити з того всього?
- Не спіши, якось воно само налаштується. Тебе вона не забуде, ти перший в неї був. Подурачиться і якщо навіть вийшла заміж, обжеветься там і залише того і за тебе візьметься; побачиш. Повір мені як людині, яка має справу з людьми і їхніми проблемами.
- Все може бути. Тоді може я поїду вже? – Поглянув хлопець на міліціонера.
- Щасливо тобі, - міліціонер віддав документи.
- Може ще колись зустрінемось, - В'ячеслав вимушено посміхнувся.
- Якщо будеш тут їхати, а мати продовження своєї драми, тоді можна.
- Напевно моя драма вже закінчилась і все те що зв'язано з Івано-Франківськом.
- Почнеться тепер американська, нічого не закінчилось в тебе хлопча. Ти просто молодий і бабів ще не знаєш. Побачиш що ще буде в тебе: ой буде, буде. Знаєш як на нас кажуть: ментів бувших не буває, так само і тут: коханих бувших, не буває.

Приїхавши в Мукачєво додому, В'ячеслав таки того дня, взяв ту саму папку, в якій був аркуш з альбому, поклав усі знімки на яких була Машка Альбінова, листи від неї, поклав також туди брелок, який дівчина йому привезла з Нальчика. Опісля зав'язав шнурки, а на обкладинці папки, де було три стрічки для запису, написав дві дати. Першою була дата «13 вересня 1989р.», а друга «5 лютого 1993р.».

Після того хлопець поклав папку в своїй кімнаті в шафі на верхню полку і приклав її светрами, щоб там стояла і не попадалась йому на очі.

В'ячеслав пішов спати, так як був перевтомленим, проспав суботу до ночі, а коли вже відпочив і проснувся, він майже забув розмову з міліціонером, яку мав вдосвіта перед перевалом на границі двох областей: Івано-Франківської і Закарпатської.

В неділю, В'ячеслав поїхав сам на могилу своєї мами, він хотів з кимось розділити свій жаль і біль. В хаті він не признався нічого: ні Андрієві, ні тьоті Люсі, тим більше батькові. Походивши навколо гробу, в якому спочивала людина яка його породила, він пригадав собі, що забув відвідати могилу Сергія Альбінова, коли був на кладовищі в Івано-Франківську, хоча Костика хоронили десь в другій ділянці цвинтаря. А так як міське кладовище велике, треба було просити Володьку, щоб той показав. Але причиною було те, що почувши таку новину про Машку, хлопець вже не мав бажання про щось розмовляти з її братом взагалі.

На могилі матері, він пригадав собі діда і бабу, хотілось поїхати туди до них, але йому було якось сташно: почнуть питати де Костик, де Маруся, що старим відказати в такому разі? Скажеш правду розплачуться як за Костиком, так само над недолею онука, чому його таке спіткало в юні літа, коли він нікому зла не зробив жодного.

А тепер тут в Мукачеві, В'ячеслав думав що почне нове життя, до якого треба буде привикати, але надіявся що день за днем і так втягнеться поступово.

Після обіду, В'ячеслав хотів десь розвіятись щоб не сидіти вдома і не думати, він поїхав в центр Мукачеві, і випадково побачив Лілю. Дівчина розмовляла з двома хлопцями які стояли на зупинці. В'ячеслав підїхав і став коло них. Вічинивши вікно з пасажирської сторони, він сказав:

- Ліля, сідай в машину!

- Куди їдемо? – Здивовано запитала дівчина.

- Сідай кому сказав! – Хлопець був злий на усіх людей, а дівчина як зовсім була ні при чому, не розуміла того і не могла розуміти.

- А куди їдемо, ти ж не сказав мені. – Ліля засунула голову в салон машини.

- Падай в тачку, я скільки разів маю повторяти?

Дівчини відчинила покірно дверцята, сіла в машину і защепила ремінь безпеки. В'ячеслав почав їхати, сам не знаючи куди.

- Така машина в тебе класна слухай, - дівчина погладила панель, - а колір який еротичний.

- Ти чому не в хаті, а шляєшся по місту?

- Я хотіла купити лікарство тьоті Доні. Думала що аптека працює в центрі в неділю.

- А якщо так - тоді можна.

- Лемур, а що з тобою, чому такий сердитий?

- Життя таке дурацьке в мене. Нічого ти про мене не знаєш Лілька. Дитина ти ще, розумієш тепер?

- Може і так. А ти що в мафії вже якісь?

- Що плетеш?

- Тачки ганяєш, мусить якась «криша» бути в тебе. А ти дівкам подобаєшся, якщо тобі таке цікаво.

- Кому наприклад.

- Багатьом. Питали про тебе мене.

- А тобі подобаєш?

- Мрію, якщо чесно. – Відверто призналась дівчина.

- Чим самим я можу тобі подібатись? Ні, ти скажи що в мені є такого?

- Такий строгий, серйозний; мужчина повинен таким бути.

- Що мазохистка може?

- Ні, я нормальна. – Дівчина засоромилась і відвернулсь у вікно.

- Нормальна, - повторив хлопець, який просто чіплявся напасті в своєї пасажирки.

- А що тебе цікавить про мене?

- А з кимось ходиш з пацанів?

- Як тобі сказати. Так придивляюсь, бувають що в кафе поведуть, там на дискотеку. А чому питаєш?

- Ще заміж не збираєшся так бачу?

- Скоро мені. Але якщо б підійшов такий самий, самий, тоді не буду відкладати.

- Ліля, ти мені скажи таку справу: чому дівки, обманюють людей? Хлопців, батьків, рідних, щось вигадують самі на себе; воно нормально так?

- Я не роблю такого. Я не думаю що нормально, але причина якась мусить бути для такого.

- Наприклад?

- Дівчина хоче піти кудись, її не відпускають, тоді щось придумав: щось забрати в подружки, для школи чи інституту, зошит якийсь, контрольну списати.
- Ви що намовились всі за одно з зошитами і контрольними? – В'ячеслав тепер пригадав розмову з міліціонером вдосвіта вчора.
- Ти про що?
- Нащо тобі того. Кажу тобі що життя в мене складне дуже.
- Почини з нового листка писати, перегони сторінку минулого і все стане на місце; сам побачиш.
- Так думаєш?
- А ти спробуй; сам побачиш.
- Напевно ти правою Ліля...

18

Наступного дня в понеділок, один з хлопців який і вчора стояв з Лілею, сказав Андрієві що В'ячеслав строго розмовляв з нею і наказом сказав щоб їхала з ним. Вони двоє дивились і вже хотіли за дівчину заступитись, але вона сіла в машину і поїхала. Один з тих що стояли, хотів дружити з Лілею і просто запитав Андрія, чи В'ячеслав з нею ходить, чи просто так щось хотів показати з себе.

На роботі, Андрій запитав свого так званого брата, що там вчора було. Той все йому признався і на тому розмова була закінченою.

Того тижня в четвер, В'ячеслав поїхав в Ужгород по роботі. Веня попросив його перегнати Мерседес, а вдома Андрій розповів батькам, що вже щось В'ячек став приглядатись до Лілі. Старі були за тим двома руками і ногами, тому наказали Андрієві, щоб той лиш похвалював такий вибір хлопця. Було б дуже добре щоб тут жив В'ячеслав і для роботи і для родини і взагалі близько коли живуть рідні люди, воно гарно і вигідно кожному.

На наступний день, в п'ятницю, прийшов лист досить масивний і він був за кордону. В'ячеслава не було вдома і його взяла тьотя Люся. Вечером вона сказала що прийшов лист і він десь з-за кордону.

- А ми кого там знаємо? – Запитав батько.
- Але він В'ячеку. – Відказала Люся.
- Дай най подивлюсь, - Місько став шукати окуляри, але забув де поклав.
- Мамо, ану дай той лист. – Сказав Андрій.
- Андрію, глипни що воно там таке. Може комусь другому адресований. - Не знайшовши окулярів, промовив господар дому.
- А може що про машину якусь написав маляр який, чи словак. – Махнула рукою Люся.
- Андрій взяв листа з рук мами, подивився адрес відправника і віддав назад.
- Та москалька вже в Америці, вона щось написала, не дає спокою йому. Адрес латиною, але я прочитав що Марія Альбінова. Він казав мені, що вона по студентській візі поїхала з якимось хлопцем.
- Порви того листа вже і ніхто не кажіть щоб не знав, - строго наказав батько. – Вона з якимось поїхала а цей тут «ментуса скаче». Я зразу говорив що не треба йому того, а він тата не хоче слухати.
- А я вже завтра палити буду і в пічку вкину, - відказала Люся і поклала того листа високо над холодильником, де була полиця.
- Дивись спали щоб не було, і ще як прийде, ти так само зроби. Він оженеться і буде жити як люди, а не з якоюсь що раз десь в Франківську, потому чую що вже в Києві, тепер десь в Америці, якась не дівка а перелітна птаха. Як з такою жити йому, скажіть мені?
- В Нью-Йорку самому. – Підкинув Андрій.
- Най там сидить собі, а тут нема їй чого голову баламутити хлопцеві.
- Але ви ні слова, - промовила Люся, - а то ти йому як не як, а таки тато, а на мене злий буде В'ячек.
- Як якось знає, скажеш що я так повелів, а Андрій чув як було. – Немов прибав печатку батько.

Коли вже всі повечеряли пішли спати, тьотя Люся взяла того листа, покрутила ним, відчула що там є щось твердіше, напевно фотокарточки – подумала вона. Вона стала думати про себе: з однієї сторони Місько правий: нехай хлопець тут женеться, робить з нами і буде добре. З другої сторони: якщо віддати листа, буде з ним те що до недавно було, і тоді на мене буде злий Місько. Але тьотя Люся пригадала що колись давно, як вона була дуже хвора, вона сказала таку обіцянку: якщо я вийду з цієї хвороби, якщо я

буду жити, я ніколи сироту не ображу нічим. В'ячек буде мені як мій син, як Андрій мій. Так роздумуючи в жінки пробудилось сумління і вона щоб вгодити усім, просто заховала того листа і так заховала, що ніхто його не зможе знайти крім неї самої. Одним словом вона вибрала нетральну позицію, як кажуть люди: щоб вовк ситий і коза ціла.

Також Люся собі надумала якщо побачить листоношу, сказати їй щоб подібні листи, не дала Андрієві чи батькові В'ячека, а передавала їй суто в руки, щоб бути з чистим сумлінням хоча наполовину.

Але приблизно через місяць часу, вже весною, прийшов знову лист, і знову з Америки. Люся зрозуміла що напевно дівчина чекала на відповідь і не отримала, написала наступний. А якщо вже так його любить - думала Люся - тоді якось вийде на нього, а коли забуде, тоді також вийде на краще тут, хоча хто його знає... А може просто так пише щоб підтримувати зв'язок, а він тут буде думати про неї, все може бути. Якщо б знати що там написано, але краще як говорять «від гріха подальше». Вже коли прийде третій, тоді вже таки прийдеться признатись - сама собі постановила господина дому.

Сам В'ячеслав був постійно сердитим, він хотів з кимось спорити, щось своє доводити, навіть зачіплявся десь на вулиці чи в людних місцях з мужчинами і був готовим битись. Рідні порахували що такий агресивний настрій в нього від того, що він був на похоронах в Костика, так буває коли людина не може погодитись з реальністю і не може нічого змінити в тому що трапилось.

Хлопець, також помітив що тьотя Люся стала до нього більш уважно відноситись, приглядатись, якось хотіла його витягнути на відверту розмову, лиш він не розумів для чого це їй потрібно. В'ячека не знав що жінку мучить сумління і вона опинилась в домі поміж двох вогнів: з однієї сторони чоловік, він же батько хлопця, тут і син її Андрій, а також здоровий глузд, а навпроти таємні листи і якісь почуття їй не зрозумілі і невідомі. Якщо дівчина любить хлопця, тоді чому вона постійно кудись їде далше від нього, притому не самою навіть, а ще з якимось студентом? Якась поведінка така що не вкладається в розум, але все ж таки що вона там пише йому, тому що все ж таки пише?

Люся так і не наважилась розповісти В'ячеславу що відбувається, вирішила почекати все ж таки на третій лист, а до того, може щось все ж таки просвітиться в тому питанні в майбутньому...

Одного дня, В'ячеслав почав розмову з Андрієм:

- Андруху, ти мені скажи таку справу: я з Лількою говорю, питаю її, а вона якась така що не розумію.

- В чому не зрозуміло тобі?

- Яюсь так поводитьсь ніби я для неї чоловік, вимагаю, вона не спорить, відповідає на запитання. Та колись Альбінова мені б сказала: ти що мені якісь тут правила встановлюєш, я хіба тобі жінка?

- Тому що Ліля інша людина. Ти знав одну і думав що всі такі, а люди різні на світі. В неї мама також старого слухає, я коли там робив ще першим разом, зразу помітив. А коли донька так виховується що тато є в хаті головний, тоді і чоловіка буде шанувати, бо той також мужчина.

- Напевно ти праивї. Вона щось таке мені няткала вже, типу мужик повинен бути такий строгий, серйозний, виходить що по свому старому судить.

- Я б на твоєму місці женився на ній. Та її хлопці хочуть багато, а вона за тебе як вийде, всі будуть лиш зітхати за нею. Вони на вроду такі люди що є з ким поміж людей вийти. Підеш чи на весілля з нею, чи на яку забаву, видно жінка така як треба, а не якась курка мокра. Дивлюсь Петро Дарцин привіз якусь з Тячева, таке бліде, худе, так дивишся і думаєш що в діжці з квасною капустою вимокло за зиму. А Ліля в самий раз, так що думай добре поки хто не вхопив.

- Подумаю... - Яюсь зовсім байдужно, відказав В'ячек.

Через певний час, В'ячеслав признався Андрієві проте що Машка вийшла заміж в Штатах. Сказав що почув це особисто з вуст її брата. Також розповів про Демчука, що той повернувся назад додому, а вона вже там залишилась. Справа була очевидною: побачила дівчина що тут скадно, не виходить жити їй з тим Лемуром і тому опинившись за кордом, а так як вона любила Італію, а також американські автомобілі, в неї появилась нагода жити краще і спокійніше. Якщо ще якийсь дятко багатий, тому що старшим значно від неї, тоді можна її також зрозуміти.

В'ячеслав всю вину за те що відбулось, перекладав на Наташу, на маму дівчини. Саме через неї виникла вся ця проблема, тому коли б не її розрахунки: Демчук лікар, донька так само, усі в білих халатах, все просто прекрасно, коли б не так амбіції, було б все нормально.

А тепер все потрібно забути, хоча в хлопця спрага пімсти була такою великою, він хотів хоча один раз побачити Наташу. Хлопець хотів свій монолог, якого вже склав собі в голові і вивчив на пам'ять, все ж таки розповісти, щоб він не пропав даремно з часом. Йому хотілось висказати їй все що було в нього на серці, висказати проклін в її адрес, і тоді поглянути в очі, що вона на те відповідь. А почне плакати, тоді додати: так вам треба Наталя Романівна, за те що ви били по щоках свою доньку, за те що ви не давали їй зустрічатись з тим кого вона полюбила, вона втікала від вас з хати, в неї було гірше як в мене в армії, вона життя в своєму власному домі, називала «дисбатом». Ось так тепер кусайте собі лікті, тепер вже вам краще, що з якимось старим ваша донька вік коротає? Може вона багатою стане, може почне собі молодих шукати, зраджувати чоловікові, але все через кого? Хто склав такі умови, що вона постійно обманювала, постійно повинна була скривати свої почуття? Та погляньте на батьків Оленки: нехай вони простіші люди, мама працює в столові, а тато також десь токарем, чи якимось робітником, але такого ж самого солдата, вони запрошують в хату, гостять його печеною качкою, ставляться до нього як до людини, не знаючи його батьків, не знаючи його минулого, але які вони люди в порівняні з вами Наталя Романівна.

А тепер що до мене: ви натворили найбільше біди собі особисто, тому що Машка живе там, їй не хочеться з вами жити навіть разом, тепер ваш син приведе невістку, якій ви змушені годити, тому що вона не буде терпіти від вас як ваша донька і притому сирота терпіла, яка хотіла іти на могилу тата щоб розказати як ви її кривдили. А я одружусь в нормальних людей, в мене буде нормальна жінка, я вам привіз щоб показати її фоторграфію, щоб ви знали і зрозуміли що шкоди ви наробили лишень собі. Так що тепер зробіть собі ваш рентген і просвітіть собі свою голову, може щось там побачите і зрозумієте чого ви добились.

Приблизно такого змісту монолог, мотався в голові скривдженого хлопця. Правда інколи зміст такого монологу змінювався, а вірніше сказати доповнювався, незначними деталями.

Однієї суботи, В'ячеслав разом з Андрієм, поїхали до старих Лемурів в Синевир. Вже давно було пора навідати діда і бабу. Коли двоє приїхали, старі зраділи надзвичайно. Дід вже трохи подався, баба ще трималась немов час її обійшов стороною.

В'ячеслав вибачився, який він зайнятий постійно, як він гроші заробляє, тому що треба йому буде починати своє особисте життя сімейне і тому так виходить тепер в нього.

Коли дід запитав про Марусю, яка тут була колись, хлопець відповів що вона поїхала вчитись в Америку, була якась програма там в Київському якомусь інституті і поки що вона там навчається.

Андрій по такому поводу промовчав, тому що так було домовлено. Також досить часу в розмовах, було виділено про покійного Костика. Сатрий Яким, почав розповідати про людей яких він знав на своєму віку, як вони хворіли, хто помер, а хто залишився живим до тепер і хворіє далі.

- Треба було тут лишити того хлопчика, - промовила баба Катерина. – Тут дихати так легко, гори, ніякого диму від авто, молоко з кози пив би все і може був би вийшов якось з того.

- Казав мені один, що вчиться на лікаря, що в Америці роблять операції на таку хворобу і люди живуть. Костикові також тут робили операцію, але він під час операції помер.

- А той хлопець, той Володимир що був тут, він теже на дохтора вчиться? – Пригадав дід.

- О, то він мені казав! – вигкнув В'ячек. – Я забув що він був тут з нами тоді.

- А файна та сестра була його, ми так з бабою говорили про неї, підійшла б тобі В'ячеку, але як кажеш що поїхала так далеко, хто його знає. Та це ж Америка сину, це так далеко... Я був на війні, ми йшли до Німеччини, і я вже думав що край світу, але мені мапу показав замполіт, я дивлюсь, а на мапі один сірничок лиш можна поставити, а сама мапа як газета велика. А де Америка хлопе: ого-го.

- Нічого діду, - відказав Андрій, - там в нас є така гарна дівчина, родичі такі добрі і господарні дуже. Я вже кажу щоб брав собі і він дивлюсь не проти.

В'ячеслав розізлила така бесіда, хоча він справді був немов не проти, але якось він сам собі не міг пояснити, чому саме його дразнить, коли мова заходить про Лілю, виглядало так що його женять на ній. Він хотів щось сказати на поперек Андрієві, але вийшов смішний конфуз: дід запитав:

- А як звати тут дівчину?

- Ліля, - промовив Андрій, але так як він їв з банки закручені сливки, він не чітко назвав ім'я дівчини.

- Ліда кажеш, - повторив дід.

- Не Ліда діду, а Ліля, - Сердито виправив Андрій, але В'ячеслав помітив що настрої в нього вже змінився і було йому не до сватовства і жартів.

- О, то ще так навіть кличуть тепер дівок. Але Маруся таки краще, провда Касько? – Звернувся дід до баби і погладив вуса.

- Не знаю яка та як ти кажеш Ліда, чи як вона там, - промовила баба, - а та що тут була та Марусі, таки дуже вродлива. Від такої жінки мати діти, коли народити зможе, то велеке щастя було би хлопці.

Андрій вже вкрай розстроєвся, він вхопив зварене яечко, яке баба покла на стіл, почав товкти ним, щоб розбити шкаралупу, а В'ячеслав лиш зітхнув і нічого не промовив.

Опісля двоє вийшли пройтись до лісу, В'ячеслав думав що не буде ходити коли тут буде, але він не зміг щоб не пройтись. Йдучи, він зайшов з Андрієм в ту саму колибу, в ній все так стояло як тоді в дев'яностому році. Хлопець підійшов до тієї колоди в стіні і поглянув на напис якого зробила тоді Маруся, все так було без змін, кожен хто тут буде, може прочитати одне слово «Лемурія», а що воно значить - знали лиш двоє людей на землі.

В'ячеслав собі уявив, що він тут знову в майбутньому і привіз з собою Лілю, напевно старі не дуже сприйняли б її радісно, чомусь в нього склалось таке враження. Також якщо б він зайшов в ту саму колибу з нею, як тоді він почувався б сам, які в нього були б тут відчуття. Питання стало так гостро, що В'ячеслав відчув немов в його серці замкнуло два електричних полюси і зараз щось може трапитись. Він швидко вийшов з тієї колиби, йому здавалось що те що він подумав, є великим гріхом і зрадою. Але при чому тут зрада - дорогою думав хлопець, коли Андрій щось розповідав, а він того немов не чув – не я одружився першим, а вона мене зрадила, вона ж сказала що вийшла заміж своїм, а навіть тут не можу таке про неї сказати дідові і бабі, якось язик не повертається в мене на таке. От добрехалась та Альбінова, крутила щось постійно, вигадувала, а тут тому, такий для мене плачевний результат.

Коли вже хлопці повернулись і стали збиратись додому, дід хотів щось передати в Мукачево.

- В'ячеку, зайтиш до Наді і скажеш що я передав, дай їй.

- Добре. – Пообіцяв хлопець.

- Але зайти, а то твій тато такий впертий як бик.

- Я піду щоб він не знав.

- Слухай, ти вже дорослий також. Можеш йому сказати, що так не можна жити. Най піде в церкву як люди і скажи що Наді йому зла не хоче. Скажеш так?

- Скажу діду.

- Тоді їдьте щасливо.

Дорогою Андрій почав розмову з нагоди того що почув від діда Якіма. Він скоріше знав що його вітчим Місько, щось не дуже спілкується з своєю сестрою Надею, яка також жила в Мукачево і завдяки їй, Місько познайомився з Марією, покійною мамою В'ячека.

Тітка Надя, ще перед тим як вони побрались, вже була поступила в Мукачево на навчання, вона вчилась на курсах бухгалтера, там же познайомилась з Марією, і так потягнула брата з горів, щоб той тут мав якусь роботу. Правда це ще було давно, в кінці шістдесятих.

- Слухай В'ячек, а що там батя і тьотя Надя не можуть дійти згоди?

- Щось там побився був батя з і чоловіком, дятьком Штефоном.

- Скільки років і якось так як не в людей.

- Вони не гніваються, але і не ходять одне до одного. Тато говорить з нею, але бачаться рідко дуже.

- А що там дід передав?

- Якусь траву сушену, на лікарство: якийсь там Іван-чай, і ще щось в торбі.

- Але моя мама, добре живе з Надею.

- Твоя мама, вона дуже тиха жінка. Ти знаєш я також би кликав її «мамо», але вона не хоче. Якщо б тато був взяв якусь другу, хто знає що було вже з ним до тепер. А так вона все собі так до нього: Міську, не кричи, Міську не нервуйся і так живуть. Шкода що дітей ще не мали, а то був би в нас брат чи сестра: тобі по-мамі рідне, а мені по-татові.

Приїхавши додому, В'ячеслав поїхав до тьоті Наді. Він взяв те що передав дід Яким і зайшов на подвір'я. Тьотя Надя була саме біля хати в квітнику.

- Доброго здоров'ячка вам! – Привітався В'ячеслав.

- Ой, ти В'ячеку, а ти якими дорогами до мене?

- В діда був, передав вам траву якусь.

- Ой добре що ти привіз.

Жінка вишла з квітника, присіла на сходи і стала розглядати що в пакеті.

- Думаю зразу завезу, а то поїду десь на мадари і забуду. А дід наказував щоб я завіз таки.

- Та ти вже гордіяка такий зробився, маєш машину яку, вже навіть маєте за гарницею когось кажуть люди. Де тобі до нас старих тепер.

- Кого за гарницею, що вже таке говорите?

- Та казали десь на пошті, що вам присилають доляри пачками.

- Ой що вже вигадуете: я так сиджу за рулем, дрімаю, туди, сюди, і так доллари заробляю.

- Та прийди колись на довше, ми не чужі люди. Та як колись з мамою твоєю покійною, - жінка перехристалась – та ми так разом були, так добре було. Тай Люська так нічого, гріх казати зле на неї. Таки де не видить, все питає як і що.

- Тьотя Надя, я мушу їхати, я маю ще справи.

- Та їдь якщо так, але прийди колись таки. Дякую тобі що привіз мені зілле.

Хлопець вийшов, він не хотів слухати якісь давні жалі і образи. Також він пригадав проте що тьотя Надя сказала ніби їм гроші ідуть за гарниці, немов хтось присилає звіддти доллари. Але зразу він подумав, що люди побачили його автомобіль, а ще Андрій купив був скоріше і тому самі собі придумали таке джерело доходу в Лемури. Також коли батько працював десь далі від дому, ніхто не знав де він і скільки заробляє, а коли вже щось купив, чи щось зробили майстри на подвір'ї, а він заплатив, ось тоді вже люди дивляться і починають щось придумувати звідки в Лемура гроші.

Приїхавши додому, В'ячеслав хотів щось розпитати про своїх, він побачив тьотю Люсю, яка набирала воду качаючи помпу в дворі.

- Дайте я накачаю, - підійшов хлопець.

- Віднеси краще мені, - немов шепотом промовила тьотя Люся.

- Я був в тітки Наді, траву від діда привіз якусь сушену. А вона на мене що я гордий, що не заходжу, а мені про що з нею говорити?

- Треба мені піти буде; давно її виділа вже.

- А чому тато до неї не ходить ніколи? А може ходить що я не знаю.

- Тато добре з ними, а робить постійно тай коли має час ходити по гостях, - немов закриваючи якусь незгоду, махнула рукою Люся.

- Каже тьотя Надя, що нам доллари за кордону передають, що таке на пошті сказали ніби.

- Понесеш воду мені до хатчини? – премінила тему тьотя Люся.

В'ячек мовчки взяв двоє відер, і пішов в літню кухню, немов нічого не було.

Наступив день літнього сонцестояння - двадцять друге червня. На Закарпатті було дуже тепло і гарно. Діти купались в річці Латориці, а В'ячеслав поїхав щоб помити свою Хонду. Він взяв відро щоб черпати воду, також мочалку.

Хлопець роздівся до пояса, підтягнув штанки спортивних штанів і бривав черпаючи воду. В нього на шиї висів золотий ланцюжок, якого він собі купив в Братиславі. Така була мода, що пацани які ганяли автомобілі, мали на собі золото, хто печатки, хто ланцюги на руках, а на шиї обов'язково. Також такі

«перегонщики», одівали чорні сорочки і розщипали два гудзика згори, щоб було видно золотий ланцюжок, а коли холодніше, одівали спортивні светри на замочках.

Коли він вимив автівку, над'їхала друга Лада 2109, білого кольору. Машина зупинилась і з неї вийшло два хлопці. Один з них курив, він підтягнув штани і підійшов до В'ячеслава, а другий сів вище на березі в траві.

- Здоров Лемур.

- Здоров.

- Будеш? – Хлопець протягнув пачку від цигарок.

- Не буду, не кур'ю.

- Жити хоч довго?

- Не проти.

- Копчене м'ясо довше стоє.

- Може і так, - байдужно відказав В'ячек.

- Слухай, в мене є одна до тебе пред'ява.

- Давай, що там в тебе?

- Ти з Мельничкою що маєш?

- З ким кажеш?

- Мельничкою, що глухий може?

- Та не знаю хто така, а чую добре.

- Ліля Мельник, вже знаєш?

- А, вона Мельник пишеться, я знаю що Ліля. Я ж не ходив в школу тут, звідки знати хто як.

- Так що в тебе з нею?

- Як тобі сказати: просто так, де-коли покатати можу, щоб не скучала дівка.

- А що не женешся на ній ще?

- Та ні, хто таке сказав тобі?

- Коротше: мій стариган типу свині рішає, - хлопець рукою потягнув в поперек горла.

- Ріже свині?

- Ну типа так. Здибає її стару, там одне друге, а так каже: годуй кабана на зиму, я прийду коли треба. Старик постійно в них ріже, вже роками так. Стара говорить: може борше треба буде, може гульбанки будемо робити десь під зиму. Старик питає за кого типу доньку толкає, та відказує: за Лямуrowого меншого. Типу нормальний, машину має, там ходить до малої, любов і таке з тим. – Хлопець затягнув цигарку, а так страє попіл.

- Нічого собі, навіть не думав.

- Я чого питаю, тому що сам там намітив собі. Якщо тобі вона так просто, то знай, що я женитись хочу за неї. Стара типу за тобою, але як ти счиховзнеш вбик, я зарзу нарисуюсь там, як гриб після дощу.

- Тебе здається Вася звати?

- Типу він. Так що домовились?

- Не думаю. Я що на ринку, що ти мені тут: ти сюди, я туди. Вона ж не корова яка, а людина. Якщо її мама вже так говорить, виходить що є причина.

- Вже так «мама», типу з почотом. Виходить правду мій свиноріз знає.

- Може і правду. А що: як ти не можеш сам з Лількою вирішити, тоді мене почав просити?

- Я не прошу мужик, я тобі пред'яву кинув.

- А коли я відкажусь і буду ходити з нею?

- Ти маєш конечно право, але краще щоб ми типу рішили як мужики. Я знаю ти крутий, тачила гониш, там кришак в тебе в Виноградіві, але ми тут, ми можемо толково рішити. Я то перший був, поки ти прийшов з армії, а вона думає що ти просто грошей маєш вдосталь, а в мене типу обмаль.

- А що думаєш так гроші любить?

- А ти подумав що тебе може?

- А що рожею не вийшов?

- Рилом ти то вийшов, але неправильно воно якое: я типу влюблений, а тут ти, якое не по-правилам.

- Яким ще правилами?

- Ну дивись сам, - хлопець прикурив другу цигарку і став більш серйозним на вид, - в мене є в родині дядя, сам суботник. Він дуже поважний мужик, толковий - просто труба. Так він говорить такі справи: ну типу хтось тобі долю пербіг, тоді той жити не буде добре.

- А що тоді йому буде?

- Наприклад дитина вродиться і буде хвора... Знаєш як воно буває: як ти типу батя, а тут синочок в тебе чи дівчинка і воно бідне не здорове?

Наступило мовчання, після того В'ячеслав відповів:

- Знаю Вася, - нараз в нього щось стиснуло в грудях, а на очі навернулись сльози.

- Ей, ти що Лемур, ти може плачеш? – Несподівано розгубився Вася, дивлячись в непорозумінні на співрозмовника. – Слухай я не хотів тобі про маму твою, я просто.

- Сядь, я тобі щось розкажу. Тут не про маму питання, я тобі розкажу про свою службу в армії.

- А що так херово було?

- Я про Костика тобі розкажу.

- А це хто такий?

- Слухай...

Підійшов ще третій хлопець, який сидів в траві, усі троє просиділи на березі коло трьох годин. В'ячеслав розповів їм про армію, про Ракових, про Машку. Хлопці замість того щоб свартись на Лілі, розійшлись мирно, співчутливо, навіть дружно. Так закінчилась їхня бесіда, що ніхто з них, не сподівався такого.

Ніщо не може так швидко пермінити серце людини, як глибока розповідь про горе і втрату...

22

Прошло два тижні після тієї розмови на Латориці. Сьомого липня, було свято Івана. Хлопці які ганали машини, хотіли зібратись на забаву і запросили В'ячеслава. Також сказали щоб він взяв з собою якусь дівчину, тому що переважно будуть парами.

Знаючи що в В'ячека є сводний брат Андрій, Сергій запросив того також, а всі повинні були зібратись в горах, в Сергія, там мешкали якісь його родаки.

Слід замітити, що після того коли Сергій був порадив В'ячеслава щоб той поїхав в лікарню до Наташі Альбінової, а вірніше після критики Оленки такого поступка, В'ячек став холодніше був візноситись до напарника, особливо до його порад. Але час пройшов і тепер коли вже немов з Альбіновими була покладеною крапка у відносинах і планах на майбутнє, немов з Сергієм все наладалось.

Вечером в понедіок, коли ще був час до середи, почалась розмова поміж двох: В'ячеслава з Андрієм.

- Слухай Андруху, ти можеш свою Галю взяти з нами в гори?

- Я не знаю, а що так важно?

- Серьога просив щоб були парами, а для чого - сам не знаю.

- Та Купала, традиція слов'янська що тут знати. Напенво вогонь палити будуть великий там, стрибати через вогонь. А дівки вінки будуть плести собі, а потому на воду пускати щоб плили.

- Може бути.

- А Ліля поїде надіюсь з нами?

- Я не знаю що робити: мене перейшов один пацан, просив щоб я її не чіпляв, мовляв він там був першим. Так що не знаю як поступити навіть.

- Хто такий? Скажи я тут всіх знаю на відміну тебе.

- Вася звати. Казав що його старий свині ріже.

- Васька-Пірат?

- Не знаю чи Пірат, чи Мюрат, але є такий.

- Що він хоче в тебе?

- Просто сказав що вона типу його дівчина і все таке.

- А ти що боїшся його?

- Я не боюсь нікого, в мене бригада дивись яка, як треба, любого накажуть.

- А що за проблема?

- Якось не по-людянному виходить. Я собі уявляю себе на його місці.

- Ти себе менше уявляй, вже показала тобі твоє місце та школярка, ти далі за своє. Ніколи не треба здавтиься, ніколи не треба під когось гнутись. Подумасш він в неї був. Саме «був», а тепер нехай вона рішає хто повинен в неї бути. А я впевнений на всі сто, що вона вибирає тебе.

- Я вже чув таке на цвинтарі як сказав мені Йосько-гробар, що здаватись не треба. Але як він спалив stodолу і відсидів, я знаю як він постояв за себе. Тут ще питання чи не здаючись, собі лиха наробиш більше, як здатись інколи.
- Та лиши того Йоська, знайшов кого слухати і від кого вчитись. Сам кажеш де його рід занять, а тобі про життя думати, а не про Йоська і гроби його.
- Так що поїдемо?
- Лільку береш?
- А що таки брати?
- Там і запиташ її про того Пірата. Скажеш най розкаже хто він для неї, як вони ходили, чи він має взагалі право з тобою таке говорити про неї.
- Може ти тут правим: запитати треба її.
- Знаєш В'ячеку, ти поміркуй сам: в світі кохання, як в світі хижаків: або ти когось, або хтось тебе. Ти любив ту свою бувшу Машку, але вона поїхала в Київ з якимось, той її в Штати потягнув, а там вже знайшла якогось, виходить що проглотили вони тебе як щука ковблика малого. То тепер чому ти повинен терпіти так? Тут тобі Лілю не можна, потому вступишся комусь з дороги, знов знайдеш яку, а там старі тебе не захочуть і так без кінця. Я вже з Лідою так пролетів, також був такий дурний як ти.
- А що ти міг змінити з Лідою?
- А тепер, і би пішов і вихристився в її віру і вже тоді жинився б на ній.
- Нащо ти взагалі Галі голову морочиш? Оженешся і так будеш її з Лідою порівнювати все життя?
- А що робити? Що в монастир тепер чи як?
- Взагалі ти правий: тепер навіть якщо у віру перейдеш там де Ліда, нічого не допоможе тобі... Може ти правий Андруху.
- А порівнювати з своєю Машкою, ти також будеш: чи Лілю, чи якусь другу навіть. Так що тепер будеш сидіти і їсти себе безвинно? Треба жити якось В'ячеку, інколи скрегочучи зубами, а таки треба...
- Що ж воно таке на світі білому: Пірат хоче Лілі, а йому не виходить, бо вона, а вірніше її батьки, мене хочуть. Ти любив Ліду, а береш Галю, я також, - хлопець махнув рукою що не називати ім'я тієї кого кохав, - якийсь кругосвітний дурдом і годі.
- Такий як ти кажеш «дурдом», називається: людське життя.
- Але щось воно неправильно що не кажи. Не має так бути. - Не хотів таки погодитись, В'ячеслав.

Того вечора, усі снідли і вечеряли. Андрій почав розмову про те що його здивувало від почутого сьогодні.

- А В'ячек каже, що не знає хто такий в нас Пірат. Добре що взяв що старий свині ріже.
- А я що тут в школу ходив щоб знати ваших «піратів» місцевих. А після школи вже так пацанів знав трохи. Я ходив в ту школу що тато колись.
- «Колись»? – Перепитав Місько сина. – Коли я ходив, тоді була не школа в якийсь конц табір. Такий вчитель був злий, як шатун зимою в горах.
- А що перепадало вам від нього? – Запитав Андрій.
- Раз лиш, а так вже знав хто такий Лемур місцевий.
- А як було? Розкажіть, самніше вечерея піде, - просив Андрій вітчима.
- А що тобі також В'ячеку дід не розказував тут історію про мене?
- Не пам'ятаю щоб щось про школу. Все про мадярів якихось говорив.
- Та було так: пішов я в школу таки в перший клас. Там якісь патички ще малювали, а той вчитель, подивився що я криво тоті штахети малюю, і мене як по голові вперіщить, мені аже свічки в очах засвітились. Прийшов я додому, тай нічого не кажу, а вже вечером питаю чи можливо щоб я до школи не йшов завтра. А дедьо, ніби мій тато, а твій дід, питає мене в чому справа: ніби вчора так хотів іти, а нині вже не хочеш. Я кажу що боюсь того вчителі, кажу що бити буде мене знов. Дедьо питає мене: як то було і що ти зробив такого? А я кажу що нічого не робив, лиш патички криві трохи були в мене. Ти будь вдома, а я сам піду до школи - так мені сказав дід Яким.

Взяв торбу мою, зошит, перо, тоді ще пером писали і тушом. Прийшов ранше всіх, сів за парту так ззаду, бо хлоп високий, але не може в парту влізти, а так якось боком зад пхнув і чекає. Діти починають приходити і думають що якийсь інспектор приїхав, там знали сусідні діти так з виду тата, а так дальші з горів не знали.

Приходить вчитель, зайшов і глип – сидить якийсь хлоп в класі. Він поклав на стіл зошити і питає: а ви що тут робите в класі моєму? Та вчитись прийшов – відповідає дедьо. Вчителю йому: Як вчитись? Ви що товаришу якісь жарти ту провадите. Зараз пояснить причину вашого тут знаходження в класі. Тато йому каже: Та боюсь щоб по голові не получив зараз добре. Каже мій син, що десь патички криво намлював, тай так його врвав вчитись по голові, до до тепер боить його голова вдома. А я вже замість сина прийшов. Вчитель знов: Тоді вийдемо на коридор, там поговоримо. Тато йому: А я тут хочу говорити, перед дітьми, щоб вони чули і знали.

Тоді виходить тато на перед і питає дітей: вас б'є може цей чоловік? Чого боїтесь сказати? Ви вдома не говорите своїм родичам що він тут з вами робить, а мій Місько мені каже. Хочете я зраза його через вікно викину? А може так дати, щоб по коліна в підлогу вліз? Вчитель вже не витримує і говорить: Вийдіть з класу Лемуре, а ні, то директора покличу зараз. Тато тоді: Давай поклич! Я його запитаю що то за культура тут, що сина фронтовика по голові лупить вчитель. Клич, чого стоїш? Та ти гірше мадяра лицезного і послідного, я би тебе зараз тако на мак потер, таку погань. Ти ще мені малого вчепиш раз, то я тобі таке зроблю, таке якесь, що ще навіть того не придумали люди, а я таки зроблю. А ви діти, як що таке увидите, хто мені розкаже, тому білу булку в склепі куплю і дам щоб з'їв ту булку сам.

Вийшов з класу і пішов додому.

- І що було після того? – Запитав Андрій.

- Не чіпав нікого якийсь час, потому знов почав, але вже так хіба хто бився чи шумів на уроках, а за якісь букви, чи щось таке, боявся. А мене не чіпав взагалі. Навіть оцінки завищував, ніби я добре вчусь. Боявся вже Лемура чіпляти.

- Гірше мадяра лещезного і послідного, - повторив В'ячек, - треба запам'яти. Тепер Веня щось не заплатить добре, я йому скажу: я би тебе на мак потер.

Усі за столом почались сміятись з давньої історії.

- А мене вже ніхто не бив в школі з вчителів, - признався В'ячек.

- Пам'тали старого Лемура добре. – Помахав ложкою якою їв, батько. – Вчителі з покоління в покоління молодим передавали. Там не кожний день таке в школі було, тай які там новини в школі: так кожний день одне і то саме.

- А дід не розказував мені такого ніколи.

- Колись Лемурів багато там було: в діда брати були, я ще пам'ятаю багатьох, а так чомусь звелись чоловіки в них, пішли дівки тай повіддавались за чужих і вже так до тепер. А колись вони там гори тримали, гуділи по гарах як опришки, боялась їх там всяка нечесьть.

- Тепер я злишився останій напенво з Лемурів... – Похитав головою В'ячеслав.

- Є ще їх трошки в Хусті, по стрійові Гриневі лишилися і десь були від дідового стрія, такого Гната.

- Хотілося б так знати усі родоводи, треба діда випитати, поки ще живе. – Промовив В'ячек.

В середу на свято Івана, перед обідом В'ячеслав під'їхав просто під ворота оселі де мешкала Ліля. Він посигналив і вийшов її молодший брат.

- Здоров. – Привітався В'ячек.

- Здоров, - відповів хлопець років чотирнадцять, але зовсім не здивовано і ніби вже давний зайномий.

- Сестра вдома?

- Вдома.

- Поклич.

- Зраз вийде. – Хлопець зник за металевою хвірткою.

В'ячеслав сидів і думав: якийсь малий слухняний такий, і Ліля така вихована, виходить батьки на своєму місці. Нараз йому пригадався вислів Наталі Романівної: тобі потрібна слухнянна. Хлопець відчув незручність від того, порушився знову його спокій і настрої, але він подумав щоб сьогодні, вже свою

негативну енергію, не виплюскувати на Лілю як було перед тим, адже вона нічого не винувата. Хоча як поглянути ще: якщо вона і з ним хоче і з Піратом також крутить, ті баби завжди так мужчинам нерви витягують і випалюють душу.

Ліля ще одягалась, причепурувалась, робила зачіску, і пройшло часу біля половину години. Коли вже нарешті вийшла святково одітою, підійшла до автомобіля і відчинила дверцята.

- Привіт В'ячек.

- Привіт, сідай є діло одне. – Хлопець забрав з сидіння чоловічу сумочку, в якій були його документи.

- Кудись їдемо може? – Дівчина сіла поруч.

- Ще не зараз. Перед вечером що робиш?

- Вже нічого не роблю, - скромно відказала дівчина.

- Поїдеш з нами в гори?

- З ким з вами?

- Мої пацани по роботі, Андрій наш буде з Галею Мартинюковою, знаєш її?

- Так з виду знаю. Я так зрозуміла, що вся ваша мафія там збереться.

- Типу того. Так що заїхати?

- В якій годині?

- Шоста десь.

- Добре. Буду чекати.

- Все я погнав. – В'ячеслав натякнув, щоб Ліля ішла до хати.

Коли він виїхав, він став думати про дівчину: якась вона така ніби служанка. Щось підозріло що так легко на все згідна, ну вже тьотя Люся тата слухає, але вона якась інакша, якось свою ідею підкаже, а ця якась ніби не має свого достоїнства власного. Машка якась була на своєму місці, хоча обманувала. Тут пригадав слова Андрія: ти також будеш постійно порінювати когось з нею. Хлопець стряс головою, щоб позбутись таких думок і сам не знаючи що йому все ж таки хочеться, поїхав додому.

Біля шостої вечора, Ліля вже чекала біля воріт, вона ходила туди і сюди. Коли приїхав хлопець, він побачив як хтось заглядав за хвіртки, але він подумав що це її брат. Дівчина швидко сіла в червону Хонду і вони поїхали на край Мукачєво, де повинні були зібратись решта хлопців, а вірніше Андрій на своїй машині з Галею і ще два хлопці. Кожен мав власне авто, і решта не були місцеві, тому їхали зі своїх сторін.

Коли вже усі зібрались, під гарним настроєм, молоді та веселі, застрибнули кожен в свою автівку і погнали дорогою на Сваляву. В'ячеслав відчинив вікно, було тепле надвечір'я, шум коліс лоскотав вуха і хлопці мчали усі четверо в гори.

Нараз Ліля поблідніла, вона взяла за руку В'ячека.

- Тобі погано може? – З тривогою запитв водій

- Зупинись, - промовила дівчина, - мене машина так твоя качає як човен.

- В'ячеслав обережно натиснув на гальма і з'їхав на обочину дороги.

- Ой, що зі мною, такого ще не було в мене ніколи.

Ліля вийшла з машини, а хлопець став шукати десь банку з водою. Коли дівчина напилась води, трохи постоявши, почали поволі їхати залишившись заді від інших.

- Слухай, - став жартувати хлопець щоб розвеселити Лілю, - а може ти качку печену з'їла без хліба просто так запалом?

- Я взагалі не їла нічого від ранку.

- А що так? Що на свято Івана не їдять може?

- Так забігалась коло кухні, мамі помагала і забула.

- Тоді зрозуміло. Зараз там в пешу чергу тобі їсти треба буде, а то зімлієш мені тут і що тоді?

- Вже якось краще, давай їдемо вже. – Дівчина всілась зручніше в сидінні.

Так поволі після усіх, приїхали вони на врочище про яке вже знав В'ячек, так як колись він з Сергієм там заїздив, коли гнали машини на Львівщину в Самбір.

Коли вже вони двоє вийшли з автомобіля, Андрій зрадив, так як подумав був, що В'ячек заблудився, сам Андрій їдучи, тримався за іншими, так як тут був вперше.

Місце на якому зібралась компанія з семи хлопців і шість дівчат, тому Сергій таки приїхав сам, було в горах. Біля якоїсь хати, в якій хтось мешкав таки, тому що світилось світло, хлопці поклали свої автівки на траву. Правда В'ячек боявся що машина не покотилась вниз, тому що був крутий підйом. Він на подвір'ї знайшов дві цеглини, підклав під колеса. На краю такої галявини починався ліс, але було видно верхи смерек, так як галявина закінчувалась обривом.

Хлопці по традиції на Купала, розклали велике багаття, натягали сухорого хмизу, склали таку пераміду і запалили. Сухе дерево тріскотіло, а іскри з нього летіли вгору, у вечірнє літнє небо. Було так романтично і радісно, але не усім: В'ячеслав сам не знав що йому хочеться, хоча ні: він знав, але боявся сказати сам собі правду.

Трохи розвіявшись думками, він покликав Лілю від компанії і щоб не подумали інші що він в своїй машині з нею кохається, просто став припершись до лівого крила своєї Хонди. Дівчина ходила навколо поруч, робивши по кілька кроків в строни і назад.

- Лілька, я хотів тебе щось запитати.
- Питай, - скромно відказала дівчина.
- Ти знаєш такого Васю, що йому кажуть Пірат?
- Так знаю з виду.
- А ти не дружила з ним ніколи, він не ходив до тебе?
- Він до мене щоб ходив? Не думай такого навіть.
- А що тут надзвичайного? Нормальний ростом і «рождею» нічого вийшов.
- Я ж не сказала що він не «вийшов», чи щось подібне.
- Тоді чому я не можу навіть такого думати?
- Я не можу з двома крутити. Я з одним, як в людей повинно бути.
- І хто той «один», коли не Пірат?
- А я хіба сюди з Піратом приїхала.
- Ти про мене може, що той один?
- А якщо так, ти що проти такого?
- Давай Лілька так: в нас питання на запитання, давай говорити, а то ми як в ментовці на слідстві двоє.
- Я тобі кажу: нічого з тим Піратом, в мене не було.
- А чому він мене питає, що таке поміж нами і просив щоб я не мішав йому?
- Він так хоче, але я не хочу.
- А твої батьки, вони що думають про те все?
- Про що думають?
- Про Пірата наприклад?
- Вони не про нього думають, а про... Сам знаєш про кого.
- Хочеш сказати що про мене.
- Думаєш мене б відпустили ось так на половин ночі з другим? Я ж не хлопець що ходить куди хоче, я з ніким так не їхала ще як нині з тобою.
- Воно видно: в машині не їздила точно далеко. – посміхнувся В'ячеслав.
- А давай на другу неділю до мене в гості. В мого брата день народження буде, ми гостину робимо. – Ліля змінила тему.
- Навіть не знаю: зайду в хату посеред білого дня, там родина вся буде, а я хто такий вам?
- Та всі вже знають про Лемура в нас, що ти так несміливо. Ти ж мужик, дивись в якій компанії тебе поважають. Такий увесь на понтах, тачка така шикарна, що тобі хто там в хаті. Зайдеш, так усі розстеляться килимом перед тобою, - пожартувала дівчина.
- Типу: роздайся море, жаба тоне, - пожартував хлопець.
- Ну не жаба, а Лемур появилвся.
- А брата твого як звати? Якось подарунок підписати треба.
- Петя; там відкритку купиш і досить з нього.
- Подумаю...

Ліля підійшла ближче, вона взяла рукою за ланцюжок на шиї хлопця.

- А тобі золото так підходить, ти такий крутий що куди там.

- Давай ідемо поїмо, вже я голодний, боюсь щоб ще мені не стало погано в дорозі.

В'ячеслав зрозумів що дівчина хоче цілуватись, але він був не готовим до такого. Хлопець сам на себе злився, потрібно якось привикати до нової людини, не піду я в монастир, але чомусь серце його не підкорялось його розумінню і порадам Андрія, а серцю як правила не накажеш те що собі сам надумав.

Неподалік того місця де палили багаття, був викопаний малий ставок. Хоча було високо на горі, але вода в ньому зберігалась. Дівчата знайшли якісь старі відра і шклянні банки під хатою, і почали жартуючи обливати хлопців водою і сміятись, і вже до кінця забави, В'ячек не відходив в сторону, щоб побути з Лілею на самоті, також усі присутні, були разом. Так як кожного хлопця намочили водою, тому хлопці розділись до пояса і поклали сушити футболки і сорочки на дерев'ній огорожі з двох смерек. А дівчата жартуючи пищали так, що відлуня поверталось з гір.

Коли майже над ранком В'ячеслав привіз Лілю додому, дівчина пробудилась в машині, і промовила:

- На другу неділю в мене зустрічаємось. Можна і до неділі ще, але на третю годину щоб був точно, це буде вісімнадцятого липня.

- Добре, дякую за запрошення; постараюсь бути. Іди, ще поспиш трохи, ще темно на дворі. – На прощання сказав В'ячеслав, відпустивши дівчину.

Віїхавши з під Мукачевського замку, де знаходилась оселя Мельників, хлопець погнав додому по дорозі яка була порожня взагалі. Він подумав собі: вісімнадцятого липня, а комусь буде вісімнадцять років, але трохи скоріше - тринадцяте липня...

Хлопець не знав і не міг знати, що трапиться до тієї дати, на яку він був зарошеним, і що його чекає на протязі наступних двох тижнів...

ЧАСТИНА П'ЯТА

ЧЕРВОНІ ТРОЯНДИ

1

Тринадцятого липня, у вівторок, В'ячеслав ранком встав, вийшов з своєї кімнати і зійшов залізними сходами вниз. На гаражем було дві кімнати: в одні зробив собі своє помешкання В'ячек, а друга стояла закладеною інструментом для малювання і фарбами, тому що тут опалювалсь, щоб зимою, фарби не замерзали.

На подвір'ї, тьотя Люся вже поралась в грядках, вона побачила хлопця і запитала:

- Що В'ячеку, що думаєш робити нині? Погода така файна на дворі; гарне літо цьогорічне.

- Поїду машину помию на ріку. Вчора свято було і нині вже можна.

- Як ти любиш щоб в тебе все чистенько було, твоя мама була такою. Дуже акуратною була мама. Я так само люблю як чисто, але в мене так не виходить: то муха залетить в кухню, то щось розлиється під руками, а мама така була твоя покійна...

В'ячеслав навіть не хотів снідати, напився якогось соку з вишень, і виїхав на річку. Коли вже почав вимивати свою Хонду, він став думати пригадуючи Ваську Пірата. Йому якось було не по душі те все в чому він знаходився і хлопець постійно себе заставляв що треба привикнути просто. Також він вмикнув музику в магнітофоні автівки, щоб не думати зайвого, тим більше що саме сьогодні було тринадцяте липня і це не простий день все ж таки для нього, був свого часу...

Раптово на березі Латориці, показвся який хлопець на велосипеді, він стрімголов котився вниз до В'ячеслава. Той зрозумів що напевно їде таки до нього через траву навпростець. Коли хлопець приїхав, він відихуючись сказав:

- Здоров В'ячек.

- Здоров Ваня, - В'ячеслав знав хлопчиська з своєї вулиці.

- Вже їдь додому.

- А що таке?

- Там прийшла пошталюнка, якась телеграма тобі.

- Я домию машину і поїду.

- Не, тьотя Люся таки казала що передасть, а вона каже що мусить тобі до рук тобі, так по-закону. Того я пригнав тебе кликати, послали мене.

- Став веліка в багажник; поїхали. – В'ячеслав став збирати швидко речі, пхнув велосипеда і двоє помчали додому.

Приїхавши на подвір'я, хлопець побачив що листоноша чекає біля воріт.

- Що там у вас? – Скwapно прибіг В'ячек.

- Розпишись мені тут. Добре що недалеко був.

Розписавшись, В'ячеслав взяв листок і прочитав на ньому: «Дзвони срочно. Оленка».

- Якась Оленка, так срочно тебе хоче, - пожартувала поштарка.

- Знакома з Івано-Франківська. Я там в армії був, така хороша дівчина, гостили мене в її квартирі. Виходить напевно заміж з одного солдата з нашої часті, такий Діма з Запоріжської області.

- А я вже подумала: що там таке, така телеграма дорога і термінова. Але якщо солдати, тоді по-воєнному в них навіть весілля гуляти.

Коли вже листоноша поїхала велосипедом геть, В'ячеслав став шукати телефон до Оленки. В нього був лиш її робочий в лікарню, а ось домашній десь запропастився. Щоб телефонувати в лікарню, треба дочекатись вечора, і тому так хлопець вирішив. Тим більше він подумав: що таке срочне може бути? Хіба що Раков помер після Костика на інфаркт, а інше що таке?

Вирахувавши години, коли починається вечірня зміна в лікарні, В'ячеслав приїхав на переговориний пункт. Він подав замовлення і став чекати. Коли його покликали, він взяв трубку:

- Алло це Ленка? Привіт!

- Ах ти Лемуряго! Де ти пропав? – Почала без жодного вступу, сварити хлопця Оленка.

- Я нікуди не пропадав.

- Я думаю вмер може, женився, мадяри замочили десь на перегоні. Не знаю що думати.

- А що так терміново?

- Щоб ти був в суботу в Альбінових. Лети, біжи, їдь, пливи Тисою, Черемошем, але щоб був.

- А що там гості з Америки приїхали може?

- Гостей нема, але Наташа хоче тебе щось запитати.

- Мене питати? Скажи їй, що я вже маю тут дівчину, на другу неділю йду свататись. Мені про що з нею говорити?

- Я то скажу, але дивсь сам. Якщо вона хоче, думаю є якась причина.

- Та пішли вони знаєш куди?

- Догадуюсь.

- Так і скажеш. Скільки мого здоров'я пішло через них, а тепер щось надумала. Треба було зі мною тоді говорити, як як був в лікарні в неї, а не крутити по сходах своєю ... – Хлопець висказався нецензурним словом в адрес Наталі Романівної.

- Не сварись зі мною Лемуре, я зрбила що мене просили.

- Тоді дякую що зробила; бувай. – В'ячеслав з нервів кинув трубку.

Вийшовши на двір, хлопець застрибнув в автівку і погнав по вулиці. Він сам до себе став говорити: щось вона питати мене буде, ніби мені приїхати десять кілометрів? Гонись в Івано-Франківськ, тому що вона щось собі надумала.

Але приїхавши додому, В'ячеслав не мав спокою, він став думати вже в протилежну сторону: а може є нагода тепер все мені висказати те що я хотів, я ж думав їй прочитати свій монолог і покласти перед ті зрадливі очі все що вона натворила нам двом. Вона колись сказала що в мене зрадливі очі, тепер нехай подивиться хто зрадливим і чому саме і через кого.

А що, а давай поїду таки в суботу і так висиплю як з мішка, я вже не буду слова вибирати. Все пригадаю: навіть скажу як вона закрутила з тим старим «чимоданом», чоловік помер трагічно, а вона вже водиться з кимось: ні стиду, ані честі. Точно садистка вона, як Серьога підкинув був.

Пригадавши колегу по роботі, він тут же пригадав Сергія Альбінова, хлопець пригадав його могилу і кладовище в Івано-Франківську. Він подумав: поїду таки, заодно побуду на могилі Костика, зараз літо, квіти куплю гарні, поплачу над його могилою, над своєю недолею. Костик помер безвинний, він як ангел, а я вже так заплутався, хоча сам ніколи не хотів нікому зла, все ж таки життя мене так потовкло навколо, що сам не знаю що таке відбувається навколо мене...

2

В'ячеслав ходив по підвір'ї, неначе тигр в зоопарку, хлопець не мав спокою. Нараз йому прийшла думка: напевно коли Машка прислала телеграму була з Києва давніше, а я був на роботі, запізнивсь тоді і не зв'язався з нею, тому тепер вже прислала таку, щоб я підписався і сам отримав.

Але як виходить тепер – думав неспокійний хлопець, на якого раптово впав докір власного сумління - нащо я так з Оленкою поступив: дівчина напено гроші за телеграму заплатила, а я трубку кинув. Хіба вона колись зла мені хотіла, де вже так робити якимось з людиною. Але почекай: може вона щось хотіла мені сказати про Машку, хоча що там говорити? Але Наташа щось таки хоче говорити, може про доньку, а про що ще може бути? Та не про медицину чи рентген, буде мене питати.

Через десять хвилин, Хонда мчала знову тим самим маршрутом на переговориний, знову телефонувати до Оленки, просити пробачення і розпитати може вона щось знає.

Приїхавши, В'ячеслав забіг на переговориний, він замовив знову той самий номер на виклик. Жінка-телефоністка, пожартувала до хлопця:

- А що важко бути таким красивим? Не дають дівчата жити напено спокійно, вияснювати відносини треба і ще десь далеко.

- Ой, правду ви сказали. В могилу загонять передчасно.

- Я ж то бачу. Зараз постараємось тобі допомогти якнайшвидше.

Через короткий час, зв'язок було відновлено і В'ячек зайшов щоб взяти трубку.

- Алло, - Оленка говорила швидко.
 - Ленка, це знову я. Хочу тебе запитати як щось знаєш може?
 - А що таки любиш Альбінову. Не йде тобі ніяк без неї?
 - Що з того Ленка.
 - Як ще сказати.
 - Ленка, ти щось знаєш може як вона там?
 - Приїдь і тобі все розкажуть, я лиш знаю що хтось там втопився, чоловік бувший, чи ще не встиг побути чоловіком. Водолаз якийсь, але нічого конкретного не знаю. Просто Наташа так мимоходом мені сказала і просила тобі дати телеграму, щоб ти не дзвонив їм, а таки приїхав.
 - Я буду в суботу. Я приїду, обіцяю.
 - Таки любиш: ех Лемур, Лемур.
 - Світ не милий без неї, - відверто признався хлопець. – Машка сьогодні має вже вісімнадцять.
 - Навіть пам'ятаєш дату.
 - Все пам'ятаю, як вчора все було.
 - Давай я спішу. Тут аварія була, привезли людей покалічених в нашу травматологію. Кровище в коридорі як на бойні. Вимити все треба мені.
 - Ленка вибач що я так першим разом на тебе.
 - Я розумію; ревності.
 - Ще раз дякую. До суботи.
 - Мене не буде. Я з Дімою їдемо до нього в Гуляйполе таки завтра. Я тому так терміново тобі написала щоб ти дзвонив мені.
 - Зрозуміло. Щасливо вам.
 - Па, па, Лемур.
 Хлопець вийшов з кабінки, а телефоністка поглянула і вдогонку гукнула:
 - Вже щось там краще напевно, настроїв зовсім іншим!
 - Правильно замітили! – Відказав В'ячеслав.
 Хлопець сів в машину, він погладив кермо, зіхнув, заплющив очі і подумав: що тоді виходить в нас: Машка повдовіла так як її мама колись, і зразу хоче мене так само як її мама зразу завела дружбу. Але ще не зрозуміло і коли Ленка не знає, виходить що питання сімейне і таємне. Тим більше якщо Наташа навіть по телефоні не хоче, тоді справді серйозна справа.
 В'ячеслав промовив до своєї машини як до живої особи: що ж Хондушка, красний помідор, їдемо на Франківськ? Давай їдемо, «де наша не пропадала».

3

До суботи чекати було довго, хоча насправді три дні, але для хлопця це було таки довго. В'ячеслав подумав і вирішив їхати коли лиш знайде бензин, навіть завтра. Правда потрібно не пізно, щоб не ночувати, тому що десь в Карпатах стояти з такою японською автівкою, було небезпечно. Потрібно виїхати так, щоб десь перед обідом бути в Івано-Франківську. В суботу напевно сказала Наташа тому, що вона вихідною, але і в п'ятницю вона все бувала вдома. Але я просто в лікарню, якщо Володьки не буде вдома. Я вже знаю де шукати лікарку Наталю Романівну Альбінову. – Посміхнувся хлопець сам до себе, хоча ще не знав що все ж таки насправді там біля Машки відбувається.

На другий день, В'ячеслав звернувся до Андрія:

- Андруха, зливай мені горючку всю з бака свого.
 - Що таке вигадуєш?
 - Не я вигадую, мені на Прикарпаття обов'язково їхати.
 - Коли?
 - Вночі; на завтра щоб там був.
 - Вже знов хтось помер може?
 - Втопився вололаз один.
 - То що за непорядна година з ними там. Та як треба - тоді злию. В мене майже повиний бак. Тобі в каністри тоді алюмінієві дві?
 - Давай в них. Візьму з собою, тому що на дорозі не знайдеш горючки зараз, навіть з свічкою.

- З свічкою не шукай навіть: як рвоне, не буде ні тебе, ані горючки більше.
- Я розрахуюсь з тобою.

- Як для такої справи - тоді розумію...

В'ячеслав подумав: я вже так як Машка навчився обманювати, але сам не знаю задля якої там справи.

На середу, посеред ночі, хлопець нікому не сказав вдома окрім Андрія, і того замовив щоб мовчав, виїхав в сторону Вишківського перевалу. Старі подумали що поїхав на роботу кудись, по якусь машину, тому що так бувало часто.

Дорогою все обійшлося добре, і вже біля дванадцятої години хлопець підїжджав до Івано-Франківська. Він сам дивувався як так йому швидко пройшла дорога і він навіть не зупинявся щоб відпочивати десь. Також дорогою він собі повторював давно знайомий монолог, щоб як буде потрібно, висказати Наталі Романівні, хоча відчував що щось тут не те, про що він може думати.

Користуючись мапою, В'ячеслав заїхав під саму лікарню на вулиці Матейки, коли він поклав свою Хонду на стоянку, подумав: перше повеління Оленки виконав що приїхав сам і не взяв Сергія з собою. Хлопець взяв з склянки напився води, поправив чорну сорочку, розщепив щоб було видно ланцюжок, і направився в лікарню. Зайшов в прихожу і поглянув кого покликати, побачивши якусь студентку, в якій було розчесаним волосся рівно в обидві строни. В'ячек звернувся до неї:

- Доброго дня вам.

- Добрий день, - дівчина тримала набір папок на руці і поглянула на стрункі ноги хлопця в чорних штанах, з імпортного матеріалу, на вид плашовки.

- А скажіть будь ласка, сьогодні працює Альбінова Наталя Романівна?

- Звичайно що працює. Вона в нас дисциплінований працівник між іншим.

- Мені вона потрібна, зможете покликати?

- Зараз покличу, - дівчина знову оцінила поглядом хлопця, який виглядав на крутого, але звертався на «ви», немов який вчитель, чи музикант.

- Дякую вам і скажіть що Лемур з Мукачево приїхав. Я тут буду на сходах чекати – Додавив хлопець.

- Так здалека, нічого собі, - дівчина похитала головою в строни і пішла швидкими кроками.

В'ячеслав зайшов на сходову клітку там де він стояв тоді коли спорив з Наташею про її дочку. Він пригадав папку в якій стоїть все те що має відношення до Машки, напевно пригадав тому що побачив такі самі папки, яких тримала студентка.

Буквально через три хвилини, почувшись кроки згори по сходах, знайомий стук каблуків, коли В'ячеслав поглянув, він побачив в білому халаті Наталю Романівну, а на голові був білий циліндер медпрацівника. Вона також глянула на хлопця, і злегка посміхнулась, як знайома людина.

- Так швидко приїхав, який слухняний, - промовила лікарка Альбінова, доходячи вниз сходами.

- Добрий день. – Привітався В'ячек і відчув як нагріваються в нього щоки.

- Добрий день. Так що: будемо битись чи миритись? – Жартувала Наталя Романівна.

- Минулого разу, на прощання ви сказали «До побачення», тому побачились знову.

- Спасибі що приїхав. Як ти там? Все добре біля тебе? Ще не встиг одружитись? Чи хлопці так швидко не женяться тепер? – Романівна глянула на руки хлопця, чи нема на пальці обручки.

- Не одружився поки що.

- Якщо так, тоді вийшло на твоє все ж таки. – Розвела руками Наталя Романівна.

- Не розумію, ви про що?

- А там в тебе що пошта не працює? Ти що нічого не знаєш може?

- Пошта працює, але я не знаю нічого. Вірніше знаю, що Володька сказав про те, що його сестра вийшла заміж, живе в Нью-Йорку і все на тому.

- Як так: Марійка сказала нам по телефону, що написала два листа, фотокарточки вислала, все описала про себе, а ти не отримав листа виходить. Вона жалілась що ти мовчиш і не відповідаєш їй.

- Не отримав. А про що вона пише, коли заміж вийшла вже там?

- Не виходила вона заміж; не було такого.

- Як не було? Володька мені сам сказав...

- Вона нам так була сказала спочатку: ти хіба не знаєш Марійки, коли вона хоче щось свого добитись, тоді таке придумує. Вона в нас в тата свого з тим пішла.

- А що тепер буде далі, вона приїде назад?

- Марійка нас не слухає: ні мене, ані брата старшого. Тепер, хіба все буде так, як ти з нею домовишся.

В'ячеслав засоромився, він так зрадив, що просто не знав що з ним робиться в даний час. Мама Машки це зразу помітила, але вічувши пермогу, хлопець промовив:

- А може Машка так образилась на вас, може вона щось носить в серці?

- Я питала її про таке також. Знаєш: ви ще дітей не маєте, тому не знаєте як буває часом, а буває по-різному. Але Марійка мені сказала що не ображається, що любить нас.

- Тоді що тепер буде? – В'ячеслав розвів руками.

- Я думаю, - Наталя Романівна витягнула в'язку ключів з кишені халату, почала шукати якогось ключа а так зупинилась. - Я думаю, щоб ти поїхав зараз до нас туди додому, там нікого немає, ти відпочинеш собі гарно, зроби собі чаю, там в холодильнику є солодоші, поїш, а там ми вечером все обговоримо тому що я працюю все ж таки і розмова не на десять хвилин. Володька заїде за мною, і ми приїдемо пізніше.

- Я сам буду в квартирі вашій?

- А ти хіба там не був жодного разу? – Наталя Романівна посміхнулась і поглянула в верх чи хто не почув з працівників лікарні. – А хлопець зловив її погляд вгору, і він був схожим як погляд Машки.

- Тоді дякую. Я почекаю на Володьку і на вас.

- Але давай краще, ключ візьмеш собі в сусідки, там якщо виходиш по правій стороні живе така.

- Октябрина може?

- Бачиш ти вже знаєш як її назвали в школі навіть. Я зараз задзвоню їй, вона має ключ, тому що бувало діти в школі, я тут, а щось там виключити треба і вона в нас як раптовий «сервіс» інколи.

- Добре якщо так. Я почекаю на вас. – Хлопець направився іти.

- До вечора тоді. – Якось з особливою повагою, промовила Наталя Романівна.

Коли хлопець вийшов на двір, він не вірив що таке відбувається. В нього була така рідість, що він хотів підстрибувати і скакати навколо лікарні. В'ячек сам до себе сказав: давай в центр, квітів купити, прийде теща, а букет на столі у вазі. Машка не була заміжня, не було такого – повторював сам собі хлопець.

4

Приблизно половина третьої після обіду, червоний японський автомобіль з номерами Закарпатського регіону, заїхав в двір з вулиці Льотчиків. В'ячеслав подумав про Костика, пригадалось йому все те що проходило тут в дворі, тепер було зелено та більш шумно як тоді в місяці лютому, в дворі бігали діти, на лавці сиділи якісь літні люди.

Поклавши свій автомобіль щоб менше діти бачили, тому що зараз бігли і розглядали, пробували як тримаються люстерка, хлопець взяв букет червоних троянд і піднявся на п'ятий поверх. Він став тримати букет заді, щоб коли вийде Октябрина, на подумала часом, що це троянди для неї.

Поглянувши на двері Альбінових, хлопець відчував таку радість, що йому давалось що його серце зараз вистрибне і побіжить по сходах вниз, туди де літний день над подвір'ям знайомого дворика, розливає своє сонячне світло.

Натиснувши кнопку дзвоника, чекати прийшлося не довго. Двері відчинились і Октябрина з'явилась на порозі. В руках вона тримала вже готовим ключ і поглядом оцінила хлопця.

- Добрий день. – Привітався ввічливо В'ячеслав.

- Добрий день. А це ви маєте зайти в квартиру Наташі?

- Так. А ви кого очікували?

- Я подумала що може той Ярослав, що заколот зробив такий. Я вже собі приготувала лекцію йому прочитати, але не прийдеться.

- У вас так як в мене: їхав і також думав прочитати одній людині, також не прийшлося.

- А ви буде посередником щоб домовитись про повернення назад?

- Яким посередником?

- Наташа може хоче, щоб ви вговорили ту дівку вперту, вернутись додому?

- Я ще не знаю що Наталя Романівна хоче.

- Такі зрадники батьківщини нині молоді люди. Все їм дали: науку, медицину, житло, а вони на маєш – здрасте! До капіталістів заклятих погнали. Та колись Васаріонович за таке «к стенке», как пить дать. Я не знаю, я млію коли дивлюсь на молоде, низько аморальне покоління. Ось через таких як та, нема слів, як та дівка вперта, наша родина розпалась, через зрад-ни-ків!

- Я піду, не на політінформації надіюсь.

- Ой, ой, чи не такі самі ви всі, - скипично похитала головою стара комуністка. – Де вас лиш роблять таких, яке «придприятіє» таке виробить.

- Ну я пішов. – настоював В'ячеслав щоб розв'язатись з сусідкою Альбінових.

- Та йди вже йди, - махнула рукою жінка, в кінці перейшовши на «ти», тому що хлопець не хотів слухати її пусту балаканину.

Відчинивши двері, В'ячек зайшов в порожню квартиру. Він зняв взуття, підійшов до столу, взяв кришталеву вазу, набрав в кухні води і поклав в неї троянди. Сів на велике крісло напроти мебельної стінки, протягнув ноги і став думати...

Але раптово він побачив в серванті якусь кольорову світлину, хлопець запам'ятав що скоріше її тут не було, тому швидко схопився і підійшов щоб розглянути. Взявши в руки, він побачив любиму дівчину, на світліні. Машка була в білому халаті як лікарка, а навколо шії почепленою була медична слухавка. Було видно гарно, тому що зображення було до пояса. Дівчина була зачесаною вгору, щиро дивилась в об'єктив і трохи нахилиною вперед, немов рукою оперлась об стіл, але кисті руку камера не взяла. Ух ти - промовив в голос хлопець, нічого собі зробилась дамочка, а груди які вже, справді лікаркою виглядає. Коли він повернув заді світлину, він прочитав напис, правда не латинськими буквами, а кирилицею; було написано: «Мері Албінов. Нью-Йорк Сіті. 01.23.93». Цікаво написано - думав В'ячек - дата в них перше місяць, число, а так рік. А ще прізвище ніби в тата свого написала, а не закінчується на «а» як в жіночому варіанті. А може вже так на маму злиться, що не хоче як вона, хто його знає що в тій голові. Якщо вже свої рідних обманує, хоча може і на краще вийде в кінці драми, хто його розбере з тими Альбіновими, в яких я зараз тут в квартирі. А може як сказала Октябрина, Наташа хоче мене використати щб я просив Машку повернутись сюди, а там далі почнеться те що було з тим Демчуком. Але я тепер вже покажу свій характер, тепер вже так не буде в мене ноги витирати мамаша їхня. Лиш щоб там не трапилось, головне що Машка не виходила заміж, а коли так, тоді є в мене шанс як такий.

Але якщо б мені хто сказав був ще в понеділок, чи вівторок рано, що я в четвер буду тут, я б не повірив ніколи. Якщо в квартиру впустили, виходить вже за свого рахують, але все ж таки для чого було говорити що заміж вийшла, не розумію тієї лікарки з Нью-Йорка - посміхнувся хлопець сам до себе.

В'ячеслав пішов на кухню, взяв з холодильника компот з вишень, налив в стакан, напився і протягнувся на диван, опісля заснув, так як він не спав майже цілу ніч, збираючись, та їдучи сюди, в Прикарпаття.

В квартирі Альбінових йому приснився вдруге сон, що він іде по полі з Машкою і вітер такий самий, але він немов знає що вітер може її підняти, немов пам'ятає в сні з минулого разу, і вони ідуть далі разом, з часом вітер втихає і раптово В'ячеслав прокидається, почувши якийсь стук і клацання. Він розплющив очі і не зтямився де знаходиться, над ним висів абажур з кришталевих бурульок, а в коридорі почулись голоси, хлопець припіднявся і побачив що він не встиг покласти світлину Машки на місце, але машинально подумав: мене зрозуміти можна чому я поліз в сервант сам без дозволу і за чим.

5

Господиня квартири, приїхала разом з сином, Володька підібрав маму з роботи Ладюю. Він зрадів побачивши В'ячека, привітався, а Наталя Романівна зраділа, побачивши букет, троянд на столі.

- Ой спасибі, які червоні троянди в нас. Такі квіти як Марійка любить наша, та це ж скільки грошей. – Господиня підійшла, понюхала троянди, двома долонями поркутила букетом у кришталевій вазі.

- Мамо, давай щось їди приготуй нам, а там поговоримо вже, - сказав Володька.

- Вже побігла, - Наталя, покірливо пішла швидко переодягатись.

- Як тобі сестра, бачив фотку, я так зрозумів?

- Американка з Нью-Йорка. А їй підходить лікаркою бути.

- А ти також круто стоїш там, я так глянув на машину в дворі. Взагалі Закарпаття все було крутіше як ми тут, там ще за Союзу люди жили краще набагато.

- Може бути - погодився В'ячек.

Коли вже вечеря була готовою, усі сиділи на кухні і вечеряли, там же за столом почалали розмову. Господиня посмажила картоплю, поклала кожному по сардельці, а також зеленого салату з огріків та помідорів. Нарізала сиру та шинку, а в графін налила компоту. Володька поклав трьохлітрову банку, в якій був холодний квас, якого купив з бочки на вулиці, а купляв він часто, тому що квас любив Тин Славич, коли приходив сюди побути.

- Давай перш всього, ти нам розкажи що ти знаєш про те що Машка витворила? – Запитав Володька.

- Знаю що поїхала в Київ поступати, разом з Ярославом Демчуком. Там жили в якісь Русанівці в пожилих людей.

- Я перпрошую, - промовила мама, вмiшавшись в розмову, - жили вони окремо, може ти не знав того.

- Я про це знав. Я туди дзвонив перед тим коли вони мали їхати в Штати. Але я запізнився, так як телеграма була прийшла в той час, коли я не був вдома, тому що ми працювали дальше дому кілька днів. А коли я вже додзвонився туди по вказано номеру, мені та жінка сказала що Демчук живе в її дочки і Машка в них, але в даний час не було її в квартирі. Вони вже вилітали на наступний день і я не зміг поговорити з Машкою. Також сказала та жінка, що Демчук позичив грошей в її доньки. А опісля я нічого не знав аж до похорону, коли я приїхав сюди і вже мені тоді Володька сказав.

Правда лист був перед тим, але адресу не було, там написано почекати, потерпіти, одним словом я так побачив що в той час, ще нічого не було точного, щоб знати як буде далі в неї. Лист був з Русанівки.

- Ми також не знали, - почала мама, - але я винуваю що так вийшло, ніби Марійка заміж вийшла. Я сказала їй коли вона нам дзвонила вже з Америки, щоб вона верталась сюди. Я признаюсь в тому, що почала сварити на неї, а вона вже не дитина, вже не боїться мене як скоріше. Але коли я сказала що там є один від нас міліціонер, і він її здасть щоб депортували назад, коли закінчиться строк візи, тоді вона налякалась. Вона, а також Володька, вони так виховані в мене, і знають: що коли я сказала, так і зроблю. Тоді наступним разом, мені повідомляє що вже розписалась з одним викладачем, який викладає в коледжі, і тепер вона вже легально там живе і її ніхто не депортує. Сказала нам що його батьки з Нальчика, але виїхали ще в сімдесятих роках, з євреями тоді.

- Та ти знаєш котрий мент в Америці, - став пояснювати Володька. – Ти пам'ятаєш як перед тим як вони двоє їхали в Нальчик, ми їхали там коло спирт заводу і ви з Машкою в машині сиділи. А там жив такий Іван Маковський, так він поїхав до дятка туди, і десь коло Нью-Йорка поруч, там живе тепер.

- Той самий що його мама кравчиня, плаття жила таке кремове, коли ми в Синевир їхали і Машка оділа його була. А його брат має дівчину, віком також таку як Машка і вже довго ходять разом. - В'ячеслав все розповідав для того, що мама їхня знала, що в нього з її дочкою, вже досить тривалі відносини і він багато чого знає.

- Точно, але ти пам'ятаєш такі деталі, - зрадив Володька.

- А ще Машка плакала тоді в машині, що їй в житті не все так як вона хоче. – В'ячек сказав нарочно і глянув в очі Наталі Романівні.

- В сімнадцять років залишити рідних, науку, і взяти втекти в Америку, і ще говорити що не робить що захоче? - Посміхнулась ображеною посмішкою, мама.

- А що було далі? – Хотів знати хлопець, так як згадка про міліціонера, відхилила від теми їх.

- Тоді я стала просити Нелю, щоб вона сказала синові, що б він поїхав і побачив там Марійку, щоб поговорив з нею. А він такий дуже розумний і справедливий; такий характер в нього. Він поїхав, все взяв, пояснив їй як слід і вже нам він розказав і вона також. Іван так і попередив її: я розповім все правду і мені повірять твої рідні. Тоді вже Марійка мені те саме сказала. Вона такою, що опісля все одно розкаже, я її знаю.

Одним словом яка історія була: вони поступили в Києві, намістились в квартирах, і там був один єврей такий, що занімається таким ділом: ось так бачить нових студентів, сам підходить, агітує і продає виклики в Америку, по сто долларів. А Марійка здавна любила щось закордонне таке. Вона поцікавилась тим, він запитав звідки вона і так розговорились і виявляється що його родина є в Нью-Йорку і також з Нальчика. Підговорив її як там можна вивчитись, що тут зарплата лікаря просто ніщо, пояснив все як слід, що вона в любий час може повернутись додому і так далі.

А Марійка на мене злою, ти сам розумієш чому, хоче мене наказати таким, перконує Демчука щоб її допоміг виїхати, мовляв там земляки і все допоможуть. Той також живе її розумом, приїхав, підговорив Валентина Ярославича, щоб їм двом паспорти закордонні швидко зробив і мені не сказав часом. Мовляв зараз модно, вся молодь хоче мати такі паспорти; про Америку не сказав. Той так робить тут швиденько щоб їм вгодити двом: бере Демчук паспорти, ідуть в консульство в Києві, просто так що вийде з того, і тут їм дають візи студентські на основі тих документів, що той єврей їм продав. Демчук терміново приїхав з Києва, викрадає гроші в дятка свого, купив білети, і полетіли з Києва просто в Нью-Йорк.

А чому єврей з Нальчика їх агітував: його родич в Нью-Йорку, адвокат, але не такий популярний мабуть між американцями, тож поміж наших слов'ян заробляє. Той йому тут приглядається до молодих клієнтів, таких шустрих, агітує таких, а там вони йому платять, щоб їх легалізував по закону. Дає у відстрочку і так йому платять по трошки кожного місяця і процес суне поволі з документами на постійне місце проживання в Штатах.

А в того адвоката, був брат молодшим, він не одружений був, мав собі якусь там коханку, але не розписаний з нею. Звали його Георгій. Тому Марійка сказала нам, що ніби вона з ним розписалась, щоб я тут заспокоїлась і не робила їй шкоди.

Жити їх помістили так: Марійка в мами того адвоката і викладача, вона має якийсь будиночок свій, а Демчук пішов до того викладача жити, тому що так Марійка хотіла. Вона ніколи з ним не була близько, щоб ти це пам'ятав для себе.

Але в середині січня трапляється трагедія: той викладач, йому було тридцять чотири роки - втопився. Він не те що втопився, він був вололаз-любитиль, там в Америці є таке хоббі чи спорт.

- Називається «дайвер», - пояснив Володька.

- Їхав з такими як сам, - продовжувала мама, припершись до підвіконника на кухні, - кудись туди де тепло, десь біля Мексики. Плавали по дні, шукали щось там. Були вони на якомусь кораблі затонулому, велике судно, і заплив в середину, а там лабіринти різні, каюти, бокси, трюми, і ще корабель на стороні лежав. Вони мають таку крейду що малюють під водою по скалах чи залізу, а також шнурок тягнуть за собою, щоб можна було повернутись назад. Щось там з тим шнурком трапилось, чи обірвася чи заплутався, вода брудна була і він заблудився в тому судні. Кисень вийшов і людина померла.

Тоді Славик Демчук на мав вже де жити, його приміщення було арендованим, і мама похоронила сина, сказала що здає квартиру, а Марійку почала просити, щоб залишалась в неї надалі. Тому Демчук приїхав, і тепер розбирається з тим грошами що викрав, а Марійка наша, там залишилась.

Раптово в квартирі зателефонував телефон, Наташа пішла щось відповісти, тому хто викликав.

6

Коли вона повернулась, хлопці вже сиділи в залі на диванах. Володька покликав маму, щоб закінчила розповідь і зробила підсумок що вона хоче особисто від В'ячеслава, і чому його сюди покликали.

- Тпер я зрозумів чому Ленка мені сказала що хтось втопився і Машка повдовіла після нього. – Похитав головою хлопець.

- Ленка не знала того що ми дізнались останнім часом, а до недавня так само думали як вона, - призналась Наталя Романівна. – Я ж не буду все їй признаватись як наша Марійка нас «наколола» тут.

- Тоді виходить що Машка не була заміжня взагалі.

- Не була, повір мені, - впевнено сказала мама дівчини. - Я питала сама особисто Івана Маковського, він сказав що розмовляв з тією жіночкою, мамою тих двох братів, така хороша людина, грамотна. Вона сказала що пожаліли Марійку, тому що Марійка жалілась їм на свою долю, що вона сирота, ніби я її заставляю виходити заміж за іншого, за того кого вона не любить, а в Америці таке почути це просто трагедія. Я так не настоювала вже як вона змалювала там, але Марійка може якщо вона хоче чогось добитись в житті. Ти ж повинен пам'ятати як я тобі сказала була, щоб хоча рік почекати, - стала немов виправдовуватись перед хлопцем, Наталя Романівна.

- Надіюсь, тепер добре вже у відносинах з вами? – Помахав пальцями, немов риба хвостом, В'ячеслав.

- Скільки я наплакалась перед нею, я її питала: чи колись вона так переді мною плакала довго, але вже нарешті порозумілись. Того тижня ми говорили, вже все добре і вона просила щоб тебе ми побачили і запитали чому ти не відписуєш до неї. Я вже Лену стала просити щоб зв'язалась з тобою, тому що пообіцяла що тебе знайдемо. І саме тому я запитала тебе зразу, чи не одружився часом.

- Що Машка думає далі робити тепер? – Перекинув по-діловому ногу хлопець, окрилений перемогою.

- Хочє там жити. Сказала що буде вчитись і нас усіх забере до себе. Я пішла жалітись Нелі Маковській, а вона мені говорить, що мала правильно робить, що там є перспектива на майбутнє, перконала мене що Марійка правою, а я не розумію які перемини тут в нас і що з того всього вийде.

- Перемини великі в нас, воно правда, - зітхнув хлопець, який до недавня надіявся що Машка таки приїде скоро і тому почувши таку новину, задумався.

- Подумай сам В'ячеслав: я працюю в лікарні, і що я заробляю? За одну теперішню зарплату, я один такий букет куплю троянд який ти приніс нам? Хочеш знати правду: якщо б не Валентин Ярославич, ми б пропали без нього, запитай Володьку чи не правду сказала.

- А за його добро виходить, - посміхнувся іронічно Володька, - Машка підговорила Демчука і той його пограбував.

- А він чому не сказав що вони закордонні паспорти роблять? Хотів вгодити їм, а мені не сказав?

- Мамо, він також не сказав що нам машину свою дав був коли ми тоді з Костиком в Карпати їхали. Ти подумала що нам Раков дав, але так не було: ми на Волзі їхали його тоді.

- Хоча Костика покатали, тепер можна похвалити за таку справу, а тут те що Марійка там, це його вина найпершого. Вони молоді, хочуть всього, думають що за кордоном краще.

- Таки краще як тут, - промовив Володька.

- Ти вже як Маковські; лиш чую від них одне і те саме: Америка вже рай на землі.

- Так що думаєш робити тепер? – Володька поглянув на В'ячека.

- Першим кроком візьму у вас адрес і відпишу їй листа. Напишу свій правильний адрес, може десь пропав лист. – Тут хлопець собі пригадав слова тьоті Наді, як говорили на пошті і він подумав що напевно Андрій викинув лист, тому що дуже його сватав вдома. Але перед Альбіновими, не став виявляти свої догадки. – Другий крок, я б хотів особисто поговорити з нею, а там вже побачу.

- А коли ти не переконаєш її повернутись, що тоді? – Запитала мама і стала дивитись на хлопця уважним поглядом, як той відреагує на запитання.

- Тоді продам машину і поїду в Нью-Йорк до неї. – Розвів руками В'ячеслав.

- Ой, - зітхнула Наталя Ромнівна і якимось особливим поглядом, глянула на хлопця, - сказати відверто: я приємно вражена. Правду скажу: я не сумнівалась, що почую, саме таку відповідь.

- Машка нам дзвонить інколи, просто дорого дуже зараз. Ми з нею домовимось, ну скіжімо на вересень якусь суботу і тобі дамо знати. Тоді прийдеш і поговориш собі. – Пояснив Володька.

- Ми підемо геть з квартири, - добавила мама.

- Я ж не знаю чи вона захоче щоб я їхав до неї, вона американка вже? – Обережно нятякнув хлопець.

- Хочеш знати правду по поводу того що ти сказав «не знаю чи захоче»? – Наталя посміхнулась і злегка засоромилась.

- Хочу само собою, - відказав гість.

- Володька, скажи що ти від неї постійно можеш почути, - промовила мама, щоб самій не переказувати.

- Одне і те саме кожного разу, - посміхнувся Володька, - лиш чуємо: «мій Лемурчик».

- Думаю що все буде добре, - відповів В'ячеслав засоромившись, не сподівавшись на таку відвертість від Альбінових.

- Та жіночка, вона залишилась без сина, - стала швидко пояснювати мама, - хоча він жив окремо, але десь поруч. А другий, цей хто адвокатом працює, він не має часу бути коло мами, а жіночка вже сімдесят чотири здається. Вона любить Марійку, живуть разом, Марійка на горі має дві кімнати, ванна там, а внизу та жіночка собі. Але вона сказала що другий поверх має сходи знадвору і можна жити квартирантами. Там житло дороге дуже, тому що вони в місті, метро ходить, магазини поруч, гарний район там де вона живе. За те що Марійка доглядає ту господиню, програма, щось таке як пенсійний фонд, платить їй гроші і живе в неї безплатно. Але жіночка здорова, на машині сама їде ще. Сказала Марійка що мову вчить, а пізніше коли чоловік буде в неї працювати, - Наталя Романівна вказала рукою на майбутнього зятя, - тоді вже піде вчитись по медицині.

- Дивись яка система там, - став захоплено пояснювати Володька, - якщо б Машка платила за житло, тоді буде рахуватись що та господиня має заробіток і ту програму з неї знімуть, ніби вона має за що жити і лікуватись, а також оплачувати тій людині, яка її доглядає, в даному випадку Машка тією людиною. А коли вона має одну пенсію, тоді програма добавляє грошей за догляд і там ще на розходи. Також по тій студентській візі, можна підробляти собі на життя там.

- А я вже подумав що вона лікарка там, дивлюсь на фото тут і не впізнав яка вже стала американка.

- Там приходила медсестра до тієї господині, а Марійка попросила взяти білий халат і слухалку і зробила фото щоб нам переслати, мовляв яка вона буде виглядати в майбутньому лікаркою.

- Я поїду додому, напишу що тут був, і тоді нехай вже Машка пише що робити далі мені. Я маю паспорт, за кордон їду постійно, так що на квиток і візу гроші будуть.

- Але ти сьогодні в нас переночуй, не поїдеш вночі через Карпати. Ранком собі поснідаєш і поїдеш щасливо. Ми дуже вдячні що ти приїхав; вже хоча з тобою простіше як з нею. Я ж пообіцяла що все вирішу, коли в неділю по телефону, розмовляли з Марійкою, а тут у вівторок день народження в неї, я кажу до Ленки: зроби подарунок для Марійки на її вісімнадцятиліття. Лена мене питає який подарунок вона може зробити? Тоді я ж їй кажу: ти маєш адрес в Мукачеві, вишли В'ячеславу телеграму, щоб приїхав сюди до нас.

- Добре що таку телеграму, що чекали на мене поки не підпишу, воно так надійно. – Сказав хлопець.

Того вечора, ще розмова велись довго, а коли вже усі пішли спати, В'ячек спав в кімнаті коханої.

Ранком в п'ятницю коли В'ячеслав пробудився, він не знав що думати, скільки всього наслухався вчора. В той час вже господині не було вдома, вона в п'ятницю ішла зранку і до обіду працювала. Але Володька був вдома, він хотів відпровадити гостя як повинно бути.

Двоє пройшли на кухню поснідати і сіли за стіл.

- Ти все зрозумів що вчора тобі мамаша сказала про Машку?

- Виходить так, що вона доглядає жінку з Нальчика, якої син один адвокат, другий був володаз і втопився. Тепер Машка хоче там залишатись жити і я повинен туди їхати до неї і жити там.

- Послухай що вона сказала: мамаша її просить, вибачається перед нею, плаче, а Машка те все вислухала і говорить: я не тому не хочу повертатись що ображаюсь, я хочу нормально жити. Там умови зовсім інші, ось коли я повернусь, де я буду? Хіба поїду в Мукачево звідки навіть подзвонити не зможу нормально, так як з Нью-Йорка? А коли буду жити вдома, тоді Тин Славич піде на пенсію і буде в нас сидіти кожен день, а я хочу сім'ю мати, синочка і донечку, тоді ми усі разом будемо мучитись в одній квартирі?

- Що так сказала що дітей хоче? – Здивувався В'ячек.

- Вона вже поправила опісля, а в оригіналі сказала була так: я хочу маленьких Лемурчиків хоча двоє, як ми були з Володькою. Мамаша питає: кого, кого, ти хочеш? Тоді Машка говорить: синочка і донечку хоча на перший раз.

Я також почав її переконувати, а вона мені каже: Володька, я в самому Нью-Йорку, це мрія багатьох американців, а я приїхала з Івано-Франківська, в мене така нагода. Чому ти так думаєш негативно про мене, тут євреїв скільки від нас приїхало, вони ж розумні люди, я хочу також так жити, щоб я мала нагоду поїхати собі в Італію, машину купити яка мені подобається, а не ділити татову Ладу поміж нами.

Після того як загинув той Жора, в нього був комп'ютер новий, а з квартири все викидали, Машка собі забрала, уявляєш собі: вже має комп'ютер свій.

- Але в нього брат був той адвокат, брат чому не взяв?

- Це не в нас, що хтось помре і родина ділить роками свиню і велосипед, та адвокат багатий чоловік. Машка взяла щоб мову вчити скоріше. А ще поміж братами різниця в роках виходить: Борис з сорок четвертого, а Жора був п'ятнадцять років молодшим від брата, також його мама народила в сорок років, якщо так порахувати.

- Точно Америка вже в них.

- А її питав чи той Жора до неї не приставав, вона мені відказала що жаліли її як дитину якусь скривджену. Говорить Машка: в нього подруги його віку, а йому за тридцять було. Також там все не так як тут навіть близько. Там грошей досить, бабів також, і взагалі все по другому як тут.

- А Демчук як був з нею? – Поцікавився В'ячеслав.

- Не сміши мене, - Володька справді почав сім'ятись, - питаю сам Демчука: Слава, як там моя сестра, щось ти мав вже з нею? Він говорить: перше треба книжку прочитати що наука про такі вдносини вчить, потому вивчити фізіологію свого власного тіла. А вже тоді підступати щоб підготувати людину до такого морально. Потому зібрати факти в одно, щоб знати що вона не проти, а вже аж потому, починати тему і дивитись який в неї рефлекс на таку тематику.

- Що за рефлекс?

- Відповідь на подразнення, якщо по-научному.

- З ним все зрозуміло, - посміхнувся В'ячек і пригадав коли Оленка сказала що він сам втратив два рази нагоду, а коли той таке розчинив, тоді все без слів зрозуміло.

- Мамаша плаче і говорить до Машки: я хотіла тебе заміж видати, побачити яка ти в сукні весільні, весілля гарне зробити, ти в мене одна донечка лиш. А Машка жартує і говорить: а коли ви з татом побирались, я також не бачила, але якось живу з тим, так що коли проживемо до «срібного ювілею», тоді будемо усі разом вже і діти наші також. А тут коли зутрінемось, в ресторан підемо з земляками.

- А що вона знає когось вже там?

- Коли загинув той Жора, в нього був якийсь дорогий годинник дайвеський, я навіть запам'ятав що фірма «Докса». А мама того Жори, знає якихось євреїв з Кавказу що мають там магазин свій ювелірний і скупують такі речі дорогі. Попросила щоб Машка той годинник відвезла з нею. Машка поїхала,

почала там з ними і виявляється що один з власників того магазину, жив тут в нас, в Івано-Франківську. Дочка в нього дуже якась гарна людина, сестру ще має двуерідну і в тієї дочки, була подібна історія. Коротше вони виїхали скоріше і мала тут хлопця, забрала його до себе і все розповіла як робити щоб Машка забрала собі тебе також. А ще сказала що все допоможе навіть з роботою для чоловіки.

- А Машка таки розумна, таку справу прокрутити, це не що будь, - впевнено сказав В'ячек.

- Я те саме мамаші говорю: що їй тут тепер робити, для чого вчитись на кардіолога коли лікарі так мало заробляють. Наприклад, я хоча зуби буду лікувати, хтось якусь взятку дасть. Скажімо акушери мають, їм дають, хтось уколи ставить, навіть фельдшер в селі має щось, а мама рентген робить, їй ніхто не дасть.

- А як Тин Славич, він не злий що той гроші вкрав?

- З однієї сторони йому на руку: подумай сам: я то чоловік, піду на бік жити, а Машка дочка в мамі, буде тут, не захоче щоб старий ходив і заважав, тому він також мамашу переконує щоб не заставляла Машку повертатись. Скоріше він не передбачав такої нагоди, тому старався щоб Слава Демчук, женився до нас, мовляв той вже свій і якийсь не прожжене дятка на старості літ. А тепер виходить що ще краще для нього: не буде тут жити ні його племінник і Машка також, ані дітей малих в квартирі не буде, так що він у вигаді повному.

- Готує собі «ковдру на зиму», - образно висказався В'ячек.

- Правильно! І ще Тин Славич знає, що я не захочу тут разом, тим більше невістка з свекрухою не буде.

- Як все в мене перемінилось: я вчора приїхав і думав з чого почне ваша мама, а тут так посміхається до мене і зразу питає чи я не жонатий. Я нічого не зрозумів якщо чесно.

- Призналась мені, що коли ти їй сказав минулий раз, що проклянеш Машку, якщо вона вийде за Демчука, мамаша сказала що їй дуже погано було від того увесь день тоді. Ще сказала до мене: той хлопець сирота і чомусь він сказав що навіть коли вона за границею буде, а тоді ще наша американка не думала що десь поїде, він немов відчував напевно. Я тоді кажу мамі: а якщо він так образився і не приїде до нас? Мама говорить: тоді ми поїдемо і знайдемо його. Мукачево, це на Львів, знайдемо якийсь. А я ще питаю: а як він женився вже? Мама відказує: не думаю, я так побачила по ньому, що поміж них, не все так просто. Коли навіть закохані розходяться інколи, тоді хлопець завжди чекає щоб дівчина вийшла заміж першою, чомусь хлопці надіються до останнього, що може щось направитись, а дівчата хочуть щось показати з себе і наперекір виходять заміж. Я також хотіла щоб Демчук провчився трошки, а там ще побачити, тому що після тієї розмови на сходах лікарні, в мене вже була тривога якась незрозуміла.

- Я б навіть не подумав, що вона так звернула увагу на мої слова.

- Ти погодився вчора швидко що поїдеш до Машки, а коли ти б не погодився, вона б була б перепрошувала тебе і просила. Ми ж про таке говорили вже з нею. Мама не хоче щоб Машка там вийшла за якогось американця, а щоб були онуки все ж таки Лемурчики, говорили по-нашому. А сьогодні ранком така вже задоволена, говорить мені коли вже ішла на роботу: таки правда що наш Лемурчик любить сестру твою, що не кажи, а таки любить її. А я мамаші відповідаю: а я б на його місці, так не погодився скоро, потріпав би добре нерви тещі, заставив її щоб вона понизилась до самого плінтуса, так що наш мукачевець, дуже добра людина.

В'ячеслав перед тим як виїхати додому, попросив Володьку щоб той заїхав з ним на кладовище. Вони купили два букети квітів в бабусі, яка продавала поруч цвинтаря. Один букет поклали на могилі Костика, а другий, на могилі батька Сергія.

До Ракових В'ячек не заходив, так як майор був на службі, а Володька підказав щоб не наводити на жаль Віру Дмитрівну, яка дуже подалась після втрати онука. Подумавши, В'ячеслав погодився може другим разом, коли приїде вже на переговори з Машкою, тоді осмілиться навідати Ракових.

Коли вони двоє вже стояли над могилою батька Альбінових, Володька признався ще одну справу:

- Ти знаєш В'ячек, я багато навчився від того Івана мента. Він дуже чесний, є що від нього навчитись.

- Ще він і там в Нью-Йорку приїшовся.

- Але Машка показала характер, я тобі скажу. Я сам не сподівався від неї такого. Щоб маму заставити плакати, це вже не що будь тобі. Та я пригадую коли ти був пешим разом тоді в лікарню поїхав, мамаша коли прийшла з роботи, який скандал був з Машкою, це щось надзвичайно. А тепер вже говорить що з

однієї сторони добре що ти сирота, тому що мама б тебе не відпускала туди, говорить мені: так само плакала б за сином, як я за своєю плачу. Я питаю: а коли там не зможуть двоє жити, щось не піде їм, як тоді буде? Мамаша мені відповідає: тоді нехай повертаються і будуть зі мною разом тут. А я сміюся і говорю: не думаю що В'ячек проміняє Америку, на таку прикру тещу.

- Та вже все добре, вже не треба так на маму також. Буває по-різному, але Машка таки натуральна кабардинка виходить. Я б так не ризикнув: з Київа просто в Нью-Йорк.

- А Машка мені каже по телефону: Володька, що тут боятись, я захочу завтра беру таксі в аеропорт, який від мене кілька кілометрів, купляю квиток і за ніч я знов в Києві. А тоді з Києва і додому. Мені в з Нью-Йорка в Івано-Франківськ, простіше добратись, як з Києва в Мукачево напевно.

- З такою не пропадеш жінкою на край світу. – В'ячеслав потер долоні рук.

- Це точно...

Двоє пішли знову до машини, В'ячек підвіз Володьку в місто, попрощався з ним і сам вирушив додому.

Виїхавши перед обідом на Закарпаття, хлопець мав про що думати. Тепер йому вже Наталя Романівна стала улюблена особа, він сам не розумів як таке з ним відбулось: до недавна такий був злий на неї, хотів прочитати свій монолог, а тут немов нічого не було. Напевно мій монолог подіяв б на неї добре, коли я сказав що проклену Машку, і вона думала цілий день і погано себе відчувала опісля. А теща вона так нічого, і на вроду не обділеною і гостинна як повинно бути, а що вона строга, так тим Альбіновим, напевно така необхідна особа. Сам Володька так висказався був, а він вже точно знає як воно в них там.

На панелі в салоні В'ячеслав поклав світліну, яку випросив в Володьки, з якої Машка дивились на нього своїм красивим поглядом. Хлопець тепер про себе повторював: Мері Албінов, але забув запитати, чому так вона написала.

Дорогою собі він надумав заїхати по дорозі в Синевир, побути в старих, признатись що він напевно поїде до тієї що там вчиться на лікарку, як він сказав був першим разом. А тепер вже вирішується як йому з нею жити разом, і як добре що він тоді не сказав що Маруся вийшла заміж. Але вміє обманювати вона, що за характер такий, добре той міліціонер казав що вона таким методом добивається успіху в житті. А там пожаліли якісь кабардинці як сирітку, ніби мама в неї жорстока, не розуміє, хоча це вже правда все ж таки, так подібно було.

А тепер вже і солдат підходить Альбіновим і з того що сирота є також вигода, як воно буває коли повертає все в іншу сторону. Вже побачила теща який Демчук, нехай тепер книжки читає, і старому гроші відробляє що вкрав був. Але Машка наказала усіх: ох Маруся нівроку може, коли захоче.

В'ячеслав їхав і роздумував над тим що він почув вчора і сьогодні, раптово він звернув увагу на автомобіль який тривалий час їхав за ним. Хлопець вже знайомий був з подібними сценами на дорозі, він зрозумів що потрібно відірватись від «спутників», перед тим як забереться глибоко в гори, тому що йому потрібно буде зробити одну зупинку, щоб долити бензину з каністри. В'ячеслав скинув швидкісь, даючи місце щоб його обігнали, але заді автомобіль який тримався його, також скинув відповідно швидкість і певний час їхав так за ним.

Впереді показався вантажний Краз, велика машина підіймалась поволі вгору, В'ячеслав її обігнав і став перед нею також поволі підійматись. Заді машина також об'їхала Краза, але не було місця щоб впихнутись поміж нього і червону Хонду, тому змушеною була обігнати і В'ячека також. За той час через свої дзеркальні сонячні окуляри, хлопець розглянув хто такий його переслідує. Автомобіль був Лада 2109, вешневого кольору, але вікна була затемнені і нікого не було видно. Потрібно було діяти зараз, щоб вже коли прийдеться зупинатись дозаправляти, не залишитись без машини посеред горів.

Через якісь час, впереді Лада їхала так поволі, що просто необхідно було об'їхати її і тоді все повторилось: небажанні попутники, прилаштувались далі заді.

В'ячеслав чекав на нагоду і вона появилась через десять хвилин: впереді їхав лісовоз, а на зустріч автобус. Натиснувши на газ, хлопець виїхав на зустрічну смугу і перед автобусом шмигнув вправо. Водій лісовоза посигналив від несподіванки, але Хонда перед ним зірвалась як вжалена, вона помчала вгору з шаленою швидкістю. Поки рекетьори розминулись з автобусом, вони загубили швидкісь наздогнавши лісовоз, і змушені були пригальмувати за ним. Об'їхавши його, їхня Лада не змогла так набрати швидкості як В'ячеків «японець», тим більше що хлопець був сам один, а тих напевно більше, тому на таку справу, один як правело не їде.

Хонда летіла як літак, і через якийсь час В'ячек поглянув що переслідувачів вже не було навіть близько. Правда бензин також пішов набагато швидше і порахувавши приблизно те що в каністрі і відстань, В'ячеслав вирішив до старих в Синевир вже цього разу не їхати, тому що там підійматись в гори, його автівка також спалить досить і щоб хватило повернутись йому, так я підходила неділя, в яку

він був запрошеним на день народження до Мельників, і потрібно до того часу, вирішити як бути тепер, після нових, приємних для нього обставин, які появились в хлопця.

9

Приїхавши додому, В'ячеслав пішов досипляти, так як було надранням. А ранком в суботу, він побачив що ні Андрія, ані батька немає вдома. Пройшовши в літню кухню, хлопець запитав тьотю Люсю:

- А де тато і Андрій?
- Вони не приїхали ще від четверга з Чопа. Там якась робота така, що мусять зробити.
- Тьотя Люся, скажіть правду мені про одну справу.
- Що таке В'ячеку, - господиня стала витирати руки у фартух біля кухні.
- До мене був якийсь лист з Америки?
- Я хотіла тобі сказати, але тато твій мене заб'є і закопає за таку річ.
- А якщо він не буде знати?
- Якщо не буде, я не лиш тобі признаюсь, а дам той лист і не один, а вже два їх є в мене.
- Маєте може? – Зрадив хлопець.
- Тато казав порвати таки перед ним, але я сказала що буду палити в печі і спалю, а сама, заховала так що ніхто не знайде ніколи.
- Тьотя Люся, ви просто в мене друга мама, я вас, - хлопець підбіг, обняв жіночку невисокого росту і став цілувати як малу дитину.
- Але ти нікому, це наш секрет буде. І ще я хочу пожити, і тоже хочу знати, хто тобі пише.
- Покажу зараз, - хлопець побіг до своєї автівки, взяв світлинку і прибіг назад. Він протягнув світлинку тьоті Люсі.
- Ой, В'ячеку, це що за така дохторка вродлива нівроку?
- Вона пише мені. Вона в Америці зараз, в самому Нью-Йорку.
- А ти звідки її знаєш?
- З армії ще.
- А то може та сама, що ти казав, що зветься так, як мама твоя небіжка звалась?
- Так: подружки звать Маша, мама її кличе Марійка, дідю з бабою Маруся, а вже там вона Мері зветься.
- Оберни блінчики, а я листи принесу зараз, - тьотя Люся побігла оглядаючись на дорогу чи не приїде випадково Місько додому. Коли вона повернувся, в неї на голові було павутиння, і хлопець зрозумів що листи десь були захованим в старій дривітні.
- На В'ячеку, щось там таке твердіше, може де гроші вже прислала тобі. Але не читай вдома, десь піди бо вони можуть зараз надіхати. Якщо там в себе, замкни двері щоб Андрій не влетів до тебе і не взнав.
- Я поїду зараз на цвинтар.
- А чого на цвинтар?
- Там побуду на гробі мами, там прочитаю, ніхто не помішає там мені.
- Добре кажеш. Там можеш прочитати і подумати добре. Але поїш скоріше блінчиків з молоком зимним. Давай сідай синочку, я так хотіла тобі признатись, але боялась щоб наші хлопці мене не вигнали з хати за таке. Ти нічого не кажи про неї нікому тепер, а я листи буду тобі давати так тихо що ніхто не буде знати: добре?
- Добре тьотя Люся, ви просто в мене будете свій агент місцевий.
- А мені як камінь з плечей, все думаю про тебе і не знаю як бути, а тепер роби що знаєш, ти вже великий хлоп, а я стара баба; не до того мені.
- А як вам Маруся моя?
- Ой сину, та така виглядає як по телевізору показують. От мають родичі доньку нівроку.
- Тато загинув в неї в Афганістані. Вона має маму і брата.
- А вони знають про тебе?
- Я був в них від четверга, ночував там, все вони знають.
- Як би твоя мама жила сину, як би вона тішилась, а таки буде Марійка в нашій родині... А тато хлоп, він як увидить фотографію, сам вподобав собі що ти таку маєш; я тата знаю добре. Він де б не малював в

кого, а якщо є там файна дівка чи навіть молодичка вже, тоді все мене скаже вдома, бо він звертає увагу на гарних, а тут не якась собі, а невістка така буде в Лемуриів нівроку, так що буде все гаразд сину.

В'ячеслав поїхав після того як поснідав, на кладовище. Він пройшов до могили матері, сів собі на підніжку пам'ятника і витянув два листа. Поглянувши на печатку котрий був відправленим першим, він побачив що той великий і товстіший.

Хлопець розпечатав конверт. Перший разом витягнув дві знімки, одна була така сама яку він взяв в серванті Альбінових, а друга на якій дівчина стояла поруч якось класичного автомобіля, вона була одітою в куртку, в джинси і білі чоботи, так як це було зимою. Але на другій світлині вона була даліше, так як більше увага була на шикарний автомобіль, зеленого кольору в стилі шістдесятих. Заді не світлинах, підпису не було жодного.

Лист був великий, оглянувшись навколо, хлопець почав читати наступний текст:

«Привіт Лемурчик! Пришу тобі листа, тому що тепер я вже зрозуміла як мені бути далі. Я зараз тут в Нью-Йорку, живу на квартирі в одній жіночки, яку звати Інесса Арсенівна. Вона родом з Нальчика і знає мою тьотю Маю, тому що працювала вчителькою музики, а тьотя Мая, вчилась грати на піаніно. Тата мого вона не знала, а тут вона з покійним чоловіком, від сімдесят сьомого року. Вони мали бізнес по яхтах і моторових катерах, продавали їх, ремонтували і так далі. Зараз вже вона на пенсії і мене дуже любить. В неї старіший син, дядя Боря, працює адвокатом і це тут дуже популярна і платна професія. Буває що приносить мені багато паперів, щоб я посортувала йому в паки і підписала дати, за таку послугу мені платять гроші. А другий син, Георгій, трагічно загинув під водою. Вони така сім'я, що дуже люблять море і кораблі, в неї в хаті багато речей, які пригадують морську тематику.

Георгій, спочатку жив з мамою на другому поверху, але він хотів водити собі компанію свою, друзів, жінок свого віку, (так мені призналась Інесса Арсенівна), тому пішов жити окремо на квартиру. Там з ним був також Славик Демчук, але коли той загинув, Демчук повернувся назад в Київ і там хоче встановитись далі на науку.

Взагалі Арсенівна не була проти щоб він залишився і жив з нами, але я не хотіла щоб він тут був і сказала їй, що він хоче додому вже.

Тепер чому я тут: я побачила що ти нічого не вирішиш з житлом, щоб ми жили разом. Ще з машиною в тебе простіше. Але щоб десь нам жити, я сама вирішила і взялась за таке питання. Тепер я вирішила що буду тут, я вже заробляю гроші, буду з часом легалізувати своє положення в Штатах. Мені допоможе дядя Боря, він це робить багатьом таким як я.

Інесса Арсенівна, дуже любить англійську культуру, тому вона сказала щоб її звати місіс Айнесс, а мене вона кличе: міс Мері. Так що я тепер вже американка, хоча поки що з студентською візою. Жаль що в мене немає прав на машину, навіть з дому, тому що в нас тут є автомобіль Крайслер, я б вже пробувала їхати на ньому.

Лемурчик, ти не уявляєш собі як мені Нью-Йорк подобається, тут так вільно дихається, як гарно жити, люди такі веселі, відверті, щирі. Яке небо і хмарини з океану, яка краса всюди і швидкий темп. Місто просто пульсує життям навколо. А сама місіс Айнесс, вона дуже демократична, я порівнюю її з Октябриною і думаю собі: люди майже ровесники, а яка різниця в їхніх поглядах на життя, це просто не зрозуміти. Уявляєш собі що я їй призналась про тебе, а вона мені говорить щоб я забирала тебе сюди і ми разом жили на другому поверху, сказала що молода людина повинна мати пару, тоді вона буде щасливою. Вона любить історію про кохання, різні драми і звичайно в англійському стилі.

Я згідна з нею, але тепер ще потрібно твоя згода, тому що я можу звичайно повернутись, але з часом ти так і не зрозумієш що таке жити в Америці. Так що хочу тебе переконати, щоб ти приїхав сюди, подивися, побудемо разом, а тоді коли вже ти не захочеш, поїдемо назад двоє, лиш не знаю куди. Звичайно я б хотіла в гості туди в Лемурию, відпочити, погуляти, але коли вже тут заробимо грошей і зможемо собі дозволити щось купити там, щоб жити нормально.

Так що відпиши мені свою думку, я буду чекати на твого листа. В мене все гарно, правда мама була на мене сердитою, я її розумію, але моє життя є особисто моє, і тому я хочу щоб все було в нас гарно в майбутньому. Пиши, що ти все про це думаєш, для мене важливо знати твою думку.

Цілую тебе мій Лемурчик, а також привіт передавай своїм, тим, хто мене там знають».

В'ячеслав, зітхнув, він сам до себе промовив: ось тобі міс Мері, не досить що живе там в хаті якоїсь жінки, платять їй за догляд, а вона ще на її Крайслера посягає; вже б брала і їздила. Таке лиш Альбінова може; воєнна дівка, пішла точно в тата і це правду сказала її мамаша.

Опісля, В'ячеслав відчинив другого листа, він був коротким, і такст в ньому був не таким як в першому, але було те, що хлопцеві запало в душу:

«Привіт Лемурчик! Я чекала на твою відповідь і не отримала листа жодного. Я не знаю в чому справа, якщо тобі не подобається мій поступок, тоді чому не напишеш мені; я все зрозумію. Хіба ти не хочеш приглянутись і побачити що це все я зробила задля нас двоїх, щоб ми жили добре? Я не буду не тебе злитись щоб ти не написав, але повір мені, що я тебе не розчарую коли ти сюди приїдеш і мене побачиш.

Я не вірю, щоб ти вже забув Машку, ученицю дев'ятого класу, так швидко? Чому ти мовчиш там в своєму Мукачево? Я вже не знаю що думати. Я тобі вірною, якщо ти сумніваєшся, тоді переконайся сам і за тебе, цього ніхто інший не зробить. Мене дуже хвилює твоє мовчання, тому що я люблю тебе одного, і чекаю на тебе одного. Не мовчи вже більше, будь ласка! Буду все ж таки чекати на твою відповідь. Твоя Машка».

Але я дурак, - висказав в голос В'ячеслав. – Який я дурний Лемуряга! Мені якоїсь Лільки треба, мені якогось Купала було треба? Нащо мені було того? – ганьбив сам себе хлопець. - Так, тепер ще до вечора: написати листа в Нью-Йорк, і відправити Лілю до Пірата.

Хлопець зірвався з місця, поглянув на могилу мами і прошептав: мамо хоча ти мене прости, я вже тепер такий дурний не буду більше ніколи; обіцяю...

Дорогою додому, В'ячеслав ще пригадав одну деталь: дівчина мала дуже гарний почерк, букви були розбірливо написані, тому листа було легко читати, не дарма вона була відмінниця в школі. Також йому було смішно як Машка вирішила за Демчука і сказала що він не хоче тут бути в Штатах, але зате мене там хоче Альбінова - тішився хлопець.

Перше що зробив В'ячеслав, він поїхав в місто під Мукачівський замок Паланок. Заїхав на вулицю де мешкали Мельники. В'ячеслав побачив хлопців які стояли з велосипедами. Приглядаючись до них, він впізнав брата Лілі.

- Петя, ану ходи тут! – Звернувся В'ячек до хлопця.

- О, здоров, - Посміхнувся гордовито малий, немов до давнього знайомого, щоб це побачили його друзі.

- Здоров, здоров. Коротше скажеш сестрі, що завтра я у вас не буду.

- А чого?

- Не зможу. Маю їхати далеко. Так скажи.

- А ми вже чекали так.

- Хто «ми»?

- Мама, Лілька, вони казали що ти будеш.

- Це вона казала, а я кажу що не зможу бути. Скажеш щоб не чекали навіть. – В'ячеслав вмикнув передачу і рвонув з місця. Він сам до себе проговорив: вони чекали, тут Машка чекає скільки вже.

Повернувшись додому, В'ячеслав побачив з Андрій з батьком вже також приїхали. Він не хотів нічого признаватись аже до того часу, поки не буде мати візи в Штати, щоб коли щось не піде добре, не осоромитись перед людьми.

Андрій побачивши і став розпитувати:

- Як там на Прикарпатті, відбувся похорон?

- Який похорон? – Не второпав В'ячек.

- Ти казав що хтось втопився, на похорон треба.

- А, втопився, але не тут. Я не зрозумів добре.

- Так що дурно погнався?

- Е ні, я поїхав куди мені треба і дізнався що мені треба.

- Що, може москалька не дає далі спокою?

- Андруху, ти ще раз так на Машку скажеш, я тебе як каже дід Яким: на мак потру. Ти що маляр якийсь лицезний? Машка тобі що зробила, щоб так на дівчину, яку я люблю, думаю про неї, а ти так називаєш?

- А Лілька?

- Я зараз тебе тут скручу і зроблю з тебе лійку, як ти мені ще раз щось подібне булькнеш.

- Що з хлопом сталось... – Андрій ровів руками.

- Не мішай мені, я думати маю щось, а ти тут як той джміль надоїдливий.

Після цього, В'ячеслав пішов в свою кімнату, і почав писати листа в Нью-Йорк. Він хотів щоб не писати багато, але щоб було конкретно і зрозуміло. Лист був наступного змісту:

«Вітаю тебе Машка любима, чи вже тепер міс Мері. Прости що я не відписав тобі, був за кордоном напевно в той час, а тьотя Люся не пам'ятає вже добре, десь листа закинула одного і другого. Добре що Ленка мені сказала щоб я поїхав до твоїх, тому я вже також боявся що ти мене забула. Твоя мама мене прийняла дуже гарно, я ночував у вас, спав на твоєму таки ліжку між іншим. Одним словом: я тобі вірний, що скажеш так зроблю. Куди скажеш поїду і де скажеш буду жити, але щоб лиш з тобою.

Про Демчука я знаю який він, Володька все пояснив, так що все нормально і про нього, в мене запитань немає. А коли б навіть він спокусив тебе, я все одно був би змушений простити тобі, тому що без тебе в мені ніколи нічого не складеться в житті і я це добре розумію, тим більше тепер, коли ти так далеко.

Паспорт я маю закордонний, машину продам швидко якщо буде треба. Я готовий поїхати знов в Івано-Франківськ, щоб поговорити з тобою. Коли ти їм скажеш, мені повідомлять телеграмою. Люблю тебе, цілую і хочу почути твій голос, а більш того – хочу побачити. Твій Лемурчик.

А ще пригадав: дід з бабою питались як там Маруся, я сказав що вчтсь на лікарку в самому Нью-Йорку. Тебе тут усі згадують, хто знав і бачив. Думаю, про Костика ти вже знаєш. Дуже жаль що так все закінчилось з його серцем. Також Ленка дружить з Дімою, який тоді підвозив нас в парк. Ще раз цілую, любима моя міс Мері.

Предавай привіт господині де ти живеш. Ще раз прости що заставив тебе чекати, тому що це вже зовсім не в англійському стилі; більше не повториться ніколи такого».

Коли написав листа, хлопець подумав: якось переплутав події і переставив місцями, але Машка зрозуміє; вона розумна. Також він надумав собі, що напевно в понедіок поїде особисто сам на пошту, щоб відправити по-особливому якось, щоб таки лист зайшов надійно.

Після того пройшло два тижні. В суботу, останній день липня, тьотя Люся покликала В'ячеслава на розмову. Вона його просто розбудила, коли той ще ранком був в ліжку.

- В'ячеку, вставай скоро.

- Що таке, що так зранку?

- Я не знаю що робити. Я хочу тобі сказати, бо ти мусиш про таке знати.

- Кажіть, я слухаю, - хлопець протирав очі від сну.

- Вчора тато каже до мене: говорив з ним Мельник, і жінка його, що думають вам робити весілля. А тато вже говорить мені що бичка продають такого щоб до Нового року був добрий на весілля зарізати.

- Якого бичка?

- Поїхав домовитись з газдою щоб купити таки. Тато думає що ти вже домовився з тою Мельничкою і будеш женитись на ній. Я татові кажу що так не буде, а він махнув рукою і крикнув: буде як я скажу. Його треба жинити, бо сам не оженився.

- Я хотіла про ту дівчину, але боялась. Думаю собі так: я то скажу, а ти потому сварити мене будеш, ти ж говорив щоб я мовчала.

- Андрій з ним поїхав?

- Спить Андрій.

- А мене чому тато не питає?

- Чуєш, що Мельничка вже наговорила йому, а він повірив. Казала що ви в гори їхали на всю ніченьку разом, набулись там накохались.

- Вона таке сказала? – Хлопець зірвався з ліжка як опарений.

- Казала, правду кажу тобі, так тато мені передав.

- До кого він поїхав?

- До Мірка Тимкового, знаєш там над річкою.

- Знаю. Я їду його спам'ятаю.

- Яюсь В'ячеку так легонько, так заклич на бік і скажи що, навіть сама не знаю що сказати.

- Не переживайте тьотя Люся: мене женити ніхто не буде. Я не бичок, щоб мене вести до Мельників.

Хлопець швидко одівся, підбіг до водяної помпи, качнув ручкою і коли потекла вода, помився в холодній воді. Швидко застрибнув в свою автівку і погнав до Мірка Тимкового.

Коли В'ячеслав приїхав, він справді побачив батькову машину, а по дворі господар водив червоного бичка з білим чолом. Зайшовши на подвір'я, В'ячек привітався з дятьком Мірком.

- Доброго здоров'яка! Маєте худобинку гарну.

- Здоров, молодий, - а слово «молодий», означало «наречений».

- Тату, можна вас на мінуту?

- Ти чого тут пригнався, без тебе розберемось. – Місько підійшов взяв шнурок і почав сам водити кругом бичка, а той почав ревати на все подвір'я.

- Та пустіть того бичка, щоб пастись пішов. Поїхали додому.

- Почекай, мені треба обдивитись, домоворитись.

- Кудя спішиш молодий, для тебе тато старається, - промовив Мірко і погладив вуса.

- Тату, пішли я кажу додому.

- Мірку, - зітхнув Місько, - почекай бо не знаю що з ним має бути таке.

- Тату, - відійшовши в сторону оглянувся хлопець, - я не буду женитись на Мельничці, що ви з якимось бичком тут кіно граєте?

- Як не будеш? Та мені її мама сказала, що ви по ночах їздите двоє постійно, що в лютому буде весілля робити, а ти що тут таке городиш хлопче?

- Вона вигадує, нікуди я по ночах не їздив з її донькою. Був один раз поїхали з хлопцями, Андрій був з Галею запитайте його. Має вона хлопця, того Пірата.

- Якого ще Пірата?

- Син того свиноріза, він з нею тягається.

- Що вигадуєш, проспий йди добре!

- Поїхали додому.

- Почекай. – Місько повернувся до господаря. – Я тут Мірку поїду, хтось там приїхав про роботу просити і такий важний аж надто, мушу з бичком відкласти.

- Добре Міську, коли час будеш мати - приходи.

Кожен сів в своє авто і погнали додому. Коли вийшли, почався скандал на подвір'ї в Лемурів.

- Ти що мене позориш перед людьми кавалеру шмаркатий?! – Кричав батько на сина.

- А ви чого мене женете з старою Мельничкою двоє? Я вам казав за яське женення може?

- А що будеш по лісі їздити, щоб дівка в подолку принесла?

- Ану тату тихо, - хлопець як сварився тут же замовк, - тихо тату.

- Що з тобою сину, тобі не добре може? - старий перлякався, думав що того зловило серце.

- Мені то дуже добре, але я щось думаю.

- Я тебе як вдумаю зараз, лайдаку недорослий! – Завівся знову Місько Лемур.

- Послухайте якщо хочете щось знати і не кричіть.

- Послухай най скаже, - вмішалась тьотя Люся в дискусію.

- Тату, - вже спокійно почав В'ячеслав, - я коли взяв був її в гори, вона дорогою не могла їхати, говорила мені що її закачує і машині і виходила. Також не могла там їсти всього що хлопці привезли.

- Вже «нащепив» якийсь! - вигукнула тьотя Люся, - а твій має годувати чийсь діти. Ти Міську до мене пришли ту її маму, я її розпитаю. Побіг бичка купувати в суботу зрані.

- Що з вами має бути нині, - махнув рукою Місько.

- Що з тобою має бути? Не спиш, а вже зрані самого до Мірка погнав. Ану я тобі скажу щось купити, чи так біжиш до магазину, як тобі сказала Мельничка і ти зразу як би тебе гедзь впілив в тім'ячко, - не здавалась тьотя Люся.

- Та я лиш подивитись хотів яка худобинка, я ще не брав гроші з собою навіть, - став виправдуватись Місько перед своїми домашніми.

Після того всього, розійшлись хто куди: Місько пішов на лавку біля воріт, В'ячеслав в свою кімнату над гаражем, а Люся в літню кухню. Так звана підготовка до весілля і покупка скотинки – терміново зупинилась.

Наступного дня, в неділю, тьотя Люся звернувся до В'ячеслава:

- Послухай мене В'ячеку, тобі треба якось поговорити з тою Лілею, щоб вони не розпускали таке по тебе поміж люди. Хто його знає що вони собі надумали, а ти скажи що не думаєш на ній женитись і зроби тому крапку. Якщо ти так будеш вникати від неї, старі далі будуть тобі таке робити як з тим бичком вийшло.

- Я згідний з вами. Поїду скажу що маю другу дівчину і все на тому.

- Такого не роби. Не треба їм знати кого ти маєш. Хто його знає які вони люди, ніби на вид такі господарні, порядні, але воно коли ти не штуркнеш пальцем в око. А коли щось почнуть ворожити на ту дівчину, нащо того всього? Не треба їм знати, бо то не їхнє діло кого ти хочеш, і кому ти пишеш. А я сама закажу поштарку, щоб не казала, вона там не носить аж до них пошту, там другі є, але щоб не сказала таки поміж поштарками там. Ти собі маєш свою дорогу, а про жодну дівчину нікому не пояснюй.

- Ви праві. Я так зроблю як ви сказали.

- Ти хлопець, зараз не хочеш ще женитись, тобі всього двадцять два минуло, нащо тобі мороки з дітьми і з жінкою тепер? Так і скажи тій Лілі і най вони не розносять про тебе такі чутки більше.

- Дякую вам за пораду.

- Не маєш мами і нема кому порадити, але я тобі хочу найкраще сину. Може та дівчинка без тата, ти без мами і одне одного вартуєте? Ти не будеш її кривдити, і будети жити собі двоє.

- А котра красивішою Ліля чи Машка?

- Ліля також має вроду, її хлопці хочуть, але та перша твоя, якась така мила на вигляд, вона тобі підходить багато більше. А перша любить, поки живе на світі сину. А ще вона сирота, а сироту скривдити, най тебе Бог боронить на таке діло пуститись, бо то гріх дуже великий і така кривда на рід впаде і на діти потому. Якщо вона там так далеко, а тобі пише, виходить що хоче бути з тобою.

- Ой, хоче, хоче, аже муркоче, - посміхнувся щасливий хлопець і витягнув руки над головою.

- Ти також гожий вродою і виріс який нівроку.

- Добра ви таки людина, тьотя Люся.

- Я, коли ти ще жив там в діда і баби, була заслабла дуже. Вже думала що не вийду з того і так молилась: якщо я ще буду жити, я ніколи не скривджу якусь людину: таку, чи каліку, чи бідну на розум, навіть невродливу якусь людину і сироту також. І як видиш, ще мені життя довше продовжилось. Як піду де в місто і якийсь просить гроші, ніколи не пройду щоб не дати, може він проп'є їх, але мені що до того: просить, а знаю що маю дати.

- Мама моєї дівчини, так само розуміє про сиріт, що їх не можна кривдити.

- А вона ким працює?

- Лікарем, робить рентген.

- О, то мудра людина виходить.

- Дуже мудра, - підтвердив В'ячек, похваливши майбутню тещу.

Після тієї розмови, В'ячеслав хотів якнайшвидше звільнитись від того, що йому було зайвим. Він таки тієї неділі після обіду, поїхав на вулицю на якій мешкала Ліля.

Побачивши брата її, В'ячек зупинив атомобіля:

- Петя, сестра вдома зараз?

- Вона пішла до подруги, до Іри.

- Та що коло мосту живе?

- Так до неї.

- Добре, бувай. – Машина розвернулася і хлопець поїхав. Під'їжаючи до моста через Латорицю, Вячеслав побачив трьох дівчата які ішли по вулиці. Він під'їхав і став біля них:

- Ліля, можеш сісти на дві хвилини?

- Можу і на довше трохи.

- На довше не треба; може п'ять займу в тебе.

Дівчина сіла і помахала рукою подругам, немов вона вже на сьогодні з ними не буде.

- Ліля, що за дурниці твої вигадують і мому батяні навішали на вуха?

- Ти про що?

- Я що тобі казав що буду женитись на тобі?
 - А хіба треба казати, хіба не зрозуміло без слів?
 - Тоді я тобі скажу словами щоб зрозуміла краще і ще поясни вдома старим своїм: я не думав і не думаю ще женитись, розумієш тепер.
 - Тоді ніхто не спішить тебе.
 - Я не думаю взагалі з тобою дружити, тому що Василь Пірат, мене просив і я розумію пацана.
 - Ой, що ти з тим Піратом.
 - Мене не цікавить ваші відносини, - перервав Лілю в розмові В'ячек, - ти собі з ним сама рішай, я від тебе вільний. Хіба я тобі щось обіцяв про таке?
 - Тоді чому возив мене в гори тоді?
 - Була така моя помилка: хлопці просили, щоб кожний з дівчиною був.
 - І ти мене просто взяв, як якусь відро з під хати?
 - Пробач, прости, хочеш я заплачу тобі за ту поїздку?
 - Знаєш що?
 - Що?
 - Йди заплати психіатру, щоб полічив тебе.
 - Ну хочеш, вдар мене по морді за таке, дозволяю.
 - Ти мене питав, а я бачу що ти сам мазохист ненормальний. – Дівчина відчинила дверцята і вийшла з автомобіля.
 - Прощай Ліля! – Гукнув з салону хлопець.
 - Котись звідси, ти дурний Лемуре.
 - Скажи вдома так само!
 - Що сказати? – Іронічно перепитала Ліля.
 - Так і скажи: що я дурний Лемур.
 - Та пішов ти до ... – Ліля висказалась нецензурним словом.
 В'ячеслав рвонув машиною з місця і сам до себе промовив: був би мудрий, того б не було тепер. Але надіюсь що вже більше говорити не будуть про мене, тим більше що подругам зараз наговорить такого на мене, що старі не відмиються від її слів. А вона гонорова дівка, не плаче, не ламається як не раз буває, але мені простіше, коли взяла і післала мене.

Все що відбувалось навколо В'ячеслава, говорило лиш про одне: йому потрібно переїхати щоб жити з Альбіною там в Нью-Йорку. Тут де він зраз, буде жити Андрій, і воно правельно, адже саме Павло, покійний батько Андрія, будував ось цю хату. Так що по правилах, Андрій буде жити в хаті свого батька і мами, а вже син Міська Лемура, повинен собі шукати десь місце щоб жити.

В Україні були такі обставини, що наштовхували молодих людей виїхати за кордон в пошуках праці і заробітку. Це ще добре що В'ячеслава взяв Веня, щоб той ганяв для нього машини, але такий бізнес не був тривалим і це хлопці які цим зацікавились, добре розуміли.

Забігаючи вперед, можна сказати що в той час над Україною почалась насуватись немов хмара, епоха еміграції. Але ще тепер, в дев'яносто третьому, люди так не розуміли що воно відбувається. Слід зазначити що пройде небагато часу і українці розідутся по багатьох країнах. Українську мову, (нової хвилі еміграції), можна буде почути спочатку в Польщі, Чехії, а так в Італії, Іспанії, Португалії, а далі і в Франції, Великобританії, Канаді та США - по всьому світу.

В'ячеслав не мав уяви як їм прийдеться двом жити в Штатах, адже все ж таки там немає рідних як з сторони Альбінових, так само від Лемурів, але так виглядало, що саме вони зможуть в скорому часі, допомогти своїм рідним скоріше, як батьки їм допоможуть. Тому що не зважаючи на те що люди роками проживали на одному місці, обстановка в державі становилась такою, що народ масово обіднів, за винятком бандитів, та різних оферистів.

Хлопець став думати: коли б Машка була справді вийшла заміж за того Жору, вчителя в коледжі, а тепер він загинув в трюмі якогось корабля, якщо б вона тепер повдовіла була, чи він взяв б її за жінку? В'ячеслав довго навіть не думав: взяв би її без сумніву, і навіть якщо б в неї були діти з тим дайвером.

Як цікаво написала, щоб я сам переконався в її вірності – посміхнувся сам до себе хлопець – виходить що прийдеться переконатись. Буде спостерігати місіс Айнесс, ще одну драму кохання в своєму домі. А яка вже Наталя Романівна стала теща благородна, яка вже ввічлива, а як смішно було коли вона сказала що мовляв ти хіба не був в нас в квартирі? Навіть пам'ятає Машка, а вірніше вже тепер міс Мері, про Лемурию, де ми були, а лиш собі увити що коли все буде добре, ми проживемо разом, за кілька років ми приїдемо туди, а в нас вже будуть маленькі Лемурчики.

Своїми переживанням і думками, В'ячеслав поділився перед Сергієм. Той цього разу вже дав розумну пораду, хоча коли вдуматись, тоді і перша була не такою вже неправильною як її охарактеризувала Оленка. Все ж таки Наталя Романівна, зробила висновок від почутого тоді, так що тут ще з якої сторони глянути. Якщо в домі Альбінових для дітей мама виглядала строгою і впевненою в своїй волі, так це не говорить про те, що вона на ніщо не звертала увагу ідучи в своїй правоті. Володька сам признався, що його мама вже хотіла, щоб донька провчилася якийсь час з Демчуком, а там вже подивитись як далі бути. Тобто, вже в її свідомості похитнулася ідея і віра в те, що Демчук повинен бути її зятем. Так що не все так страшно і безнадійно було і до виїзду Машки в Штати, хоча сама Машка цього могла не знати і скоріше всього - точно не знала.

Цього разу Сергій сказав, що коли той поїде на переговори, що поговорити з Машкою, щоб мав з собою усі дані свої і своїх батьків. Можливо прийдеться заповняти анкету на нього там в Америці і скоріше розглянуть його прохання. Так що під руками потрібно мати все на папері, щоб не переплутати дати якісь. Почувши про таке, В'ячеслав вирішив записати собі дати. Він пам'ятав дату народження мами, так як дата була на надгробному пам'ятнику, а ось про батька забув: чи той народився двадцять сьомого числа, чи двадцять восьмого, пам'ятав що в серпні місяці.

Хлопець рахував дні, коли його лист вже зайде нарешті в Нью-Йорк, він хотів щоб дівчина знала про нього, про те що він погодився їхати до неї, нехай тепер думає як його витягнути звідси, нехай порадиться з тим адвокатом, а той вже напевно знає і має практику в такому. Якщо скільки паперів що Машка допомагає йому сортувати, тоді виходить що має він роботу з такими справами. А може він просто так жаліє дівчину і дає їй заробити, хоча коли поглянути на неї, на таку миловидну особу, тоді можна і без паперів дати їй грошей, адже Машка, вона така ніжна і хороша.

А ще як вона вчиться добре, коли той Жора був вчителем, а мама його вчителькою музики, такі люди люблять здібних дівчат до науки, а Машка саме такою. Тут вона була відмінниця, в неї було одні п'ятірки, так що там їй мова піде швидко, тим більше що вже має свій комп'ютер, для того щоб навчатись.

В'ячеслав порахував що на листа ще прийдеться чекати, він надумав собі зателефонувати хоча на три хвилини до Оленки і сказати їй, що Машка не повдовіла, а просто так обманула своїх задля того, щоб там залишатись жити. Він думав що Оленка залишається при такій думці і більш нічого не знає.

Приїхавши на переговорний, телефоністка, яка вже знала чого Лемур тут появився, сказала що постарасться якнайшвидше. Коли вже зв'язок було встановлено, хлопець зняв трубку телефону:

- Алло, я вас слухаю, - відзвучалась Оленка.

- Ленка, привіт!

- О, Лемур, нарешті.

- Як ти там?

- Я нічого, працюю. А тобі Машка цюмчик передавала.

- Ти що говорила з нею може по телефону?

- А я хіба не подруга для неї? Що тут такого дивного? Похвалилась як вона розіграла своїх, а вони мене, ніби вона заміжня вже там.

- Я радий. Я написав їй листа, описав що був в них.

- Вона все знає, також знає що ти поїдеш до неї.

- Тоді дуже добре. Я так дні рахую тут, що вона там не переживала поки лист мій зайде.

- Ой, як вже любить ту Альбінову, як боїться про її переживання, - Оленка змінила голос на лагідний.

- А ти знаєш, я вже так думав: якщо вона була справді вийшла заміж, і тепер стала вдовою, я б на ній женився був все одно.

- Перекажу їй наступним разом.

- А може не треба.

- А тут, я вже сама вирішу що з подругою маю говорити, а чого не треба. Ти не чоловік їй, а мені тим більше не товариш командир.

- Тоді також і мені ще щось перекажи, може чого я не знаю.

- Ходила Машка в зоопарк там, бачила натуральних лемурів, сказала що в них хвости, такі як в міліціонера паличка, якою зупиняє шоферів.

- Такі великі?

- Не великі хвости, а такі смугасті: чорне-біле, чорне-біле. Навіть своїх прародичів не знаєш, а ще Лемур якийсь ніби. Слідкувати треба за еволюцією.

- Цікаво так, сам хочу подивитись на них. Мені ще в школі сказала вчителька зоології, що є такі тварини, але побачити хотілося б мені тих лемурів.

- А ще сказала, що там Інесса любить її тому, що дуже хотіла мати дочку, а народила два сина. Ніби цей що загинув, не слухав її, мав постійно якусь компанію свою і водився з ними. Тепер вона любить Машку як онуку.

- Добре що любить; Машку всі люблять.

- А ми так насміялись, я їй сказала який ти злий був і на Наташу як сказав був мені тоді: треба було говорити коли я був в лікарні, а не крутити своєю... Машка коли почула - так сміялась.

- Ленка! Де вже таке передавати і ще цитату в оригіналі, як теща знає що буде?

- Ой не можу; «теща» вже в нього, вже тещі боїться.

- Ленка, я постійно забуваю тебе запитати і до тепер не знаю: як твоє пізвище?

- Конащук, а для чого тобі?

- Просто так. Ніби подруга моя, борщ в тебе їв, а прізвища не знаю.

- Будеш тут, зоходь на борщ знову.

- Щоб теща дізналась і виписала мені? Вже в Альбінових буду їсти, коли там буду.

- Точно, я ж забула що в тебе вже є свій притулок в нашому місті.

- Добре Ленка, треба прощатись, мій час виходить вже. Я дізнався дуже важливу справу, я про те що Машка знає все що тут коло мене. Дякую тобі що ти з нею дружиш і ще мене виручаєш, так як колись.

- Жаль, часу мало. Так чути гарно, немов ти від Ракових мені дзвониш.

- Ще зв'яжусь з тобою, коли щось надумаю.

- Давай, тримайся там. – На прощання промовила Оленка.

Коли вже В'ячеслав вийшов щоб їхати геть, він собі пригадав: навіть не запитав як вона їхала в Гуляйполе, як той Діма, напевно вже відслужив свою армію. Голова вже не працює щось думати друге; одні Альбінові сидять в голові.

Хлопець підійшов до телефоніски, він витягнув плитку шоколаду, поклав на підвіконник і сказав:

- Дуже гарно чути було сьогодні. Спасибі вам.

- Дякую тобі, - посміхнулась жіночка і похитала головою в слід.

Хлопець сів в автомобіль, поглянув на світлину любимої і сам собі посміхнувся.

Коли В'ячеслав приїхав додому, його чекав сюрприз: тьотя Люся покликала хлопця за літню кухню щоб хто не побачив:

- В'ячеку, є.

- Хто є? – не зрозумів В'ячеслав і став дивитись на тьотю Люсю.

- Я тут ховаю, - вона взяла і з під дерев'яних полін, (які стояли вже тут роками), витягнула листа.

- О, лист прийшов, дякую вам. - В'ячеслав зрадів.

- Поштарка принела, - стала шепотом розповідати тьотю Люся, - а тато стоїть і балакає з нами. А вона вже знає що лиш мені треба дати, каже: Миську, ти що без діла ніби в неділю стоїш? Тато здогадався що

вона хоче ніби якісь бабські бесіди вести і каже що йде в гараж щось робити. А вона раз і мені письмо тихо дала і порядок.

- Ви в мене просто золота душа. Про вас будуть знати і в Франківську, і в Америці, що є така тьотя Люся в мене.

- Але поїдь десь прочитай, бо тато вдома, тай почне тебе десь кликати зараз.

- Вже поїхав. – Хлопець зірвався і побіг до автівки.

Вийшовши на вулицю, В'ячеслав поїхав як і скоріше на тихе місце де ніхто не буде заважати, і це була мамина могила...

Лист був якийсь більший як попередні і щось там було багато всередині покладено. Відчинивши конверт, він побачив мапу якусь і також дві світлини. На одній Машка сиділа біля комп'ютора, а на стіні висів якір. Дівчина була зачесаною вгору і В'ячек посміхнувся від того, що саме така зічка, робила Машку дуже привабливою і навіть дорослою. На другій вона була разом з місіс Айнесс, за столом в якомусь кафе. Поглянувши, хлопець здивувався що сама Інесса Арсенівна, виглядала на вік як шістдесят років, але жодним способом він не дав б їй сімдесят чотири. Жінка була постриженою, волосся сиве, на очах окуляри, а з них був ланцюжок за шийку, щоб не забувати окуляри. Посмішка була якась така приємна, що хлопець зразу відчув до неї пошану і тут же порівняв її з Октябриною, яка перевиртала очі, коли розмоляла з ним минулого разу. Може тому що Машка скоріше була написала що обидві майже ровесники, але дивлячись на світлину, близько такого не подумаш.

В'ячеслав взявся читати листа, текст був наступного змісту:

«Привіт з Нью-Йорка. Велике спасибі тобі що ти такий співчутливий, вислухав моїх там вдома і погодився щоб бути разом зі мною. Я все знаю про те що ти був в лікарні, а також в мене. Я признаюся тобі, що вже один крок зроблено, щоб ти зміг приїхати, але ще потрібно почекати.

Я тобі висилаю карту Нью-Йорка, там де обведено червоним шариком, там я живу. Я знаю що в тебе є моя адреса, але побачити краще на карті і мати уяву хоча приблизну. Навпроти нашої «68» вулиці, є парк, а трошки пройти вниз, і можна вийти до води. Звідти видно високі будинки і Статую Свободи. Там дуже гарно, особливо вечером, коли все в таких вогнях як калейдоскоп. Навіть на металічних перилах над водою, вже написано «Лемурія», особисто мною.

Тепер я хочу тебе просити одну справу: я буду мати переговори з своїми, тому хочу щоб ти туди поїхав цього разу. Наступним разом, я зможу до когось в Мукачево дзвонити, тому що не будеш кожного разу їхати в Івано-Франківськ, але тепер прошу для того, щоб ти взяв фотоапарат, якого Володька візьме в Демчука. Будеш мати час, будь ласка зроби фотки всюди де ми були, особливо заїдь туди в Карпати де ми ходили до лісу. Зараз наступить золота осінь і буде дуже гарно. Володька скаже щоб Демчук поклав кольоровий негатив туди і тоді я тут зроблю фотки на папері. Зробиш знімки також своєї частини де ти служив, тому що я все ж таки, находилась туди з тобою.

Я хочу тобі написати, що тут мене місіс Айнесс, вчить грати на піаніно, а вже можу дещо грати. Також вивчаю мову, все що запам'ятаю, практикую з людьми в магазині, або в парку. В парку гуляють з собачками, тому є нагода людину зачепити на розмову.

Я користуюсь метро, тут не далеко є станції метро. По карті вже вивчила основні напрямки, а метро тут дуже розлоге і велике. Правда воно не глибоке, а часто виходить на вулицю і навіть по мостах над вулицями рухається. Так прикольно їхати: машини стоять в таких пробках довгих, а ти сидиш в метро і згори, з якогось моста, спостерігаєш і швидко рухаєшся, тоді коли так багато там внизу стоять і сигналить один на одного.

Може тобі буде цікаво: місіс Айнесс, була три рази в Великобританії. Вона бачила королеву особисто, бачила каміння Стоунхендж, була в Лондоні і в Едінбургу. Я вже також про Англію, дуже багато знаю.

Ми часто про тебе згадуємо тут. Своїх знайомих, з якими я познайомилась, я вже менше бачу. Одна з них, яку звати Ліза, і скоріше жила в Івано-Франківську, недавно народила донечку, вона має сім'ю. З Рітою, я не дуже хочу дружити, тому що вона постійно «зависає» в клубах нічних, а я в тебе, скромна учениця музики і подібними розвагами не балуюсь і взагалі мене туди не впускають, тому що мені не має ще двадцять один рік, а та Ріта, з сімдесят другий року і вже може робити що захоче.

Буває, що скучаю за Івано-Франківськом. Ти напевно також скучав на початку в армії, за своїм Мукачево, але вийшло так, що ми зустрінули одне одного і вже опісля ти мені признався що не хотів повертатись без мене додому. Так само в мене тепер: потрібно почекати і все буде окей.

Я додому телефоную кожної неділі, так на п'ять хвилин, щоб запитати основні новини. Також місіс Айнесс, розмовляла з мамою мою, так що ти коли приїдеш, тоді постарайся в неділю вечером щоб був там. Я розмовляю приблизно, коли вдома сьома-дев'ята вечора. Тоді переспши в нас, залишишся на

понеділок, нікого не буде і ми двоє будемо розмовляти в понеділок. Також знайди собі когось там в Мукачеві, щоб я могла з тобою зв'язатись, коли що буде терміново потрібно мені.

Буду прощатись, знову спасибі тобі Лемурчик за те що ти такий в мене хороший, так що зроби для мене приємний сюрприз: приїдь в Івано-Франківськ, коли зможеш.

Цілую тебе любимий, коханий і єдиний. Твоя міс Мері».

Прочитавши листа, хлопець склав знову його в конверт і став думати: чому не пише що мій отримала, а може ще не дійшов, хто його знає... Ось тобі міс Мері, хоча б вже правду тій господині говорила постійно, щоб не втратила довіру в людини. А поїхати треба до них, як не як: родина близька вже в мене тепер появилася за перевалом. Виходить так, що дитинство в мене було як не в моїх ровесників, також служба в армії була в мене як не в усіх солдатів, тепер ще женитись буду так як не хлопці женяться, але що вже зробиш з тією малою Альбінкою, коли вона так захотіла.

А ще треба бути вже поруч неї перед тим як їй випониться двадцять один, щоб ще справді десь не потягнули ті земляки її куди не треба, а то таку принаду, не пропустять навіть американці без уваги.

В'ячеслав думав над тим, поки він поїде в Івано-Франківськ, щоб вже мати готовим номер телефону, куди зможе зателефонувати дівчина з Америки, в разі необхідності. Передумав усіх в кого є телефонні апарати, але все щось йому не складось, щоб хто підходив ідеально. Одного вечора, він звернувся до Андрія, щоб той щось порадив.

- Андруху, ти знаєш в кого є телефон тут десь близько?

- Найблище є в директора школи, Василя Івановича.

- Не підходить таке мені. Зрозумій яка справа: треба така людина, в домі якої, я буду себе почувати вільно, не будуть там діти чи онуки бігати, якась жінка не буде опісля розносити по людях хто і чому мені дзвонить, одним словом: потрібна своя людина.

- А що з вашим бізнесом якась напруга вийшла може? Боїшся щоб не накрили тебе, чи вашого штунду того з Виноградова?

- Не про те мова зовсім.

- А що за таке діло?

- Я тобі скажу, але батя щоб не знав. Він злитись буде, сварити твою маму також, якось треба тихо.

- Я не скажу, я про спокій буду дбати в хаті.

- Мені повинна при необхідності дзвонити з Нью-Йорка моя Машка, франківчанка.

- Зраджує вже своєму чоловікові через тебе? От баби, насіннячко зрадливе.

- Не так все: Машка не виходила заміж, все вона придумала щоб її не депортували зі Штатів.

- Як придумала?

- Коротше її мамаша погрожуває що там є знайомий, закладе її і коли віза закінчиться, її депортують сюди, а вона не хоче. З нагоди придумала що розписалась з якимось. Але тепер вже все знають правду і я знаю тому що був в них.

- Слухай, та ж вона писала тобі була, але мама спалила лист той. Я ж тримав в руках лист, ще пам'ятаю що адрес якийсь був в Америці, писало вулиця, якась ще була назва, а в кінці «Нью Йорк», але не через ризику як по-нашому пишеться.

- Не спалила, вона краща від тебе Андруху. Ти не сказав мені, пхав мені ту Мельничку, а тьотя Люся, хоронила лист і не один, а два прийшло вже було на той час. Вона віддала мені їх і я маю.

- Ти не гнівайся, я хотів так як батя казав, щоб ти тут був з нами.

- Я ж то не гніваюсь, але в розвідку з тобою не піду більше.

- Тоді я тобі знайду телефон десь вигідний. Все ж таки любов поміж вами не проста я тобі скажу.

- Чотири роки минуло, вже такі почуття перевірені часом довгим.

- А знаєш де тобі підійде? В старого Артемовича є телефон. Коли ти був в армії, ми малювали в нього і там був телефон і навіть я сам чув як він говорив по ньому; виходить що робочий.

- А це хто такий?

- Він був начальник колісь щось на електричній підстанції, тому провели давно і робить тепер. Дід живе сам, а говорити хоче як дід Яким наш. Давай поїдемо і з ним домовимось, щоб ти міг там вести

бесіди свої. Номер щоб нам дав свій і код напишеш тій своїй коханій, щоб до нас в Мукачево дзвонила. А то я так дивлюсь, що бензини не напасешся на тебе і твої маршрути. А їй яка різниця: чи дзвонити в Франківськ, чи в Мукачево? Ми на захід ближче навіть, не треба через гори передавати позивні звуки.

- Давай поїхали до того чоловіка, покажеш де живе він.

- Давай, ще час не пізний, - Андрій поглянув на ручний годинник.

Того вечора справу було влаштовано як слід, В'ячек вже мав номер абонементу, куди можна було зателефонувати. Пенсіонер Степан Артемович, без проблем погодився щоб хлопець в любий час міг собі приїхати і розмовляти, з ким йому потрібно буде і скільки потрібно.

В'ячеслав став збиратись щоб поїхати в Івано-Франківськ. Він собі надумав що повинен запитати Машку, як правильно і швидко сформулювати запитання, тому що розумів про те, що перемовини з-за океану дорого вартують, а його любима ще не такою там багатою, щоб розмовляти довго.

Хлопець хотів знати коли приблизно хоча він зможе розраховувати на зустріч з нею, щоб мати якусь хоча трошки уяву в часі. Також запитати, що йому особисто для цього потрібно буде зробити.

Дату, які він вибрав, була неділя сімнадцяте жовтня. Він хотів щоб поспілкуватись з рідними дівчини, залишитись на понеділок і тоді з нею вже один-на-один, провести коротеньку розмову. Решта що йому хотілось донести до любимої, можна описати в листі, тому що там лист не попаде кому непотрібно, а якщо навіть Машка перечитає його перед місіс Айнеес, тоді тій буде лиш задоволення від того як розвиваються події, поміж двох закоханих молодих людей.

Так як Машка телефонувала кожної неділі по кілька хвилин, хлопець міг поїхати швидше, але тиждень часу не було вже аж так багато, тим більше що він хотів ще одну поїздку зробити, щоб мати гроші на дорогу в Прикарпаття.

Вже коли буде повертатись, тоді планував заїхати до діда, зробити знімки, саме осінь буде в самому розгарі своїх барв, так як в горах вже після свята Покрови, досить холодні ночі, а це значить що листя стане кольоровим, але ще не облетить з дерев.

Нездовго до того, прийшов один чоловік до Міська Лемура, щоб просити того помалювати хату, тому що в нього намічалась весілля; видавав молодшу доньку заміж. Чоловіка звали Василь, він почав розмову з господинею, так як мйстра не було в той час вдома. Тьотя Люся спочатку стала питати про його доньку, яка виходила заміж, а так пішла така розмова що зацікавила навіть самого В'ячека, який витерав двигун в машині і просто став свідком тієї бесіди.

- Ось ви Люся вже прожили життя досить, скажіть що мені робити тепер?

- Та якось пробуйте так щоб було добре, - тьотя Люся не знала що справді поради.

- А що таке у вас там відбувається? – Поцікавився В'ячеслав в чоловіка.

- Я вже розказую і ще ти послухай: десь люди мають четверо дітей, і навіть більше і якось усі діти мають добру долю. А в мене дві доньки лишень, але не маємо потіхи: ні від першої, ані від другої.

- А чому так? – Хлопець вже закрив капота і став уважно слухати Василя.

- Подумай сам сину: я сам з жінкою будували хату, робили день і ніч без просвітку. Майстрів не наймав, бо сам вмю зробити і так день поза день робили. Поки я вже вибудував хату, літню кухню, викопав криницю, паркани поробив такі гідні, доріжки, квітники, лавочки навіть, за той час мої дівки вирости, бо роки заняло нас з будовою.

Вийшла перша заміж: зять такий, що ще таку біду знайти треба навіть не знаю де. Нас зневажає, ми вже з жінкою до хати не заходимо навіть. Двоє старих живемо там де свині варимо грис. Нап'ється і б'є доньку, а вона просить щоб ми мовчали, бо як щось йому скажемо, покине її і піде до другої.

Тепер менша віддається, але знайшла розведеного. Піде жити за невістку до нього, а він був одинак і його мама так гнобила невістку першу, що та втекла від них. Ми просимо свою, а вона каже що якось воно буде. Тепер скажи мені хлопче: де та правда є на світі білому?

- Дійсно біда там у вас в хаті. Ваша хата, а ви боїтесь якогось що пристав на все готове.

- Таке нагле хлопче, що ти не маєш уяви навіть.

- А його рідні, що кажуть на таке?

- Боятся його. Каже сват що і його бив вдома і маму такими словами посилав, що вуха в'януть як почуєш. Де наша Світлана таке надибала, просто слів нема.

- Місцевий, мукачівський?

- Квасівський. Десь знайшла така недоля нашу дитину і що робити тепер?

- Важка справа, - зітхнув В'ячеслав.

- Дивись сину добре де женешся, які люди, бо то так життя можуть тобі перевернути, що вже не наладнається до гробу...

- Я згідний з вами.

Коли вже чоловік пішов, В'ячеслав став думати: що за життя таке? Жили б ті люди десь в якісь країні де діти окремо, пішли собі і не терпіли б якомусь придуркові. Справді розумна Машка що хоче жити там, де подібних проблем, не існує напевно, а якщо навіть є щось подібне, тоді не під однією стелею і не на одному подвір'ї.

Як було сплановано, в неділю сімнадцятого жовтня, В'ячеслав приїхав в Івано-Франківськ. Він знав що переважно Машка телефонує після сьомої години вечора, тому вибрав так час, щоб не сидіти довго в квартирі і чекати. Година була біля п'ятої перед вечером, коли хлопець зупинився біля телефонної будки, щоб повідомити Альбінових що він вже є в місті. Телефон зняв Володька і сказав що вони вже його чекали дві неділі: одну і другу, надіялись що він приїде.

Зайшовши в квартиру, В'ячек привітався з мешканцями і також там був Валентин Ярославич, якого вперше побачив хлопець. Тин Славич, був чоловік середнього росту, на голові було волосся мало і він перетягував його по лисині з однієї сторони на другу, щоб зробити вигляд ніби він не лисим. Обличчя було в нього кругле, але з очей виглядав чоловік добрий і дуже інтелігентний. Правда В'ячеслав подумав зразу, що все ж таки благодійник сім'ї, не підходить до Наташі з жодної сторони, тому що вона була жінка в якій привабливий бюст, талія, і жодного недостатку в нижній частині тіла.

Гостя з Мукачево, Альбінові зустрінули як повинно бути, вони готувались до його приїзду. Сівши в залі, хлопець не знав наскільки сердитим Полянський, за те що відбулось останнім часом з його коштами, та тією поїздкою в Штати молодих людей, які просто його використали.

В скорому часі, В'ячеслав переконався що все нормально, сам Тин Славич, почав його питати:

- А ви В'ячеславе, таки рішилися на те щоб поїхати туди до Машки?

- Знаєте, якщо чесно, я навіть не рішав довго, просто почув що так треба і погодився.

- Дуже благородно як для мужчини, я вам скажу що коли мужчина рахується з бажанням дами, вона це не заміченим не залишить. Буває часто що молоді люди лишень думають щоб використати дівчину, чи вже жінку, лиш для того, щоб мати своє задоволення, а воно геть неправильно. Людина повинна жити як в ідилії, так само у вихорі пермін, тримаючись такого стержня, який переплетений почуттями і досить міцно. Ви ж маєте свої амбіції, своє середовище простору особистого, маневрів дій, захоплень, улюблених навіть місць, де вам приємно знаходитись. Так є в кожній людині, але тут ви готовим все залишати і поїхати кудись туди, де ви ще не було ніколи. Вам особисто воно не потрібно зовсім, вас не цікавить наскільки побачити самий Нью-Йорк, щоб витрачувати скільки сил і коштів. Але ви все ж таки погодились і це тому що все ж таки є інша причина і вона захована в почуттях; хіба не так?

- Все правельно. – Погодився хлопець.

- Тому я кажу Наташі: воно все ніщо: чи це гроші, чи щось інше, а ось коли є внутрішене задоволення від того що людина так вирішила, тоді не потрібно шукати альтернативу тому, а просто іти по курсу який за покликом серця і все буде просто чудово.

Уявіть собі як іде корабель під вітрилами: вітер рве паруса, хвилі кидають його в сторони, він підіймається і немов првалюється знов в безодню, нахилає його майже до води, а він іде по курсу і ніщо не в силі його зупинити. Так само в почуттях: навколо стихія, невдачі, люди не розуміють, поради зовсім недоречні, не складається, не виходить, але компас серця незмінює курс, він непорушний!

Тут в зал зайшов Володька, він став в дверях, поки Тин Славич закінчить свою промову, опісля сказав:

- А ти В'ячек народився дванадцятого травня?

- Так. А чому питаєш?

- Виходить Машка запам'ятала добре.
- А їй треба дані про мене?
- Вона виповнила ще скоріше на виграш грін-карти, там така лотарея грає кожного року. Адрес твій в неї був, дату знала і заповнила анкету. Лотарею розігрують десь в жовтні тепер, так що може тобі пощастить більше як їй самій.
- А в чому щастя тут?
- Ти коли виграєш, а там той Борис Станіславович так заповнив, щоб ти таки виграв, тому що він знає приблизно які є шанси і статистика виграшів, тоді ти туди поїдеш не по візі гостьовій, чи туристичній, а будеш мати право на постійне місце проживання. Тоді там розпиштесь з Машкою і вже прийдеться лишень її переробляти документи щоб жити, а ти вже будеш мати дозвіл зразу.
- А якщо вона не зможе зробити для себе все ж таки, як тоді буде?
- Ніхто її не вижине зі Штатів. Хіба якщо б вона якісь злочини робила і при тому систематично. Там людей таких що залишилися жити на «пташиних правах», тисячі і нічого живуть люди і навіть дітей народили вже там.
- А коли я не виграю ту лотарею?
- Тоді зробить студентську візу тобі також. В любому випадку ти поїдеш, Машка коли чого захоче воно доб'ється свого, можеш не сумніватись. Машка як той корабаль що йде, як ти почув лишень що. Вона знає як зробити, але хоче щоб було краще.
- Любила жартувати колись і постійно казала: Маруся все знає, - пригадав В'ячеслав.
- Але скільки радості у вашому голосі, - зрадів сам Тин Славич, - я просто захоплююсь вами, я просто, - мужчина почав розводити руками на рівні грудей, показуючи що не знаходить слів, щоб пояснити своє захоплення. – Так, це те, що описано класиками, те що через століття не старіє і знаходить відгуки в серцях молодого покоління, це все для чого живе людина, не те що людина: увесь всесвіт обертається навколо любові. Ось так, молоді люди...
- Ось так, - повторив Володька, і посміхнувся до гостя.

20

Пред тим як ще дзвоника не було з-за кордону, Наталя Романівна покликала гостя на кухню, щоб той поїв після дороги. А коли вже хлопець поїв, він пройшов в залі де сиділи Володька і Тин Славич, щось розмовляли.

В'ячеслав поглядав на годину, і вже час підходив такий, що можна було сподіватись виклику зі Штатів. Але поки ще не було його, Валентин Ярославич почав питати гостя:

- А ви вже після армії увійшли в ритм життя цивільного?
 - Вже втягнувся. Але до армії було немов одне життя і порядок, а тепер інакше все.
 - Тоді ще країна була друга, а тепер вже маємо свою Україну вільну.
 - Ви праві: колись хто б міг думати про який кордон чи Америку, а тепер я вже був і трьох країнах.
 - А в яких саме?
 - Був в Угорщині, Польщі і Чехословачії.
 - Тоді вже в чотрьох, адже Чехія і Словачія різні країни.
 - Так виходить, тому що я був коло міста Брно, а це вже Чехія натуральна. Правда один раз там був, а до Праги ще досить з відти їхати.
 - А я в молодих роках на Ціліну їхав. Було тоді, знаєте, досить цікаво.
- Тут раптово пролунав дзвоник. В квартирі настала тишина, і почувлись кроки господині з кухні, яка підшла до телефонного апарату, який стояв на коридорі на вузькому столику під стіною.
- Алло, слухаю, – промовила Наташа, - вітаю також. В нас все добре і навіть дуже, тому що маємо гостя з сонячного Закарпаття. Так, приїхав. Буде завтра також. Ой, не так голосно мені в саме вухо. Ой, яка ти вже стала індивідуальна в тій Америці, так я ж не буду чути що ти звідти будеш йому казати, а ще так знову запишиш від радості, тоді вже не почую навіть що тут в коридорі нашому буде говоритись. Вже даю, секундочку, вже іде твій Мурчик.

Хлопець вже встав з дивану і сам направився в коридор, Наталя Романівна лиш повела очами і посміхнулась, поки він взяв трубку, встигнув почути як вона промовила до Тина Славича, який сидів в залі: скільки лиш треба для повного щастя дитині там.

- Алло Машка? – Промовив хлопець.

- Лемурчик, ти приїхав, яка я вдячна тобі. Я розплачусь зараз; не віряться що твій голос почула.

- А що так співає там, що є клітка з пташками? – Тут хлопець собі пригадав ворону, яку він колись випустив на волю.

- Ні, я на дворі і пташки співають. В мене телефон такий з антеною, що ловить від апарату дальше.

- Америка вже там; прогрес.

- Ти будеш точно завтра в мене там?

- Буду, хіба проженуть геть.

- Обіцяєш що будеш?

- Обіцяю. Я ж приїхав для того.

- Ой спасибі тобі. Я так чекала на тебе.

- Я також чекав не менше.

- Тоді я завтра тобі все поясню краще.

- Машка: може тобі з мамою сьогодні, щоб я не забирав час твій, завтра вже ми двоє.

- Лемурчик, - в голосі дівчини відчувалась така радість, - що хлопець від коли знав Машку, жодного разу не чув в її голосі скільки веселості і щастя.

- Так Машка.

- Окей, давай маму, цілую тебе на сон на моєму ліжку.

- Дякую. Все передаю мамі трубку.

Наталя Романівна підійшла сама, вона взяла трубку.

- Марійка, а про ту лотарею, коли ти казала що буде вже відомо? Тоді почекати прийдеться. Я пригадаю про фотоапарат, Володька взяв його, і про телефон в Мукачеві. Ти як себе почуваш? Я бачила на фото, на личко виглядаєш гарно. Тоді вже на сьогодні не витрачай грошей, тобі затра потрібно довше буде. Дякую тобі, цілую донечко, все буде добре, обнімаю, па-па.

В'ячеслав, почувши особисто такі ніжні слова прощання, ще більше змінив думку про мамашу коханої в кращу сторону. Виходить Володька був прав, коли сказав тоді йому: не бійся, мама дочку не образить, (хача насправді Володька був сказав «не покалічить»), але В'ячеслав, вже сам собі пом'яшкшив такий вислів). А так як Машка обманула її, сказавши що вийшла заміж, тоді ще досить гарно обійшлося в них поміж собою – міркував хлопець.

Через кілька хвилин, Наталя Романівна сказала до сина, щоб поїхав з нею до кравчині Нелі Маковської, так як Валентин Ярославич, не збирався до вечора іти геть, він залишився з гостем, щоб поспілкуватись блище.

В'ячеслав запитав першим:

- А ми вже були почали говорити про те що ви колись їхали на Цілину в молодості; як воно було?

- Була така агітація посеред молоді, обіцяли парторги і комсорги як кажуть «золоті гори» там. Мені тоді було в п'ядесят сьомому, сімнадцять років. Фактично все почалось скоріше, на три роки, вже навіть п'ядесят шостого року, Казахстан отримав орден Леніна за врожай, тому що здали зерна доволі. Але коли я приїхав з студентами, яка там була нужда, це просто коли сказати, молоде покоління того не зрозуміють тепер навіть. Зараз Наташа плаче що донечка поїхала в Америку, я ж сміюсь з того що вона плаче, кажу їй: Наташа, якщо б там біда була, тоді вона б плакала, а не ти. Хто її виганяв з дому? Чого їй не хватало? В чому була потреба?

- А може волі хотілось молодій людині скажімо трошки більше дозволеної? – Обережно натякнув В'ячек співрозмовнику, який десь глибоко в серці таки вважав, до дівчини рідна мама, відносилась досить строго і з такою думкою він боровся в глибині своїх почуттів, вже певний час.

- Цікаво сказано вами молодий чоловік. - Тин Славич, задумався досить глибоко.

- Я, просто так, не подумайте що я щось доказати вам хочу.

- Цікавий аргумент, ви не знаходите? – Співрозмовник сидючи на дивані напроти, перекинув ногу.
- Я лиш так сказав, не думаю що хтось вдома неволив Машку і тому вона...
- Зупиніться В'ячеславе, я вас умоляю. Ви не давайте ось таким брудним думкам, які породжують буденні труднощі і обставини, заглушити таку чисту як сльоза, такі пронизливу як волосок юної отроковичі, думку, яка немов вихопилась на волю з вашого серця, добралась до язика і просто вистрибнула ось тут. А мої вуха, вчасно почули, зловили ось цю долю секунди і вже її не повернути. А це просто чудово, це пожива для роздумів. Ось подумаємо разом: Петро Ілліч, пише свій «Щелкунчик», і він передає миті в звук, ось ці стрибки по листочках і стебельцях, проходять десятки, років, сотні пройдуть, а хтось заплющить очі і слухає музику, а перед ним все повстає знову.
- Ви про Чайковського?
- Чудово В'ячеславе, - Валентин Ярославич схопився з дивану і підійшов до вікна. – Які ви глибоко моральний персонаж. Як з вами гарно спілкуватись, правду скажу вам: серце радіє!
- Ми про волю почали, - пригадав хлопець.
- Повертаємось до теми: сьогодні ви почули яка Машка щаслива. А я не пригадую щоб коли вона так з радості виявляла свої емоції, особливо перед мамою. Виходить що все в неї було тут, а там є воля і саме вона, і приносить таку радість. Машка, вона як вам сказати правильно: не хочу сказати що виростала капризною дитиною, тому що в самого дітей нема, і мені важко виносити якийсь вагомий аргумент щодо виховання, так до речі мені Наташа говорить постійно, коли я щось вступаю за дітей. Бувало я їй говорив: може не треба так вимагати, допевнитись до точності, дисципліну так ставити на перше місце вдома і так далі. А Наташа мені відповідала: виховання в сім'ї як хірургія, інколи необхіна, але корисна. Так що напевно нам прийдеться змиритись і порахувати Наташу правою, вона мама все ж таки і має право невідемне, хоча навіть таку спрву, порівнює з медициною.
- Лікарка, все зрозуміло тут, - посміхнувся гість.
- Але тепер Машка радісна, як перкрасно! – Ярославич сплеснув долонями.
- Мені дуже Машка подобається, признаюся вам. Нехай буде навіть з характером, але я бачу в ній лиш добре і приємне, - признався щиро хлопець.
- Ви розумна людина, ви В'ячеславе, просто випромінюєте тепло від свого серця. Ви думаєте що це просто так, що це нікому не помітно? – Ярославич підняв указний палець, - та коли б непомітно, тоді чому б та сама Галя, працівниця про вас вдома розповідала для своєї доньки, хіба вже немає про що говорити їм двом? Але заділо щось, і те вона понесла з роботи додому, переконала доньку і замітьте В'ячеславе: вони обидві працюють з людьми, бачать різних людей кожного дня. Це вам не в селі якомусь чи хуторі, що когось побачиш і думаєш про нього, тому що до вечора вже нікого не видно, а тут люди скрізь, але звернула увагу. А про це що вже було тут в дворику, можна книгу написати. Вийшо б роман, я вам скажу, досить повчальний для молодого покоління. Я, особисто ще тоді, коли ви стояли тут під дверима і Машка забігла була, хотів з вами познайомитись, але не встигнув.
- Валентин Ярославич, коли ми вже так відверто, я хочу запитати вас: а ось молоді немов вас скривдили з тією Америкою, як ви вважаєте: що потрібно зробити, щоб такий поступок виправити?
- Хіба воно кривда, гроші якісь, що вони проти ідеалів які в нас в середині. Дівчина щаслива, ви також, все немов іде чудово, які гроші, що ви молодий чоловіче. – Ярославич розвів руками. – Ні, не забруднюйте своїх світлі помисли такими мізерними речами як гроші, а ще хтось там вкрав, навіщо вам того зараз, у вас пульсує чистота почуттів, вона передається немов звуку музики, передається на тих хто поруч, і це просто чудо!
- Ви знаєте, так з вами поспілкувався сьогодні і зрозумів причину чому усі мешканці цього дому вас шануть і поважають. Тоді коли ви дали нам свою машину, ми їхали в Карпати, і Костик був наскільки щасливим, що він мені залишив малюнок на аркуші з альбому про ту поїздку, а на ньому є також та сама Волга ваша. А ви принімали активну участь в тій справі, тому що без машини, куди б ми були поїхали?
- Ось бачите як духовне стоїть вище матеріального? Коли Сергія не стало, я сказав собі був: діти залишились сиротами, але вони будуть жити краще, як де-які що мають батька. Ви можливо не читали про Жана Вальжана, а я колись ще в молодих роках, прочитав і він став для мене еталоном моралі.
- В мене є така тьотя Люся, батькова дружина, також дуже сумлінна людина.
- Але я вам щось скажу: щоб людина стала доброю чи навіть дуже злою, щось вона повинна пережити в житті. Можливо це в дитинстві, чи в юномі віці, саме такі фактори, впливають на плюсові, або мінусові, емоції характеру. Це не обов'язково якась трагедія страшна, чи скажімо якась надзвичайне задоволення, це може бути немов проста річ. Я вам розкажу один випадок з мого власного життя.
- Але будь ласка, не звертайтеся на «ви» до мене; мені не зручно якось.

- Візьму під увагу. Тоді послухай що було давно: батько наш помер в п'ядесять першому. Я з сестрою, це вона мама Славіка Демчука, були малими: мені одинадцятий рік, а Михайлінці восьмий. Якось трапилось так, що наш родич, такий Олекса, мав кудись поїхати і нам якусь мебель привезти від когось. Але дорога була дальше, може шісдесят кілометрів в одну сторону. Мама напередодні каже нам: зробіть порядок в хаті і дятько Олекса, вас візьме з собою. Ми з сестрою швидко прибрали, помили, і вже звечора готуємось в дорогу. Мама нам яечок зварила, сливок дала і торбинку на дорогу і ми зранку вже встали, оділись і чекаємо. А в того дятька була така велика машина бортова ЗИС, ми так виглядали його ще від світанку.

Приїхав він, вже взяв шнурки прив'язати там якийсь інвентар, ми підходимо щоб їхати. Мама каже йому про нас, а він крикнув на маму: мені нащо дітей в дорозі! Мама просить, ми плачемо двоє, а він знову: я курити буду в машині, діти нехай ідуть щось робити вдома, а не возитись без діла. Сестра каже: то нічого що ви курите, наш тато курив також і ми звикли вже. Він сів в машину і поїхав.

- Не взяв таки?! – Здивовано вигукнув В'ячеслав, який слухаючи розповідь, до останнього моменту надіявся, що все ж таки того водія, вдалось дітям впросити.

- Не взяв. Але пройшов час... Я вже працюю на базі, а він вже старий і приходять до мене. Став просити щоб я йому дістав котла для опалювання батарей. Я йому говорю: я дістати можу без проблеми, правда треба попросити мені когось, вищого з начальників. Він говорить: тоді попроси, хіба так важко? Я йому відповідаю: не буду, не хочу і не дістану. Тоді кажу щоб зрозумів: а коли я з сестрою, двоє сиріт, просили і плакали щоб поїхати з вами, що вам було важко тоді? Що ми заважали вам в кабіні, щоб ми, діти, поглянули крізь вікно на світ білий. Хіба було важко таке для нас зробити?

- Правильно сказали! - захоплено підтвердив поступок такий, В'ячеслав.

- Ось після того, я став допомагати, особливо дітям. Такий поступок того Олекси, породив в мені плюси для когось, а для нього, породив мінус.

- Тепер я зрозумів, чому ви тут же відізнались, коли почули тоді були про Костика.

- Саме це, мене і спонукало тоді. – Підтвердив Валентин Ярославич.

Коли вже Тин Славич пішов до свого дому, а в квартирі усі поклялись спати, В'ячеслав не міг спочатку заснути. Він роздумував про поступок того якогось Олекси і став порівнювати все те що до тепер він міг почути від Володьки і Машки про їхнього добродійця. Виходить що вони не знають всього того, тому можуть робити інколи неправильні висновки про людину.

Вже коли нарешті хлопець заснув, йому приснився сон. Приснилось йому що він з Машкою в парку Шевченка, немов вони знову сидять на тій самій лавці, і читають автографи які написаними на ній. Але під час сну, він пробудився, його розум був такий світлий і працював так чітко, що хлопець тут же подумав: треба завтра Машку запитати, як в тієї Лізи що там живе, називається чоловік. Адже Ліза з Івано-Франківська, а тоді на лавці було написано про кровну клятву і було ім'я дівчини, саме Ліза.

В'ячеслав вмикнув настільну лампу, взяв шарикову ручку і записав на зошиті щоб не забути як часто буває ранком після сну. Він просто записав щоб пригадати: «лавка в парку і напис про клятву». Ім'я жодне не хотів писати, тим більше дівоче.

Проснувшись ранком, гість зрозумів що вже нікого в квартирі немає з машканців. Володька повіз маму в лікарню і сам поїхав на науку. В'ячеслав все пам'ятав що вчора було домовлено: після переговорів просто захлопнути двері квартири, а коли б щось забув, тоді ключ є в сусідки, яка вже його знає.

Друге питання було взяти фотоапарат, який вже стояв поруч сумки і вчора Володька показав як ним користуватись коли знімати.

Хлопець став думати: може б заїхати в Синевир, побути з старими і там зробити світлини. А тепер він написав собі виразно номер телефону і код в Мукачево, до Артемовича, щоб Машка мала на всякий випадок коли прийдеться, зв'язатись терміново з ним.

Зніючи що Нью-Йорк відстає на сім годин від Київського часу, В'ячеслав розраховував що його кохана набере номер десь біля другої години дня. Він подумав що дівчина встане біля восьмої, і вже опісля буде телефонувати йому.

Але телефон пролунав набагато швидше, а саме: 12:22, за місцевим часом. Виходить що не спиться їй там в Нью-Йорку, - зразу подумав хлопець і підбіг до телефону.

- Алло, хто такий там в нас? – Запитала дівчина, притому бадьорим голосом.

- Машка, добрий ранок. Ти що не спиш вже так скоро?

- Я подумала, щоб ти скоріше виїхав додому, тому що вночі в горах може бути страшно одному.

- Я до діда заїду просто звідси.

- Туди в Лемурию?

- Так, туди заїду.

- Передавай вітання від мене.

- Передам, але давай перш всього, запиши номер в Мукачево.

- Я готовою.

В'ячеслав продикутував номер два рази, а дівчина повторила, щоб все було правильно.

- Скажеш просто Артемович, мені треба Лемур; дятько знає про тебе.

- Домовились.

- Машка, я хотів запитати тебе: як тієї Лізи чоловіка звати?

- Вітя. А що ти про нього питаєш?

- А там на лавці тоді в парку про клятву ми читали, ти пригадуєш як було написано?

- Були імена: «Ліза плюс Вітя, дорінює любов у кровній клятві», якось так було.

- А може та сам Ліза написала на тій лавці?

- Так послухай: вона жила на вулиці Шевченка в Івано-Франківську. Я запитаю її про ту лавку. Але як тобі запам'яталось так, ти молодець Лемурчик мій.

- Я вчора так набувся з Тином Славичем, так двоє наговорились з ним.

- Що серйозно?

- Правду кажу.

- А ти там в Мукачево чемний і слухняний?

- Андрій вже думав що ти пропала в тій Америці, підсовував мені одну, але нічого не вийшло йому з того. Він хоче щоб я поруч жив, лиш тепер вже зрозумів, що в мене, не так як він собі надумав. Приїду і розкажу тобі все як було.

- Про мене все знаєш; я тобі описала.

- Надіюсь ти мені правду завжди скажеш, не так як маму перелякала і Володьку тим що «заміж вийшла» там.

- А що мені залишалось: чекати поки мене депортують і там знову все з початку як було?

- Машка, я хочу з тобою бути, я думаю про тебе постійно.

- Приїдеш Лемурчик, і будеш зі мною постійно.

- Ти такою впевненою.

- Мені Борис Станіславович все пояснив. Я заповнила на тебе розіграш лотареї; чекаємо що з того вийде. Але повинно все бути добре.

- А дату пам'ятаєш мого народження?

- Дванадцять травня, сімдесят перший. Адрес маю твій тут точний.

- Машка, я бачив фото що ти прислала; такою вже стала американкою.

- В нас буде дві кімнати: одна твоя, одна моя.

- А що не будемо мати одну спальню?

- Можна одну, а можна дві.

- В англійському стилі?

- Of course. – Відповіла дівчина англійською.

- Точно вже американка.

- Знімеш свою машину мені також.

- Добре. А скільки коштує так по телефоні дзвонити від вас?

- Годину працювати, щоб шість хвилин розмовляти.

- Машка, - благальним голосом звернувся хлопець, - може, досить на сьогодні: не розтрачай грошей, а краще опиши в листі. Також в Мукачево дзвони, лишень коли щось важливе треба.

- Так мене жалієш?

- Машка, ти все одно мені в голос не скажеш що думаєш про мене, в листах якось краще в тебе виходить, так що давай прощатись. Я почув твій голосок, жива, здорова і це дуже окей.

- Тоді зараз сідаю листа писати тобі. Там привіт передавай своїм хто мене знає, - швидко виговорила дівчина.

- Ось так краще і сподіваюсь там в тому листі, прочитати більше відвертості про себе. А на сьогодні цулію тебе.

- Як саме: по-французьки, чи по-англійськи?

- По-всякому.

- Ой Лемурчик, пригадаю тобі коли приїдеш, що ти сказав лишень що.

- Та без проблем. Коли забудеш - сам пригадаю.

- Тоді бережи себе там, всюди будь обережний, а я буду чекати тут. До зустрічі мій єдинний.

- I love you, - на прощання промовив хлопець аглійською, і поклав трубку.

В'ячеслав повів очима по квартирі Альбінових, задоволено зітхнув і сам собі промовив: буде крутити та Машка: «єдинний», «Лемурчик», ще якимось, лиш щоб не сказати в голос що любить. В листі напише, а так не скаже, хвилини будуть бігти там і рахувати гроші, а вона буде ходити колами, а таки не скаже: така Альбінка мала і нічого тут не відеш...

Хлопець зібрав свої речі, поклав в сумку фотоапарат, і вирішив написати записку. Він хотів подякувати за те що його прийняли і також повідомити що переговори з Машкою відбулись, як було домовлено.

Коли В'ячеслав взяв листок з зошита, ручку, і почав писати, він не знав як згадати в записці господиню квартири, чи писати «Наталія Романівна», чи краще поступити так, як Машка буває відвертою на папері, і написати «мама». Покусавши кінець ручки, він таки вирішив написати, записка вийшла наступного змісту:

«Дуже вдячний Вам що зміг покризуватись вашим гостеприймством, та телефоном. Ми вели розмову не довго, я сказав щоб Машка не витратила грошей, а краще все мені описала. З мене досить що почув її голос, через такий тривалий час. На той номер телефону в Мукачеві, якого я дав вчора, можна мене набрати коли буде потреба в любий час, дякую Артемович знає про нашу справу і він перекаже мені терміново. А зараз вже виїжджаю додому і ще раз дякую Вам мамо і тобі Володька. До побачення».

Коли хлопець виїхав, він спішив щоб доволі проїхати і тому не хотів просто так заходити до Оленки і також відвідувати Ракових. До Оленки можна і перемовини замовити на п'ять хвилин, а до Ракових, немов щось його не відпускало, якимось боявся поранити серця людей, які були для нього досить близькими. Також цього разу на могилу він не їхав, тому що минулим разом його проводив Володька. Звичайно, що по мапі він міг добратись на кладовище, але там він минулого разу ішов за Володькою і не пам'ятав де могила Костика, так як міське кладовище, досить простірне.

Дорогою В'ячеслав думав про дівчину, він не міг думати щось інше. Також він подумав щоб часом Наталія Романівна не образилась що він вже від тепер назвав її «мамою», але коли йому пригадалось як вчора вона сказала на нього Мурчик, тоді виходить що вона також вже має його за свого. А мені все одно – думав хлопець – так хотів і так написав, а вона коли має проблему тоді нехай мовчить, тому що вже одна втекла від неї, ще я втечу також скоро. Але як ніжно вона назвала тепер Машку – «донечка», а може вона і колись так зверталась до неї, я ж не слухав їхні розмови вдома... А все ж таки, як вона відчувається тепер до Машки, хоча напевно щасливою, що в неї виросла така красива донечка, яку навіть якась чужа людина з Нью-Йорка, не хоче відпускати додому, а просила щоб та жила з нею разом.

А що то Машка почала про дві кімнати; може так там прийнято що чоловік спить в одній, а жінка в другій? Колись пани так жили, а американці пани само собою. Ось так приїду в Америку, - хлопець поправився на сидінні, відкинув спинку похиліше, щоб думалось йому краще – так приїду і скажу що після дороги себе погано почуваю. Тоді нехай Машка одіває білий халат, бере слухалку і буде мене лікувати: послухає серце, як дихаю, і так далі. Нехай сяде поруч на ліжко моє, в моїй кімнаті, але обов'язково в таких панчохах як на тому фото з ательє, а там вже побачу яке в мене появиться здоров'я після такого обслідування, - В'ячеслав посміхнувся і задоволено потер руки.

Осінній день клонився до вечора, на горами красива заграва немов хотіла втекти від хлопця, який їхав і любувався нею. Кожного разу, більше і більше, сутінки заповнювали карпатські долини поміж горами. Дорога дальше ставала порожня, не було мандрівників, щоб їхали попутним шляхом, і В'ячеслав якимось мимоволі пригадав собі того міліціонера, який розбудив його в морозний досвітний ранок. Як тоді мені важко було на серці, які тоді думки були немов олив'яні: Костика похоронили, Машка «заміж вийшла»,

як важко було на серці, що просто не передати. А тоді сказав був міліціонер, натякнув, що коли дівчина обманювала і в неї виходив результат, може так і цього разу. Все ж таки житєвий досвід в людини, багато може передбачити, хоча в таке тоді було важко повірити, а все ж таки він був правий.

Раптово такі роздуми перевала поява якоїсь тіні на дорозі, хлопець вмикнув дальнє світло і перед ним появилсь стадо диких свиней. Спереду бігла немов самка, а заді чотири менших, кабани перебігали дророгу, але не дуже спішили, виходить що не боялись світла автомобіля. Збавивши швидкість, хлопець розминувся з місцевими мешканцями лісу, ту же пригадав собі Васю Пірата. Він подумав що потрібно буде з ним зустрінутись і просто сказати щоб той таки знав, що в нього є дівчина, і він любить її понад усе на землі, а це про вони тоді над річкою вели розмову, так можна рахувати що нічого не було. Правда просила Ліля на день народження брата, але ж я відмовився, і це доводить те що я не хотів влзати поміж нею і Піратом. Трошки неправди тут – скривився хлопець – але Машка задля того щоб вийшло на краще, ще не так ризикнула, тоді щоб Пірат в майбутньому коли щось почне сваритись з Лілею, не згадував про Лемура ніколи, може краще такий метод яким Альбінова користується.

Махнути на все рукою, не перейшов дороги Піратові і досить того. Але яка вона ж таки кривда комусь перейти так дорогу. Ось взяти мене наприклад: хтось влз на перед мене і забрав Машку, хіба таке можливо простити? Ніколи такі речі не прощають, і така кривда не має строка давності до смерті. Не дарма колись стрілялись на дуелях, тому що розуміли, саме смерть, може покласти крапку поміж трьох, а вірніше поміж двох, які не можуть поділити третю. Хоча зараз не стріляють один в одного, але кривда і образа від того не меншою, коли хто так поступає, такий заслуговує зневаги за таку річ.

А з Піратом, треба поговорити...

Пізно вечером, В'ячеслав приїхав до діда і баби. Він спочатку був подумав що може переспить в машині, щоб не будити старих, але приїхавши відчинив вікно і побачив що в горах вже досить холодно і це йому не в Мукачево. Прийшлося іти в хату і підняти старих з ліжка.

Дід Яким взяв ліхтарик і став світити. Він коли відчинив і побачив онука, тут же наробив руху:

- О, є лайдак в нас! – вигкнув дід на порозі.

- Що Якиме? Злодій який попавсь?! – З тривогою запитала баба з хати.

- Зараз Касько ввидиш сама, то дійсно вже «злодій» зробивсь він.

- Доброї ночі вам, - привітався онук, заглядаючи в нічну гірську хату.

- Ти лайдаку, - провадив дід далі з сьозами радості на очах, - ти забув про нас старих і не видів нас роки! Ти коли був тут в нас? Ану марш мені до хати, бо ще простудиш голову ту, яке вже не пам'ятає, що десь там мешкают старі Лемури.

- Та не свари хлопця Якиме, - баба гладила по голові онука, коли той присів на лавку щоб зняти взуття.

- Як не свари: забути нас на таке довге літо, та колись тут попід стіл як лазив і говорив котові «вуйку дайте пролізти», то як тепер таке розуміти Касько?

- Діду, я як вам щось скажу зараз, ви не будете спати до ранку.

- А що сталось? – Змів на тихий голос, своєю балаканину старий.

- Ви пам'ятаєте ту дівчину що тут була?

- Марусю?

- Так. Пам'ятаєте її?

- Добре пам'ятаємо. З бабою навіть нині щось згадували про неї.

- Вона нині вам привіт передавала, просила передати усім хто її знає. А коли ви згадували про неї, тоді саме привіт для вас.

- Виходить також пам'ятає про нас. Але почекай: та ти казов нам що вона десь поїхала до Америки, чи Канади, що вже вернулсь може?

- Не вернулась. Я по телефоні з нею говорив вчора і нині.

- А що з звідти можна говорити аж до нас і буде чути?

- Так. Правду вам кажу що з нею вів бесіду.

- Як таке може бути: як голос людини може бути так далеко чути? – Не міг повірити дід.

- Та Якиме, що таке плетеш? – Вмішались баба Катерина. - А як Сталін з Москви говорив і радію надавало, то як люди чули аж тут десь? Вже мудрі люди знають як зробити так.

- Ади стара: ти якась розумніша. Та Сталіна в Берліні було чути навіть. Але то Сталін, йому давали найперше що було винайдено.

- А то дохторка з Америки, де Сталінови до неї Якиме.

- Провду каже баба. Я буває що свару її і кажу: ти базікало старе, але нині якомсь так вміє мудро сказати, аби так далі пішло їй, в добру годину сказати.

- Діду. Я вже не буду тут жити скоро напевно?

- Як жити не будеш? Що слабій на щось може? – Дід з тривогою глянув хлопцеві в очі.

- Я здоровий, але я поїду до тієї дівчини в Америку жити.

- А гій тебе: та почекай щоб я вмер, а тогди їдь де хочеш.

- Ти старий будеш ще жити літ зо дваццять, - почала сміятись баба, - а хлопцеві вік зійде і вже в сорок літ яка дохторка його схоче? Та хіба вже поїде лічитись до неї, а не жити як має чоловік коло жінки.

- Тоже провду каже, - погодився дід. – А то що за день нині що ти Касько краще вмієш сказати як я?

- Та вже ніч Якиме, що не видиш яка тьма на дворі?

- І тут провда! Ти Касько як та сова: та в ночі видить, а ти знаєш всього сказати.

- Діду, я поїду таки... Не можу жити без неї. Вже думав і так, і ще інакше, але дивлюсь що таки не йде мені нічого без неї тут.

- А вона хоче тебе там?

- Дуже хоче. Листи пише, дзвонить мені.

- Тепер мало хто тебе тут видів, а коли поїдеш аже за океан, хто тебе буде вже там...

- Приїдемо з нею, може вже діточки будемо мати. Лемури будуть ще в Америці. Якщо ви двадцять років проживете, так як баба каже, тоді чому не приїхати?

- А тато що каже?

- Він ще не знає.

- А що Місько вдіє, - баба Катерина розвела руками. – Що не чув як хлопець каже: не може без неї.

- Та вже мовчу Касько, нині ти краще знаєш, а може того що ніч і ти така мудра, - дід підморгнув оком на онука.

- Давайте я піду спати, такий заморений з дороги. Завтра поговоримо більше про ту справу.

- Добре кажеш сину. Йди собі на піч як хочеш, або тут баба тобі постеле.

- Давайте десь нижче, щоб з печі не впав. Забув вже як так високо спати.

В'ячеслав про себе подумав: казала мені Машка щоб я беріг себе, тоді треба вважати щоб справді з печі не впав до біди якої.

Коли вже усі лягли і вхаті стало тихо, хлопець собі пригадав дитинство і той незабутий запах дерева, яким була пропитана стара гірська хата, в якій виростав його батько, а опісля і він сам.

Виходить в мене – думав хлопець – що не маю постійного місця проживання: жив тут колись, потому в Мукачево спав в хаті, після того в армії на тиловому складі, тепер в Мукачево над гаражем. Навіть на дачі Ракових і в Альбінових квартирі вже спав, а коли поїду, тоді вже буду спати в Нью-Йорку самому.

Через шіснадцять днів після перемовин В'ячеслава з Машкою, прийшов лист з Америки. Коли тьотя Люся передала тому кому адресовано, вона просила коли будуть світлини, щоб показати.

Насправді світлин було три штуки: на одній тваринки лемури в зоопарку Нью-Йорка, на другій дівчина в парку, одітою в чорні штани і коротку до пояса куртку, а на шії обвита велика шалая, а на ногах нові черевички. Третя була, на якій був будинок, в якому мешкала Машка і обведені ручкою вікна другого поверху.

В'ячеслав не дуже хотів показувати знимку де дівчина стояла в парку, справа була в тому, що в неї були тісні штани і вдобавок вона поклала одну ногу на гранітний бардюр тротуару і стояла лівою стороною, а верхня частина тіла, була повернутою більш вліво. Дівчина виглядала досить еротично, світлина дуже подобалась В'ячеку, але показувати хіба можна було одному Андрієві, Сергію і ще напевно Пірату, щоб той переконався в тому, що Лемур йому не конкурент жодний.

Зміст листа, був наступним:

«Вітаю тебе любимий мій Лемурчик. Я справді після нашої розмови, написала тобі цього листа. Правда у вітторок дописала останній параграф; ти зрозумієш все коли його прочитаєш.

В мене все добре, правда скучаю за водою, хотілося б плавати як колись я ходила на заняття. Мене вже стало цікавити хоббі дайвер, так гарно під водою десь в морі де багато світла і водорості різних кольорів. Я дуже люблю воду, мені мама сказала що коли я була маленькою, тоді хотіла щоб мене купали кожного дня. А тут я можу купатись по три рази вдень, а два рази обов'язково, кожного дня. Так що такою я вже від народження. Правда на океан сама не їду; з тобою поїдемо вже.

Я, ранком люблю бігати в парку, там дуже гарно, хоча парк не великий, тому що тут земля дуже дорога. Я хотіла перекласти як можна по-нашому, тому що парк називається «Голова сови», але воно звучить по-англійськи краще.

Також я відростила довше волосся, місіс Айнесс говорить, я такою красивіша, цікаво яка в тебе думка...

Мама, не повірила коли прочитала в твоїй записці, як ти назвав її «мамою», для неї це дуже приємний сюрприз. Вона ж думала що ти носиш в серці образу на неї, але тепер вже не знає і ламає собі голову, чому саме ти так написав. Тоді коли захочеш поясниш їй сам, коли будеш в нас, наступним разом.

А Тин Славич гарно відзвався про тебе, після того як побував з тобою, так що тепер вже усі мої зрозуміли що в мене вибір був правильний і коли я захотіла дружити з тобою, тоді нічого було мамі щось придумувати, коли вже все було з моєї сторони придумано.

Ти сказав тоді, що я в листах більше можу бути з тобою відвертою, тому я хочу тобі написати про тебе. Коли мені подруги сказали в школі що ти питався про мене, я хотіла побачити тебе який ти собою. Я знаю що ти довідався віж Ленки про те, що я була на даху будинку їхнього, але не знаєш що саме на мене спричинило враження від побаченого. Коли ти чекав що ми повинні повертатись з школи, я спостерігала на твоє обличчя саме в той момент, коли дівчата вийшли в двір і ти побачив що мене немає з ними. Я до тепер пам'ятаю як ти змінився був на обличчі, яке було в тебе розчарування що мене немає. Коли я повернулась в квартиру свою, поклала бінокль, ходила по залу і думала: коли б переді мною, тоді ти б старався заховати свої почуття, а тут ти не знав що я все бачу. Тоді я подумала про тебе: виходить що йому не все одно з ким дружити з дівчат, тому що хочеться дружити саме зі мною.

Наступного дня, Ленка мені те саме сказала в школі, сказала яким ти був сердитим, хоча я вже знала.

А тепер що було у вітторок після того понеділка, коли ми по телефону спілкувались двоє: Коли ти пригадав мені про лавку в парку Шевченка, я запитала Лізу, призналась їй, що ми прочитали напис поміж інших, і виявляється що ти був правим: це саме вона написала. Ліза сказала що дуже часто сама ходила в парк, коли її Вітя був в армії перший рік, і такі написи були на усіх лавках там, просто ми прочитали на тій, на якій не встигнули замалювати працівники парку.

Ліза не могла повірити в таке, що ми знали їхні імена вже тоді. До речі вона жила на вулиці Шевченка, поруч там. В неї брат маленьким помер на серце, а їй розповіла про Костика, і звідки я знаю тебе. Вітя, був приїхав по гостьовій візі, але Борис Станіславович йому робить документи щоб він тут зміг жити вже легально. Якщо ти не виграєш візу, тоді також будемо іти таким курсом з твоїми документами.

Буду закінчувати свого листа, висилаю тобі фотку на якій я в парку, біля дому в якому живу.

Пиши мені все що в тебе на серці. Цілую Лемурчика. Твоя міс Мері».

Мені не обов'язково писати – став в голос сам до себе промовляти хлопець – я можу і сказати що в мене на серці. Це у вас там дівок такий вид признання: одна лавки всі списала в парку, а друга реферати пише мені, лиш щоб не сказати по телефону.

В'ячек ще раз поглянув на світлину, на якій дівчина в парку, він вирішив купити більше портмане, на формат паспорта, щоб світлину носити з собою, щоб коли буде перед ким похвалитись, не випустити такої нагоди.

ЧАСТИНА ШОСТА

БРУКЛІНСЬКИЙ МІСТ

1

Наступив 1994 рік. Все немов було без особливих змін: листи приходили з Америки по два на місяць, хлопець відписував, також було два рази що замовляв переговори в Івано-Франківськ. Одного разу розмовляв з Володькою, а один раз з Оленкою.

В кінці місяця січня, трапилась одна пригода. Саме через неї, В'ячеслав відмовився переганяти автомобілі з-за кордону і пішов малювати з батьком і Андрієм вже на постійно.

Веня сказав, щоб хлопці поїхали в Угорщину, недалеко, і повинні були перегнати автомобіль Мерседес. Але так як машина була на замовлення і коштовна, потрібні було щоб двоє їхали разом, а третій повертався за ними своєю машиною. Було домовлено час і місце зустрічі в Угорщині, а це було неподалік ромунаського кордону.

Хлопці поїхали, все владнали і вже повертались пізнього вечера, на білому Мерседесі. Сергій їхав за кермом а В'ячеслав сидів спереду і дрімав. Але раптово появився немов з під землі якийсь автомобіль і почав їхати заді них. Через якийсь час він обігнав їх, проїхав спереду, а так зупинився на обочині. Як тільки Сергій об'їхав його, він далі почав їхати, наздогнавши хлопців.

- Лемур, - з тривогою в голосі, промовив Сергій.

- Що таке?

- Ти чув про «Чорну Гранадю»?

- Щось чув.

- Сидять на хвості вони.

- Ти що серйозно Серйога? – В'ячек з тривогою глянув, поміж спинками сидінь.

- Ромуни паршиві. Я зразу поняв в чому справа.

- Що буде з нами?

- Тихо Лемуре; головне не посикати.

- Може десь в якусь вуличку, світло виключаємо і погнали.

- Хто таке робить: зараз впрешся в якийсь потік чи городи і що далі? А без світла можеш і когось збити на дорозі. Давай так зробимо: опускай спинку свою, і тримай руль, я перелізу на зад, а ти за баранку скоро, але роби все що я кажу і не панікуй.

- Так, спинка лягла, тримаю руля, давай вигрібайся скоро, - промовив схвильованим голосом В'ячек.

Сергій переліз на задне сидіння, він оглянувся навколо і коли вже В'ячеслав всівся за кермо як повинно бути, той промовив:

- Дай мою течку з пенелі.

В'ячек взяв сумочку Сергія, яка стояла на пенелі і думав що той хоче гроші кудись переховати, але поглянувши в центральне люстерко, побачив що напарник відчинив сумочку і витягнув пістолет.

- Ти що здурів Серйога? – Не вдержався В'ячек.

- Тихо будь. Я сказав: не посикай.

- Та в них «Калаші» є точно. Якщо ті ромуни, тоді нам капець.

- Я глушака маю, вони не врубаються що сталось. Ти мене слухай.

- Серйога, я на таке не підписувався.

- Слухай Лемуре мене і роби що кажу! – Крикнув напарник. – Взяв себе в руки і точно роби що кажу тобі. З ними не договоришся, порішать зараз тут, облиють горючкою і спалять нас.

- А ти що надумав?

- В мене повна обойма, зараз побачиш.

- Нащо мені було того, - В'ячеслав вдарив по кермі Мерседеса, йому зразу пригадалися слова Машки яка промовила на прощання: бережи себе.

- Так, - став Сергій керувати операцією на виживання, - скидай до шістдесят кілометрів, але поволі. Коли я скажу: давай тисни, тоді повний газ, і тримай баранку добре, щоб не крутануло нас.

- Вже маємо шістдесят, що далі?

- Йдемо, йдемо, вони подумують що ми здаємось, хочемо щось домовитись з ними. Так йдуть на обгін, але не пускай їх перед собою в ніякому разі.

- А що робити? Так тримати щоб по двох лініях їхали ми?

- Тихо, спокійно, все зараз закінчиться, - Сергій шептав немов його чути за салоном Мерседеса.

- Вже порівнялись Серйога.

В цей час, В'ячеслав почув як відчинилось заднє вікно їхнього автомобіля, шум від коліс увірвався в салон. А за ним кілька свистів з якимось шипінням, і голос колеги:

- Давай тисни! Давай, давай! Повний! Баранку тримай, тримай добре! Пригнись до руля мордою!

Мерседес зірвався як вжалений, здавалось що він летить над землею. Заднє світло почало віддалятися дуже швидко. Сергій лежав поміж сідлами, майже на долівці.

- Відірвались! – Вигукнув В'ячеслав і видихнув на повні груди.

- Я казав слухай мене.

- А що ти зробив?

- Заднє колесо простілив; випустив чотири, дві точно попав.

- А я думав що ти хочеш шофера вбити?

- Я хіба вбивця який. Переднє не можна стріляти, вони втратять контроль і тоді можуть нас збити в сторону. На пробитих «кулках» не догонять. В мене глушак, щоб не зрозуміли зразу чого «повело» їх тачку. А так могли б пустити «маслята» по нас.

- Але Мерс летить, солідне авто.

- Але в них шість «баняків», якщо ще не вісім, від такого не втечеш. Якщо гнати так, типу, хто кого, тоді в нас менша тачка, крутане на повороті і підемо в корчі.

- Але ти даєш Серйога. – В'ячеслав видихнув спокійніше.

- Яке зараз життя без пістолета Лемуре. – Напарник посміхнувся і став викручувати глушник з пістолета.

2

Повернувшись додому після тієї нічної пригоди, ранком В'ячеслав все признався Андрієві. Той здивувався і вислухавши промовив:

- А він що «пушку» з собою до мадярів брав?

- Не знаю...

- А де язв на дорозі тоді? Та ви дурні своє такі повністю: вас легко так беруть на кордоні і впаковують як бролерів в клітку. Закриють тебе мадяри і буде тобі вже Америка і Машка з тими ляшками спортивними.

- Але якщо б не пістолет, я не знаю що було б з нами.

- Він постійно носить в тій сумочці напевно, ти не знав просто.

- Так виходить. Але він глушак має і вони не додумались що він їм в заднє колесо, тому що якщо б в переднє, тоді його б побачили, а так вони вже рівно ішли зі мною і той лиш свистанув в задній «бублик».

- Дивись, до їдишся з ним.

- Я скажу Вені що більше не поїду. Щось придумую і відмовлюсь.

- Нащо придумувати? Скажи правду, скажи що батя свариться постійно, що хоче щоб ти з ним робив і порядок.

- Буду з вами малювати поки не поїду до Машки.

- Продаш свою Хонду і стане тобі на дорогу, а там вже якось будеш собі давати ради, але будеш цілий і не підстрілений ромунами.

- Ти Андруху лиш подумай собі, якщо б «Калаша» пустили в хід за нами, посікли б нас як капусту кріликама на обід.

- Але батя щоб не знав, просто скажи що надоїло вже їхати і нема вже на тому заробітку такого як був раніше. Батя як почне зараз: а я говорив, а я знав що таким закінчиться, і так далі.

- Правильно думаєш Андрію. – Погодився В'ячеслав.
 - Але вже признайся також що будеш їхати до тієї своєї. Виходить що мама моя знає, я також, а батя як якийсь кріпак в хаті: без нього все рішається тут.
 - Яюсь знайду нагоду.
 - Покажеш фото там де вона в парку і батя зразу погодиться що в Лемрурів буде така особа в родині.
 - А правда, красива моя кабардинка?
 - Ти вже зразу, щоб я не сказав «москалька»?
 - Треба батю підготувати що вона не москалька, а ти собі думай що хочеш.
 - Щастить тобі малий: будеш мати красиву і ту яку полюбив...
 - Чомусь мене по-імені не кличе ніколи, ніби не казала що їй не подобається як мене назвали.
 - Тоді як тебе кличе?
 - Зове мене постійно Лемурчик.
 - Дівки щось таке мають де-які. Треба ж так: Лемурчик, - повторив Андрій і посміхнувся, а В'ячек побачив що навіть Андрієві так подобається, як Машка назвала.
 - А який голос в неї, не знаю чи ти тоді коли ми прощались після армії, звернув увагу як вона говорить, а коли я слухаю її голос, в мене таке задоволення що просто не могу передати.
 - Тоді коли буде сваритись в хаті, ти будеш блаженствувати, - пожартував Андрій, який в глибині душі, все ж таки заздри, своєму так званому братові.
 Того вечора, В'ячеслав сказав батькові, що вже не буде більше їхати нікуди, тому що проблеми на границі і таке інше. Тепер візьметься за малярку, хоча з грошами зараз немає аже такого порядку, але буде брати гроші які заробить і тут же переводити у валюту; купляти американські доллари.
 Батько махнув рукою, а вірніше сказати не повірив, так як побачив що син вже вів такий образ життя, що робити не дуже хотів, а ще тим більше з фарбами.
 Але тут не було нічого дивного: багато молодих людей тоді не хотіли працювати; порядку з грошами не було, ціни мінялись, і не в кращу сторону для населення.
 Україна, як держава, ще не ввела національні банкноти, а просто друкували так звані «Купони-карбованці», і вони рахувались сотнями тисяч і мільонами навіть. Так що ціни до місцевих грошей, в людей не було зовсім. А речі, особливо коштовні. Такі як автомобілі, чи навіть гарний костюм, оцінювались суто в так званих умовних одиницях і усі хто працював в торгівлі, розумів що це просто зарубіжна валюта, і нею був на першому місці американський доллар, також ішла німецька марка, і вже зрідка, англійський фунт стерлінгів.

В місяці лютому, прийшов лист на адрес В'ячеслава. Але лист не був закордонний, а звичайний. Коли тьотя Люся вечером віддала його хлопцеві, він взявши в руки відчув що там щось стоїть твердіше як аркуш паперу з зошита, на якому писали.

Вічинивши конверт, В'ячек побачив відкритку, а коли він витягнув, це було запрошення на весілля. Насправді, його прислала Оленка, яка виходила заміж. Дата була дев'ятнадцяте лютого, також було вказано ім'я жениха і це був Дмитро Лисенко, з міста Гуляйполе.

Прочитавши запрошення, В'ячеслав вирішив поїхати. Як не привітати Оленку, коли вона так багато зробила для мене – думав хлопець. – Ось вже цього разу надіюсь що побачу Ракових, вони ж сусіди поверхом нище і думаю що будуть. Вже пройшов рік часу як помер Костик, повинні прийти на весілля, а коли не прийдуть, все одно зайду до них вже тепер, коли там буду.

Також було потрібно віддати фотоапарат і Володька повинен був зробити фотографії які замовляла Машка і В'ячек все зняв, навіть діда з бабою з нагоди, щоб мати навіть для себе старих, на кольоровій світлинці.

А ще тещу давно вже бачив, але що буде коли вона пригадає що я написав про неї «мама», яюсь щоб не розгубитись мені, але вже що буде там – нехай буде.

Вечером В'ячеслав сказав батькові, що його не буде в суботу вдома.

- Вже знов хто вмер десь там за перевалом? – Запитав тато.

- Цього разу весілля; вже досить смутку і похоронів.

- Та вже би ти якось сам себе намістив: чи тут, чи десь там. А то будеш так їздити що місяця вперед і назад. Бензина така дорога, а ти лиш робити будеш на бензину.

- Треба поїхати, одружується одна добра особа.

- А що може той брат її женеться? – Запитала тьотя Люся.

- Ні. Така Оленка виходить заміж.

- А чий брат кажеш? – Поцікавився батько.

- В'ячека питай, я що знаю тут з вами усіма, хіба що кухню.

- Є одна дівчина гарна, а в неї брат є який вчиться на зубного лікаря.

- Далі та москалька може?

- В'ячеку, - звернулась тихо тьотя Люся, - ти не говори нічого, але лишень принеси фотографію ту що вона дохторка; йди пренеси таки.

- Зараз принесу, може тато гляне і перестане так називати її. – В'ячеслав справді побіг і взяв своє портмане в якому він носив світлину.

- Подивіться і подумайте, - хлопець протягнув світлину батькові.

- А вона хто така?

- Та сама що ви її постійно «москалька» називаєте.

- Та воно молоде якесь, скільки літ?

- Чотири роки молодшою від мене.

- І що тебе вона хоче може?

- А я що виглядаю на такого, що мене не хочуть може?

- Підходить ніби до тебе. То як тепер: вона є твоя дівка, чи хто?

- Моя суджена і єдинна.

- Люська, ти віділа?

- Віділа ще скоріше, навіть сказала що буде, коли ти увидиш.

- Та що вже буде? Вже тепер як він зробить, так йому буде, - батько розвів руками і зняв окуляри.

- Як вам тату? – В'ячек дивився на тьотю Люсю і посміхався.

- Але вона не чисто таки москалька, якась помішана з другими людьми.

- А я вам хіба не казав такого, а ви своє заладили.

- А чого коли не привезеш, щоб тут я увидів вже її живу, яка вона?

- Як привезе, як вона в Америці Міську? – Промовила тьотя Люся.

- А ти лист спалила той що був прийшов, не могла якось почекаати щоб розвідати як люди вміють, якось рознюхати як та собака мисливська, а вона шусь в пічку зразу.

- Міську, як би я так зробила, ти б не видів фотографії, та вона в тому листі була вислала тоді.

- А гій вас всіх, розбереш тут з вами.

- Все добре тату. – В'ячеслав взяв світлину щоб заховати.

Коли вже батько взяв кашкета щоб іти на двір, він повернувся з-за дверей і запитав:

- А як звати ту дохторку твою?

- Маруся. – Відповів В'ячеслав батькові.

- Е, то ще. Як так - то ще може бути. А то зараз так вже звуть, що ніякий маляр не може сказати і запам'ятати того називська.

- Я думаю Міську, якщо так родичі назвали доньку, як була мама його, - сказала тьотя Люся, - тоді виходить що вона його доля.

- Лиш в мене не було долі: жінка вмерла, а ще син, якого вродила, піде в світі геть.

- Тату, маєте тьотю Люсю, добру людину, і вже не грішіть так.

- Для тебе добра: листи ховає, дівку твою хвалить.

- А ви хіба ще далі проти неї?

- Так зачекай: а хто батьки в неї? Як мама пишиться з дому? Має діда, бабу десь?

- Навіть не знаю... Якось ніколи не говорили про таке.

- А може з дитдому її мама? Як ти зібрався женитись, а не знаєш в яку родину йдеш?

- Тато з Нальчика, його сестра там живе, а їхній батько був ніби українець, так сказав був Володька мені. А мами прізвище, Машка сказала була так мимоходом, але я забув вже. Працює лікаркою, звати Наталя Романівна.

- Москальське також?

- Наше, навіть досить таких пірзвищ є всюди, але я забув.

- Жениться він, не знає що за люди, звідки взялись на світі. Ти її возив до наших, а тебе чому вона не повезла до своїх?

- Якось після армії не був я з нею, а в армії часу не мав, щоби по гостях ходити.
- Та буде добре Міську, - махнула рукою Люся. – Мама лікарка, що ще тобі треба знати? А щось когось з нас «скрутить» і вже своя лікарка буде в родині: добре виходить тепер.
- Дайте мені спокою на старість, з вашими дівками, дохторами, і листами, - махнув рукою, Лемур.

В'ячеслав, все приготував в дорогу, їхати в Івано-Франківськ. Купив подарунок, набір в якому крешталевий графін і шість стаканів, такої ж вирізаної роботи. Тьотя Люся йому погладила сорочку і штани, а по сорочці хлопець сказав що візьме зимову куртку

В'ячеслав вираховував години, і так щоб не зранку бути там, а після обіду, коли будуть сідати до столу. Також спочатку він думав взяти з собою Андрія, але потому змінив свою думку. Справа в тому що можливо Альбінові йому запропонують залишитись в них на неділю, щоб хоча хвилинку поспілкуватись з Машкою і почути її голос.

Вечером ще було доволі часу і хлопець накрутив собі будильник, вклався щоб поспати трохи перед дорогою і не ходити на весіллі не виспаним. Але лиш він задрімав, тут же заснув. В'ячеславу приснився сон, немов він лежить на білі постелі, прокидається, а поруч нього хтось знаходиться. Через корокий час він повертає особу яка поруч нього і нею виявляється Машка. В дівчини гарне розпущене волосся, він її хоче обняти і тут же прокидається реально від сну.

Хлопець відкрив очі, глянув на стелю і зрозумів що він в Мукачево в своїй кімнаті над гаражем, а Машка далеко в Нью-Йорку. Цікаво коли в сні ти немов спиш, і пробудився, хоча ще спиш далі, а вже тепер точно пробудився – думає хлопець. Але через корокий час він знову заснув і вже розбудив його зелений будильник «Янтарь», який задзеленькотів на цілу кімнату.

Вийшовши в дорогу, В'ячеслав пригадав собі сон і став думати. Його наповнили такі ніжні почуття до любимої дівчини, що він не знав що таке з ним робиться, в даний час. Перед його очима немов пропливали образи пережитого скоріше, зустрічі на тротуарі, її одяг, а особливо той страстний погляд вгору, коли вона розмовляла з Костиком і присіла поруч.

Як добре що вона справді не вийшла заміж – думає хлопець – не зміг я б привикнути до іншої, пробував до Лілі, не виходило нічого в мене. Нехай вона мене обманує в чомусь в житті, адже Машка не може без того напевно, але все ж таки їй дозволено, тому що вона любима моя єдинна на світі. Що ж воно таке робиться з людиною що живе собі до одного дня, думає, планує, а тут побачить когось і все повертається в іншу сторону, туди де не планувалось, не думалось ще вчора.

Цікаво як людина народжується і вже в неї є якийсь свій характер, звичано що можна його трохи направити в іншу сторону, адже для цього страюються батьки, а потому вчителі в школі, викладачі і так далі, хоча характер мабуть залишається в людини напевно на все життя. Машка написала що любить воду, плавати любить і такою була з дитинства, напевно все життя буде любити воду...

В таких роздумах, В'ячеслав приїхав в Івано-Франківськ. Він зупинився біля телефонної будки і набрав до Альбінових телефон. Відізався Володька, він сказав що також збирається на весілля і щоб В'ячек приїхав до них і разом поїдуть в ресторан.

Коли вже гість прийшов до Альбінових, привітався з Наталею Романівною, вона сказала щоб після весілля він не поїхав геть, а в них переночував, тому що в неї є важлива розмова з ним. Хлопець саме так планував ще вдома і тому зразу погодився.

Весільна гостина, відбувалась в одному з ресторанів міста, який називався «Карпати», і був навпроти Медичного інституту, в якому навчався Володька.

В'ячеслав привітав Оленку, також Діму, познайомився з його батьками, так як батьків нареченої хлопець вже знав скоріше. Він побачив що батьки жениха, виглядали якісь бідові люди, були зроблені і прості в спілкуванні. Вони були задоволені що син буде мешкати в обласному центрі, так як в них ще було два сина і вони були старшими, але не хотіли женитись, а просто так ходили. В'ячеслав зрозумів що брати Діми, любили випити; по них було видно. Гість з Мукачево не випустив нагоди, щоб похвалити сватів Конашуків, особливо маму дівчини, яка смачно уміла готувати на кухні. Розповів як Оленка його просила на печену качку, яка мама Оленки гостила його, коли він ще був солдатом.

На весілля також були дівчата які дружили з Оленкою і Машкою, була Тяня, Діна, і ще такі, що не жили на вулиці Лютчиків, тому В'ячек їх не знав. Дівчата знали про нього, тому що були свідками того, що розповідала їм Машка в школі, коли хвалилась і перебільшувала що відбувається у відносинах в неї з хлопцем з Мукачево.

Одна з дівчат, побачила автомобіль на якому приїхав гість і стала говорити, що напевно вже Альбінова прислала йому скільки доларів, що він купив собі Хонду, на що В'ячек не дуже здивувався і похитав головою, подумавши що можливо Машка далі якусь подругу обманула і похвалилась в листі, чи по телефону. Він не хотів щоб не неї падала тінь недовіри: так нехай буде що вона купила, яка мені різниця? – Подумав хлопець.

Ракових не було на весіллі, тому В'ячеслав вирішив щоб завтра, піти до них хоча на десять хвилин, провідати їх вже цього разу обов'язково.

- Знаєш дружище, - почав Володька до В'ячеслава, - дивлюсь Ленка така красива у весільному, треба було мені на ній женитись. Близько б жили разом, а я чомусь з тією наукою вже став як ті Полянські, ще так походжу і вже прийдеться читати книжку, як говорив Слава Демчук.

- В мене такий Андрій є також: ходить, ходить, має ніби подругу, але щось не видно щоб зустрічався часто з нею. Казав мені давно, ще коли я був тут в госпіталі, такий Роман з Ківерців, що в нього якийсь родак що вже сороківка, а він придивляється і шукає і ніяк не знайде.

- Напевно вже окуляри треба; в таких роках може вже і не добачати добре, - пожартував Володька.

- Комусь сміх, а комусь проблема...

- А скільки років тому Андрієві вже?

- З шістдесят сьомого, виходить: двадцять сьомий пішов.

- Такий як Санька Маковський.

- Той що в Америці там?

- Ні, там Ваня, той з шістдесят п'ятого мені здається, а це брат в нього є молодший.

- Той самий, що дівчина в нього ровесниця Машки?

- Він самий. Його дівчину звати Іванка; львівська тьолка. Тебе треба з ними познайомити ближче. А той Іван, він вже женився там в Америці десь минулого року, так нам Неля Іванівна призналась. Правда взяв з дитиною якусь молодичку, а може вдовичку; навіть не знаю...

- Вже коли поїду, там з тим що в Америці познайомлюсь напевно. – Відказав В'ячеслав, який вже думками був за океаном, а тут його мало хто став цікавити.

Після повернення з весілля, хлопці пішли спати, так як повернулись досить пізно. А ранком спали довго. Але коли вже нарешті проснулись, Наташа пішла зготувити сніданок, хоча вже був майже обід.

Хлопці встали, помились і пройшли на кухню.

- Я хотіла щось обговорити з тобою В'ячеславчик, - промовила Наталя Романівна, під час, коли хлопці снідали.

- А що саме? – Запитав майбутній зять.

- Ось ви двоє були вчора на весіллі. Як тобі особисто: тобі б хотілось таке весілля мати, як в людей, щоб гарно було, урочисто, скажи правду?

- Якщо правду, - хлопець запив чаєм, - мені може б хотілось, але так як в мене в житті все якось іде по-іншому як в людей заведено, тоді я не дуже переживаю якщо буде щось зовсім не так. Якщо Машка так вирішила, я згідний без зайвих церемоній. Одним словом як їй підходить, так само мені добре. Мені не привикати до чогось такого інакшого як в когось.

- Ви вчора пішли, а я думала собі і надумала таки: перед тим коли вже ти зможеш їхати, ми зробимо таку гостину також. Звичайно не весілля, тому що не буде з нами нареченої, але навіть тут в нас в квартирі, покличемо близьких нам людей, і щоб ти привіз своїх з Мукачево. Нам ж потрібно знатись з батьком твоїм, його дружиною, також щоб вони нас знали, щоб було як повинно бути. Хотіла Мая приїхати з Нальчика, а я скажу щоб на такий час приїхала до нас, буде нагода в неї побути тут.

- А тьотя Мая на піаніно грає, мені Машка сказала так. – Підказав В'ячеслав, тим самим дав натяк, що знає про родину вже щось більше.

- Жаль що в нас немає піаніно, ані роялі, - зітхнула Романівна.

- Діда привезеш з бабою, - добавив Володька.

- Не думаю що вони будуть так далеко їхати. Їм головне щоб так все було, як вони думали.

- А що вони думали? – Поцікавився Володька.

- Щоб Маруся мене не забула в Нью-Йорку. – Відказав В'ячеслав і глянув нишком на маму Альбінових.

- А ще мені розмір твій потрібно для обручки, - промовивла мама.

- Мого пальця розмір? Навіть не знаю як поміряти, - розгубився хлопець.

- Я передам обручки тобою, а там Марійка тобі населить, а ти їй, як повинно бути. В нас хоча не так як заведено по традиції, але хоча трошки зробимо подібно до того. Ми ніткою поміряємо твій розмір і Марійка мені скаже свій, тоді будемо знати, щоб я замовила обручки.

- Скажете скільки коштують, я заплачу.

- В подарунок буде вам від мами.

- Тоді Машка буде кожного разу пригадувати маму, - обрежно натякнув майбутній зять.

- Хіба що втекла від неї за океан, - ображеною посмішкою, посміхнулася Наталя Романівна.

- Мамо, а Маковський вже женився там в Америці, правда? – Запитав Володька.

- Іван женився, а Сашка ще не одружений до тепер. Вже ходять також роками з тією Анкою.

- Іванка, - пояснив Володька В'ячеславу, - вона же Анка.

- Ми з Машкою також знаємось від вісімдесят дев'ятого, а якщо конкретно: від тринадцятого вересня.

- В'ячеслав, - посміхнулася Романівна, - я хотіла тебе щось, але може не буду.

- Та ні питайте, коли вже захотілось щось вам знати, - хлопець засоромився і став дивитись в тарілку.

- А ти так з усіма постійно про Марійку згадуєш, коли спілкуєшся з кимось? Я вже кілька разів почула, що ти про щоб не говорив, все і усіх, порінюєш з нею.

- Я думаю... Навіть не звертав увагу. Але ви праві: я постійно про неї згадую і вже привик напевно що навіть сам не помічаю того.

Нараз пролунав телефонний виклик, Наталя Романівна зразу кинулась в коридор, а Володька жартуючи сказав:

- Як люди кажуть: згадай і зразу з'явиться.

- Машка може?

- Я думаю. Зараз почувш: Ой донечко, як ти там? Не скучаш? Я тебе люблю. Я тебе... – Володька зупинився, тому що справді так як він сказав, з коридору почався доноситись голос мами і вона промовляла: а не важко тобі, відпочиваєш доволі, вважай на себе донечко.

- Ось так виходить, - Володька посміхнувся, - тепер яка вже донечка, а коли разом тоді як кішка з собакою двоє.

Через дві хвилини, мама покликала В'ячеслава, щоб той поспілкувався з дівчиною, хлопець зхопився з табуретки і підійшов швидко щоб взяти трубку.

- Алло Машка.

- Привіт Лемурчик. Як повеселився вчора?

- Без тебе не весело так дуже. Але радий що тут в тебе зараз, також побачив знайомих на весіллі.

- Я розмовляла з Ленкою, вислала посилку і там подарунок для неї. А ти як поживаєш?

- Я чекаю з дня на день. Знаєш, в армії яось не чекав на дембель, а тепер чекаю.

- Ще трошки і будемо знати результат. Але ти все одно будеш їхати сюди, так що готовся до того.

- Я завжди готовий. Машину продам, жаль що тебе не покатав нею.

- Листи отримуєш від мене?

- Так. Все в порядку, а мені сон був про тебе на вчора.

- Опишеш в листі.

- Він не довгий.

- Все одно напишеш, тому що я собі перечитаю кілька разів.

- Я так зроблю коли приїду: зразу напишу.

В'ячеслав зразу зрозумів чому Машка не говорить відверті фрази при розмові, а описує в листах, це для того щоб можна було перечитати собі коли захочеться і жодного разу не можна відмовитись своїх слів опісля. Досить оригінально і розумно, якщо глянути в преспективу на майбутнє, для сімейних відносин.

Двоє довго не розмовляли, хлопець розумів що дівчина використовує старинний метод, тобто, в письмовій формі, тому побажавши всього найкращого, двоє попрощались. В'ячеслав був задоволений, що ще один раз, почув голос любимої.

Після обіду, В'ячеслав пішов до Ракових. Він привітався з Вірою Дмитрівною і також був вдома Володимир Михайлович. Почались розмови спочатку про армію, про перебіги які пройшли в армії і також в школі.

Ракові були задоволені, що бувший солдат, навідав їх, почали з нагоди того що Оленка вийшла заміж також за бувшого солдата, (який служив в тій частині де скоріше В'ячек), стали підраховувати скільки вже хлопці залишились тут в Івано-Франківську, саме через дівчат які їм подобались. Володимир Михайлович, нарахував чотирнадцять, але він сподівався що не пам'ятає усіх і їх напевно було більше двадцяти, за роки його служби.

Звичайно хто служив десь на півночі, де не те що дівчат мало, а людей немає навіть пожилого віку, там не залишались хлопці після служби, але на Прикарпатті, зовсім інше: тут місце гарне і дівчата просто чудові, хоча також не усі родом походили з місцевих, на явному прикладі, Машка Альбінова.

В'ячеслав, в розмові признався що буде їхати в Штати, тому що дівчина не хоче повертатись, він подумав що люди такого віку, почнуть критикувати поступок бувшої учениці, яку навчала Віра Дмитрівна, (на подобу сусідки Октябрини), але вони навпаки стали якось з порозумінням відноситись до такого явища, мовляв: буває і таке також в закоханих.

- Ми раді за тебе, - призналась Дмитрівна, - навіть наш покійний Костік так хотів щоб ви були разом.

- Я знаю... В мене зберігається як реліквія той аркуш з альбому, на якому Костік намалював нас двох і підписав наші імена. Машка також знає про той малюнок, я описав їй в листі, і я заберу його з собою.

- Знаєш В'ячек, інколи так буває, що якась біда, людей направляє на правильний шлях. Чомусь людина, коли все добре, здається їй що так повинно бути, а ось коли щось трапляється, тоді вже починає думати по-іншому. Наша дочка, Надія, вона вела такий образ життя, як говориться – безпутний. Але коли Костік помер, вона направила. Помиралась з батьком покійного Костіка, вже розписались і тепер наша Надійка чекає на дитинку. Десь на серпень місяць, сподіваємось. Я ж кажу до неї: якщо б ти була так вважала на себе, може був би твій перший хлопчик здоровим, хоча в того Антона, це вже зять наш, в них там по роду так іде, що на серце хворіють.

- А мені Володька Альбінов сказав, що в Америці, зробили б операцію і Костік не помер був. Я не знаю чи воно правда, але він вчиться в медичному і я не посмів йому перечити, тому що не розбираюсь в медицині. Ще про фарбу якусь міг би я поспорити, а про кардіологію не можу.

- Володька правду сказав. Те саме нам один доцент говорив. Там, в такому місті Клівленд, є якийсь кардіологічний центр, туди навіть з інших країн президентів привозять для операцій на серце, але це ж сотні тисяч долларів, це не для таких простих людей як ми тут.

- Яка все ж таки неправда на світі: якийсь чоловік може вісімдесят років робить операцію, тому що має гроші, а дитина помирає, тому що не мають рідні грошей, - невдоволено висказався В'ячеслав.

- Що зробимо, таке життя на землі... – Розвела руками Віра Дмитрівна.

- Вера, ти про тот случай в Києве скажи. – Обізвався Володимир Михайлович.

- Був випадок, - почала розповідати Дмитрівна, - що одного такого начальника син захворів. Також була йому потрібна термінова операція. Тут в місті один такий добрий хирург, погодився зробити і ніби запевняв що все буде добре. Але батько мав знайомих в Києві і там йому піднайшли в якійсь лікарні чи в інституті таком дослідницькому і сказали що можуть зробити. Сам розумієш що там лікарі які, науковці, скільки операцій роблять, досвід який.

Поїхав він туди, почали робити операцію і трапилось таке, чого від коли лікарня, напевно такого не було там. Раптово пропадає електрика, усі апарати без струму вимикаються і хлопець помирає на столі, так само як наш Костік помер.

- Но вот что главное, - став доповнювати майор, - там генератор есть большой на такие случаи, все объекты такие, снабжены генераторами как правило.

- А генератор не запустился тоді?

- Понимаешь, никогда такого не было, чтоб пропал ток в сети, и попросту с бака вкрали бензин, ну как обычно в нас бывает. Не то чтоб перед этим случаем, давно украли уже. Просто так стояло все, пока не случилось несчастье такое. Потом как бы стал разбираться, только что с того?

- Виходить так мало бути, - промовила Дмитрівна, - а коли самим Богом так призначано, тоді так трапиться, чого ніколи не було до того.

7

Коли вже В'ячеслав повернувся назад до Альбінових, він почав збиратись додому. В той час прийшов Валентин Ярославич. Він вже добре знав гостя з Мукачево, привітався, запитав які справи біля хлопця.

Наталя Романівна, дала на дорогу майбутньому зятеві печених пальчиків, а В'ячек пригадав собі як колись йому виносила Машка з дому, щоб він собі посмакував у військвій частині вечером пред сном, і щоб йому були солодкими сні.

- Так що ми домовились з тобою, що наступним разом, привезеш своїх сюди? – Запитала Наташа.

- Я скажу їм, але за них не можу обіцяти. Це я просто сів і поїхав, а тато як почне зараз про роботу, там не закінчив, там ще щось, не так просто. Але я перекажу ваші слова і думаю що вони щось з того будуть робити, якийсь висновок.

- Я тобі ще один телефончик запишу, - Наталя Романівна пішла на кухню.

- А ви про що? – Поцікавився Тин Славич, який прийшов з балкону в зал.

- Мама хоче щоб мої приїхали, - відказав В'ячеслав, він подумав що Наташа пішла на кухню і не почула, але вона встигнула повернутись, так як хотіла на всякий випадок дати йому номер телефону в лікарню, туди де працювала і він вже в неї був записаним скоріше.

- Похвально якщо так, дуже приємно почути, що від тепер, так вже захотілось тобі звати маму, любимої дівчини.

Хлопець розгубився, він побачив як Тин Славич глянув на вхідні двері в зал і зрозумів що та про кого він сказав – все почула.

- Валя, пішов на балкон, горобців своїх нагодуй, - наказом промовила Наташа, а сама так засоромилась як юна дівчина. Вона взяла себе в руки і коли Славич справді вийшов з залу, Романівна оглянулась чи Володька не повернувся з надвору, де чекав щоб відпровадити гостя. - Послухай Вячеслав, - потираючи щоки, звернулась Наташа. – Ти не ображаєшся на мене що тоді в лікарні, тоді перший раз коли ми побачились, я немов принизила твоє достоїнство в свої очах?

- Ні, я вже навіть забув про що ми там, хоча те що сам був сказав пригадую, і також лишнього вам був наговорив.

- Тебе зрозуміти було можна, але все одно, пробач мене як щось не так було.

- Все нормально, ви маєте право на все; ви ж мама.

- Спасибі тобі. Тут мій номер якщо не буде Володьки вдома часом. На тижні я до п'ятої там знаходжусь, мене покличуть дівчата, там вже знають про наші справи. А на вихідні - хтось вдома буває.

- Дуже дякую. Вже Ленка заміжня і не буду до неї так як скоріше, хіба якщо вже необхідність крайня.

- Будь уважний на дорозі, не спіши.

- Буду уважний, пообіцяв хлопець і поглянув в очі тещі.

Наталя Романівна, обняла В'ячеслава, хлопець відчув якусь особливу близькість. Він не сподівався такого, не думав що його слова так подіють на неї. Бувало що вдома його обнімала тьотя Люся, хоча частіше, жартуючи він обнімав її, але відчуття було зовсім інше, як від прощання з новою мамою, яка була близькою навіть тим, що народла йому таку принадну доню.

Дорогою він далі думав про Альбінових до того часу, поки не підібрав якусь жінку середніх літ, яка стояла на виїзді з міста Калуш, в напрямок Долини. В'ячеславу в такий день, хотілось щось зробити комусь приємне і добре, тому він зупинився і взяв людину щоб підвести.

- А ти так само в Долину їдеш? – Запитала жінка, зрозумівши що хлопець їй годиться в сини.

- Я дальше трошки, я в Мукачево їду.

- То таки добре «дальше», а не «трошки».

- Не перший раз і вже привик ніби до такої відстані.

- Не боїшся так сам такою машиною гарною їхати? Такий час зараз небезпечний.

- Стараюсь вдень, а так буває різне; я з вами згідний.

- А то певно що твоя дівка, - жінка вказала рукою на маленьку світлину, яка стояла в машині.

- А як вона собою? Хоча зараз тут гляньте, більша фотографія, - хлопець витягнув з пормане ту саму де Машка у вигляді лікарки в білому халаті.

- Ой люди добрі, як тут видно файно.

- Що скажете? Вартує задля такої, свій вік юнацький в супруже життя закувати до смерті?

- Ти не жартуй про таку справу. Ви двоє гарні і вартує, якщо хочеш знати. Але знай, що з такими речами не граються хлопче.

- Я також так думаю, і буду женитись скоро.

- А як звати вас двох?

- Мене В'ячеслав і її Маруся.

- Ой як фано, так само як мене, - зраділа жінка.

- Мою маму так звали, і мені суджено напевно так само мати Марусю.

- Я так хотіла щоб був президентом Чорновіл, що звався так само як ти, а вони тоді вибрали того комуніста бувшого.

- Вже три роки від тоді напевно. – Став пригадувати хлопець, коло ж воно було.

- А ти кого хотів?

- Я навіть не помітив тих виборів, правда вже був прийшов з армії, але не до виборів було.

- А Марусю вже знав свою?

- Знав. Віж тринадцятого вересня, вісімдесят дев'ятого року знаю її.

- Тоді зрозуміло з тобою; які там вибори, - жінка махнула рукою.

- Але вона далеко живе зараз, я поїду до неї...

- Там в Мукачево вона?

- Ні, це я в Мукачево живу.

- А вона десь тут?

- Жила тут, а тепер в Америці.

- Ой люди добрі: що будеш до неї хати?

- А хіба не вартує?

- Ой щастя в хлопця, - жінка стала загинати товтенькі пальчики, - машина загранична, дівчинка як принцеса, живе в Америці, і ще звати Маруся. Що ще людині треба на світі, скажи?

- Здоров'я напевно гарного.

- Та лікарку маєш, - вказала жінка на світлину, яку водій поклав на панелі, - воно здоров'я таке зробить, що кінь задихається збоку десь коло тебе.

- Я не проти такого побажання, - посміхнувся хлопець з Мукачево.

Коли вже він зупинився в Долині, жінка витягнула гаманець поглянула в нього і на прощання сказала:

- Щасливої тобі дороги. Але знаєш що: гроші не дам ніякі тобі за дорогу, маєш скільки всього файного, що вже досить з тебе!

- Дякую вам пані Маруся, - посміхнувся щасливою посмішкою, справді щасливий водій, - грошей ніяких не треба!

Одного дня, В'ячеслав зупинився в центрі Мукачево, щоб купити олію для свого автомобіля. Його хтось покликав з тротуару, а коли хлопець оглянувся, він побачив Сергія.

- Здоров Лемур!

- О, здоров Серьога!

- Давно виділись, як ти там?

- Нічого. Треба мастило змінити, повернувся недавно з Івано-Франківська.

- А що там мала твоя, дається чути?

- Само собою. Був в них вдома, вже тещу навіть «мамою» назвав.

- Та вона тоді з тобою так поступила не зовсім як мама, чи просто нормальна теща поступає.

- Тоді інакше було. Тепер вона побачила що з того вийшло, що їй хотілось.

- Але її змінила обстановка, а не материнські почуття до тебе.

- Я не пам'ятаю поганого, все одно мені не жити з нею.

- Дивись сам як знаєш. Хоча таку малу має, що я також на її місці, щось повимахувався б перед кимось.
- Казав мені Володька, якщо б мама не була такою, тоді хто знає куди б вони вже пустились були.
- Якою «такою»? - З горідстю перепитав Сергій.
- Строгою, дисциплінованою, вимогливою, щось в тому роді.
- Типу мого старого; вони б двоє напенво погодились, як в хаті руководити.
- А як там Веня, не злий на мене що я лишив вас? – Змінив тему В'ячек.
- Ніби нормально. А як ми тоді з ромунами? Дали їм добре.
- А Веня знає що ти мав «пушку»?
- Тепер вже знає.
- Що казав?
- Говорить: ти паршивцю, мені ще не хватало, щоб кому черепа продіравав.
- Добре що обійшлось.
- Поїдеш своїй малі розкажеш. Нехай знає як я спасав її любимчика-Лемурчика, - Сергій зареготав.
- Коли вже хлопці розходилсь до своїх автівок, нараз знову хтось покликав В'ячеслава. Хлопець оглянувся і побачив Ваську Пірата.
- О, здоров, а де попугай? – Пожартував В'ячек.
- А, хотів сказати: що за пірат без попугая? Але зима для таких птахів зараз.
- Як ти Вася? – В'ячеслав подав руку щоб поздороватись.
- Нічого, дякую тобі.
- За що дякуєш?
- За то що ти мужик. Вже Ліля старих поклала на місце і зі мною як було перед тим.
- Я так догадуюсь, що вона не була проти, а старі щось мутили?
- Так само мені сказала вона. Але вже будемо женитись, як закінчить науку свою. Так що приходи, а краще машиною повезеш мене до молоді.
- Тобі Мерседес треба якийсь, а не мій «помідор», щоб солідно було.
- Точно: треба типа просити Сидорчука старого, в нього тачка типа для такого.
- Ще закачає в моїй машині твою Лільку, а так у великій, так як має бути: гонорово до шлюбу.
- Я поважаю тебе Лемур, а твій Андрій вже не то; якийсь слизький тип виглядає.
- Добре Вася. Я купив міняти в моторі також таке слизьке, але через тебе, Серьогу, не зроблю нічого нині. День короткий зараз, і під вечір холодно буде.
- Дякую ще раз. Якщо б ти був не вступився сам в сторону, старі б їй спокою не дали були. Ти, типа розрулив ситуацію. Я не забуду Лемуре, вже пацанам розказав про тебе.
- Женіться на многая літа!
- Я розказував Лілі про того хлопця що помер. Пам'ятаєш як ти мені на ріці тоді про нього?
- Що сказала Лілька на таку історію?
- Сльозами залилась.
- Таке саме було зі мною... Ви лиш почули переказ, а я собисто бачив і пережив...

Пройшло три місяці. В останній тиждень травня, одного дня приїхало два молодих хлопці на мотоциклу до Лемурів. Один з них забіг на подвір'я і пішов у відчинений гараж. Саме там був В'ячек і Андрій, вони міняли колеса в батьковому автомобілі.

- Здоров, - привітався хлопець.
- Здоров, здоров, - відповів Андрій, - що хотів малий?
- Я не до тебе, я до нього. - Хлопець вказав на В'ячеслава.
- Говори, ти вже коло нього, - продовжував Андрій.
- Андруху, закрій «хліборізку» свою. – В'ячеслав звернувся до хлопця, відходячи в сторону, - що ти хотів в мене?
- Старий Артемович просив передати: як можеш через дві години до телефону, а як не можеш, тоді завтра в перші годині, тоже до старого в хату.

- Вже біжу. Але стій! – В'ячек підбіг до відра з черешнями, вхопив шлем з руки хлопця і накидав йому черешень в нього.

- О, такі великі, - здивувався юнак.

- Їж, щоб сам був великий.

В'ячеслав швидко помив руки, сказав Андрієві, щоб той сам вже порався з колесами і швидко поїхав до Артемовича. Приїхавши під хату, він побачив господаря на подвір'ї. Двоє поздоровались і сіли під хату, а телефон стояв на підвіконнику; вікно ж було відчинено.

Приблизно через сорок хвилин, пролунав дзвінок старого телефону. Артемович кивнув головою щоб хлопець взяв трубку. В'ячек навіть не заходив в хату, а просто знадвору досягнув трубку і віддзв'язався:

- Так, алло, я слухаю!

- Лемурчик, ти вже там, як гарно.

- Я приїхав скоро, вже чекаю навіть довго тут.

- Але тобі щастить, яка новина радісна.

- Що може виграв ту «картку» якусь?

- Так, виграв! Збирайся до мене.

- Машка, та це ж класно, це справді щастить мені.

- Уявляєш: ти будеш на кращих правах в Штатах як я.

- Мені все одно мої права, мені що з тобою.

- Тепер слухай уважно: я написала тобі вже листа. Там все описано, якщо ти отримаєш, повідом моїх, а вони мені скажуть щоб я знала що все в порядку.

- Я так зроблю Машка. Все зроблю що треба буде.

- Поїдеш зуби собі зробити. – Дівчина промовила наказом.

- Які зуби?

- Я вже сказала Володькові, він поведе тебе до знайомого лікаря щоб переглянув твої зуби і полікував. Тут потрібно щоб на пеший період, ти мав здорові зуби, тому що дуже дорого лікувати їх.

- В мене нормальні.

- Лікар погляне і сам скаже, а ти так зробиш як він скаже.

- Мене боліти буде. Тобі не жаль свого Лемурчика?

- Ти збираєшся в сімейне життя - тоді приквикай. Мене також буде боліти, коли прийдеться мені народити, але я не відмовляюсь виходити за тебе. Так що будеш сидіти в кріслі зубного і думати про мене, про те що мене ще щось набагато гірше чекає як твої зуби.

- Але вмієш ти говорити, не дарма всього так добиваєшся, чого лишень захочеш.

- Все роби що я тобі напишу.

- Змушений вже робити.

- Тоді прощаємось.

- А твої знають що я виграв?

- Знають. Ленка також знає.

- Дякую що повідомила мене.

- Все, цілую Лемурчика, який боїться стоматолога, - дівчина розсміялась веселим сміхом.

- Давай Машка, цілую також.

Після перемовин, хлопець сказав Артемовичу:

- Скільки я вам маю заплатити?

- Не треба мені платити.

- Може щось допомогти вам зробити на подвір'ї?

- Мій товариш в Ужгороді слабкий дуже, вже буде відходити. Якщо він помре, ти зможеш мене відвезти на похорон?

- В любий час.

- Тоді добре. Як вже до того прийде, я тобі скажу.

- Дуже дякую вам. Я поїду коли скажете і на скільки часу вам буде треба. – Пообіцяв В'ячеслав старому.

Виїхавши в сторону дому, хлопець думав: а Машка так до мене наказом щоб зуби зробив, видно що Альбінова, напевно в маму вже тепер нашу, пішла з тим. В'ячеслав глянув в центральне люстерко на свої зуби, посміхнувся сам до себе, йому навіть подобалось, що його Машка, саме такою.

Через два тижні, прийшов лист, на якого вже очікував В'ячеслав. В листі вже не було жодних світлин і по змісту, він був схожим скоріше на інструкцію, чим на любовне письмо. Такт був наступним:

«Привіт з Брукліна. Хочу тобі написати, любий Лемурчик, що в нас все іде по плану. Постарайся щоб все виконати, що я тобі пропоную і про що буду просити.

Перш всього, хочу тобі написати щоб любе питання щодо поїздки в Штати, ти не вирішував слухаючи поради когось, тому що люди там мало що знають як і що потрібно. Коли в тебе буде можливість, реалізуй контакт по телефону з Володькою, щоб ви домовились, коли тобі поїхати туди до нього на певний час, щоб ти полікував зуби, які необхідно. Жити будеш в нас; мама вже знає про це. До речі вона вже сказала що тепер вже і твоя мама також, така була задовлена, що я не впізнаю рідну мамашу.

Коли будеш їхати, візьмеш з собою мої речі, які я хочу тут мати: іграшки, і те що мама тобі покладе, (мама знає які речі), також не забудь бінокль мого батька, той самий що я розглядала в нього тебе.

Одягу свого не бери з собою, тут одягу доволі і не вартує возитись з ним. Також не купляй мені жодних подарунків, тому що тут всього доволі. Головне щоб не забув негатив, на який ти знімав фотоапаратом.

Володька з тобою поїде в Київ до того самого студента, що нам продав був виклики в Штати, він знає як швидко все зробити що необхідно для того, щоб я вже могла купляти тобі квиток.

Якщо вклатетесь з візою до зими, тоді я зможу взяти тобі квиток з Івано-Франківська в Нью-Йорк. Є такий рейс компанії «Авіалінії України», який вилітає з Києва, дорогою приземляється в Івано-Франківську і там ще підбирає пасажирів. Я хочу щоб ти саме від мене з квартири, виїхав в Штати.

Мама тобі все дослівно пояснить, як все буде відбуватись, повір мені що так буде найзручніше, для тебе особисто. Якщо будуть якісь зміни, тоді вже побачимо по ходу самого процесу.

В даний час, тобі потрібно почекати, поки прийде великий конверт, там будуть документи і номер твого виграшу. Але зуби можеш починати вже лікувати, щоб часу мав доволі.

В аеропорту Нью-Йорка, я тебе зустріну, головне щоб ти вилетів звідти, а тут все простіше.

Якщо в тебе є якісь пропозиції чи запитання, пришли мені, а коли терміново що потрібно, тоді передай по телефону моїм, я так як і скоріше, з ним маю коротенький контакт, кожної неділі.

Цілую тебе і кохаю, а ще чекаю з нетерпінням. Також хочу щоб ти знав, що час нашої зустрічі вже залежить від того, як швидко ти будеш робити документи щоб отримати візу. Надіюсь що ти не хочеш чекати також, і тобі хочеться так як мені, щоб бути нам разом і ми тут, немов гніздечко, звили свою особисту Лемурію, в якій буду я з тобою і наші маленькі Лемурчики. Хай щастить тобі. Твоя міс Мері».

Ось тобі «міс Мері» – прошептав хлопець, який відчув що тепер настав час до серйозних подій навколо нього. - Що ж тепер прийдеться таки їхати, все залишати і перебиратись в саму Америку, а все через неї, черз ту Альбінову малу. Ось тобі дев'ятикласниця з бантиками, ось тобі коліна в колготках. Але як щось не так, тоді повернемося, головне що теща вже не проти, я там якось буде.

Через два дні, прийшов лист з документами у великому конверті, В'ячеслав зрозумів що його потрібно брати і збиратись в Івано-Франківськ. Там з Володькою все обговорити що і як продовжувати далі рухатись в такому напрямку. Хлопець зрозумів що в нього почався новий період в житті, що від тепер, він вже думками десь далше від дому і ця відстань буде кожного дня, поволі збільшуватись.

Коли наступного дня, В'ячеслав зустрів Сергія і признався тому що йому прийшли папери з американського Департаменту еміграції і натуралізації, той порадив щоб звернутись до Вені, який знав якогось чоловіка, що допомагав людям робити документи на виїзд в Штати. В'ячеслав сказав що подумає, хоча він не хотів: нехай краще Альбінові будуть тут задітими там в Івано-Франківську, чи навіть Демчук, або якийсь в Кисві, і коли щось не так піде як повинно бути, тоді якось разом будуть вправляти становище, а коли він сам почне з якимось людьми, тоді вся відповідальність буде на ньому.

Те що колись Машка помітила в хлопцеві, а саме те що він не впевнений коли потрібно приймати радикальні рішення, воно було правда; В'ячеслав таким був. Тому саме така риса його характеру наштовхнула його на обережність і він вирішив сам не братись за таку важливу справу, а навіть Тин Славич може щось порадить, по крайній мірі знає кого хто може порадити в такому, щоб все зробити правильно і без права на помилку.

Навіть те що він таки виграв так звану «зелену картку», говорило про те, що Машка там завонила все правильно, якщо не вона а Борис Станіславович це зробив, все одно вона довірила таку справу не кому будь, а професіоналу, і тому все в них до тепер, іде по плану.

Того вечора, в Лемури в почалась розмова про те, що скоро повинно було відбутись з В'ячеславом. Хлопець признався батькові і тьоті Люсі, про своє положення.

- Тату, я скоро поїду від вас в Америку жити.

- А коли поїдеш?

- Може ще до зими навіть.

- От пішло мені: той їде від мене, а той твій, - звернувся до дружини Місько – не женеться. Вже скоро тридцятка буде, а він ходить, як той бузюк в охабі.

- Я хочу сказати що ми усі повинні поїхати в Івано-Франківськ, там мама просила мене щоб вас привіз. Хоче з вами познайомитесь, ну типу посвататись як повинно бути.

- Треба Міську їхати як таке діло, - промовила тьотя Люся.

- Вже коли він буде мати папери на руках в дорогу, ту візу якусь, тоді вже поїдемо як так вже пішло.

- А мені вже завтра треба домовитись, тому що маю зуби полікувати, в Америку здорові зуби треба.

- О, там є що їсти, там дійсно зуби треба як тигрові щоб були, - пожартував батько, а В'ячек пригадав собі плакат в кімнаті Машки, на якому був тигр з відкритою пащею і позіхав.

- Андрій казав мені що не женеться тому, що я в армії, потому брат Галі в армії. Ми вже прийшли, а він на що чекає? – В'ячеслав став дивитись на тьотю Люсю, що та відповідь.

- Чекає щоб вже Галя на пенсію пішла і вдома була коло хати, - відказав батько, замість мами Андрія.

- Встала б мама твоя В'ячеку, - зітхнула тьотя Люся, - подивися б на тебе, який ти виріс, який ти вродливий, і як ти далеко від нас поїдеш тепер...

- А тобі лиш щоб їхав подальше, тобі лиш щоб не було його тут. Думаєш вже твій приведе якусь і тут заживете як в раю? Він буде жити так, але не ти з невісткою! – Почав сваритись Місько на дружину.

- Тату, - в розмову вмішався сам В'ячеслав, - що ви постійно на тьотю Люсю. Я пам'ятаю коли я жив в діда, вона кілька разів говорила щоб мене забрати, ви постійно відкладали. Тут тато Андрія будував хату, тоді нехай жеве Андрій на здоров'я собі. А я сам вирішив їхати, а не хтось мене випихає звідси.

- А я тут нічого не робив? – Обурився батько. – А гараж, сухарчину, паркани, хто рбив? Ти сидів там в старих і щось видів, щоб мені тикати тут зараз?

- Міську, - обізвалась тьотя Люся. – Хто В'ячека намістив в Івано-Франківську на службу? Я може тоже придумала і ходила до воєнкома? А з віддти почалось та вся любов. Так що не кричи тут. Як не поїде то вже двоє будуть так ходити: він і Андрій. Тому також не пішло йому з першою і сам тепер видиш. А В'ячека любить дівчина, розумна, вчиться добре, ще нам допоможе може що коли. Вишлиш мені якусь шальонову хустку В'ячеку колись?

- Вишлю і не одну.

- Ото Люська не мати доньки на стрості літ, - махнув рукою батько.

- А дивись донька тих людей в Америку поїхала, також маму лишила, - натякнула тьотя Люся.

- Нічого не переживай: пройде рік-два і забере до себе маму. А цей поїде і буде чхати на мене старого.

- А ти кричиш і ще хочеш щоб він тебе там слухав і твої крики? Будь добрим і якось буде тобі добре.

- Будеш тут з вами. – Місько махнув рукою на дружину. Коли б в нього була інша, вони б сварились двоє довше, але Люся не з сварливих жінок, а сварка не може довго тягнутись лиш з однієї сторони, так що як говориться - нема дров і вогонь погасне.

Наступного дня, В'ячеслав поїхав на переговориний пункт, він замовив переговори до Альбінових. Час був такий, що Володька вже був вдома, хлопці домовились щоб зустрінутись і обговорити як діяти далі. Також Володька сказав що не прийдеться їхати в Київ, тому що Тин Славич, знає якогось єврея в місті і той допоможе зробити все як потрібно. Вони вже обговорили вдома про все, так як Машка повідомила їм і просила щоб допомогти якнайшвидше все оформити.

Володька ще сказав, щоб В'ячеславу потрібно буде взяти справку про те що в нього не було судимості, і це він повинен зробити в своїй області, по місцю проживанню, а все що до медкомісії, а також відправки паперів в американське консульство, вони вирішать на місці.

Опісля хлопець собі подумав: виходить що такий варіант як придумала Машка, усім тепер на руку виходить: мені їхати, тому що все одно немає ні хати своєї, ані кватирки. А Тин Славич напевно задоволений що Володька ще кудись наміститься, і в результаті усім буде добре.

В'ячеславу прийшлося позичити грошей в тьоті Люсі, але так щоб батько не знав. Він не знав як справи підуть в Івано-Франківську, зате знав, що за слово «дякую», ніхто братись не буде, щоб допомогти йому зробити все необхідне для виїзду за кордон.

Також, хлопцеві було соромно, щоб рідні дівчини, платили за такі послуги, тому він взяв гроші і поїхав поміняти на валюту, так було більш надійно і солідно для такої справи.

Наступного понеділка, В'ячеслав виїхав в Прикарпаття. Плюсом було те, що Володька мав трошки більше часу, так як був в даній час звільненим від науки. Під час зустрічі, першим питанням стало щоб зустрінутись з тим чоловіком, який розгляне справу, і вже коли піде все в процес, тоді зайнятись зубами.

Того вечора, приїхав Тин Славич, він взяв обох хлопців з собою і вони поїхали до одного чоловіка, якому було на вид більш п'ятидесяти років і звали його Олександр Михайлович. Коли Миайхович все розглянув, він сказав скільки буде вартувати його послуга, але розрахунок буде в кінці, коли вже буде назначеною дата співбесіди. Також він сказав що візу будуть видавати у Варшаві, в американському посольстві, але перед тим, потрібно буде пройти медичне обстеження.

Після того, на другий день зранку, В'ячеслав хотів щоб не відкладати з прийомом до стоматолога і десь о десятій ранку, він з Володькою вже були в поліклініці. Коли знайомий лікар поглянув зуби, він сказав що потрібно покласти дві пломби, а так все було добре. Лікар тут же приступив до одного нижнього зуба, і не дав хлопцеві часу щоб той збирав жахи і думав цілий вечір, про крісло стоматолога.

З кабінету, В'ячеслав вийшов цілий мокрим, він давно вже не переживав подібні жахи, але чого не зробиш задля любові і її повелінь – сказав Володькові хлопець, в якого права щока була затерпнула немов дерев'яна від укола.

Другий верхній зуб, на лівій стороні, було узгоджено розпочинати завтра зранку, так що більш двадцяти годин, клієнтові відведено було, щоб набрати сил та відваги.

Того вечора, почалась бесіда в залі, так як В'ячек не хотів їсти, а лишень пив, щоб не жувати зубами. Розмова зав'язалась через альбом з фотознімками, яких стала показувати Наталя Романівна.

- А Машка про якісь іграшки мені сказала була, - пригадав В'ячеслав.

- Я знаю. Я вже посклала для неї. Знаєш, бувають діти, що люблять постійно іграшки щоб їм купляли нові, але жодна з них немає для них цінності через короткий час. Марійка любила дуже іграшки і берегла їх, тепер їй хочеться поскладати там в своїй кімнаті.

- А я колись в дитинстві, любив на дворі постійно час проводити, в хату мене не загониш навіть коли вже темно було. Так було літом і зимою навіть.

- В тій Лемурії? – Запитала Романівна.

- Навіть ви знаєте про Лемурію.

- Можна тебе щось запитати особисте?

- Можна, питайте, - хлопець стиснув плечами.

- І що справді в тебе Марійка перша дівчина? – Наталя Романівна підклала обидві руки під голову, оперши ліктями на стіл, за яким сиділи вони двоє.

- Перша, це правда.

- Я не вірила, якщо чесно.

- А чому так?

- Я коли заміж вийшла за батька їхнього, - Наталя Романівна вказала на світлину, на якій був Володька з сестрою ще в дошкільному віці, - тоді ми поїхали туди в Нальчик. Як там почались скандали з його бувшими подругами, я тоді не знала що робити мені з ними, чи з ним. Кажу тоді: Сержожа, це що таке відбувається? Чому одна прийшла щось вияснює, друга щось переказує, Мая твоя сестра, щось шепчеться. Якщо ти не покладеш край таким драмам, мене тут більше не буде і тебе тим більше не відпущу сюди ніколи.

- Відомий був батько Машки, - посміхнувся В'ячеслав.

- Ой не кажи, - Наташа махнула рукою, а хлопець зрозумів що вона не хоче розповідати, хоча насправді напевно є що послухати з минулого Сергія Альбінова.

- Але Машка така худенька була тут на шкільній знімці, - звернув увагу В'ячек.

- Це в другому класі вона, на «Першому дзвонику», фотограф був приїхав в школу.

- Не дуже навіть схожа на себе.

- Тобі б тоді показав хтось таку крихітку, і сказав що пройдуть роки і ти скажеш в лікарні мені, коли я тобі сказала: а давай ще подумай рік часу, а ти відповів: «Нічого я не буду думати більше: Машка моя любима, і хочу з нею разом жити». Напевно ти б не повірив був.

- Навіть не знаю... – А сам хлопець подумав: але як все запам'ятала дослівно мамаша.

- А бачиш як виходить в житті...

- Колись як я ще був в школі.

- Я перпрошую що зупиняю, - нараз пригадала Наталя Романівна, - але ми того разу забули, боюсь щоб не забути сьогодні. Давай я тобі дам нитку і лінійку, нам необхідно знати розмір для обручки, я собі запишу.

В'ячеслав так зробив, він поміряв пальця, на якому носять обручки, а коли вже Наташа записала, вона промовила:

- Так що там в школі було в тебе?

- Там в школі, коли я ще в горах жив, мене дід сватав до одної, але вона мені не подобалась, ані я їй не дуже. А потому діти порозходились хто куди і навіть не знаю де вона тепер.

- Щось не віриться щоб ти їй не подобався, такі усім дівчатам подобаються, - похвалила хлопця теща.

- Так думаєте?

- Мене в лікарні питали про тебе; питали хто такий з Мукачево приїздив вже два рази. Я була змушеною признатись дівчатам тоді.

- Мамо! – Обізвався Володька, який щось переглядав книжки по медицині, - а коли призналась: першим разом, чи другим вже?

- Другим звичайно, тому що тоді питали.

- Добре що першим не запитали.

- А ви двоє чому мені не признались, чому не пояснили який хлопець? Я що не запитаю, а Марійка постійно що це її діло, не мішайся, не питай, не говори про нього зі мною більше, не твоя справа і так далі. Хіба не так було?

- Так треба було вислухати її, а не кричати на неї.

- Так послушайте двоє: сказала мені Ольга Євтахівна що їй переказали, якийсь солдат з Марійкою почав дружити; не знати звідки, не знати хто такий. Я подумала може який з Азербайджану чи з Туркменії. Звідки я могла знати хто такий той солдат? Солдати, вони ж різні бувають.

- Все нормально, - вмівся В'ячек, - щоб який сканадал не вийшов і Володька щось не випалив такого, що мамі не хотілось щоб зять почув про це. Правда сам про себе подумав: але викручується мамаша, але вже я простив, ще минулого разу.

- Бачиш: все нормально. – Повторила Наталя Романівна. - В іншому випадку Марійка в Києві була б навчалась, а В'ячеслав чекав так довго, а тепер сам бачиш як виходить в нас.

- Бачу, бачу, - Володька посміхнувся і став складати свої книжки.

- Якщо по правді, - признався В'ячеслав, - я не сподівався що ми зможемо скоріше бути разом. Думав собі, що роки пройдуть поки Машка закінчить інститут, а тим більше що вона візьме ось так білет на літак, і з Києва в Нью-Йорк прямим рейсом, такого в сні не повіриш навіть.

- Все одно в неї не поганий характер, бували проблеми з нею, але буває по-різному з дітьми, так що як ти сказав: все нормально.

- Я не буду її ображати, - відверто сказав хлопець, - можете мені вірити.

- Коли вона тобі сказала зуби полікувати і ти зразу приїхав, натерпівся болю і завтра знову підеш, тоді можна тобі повірити без жодного сумніву.

- Машка вмів перконувати: вона пояснила і я погодився.

- Хтоб сумнівався в її таланті, - засміявся Володька, - переконати Демчука щоб інститут залишив, Тина Славича щоб паспорти закордонні зробив, знову Демчука щоб гроші «зтирив», знову ж таки в Тина Славича, а там ще перконати якусь бабулю, що тут її видають як в десь в Саудівській Аравії заміж, тоді що про твоїх два зуба говорити?

Усі троє почали сміятись з того, що сказав Володька, і це все була правда. Коли вже закінчили сміх, Володька зітхнув і сказав:

- А я таки вже заскучав за Машкою нашою...

- Добре що хоча телефон є, і час від часу щось перекинемось словами, – відказала мама Володькові.

- Добре було б тоді, коли були б ви з татом мали більше дітей, все ж таки не усі поїхали б за кордон, по краній мірі, не всі за один раз.

- Тоді женись і побудуєш сім'ю, так як сказав, - відповіла на таку скаргу, Наталя Романівна, синові.

На другий день, В'ячеслав знову поїхав в зубну поліклініку. Володьки з ним вже не було, тому що пішов по справах науки своєї. Коли його знайомий лікар вийшов з кабінету, там було вже кілька клієнтів. Лікар сказав що один сидить в кріслі, а зараз після нього візьме В'ячеслава.

Коли вже все було нарешті закінчено, клієнт з Мукачево прощаючись пхнув грошей лікареві, хоча той ніби відмовлявся, але було все зрозуміло. Хлопець пригадав собі що колись Володька сказав, що зубному все ж таки щось дадуть в кишеню, тож В'ячек те і зробив.

Він хотів зразу їхати додому, але вийшовши з кабінету, відчув що почувається не зовсім добре щоб їхати. Хлопець знав, коли почне укол відходити зараз тоді буде ще гірше, тому він вирішив поїхати ще до Альбінових і відпочити хоча до першої години. Вийшло так, що таки Наташа була правою, яка вчора сказала щоб він не пускався в дорогу зразу, тим більше що було жарко і відчиняти вікна щоб продувало автівку, а заодно і щелепу в якій недавно лікар сверлів, було якось не коректно.

Ключа від квартири він не мав, але мала його Октябрина, яка вже знала хто такий хлопець з Закарпаття. Приїхавши назад до Альбінових, В'ячеслав подзвонив в двері до Октябрини. Сусідка відчинила, і стала дивитись на хлопця:

- Добрий день, - промовив В'ячек, тримаючись за ліву щоку під оком.

- Здрасте, - Відказала жінка, яка постійно була невдоволеною.

- Я ключ хотів. Я лікував зуб, вже думав що поїду, але болить мене і укол буде відходити. Хочу відпочити перед дорогою.

- А що в Америці не лікують зуби що тут приїхали?

- Лікують, але дорого там.

- На те! Здрасте. Дорого там? А родину профукати таку що безплатно все давала, не «дорого» стояло? Та я б таким предателям, зуби хіба, могла б, - жінка зупинилась щоб не сказати те чого хотіла.

- Мені ще треба зубів, - хлопець вимушено посміхнувся.

- А як та дівка навдячна там? А то Наташка хвалить, яка вона вже стала аглічанка там. Тут п'ятірки ставили в школі, жаліли, сиротка бідна, а вона тобі раз і маєш. Та я б її в таку школу, як в тій Англії сто років назад була, щоб так дали, щоб знала що таке родина. Забери її звідти і тут превези!

- Ключа дайте будь ласка, мене болить зуб, - скривився нарочно хлопець, щоб вже звільнитись від моралі сусідки.

- А душа не болить за такі собітія? Глянь що навколо: банда на банді, вийти во двор страшно.

- Та душі колись не було, казали нам, що релігія придумала душу. – Вячеслав все ж таки не втримався і вступив в дискусію.

- У вас нічого нема вже тепер: ні душі, ні реглігії, ані родини. Вам лиш валюта в голові, шмотки від врагів. Йду по городу і дивлюсь дівка: волосся якесь червоне, штани подерті, срамота! Так колись комсомолки: спідничка, тувфельки, жакетка, воротничок білий, значок комсомольський, любо глянуть було. А тепер глянь і в дрозж кидас зразу.

- Буває таке також, - погодився хлопець, щоб більш не спорити і закінчити розмову.

- Буває в нього... Ай, яй, яй. На ключа, проспий спокійно на дивані зробленому на нашому комбінаті мебельному, який грамоти мав від правітільства і робив з знаком качества.

- На ромунському дивані. В них ромунська мебель.

- Тим паче: там було по заповітам, по курсу партії. Чаушеску добре знав що таке імперіалісти і умів держать, але що як тут в нас пішло так криво і його предалі. – Октябрина глибоко зітхнула, витерла сльозу під оком, яку пустила за Ніколаєм Чаушеску, і замовчала.

Коли хлопець вже зайшов і приліг на диван, він думав собі: як тим людям вгодити? Минулого разу підвозив якусь Марусю, та сказала що хотіла В'ячеслава Чорновола в президенти. Октябрина плаче за партією і за комсомолом. Тин Славич, згадує давню нужду, коли на Цілину їхав, як якусь романтику, мій дід ще б хотів, щоб Довбуш ходив до тепер по горах, а Машка махнула на все рукою і в Нью-Йорк

полетіла. Але все воно пройшло, а в мене добре що вже зуби зробив, щастя що не було їх п'ять штук, а лишень два. Якщо б більше, прийшлося б мені сидіти тут напевно цілий тиждень, а може і більше ще.

Через якийсь час хлопець встав, взяв знову сімейний альбом Альбінових, який стояв від вчора на журнальному столику, почав знову переглядати світлини давніх літ. Він знову поглянув на шкільну знімку, на якій Машка була ще дитиною восьми річною. В'ячек подумав собі, а вірніше пригадав коли він вперше зустрівся з Володькою і той сказав був про сестру: вона ще малою була симпатична, а я постійно казав, що вона виросте і буде такою вродливою.

Хлопцеві стало так приємно на душі, що він протягнувся на дивані і став дивитись в стелю. Але раптово пригадав що вчора, коли вони розглядали альбом, десь там були такі фотки, що Наталя Романівна, швидко перегорнула листок альбому. В'ячек спокусився щоб поглянути тепер коли нікого не було в квартирі. Він почав листати і знайшов. Світлини були кольоровими, (правда колір більш домінував якийсь світло-морковний) і було їх дві, задля яких з питань етеки, Романівна швидко перегорнула листок. На них було зображено ще молодими дві пари: батьки Машки стояли в морі по коліна у воді, а також ще одна пара і хлопець додумався що це напевно тьотя Мая з чоловіком. Він пригадав, що далі був той самий молодий мужчина з кучер'явим волоссям та вусами за кремом автобуса, і вчора Наталя Романівна сказала, що він є чоловіком Маї і живуть там в Нальчику. Звати його Вадим і працює він на туристичному автобусі; возить туристів. Напевно вони батьки того Альошки – подумав В'ячеслав – того що приставав до Машки тоді, а усі молодими тоді були красиві люди. Хто собі міг тоді подумати, чи сказати Альбіновим, що десь в горах, зразу за Вишківським перевалом, бігає по лісі якийсь хлопець-сирота, і пройде час, той хлопець стане їм знайомим і буде цілувати їхню доньку, яка такою принадною, виросте саме для нього.

Цікаво, чи вже тоді була Машка народилась в них – подумав хлопець – може підписані фотки - В'ячеслав став обережно витягувати одну, коли він поглянув, в горі був напис олівцем: «Алушта 10 серпня, 1977р.» - Виходить що Машка вже мала два роки, була така маленька дівчинка. А я мав вже шість років, також ще в школу не ходив, справді був Лемурчик ще тоді. А тепер як вийшло цікаво: вже не говорить мамаша ні про інститут, ані про освіту, вже на все згідна лиш щоб там її донечка не вийшла справді за якогось американця, нехай буде вже той Лемур, все ж таки своя людина він. Як можна одним поступком, все повернути в протилежну сторону і зробити так, що ось усі хто в цьому сімейному альбомі, мимоволі, стануть вже своїми родачками, – подумав В'ячек і став вставляти назад світлину, туди де вона була.

Повернувшись в Мукачево, В'ячеслав взявся робити все необхідне, про що йому сказав Олександр Михайлович. Він також пустив поголоску що продає свій автомобіль, і хоча його бувший босс хотів купити, хлопець знав що купляє той для того, щоб перепродати і заробити на цьому. В'ячеслав вирішив ще почекати, а коли вже прийдеться до того що буде потрібно грошей, тоді продасть Вені свою Хонду.

Літо пробігало дуже швидко. Від Машки було кілька листів, але вони вже були більш такого характеру актуального щодо переїзду. Хлопцеві навіть подобалось, що його кохана писала вже так як дружина, яка піклується про порядок в сім'ї, і як вирішувати подібні проблеми.

В останньому листі, дівчина написала що мама вже купила обручальні перстні, так що все вже в тому питанні вирішено, як повинно бути.

Але в серпні, трапилось непередбачене: раптово помер Артемович. В'ячек був готовим відвезти того в Ужгород, щоб Артемович похоронив товариша свого якогось, а тут сам помер дятко і притому так раптово, що ніхто не сподівався такого.

В'ячеслав вже думав щоб домовитись з донькою покійного про телефон, але не виходило нічого з того, тому що в хаті ніхто не жив, і коли навіть оплатити щоб не відключала служба зв'язку, все одно потрібно було сидіти там і чекати коли Машка зателефонує, а так звідки знати про таку справу? Так вийшло що телефоном Артемовича, молоді покритувались, всього один раз.

Хоча вже потреби не було в зв'язку такої необхідної, можна було і до Володьки замовити на кілька хвилин розмову, все ж таки тепер так виходило, що центр по підготовці до виїзду в Штати, повністю

находився саме в Альбінових, в Івано-Франківську. Там був Олександр Михайлович, туди Машка телефонувала, також там готовились чемодани і все те що хлопець повинен був взяти з собою.

Лемури порадились між собою, що тоді коли вже буде квиток в В'ячека на руках, вони поїдуть з ним в Івано-Франківськ, там побудуть з свахою і вже там будуть прощатись, так як Машка ще скоріше повідомила, що постарається взяти для нього квиток на рейс, «Київ - Івано-Франківськ - Нью-Йорк», якого відчинили недавно. Так виходило якщо все піде по наміченому розкладу, тоді хлопець полетить в Америку, саме з Івано-Франківська.

Одного вечора, В'ячеслав звернувся до Андрія:

- Андруха, ти поїдеш до Варшави зі мною?

- А що сам не хочеш?

- Двом якось веселіше буде. Маєш паспорт і можеш їхати.

- А що, напевно таки поїду. Зробив загранпаспорт, а так і не був до тепер за кордоном. А ти вже тут був по країнах і в Америку поїдеш.

- Знаєш, якщо просто так на заробітки їхати, я не знаю чи відважився б на таке.

- А заразу в сімейне життя, хіба простіше, а ще десь сам, без своїх?

- Машка там і вона все знає. Якщо б якісь проблеми були великі, тоді вона б приїхала вже давно була додому. Її ж там нічого не тримає такого, що вона не може повернутись.

- Буде в тебе ділова жінка, ще коли там вивчиться на лікарку, тоді взагалі заживеш там, як кіт на сонці. А їхати треба тобі, тому що якщо розійдетесь, будеш так ходити тут, шукати когось, а про неї думати.

- Ти якось не так говорив ще пів року тому.

- В мене бесіда нині одна, звтра друга, через пів року ще якась, а життя, воно одне: і в тебе і в мене.

- Знаєш, я постійно мав думку, що я тут жити не буду, тим більше що я тут не жив з малого. А там в горах так гарно, але відпочивати, а жити так з жінкою і дітьми, треба роботу мати платну.

- Зараз ніде нема роботи постійної, так крутишся, вертишся, а розжитись не можна, так щоб жив як хотів. В нас тут ще люди гроші мають, ми малюємо, платять, а коли люди бідні як десь там в других областях, що далеко від кордону, так не до малярки їм буде: побілять стіни і так буде стояти їм хата.

- Вже теця обручки купила нам, - признався В'ячек.

- Добре що не впирається більше, не проти вже тепер.

- А вона що тим доб'ється? Машка може і без них мене забрати, вони вже все обдумали добре і хочуть як кажуть: зберегти своє лице, перед нашою родиною тепер.

- До чого світ дійшов: діти старим правила пишуть і втановлюють. Скажи таке дідові Якимові, хоча він зараз перекрутить на друге.

- На яке «друге»? – Не зрозумів В'ячеслав Андрія.

- Скаже якщо Маруся, тоді добре зробила, вона розумна. Старим вона подобалась ще від тоді як там була в них.

- Усім подобалась, лиш ти мені Лільку якусь пхав як кістку псові.

- Не кажи там нічого своїй малі, вона вже тепер в нас в родині буде. Знаєш малий як воно є: ти свій, ти простиш, бо так водиться поміж своїми, а вона запам'ятає мені. А хто його знає, може ще я десь поїду до тебе колись, так краще нехай не знає такого. В житті так буває, що не треба жінці знати про чоловіка що було ще до женитьби, нащо щоб потому щось колола під бік тим.

- Не скажу лиш тоді, коли скажеш що вона красива і розумна, - пожартував В'ячек.

- Та красива, розумна, еротична, ласкава, ще чого треба про неї?

- Досить. – В'ячеслав посміхнувся.

Прийшло повідомлення на прийом до консула. Адреса була у Варшаві, так як сказав був Олександр Михайлович. Дата була назначеною – п'ятого жовтня.

В'ячеслав вирішив їхати трохи з запасом часу, (враховуючи митниці і черги на них), і їхати не через Стрий та Львів, а через Словачію, тобто через Кошице, а з відти в Польщу на Ряшів до Любліна. А вже з Любліна не далеко до самої Варшави.

В суботу, першого жовтня, двоє з Андрієм виїхали з дому в дорогу. Вже коли виїхали з Ужгорода на кордон, почався дощ і так падав цілу добу. Хмара протягнулась і по всьому Закарпатті, також дощі почались в Мукачеві і в самих Карпатах.

Коли хлопці були в Польщі, місько Лемур поїхав з жінкою в гори до старих. Якось не було ніколи часу, а вже тепер не було з ким робити: ні одного не було з ним помічника, ані другого. Коли вже заїхали, старі були радими такій зустрічі з сином та невісткою.

- Що там Міську, - питав старий Яким.

- Та що дедю, малий поїхав за візою до ляхів, а Андрій Люсин таки з ним, тай я вже не йшов на роботу.

- Відпочинь трохи, - зітхнула баба Катерина.

- Ади яке вийшло тепер: зв'язався малий з якоюсь дівкою і вже не маю сина; пропав чоловік, - Місько безнадійно розвів руками, сидючи на лавці, в рідній, батьківській хаті.

- Але яка вона файна, - стала баба Катерина заломлювати руки. - Була тут, Маруся зветься нівроку.

- Мамуню, а то красу на тарелі покрає і з'їсть може?

- Є не кажи так Міську; не кажи. Але ти не хтів колись Зоньки Дригової, а пішов і посватов яку сам знайшов. Тай якого легіня вродила файного, провда сама вмерла, як на світ привела того, - зітхнула баба Каська, та перехристилась.

- Я йому так само кажу, - вмшталась в розмову Люся.

- Та тобі аби мій дальше: най бере - що знайде!

- Та гій тебе Міську, - не втрималась Люся, - а я що йому хвалю якусь каліку, чи стару, чи ще якась? Та дівчина красна як зірка, така йому як має бути.

- Тихо будь Міську! - Гукнув дід Яким.

- І ви дедю з ними?

- Ти мене почуй: благослови хлопця в дорогу до неї, так як тато, знай що вона вже таки твоя дитина буде, будь людиною Міську, а не лицтим таким.

- А приїде може коли, а ми ще з дідом будемо жити, - сплеснула долонями баба Катерина, - ех погуляємо разом, навезе онуків, грошей, баль зробимо. Вони як були перешим разом і та дівчинка була, нам так всього навезли були доброго, ми з дідом тиждень говорили про неї.

- Який тиждень Касько? Місяць найменше. Вони були якось в маю, бо косиці були такі всюда, а так вже отава була, а я йду з лісу тай думаю собі: най би приїхав знов малий до нас, так сіно пахне файно в нас. Так що Міську тихо будь поки я добрий.

- А там поляки дадуть йому дозвіл? - Поцікавилась баба.

- То не поляків сі меле, там американці будуть давати. А просто та амбасада там у Варшаві стоїть. Дадуть як має бути. Та дівка якась така що всього доб'ється що захоче, якась таке хитре, а може мудре навіть, хто там що розбере. Як не видів в очі, а вже невістка стала.

- Міську, я видів і мамуні твоя таки виділа. Що ми родичі твої, тобі брешемо може? Ану дивись на мене лайдаку тут: я тебе брешу?

- Не думаю. Вже віру вам і мамі таки.

- Буде добре, навіть дуже добре, провда Люсько? - Посміхнувся дід до невістки.

- Я давно так казала. А Місько своє знає.

Двоє молодших віком, стали допомагати старим: Люся вимивала підлогу, а батько покликав Міська в стайню, щось поремонтувати, щоб було козам зручніше. Місько робив і думав що вже тепер, йому прийдеться більше сюди навідуватись, тому що син, який тут виріс і немов був зобов'язаний доглянути діда з бабою, тепер не буде жити близько і просто не зможе до них навідатись, коли буде в такому якась потреба.

- Дивись сам Міську, - почав батько вести бесіду, - якось так тепер пішло поміж людьми, що не мешкають сини там де вродивсь. Ти тоже пішов гет від нас в Мукачеві, а тепер хлопець піде далеко жити. Колись давно син все був вдома, а донька йшла в невістки, а потому так зробили щоб доньку не допікала якась свекруха, почали вже доньку коло себе тримати, а син вже дасть собі раду з тещею якось. А тепер не так вже якось: старих лишає і донька і син.

- Нас просив В'ячек, щоб ми їхали з ним до сватів, каже що вони так просили.

- Та певно що поїдете. Але дивись Міську щоб ти там якісь комедії не показував як ти вмєш. Тихо, спокійно, мирно, подивись, почуй, довідайсь, як має бути в людей. А тій дівчині скільки років вже?

- Не знаю навіть.

- А ти що не запиташ В'ячека, не добудеш щось щоб знати.

- Якось вже поїду і там дізнаюсь, що то за такі люди вони...

- Та вже так буде. Вже ніхто нічого не переїначить тепер. А вона молоденька така, файна така і весела, а як дівка весела, то вона добра.
- Так як намістив його до армії, а він тобі наслужився так в тій армії. Я думав що він літаків пильнує, бо служив в обороні неба, а він за дівками дививсь по землі, і так тепер вийшло в нас.
- Міську, я тебе тут позвав аби Люська того не чула, бо її не треба того знати може навіть. Що я хотів: а там так стоїть обістя, що ти був колись купив? Нічого там не робиш?
- Хата майже вже падає та стара. Косить траву сусід на ньому і так стоїть. Я не маю часу до того.
- Ти запиши його на В'ячека. Я не хотів перед Люською так казати, але запиши бо він твій син. Андрій має що його тато придбав був, а ти свому запиши також.
- А нащо йому того? Він їде в Америку, що йому з того?
- Міську, так все не буде: зараз нема ладу з грошами, але воно перейде. Може коли В'ячек приїде, заробить там, тай побудує хату файну собі. Діти буде мати, хто знає як воно ще буде. А ти будеш там в сватів, скажи що йому лишеш те обістя і щоб знали таки. Земля не поїде нікуди, це люди мотаються як мухи, а земелька стоїть. Дивись як було тут: ліс був наш, навіть при радянській маже мій був, а тепер вже В'ячек як заробить, тоді зможе викупити цілу гору собі, а не кавалок лісу лишень.
- А ви кому тут будете лишати своє? Наді запишите, чи мені половину може?
- Знаєш Міську: ділити можна гороші, а не хату. Старі буває що запишуть на двох, чи троїх, а потому діти сваряться, судяться і нема ладу.
- Але не забере з собою на той світ обістя своє.
- Також В'ячеку запишу. Він ту виростав, йому напишу заповіта і як ми повимираємо, він най собі робить що захоче. Але знаєш сину: тут Лемури були з давен-давнешних, я б хотів щоб таки хтось тут мешкав з наших. Так що так треба зробити нам, бо хлопець сирота був і щоб не було кривди в роді нашому. А що він зараз хоче, чи не хоче, про таке не думай: який там розум ще до тридцять літ? Йому дівка в голові, а не земля праотча. А Наді має хату. Їхні діти ніколи тут не прийдуть, для них, ніби нема старих тут вже давно, але ми ще є. Донька її не приїде тут жити, мають там в Ужгороді сам знаєш які хороми. Ти таки маєш вже там з Люською; тут не прийдеш жити вже, а хлопцеві запишемо з бабою.
- Ваша правда... – Подумав і погодився Місько Лемур.

Повернувшись з Варшави пізно вечером, В'ячеслав надумав щоб завтра ранком поїхати і замовити перемовини до Альбінових. Він хотів повідомити як справи біля нього. Але двоє перетомлені дорогою, хлопці пішли спати і так проспали майже до обіду.

Коли В'ячек пробудився, він схопився і навіть не поснідавши, поїхав на переговорний пункт. Замовив перемовини, став чекати. Так як день був субота, надіявся що хтось є вдома. Коли телефоністка покликала до телефону, В'ячеслав зняв трубку:

- Алло, доброго дня вам!
- Добрий день, - відіззався жіночий голос.
- Хлопець розгубився як звати по телефону Наталю Романівну, але треба було щось казати.
- Це квартира Альбінових?
- Слухаю тебе В'ячеславчик, - промовила мама нареченої.
- Я хотів сказати що в мене вже є віза, там все так скоро, дали пакет такий мені, щоб в аеропорті дав там коли приїду в Нью-Йорк. Так що все добре і вже тепер справа за білетом.
- Ти вже там вирішив в себе з машиною?
- Ой, з машиною ще не все в мене.
- Тоді навіть не знаю як тобі бути. В тебе часу зовсім мало.
- А скільки?
- Дев'ятнадцятого літак в тебе. Марійка вже взяла квиток тобі.
- Так що виходить - два тижні всього?
- Менше навіть. Ти повинен сюди приїхати хоча день один швидше, привезеш батька свого, тьотю Люсю, все як ми скоріше домовлялись про таку справу. Вже як дід з бабою не захочуть, тоді поїдеш до

них попроситись. А тут в нас гостину зробимо, приїде Мая з чоловіком сюди, вона вже знає про те все. Потрібно якось відмітити таку подію в родині.

- Тоді коли бути у вас?

- Літак в середу, а ти постарайся хоча в неділю шіснадцятого, крайній випадок в понеділок. Тобі перед дорогою відпочити потрібно, не будемо сидіти половину ночі у вівторок, а ранком поїдеш в аеропорт. Також квиток на руки взяти тут повинен в агенстві.

- Добре, я приїду.

- Ти вже там попрощайся, тому що від нас вже полетиш до Марійки в Нью-Йорк.

- Дякую вам. Предайте коли Машка буде з вами говорити, що все іде добре.

- Чекаємо на вас. – На прощання сказала Наталя Романівна.

В'ячеслав вийшов з переговорного, він взявся руками за голову. Так нині субота, зараз, а може завтра, погнати у Виноградів і нехай Веня забирає «тачку», вже що дасть, так нехай буде. Але як у Франківськ поїхати: Андрієва якась краща трохи, тому що батя свою загробив до ручки вже. Зібрати все треба, але я з дому їду не так як Машка втекла з Русанівки, що навіть свої іграшки не забрала любимі.

Коли В'ячеслав повернувся, він побачив батька, який стояв на подвір'ї. Батько підійшов до сина:

- Що В'ячеку, таки покинеш нас?

- Дев'ятнадцятого жовтня, літак в мене.

- Що ж воно не так як в людей в мене: мама твоя померла після родів, невістки в очі живі не видів, мав одного сина і той летить далеко від мене...

- Так виходить і тут нічого не подіяти. Я вже пробував по-другому, але все повернулось на свій круг назад. Виходть доля така в мене. Що я можу зробити з тим?

- Тоді може у вівторок поїдь до діда Якіма.

- Я заїду прощатись, само собою.

- Я знаю, але заїдь борше, бо дід має справу до тебе. Не забудь взяти свій паспорт, але той з припискою.

- А для чого?

- Дід мені каже що на тебе переписе свій маєток. Є ще час і ти зроби як повинно бути.

- А мені для чого, якщо я поїду за кордон?

- В'ячеку, - батько взяв за плече сина, - так все не буде. Люди, політика, все переходить, а земля стоїть. Я на тебе хочу ту стару хату також записати, але в мене не вийде зараз, треба щоб Люська підписала також, я вже заповіт зроблю пізніше. Так що ти не слухав тата щоб десь тут женитись і робити разом, так тепер послухай що тобі кажу.

- Мені і тут, і там буде?

- А кому ще має бути? Я не знаю скільки проживу, я ж фарбами дихав багато літ, може не протягнути довго. А тут перейде всьо на Люську - вона ж жінка. А коли вона помре - тоді Андрієві, але той не женеться і хто знає як з ним буде. А як так сам буде сидіти і потому запише на когось, щоб його обійшли і пропаде все наше сину. Я не хочу щоб чужі люди мали нашу працю. Вже тут так собі, не можу сказати що моє від основи, але там в горах, таки наше з прадвіків.

- Добре тату: я поїду і зроблю все як ви сказали, а Машка буде радіти коли дізнається що Лемурія вже тепер наша, а дід з бабою, в нас на квартирі ніби.

- Хто кажеш наш? – Не зрозумів батько.

- Вона, коли там була, назвала те місце «Лемурія», тепер буде тішитись що там воно наше.

- Але не кажи нічого ні Андрієві, ані Люсці, не треба їм знати наші справи як ти кажеш - лемурівські.

- А Машка може знати?

- Вона твоя жінка скоро буде, а жінка має право так само як чоловік до маєтку. Не робимо тобі весілля, гроші також не візьмеш наші, так хоча тут щось буде чекати на тебе, а ви молоді і ще приїдете: якщо не жити, то хоч відпочити на природі, в тій, як вона каже - Лемурії...

В'ячеслав послухав батька, він поїхав до діда і баби в гори. Старі не сподівались і коли хлопець назвав причину, дід Яким подумав, вдарив долонями по колінах і сказав що нині цей час наступив, щоб переписати на наступного Лемура, обістя по-наслідству.

Дід поголився, одівся і поїхав до місцевих органів управління, щоб все зробити по закону. Секретарка надрукувала документ в двох екземплярах, один хлопець повинен був забрати з собою, а другий залишався в діда.

Коли вже процес передачі майна був закінченим, В'ячеслав поїхав з дідом в магазин і накупив всього старим щоб ті смачно поїли, хоча в хлопця вже грошей майже не було, (багато витративсь він в Польщі, коли їхав за візою), але він хотів якось таку подію відмітити.

Коли вже усі погостились, дід сказав:

- Що В'ячеку, ми вже тут попрощаємось таки нині.

- Я ще можу заїхати перед тим як полечу в Америку.

- Не треба. Ми коли тут, будемо думати що ти ще вдома, якось так перейдемо легко на таке що ти вже десь далеко. Ти будеш мало мати часу і треба щоб ти не був сумний коли поїдеш. Як воно буде: прилетиш до Марусі, такий ніби тебе хто зі студні витягнув, а так вже привикниш, що все тут владнав і будеш вже тішитись жіночкою своєю.

- Але було би добре, - промовила баба Катерина, - аби якось до ксьондза пішли, щоб якось повинуват їх як людей, може там інакше вони знають її родичі. Таки не знаю як в тій Америці робиться з тим.

- Касько, - дід махнув рукою, - розберуться без тебе. Там щоб любили одне одного і буде добре. А ксьондзова донька не покинула чоловіка була, ти знаєш про кого я. Були наїхло тих бородачів пів світу як віддавалась вона, але не допомгло. Як молоді будуть шанувати одне одного, тоді буде добре, а як не будуть, ніякий ксьондз, ніяка віра не допоможе, бо людина не хоче жити в злагоді; що не так В'ячеку?

- А ви що діду в ксьондзів не вірите може?

- Я в Бога вірую синочку, а ксьондз - то людина. Я не кажу: вивчився, посвітили його, знає більше як я. Але таки тобі скажу.

- Мовчи старий безбожнику! – Махнула рукою баба на діда.

- Чекай Касько, дай най скажу, а вже хлопець почує і сам з того щось собі зробить.

- Кажіть діду.

- Дивись, була якась служба і ксьондз молодий такий чоловік, я поважаю, нічого не скажу проти, бо буде мені гріх. Але жінки такі старі, бідні зроблені, згорблені і йому руку цілюють, а рука така як пампушок: біла, гладенька. А в них такі руки зроблені, нещасні, я так подививсь і думаю якось ніби не має такого бути, щоб в руку людину так цілювати. Я вже розумію, коли дитина бабцю свою, чи маму, але не така жінка що вже не то що в маму, а в бабу годиться йому. А вірити я вірую як має бути.

Тут був такий випадок: возили верхом, а потому долом ліс. Раз я йду собі, а їде така машина велика, стає коло мене. Якийсь чоловік каже щоб я сів, підвіз мене і почав так говорити мені. Питає чи маю Євангелію, я кажу що дуже стара в мене і ще така мова руська давня. Він сказав що привезе мені нову і нашою мовою. Я думаю собі що так каже просто, а він таки привіз мені за два дні. З якоїсь віри він другої, але добрий чоловік; гроші не хотів брати навіть в мене.

- Вже коли поїду, там побачу. Я також там не жив і не знаю, але тут в Івано-Франківську ми будемо мати гостину, так мама хоче.

- Я вже татові говорив щоб поблагословив вас як дітей, бо Люська ніби також може, вона ніби тебе любить я так увидів, але то не мама рідна, воно не має сили ніякої, а тато таки твій рідний. І ми тебе благословляємо, і Марусю твою, щоб ви були живі, здорові, шанувались і так далі. Добре я кажу Касько?

- Певно що так.

- Рідко баба так зразу годиться зі мною, але нині якась тоже добра до нас, - посміхнувся дід.

- Воно добре щоб і Люська сказала добре хлопцеві, навіть чужа людина коли скаже щоб Бог дав здоров'я, і воно файно від того кому сказали, - стала пояснювати баба, - але родичі такі як скажуть, так воно і буває...

- А Маруся мені сказала, що хоче щоб діти ми мали, навіть не так сказала, говорить: хочу щоб в нас були маленькі Лемурчики.

- Таки так сказала? Ади як файно каже, - зрадів дід. – Виходить ніби горнеться до нашої родини, шанує фамілію нашу.

- А мені такої не треба що лиш себе знає, - посміхнувся хлопець, - має нас шанувати, як повинно бути.

- Добре коли так.

- Діду, а тьотя Надя, вона не буде гніватись на вас, що ви мені записали все тут?

- А вона що тут буде жити? Чи може її Нуська тут буде, або Богдан?

- Не думаю. Я не бачив їх ще від малого напевно.

Насправді, в Надії, дочки Лемурів, було двоє дітей, але вони були старшого вже віку відносно В'ячеслава і донька жила в Ужгороді, а син в Москві. Якось так відбувалось, що вони хоча були

двуєрідні до хлопця, але не спілкувались взагалі, просто не перетинались дороги їхні по житті ніколи. Також в гори вони ніколи не навідувались до старих, тому так як тут В'ячек проживав в дитинстві, жодних питань щодо спадковості, не повинно було виникати в нікого в родині їхні.

Хоча хлопцеві також не було потрібне обійстя старих, (по крайній мірі, він зараз так думав), але все ж таки, якщо скоріше в армії він відчував що в нього просто немає зовсім нічого, і це тоді було для нього болючим питанням, так як ледь не розійшовся з любимою дівчиною через такі обставини, тому тепер, хоча далеко від міста, хоча в горах, але все ж таки щось вже в нього є власне.

Того вечора, В'ячеслав попощався з дідом і бабою, старі благословили хлопця і відправили з миром.

В неділю, шістнадцятого жовтня, до Альбінових приїхали гості з Нальчика. Приїхала тьотя Мая з чоловіком. А в понеділок після обіду, приїхали Лемури з Мукачево. Приїхало їх четверо, усі хто мешкали під одним дахом, тобто В'ячеслав з батьком, тьотя Люся і Андрій. Свою сестру, тьотю Надю, Місько не хотів брати з собою, а В'ячеку було не до старих відносин і він погодився як скаже батько.

Якщо троє приїхали як гості, то В'ячеслав вже попрощався з Мукачевом, з маминою могилою, і з своєю автівкою, яку продав Вені, бувшому працедавцю. Звичайно, що свою Хонду, міг продати дорожче, хоча Веня не торгувався багато і дав також не так аж дешево, враховуючи обставини бувшого парцівника.

Також В'ячеслав попрощався з Сергієм, з яким працював разом, хоча багатьом він не признавався що їде за кордон, до останнього часу.

Коли гості зайшли в квартиру, усі стали знайомитись. Лемури впреше побачили Наталю Романівну, Валентина Ярославича, та гостей з Нальчика.

Коли господиня стала знайомити людей, тьотя Люся побачивши Володьку, звернулася до Полянського:

- Ой, а син так до вас подібний, як дві краплі води.

- Дякую вам, - посміхнувся Валентин Ярославович, і справді глянув на Володьку.

В цей час Андрій заді легко взяв за лікоть маму, що не продовжувала, а вона тоді вже пригадала що діти сиротами були, але вже не стала вияснювати більше, хто є хто кому.

- А чому батьків не взяли? – Звернулася Наталя Романівна до Міська.

- Я говорив їм, але знаєте як то старі люди. Вони вже попрощались з В'ячком, благословили і хочуть дочекатись щоб вони приїхали в гості ще до них з Америки.

- Але ви собі уявіть Якимович, - звернулася мама Альбінових, до батька Міська, - моя дочка захотіла жити в Америці. Поїхала туди подивитись і там їй подобається наскільки, що назад не хоче повертатись і сама не хоче там жити також, тому що закохана у вашого сина. Тепер захотіла В'ячеславчика вашого, взяти до себе, а ми усі хто тут, повинні погодитись на таку справу.

- А ми думаємо що так добре, - вмішалась в розмову тьотя Люся, - добре що собі когось не шукала другого, бо наш В'ячек був такий сумний як прийшов з армії, так хотів щоб вона була близько десь.

- Завтра поїде з Володькою квиток отримає, ми вже домовились з агенством, вони знають про нього. А тоді вже як буде все добре і щасливо долетить, будуть вже разом, - посміхнулася сваха і злегка засоромилась перед гостями.

В'ячеславу дуже подобалось що мама Машку не критикує перед гостями, не говорить, що мовляв погляньте що вчудила для нас моя донька, а якось так прихильно відзивається, що немов нічого не було на початку протилежного до того, що відбувається тепер.

Гостей посадили за стіл на кухні, просто щоб вони перекусили з дороги перед гостиною, яка повинна була відбутись перед вечером. Коли почали їсти, Люся поглянула на тарілку в якій стояли солені огірки і помідори, вона повернула тарілку тією строною де були огірки, а Андрій поглянув на В'ячека і посміхнувся. Двоє пригадали як коли вони вечеряли і сталась була за столом пригода, то ж тепер Люся щоб запобігти якоїсь незручності в гостях, так зробила.

Валентин Ярославич, повідомив гостям, що оплачено кафе, в якому будуть проводити вечір, тому що тут місця мало для усіх гостей. Він пояснив що приїдуть з лікарні, в якій працювала Наталя Романівна медпрацівники, також поїдуть на вечерю Ракові. А Наталя Романівна призналась, що Машка сказала їй, щоб запросити Оленку з чоловіком, а також Таню, бувшу однокласницю.

Коли вже усі виїхали перед вечером, Андрій їхав за Волгою Полянського, а Місько який сидів заді з жінкою, дорогу мерзив Люсю:

- Ти як не вмієш між людьми говорити - тоді мовчи! Як ти таке додумалась, що син покійного Сергія, нашого свата, похожим до якогось жидка того? Ти можеш не базікати нічого перед людьми?
- А я що такого вже сказала? Забула просто, а хлопець високий і якийсь ніби щось має до того чоловіка.
- Що він має? Що лисий такий як той може? Не видиш який ніс в того довгий? Та хлопець високий, кучер'явий, брови мамині чисто. Але ти жінко беззнула перед людьми, як з канони якої.
- Та вже тихо будь Міську, вже не буду нічого казати більше нині.
- Тату, що ви так, - вмшався В'ячек, - що такого страшного було? Та Тин Славич, такий радий був, як би йому хто повернув двадцять років назад.
- А сваху будемо файну мати, і наша невістка подібна до мами; що не так Люсько?
- З очей така як мама, а як говорить я не чула ніколи навіть.
- Послухайте, - В'ячек повернувся на сидінні назад, - я вас познайомлю з Раковими, але про Костика покійного, самі їх не питаєте, хіба вони самі почнуть.
- Добре, так зробимо, - погодилась тьотя Люся.
- Ой дослужився ти сину в армії тут, - зітхнув батько...
- Ой В'ячеку, ти лиш подумай сину, - почала Люся, - ти їдеш в Америку, як воно далеко. Та колись хто міг таке подумати, ще десь на мадари чи на чехи, міг поїхати, а то в Америку.
- Пришлю вам хустки гарні.
- Скажеш тій дівчині, що ми її усі собі вподобали, що ми її любимо як свою дитину, чекаємо щоб коли вже будете мати гроші, приїхали до нас.
- Андрія оженить, я так чекав ще в армії, а він самі видите.
- А йому хоть би що, - відказав Андрій, - я би боявся так їхати в світі, що там робити буде? Вона ще дівчисько, він хлопчисько, як жити, де спати, що їсти?
- Все буде що ти сказав, але вже забувай що Машка «дівчисько», а я «хлопчисько», ми вже будемо сімейні люди. Мені вже що не кажи, а таки проминуло двадцять три, а їй дев'ятнадцять минуло.
- З такою всього в житті досягнеш. Якщо вона так усіх як говорили в армії «построїла», тоді з такою не пропадеш, тим більше в Америці, - підвів підсумок Андрій.

Коли вже сиділи в кафе, В'ячеслав побачив що приїхав також Славик Демчук. Спочатку він не хотів з Демчуком спілкуватись, так як порахував що все що було в того з Машкою, воно вже в минулому, тим більше що згідно слів Володьки, нічого там такого не було чогось. Але коли В'ячеслав вийшов на двір, він побачив що починає накрапати осінній дощ, за ним також вийшов сам Демчук. Двоє опинились при вході і потрібно було хоча перекинутись кількома словами для пристойності, і Демчук сам почав:

- Як ти почувашся перед дорогою?
- А хіба тобі не відомо таке відчуття? Ти вже був там і знаєш як воно буває. – В'ячеслав відповів холодно і не дивлячись на співрозмовника.
- Ти напевно думаєш що через мене Маша там опинилась, але воно не так.
- А через кого тоді?
- Через тебе. Так, саме через тебе вона там тепер.
- Але я тут, а вона там і ти був там.
- Маша коли почула що може поїхати, вона мене вламала щоб я погодився, а вже там сказала, що поїхала задля того, щоб вийти за тебе і там жити. Їй не хотілось щоб хтось вирішував за неї. А увійти в довіру в людини такої що їй потрібно, вона уміє. Так переконала тих Ельманів, що вони її там біля себе намістили і допомагають як рідній людині.
- А це хто такі Ельмани?
- Борис Сатніславович, Георгій, який ще жив тоді, мама їхня.
- Це виходить прізвище їхнє таке? Інесса Арсенівна, носить прізвище Ельман? Вона єврейка може?
- Чоловік був єврей, Станіслав, а по-батькові я вже забув; вона не знаю з якої нації.
- А як там: жити можна?

- З Машою щоб не можна було? З нею куди не підеш вона всього доб'ється. В інституті поки студенти взялись знайомитись, Маша вже їм правила встановлювати почала свої.

- Нічого собі. А хлопці там приставали до неї в Києві?

- Не втигнули, не було часу. Хоча в кіно просили щоб пішла.

- А там не вважали що ви дружите двоє?

- Ні, думали що ми в родині одній. Але ти поглянь на мене: хто побачить нас двох і подумає що ми пара? А ти на мене не злись; вибач як щось не так.

- Навіть не знаю що тепер правильніше: злитись, чи дякувати тобі.

Тут з дверей кафе вийшла Оленка, вона дивилась де подівся її Діма, який вийшов перекурити.

- Що Лемурчик, таки поїдеш? – Похитала головою Лена.

- Поїду, вже не можу дочекатись літака.

- Тебе там сюрприз чекає.

- Який ще сюрприз?

- Потерпи ще дві доби і побачиш сам.

- Ленка, ти мені не скажеш? Вже щось Машка придумала далі як вона уміє?

- Сюрприз приємний, але я пообіцяла що не скажу тобі. Якщо б ти мене просив таке саме, я б тобі дотримала слово також.

- Тоді вже прийдеться повірити, що приємний сюрприз буде.

- Але Машка може коли захоче, - посміхнулась Оленка, щоб не сказати чого більше.

Хлопця вже зацікавило про що Машка сказала Оленці, але потрібно було таки почекати дві доби, нічого тут не вдієш.

Того вечора сиділи ще довго, так як Тин Славич вирішив з начальником кафе, щоб ніхто не тривожив гостей. Наталя Романівна розповідала про себе, про свою родину, а Лемури про своїх. Так вийшло що двом родинам, потрібно було дізнатись одні про одних за один вечір скільки всього, що в людей як правило, відбувається такий процес на протязі місяців і навіть років.

Лемури дізнались, що сваха їхня місцева франківчанка, хоча батько її був з містечка Галич. Батько працював лікарем-травматологом, але помер на інфаркт у віці п'ятдесят шість років. Мама також працювала фельдшером, в одній з шкіл в Івано-Франківську і померла шість роки тому, (два роки після того, як трагічно загинув зять Сергій). В Наташі ще є молодший брат, якого звати Богдан. Брат мешкає в даний час в Ленінграді і досить занятим щоб приїхати, сам викладає в медучилищі. Одним словом вся родина – слуги медицини - як висказалась сама Наталя Романівна, а прізвище в неї дівоче - Білик.

Місько Лемур, також признався Наташі, що вже синові переписали старі обійстя, також він в Мукачєво переписує подвір'я, якого він колись був купив і хотів там будувати хату ще з Марією, мамою хлопця. Місько так розговорився з свахою, що вже Тин Славич почав сердитись на таке, навіть Володька це запримітив і підказав В'ячеку, щоб спостерігати зі сторони, за Полянським.

Хоча нареченої не було з гостями, все одно усі присутні побажали щастя і здоров'я молодим і просто зіслались на переміни часу, погодившись що зараз вже не так як було все соріше і перемні відчуються навіть в такому, яке трапилось в обох родинах.

Було спочатку домовлено, що гості будуть спати в Альбінових, а Мая з Вадимом, вже як ближчі люди, підуть в Ольги Євстахівної, сусідки, тобто до Октябрини, але в кафе плани змінилися. Ракові просили до себе Лемурів, і тому до Октябрини пішов Андрій, а щоб той не сам, пішов також Володька, який вперше за своє життя, повинен був ночувати в сусідки.

Вже коли повернулись на вулицю Лютчиків, і Лемури пішли до Ракових, Віра Дмитрівна призналась, що їхня дочка народила дівчинку і вони вже мають онучку, яку звати Христинка.

Наташа, показала В'ячеславу приготовлену валізку, і що там вона поклала, щоб хлопець знав на митниці що він везе з собою. Також щоб не забути, дала В'ячеславу золоті обручки і бінокль, про який знала так само. В'ячеслав признався:

- Я взяв з собою дві тисячі двісті долларів, щоб було на перший раз для нас, поки я зможу заробити.

- Марійка вже знайшла для тебе роботу там, - повідомила теща.

- А яка робота? Хоча в принципі я можу робити все що завгодно.

- На такій роботі є плюс, що можна не знаючи мови вже працювати.

- Тоді добре. Я буду працювати без проблеми.

- Один дятко з Одеси, він ремонтує яхти. Роботи має досить і зможе тебе взяти з собою.

- Тоді гарно, я таке буду робити.

- Ти ж знаєш що Інєсса Арсенівна з чоловіком зацікавились яхтами, і цей дятко, працював з ними і вже так знаються багато років.

- З Машкою не пропадемо, - посміхнувся хлопець і подумав що вже сюрприз про який сказала була Оленка, він дізнався, хоча насправді, було зовсім не так.

Дев'ятнадцятого ранком, усі вже встали. Правда ще Володька досипляв другу ніч в сусідки, а поруч його, вклався її собачка Нарком.

Наталя Романівна зробила каву, щоб ранком усі напились, правда Тин Славич мав вже бути своєю Волгою, але чомусь затримувався.

В'ячеслав поклав квиток (якого отримав вчора їхавши з Володькою і Андрієм в агенство Авіалінії України), також закордонний паспорт, і великий конверт з документами, отриманий в Американському посольстві у Варшаві, в невеликий дипломат. Все перевірів, добре подумав, щоб чогось не забути.

Раптово пролунали два дзвоники: один в двері, так як приїхав Тин Славич, а другий в телефоні. Коли Мая зняла трубку, вона промовила:

- О, привет Машка. Вот за тебя здесь такое творится, все на ногах уже третий день. Счас дам тебе его.

- Мене може? – в півголоса запитав хлопець.

- Скажи девчонке что будеш скоро уже, сколько там ждать осталось. Подумаешь Америка; все же не на пароходе отправляем. – Посміхнувся тьотя Мая, а хлопець замітив, що в неї геть така посмішка сама, як в її племіниці.

- Машка, привіт! Ти чому не спиш, коли в тебе перша ніч? – Запитав В'ячеслав.

- Куди спати мені; все в порядку там? – Дівчина питала досить серйозним тоном.

- Так, ми вже виходимо з квартири. Все взяв що ти просила: іграшки твої, бінокль мама дала, обручки, фотографії, все вже упокованим.

- А той малюнок що Костик нам малював, ти взяв з собою?

- Взяв. Я таку папку мав що там твоїх речі стояли, все в мене вже тиждень чекає на дорогу.

- Чи я можу мати маму? Будь ласка, мені маму на хвилинку.

- О, маму? Даю вже нашу маму.

Поки Наталя Романівна прийшла з балкону, Мая поглянула на Тина Славича і на свого чоловіка і промовила:

- А вы слышали как сказала наш племянник про Наташу? «Наша мама», правельный парень, вот это правельно.

Наталя Романівна взяла трубку, вона вислухала і поклатла трубку на апарат:

- Все нам пора, - промовив Тин Славич.

- Ой, - взялась за щоки Наталя Романівна і поглянула на зятя, - ти не попрощався з Марійкою напевно, а я поклатла телефон вже. Спішу і не думаю про вас.

- Поїхали вже, - квапив Тин Славич, - там ще в дворі люди чекають прощатись, а з Марійкою вже вітатись треба буде скоро, а не прощатись.

- Вона питала мене, чи я атестат шкільний не забула поклати. Там він де знимки стоять в конверті тому, - на ходу пояснила зятеві теща.

Коли вийшли з квартири, усі хто відпроваджували хлопця за кордон, вийшли в двір. Правда Вадим, чоловік Маї, не їхав в аеропорт і він попрощався з В'ячеславом в дворі біля будинку. Також вийшли Ракові, Оленка з батьками, Діма, зять Конашуків. Навіть вийшла з собачкою Ольга Євстахівна.

Люди стали бажати щастя, добробуту, здоров'я хлопцеві. Пригадали Костика, адже стоявши в дворі, де все відбувалось колись з солдатом який служив тут, не могли щоб не пригадати покійного хлопчину, який прожив зовсім не багато віку, але його життя, мало відношення до того, що зараз тут відбувалось.

В аеропорт поїхали: Лемури, Андрій, Наташа і Мая, також Тин Славич з Володькою. Дорогою Міський сказав що просто вже з аеропорту поїдуть в Мукачево, ще дорогою заїдуть до діда з бабою, тому що досить вже сидіти тут в людей.

«Іл-62м», прилетів з Києва вчасно, він добирав пасажирів на борт в Івано-Франківську і вже летів просто в Нью-Йорк. Коли літак преземлився, Наталя Романівна промовила до Володьки:

- Ти уяви собі як наша Марійка сама ось так сіла в літак і втекла від нас. Такий характер мати, нічого не боялась. Та мені серце стукає немов я сама маю летіти так далеко через океан, а вона сіла і полетіла туди де ніколи не була і нікого не знає.

- Молоде, Романівна, - вмішався Місько, який мимоволі підслухав розмову.

- Ось правельно ви сказали Якимович: молоде і йому як кажуть люди: море по коліна.

- Знаю який я був молодим: лазив по таких смереках, що тепер боюсь з долини подивитись на неї до гори, а тоді як мавпа лазив.

- Як лемур натуральний, - підкинув В'ячеслав батькові.

Оголошили посадку на борт, усі стали прощатись, але В'ячеслав обіцяв усім, що приїдуть в гості, щоб не скучали тут без них.

- Почекай Андрію, не женись, поки я не приїду, - пожартував В'ячек.

- Ой синочку, - тьотя Люся почала плакати, - може мама твоя з неба увидить що ти блище неба будеш летіти, не забувай нас, ми будемо чекати вісточки від тебе. Передавай привітання від нас своїй коханій, скажи що ми вас любимо, чекаємо...

- Давай сину прощатись, - промовив тихо батько, - не все так як ми думаємо, як хочемо, але я вже увидів маму вашу, якось мені спокійніше на серці. Дивлюсь що люди якісь такі культурні, виховані і ти в такій родині будеш, що коли б мама жила твоя, вона б не була проти. А взагалі ти так сам вирішив, як ви обоє молоді собі так хотіли і вже так най вам буде.

Батько обняв сина, усі присутні жінки, стали витирати сльози.

- Тату, ви сказала були колись, що Лемури по світу розбрелись і такий самий виходить тепер.

- Хай Бог хоронить тебе в дорозі і вас там: шануйтеся і любіться.

Усі поцілували молодого мандрівника, Наташа поправила комір сороки хлопцеві, щоб був гарним.

- А ти пригадаєш як впеше я тебе взяв в Ладу і запитав одне запитання? – Сказав Володька.

- Пам'ятаю: ти запитав чи я б женився на твоїй сестрі. А ще сказав був про неї: а правда красива вона?

- Дотримав слова: правельний в мене швагер тепер. А як зуби треба, вже я буду робити.

- Як добрешся, зразу дзвонить, - пригадав Тин Славич. – Мама буде переживати чи все добре обійшлося там на аеропорті в Нью-Йорку; не забудь В'ячеславе. Щасливої тобі дороги, а вірнуше польоту.

- Добре, я буду пам'ятати. – Пообіцяв хлопець і направився до дверей, куди ішли на паспортний контроль.

Коли вже В'ячеслав пішов, усі стали в коло, Тин Славич промовив:

- Знаєте, мені по-житті приходилось багатьох людей зустрічати і відпровадити, і хочу сказати що вокзал чи аеропорт, це таке місце, до якого не можливо привикнути людині. Постійно серце в підвищеному ритмі, а тим більше коли ви ось так рідного сина відпровадити, - Тин Славич, поглянув на Міська Лемура.

- Правду сказали ви. Але знаєте: краще щоб його серце було радісне, бо як прийшов з армії, ходив сам не свій. А тепер йому краще і нам якось ніби лекше стало на душі, - признався батько, тим самим хотів потішити самого себе.

- В Америку летить саму і в самий Нью-Йорк! – Вигунув Володька, щоб тим самим, розвесилити усіх провожаючих.

З другого поверху Івано-Франківського аеропорту, було видно як люди заходили в літак, також було видно В'ячеслава, який був одітим в шкіряну осінню куртку по білій сорочці. Володька навіть замітив як входивши в салон літака, В'ячеслав протягнув руку в праву сторону і постукав долонею по фюзеляжу біля дверей, а так зник в овальних дверях повітряної машини.

- А вони ще заправляться десь будуть може? – Запитала тьотя Люся.

- Ні, - відповів Володька, - цей літак може дванадцять годин на одній заправці, його в Києві заправили і вже аже будуть в Нью-Йорку заправляти, назад додому.

- Марійка напевно вже не може спати, зустрічати не терпиться їй. Але там близько вже з аеропорту буде. – Промовила Наталя Романівна.

- Йому взагалі пощастило, - сказав батько, - тут близько і там коло хати. В нас там хтось летів скоріше в Америку, то лиш з Москви мусів. А до Москви ще добратись треба поїздом, а там в аеропорт треба.

Диспетчер, дав право на кермування літаку, він виїхав на взлітну смугу і почав гудіти двигунами що раз гучніше і звук набирив вищі октави.

- Там мотори заді стоять і в салоні дость тихо сидіти, - пояснив Володька.

Нараз літак зрушився вперед, почався шум від чотирьох турбін і швидко почала наростати. Через лічені секунди машина почала так швидко рухатись, а так піднявся ніс і передні шасі відірвались від бетонної смуги. За ними задні повисли вниз, а так почали зачинятись в бункери фюзеляжу.

Мая, разом з усіма, дивлячись в слід літака, який піднімався в небо, прошептала в пів голосу: Господи, спаси и сохрани.

Коли літак піднявся, в салоні, де по двох сторонах було розміщено по трьох рядах сидінь, В'ячеславу випало місце по лівій стороні спереду крил, і зразу біля проходу. Поруч нього сиділи літня пара, але чоловік який був біля вікна, побачив як хлопець потягнувся щоб щось побачити, зрозумів що тому цікаво щоб дивитись згори.

- А ви молодий пане переший раз летите може? – Поцікавився дятько, приблизно віку сімдесят літ.

- Так. Не доводилось ще літати, по землі вже досить проїхав, а ось в небі вперше.

- А давайте я пересяду на ваше місце, мені і так виходити буде потрібно в туалет, а коли сидіти, тоді все одно буду спати. А ви будете спострегіти собі з елюмінатора.

- Дякую вам, мені дійсно цікаво, якщо чесно.

Мужчини помінялись місцями, а жіночка, яка була дружиною того пана, так і залишилась сидіти в середньому сидінні.

- А ви в гості туди до когось, чи може як студент? – Поцікавилась жіночка в хлопця.

- Я, можна сказати одружився і їду до нареченої. Вона студенткою поїхала і там залишилась жити. Тепер мене потягнула до себе.

- Тоді добре, маєте гарну дружину виходить, - відказала жінка.

- Казала нам донька по телефону, - почав дятько говорити до своєї дружини і заодно до В'ячека, - що в Нью-Йорку буде вітер нині дуже.

- А літак зможе сісти в таку погоду? – з тривогою запитав хлопець.

- Як щось буде таке жакливе, тоді дадуть другий аеропорт: може у Філадельфії чи в Бостоні, - (дятько ставив наголос на другу букву «о», а не на першу, як прийнято коли називать місто Бостон).

- Володимирку, - звернулась ніжно жінка до чоловіка, - будемо в Нью-Йорку, там великий аеропорт, вони не віпровадять усіх до Бостону; буде все добре.

- Я переживаю тому що переший раз в Америку і мене моя наречена буде в Нью-Йорку чекати.

- Не переживайте, там не пропадете. Якщо маєте адресу де вона мешкає, знайдете її.

- Я вам покажу, може десь близько коло аеропорту, - В'ячеслав витягнув конверт, на якому був адрес.

- О, це в Брукліні, це ж близько зовсім.

- А чому вони назву міста Нью-Йорк, пишуть без дефізу? – Пригадав хлопець.

- Тут місто Бруклін, а Нью Йорк, це назва штату. Якщо пишуть місто, тоді пишуться Нью-Йорк Сіті.

- Моя кохана постійно писала мені, ніби з самого Нью-Йорку.

- Як звучить. - Посміхнулась сусідка по кріслі, - хоча це все разом там, і усі так кажуть. Ось ми сідаємо в містечку Ямайка, там розташований аеропорт, але на квитках вказано «New York».

- Моя, повинна зустрінути, чекає на мене. – Повторив В'ячеслав.

- Тоді добре. Але як щоб десь в заторах стояла, не встигала приїхати, не переживаєте вже так.

- А я говорити не зможу ще по-англійськи, так щоб якось пояснити.

- Не бійтесь, там люди з цілого світу і мало хто говорить також. Америка знає що ви можете, а чого не можете, там з людьми рахуються не як будь. Була в нас колись проблема коли ми в Японію прилетіли, а там не так як в Америці: усі бігають, заняті, а ми не знали що робити. Ніхто нас не розумів, поки ми там пояснились що нам треба, не було просто.

- А ви що в Японії були?

- Були. Ми багато були де, - посміхнулась жіночка.

- А моя дівчина, вона любить дуже Італію, може ми колись поїдемо з нею туди також.

- Були ми в Італії, Франції, Голандії. Також в Тибеті були.

- Нічого собі, - здивувався хлопець.

- Ви молоді, ще поїдете куди захочете.

- Гроші треба мати, щоб так мандрувати.

- У вас є щось більше як гроші. Не один мільярдер, хотів помінятися б з вами: вам дав би усі гроші, щоб придбати ваші молоді роки, тому що гроші ви ще можете заробити собі і стати також мільярдером, а він вже не стане молодим ніколи.

- Навіть ніколи не думав, що я такий багатий, - посміхнувся В'ячеслав.

- Риба коли у воді, вона не знає і не думає, що таке бути без води, так само молоді люди: поки не постаріли, не знають що таке молодий вік, і як його треба цінити.

- Коли приїду до своєї Машки, скажу їй: які ми щасливі, що ще молоді.

- Не забудьте. – Жіночка підняла палець, на якому був перстень з діамантом.

Після того як пасажири поїли, в літаку зупинились розмови, а усі вже відчували втому і хто дрімив, а хто читав собі якусь книжку. В'ячеслав думав про Костика, про те як він з ним розмовляв, що хотів бути птахою, і коли б той був живим, напевно б він радів, що все так відбувається.

Хлопець думками перейшов ще більш назад, пригадав школу, товаришів, з яких нікого не зустрів після армії, так як сам жив в Мукачево, а вони також розіхались хто куди. Він думав собі коли хто почує з бувших вчителів про те, що Лемур виїхав жити в Америку...

А колись думав собі: повернусь з армії, буде женитись Андрій, весілля буде в них на подвір'ї, музика, сміх, а після самому прийдеться женитись і те саме буде, але все відбулось зовсім не так як думалось... Ось так живе собі людина, думає, планує, а час проходить і все змінюється і також через іншу людину.

Коли попав в армію, думав щоб скоріше пройшли роки служби, щоб повернувся в Мукачево, але це все думалось до тринадцятого вересня, того вісідесят дев'ятого року, а опісля вже думки були інші. Вже не цікавило ні весілля Андрія, ані товариші по школі, не приходило в голову навіть те чим жилось до армії, все перемінилось і задля однієї особи – Машки Альбінової.

Хоча хлопець себе налаштував на тривалий політ, все одно він вже відчував що таки втомився. В'ячеслав хотів заснути як інші пасажири, поглянувши на літню пару яка сиділа поруч, хлопець по-доброму позаздрив їм: люди спали, рівномірно дихаючи двоє разом і з сторони виглядало навіть смішно.

В'ячеслав пригадав собі, що колись в школі вчили таку казку, а в ній був запит: що людині наймиліше, і там говорилося про те, що наймиліше для людини - це є сон... Напевно коли я приїду – думав хлопець – піду спати навіть не роздіваяючись, тому що інакше я не зможу ні говорити щось, ані думати. Але як як Машка поведеться на таку поведінку, може вона зразу захоче щоб я з нею час проводив, був уважним до неї, може мене буде розпитувати щось місіс Айнекс, хоча Машка перелітала також через океан і знає вже як почуватється людина, після такого тривалого польоту.

В'ячеслав пригадав собі, щоб зразу дати подарунок для Інесси Арсенівної, якого він ще купив в Польщі, коли їхав за візою, і це була декоративна скринька для прикрас, яка грала музику, коли її відчинялось. Також для коханої він купив іграшку, дуже кумедного верблюда, в якого були смішні губи наскільки, що хлопець не зміг щоб його не купити дівчині, яка любила подібні іграшки.

Літак почав нарешті зменшувати висоту, люди заметушилились, стали двивись крізь вікна на берег материка Північна Америка. Вітер справді був, тому що літак увішов в хмари, і вони були якісь не звичайні, з різних відтінків. Коли повітрянна машина ще опустилась нище і вже було досить виразно видно хвилі океану, літаком почало шттовхати в різні сторони. В'ячеслав поглянув на людей, але тривоги не побачив і зрозумів що це напевно так буває при посадці, від нього зразу втекла втома і сонливість, а хотілось щоб вже якнайшвидше опинитись на землі.

Через короткий час, почувся якийсь гуркіт внизу і завив якийсь моторчик, хлопець зрозумів що відчиняються шасі, а так замість води, показала земля, і літак вже був над нею. А ще за кілька секунд, шасі глухим стуком трюкнулись бетону і повітрянна машина, почала мчати по ньому на швидкості, а так стрімко гальмувати.

Літак під'їхав до одного з рукавів, які вели в будівлю аеропорту, люди почали виходити і В'ячеслав зрозумів, що йому триматись сусів по сидінні в літаку, немає сенсу; так як усі направились на митницю. Хлопець зразу відчув яке все тут простіне, як далеко потрібно іти до самого контрольного пропуску. З інших сторін також потік народу вливався і перемішувався і вже скоро люди з інших рейсів перемішались так, що не те що мови різні було чути, а кольори шкіри були усіх видів які можуть бути.

В'ячеслав подумав: як тут зараз хто зможе розібратись з ними, кого куди і хто звідки, але скоро він все зрозумів: коли народ немов вилився у велике приміщення, там були на стовпчиках розтягнуті стрічки і поруч стояли люди у формі працівників, вони вказували кому куди. Ставши в чергу, В'ячеслав побачив що він опинився знову посеред тих самих людей, з якими прилетів з України.

Підійшовши до перегородки, хлопець подав конверт і паспорт чорношкірій працівниці, вона поглянула на світлину паспорта і на його обличчя, посміхнулась і стала відчиняти конверт. Опісля щось собі записала, прищепила якийсь папірець, взяла штапм з високою ручкою і вдарила в паспорт: Welcome to United States. – Промовила працівниця і повернула паспорт. Хлопець кивнув головою, а вона стала дивитись на наступного пасажира, який стояв за В'ячком перед червоною міткою наклеєною на підлозі.

Після того він побачив куди ідуть люди по свої валізки, пішов за ними, взяв візок і поклав свої чемодани. Працівники які допомагали людям, побачили що в нього не багато і не стали приставати, щоб допомогти.

В'ячеслав направився разом за людьми, які виходили, правда їх вже не було так багато, так що він міг роздивитись що перед ним і по сторонах.

Раптово він побачив перегородку за якою стояли люди, які тримали різні написи імен і прізвищ, хлопець зрозумів що тут знаходяться зустрічаючі. Нараз він побачив як дівчина в чорній короткій куртці і білою шалею на шиї, обережно обходила якихось людей щоб пройти наперед. Коли В'ячеслав побачив Машку, він не особливо здивувався, так як бачив її на світлинах, яких дівчина прислала була. Звичайно що це вже не була п'ятнадцятилітня школярка, хоча якщо приглянутись і сказати по правді, Альбінова не змінилась наскільки, щоб можна було здивуватись, як інколи буває з дівчатами в юних роках. Вона була в черевичках на каблучках і посміхалась. Любима підбігла, кинулась на шию коханому:

- Ой, спасибі Лемурчик що ти приїхав. Welcome my love, - промовила вона і злегка засоромилась.

- Машка, - хлопець обняв кохану і тісно притиснув до себе, а опісля поцілував в обидві щоки.

- Постій щоб я подивилась на тебе; очам не віриться. Але я вірила в тебе, вірила що ти приїдеш.

- Сама так хотіла. А волосся яке довге відросила, як гарно тобі, моя міс Мері.

- Замучився бачу, - дівчина поцілувала коханого в щоку, - довго летіти, правда?

- Ноги затерпнули.

- Я також ходити не могла після літака, ані сидіти.

- А тепер куди нам?

- Дай мені візок, я потягну, - Машка взяла з рук В'ячеслава візок, на якому було два чемодани, а на них покладений дипломат. Хлопець мовчки вказав рукою щоб вона ішла вперед. Машка зрозуміла що він хоче полюбуватись нею йдучи заді, вона відійшла від візка, підняла руки вгору, покрутилась навколо два рази, щоб він її оглянув, і посміхнувся, дивлячись на його погляд.

В'ячеслав поглянув навколо, чи хто з людей не дивиться, але Машка тут же його заспокоїла:

- Почувай себе вільно, ти вже на землі свободи, так що розслабся Лемурчик.

Але в неї смикалка – подумав сам про себе В'ячеслав – я лиш хотів поглянути, а вона зразу додумалась що мені треба; читає мене з середини. Їй на психолога треба, а не кардіолога.

- А ми на метро поїдемо, чи автобусом? – Запитав новоприбувший, на Американський континет.

- Машиною поїдемо.

- Ти приїхала з Арсенівною?

- А тобі Ленка нічого не сказала? – Машка як ішла, раптово зупинилась.

- Ленка? Вона сказала що сюрприз тут мене чекає, але мама проговорила що вже роботу буду мати.

- Та ні, не про роботу. Послухай що було недавно: говорить мені міс Айнекс, вірніше питає мене: чи ми не проти, щоб вона нам купила готель десь, щоб нам на курорт поїхати, на «медовий місяць». А я подумала і сказала, що ще нічого тут не знаємо і краще щоб вона сама кудись поїхала, а ми самі побули місяць в цілій хаті.

- Машка, ти їй таке сказала? – Здивувався хлопець від почутого.

- А що тут такого?

- І що вона відповіла?

- Позавчора поїхала на Флориду на цілий місяць відпочивати. В неї там три подруги живуть. Вона їздить кожного року, так тепер нагода як для неї, так само для нас.

- А ми що самі будемо?

- Самі, - Машка відійшла два кроки назад і почала весело сміятись від радості, склавши долоні, почала потирати ними.

- Таке лиш Альбінова може. Відпровадити господиню з хати, тому що їй захотілось побути зі мною.

- Мені Ленка сказала була ще скоріше: «ти знаєш як добре з чоловіком бути разом», а я подумала як вони там усі в квартирі одній живуть. Ми тут на другому поверху окремо будемо, але тепер ще краще, коли взагалі в цілій хаті самі.

- Так куди ідемо? – В'ячеслав став крутись навколо і розглядати аеропорт.

- Ходімо, там Саніч чекає на нас, вже зачекався мабуть дятько.

- А він хто такий?

- Побачиш зараз: знайомий здавна до Ельманів, разом працював з ними в бізнесі.

- Може той що я працювати маю з ним, він ремонтує яхти?

- Він самий. Гарний дятько; одесит.

Вийшовши на двір, Машка пішла повз автомобілів які стояли і блимали аварійними вогнями, вона ішла трошки часу, аж поки не повернула заді сірого Линкольна. За керма вийшов дятько, років п'ятидесяти, одітим в в'язаного светра і джинси; він посміхнувся:

- Що земляк! Як там Україна - рідна ненька?

- Нормально, відповів закарпатець.

- Саніч, я вас познайомлю: це мій суджений, звати В'ячеслав, а цього дятька, - Машка вказала рукою на одесита, - звать Євген Олександрович.

- Саніч, - виправив сам дятько, та подав першим руку, - так привик. А то звали мене Женя, Гена, Джоні, і ще по-разному

- Там був в нас Славич, а тут є Саніч, - добавила Машка.

- Слухайте, - В'ячеслав оглянувся навколо, - а я не так уявляв собі Америку: тут якимось так все просто, люди такі веселі, якимось так вільно, простірно.

- Буде жити тут, я що тобі казав! – Вигукнув Саніч і поглянув на щасливу дівчину.

Двоє молодих сіли заді в просторий Линкольн. Водій погнав поміж автомобілі, як джміль поміж стебла трави. М'ягка посадки автомобіля, немов човен заколисувала хлопця.

- Що може в ресторан зразу? – Саніч поглянув в люстерко.

- Ні, додому давай. – Наказом промовила Машка. - Відпочити потрібно йому, а мені зателефонувати мамі; наказувала щоб зразу повідомити коли зустрінемося.

- Яка слухнянна стала, - В'ячек жартуючи погладив дівчину по носі і пригадав слова Андрія, коли той сказав, що в Машки, спортивні ноги.

- Так скільки ви не бачились? – Запитав Саніч, своїм суржилом.

- Три роки і п'ять місяців, - відповіла Машка.

- Да, час бежить... – зітхнув Саніч.

Через якийсь час, Линкольн зупинився на західній стороні Брукліна, на вулиці під номером «68». В'ячеслав впізнав дім де мешкала Машка, (так як бачив його, скоріше на світлині). Коли Саніч допоміг витягнути чемодани, так як один стояв вертикально на передньому сидінні, а другий в багажнику, він промовив:

- Так коли робить почне твій суджений?

- Давай з листопада може.

- Тоді що виходить – став загинати пальці одесит – завтра четвер, там шабат, а може з понеділка?

- Не втомляй Саніч, я тебе умоляю. Сказала ж ясно: з лис-то-па-да.

- Так подожді, місяці поплутав: що це таке з якогось «леопарда»?

- З ноября, тепер понятно?

- Ой мать родная, чекать скільки.

- Давай, щасливо. – Машка махнула рукою на дятька, який був радий за неї, і за нового робітника.

- Спасибі вам, - промовив В'ячеслав.

- Ти брось ось це «вам», «ви», зі мной так як Машка, так нравиться більш. Я не старик тобі, якийсь там дядя Мошко з Малдаванки.

- Привикнути треба.

- Да привикнеш, що такого тут привикать.

Одесит попрощався і виїхав на вулицю, а двоє молодих людей, просто не могли повірити що нарешті вони вже разом, що тепер вже ніхто їм не заважає, ані не хоче їх роз'єднати.

Двоє зайшли в хату, перш всього Машка сказала щоб валізки покласти в залі, там більше місця щоб завтра все повитягувати і намістити.

- Лемурчик, тобі каву може, чи чай? Маю солодощі також для тебе.

- Я поїв в літаку, навіть не хочу.

- Каву гарячу випий, ти змінив час і потрібно так, що організм якось адаптувався хоча трошки.

- Ти ж майбутня лікарка, змушений виконувати що ти сказала. А я собі одного разу уявляв, що ось так приїду, прикинусь хворим, а ти мене слухати станеш як я дихаю, і вже як лікарка коло мене, поглянеш як моє здоров'я і вся така еротична будеш.

- До речі, тут медсестра приходить, до місіс Айнесс, вона з Єрвану, і мене вже навчила уколи ставити. Так що я вже тебе можу полікувати, якщо ти прикинешся хворим; скільки тобі уколів, також таких еротичних на перший раз, щоб не прикидався більше, і не жартував так про своє здоров'я? – Машка повела очами і посміхнулася.

- Укола не хочу, я вже здоровий. А ти точно будеш серйозна лікарка, якщо вже від тепер, такі жарти не проходять в тебе. А до мами, ти все ж таки схожа, якщо тобі чогось хочеться довести.

- Так Лемурчик: тут тобі кава, випий, і в душ щоб тіло освіжити, тоді лягай відпочивати, і вже завтра, ми про все поговоримо собі.

- Так почекай, нехай надивлюсь на тебе, - хлопець не зводив очей з білої кофти, в якій Машка була одітою і ходила по хаті. Він дивився то на кофту, то на чорні штани, які обтягували привабливий стан.

- Спасибі що про маму пригадав, я вже мамаші дзвоню, тому що забуду, а вона не спить там – чекає.

В'ячеслав пив каву і зміг почути коли Машка розмовляла з мамою, тримаючи телефон з антеною, ходила по кімнаті. Він подумав як зовсім недавно знаходився там в Івано-Франківську в квартирі Альбінових і слухав коли теща розмовляла з Машкою, а тепер навпаки вже все виходить.

Машка промовила в телефон: Алло мама, ми недавно з аеропорту приїхали. Так все добре, ми вже в хаті. Лемурчик каву смакує американську, а так піде спати після дороги, щоб відпочив як повинно бути.

Якийсь час Машка слухала маму, а потому знову почала: Все буде добре, я ж не маленька вже, я знаю що ти лікарка і я буду також. Ой мама, ще книжку таку як Демчук шукав, може передаш сюди, не сміши мене, як говорить наш одесит: я тебе умоляю. Я знаю про що ти і так далі, все буде добре. Звичайно що замучений, я ж себе пригадую як вилізла з того літака: задниця була як олив'яна, а ноги не служили взагалі. Піде відпочивати твій зять, пожалію обіцяю, не переживай вже так багато. Все, на добраніч.

- Що там Машка мама тебе настановлює? – Посміхнувся В'ячеслав.

- Ось так уяви собі що ми побрались, - дівчина стала розводити руками посеред кухні, - і там в квартирі проходить наша шлюбна ніч; це просто жаж.

- Мама переживає про донечку. Ти б знала як там через тебе майже весілля зробили в кафе, людей запросили, а Володька признався мені що скучає за тобою; жаль йому що нема сестрички поруч.

- А твої напевно гвоярять: Що ж та Маруся витворяє? Куди вона нашого В'ячека тягне за собою, що з нею робити усім нам тепер.

- Ти б почула Октябрину, вона з себе виходить, але прийшла зі мною прощатись і тихо була тоді.

- Ранком Андрій повинен з Мукачево телефонувати до мами, вона скаже щоб твої знали що все добре і ти щасливо долетів сюди. Твої зразу поїхали з аеропорту на Закарпаття, так мама сказала.

- А яка вже година на планеті Земля? – В'ячеслав глянув на висячого годинника у вигляді якоря, на якому була половина восьмої, але за вікном, вже певний час було темно.

- В нас як бачиш, а там вдома половина третьої ночі.

- Тому я відчуваю що мене так ламає до подушки.

- Все Лемурчик: в душ і спати, вже давно пора.

- А я сам буду спати?

- Сьогодні сам, мені також самій потрібно сьогодні, - Машка посміхнулася і засоромилася, так як час, поки двоє не бачились, своє зробив і потрібно було адаптуватись до спільного життя двом молодим.

В'ячеслав не став щось більше допевняти, він справді був замучений, прийняв душ і пішов в спальню, де приготувала йому Машка і через короткий час, він заснув.

Посеред ночі, хлопець пробудився, він поглянув в стелю, яка освітлювалася нічною лампочкою у вигляді русалки бірюзового кольору. Зрозуміши де він знаходить, його погляд повернувся в ліву сторону і В'ячеслав побачив Машку, яка на колінах стояла на його ліжку. Вона була одітою в його білу сорочку, розціпленою до середини живота. По обох сторонах сорочка прикривала її груди, волосся було розпушеним і Машка піднявши голову, пальчиком його забирала з обличчя.

- Машка, ти що не спиш? – прошептав сонний хлопець.
 - Прийшла поглянути на тебе.
 - Лягай поруч, - В'ячек взяв руку і погладив любиму по коліні.
 - Ні, відпочивай, я вже полюбувалась тобою. Завтра ти будеш себе краще почувати як зараз.
 - Я вже спати не зможу.
 - Лемурчик, давай засинай тихенько. Я не думала що такий відчутний, я лиш погладила тебе по шиї так ніжно, взяла твій ланцюжок золотий, а ти очі розплющив. Не дарма ти в армії склад вартував продуктовий: в такого навіть миші не вкрадуть нічого.
 - Машка, може не іди.
 - Все, до завтра. Засинай, я кому сказала. – Машка спустилась з ліжка і посміхнувшись, вийшла з кімнати, зачинивши тихо двері.
 В'ячеслав хотів щось ще сказати, він пригадав як Ліля була взяла його ланцюжок, а тепер від того що так зробила його єдинна і любима, хлопця наповнила радість і задоволення. Але втома, дала про себе знати, він тут же понурився знову в сон, тому що голова була такою важкою, а очі взагалі не слухались і заплющились самі собою.

24

Ранком наступного дня, В'ячеслав пробудився досить рано, але він не хотів вставати, а просто лежав і думав. Нараз він почув як у ванні почала шуміти вода, хлопець зрозумів що вже Машка встала з ліжка. Через половину години, вона зайшла в його спальню: волосся було мокрим, а її тіло обвивав халат кремового кольору.
 - Доброго ранку Лемурчику, - привіталась кохана.
 - Машка, - В'ячеслав став витягувати руки над головою, - добрий ранок найперше. Як тобі спалось?
 - Вставати коли думаєш? Там я тобі халат поклала і рушник; візьмеш після душу.
 - А що ти так постійно купаєшся ранком?
 - Ранком і вечером постійно.
 - Кожного дня?
 - Звичайно. Ти хіба не знаєш що я без води не можу жити. Але коли ти спав, я вже в парку чотири кола пробігла, а так душ після розминки. Я встаю з пташками разом. П'ять годин сну - мені доволі.
 - Молодчина: з фізкультури «п'ять».
 - Нам сьогодні поїхати потрібно в одне місце.
 - Що в ресторан вже з твоїми друзями може?
 - Ні, не сьогодні. Я хочу щоб ти взяв обручки наші, бінокль якого ти привіз і ми поїдемо в одне місце з тобою. Там населимо обручки одне одному і вже станемо як сімейні люди.
 - Тоді можна так, по правді я не дуже хочу з кимось знайомитись нині, більше хочу, щоб ми побули двоє разом, поки не приїхала місис Айнесс.
 - Ми будемо тут жити, маємо дві кімнати і кухню, ванну гарну; сам бачив.
 - Тоді я одіваюсь, але ні: перше душ беру, вже так само як ти, хоча я не бігав ще зранку. Після одіваюсь, вип'ємо каву і їдемо куди ти скажеш.
 - Тоді я на кухні внизу, а ти приходи до мене. – Машка вийшла з спальні і пішла сходами вниз.
 Через дві години, таксі зупинилось біля Бруклінського моста. Машка розрахувалась і двоє вийшли на вулицю. Погода була гарна, як звичайно буває в Нью-Йорк Сіті восени. В скверах жовте листя крутив вітер під ногами, а сонце виблискувало на шклі високих будинків Менхеттена.
 Бруклінський міст, це історична споруда, по ньому ходили знамениті люди з усього світу. Коли внизу їдуть автомобілі, по середині над ними побудована стежка для пішоходів, а з неї видно в обидві сторони: з правої сторони Менхеттен, а з лівої Бруклін, а під ним пропливає East River, яка розділяє Лонг-Айленд, від материка.
 - Ми могли в Централ парк піти, - промовила Машка, - але хотіла щоб ми пройшлись цим мостом і скажу тобі чому саме. Знаєш Лемурчик, міст він має дві сторони, два берега, так само як життя людини. Ось так ми виходимо на нього ще як хлопець і дівчина, а коли зупинимось на середині, населимо обручки, тоді вже в другому кінці, будемо як чоловік і жінка.

- Слухай, я так само подумав, - здивувався В'ячеслав, - ти мої думки читаєш і я вже таке явище, не один раз зазримітив.

- Бачиш як гарно в нас...

- Але ще розписатись нам необхідно, щоб було все як повинно бути.

- Зробимо, це вже такий крок документальний і офіційний, а ось сьогодні, те що ми зробимо, воно наше особисте на все життя. – Промовила Машка.

Двоє вийшли на міст, внизу місто вирувало в бурхливому темпі, на мості люди також ходили, хоча ще була лиш одинадцята година перед обідом і людей не було багато. Пройшовши до середини мосту, двоє зупинились коло ліхтаря, який на північній стороні.

- Поглянемо в бінокль? – Запитав В'ячеслав.

- Давай поглянемо.

- Тоді ти першою, - витягнувши бінокль з кобури, В'ячеслав протягнув коханій.

- Лемурчик, а ти знаєш що для такої справи повинні бути свідки? – запитала Машка, дивлячись в бінокль на ріку вгору.

- Але в нас все якось по-особливому виходить в житті.

- Я тобі признаюсь чому ми тут зараз і ти все зрозумієш. – Машка почепила бінокль на шию і оперлась до перил. - Коли я приїхала сюди в штати, може на п'яту ніч, мені сниться такий сон. Сниться мені, що я їду по цьому мосту, я тоді ще не була тут, але бачила в фотоальбомі його і знала що є такий Бруклінський міст. Так я їду і внизу ніби такий туман, але на мості так гарно і світло. Нікого немає, я сама їду і тут на зустріч хтось їде до мене. Ми зближаємось я дивлюсь, а це мій тато. Я починаю бігти до нього, прибігаю, обіймаю його так двома руками, а він немов прозорий і мої руки не можуть зловитись за нього. Я тоді кажу йому: тату, ти як мене тут знайшов? Він так посміхнувся і відповідає мені: Машка, будьте щасливі двоє... І тут я хочу про тебе сказати, починаю плакати від того що побачила тата, але раптово пробудилась. Зразу мені така думка: а для чого казати, тато він все знає напевно, якщо він мені сказав, тоді він знає що я заміж хочу. А ще в сні я справді запалкала, тому що коли пробудилась, в мене сльози поплили з очей, так вниз аж на шию. А коли я мамі про сон призналась, тоді мама мені сказала: виходить що той хлопець з Мукачево, таки твоя доля.

- Машка, - В'ячеслав взяв любиму руками над станом, - мені Веня такий, що я машини ганяв для нього, одного разу сказав, що люди які пішли від нас, вони все знають що тут відбувається. Я так думав над тим і повірив в те що він сказав...

- А можливо сьогодні нашими свідками люди, які любили нас: мій тато і твоя мама.

Після цього Машка витягнула коробку, яку передала їй мама з Івано-Франківська, відчинила і взяла обручку більшого розміру, а В'ячеслав протягнув їй свою ліву руку.

- Хочу що б ти носив перстень на тілі, а мене в серці і був мені вірний, тому що я полюбила тебе одного і заслуговую вірності від тебе.

- Ти в мене єдинна, також носи як знак вірності на тілі, а в серці я вже є, коли скільки людей навколо, а ти мене покликкала за собою. – Вячеслав заселив золоте колечко і двоє поцілувались в губи.

- Лемурчик, коли б мій татко жив, твоя мама, як вони б раділи за нас, - Машка поклатала голову на комір своєму вже чоловікові і заплакала.

- Знаєш Машка, я був на багатьох весіллях, бачив як вітали, різне говорили; тверезими і п'яними, але ось так як ми двоє - воно найкраще...

Після того Машка витянула малий фотоапарат з кишені куртки, покликкала якусь мимо йдучу жінку щоб та зробила їм знімку. Двоє обнялись, жіночка сфотографував їх на пам'ять кілька разів, а вони їй подякували.

- Що ж тоді: може підемо в кафе гарне посидимо кудись? – запропонувала Машка.

- Куди скажеш, ти тут краще знаєш. Як колись говорилось: Маруся все знає.

- Є тут французьке кафе, на Бродвею, вони дуже смачні випічки мають.

- А який день нині? – Запитав В'ячеслав, який переїхав на другий материк і збився в календарі.

- Четвер, двадцять жовтня, дев'яносто четвертий рік - посміхнулась Машка.

- А ти знаєш що коли я познайомився з тобою, день був четвер, і сьогодні також четвер.

- Треба знайти календар і поглянути в який день ти народився. А я народилась в неділю, так мама сказала була мені.

- Тому ти такою красивою і святковою завжди.

Коли вже двоє сиділи в кафе, Машка призналась:

- А знаєш, мене Ленка заспокоїла була. Я ж тут переживала як воно буде далі, а коли ти не захочеш приїхати, а Ленка мені сказала: послухай мене Альбінова: він тебе так любить, що ти хіба це зрозумієш

як проживеш з ним до «срібного ювілею». Твій Лемур просто собі місця не знаходить без тебе тут. Я тоді подумала: якщо це правда, тоді неодмінно прийде до мене.

- Не йшло мені без тебе нікуди. Признаюсь, Андрій мені вже підшукав був одну, ніби не погана на вроду, але я так поглянув зблизька і таки не те що мені треба. Правду наша мама сказала, що я твоя доля, виходить, що так воно є насправді.

- Сказала, коли вже побачила що я не здаюся, а так було по-різному.

- Не будемо про те що було, хіба про щось гарне.

- Ой Лемурчик, в тебе така зачіска гарна зараз. Колись я дивилась в цей бінокль з будинку і думала собі: але в нього густе волосся, такий їжачок був тоді в тебе армійський.

- Ти на голову дивилась, а я не лиш на банти твої, але на ноги також. Перший раз побачив як ішли ви зі школи і подумав: але якась мала вродлива, як би мені її зачепити на бесіду. А Ленка говорить вже другим разом до Таньки: наш солдатик запав на Машку Альбінову. Мені так зразу прізвище твоє стало таке романтичне, я подумав: але їй підходить зватись Машкою, просто все так гармонічно, така симпатична.

- Виходить закохався не на жарт був.

- А тоді коли ти поглянула вгору на мене, в мені щось перекинулось в середині.

Машка посміхнулась, встала салфеткою витерла губи від пирожиного і поцілувала В'ячеслава.

- Лемурчик, спасибі тобі, що ти в мене є. Так Ліза, з парку Шевченка, любить говорити.

- А мені не віриться, що я в самому Нью-Йорку зараз, - признався В'ячеслав, - колись, коли я ще жив з дідом там, як ти любиш називати в Лемурії, тоді коли б мені хто був сказав, що я буду в Америці і ще в якомусь французькому кафе у Нью-Йорку, а ще з такою Машкою Альбіною, не повірив б нізащо.

- Я коли сюди попала, тоді зрозуміла що такий шанс один раз в житті може бути і від нього залежати може подальше життя. Слава Демчук, щось почав мені пояснювати, а я йому сказала: ти як собі хочеш, якщо ти сподівався іншого тут, так це твоя проблема, а я тут залишусь жити.

- Я також говорив з ним тоді на вечері в кафе.

- Не можу собі увити як з ним жінка буде жити, такий напасний він, все розпитує по п'ять разів одне і те саме. Я один раз почула і пам'ятаю, скільки можна питати?

- Усі хто тебе знають, усі говорять що ти дуже розумна до науки і взагалі супер.

- Тут кажуть на таких: Smart girl.

- А коли вже дружина, як тоді кажуть?

- Smart wife, - посміхнулась Машка.

- Давай звертайся інколи по-англійски до мене, може я щось запам'ятаю також.

- Спробуємо підтягнути Лемурчика, спільними зусиллями.

Коли двоє молодих людей повернулись на метро, вони розклали все те що привезено з дому, Машка взяла свої іграшки, щоб поскладати у кімнаті на другому поверху. Також того верблюда, якого купив для неї В'ячек. Вона поглянула на картинку, яку намалював був покійний Костик, двоє обнялись і мовчки пригадали того, хто став причиною їхнього знайомства і поріднення їхньої долі. Зображення на аркуші з альбому, було немов заповіт покійного, адже там було зображено що двоє ідуть і тримаються за руки, а заповіт того хто вже покинув цей світ, повинен бути виконаним, при жодних умовах.

Пройшов тиждень часу, спільного життя, від того дня, коли двоє обвінчались на Бруклінському мості. Двадцять сьомого жовтня, під вечір почав накрапати дощ, хоча на дворі не було холодно. Молода пара вийшли щоб пройтись до води і поглянути на вечірнє місто, яке мерехотіло різними вогнями. Також великі кораблі, які стояли на рейді, освітлювались і від них по воді переливались світлові стрічки, посічені хвилями.

Коли двоє прийшли, Машка підійшла до перилів і показала напис, якого зробила чорним фломастером, було написано великими буквами «Лемурія», а також цифри «8165».

Коли стояли під парасолею, В'ячеслав пригадав день, коли також падав дощ:

- Машка, а ти пам'ятаєш коли ми першим разом ішли двоє, там в Івано-Франківську?

- А, тоді коли я з зошитом чекала на тебе? Я ще була подумала: а якщо солдатик вчився гарно і знає алгебру і мені скаже: покажи яку котнрольну ви писали в школі, що я тоді відповім йому? Зошит був чистим, але добре що не додумався щоб запитати.

- Де мені до зошита було, не вірив що тебе побачив.

Постоявши кілька хвилин, Машка промовила:

- А я вже в нашу Лемурию хочу. Там можливо дощ падає осінній, а в тій stodолі сіно пахне і сухо...

- Заробимо грошей і поїдемо в Лемурию, тим більше що там вже все моє тепер. Дід переписав все на мене і ми вже маємо свій учасок там.

- Бачиш як гарно.

- Машка, а скажи правду: коли ми були там тоді двоє, і тепер уяви собі щоб я почав тебе спокушувати на таку спрву, як тоді ти б була поступила?

- Так як сказала в школі подругам.

- А років тобі скільки було, ти про таке не думала тоді?

- Я не уявляла собі, коли буде в мене першим хтось інший. Я думала про тебе: можливо він вийде з армії і забуде про якусь малу школярку, а так хоча б він був першим в мене, тоді буде що пригадати собі колись хоча перед подругами. Якщо хочеш знати, в такому віці як тоді я знаходилась, дівчата про такі справи думають і для них не маловажним. За всіх не знаю, але зі мною таке відбувалось.

- Вже так думати не будеш більше ніколи, моя міс Мері, - зітхнув В'ячек.

- Тепер вже точно не буду, - Машка розсміялась. – До речі, я вже міс Мері, якщо конкреттно.

- А що ти могла припустити такий варіант, що я міг тебе забути після армії?

- Ми з мамою спорили, а вона мені говорить: він напевно так не побивається за тобою, таким довго дівчата не дадуть ходити і думати про якусь малу школярку.

- Не ішло мені нічого без тебе там; правду кажу.

- Добре що я не знала про те що тобі Андрій якусь вже піднайшов був.

- А коли б дізналась?

- Повернулась була б після Демчука назад напевно.

- Тоді добре що не повернулась, щоб ми там робили зараз двоє?

- Те саме що тут Лемурчик, просто часу пройшло б нашого більше набагато, а я не хотіла терпіти дальше. – Машка вийшла з під парасолі, на дощ і почала крутитись, розпростерши руки в сторони та піднявши вгору голову, щоб краплі дощу падали їй на обличчя. В'ячеслав, дивлячись на неї, пригадав, коли Оленка п'ять років тому, співала про кабардинку, тоді коли повертались дівчата зі школи...

- Машка, я коли ти зі мною посваришся, тоді як будеш мене звати? Не думаю що будеш так само.

- Не думала ще про таке навіть; ще разом мало прожили, щоб сваритись нам.

- Напевно скажеш: ти Лемурияго, ану марш в зоопарк, не їж мої печінки вже більше.

- Де вже так на себе; ти ж в мене хороший.

- А що ще мама про мене сказала тобі?

- А ще сказала: якщо пішов робити зуби, тому що ти так хотіла, і він тут же погодився на такі муки, тоді напевно любить не як будь. Хлопці, дентистів бояться і будуть вбиратись до останнього моменту, щоб не заходити в кабінет лікаря.

- Все мама замічає. А ти що їй відповіла?

- Я сказала, що не сумнівалась навіть в такому. А мама правою: я вже сама почула, як ти укола боїшся.

- Машка, я хочу тобі щось сказати: ти ранком мені сніданок, рушник чистий в душ, і все інше. Я не жив колись так, я все собі сам робив. Тьотю Люся зготовить чогось поїсти і пішла собі щось робити, а ми з Андрієм давали собі раду. Дивись, щоб тобі важко не було, ти ж мову вивчаєш, спиш мало.

- Лемурчик, в таком не можна жаліти жінку; розпуститься і лінивою стане. До речі моя мама так постійно поруч тата була, і він вимагав від неї уваги. Я пам'ятаю все, і тому так само буду з тобою. А якщо по правді, мені задоволення приносить такий обов'язок; хіба воно важко, зробити для тебе?

- Хороша жінка в мене, - В'ячеслав жартуючи схопив заді Машку, яка ще крутилась під дощем, та поцілував її шию. - Я пам'ятаю як ти вибігала і шпроти мені дала. А ще «пальчики» печені виносила мені. Тоді вже було видно, що будеш піклуватись про свого мужчину.

- Я листа написала тьоті Люсі, фотки вислала наші.

- Знаєш Машка, я так боявся щоб не опинився в такому становищі як Андрій: ніби збирається женитись, але постійно думає про першу, усіх порівнює з нею. Не знаю чи він взагалі жнеться колись...

- А я ще написала в тому листі, подякувала татові, що він захотів, щоб ти близько в армії служив.

- А так вийшло що служив близько, але тепер живу далеко.

- Сказав мені Борис Станіславович, що я з перших які сюди подались, але скоро таких буде тисячі. Саніч, такої ж самої думки.

- Вже на роботу хочу. Я мужчина повинен гроші заробляти, я ж вдома постійно крутився щоб мати копійку яку. Завтра зв'яжусь з Санічем, і нехай візьме мене працювати вже.

- Все буде добре. Я ж тобі обіцяла, що так зроблю, щоб ми разом були, і вже сам побачив.

- Хто б сумнівався: Маруся сказала і зробила.

- Ще мені на кардіолога навчитись, тоді вже зможу своїм домашнім лікарям довести, що таки щось змогла досягнути в житті, навіть тут без знайомства і Тина Славича.

- Але не забувай що за його кошти, ти тут опинилась, - поміхнувся В'ячеслав, який глибрко в серці мав все ж таки повагу до Валентина Ярославича, тому що вважав, що Тину Славичу, є за що бути вдячним. – До речі він мені сказав що бувало так, що йому приходилось вступатись за вас перед мамою.

- Ой послухай: що він розуміє в такому, коли в самого немає дітей. Він що виховав когось може?

- Також правда. А ще, я вже так зрозумів, що я полюбив твоїх рідних, навіть тьотя Мая така приємна.

- Приємно почути. - Машка стала дивитись в бінокль на корабель, який стояв на рейді, вона побачила там матроса, який ішов по правому борту судна.

- Цікаво звідки прийшов такий корабель, можливо десь від наших сторін, - промовив В'ячеслав.

- Я б ніколи тебе не відпустила так далеко; моряк половину року може в морі бути. Знаєш коли мого тата відправили в Афганістан, мама була такою сердитою постійно, ми з Володькою щоб не зробили, все було не так. Я тоді не розуміла що з нею відбувається; я мала була.

- А тепер ти вже розумієш більше про сімейне життя?

- Трошки тут розживемось, і заведемось маленькими Лемурчиками, що було в нас щастя в домі.

- Тобі хочеться щоб в нас були діти?

- Яка ж сім'я без дітей? Лемурчиків, необхідно нам нажити...

- Щоб нам не бути самим на «Срібному весіллі», як колись доживемо.

Доц зупинився, вогні вечірнього міста виблискували на мокрій набережні, а з південної сторони, високий міст який з'єднував два берега, також освітлювався і його контури відбивались у воді.

- Тепер бачиш Лемурчик: людина може зробити вибір одного разу і в неї все життя від нього зміниться.

- Через твій вибір і в мене життя змінилось.

- А все ж таки, саме тобі прийшлося робити рішення: ти ж вибрав мене з поміж чотирьох, тоді коли вперше побачив, з білими бантами, а вже все те що відбулось опісля, воно результат такого вибору.

Кінець роману.

Пенфілд Нью-Йорк. 2022р.

ПІСЛЯМОВА

Після того, як В'ячеслав Лемур переїхав в Сполучені Штати Америки, життя в нього з молодою дружиною, поплило спокійною течією. Він почав працювати, робота йому подобалась: ранком він сідав в метро і проїздив три зупинки, на четвертій виходив, тому що поруч мав гараж Саніч, в якому стояли частини для моторних човнів, та інструменти. Опісля двоє сідали в автомобіль Саніча, їхали на пристань і там вже розбирав В'ячеслав яхту, щоб витягнути двигуна, чи щось подібне.

Бувало що багато часу приходилось стояти в заторах, але Саніч не хвилювався тим, він платив за годину, ще любив постійно щось розповідати про свої молоді роки в Одесі, і був радим що має слухача поруч. Також він мав досить клієтів, тому відповідно за свою працю, просив досить високу плату, щоб заробив сам і також його напарник, якого так само Саніч звав Лемурчиком, почувши від Машки.

А одного разу, Саніч приніс цілий альбом марок, знаючи про Тина Славича, що той збирає, правда не признався звідки взяв його, віддав В'ячеку, а той дружині, щоб вислала в Івано-Франківськ. Опісля, як переказав Володька, радості було в Полянського скільки, що він не переставав хвалити зятя Наташі, так як марки були ще з сімдесятих років, і навіть давніших кілька штук.

В майстерні Саніча, знаходився дайверський костюм, в якому загинув Георгій Ельман, також балони і все решта, чим користувався Жора; Саніч показав це все В'ячеславу.

Двоє молодих людей офіційно розписались, вони жили в злагоді і для цього були причини: В'ячеслав вивчав характер дружини, і вона мала багато чого спільного в поведнці, з своєю мамою Наталею, хоча сама не хотіла цього признавати і постійно запевняла, що вона пішла в батька і натуральна кабардинка. А ще так як молоді не бачились на протязі дня і так увесь тиждень, тоді немов кожного вечора в них відбувалась зустріч. Також мали по своїй кімнаті: Машка вчилась, а В'ячек відпочивав після праці, правда спали там, хто до кого приходив, тому що ліжка була в обох кімнатах.

Гроші які він заробляв, віддавав дружині, вона тут більше знала що купити і вести фінансову справу, також Машка була досить розважливою, щодо грошей.

Через якийсь час, двоє стали цікавитись дайверським спортом, В'ячеслав також полюбив воду, як його дружина; цього він навчився в неї.

Наталя Романівна з сином і Валентином Ярославичем, відвідали в Мукачево Лемурів, Наташа призналась що їй по секрету розповідає Інесса Арсенівна, як молоді живуть, і все що вона запримітила, було похвально і романтично, як висловились місіс Айнесс, успіх їхнього щастя в тому, що двоє люблять одне одного.

Пройшов час і Машка все ж таки вивчилась на кардіолога, вона приклала старань для того, щоб мрія її виконалась, а також вона народила два сина і доньку, на протязі семи років, спільного життя. Так що рід Лемурів, продовжився і прізвище збереглося.

Перед таким вибором, перед яким опинились свого часу двоє молодих людей, Марія Альбінова і В'ячеслав Лемур, часто буває, що доля ставить багатьох людей. На жаль буває часто що люди вибирають обставини, надіючись що почуття кохання і прив'язаності, з часом погаснуть. На вагу вибору ставлять те, що справді з часом втратить ціну, і коли поклик любові покласти на другий план в житті, тоді в майбутньому, прийдеться платити набагато більшу ціну, і жертва така буде надзвичайно великою.

Як правело, багато людей в молодому віці, цього не можуть зрозуміти, а також порадників щодо неправильного вибору, завжди поруч вдосталь. По такій причині, часто приходиться чути від людей похилого віку, вже досить усім знайому фразу: Як би мені молоді літа повернути... але їх не повернуть вже більше ніколи і нікому, тому що такого шансу другого - просто не існує.

Ніколи, при жодних обставинах, не вартує ставити на перше місце речі, які появляються в житті людини з сторони, припіднесені суспільством, адже те що виходить з серця і почуттів, народжується в самій людині, тому воно цінне як саме життя, якому альтернативи як такої, бути не може.

Автор роману.

ГЕРОЇ РОМАНУ В ДАТАХ

Лемури.

Яким - 1919
Катерина (баба Каська) - 1925
Михайло Якимович (батько Місько) - 1948
Марія (мама В'ячеслава) – 1948-1971
Юлія (тьотя Люся) - 1948
В'ячеслав (В'ячек, він же Лемурчик) -1971

Альбінові.

Сергій Михайлович – 1950 - 1986
Наталя Романівна (З дому Білик. Наташа) - 1952
Володимир (Володька) -1970
Марія (Машка, Маруся, Марійка, вона же міс, і місіс Мері) – 1975

Ракові

Володимир Михайлович (майор) - 1940
Віра Дмитрівна (бабуся Костика) – 1944
Антон (батько Костика) - 1965
Надія (мама Костика) - 1965
Костянтин (Костик, Костік) -1982 - 1993
Хрестина (сестра Костика) - 1994

Ельмани

Станіслав - 1918 - 1990
Інесса Арсенівна (місіс Айнесс) - 1919
Борис Станіславович - 1944
Георгій (Жора) – 1959 - 1993

Полянський Валентин Ярославович – 1940

Демчк Ярослав (Славік, Слава) - 1973

Конащук Олена (Ленка) -1975

Тетяна (Танька) - 1975

Діана (Дінка) – 1975

Андрій (син Люсі) – 1967

Мая (тьотя Мая) - 1954

Вадим (чоловік Маї) -1951

Олексій (Альошка) – 1976

Ольга Євстахівна (Октябрина) – 1920

Сергій (Серйога) - 1969

Мельник Лілія (Лілька) -1974

Василь (Васька -Пірат) - 1972